שם תיק: נספחי ממשלה 60 - 36
מזהה פיזי: א-205/1
מזהה פריט: R0003kls
כתובת: 3-312-1-3-6
תאריך הדפסה: 03/07/2022

1970 - 1969

36 - המשך הטיפול בהצעות - חזכיר ובתזכירים של הצעות חוק

37 - חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957

38 - מינוי מנהל כללי למשרד התיירות

39 - מינוי הממונה על התקציבים

40 - החלת חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964

40 - החלת חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964 - המשך הדיון

41 - הצעת תקציב 1970/71

42 - הרכב ועדת השרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה

43 - נציג הממשלה במליאה ובועד המנהל של "יד יצחק בן-צבי"

44 - הענקת סמכות לשר השיכון בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה וסעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939

45 - התקנת תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן של תעודות זהות), תש"ל-1970

46 - תיקון התקנון לעבודת הממשלה

46 - תיקון התקנון לעבודת הממשלה (נוסח מתוקן א')

46 - תיקון התקנון לעבודת הממשלה (נוסח מתוקן ב')

47 - צו בדבר חובה להפקיד פקדונות כסף בקשר ליבוא סחורות והצעות חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939

48 - הצעת חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון) של חה"כ ש.ז. אברמוב

49 - הנחת חוקים מחדש על שולחן הכנסת

50 - תיקון הצעת חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1969

51 - מינוי מנהל כללי למשרד המסחר והתעשיה

כתבה מ"מעריב" מיום 6.1.70 (גולדה: לא נסעתי לגרמניה ולא אסע; אבל אבן - כן)

52 - הזמנת מכוניות "פז'ו" על-ידי המשטרה

53 - מינוי מנהל כללי למשרד הבטחון

54 - הסתייגות מהחלטה מס' חק/17 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70): הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מות (תיקון)(חקירת סיבות מות במעון), תשכ"ט-1969

55 - הצעת חוק - תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969

55 - הצעת חוק-תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969 - המשך הדיון

56 - הצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969

57 - הסמכת ועדת המשנה של ועדת השרים לענייני כלכלה לאשר הצעות להגדלת מסים

58 - קביעת עקרונות בחוק

59 - הסמכת שר המשטרה לאצול מסמכויותיו לנציב בתי-הסוהר

60 - תזכיר והצעת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), תש"ל-1970

תזכיר והצעת חוק להארכת תוקפן של תקנות
שעת חירום (תשלומי חובה), תש"ל–1970

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את התזכיר והצעת חוק להארכת תוקפן של
... תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), תש"ל–1970, המצורף בזה, ולהניח את
הצעת החוק מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות הענין, מוצע לוותר על 14 יום לענין הגשת
הערעורים להצעת החוק, לאשרה ולהניחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 60

כ"א בשבט תש"ל
28 בינואר 1970

משרד המסחר והתעשיה

ירושלים
י"ג בשבט תש"ל
20 בינואר 1970

הצעת תזכיר - הצעת חוק

א. שם החוק המוצע:

חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תש"ל-1970.

ב. עיקרי הוראות החוק המוצע:

תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח-1958[1] (להלן - התקנות) יוארך, בכפוף לתיקונים הבאים, עד יום כ"ז באדר ב' תשל"ג (31 במרס 1973):

(א) תקנה 21 לתקנות תתוקן כך שהשרים יהיו רשאים להטיל היטל לקידום המחקר גם על מחזיק טובין של טקסטיל או של הלבשה שיצוינו בצו, וזאת בנוסף לסמכותם להטיל היטל כאמור על בעלי מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה; כן ייקבע כי ההיטל יכול שיהיה גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בטובין כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל, בו נעשית פעולת ההשבחה, או על ידי מחזיק טובין.

(ב) תקנות 22, 23, 24 ו-25 לתקנות יסומנו "26", "28", -"29" ו-"30" ואחרי תקנה 21 תיווסף תקנה 22 לפיה יהיו השרים רשאים לקבוע בצו כי ההיטל לקידום המחקר ייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבונות. קבעו השרים כך, יחולו על גביית היטל כאמור הוראות חוק מס בולים על מסמכים, תשכ"א-1961 (להלן - חוק מס בולים), בשינויים המחוייבים לפי העניין, ומנהל המכס והבלו (להלן - המנהל) יהיה רשאי להורות לצורך זה על הדפסת בול כמשמעותו בחוק מס בולים.

דין בול כאמור יהיה כדין בול לפי חוק מס בולים, בשינויים המחוייבים לפי העניין.

(ג) תיווסף תקנה 23 בה ייקבע, שאם המנהל נוכח לדעת כי עסקו של בעל מפעל או מחזיק טובין מנוהל באופן המאפשר גביית היטל מכלל מחזור המכירות של טובין כאמור או מכלל פעולות השבחה בטובין כאמור, בפרק זמן מסויים, רשאי הוא לאשר לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין כי ההיטל ייגבה במועדים מסויימים מכלל המחזור, במקום גבייה לפי כל חשבון בנפרד.

קבע המנהל כי ההיטל ייגבה במועדים מסוימים כאמור, יחולו הוראות חוק מס בולים על היטל כאמור.

לגבי מקרים בהם ייגבה ההיטל כאמור במועדים מסוימים יהיו, השרים רשאים לקבוע בצו היטל בשיעור נמוך משיעור ההיטל שייגבה על פי חשבונות בפרדים.

(ד) תיווסף תקנה 24 לפיה יהיו השרים רשאים לפטור בעלי מפעל או מחזיקי טובין, באופן כללי או חלקי, מתשלום היטל או מביול חשבון, אם דרך כלל ואם סוגים מסויימים של בעלי מפעל או מחזיקי טובין, סוגים מסויימים של טובין או חשבון עד לסכום מסויים, הכל כפי שיפורט בצו.

(1) ס"ח, תשכ"ד, עמ' 175, תשכ"ז, עמ' 21, תשכ"ט, עמ' 246.

2/.

(ה) תיווסף תקנה 25 בה ייקבע כי על היטל לקידום המחקר לא יחולו הוראות בדבר הישבון לפי תקנה 18 לגבי טובין שיוצאו.

(ו) תקנה 26 תתוקן על ידי הוספת הוראה, שתקבע כי לעניין היטל לקידום המחקר יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14, 15, 16, 17 ו-19 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "השרים", ואילו לעניין היטל לקידום המחקר שייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבונות יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14 ו-15 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "המנהל".

(ז) תיווסף תקנה 27 לפיה יהיו השרים רשאים להתקין תקנות ביצוע בכל הנוגע להיטל מחקר.

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

1. תקנות-שעת-חירום (השלומי חובה), תשי"ח-1958 שהותקנו על ידי שר המסחר והתעשיה בחודש ינואר 1958 ושתוקפן הוארך מספר פעמים, ולאחרונה עד 31 במרס 1970, מהווים את הבסיס החוקי להטלת היטלים לגבי הטובין הנועדים להספקה, ליצוא או למתן שירותים וכן לגבי שירותי הובלה של טובין והסעת נוסעים.

המטרות שלשמן ניתנת הסמכות להטיל היטלים הם:

(1) הסדרת הביקוש או התצרוכת של טובין, לרבות מניעתם של עודפים או הוזלתם של טובין;

(2) הגנה על תוצרת הארץ מפני תחרות של מוצרי יבוא;

(3) קיום מחיר אחיד או יציב לטובין;

(4) ספיגתו או מניעתו של ריווח עודף, בין אם נקבע לטובין מחיר מקסימלי או קבוע לפי כל דין ובין אם לאו, אם הריווח אינו נובע מעמלו או מיעילותו של מחזיק הטובין;

(5) עידוד היצוא;

(6) מניעת יבוא במחירי היצף או הגנה מפני יבוא כאמור.

לאחרונה תוקנו התקנות, כדי לאפשר לקבוע היטל לקידום המחקר המדעי והכשרת כח אדם אקדמי או מקצועי לצרכי תעשיות הטקסטיל וההלבשה. (ס"ח, תשכ"ט, עמ' 246). עיקר ייעודם של ההיטלים הוא לסייע בהכוונת פעילויות המשק בתחומי הייצור, הייבוא, השיווק, הצריכה והייצוא. השימוש במכשיר זה של היטלים ומידת הפעלתו מותנים מחד במציאות המשקית הנתונה ומאידך במטרות שהמדיניות הכלכלית שואפת להשיגן. התקנות משמשות כיום בעיקרן כמכשיר לוויסות הצריכה המקומית, הייבוא והיצוא, להגנה על תוצרת הארץ בפני יבוא חופשי ולשמירה, במידת האפשר, על יציבות מחירים. תפקיד נכבד נועד להיטלים, לפי התקנות, גם למניעת יבוא במחירי היצף (DUMPING) העשוי לפגוע קשות בענפי תעשיה מתפתחים בארץ. לצרכי הגנה פיסקלית זו לא יצלח היטל בשיעור קבוע ומגובש כתעריף מכס לדוגמא, אלא לגבי כל מקרה ומקרה דרוש היטל לפי חישוב מיוחד.

בזמן האחרון הועברו אמנם היטלים על טובין רבים למסגרת תעריף המכס וכגראה שגם בעתיד יועבר חלק מההיטלים לתעריף האמור, אולם אין עדיין אפשרות לוותר על מכשיר ההיטלים כגורם מסדיר של המשק. יצויין, כי לא תמיד ולא לגבי כל המטרות, אותן משמש מכשיר ההיטלים לפי התקנות, יפה תעריף המכס. המסגרת של מסי המכס איגה ניתנת להתגל, במידת הצורך, לתנודות העשויות להיווצר בתחום זה של הכוונת פעילויות המשק כאמור. על מסגרת תעריף המכס להיות, משבעה, יותר קבועה ויציבה למשך תקופה פחות או יותר ממושכת. לעתים יש גם להטיל היטל לזמן מעבר בלבד עד אשר יתברר אם ולפי איזה מיבוח ניתן יהיה לשבצו בתעריף המכס. גם במקרים אלה רצוי להשתמש במכשיר של היטלים עפ"י התקנות.

2. לפי תקנה 21 לתקנות רשאים השרים להטיל היטל לקידום המחקר על בעלי מפעלים בענף הטקסטיל וההלבשה.

תוך כדי נסיון להפעלת התקנה האמורה נתברר שבמפעלים רבים, בעלי משקל, בענף הטקסטיל, פעולות הייצור והשיווק בהם משולבות, ואין לאתר בהם את מכירת מוצריהם אלא בשלבי השיווק של המוצר הסופי. עובדה זו מחייבת הטלת היטל גם על שלבי השיווק, אחרת עשוי חלק מענף זה, ויתכן כי חלק ניכר מבחינת משקלו באותו ענף, לחמוק מחובת ההיטל. לכן, **מוצע בתזכיר כי ניתן** יהיה להטיל היטל לקידום המחקר גם על מחזיק טובין לצרכי אספקה, אף אם הוא איגנו בעל מפעל יצרני.

כן מוצע בתזכיר כי ההיטל יוכל להיות גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בטובין, כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל או מחזיק טובין.

3. ההוראות לפי עיקר ב(ב) לעיל באות לתקן את מספור התקנות ולהתאימם לתיקונים המוצעים בתזכיר זה וכן כדי לאפשר את גביית ההיטל ע"י מנגנון הגביה שליד אגף המכס והבלו, ומשרתן ליעל את הגביה ולחסוך בהוצאות הגביה.

התיקונים לפי העיקרים ב(ב) ו-ב(ג) יאפשרו לגבות את ההיטל לקידום המחקר בשתי הדרכים הבאות:

(א) על ידי הדבקת בול מיוחד על כל חשבון שבעלי מפעל או מחזיקי טובין חייבים, לפי חוק מס בולים, לתת לקובה על כל מכירה של טובין או על כל פעולת השבחה שנעשתה על ידי בעל מפעל כאמור.

(ב) על ידי תשלום היטל בסכום או באחוז קבוע מכלל מחזור מכירות של טובין כאמור או מכלל פעולות השבחה שנעשו כאמור, במועדים קבועים מראש ובתנאים שאישר מנהל המכס והבלו;

גבית היטל בדרך זו תיקבע רק לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין. במקרים אלה יהיו השרים רשאים להטיל היטל בסכום או **בשיעור** נמוך מסכום או **בשיעור** ההיטל שהוטל על בעלי מפעל אחרים או מחזיקי טובין אחרים, וזאת בהתחשב בכך כי אלה שיהיו חייבים בתשלום ההיטל על ידי הדבקת בול על כל חשבון בנפרד יהיו פטורים מתשלום היטל על מכירות עד 75 ל"י, שהוא הסכום הקבוע

כיום לפטור ממס בולים על חשבונות, בעוד שהחייבים בתשלום היטל במועדים קבועים מראש, על מכירות בפרקי זמן מסוימים, ישלמו היטל על כל המכירות, בפרקי זמן כאמור, לרבות מכירות בערך של עד 75 ל"י.

4. מטרת הוספת ההוראה כמוצע בעיקר ב(ד) לעיל היא לאפשר לשרים מתן פטור מתשלום היטל או מחובת ביול, כשהמדובר במכירת טובין בסכום עד 75 ל"י כאמור או במקרים אחרים בהן נסיבות העניין, שיצויינו בצו, מצדיקות זאת.

קבע המנהל כי ההיטל ייגבה במועדים מסויימים כאמור בעיקר ב(ג) לא יחול הפטור אלא אם קבע המנהל אחרת.

5. לפי תקנה 18 לתקנות ים להשיב היטל ששולם על טובין ששימשו לייצורם של מוצרים שיוצרו בישראל והם מיוצאים לחוץ לארץ, אם לא נקבע בצו כי ההיטל הוא על טובין מיוצאים.

התיקון המוצע בעיקר ב(ה) לעיל בא לקבוע במפורש כי הוראות תקנה 18 בדבר ההשבון לא יחולו על היטל ששולם לקידום המחקר.

6. תקנה 26 לתקנות (תקנה 22 לפי הסימון הקודם) קובעת כי דין היטל לקידום המחקר לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2, בשינויים המחוייבים לפי העניין. לפי התיקון המוצע בעיקר ב(ו) לעיל ייקבע כי לעניין ההיטל לקידום המחקר יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14, 15, 16, 17 ו-19 בהן נאמר "שר" כאילו נאמר "השרים" ואילו לעניין היטל לקידום המחקר שייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבונות יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14 ו-15 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "המנהל". תיקון זה יאפשר - בין השאר - למנהל אגף המכס והבלו, אשר מנגנון הגבייה שלידו יבצע את גביית ההיטל האמור, בדרך שגובים מס בולים על חשבונות, לקבוע בצו מועדים לסילוק ההיטל ודרכי סילוקם ולבקש ידיעות מחייב בתשלום היטל כאמור, מסמכים ותעודות אחרות, שלדעתו יש בהם כדי להבטיח את ביצוען של התקנות.

7. מטרת הוספת הוראה כמוצע בעיקר ב(ז) לעיל היא לאפשר לשרים להתקין תקנות ביצוע בכל הנוגע להיטל מחקר.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק המוצע יחייב תיקון מספור התקנות 22, 23, 24 ו-25 ל-"26", "28", "29" ו-"30", תיקון התקנות 21 ו-26 והוספת תקנות 22, 23, 24, 25 ו-27.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

החוק יתרום למניעת הוצאות יתר במטבע חוץ העשויות לבוא בעקבות הליברליזציה ביבוא, יתרום להגדלה בהכנסות המדינה כתוצאה מעידוד היצוא ויבטיח הגדלה בהכנסות המדינה שתאפשר מימון ההוצאות הדרושות לקידום והכשרת כוח אדם אקדמי לפיתוח התעשיה.

ו. <u>השפעת החוק המוצע על תקן המשרד הממונה על ביצועו:</u>

א י ן.

ז. <u>השפעת החוק המוצע על ההבטח המיבהלי של המשרד הממונה על ביצועו ושל משרדים ושירותים אחרים:</u>

א י ן.

5/.

ח. הסתייגויות:

(1) היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידו על התזכיר מבחינה משפטית;

(2) הממונה על התקציבים סמך את ידו על התזכיר מבחינה תקציבית;

(3) אין הסתייגויות מטעם משרדי הממשלה.

יוסף ספיר
שר המסחר והתעשיה

חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום
(תשלומי חובה), תש"ל-1970

הארכת תוקף

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח-1958[1] (להלן – התקנות), מוארך בזה עד יום כ"ז באדר ב' תשל"ג (31 במרס 1973).

החלפת תקנות

2. תקנות 24 ו-25 לתקנות יסומנו כסדרן 28 ו-29 ובמקום תקנות 21 עד 23 לתקנות יבוא:

"היטל לקידום המחקר

21. (א) שר המסחר והתעשיה, שר האוצר ושר העבודה ביחד (להלן – השרים) רשאים לקבוע בצו כללי כי בעל מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה (להלן – בעל מפעל) או מחזיק טובין של טקסטיל או הלבשה, כפי שפורש בצו, ישלם היטל-מחקר למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה (להלן – קידום המחקר).

(ב) היטל-מחקר יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל שכר העבודה המשתלם בפרק זמן מסויים לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, או באחוז מסויים מערך הטובין שיוצרו במפעל בפרק זמן מסויים, או באחוז מסויים ממחיר הפעולות שנעשו באותם טובין ושנקבעו בצו כפעולות השבחה, או באחוז מסויים ממחיר טובין שמכר מחזיק טובין, או לפי חישוב אחר, הכל כפי שנקבע בצו.

(ג) נקבע היטל-מחקר באחוז מסויים ממחיר פעולות השבחה או ממחיר טובין, ישולם ההיטל לפי המחיר הנקוב בחשבון שנתן בעל המפעל או מחזיק הטובין.

גביה בדרך שגובים מס בולים

22. השרים רשאים לקבוע בצו כי היטל-מחקר שנקבע, לפי תקנות 21 או 23, באחוז מסויים ממחיר פעולות השבחה או ממחיר טובין, ייגבה בדרך שגובים מס בולים לפי חוק מס הבולים על מסמכים, תשכ"א-1961[2] (להלן – חוק מס בולים), ומשעשו כן יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, הוראות החוק האמור – למעט סעיפים 2, 3, 4 ו-22, תוספת א' ותוספת ב' – וכן הוראות התקנות והצווים שהותקנו על פיו כאילו היטל-מחקר היה מס בולים.

---

1. ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשכ"ז, עמ' 21; תשכ"ט, עמ' 246.
2. ס"ח תשכ"א, עמ' 64.

גביית היטל-מחקר לפי הסדר מיוחד

23. (א) הוכח להנחת דעתו של מנהל המכס והבלו (להלן - המנהל) כי עסקיו של בעל מפעל או מחזיק טובין מתנהלים באופן המאפשר גביית היטל-מחקר שלא על כל חשבון בנפרד, רשאי המנהל, על פי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין, להורות כי הוא ישלם את ההיטל אחת לפרק זמן מסויים, במועדים ובתנאים שיורה עליהם המנהל.

(ב) לענין היטל-מחקר שישולם לפי תקנת משנה (א) רשאים השרים לקבוע שיעור שיפחת משיעור ההיטל החל על חשבון.

בול לציון היטל-מחקר

24. לצורך ביצוע תקנות 22 ו-23 רשאי המנהל להורות בהודעה ברשומות על הדפסת בולים כמשמעותם בחוק מס בולים, בתוספת סימן מיוחד.

סמכות לפטור

25. (א) השרים רשאים לפטור בצו מתשלום היטל-מחקר, כולו או מקצתו -

(1) סוגים מסויימים של בעלי מפעלים או מחזיקי טובין;

(2) מכירת סוגים מסויימים של טובין או עשיית סוגים מסויימים של פעולות השבחה;

(3) מכירות או פעולות השבחה עד מחיר מסויים.

(ב) פטור לפי תקנת משנה (א)(3) לא יחול על היטל-מחקר שנגבה על פי הסדר לפי תקנה 23, אלא אם קבע המנהל אחרת.

תחולת התקנות על היטל-מחקר

26. דין היטל-מחקר כדין היטל לפי תקנה 2 ודין בעל מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין, והתקנות, למעט תקנה 18, יחולו לגביהם בשינויים הנובעים מהוראות תקנות 21 עד 28, ובשינוי נוסף זה: בתקנה (7) בפסקה (1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל" קרי "במפעל שבעליו חויב בהיטל-מחקר לפי תקנה 21 או בטובין שעליהם הוטל היטל כאמור".

הקמת קרן

27. הסכומים שייגבו כהיטל-מחקר יועברו לקרן מיוחדת שתוקם לענין זה (להלן - הקרן)."

תחילה

3. תחילתו של סעיף 1 ביום כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרס 1970).

מ ב ו א

מטרותיו של חוק זה – שתיים: להאריך את תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה),תשי"ח-1958, בשלוש שנים נוספות, ולתקן את התקנות הדנות בהיטל לקידום המחקר,היינו,היטל על בעלי מפעלים בתעשיית הטקסטיל וההלבשה, לקידום המחקר המדעי והכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי בתעשיה זו.

ההוראות הראשונות לענין היטל-מחקר באו בחוק המחקן את התקנות, שנתקבל אשתקד ופורסם בס"ח תשכ"ט,עמ' 246. הנסיון הראה כי הוראות אלה אינן ניתנות לביצוע במתכונתן הנוכחית, בעיקר בגלל קשיים בגביית היטל זה בדרך שגובים תשלומי חובה בדרך כלל.

מוצע איפוא להחליף את ההוראות כך שהיטל המחקר ייגבה בדרך שגובים מס בולים.

ד ב ר י ה ס ב ר

<u>סעיפים 1 ו-3</u>

תקנות-שעת-חירום(תשלומי חובה),תשי"ח-1958, הותקנו על ידי שר המסחר והתעשיה בחודש ינואר 1958 ותקפן הוארך מספר פעמים, ולאחרונה – עד 31 במרס 1970. תקנות אלה מהוות את הבסיס החוקי להטלת היטלים לגבי הטובין הנועדים להספקה, לייצור או למתן שירותים וכן לגבי שירותי הובלה של טובין והסעת נוסעים.

הצורך בתקנות בעינו עומד ויוסיף לעמוד עוד זמן מסויים ולכן מוצע בזה להאריך תקפן לשלוש שנים נוספות דהיינו עד כ"ז באדר ב' תשל"ג(31 במרס 1973).

<u>תקנה 21</u>

תקנה 21 נוסחה כיום הוא:

"היטל לקידום המחקר

21.(א) שר המסחר והתעשיה,שר האוצר ושר העבודה ביחד(להלן – השרים) רשאים לקבוע בצו כללי, כי בעל מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה ישלם היטל למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה(להלן – קידום המחקר).

(ב) ההיטל יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל שכר העבודה המשתלם לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, בפרק זמן מסויים, או באחוז מסויים מערך הטובין שיוצרו במפעל בפרק זמן מסויים, או לפי היקוב אחר, הכל כפי שנקבע בצו."

לפי תקנה זו רשאים השרים איפוא להטיל היטל לקידום המחקר על בעלי מפעלים,בענף הטקסטיל וההלבשה בלבד.

./.

תוך כדי נסיון להפעלת התקנה האמורה נתברר שבמפעלים רבים, בעלי משקל, בענף הטקסטיל, פעולות הייצור והשיווק משולבות, ואין לאתר בהם את מכירת מוצריהם אלא בשלבי השיווק של המוצר הסופי. נחוץ איפוא לאפשר הטלת ההיטל על שלבי השיווק, שאם לא כן עשוי חלק מענף זה, ואולי חלק ניכר, לחמוק מחובת ההיטל. לכן מוצע להוסיף הוראה לפיה ניתן יהיה להטיל היטל מחקר גם על מחזיק טובין לצרכי אספקה, אף אם הוא איננו בעל מפעל יצרני.

כן מוצע כי ההיטל יוכל להיות גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בהם, כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל או מחזיק טובין.

תקנה 22

תקנה זו באה לאפשר גביית היטל מחקר בדרך שגובים מס בולים ע"י מנגנון הגביה הקיים שליד אגף המכס. מטרת הוראה זו ליעל את גביית ההיטל האמור ולחסוך בהוצאות הגבייה.

תקנה 23

תקנה זו באה לאפשר גביית היטל מחקר לפי הסדר מיוחד, במקרים שבהם לפי הנחת דעתו של מנהל המכס והבלו אפשר לגבותו שלא על כל חשבון בנפרד. הסדר מיוחד זה, לפיו ישולם ההיטל אחת לפרק זמן מסויים, במועדים ובתנאים שיורה המנהל, ייקבע רק לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין.

תקנה 25

תקנה זו תעניק לשרים סמכות לפטור מתשלום היטל, כולו או מקצתו, בנסיבות הקבועות בתקנה.

תקנה 26

תקנה זו קרובה בתכנה לתקנה 22 לתקנות העיקריות, שזו לשונה:

"תחולת התקנות

22. דין היטל לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2 ודין בעל מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין - ותקנות אלה יחולו לגביהם בשינויים המחוייבים לפי הענין ובשינוי נוסף זה: בתקנה 7, בפסקה(1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל" קרי "במפעל שבעליו חוייב בהיטל לפי תקנה 21"."

מוצע כי תקנה 18, שעניינה הישבון שניתן אם שולם היטל לפי התקנות על חמרי גלם ששימשו בייצורם של טובין מיוצאים, לא תחול לענין היטל מחקר.

תקנה 27

תקנה זו קרובה בתכנה לתקנה 23 לתקנות העיקריות, שזו לשונה:

"הקמת קרן

23. סכומי ההיטל שייגבו לפי תקנה 21 יועברו לקרן מיוחדת שתוקם לענין זה (להלן - הקרן)."

השינוי שחל בתקנה זו בא כדי להתאימה לאפשרות של גביה לפי הסדר מיוחד לפי תקנה 23 החדשה.

תזכיר והצעת חוק להארכת תוקפן של תקנות
שעת חירום (תשלומי חובה), תש"ל–1970

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את התזכיר והצעת חוק להארכת תוקפן של
תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), תש"ל–1970, המצורף בזה, ולהניח את
הצעת החוק מיד על שולחן הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

מפאת דחיפות הענין, מוצע לוותר על 14 יום לענין הגשת
הערעורים להצעת החוק, לאשרה ולהניחה מיד על שולחן הכנסת.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 60

כ"א בשבט תש"ל
28 בינואר 1970

משרד המסחר והתעשיה

ירושלים
י"ג בשבט תש"ל
20 בינואר 1970

הצעת תזכיר - הצעת חוק

א. שם החוק המוצע:

חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תש"ל-1970.

ב. עיקרי הוראות החוק המוצע:

תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח-1958[1] (להלן - התקנות) יוארך, בכפוף לתיקונים הבאים, עד יום כ"ז באדר ב' תשל"ג (31 במרס 1973):

(א) תקנה 21 לתקנות תתוקן כך שהשרים יהיו רשאים להטיל היטל לקידום המחקר גם על מחזיק טובין של טקסטיל או של הלבשה שיצוינו בצו, וזאת בנוסף לסמכותם להטיל היטל כאמור על בעלי מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה; כן ייקבע כי ההיטל יכול שיהיה גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בטובין כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל, בו נעשית פעולת ההשבחה, או על ידי מחזיק טובין.

(ב) תקנות 22, 23, 24 ו-25 לתקנות יסומנו "26", "28", "29" ו-"30" ואחרי תקנה 21 תיווסף תקנה 22 לפיה יהיו השרים רשאים לקבוע בצו כי ההיטל לקידום המחקר ייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבוניות, קבעו השרים כך, יחולו על גביית היטל כאמור הוראות חוק מס בולים על מסמכים, תשכ"א-1961 (להלן - חוק מס בולים), בשינויים המחוייבים לפי העניין, ומנהל המכס והבלו (להלן - המנהל) יהיה רשאי להורות לצורך זה על הדפסת בול כמשמעותו בחוק מס בולים.

דין בול כאמור יהיה כדין בול לפי חוק מס בולים, בשינויים המחוייבים לפי העניין.

(ג) תיווסף תקנה 23 בה ייקבע, שאם המנהל נוכח לדעת כי עסקו של בעל מפעל או מחזיק טובין מנוהל באופן המאפשר גביית היטל מכלל מחזור המכירות של טובין כאמור או מכלל פעולות השבחה בטובין כאמור, בפרק זמן מסויים, רשאי הוא לאשר לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין כי ההיטל ייגבה במועדים מסויימים מכלל המחזור, במקום גבייה לפי כל חשבון בנפרד.

קבע המנהל כי ההיטל ייגבה במועדים מסוימים כאמור, יחולו הוראות חוק מס בולים על היטל כאמור.

לגבי מקרים בהם ייגבה ההיטל כאמור במועדים מסוימים יהיו, השרים רשאים לקבוע בצו היטל בשיעור נמוך משיעור ההיטל שייגבה על פי חשבונות בפרדים.

(ד) תיווסף תקנה 24 לפיה יהיו השרים רשאים לפטור בעלי מפעל או מחזיקי טובין, באופן כללי או חלקי, מתשלום היטל או מביול חשבון, אם דרך כלל ואם סוגים מסויימים של בעלי מפעל או מחזיקי טובין, סוגים מסויימים של טובין או חשבון עד לסכום מסויים, הכל כפי שיפורט בצו.

---

(1) ס"ח, תשכ"ד, עמ' 175, תשכ"ז, עמ' 21, תשכ"ט, עמ' 246.

2/.

(ה) תיווסף תקנה 25 בה ייקבע כי על היטל לקידום המחקר לא יחולו הוראות בדבר הישבון לפי תקנה 18 לגבי טובין שיוצאו.

(ו) תקנה 26 תתוקן על ידי הוספת הוראה, שתקבע כי לעניין היטל לקידום המחקר יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14, 15, 16, 17 ו-19 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "השרים", ואילו לעניין היטל לקידום המחקר שייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבונות יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14 ו-15 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "המנהל".

(ז) תיווסף תקנה 27 לפיה יהיו השרים רשאים להתקין תקנות ביצוע בכל הנוגע להיטל מחקר.

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

1. תקנות-שעת-חירום (היטלי חובה), תשי"ח-1958 שהותקנו על ידי שר המסחר והתעשיה בחודש ינואר 1958 והוקפן הוארך מספר פעמים, ולאחרונה עד 31 במרס 1970, מהווים את הבסיס החוקי להטלת היטלים לגבי הטובין הנועדים להספקה, ליצור או למתן שירותים וכן לגבי שירותי הובלה של טובין והסעת נוסעים.

המטרות שלשמן ניתנת הסמכות להטיל היטלים הם:

(1) הסדרת הביקוש או התצרוכת של טובין, לרבות מניעתם של עודפים או הוזלתם של טובין;

(2) הגנה על תוצרת הארץ מפני תחרות של מוצרי יבוא;

(3) קיום מחיר אחיד או יציב לטובין;

(4) ספיגתו או מניעתו של ריווח עודף, בין אם נקבע לטובין מחיר מקסימלי או קבוע לפי כל דין ובין אם לאו, אם הריווח אינו נובע מעמלו או מיעילותו של מחזיק הטובין;

(5) עידוד היצוא;

(6) מניעת יבוא במחירי היצף או הגנה מפני יבוא כאמור.

לאחרונה תוקנו התקנות, כדי לאפשר לקבוע היטל לקידום המחקר המדעי והכשרת כח אדם אקדמי או מקצועי לצרכי תעשיות הטקסטיל וההלבשה. (ס"ח, תשכ"ט, עמ' 246). עיקר ייעודם של ההיטלים הוא לסייע בהכוונת פעילויות המשק בתחומי הייצור, היבוא, השיווק, הצריכה והייצוא. השימוש במכשיר זה של היטלים ומידת הפעלתו מותנים מחד במציאות המשקית הנתונה ומאידך במטרות שהמדיניות הכלכלית שואפת להשיגן. התקנות משמשות כיום בעיקרן כמכשיר לוויסות הצריכה המקומית, היבוא והיצוא, להגנה על תוצרת הארץ בפני יבוא חופשי ולשמירה, במידת האפשר, על יציבות מחירים. תפקיד נכבד נועד להיטלים, לפי התקנות, גם למניעת יבוא במחירי היצף (DUMPING) העשוי לפגוע קשות בענפי תעשיה מתפתחים בארץ. לצרכי הגנה פיסקלית זו לא יצלח היטל בשיעור קבוע ומגובש כתעריף מכס לדוגמא, אלא לגבי כל מקרה ומקרה דרוש היטל לפי חישוב מיוחד.

בזמן האחרון הועברו אמצעי היטלים על טובין רבים למסגרת תעריף המכס וכנראה שגם בעתיד יועבר חלק מההיטלים לתעריף האמור, אולם אין עדיין אפשרות לוותר על מכשיר ההיטלים כגורם מסדיר של המשק. יצויין, כי לא תמיד ולא לגבי כל המטרות, אותן משמש מכשיר ההיטלים לפי התקנות, יפה תעריף המכס. המסגרת של מסי המכס איבה ניתנת להסתגל, במידת הצורך, לתנודות העשויות להיווצר בתחום זה של הכוונת פעילויות המשק כאמור. על מסגרת תעריף המכס להיות, מטבעה, יותר קבועה ויציבה למשך תקופה פחות או יותר ממושכת. לעתים יש גם להטיל היטל לזמן מעבר בלבד עד אשר יתברר אם ולפי איזה מינוח ניתן יהיה לשבצו בתעריף המכס. גם במקרים אלה רצוי להשתמש במכשיר של היטלים עפ"י התקנות.

2. לפי תקנה 21 לתקנות רשאים השרים להטיל היטל לקידום המחקר על בעלי מפעלים בענף הטקסטיל וההלבשה.

תוך כדי נסיון להפעלת התקנה האמורה נתברר שבמפעלים רבים, בעלי משקל, בענף הטקסטיל, פעולות הייצור והשיווק בהם משולבות, ואין לאתר בהם את מכירת מוצריהם אלא בשלבי השיווק של המוצר הסופי. עובדה זו מחייבת הטלת היטל גם על שלבי השיווק, אחרת עשוי חלק מענף זה, ויתכן כי חלק ניכר מבחינת משקלו באותו ענף, לחמוק מחובת ההיטל. לכן, **מוצע בתזכיר כי ניתן** יהיה להטיל היטל לקידום המחקר גם על מחזיק טובין לצרכי אספקה, אף אם הוא אינבו בעל מפעל יצרני.

כן מוצע בתזכיר כי ההיטל יוכל להיות גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בטובין, כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל או מחזיק טובין.

3. ההוראות לפי עיקר ב(ב) לעיל באות לתקן את מספור התקנות ולהתאימם לתיקונים המוצעים בתזכיר זה וכן כדי לאפשר את גביית ההיטל ע"י מנגנון הגביה שליד אגף המכס והבלו, ומשרתן ליעל את הגביה ולחסוך בהוצאות הגביה.

התיקונים לפי העיקרים ב(ב) ו-ב(ג) יאפשרו לגבות את ההיטל לקידום המחקר בשתי הדרכים הבאות:

(א) על ידי הדבקת בול מיוחד על כל חשבון שבעלי מפעל או מחזיקי טובין חייבים, לפי חוק מס בולים, לתת לקובה על כל מכירה של טובין או על כל פעולת השבחה שבעשתה על ידי בעל מפעל כאמור.

(ב) על ידי תשלום היטל בסכום או באחוז קבוע מכלל מחזור מכירות של טובין כאמור או מכלל פעולות השבחה שבעשו כאמור, במועדים קבועים מראש ובתנאים שאישר מנהל המכס והבלו;

גבית היטל בדרך זו תיקבע רק לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין. במקרים אלה יהיו השרים רשאים להטיל היטל בסכום או **בשיעור** במרך מסכום או **בשיעור** ההיטל שהוטל על בעלי מפעל אחרים או מחזיקי טובין אחרים, וזאת בהתחשב בכך כי אלה שיהיו חייבים בתשלום ההיטל על ידי הדבקת בול על כל חשבון בנפרד יהיו פטורים מתשלום היטל על מכירות עד 75 ל"י, שהוא הסכום הקבוע

כיום לפטור ממס בולים על חשבוניות, בעוד שהחייבים בתשלום היטל במועדים קבועים מראש, על מכירות בפרקי זמן מסוימים, ישלמו היטל על כל המכירות, בפרקי זמן כאמור, לרבות מכירות בערך של עד 75 ל"י.

4. מטרת הוספת ההוראה כמוצע בעיקר ב(ד) לעיל היא לאפשר לשרים מתן פטור מתשלום היטל או מחובת ביול, כשהמדובר במכירת טובין בסכום עד 75 ל"י כאמור או במקרים אחרים בהן נסיבות העניין, שיצויינו בצו, מצדיקות זאת.

קבע המנהל כי ההיטל ייגבה במועדים מסויימים כאמור בעיקר ב(ג) לא יחול הפטור אלא אם קבע המנהל אחרת.

5. לפי תקנה 18 לתקנות ים להשיב היטל ששולם על טובין ששימשו לייצורם של מוצרים שיוצרו בישראל והם מיוצאים לחוץ לארץ, אם לא נקבע בצו כי ההיטל הוא על טובין מיוצאים.

התיקון המוצע בעיקר ב(ה) לעיל בא לקבוע במפורש כי הוראות תקנה 18 בדבר ההשבון לא יחולו על היטל ששולם לקידום המחקר.

6. תקנה 26 לתקנות (תקנה 22 לפי הסימון הקודם) קובעת כי דין היטל לקידום המחקר לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2, בשינויים המחוייבים לפי העניין. לפי התיקון המוצע בעיקר ב(ו) לעיל ייקבע כי לעניין ההיטל לקידום המחקר יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14, 15, 16, 17 ו-19 בהן נאמר "שר" פרט לו נאמר "השרים" ואילו לעניין היטל לקידום המחקר שייגבה בדרך שגובים מס בולים על חשבוניות יראו בכל מקום בתקנות 6, 7, 14 ו-15 שבהן נאמר "שר" כאילו נאמר "המנהל". תיקון זה יאפשר - בין השאר - למנהל אגף המכס והבלו, אשר מנגנון הגבייה שלידו יבצע את גביית ההיטל האמור בדרך שגובים מס בולים על חשבוניות, לקבוע בצו מועדים לסילוק ההיטל ודרכי סילוקם ולבקש ידיעות מחייב בתשלום היטל כאמור, מסמכים ותעודות אחרות, שלדעתו יש בהם כדי להבטיח את ביצוען של התקנות.

7. מטרת הוספת הוראה כמוצע בעיקר ב(ז) לעיל היא לאפשר לשרים להתקין תקנות ביצוע בכל הנוגע להיטל מחקר.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק המוצע יחייב תיקון מספור התקנות 22, 23, 24 ו-25 ל-"26", "28", "29" ו-"30", תיקון התקנות 21 ו-26 והוספת תקנות 22, 23, 24, 25 ו-27.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

החוק יתרום למניעת הוצאות יתר במשבע חוץ העשויות לבוא בעקבות הליברליזציה ביבוא, יתרום להגדלה בהכנסות המדינה כתוצאה מעידוד היצוא ויבטיח הגדלה בהכנסות המדינה שתאפשר מימון ההוצאות הדרושות לקידום והכשרת כוח אדם אקדמי לפיתוח התעשיה.

ו. <u>השפעת החוק המוצע על תקן המשרד הממונה על ביצועו:</u>

א י ן.

ז. <u>השפעת החוק המוצע על ההבטח המיבהלי של המשרד הממונה על ביצועו ושל משרדים ושירותים אחרים:</u>

א י ן.

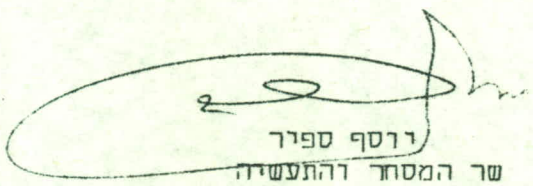
5/.

ח. <u>הסתייגויות:</u>

(1) היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידו על התזכיר מבחינה משפטית;

(2) הממונה על התקציבים סמך את ידו על התזכיר מבחינה תקציבית;

(3) אין הסתייגויות מטעם משרדי הממשלה.

יוסף ספיר
שר המסחר והתעשיה

חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום
(תשלומי חובה), תש"ל-1970

הארכת תוקף

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח-1958[1] (להלן – התקנות), מוארך בזה עד יום כ"ז באדר ב' תשל"ג (31 במרס 1973).

החלפת תקנות

2. תקנות 24 ו-25 לתקנות יסומנו כסדרן 28 ו-29 ובמקום תקנות 21 עד 23 לתקנות יבוא:

"היטל לקידום המחקר

21. (א) שר המסחר והתעשיה, שר האוצר ושר העבודה ביחד (להלן – השרים) רשאים לקבוע בצו כללי כי בעל מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה (להלן – בעל מפעל) או מחזיק טובין של טקסטיל או הלבשה, כפי שפורש בצו, ישלם היטל-מחקר למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה (להלן – קידום המחקר).

(ב) היטל-מחקר יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל שכר העבודה המשתלם בפרק זמן מסויים לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, או באחוז מסויים מערך הטובין שיוצרו במפעל בפרק זמן מסויים, או באחוז מסויים ממחיר הפעולות שנעשו באותם טובין ושנקבעו בצו כפעולות השבחה, או באחוז מסויים ממחיר טובין שמכר מחזיק טובין, או לפי חישוב אחר, הכל כפי שנקבע בצו.

(ג) נקבע היטל-מחקר באחוז מסויים ממחיר פעולות השבחה או ממחיר טובין, ישולם ההיטל לפי המחיר הנקוב בחשבון שנתן בעל המפעל או מחזיק הטובין.

גביה בדרך שגובים מס בולים

22. השרים רשאים לקבוע בצו כי היטל-מחקר שנקבע, לפי תקנות 21 או 23, באחוז מסויים ממחיר פעולות השבחה או ממחיר טובין, ייגבה בדרך שגובים מס בולים לפי חוק מס הבולים על מסמכים, תשכ"א-1961[2] (להלן – חוק מס בולים), ומשעשו כן יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, הוראות החוק האמור – למעט סעיפים 2, 3, 4 ו-22, תוספת א' ותוספת ב' – וכן הוראות התקנות והצווים שהותקנו על פיו כאילו היטל-מחקר היה מס בולים.

---

1. ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשכ"ז, עמ' 21; תשכ"ט, עמ' 246.
2. ס"ח תשכ"א, עמ' 64.

גביית היטל-מחקר לפי הסדר מיוחד

23. (א) הוכח להנחת דעתו של מנהל המכס והבלו (להלן - המנהל) כי עסקיו של בעל מפעל או מחזיק טובין מתנהלים באופן המאפשר גביית היטל-מחקר שלא על כל חשבון בנפרד, רשאי המנהל, על פי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין, להורות כי הוא ישלם את ההיטל אחת לפרק זמן מסויים, במועדים ובתנאים שיורה עליהם המנהל.

(ב) לענין היטל-מחקר שישולם לפי תקנת משנה (א) רשאים השרים לקבוע שיעור שיפחת משיעור ההיטל החל על חשבון.

בול לציון היטל-מחקר

24. לצורך ביצוע תקנות 22 ו-23 רשאי המנהל להורות בהודעה ברשומות על הדפסת בולים כמשמעותם בחוק מס בולים, בתוספת סימן מיוחד.

סמכות לפטור

25. (א) השרים רשאים לפטור בצו מתשלום היטל-מחקר, כולו או מקצתו -

(1) סוגים מסויימים של בעלי מפעלים או מחזיקי טובין;

(2) מכירת סוגים מסויימים של טובין או עשיית סוגים מסויימים של פעולות השבחה;

(3) מכירות או פעולות השבחה עד מחיר מסויים.

(ב) פטור לפי תקנת משנה (א)(3) לא יחול על היטל-מחקר שנגבה על פי הסדר לפי תקנה 23, אלא אם קבע המנהל אחרת.

תחולת התקנות על היטל-מחקר

26. דין היטל-מחקר כדין היטל לפי תקנה 2 ודין בעל מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין, והתקנות, למעט תקנה 18, יחולו לגביהם בשינויים הנובעים מהוראות תקנות 21 עד 28, ובשינוי נוסף זה: בתקנה (7) בפסקה (1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל" קרי "במפעל שבעליו חוייב בהיטל-מחקר לפי תקנה 21 או בטובין שעליהם הוטל היטל כאמור".

הקמת קרן

27. הסכומים שייגבו כהיטל-מחקר יועברו לקרן מיוחדת שתוקם לענין זה (להלן - הקרן)."

תחילה

3. תחילתו של סעיף 1 ביום כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרס 1970).

מ ב ו א

מטרותיו של חוק זה – שתיים: להאריך את תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה),תשי"ח-1958, בשלוש שנים נוספות, ולתקן את התקנות הדנות בהיטל לקידום המחקר,היינו,היטל על בעלי מפעלים בתעשיית הטקסטיל וההלבשה, לקידום המחקר המדעי והכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי בתעשיה זו.

ההוראות הראשונות לענין היטל-מחקר באו בחוק המתקן את התקנות, שנתקבל אשתקד ופורסם בס"ח תשכ"ט,עמ' 246. הנסיון הראה כי הוראות אלה אינן ניתנות לביצוע בהתכוונתן הנוכחית, בעיקר בגלל קשיים בגביית היטל זה בדרך שגובים תשלומי חובה בדרך כלל.

מוצע איפוא להחליף את ההוראות כך שהיטל המחקר ייגבה בדרך שגובים מס בולים.

ד ב ר י ה ס ב ר

<u>סעיפים 1 ו-3</u>

תקנות-שעת-חירום(תשלומי חובה),תשי"ח-1958, הותקנו על ידי שר המסחר והתעשיה בחודש ינואר 1958 ותקפן הוארך מספר פעמים, ולאחרונה – עד 31 במרס 1970. תקנות אלה מהוות את הבסיס החוקי להטלת היטלים לגבי הטובין הנועדים להספקה, לייצור או למתן שירותים וכן לגבי שירותי הובלה של טובין והסעת נוסעים.

הצורך בתקנות בעינו עומד ויוסיף לעמוד עוד זמן מסויים ולכן מוצע בזה להאריך תקפן לשלוש שנים נוספות דהיינו עד כ"ז באדר ב' תשל"ג(31 במרס 1973).

<u>תקנה 21</u>

תקנה 21 נוסחה כיום הוא:

"היטל לקידום המחקר

21.(א) שר המסחר והתעשיה,שר האוצר ושר העבודה ביחד(להלן – השרים) רשאים לקבוע בצו כללי, כי בעל מפעל בענף הטקסטיל וההלבשה ישלם היטל למען קידום המחקר או הכשרת כוח אדם אקדמאי או מקצועי לצרכי תעשיית הטקסטיל וההלבשה(להלן – קידום המחקר).

(ב) ההיטל יהיה בסכום מסויים או באחוז מסויים מסך כל מכר העבודה המשתלם לכלל עובדי המפעל, לרבות מנהליו, בפרק זמן מסויים, או באחוז מסויים מערך הטובין שיוצרו במפעל בפרק זמן מסויים, או לפי היקוב אחר, הכל כפי שנקבע בצו."

לפי תקנה זו רשאים השרים איפוא להטיל היטל לקידום המחקר על בעלי מפעלים,בענף הטקסטיל וההלבשה בלבד.

./.

תוך כדי נסיון להפעלת התקנה האמורה נתברר שבמפעלים רבים, בעלי משקל, בענף הטקסטיל, פעולות הייצור והשיווק משולבות, ואין לאתר בהם את מכירת מוצריהם אלא בשלבי השיווק של המוצר הסופי. נחוץ איפוא לאפשר הטלת ההיטל על שלבי השיווק, שאם לא כן עשוי חלק מענף זה, ואולי חלק ניכר, לחמוק מחובת ההיטל. לכן מוצע להוסיף הוראה לפיה ניתן יהיה להטיל היטל מחקר גם על מחזיק טובין לצרכי אספקה, אף אם הוא איננו בעל מפעל יצרני.

כן מוצע כי ההיטל יוכל להיות גם בסכום או באחוז מסויים ממחיר הטובין או משכר פעולות השבחה בהם, כפי שצויין בחשבון על ידי בעל מפעל או מחזיק טובין.

תקנה 22

תקנה זו באה לאפשר גביית היטל מחקר בדרך שגובים מס בולים ע"י מנגנון הגביה הקיים שליד אגף המכס. מטרת הוראה זו ליעל את גביית ההיטל האמור ולחסוך בהוצאות הגבייה.

תקנה 23

תקנה זו באה לאפשר גביית היטל מחקר לפי הסדר מיוחד, במקרים שבהם לפי הנחת דעתו של מנהל המכס והבלו אפשר לגבותו שלא על כל חשבון בנפרד. הסדר מיוחד זה, לפיו ישולם ההיטל אחת לפרק זמן מסויים, במועדים ובתנאים שיורה המנהל, ייקבע רק לפי בקשת בעל מפעל או מחזיק טובין.

תקנה 25

תקנה זו תעניק לשרים סמכות לפטור מתשלום היטל, כולו או מקצתו, בנסיבות הקבועות בתקנה.

תקנה 26

תקנה זו קרובה בתכנה לתקנה 22 לתקנות העיקריות, שזו לשונה:

"תחולת התקנות

22. דין היטל לפי תקנה 21 כדין היטל על פי תקנה 2 ודין בעל מפעל כאמור בתקנה 21 כדין מחזיק טובין - ותקנות אלה יחולו לגביהם בשינויים המחוייבים לפי הענין ובשינוי נוסף זה: בתקנה 7, בפסקה(1), במקום "בטובין שעליהם הוטל ההיטל" קרי "במפעל שבעליו חוייב בהיטל לפי תקנה 21"."

מוצע כי תקנה 18, שענינה הישבון שניתן אם שולם היטל לפי התקנות על חמרי גלם ששימשו בייצורם של טובין מיוצאים, לא תחול לענין היטל מחקר.

תקנה 27

תקנה זו קרובה בתכנה לתקנה 23 לתקנות העיקריות, שזו לשונה:

"הקמת קרן

23. סכומי ההיטל שייגבו לפי תקנה 21 יועברו לקרן מיוחדת שתוקם לענין זה (להלן - הקרן)."

השינוי שחל בתקנה זו בא כדי להתאימה לאפשרות של גביה לפי הסדר מיוחד לפי תקנה 23 החדשה.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטה בדבר סמכויות השרים מיום כ"א באייר תש"ח (30.5.48), ובהתאם לסעיף 31(א) ו- (ג) לחוק יסוד: הממשלה, להסמיך את שר המשטרה לאצול לנציב בתי-הסוהר את סמכויותיו לפי סעיף 61 ו- 62 לפקודת בתי-הסוהר - 1946.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 61 לפקודת בתי-הסוהר דן בהעברת אסירים מבית-סוהר למקום אחר במקרה של מחלות מדבקות. העברה זו טעונה "צו בחתימת ידו של שר המשטרה".

סעיף 62 לאותה פקודה מורה הוראה דומה ביחס להעברת אסירים בלתי שפויים בדעתם.

אין ספק כי פעולות מינהליות אלו, שהן הכרחיות ממעמים רפואיים, הינן חלק אינטגרלי מניהול שוטף של בית-סוהר ואין עוד טעם להיזקק לפרוצידורה של צו מאת שר המשטרה לצורך עשייתן.

הסמכויות הללו שבפקודת בתי-הסוהר היו נתונות ביד הנציב העליון והן עברו לממשלה על פי סעיף 14(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948. בהחלטה מיום כ"א באייר תש"ח (30.5.48), שפורסמה בע"ר תש"ח, מס' 5, עמ' 22, החליטה הממשלה הזמנית, לפי סעיף 2(ה) לפקודה האמורה, להעניק סמכויות אלו לשר המשטרה. כיום בא סעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה במקום סעיף 2(ה) הנ"ל.

סעיף 31(א) ו- (ג) לחוק יסוד: הממשלה קובע לאמור:

(א) "סמכות הנתונה על-פי דין לממשלה רשאית הממשלה לאצול לאחד השרים".

(ב) "סמכות שהממשלה אצלה לשר לפי סעיף קטן (א), למעט סמכות להתקין תקנות בנוה-פועל תחיקתי, רשאי השר לאצלה, כולה, מקצתה או בסייגים, לעובד ציבור אם הסמיכה הממשלה את השר לכך".

מוצע על-כן להסמיך את שר המשטרה לאצול לנציב בתי-הסוהר את הסמכויות שפורטו לעיל.

מוגש ע"י שר המשטרה

נספח 59

כ' בשבט תש"ל
27 בינואר 1970

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטה בדבר סמכויות השרים מיום כ"א באייר תש"ח (30.5.48), ובהתאם לסעיף 31(א) ו- (ג) לחוק יסוד: הממשלה, להסמיך את שר המשטרה לאצול לנציב בתי-הסוהר את סמכויותיו לפי סעיף 61 ו- 62 לפקודת בתי-הסוהר - 1946.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 61 לפקודת בתי-הסוהר דן בהעברת אסירים מבית-סוהר למקום אחר במקרה של מחלות מדבקות. העברה זו טעונה "צו בחתימת ידו של שר המשטרה".

סעיף 62 לאותה פקודה מורה הוראה דומה ביחס להעברת אסירים בלתי שפויים בדעתם.

אין ספק כי פעולות מינהליות אלו, שהן הכרחיות מטעמים רפואיים, הינן חלק אינטגרלי מניהול שוטף של בית-סוהר ואין עוד טעם להיזקק לפרוצידורה של צו מאת שר המשטרה לצורך עשייתן.

הסמכויות הללו שבפקודת בתי-הסוהר היו נתונות ביד הנציב העליון והן עברו לממשלה על פי סעיף 14(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948. בהחלטה מיום כ"א באייר תש"ח (30.5.48), שפורסמה בע"ר תש"ח, מס' 5, עמ' 22, החליטה הממשלה הזמנית, לפי סעיף 2(ה) לפקודה האמורה, להעניק סמכויות אלו לשר המשטרה. כיום בא סעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה במקום סעיף 2(ה) הנ"ל.

סעיף 31(א) ו- (ג) לחוק יסוד: הממשלה קובע לאמור:

(א) "סמכות הנתונה על-פי דין לממשלה רשאית הממשלה לאצול לאחד השרים".

(ב) "סמכות שהממשלה אצלה לשר לפי סעיף קטן (א), למעט סמכות להתקין תקנות בנוהל תחיקתי, רשאי השר לאצלה, כולה, מקצתה או בסייגים, לעובד ציבור אם הסמיכה הממשלה את השר לכך".

מוצע על-כן להסמיך את שר המשטרה לאצול לנציב בתי-הסוהר את הסמכויות שפורטו לעיל.

מוגש ע"י שר המשטרה

נספח 59

כ' בשבט תש"ל
27 בינואר 1970

קביעת עקרונות בחוק

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לקבוע בחוק את שני העקרונות הבאים:

א. "יהודי" לענין כל חיקוק: מי שאמו יהודיה ואינו בן דת אחרת וכן מי שנתגייר עפ"י ההלכה.

ב. לא ירשם אדם במרשם האוכלוסים כיהודי אלא אם נתקיים בו האמור בעקרון א'.

מוגש ע"י שר הפנים

נספח 58

כ' בשבט תש"ל
27 בינואר 1970

קביעת עקרונות בחוק

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לקבוע בחוק את שני העקרונות הבאים:

א. "יהודי" לענין כל חיקוק: מי שאמו יהודיה ואינו בן דת אחרת וכן מי שנתגייר עפ"י ההלכה.

ב. לא ירשם אדם במרשם האוכלוסים כיהודי אלא אם נתקיים בו האמור בעקרון א'.

מוגש ע"י שר הפנים

נספח 58

כ' בשבט תש"ל
27 בינואר 1970

הסמכת ועדת המשנה של ועדת השרים לענייני כלכלה לאשר והצעות להגדלת מסים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס. 264 של הממשלה מיום כ"ח בטבת תש"ל (6.1.70), להטיל על ועדת משנה של ועדת השרים לעניני כלכלה שהוקמה בהחלטת הממשלה מס. 263 מיום כ"ו בטבת תש"ל (4.1.70), לאשר על דעת הממשלה את הצעות שר האוצר, להקטנת הגרעון בתקציב לשנת 1969/70 על-ידי הגדלת מסים עקיפים ואגרות, שבתחום סמכותו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הואיל ומדובר באפשרות שועדת השרים תצטרך להחליט על הטלתם של מסים עקיפים והגדלת אגרות, דבר שיש צורך לבצעו בסמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה, יש ליפות את כוחה של הועדה לפעול בהתאם.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 57

י"ד בשבט תש"ל
21.1.70

הסמכת ועדת המשנה של ועדת השרים לענייני כלכלה לאשר
וצעות להגדלת מסים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס. 264 של הממשלה מיום כ"ח בטבת תש"ל (6.1.70), להטיל על ועדת משנה של ועדת השרים לעניני כלכלה שהוקמה בהחלטת הממשלה מס. 263 מיום כ"ו בטבת תש"ל (4.1.70), לאשר על דעת הממשלה את הצעות שר האוצר, להקטנת הגרעון בתקציב לשנת 1969/70 על-ידי הגדלת מסים עקיפים ואגרות, שבתחום סמכותו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הואיל ומדובר באפשרות שועדת השרים תצטרך להחליט על השלתם של מסים עקיפים והגדלת אגרות, דבר שיש צורך לבצעו בסמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה, יש ליפות את כוחה של הועדה לפעול בהתאם.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 57

י"ד בשבט תש"ל
21.1.70

הצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)
(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את ההוראה בהצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969, המסמיכה את שר המשפטים לקבוע בתקנות תעריף מינימלי לרואי חשבון.

ד ב ר י ה ס ב ר

במקצוע אשר לאנשי מקצוע חופשיים יש שליטה על פעולותיהם של העוסקים בו, שאלת ההתחרות ההוגנת היא בעלת משקל רב לשמירת רמת המקצוע והאתיקה המקצועית. בדומה להסדר הקיים לגבי לשכת עורכי-הדין, מוצע שגם לגבי רואי חשבון ניתן יהיה לקבוע תעריפים מינימליים לשירותיהם.

ועדת השרים לענייני חקיקה דנה בישיבתה מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70) בהצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969. היות ונתגלעו בועדה חילוקי דעות בדבר התעריף המינימלי לרואי חשבון כאמור לעיל, הוחלט להעביר את הענין להכרעת הממשלה.

מצורפת בזה הצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969 (נספח ח/4).

...

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 56

י"ג בשבט תש"ל
20 בינואר 1970

תזכיר – הצעת חוק

א. <u>שם החוק המוצע:</u>

חוק רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ובוחלי דאית חשבון), תש"ל–1969

ב. <u>עיקרי הוראות החוק המוצע:</u>

1) א. שר המשפטים יוסמך לקבוע בתקנות בוחלי בקורת חשבונות, תקני בקורת, כללי דיווח כספי ודרכי עריכת דוחות כספיים, ולהסדיר בתקנות פעולות אחרות של רואי חשבון.

ב. הוראות אלה לא יגרעו מחובותיו ומאחריותו של רואה חשבון לפי כל דין אחר.

ג. על רואה חשבון העוסק בבקורת תאגידים לצרכי המדיבה יחולו, לעניין אותו עיסוק, גם הקווים המנחים שנקבעו לפי סעיף 13(1) ו–(2) לחוק מבקר המדיבה (נוסח משולב), תשי"ח–1958 ותוקף חובות אלה כתוקף חובות שהוטלו בתקנות כאמור לעיל.

ד. פעולה בניגוד להוראות האמורות, בין אם היתה הפעולה מהווה הפרת חובות הנובעות מן התקנות ובין אם היתה מהווה הפרת חובות הנובעות מחוק מבקר המדיבה, תיחשב להתנהגות שאיבה הולמת את המקצוע.

2) שר המשפטים יוסמך לקבוע, בהתייעצות עם מועצת רואי חשבון, תעריף מינימלי לשכר טרחה של רואי חשבון.

קבלת שכר טרחה במוך ממנו תהיה אסורה אלא אם ניתנה לכך רשות המועצה או חלק מחבריה שהוסמך לדבר. אולם רואה חשבון יהיה רשאי לעשות עבודה ללא קבלת שכר, ובלבד שיודיע על כך למועצה.

3) מבוי רואי חשבון כחברים למועצת רואי חשבון על ידי שר המשפטים ייעשה לאחר התייעצות בלשכת רואי חשבון בישראל.

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

1. הבסיון הראה שבתחומים מסויימים – ובמיוחד לגבי מסמכים המיועדים למוסדות ממשלתיים כדיווחים על חברות ועל הכנסה – רצוי ששיטות הפעולה של רואי חשבון יהיו אחידות ותואמות. לכך מיועדת ההוראה בפסקה ב(1) המסמיכה את שר המשפטים לקבוע בוחלים ותקנים וכד'. הוראות אלה מיועדות להחיל גם כללים נוספים בקשר להתנהגותו ודרכי פעולתו של רואה חשבון.

2. במקצוע אשר לאנשי המקצוע יש שליטה על פעולותיהם של העוסקים בו, שאלת ההתחרות ההוגנת היא בעלת משקל רב לשמירת רמת המקצוע והאתיקה המקצועית. בדומה להסדר הקיים לגבי לשכת עורכי–הדין, מוצע שגם לגבי רואי חשבון ניתן יהיה לקבוע תעריפים מינימליים לשירותיהם, ותעריפים

/.אלה

אלה יהיו מחייבים באופן שרואה חשבון לא יוכל לפחות מהם. במקרים מיוחדים ניתן יהיה לקבל שכר ישרחה נמוך יותר, ברשות הלשכה, או ליתן שירות ללא שכר, בידיעת הלשכה.

3. התיקון המוצע בפסקה ב(3) בא לתת ללשכת רואי החשבון הכרה ומעמד במסגרת הקמת מוסדותיה.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק יצריך תוספת סעיף 9א' ו-9ב', ותיקון סעיף 2(א)(6) לחוק רואי חשבון, תשכ"ו-1955.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

א י ן .

ו. השפעת החוק המוצע על התקן ועל ההיבט המינהלי של המשרד <u>שיהיה ממונה על ביצועו ועל משרדים ורשויות אחרים:</u>

א י ן .

ז. היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידו על הצעת התזכיר מבחינה משפטית.

ח. הממונה על התקציבים סמך את ידו על הצעת התזכיר מבחינה תקציבית.

ט. <u>הסתייגויות</u>

הממונה על התקציבים מסתייג מן הצורך לקבוע תעריף מינימלי לרואי חשבון, כי דבר זה עומד בניגוד למדיניות המחירים בשעה זו, ולדעתו קביעת תעריף מינימלי תייקר בממוצע את השירות הניתן על ידי רואי-חשבון.

להלן נוסח החוק המוצע:

./.

חוק רואי חשבון (תיקון), תש"ל-1969

תיקון סעיף 2

1. בסעיף 2(א)(6) לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955 (להלן החוק העיקרי), בסופו יוסף:

"לאחר התייעצות בלשכת רואי חשבון בישראל".

הוספת סעיפים 9א' ו-9ב'

2. "התנהגות ברואה חשבון ובקורת

(א) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות במועצה, להתקין תקנות להסדרת התנהגותו ודרך פעולתו של רואה חשבון ובכלל זה תקני בקורת חשבונות ובוהל, ודרך מתן חוות דעת.

(ב) הקורים המנחים שנקבעו לפי סעיף 13(1) ו-(2) לחוק מבקר המדינה (נוסח משולב), תשי"ח-1958 רואים אותם גם כחובה שהוטלה בתקנות כאמור על רואה חשבון העוסק בביקורת איגודים לצרכי המדינה, והוא חייב, לעניין אותו עיסוק, למלא אחריהם בנוסף לחובות שהוטלו עליו בתקנות האמורות.

(ג) רואה חשבון שפעל בניגוד לתקנות ולקווים המנחים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), יאשם בהתנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע.

(ד) אין בהוראות אלה כדי למעט מחובותיו ומאחריותו של רואה חשבון לפי כל דין אחר.

תעריף מינימלי 9ב'

(א) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות במועצה, לקבוע בתקנות תעריף מינימלי לשכר טרחה בעד שירותי רואה חשבון. משנקבע בתעריף שכר מינימלי לשירות מסויים, לא יתבע רואה-חשבון ולא יקבל שכר בעד ממנו בעד שירות כאמור, אלא ברשות המועצה או ברשות אחד או אחדים מחבריה שהסמיכה המועצה לכך. אולם רשאי רואה חשבון ליתן שרות שלא על מנת לקבל פרס ובלבד שיודיע על כך למועצה בהודעה מנומקת.

(ב) רואה חשבון שהיתנה או קיבל שכר-טרחה בניגוד לסעיף קטן (א), יאשם בהתנהגות שאינה הולמת כבוד המקצוע."

שר המשפטים

הצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)
(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את ההוראה בהצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969, המסמיכה את שר המשפטים לקבוע בתקנות תעריף מינימלי לרואי חשבון.

ד ב ר י ה ס ב ר

במקצוע אשר לאנשי מקצוע חופשיים יש שליטה על פעולותיהם של העוסקים בו, שאלת ההתחרות ההוגנת היא בעלת משקל רב לשמירת רמת המקצוע והאתיקה המקצועית. בדומה להסדר הקיים לגבי לשכת עורכי-הדין, מוצע שגם לגבי רואי חשבון ניתן יהיה לקבוע תעריפים מינימליים לשירותיהם.

ועדת השרים לענייני חקיקה דנה בישיבתה מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70) בהצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969. היות ונתגלעו בועדה חילוקי דעות בדבר התעריף המינימלי לרואי חשבון כאמור לעיל, הוחלט להעביר את הענין להכרעת הממשלה.

מצורפת בזה הצעת חוק-תזכיר רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ונוהלי חשבון), תש"ל-1969 (נספח חק/4).

...

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 56

י"ג בשבט תש"ל
20 בינואר 1970

תזכיר - הצעת חוק

א. <u>שם החוק המוצע:</u>

חוק רואי חשבון (תיקון)(תעריף מינימלי ובוחלי דאית חשבון), תש"ל-1969

ב. <u>עיקרי הוראות החוק המוצע:</u>

1) א. שר המשפטים יוסמך לקבוע בתקנות בוחלי בקורת חשבונות, תקני בקורת, כללי דיווח כספי ודרכי עריכת דוחות כספיים, ולהסדיר בתקנות פעולות אחרות של רואי חשבון.

ב. הוראות אלה לא יגרעו מחובותיו ומאחריותו של רואה חשבון לפי כל דין אחר.

ג. על רואה חשבון העוסק בבקורת תאגידים לצרכי המדיניה יחולו, לעניין אותו עיסוק, גם הקווים המנחים שנקבעו לפי סעיף 13(1) ו-(2) לחוק מבקר המדינה (נוסח משולב), תשי"ח-1958 ותוקף חובות אלה כתוקף חובות שהוטלו בתקנות כאמור לעיל.

ד. פעולה בניגוד להוראות האמורות, בין אם היתה הפעולה מהווה הפרת חובות הנובעות מן התקנות ובין אם היתה מהווה הפרת חובות הנובעות מחוק מבקר המדינה, תיחשב להתנהגות שאינה הולמת את המקצוע.

2) שר המשפטים יוסמך לקבוע, בהתייעצות עם מועצת רואי חשבון, תעריף מינימלי לשכר טרחה של רואי חשבון.

קבלת שכר טרחה במוך ממנו תהיה אסורה אלא אם ניתנה לכך רשות המועצה או חלק מחבריה שהוסמך לדבר. אולם רואה חשבון יהיה רשאי לעשות עבודה ללא קבלת שכר, ובלבד שיודיע על כך למועצה.

3) מבוי רואי חשבון כחברים למועצת רואי חשבון על ידי שר המשפטים ייעשה לאחר התייעצות בלשכת רואי חשבון בישראל.

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

1. הבסיון הרחב שבתחומים מסויימים - ובמיוחד לגבי מסמכים המיועדים למוסדות ממשלתיים כדיווחים על חברות ועל הכנסה - רצוי ששיטות הפעולה של רואי חשבון יהיו אחידות ותואמות. לכך מיועדת ההוראה בפסקה ב(1) המסמיכה את שר המשפטים לקבוע בוחלים ותקנים וכד'. הוראות אלה מיועדות להחיל גם כללים נוספים בקשר להתנהגותו ודרכי פעולתו של רואה חשבון.

2. במקצוע אשר לאנשי המקצוע יש שליטה על פעולותיהם של העוסקים בו, שאלת ההתחרות ההוגנת היא בעלת משקל רב לשמירת רמת המקצוע והאתיקה המקצועית. בדומה להסדר הקיים לגבי לשכת עורכי-הדין, מוצע שגם לגבי רואי חשבון ניתן יהיה לקבוע תעריפים מינימליים לשירותיהם, ותעריפים

/.אלה

אלה יהיו מחייבים באופן שרואה חשבון לא יוכל לפטור מהם. במקרים מיוחדים ניתן יהיה לקבל שכר יטרחה נמוך יותר, ברשות הלשכה, או ליתן שירות ללא שכר, בידיעת הלשכה.

3. התיקון המוצע בפסקה ב(3) בא לתת ללשכת רואי החשבון הכרה ומעמד במסגרת הקמת מוסדותיה.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק יצריך תוספת סעיף 9א' ו-9ב', ותיקון סעיף 2(א)(6) לחוק רואי חשבון, תשכ"ו-1955.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

א י ן .

ו. השפעת החוק המוצע על התקן ועל ההיבט המינהלי של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו ועל משרדים ורשויות אחרים:

א י ן .

ז. היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידו על הצעת התזכיר מבחינה משפטית.

ח. הממונה על התקציבים סמך את ידו על הצעת התזכיר מבחינה תקציבית.

ט. <u>הסתייגויות</u>

הממונה על התקציבים מסתייג מן הצורך לקבוע תעריף מינימלי לרואי חשבון, כי דבר זה עומד בניגוד למדיניות המחירים בשעה זו, ולדעתו קביעת תעריף מינימלי תיקר בממוצע את השירות הניתן על ידי רואי-חשבון.

להלן נוסח החוק המוצע:

./.

חוק רואי חשבון (תיקון), תש"ל-1969

תיקון סעיף 2

1. בסעיף 2(א)(6) לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955 (להלן החוק העיקרי), בסופו יוסף:

"לאחר התייעצות בלשכת רואי חשבון בישראל".

הוספת סעיפים 9א' ו-9ב'

2. "התבהגות ובקורת 9א'. (א) שר המשפטים רשאי, לאחר התיעצות במועצה, ובוהל להתקין תקנות להסדרת התבהגותו ודרך פעולתו של רואה חשבון ובכלל זה תקני בקורת חשבונות ובוהל, ודרך מתן חוות דעת.

(ב) הקורים המבחים שבקבעו לפי סעיף 13(1) ו-(2) לחוק מבקר המדיבה (בוסח משולב), תשי"ח-1958 רואים אותם גם כחובה שהוטלה בתקנות כאמור על רואה חשבון העוסק בביקורת איגודים לצרכי המדיבה, והוא חייב, לעניין אותו עיסוק, למלא אחריהם בנוסף לחובות שהוטלו עליו בתקנות האמורות.

(ג) רואה חשבון שפעל בביגוד לתקנות ולקוים המבחים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), יאשם בהתבהגות שאיבה הולמת את כבוד המקצוע.

(ד) אין בהוראות אלה כדי למעט מחובותיו ומאחריותו של רואה חשבון לפי כל דין אחר.

תעריף 9ב' מיבימלי

(א) שר המשפטים רשאי, לאחר התיעצות במועצה, לקבוע בתקנות תעריף מיבימלי לשכר טרחה בעד שירותי רואה חשבון. משבקבע בתעריף שכר מיבימלי לשירות מסויים, לא יתבה רואה-חשבון ולא יקבל שכר במוך ממבו בעד שירות כאמור, אלא ברשות המועצה או ברשות אחד או אחדים מחבריה שהסמיכה המועצה לכך. אולם רשאי רואה חשבון ליתן שרות שלא על מבת לקבל פרס ובלבד שיודיע על כך למועצה בהודעה מבומקת.

(ב) רואה חשבון שהיתבה או קיבל שכר-טרחה בביגוד לסעיף קטן (א), יאשם בהתבהגות שאיבה הולמת כבוד המקצוע."

שר המשפטים

הרחבת הצעת חוק-תזכיר לתיקון פקודת החוק
הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969

מ ח ל י ט י ם -

כי הצעת החוק הנ"ל תחול גם על פרסום לשון הרע על ראש דת וכן על ראש עדה דתית בישראל.

דברי הסבר

בפני הממשלה נמצאת עתה הצעת חוק-תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969 אשר הועברה אליה עפ"י החלטת ועדת שרים לחקיקה מיום כ"ז טבת תש"ל (5 ינו' 70). הצעת החוק-התזכיר מתייחסת לאיסור לשון הרע על ראש המדינה אשר ישראל מקיימת עמה קשרים, על בעל מעמד ממלכתי רם בה, או ראש נציגות דיפלומטית של מדינת ישראל.

מוצע עתה, להרחיב הצעה זו כדי שהחוק המתקן יתייחס גם לאיסור לשון הרע על ראש דת בין אם הוא בישראל ובין אם מחוצה לה ועל ראש עדה דתית בישראל.

מוגש ע"י שר המשפטים

תוספת א' לנספח 55

ו' באייר תש"ל
12 במאי 1970

הרחבת הצעת חוק-תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969

מ ח ל י ט י ם -

כי הצעת החוק הנ"ל תחול גם על פרסום לשון הרע על ראש דת וכן על ראש עדה דתית בישראל.

דברי הסבר

בפני הממשלה נמצאת עתה הצעת חוק-תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל-1969 אשר הועברה אליה עפ"י החלטת ועדת שרים לחקיקה מיום כ"ז טבת תש"ל (5 ינו' 70). הצעת החוק-התזכיר מתייחסת לאיסור לשון הרע על ראש המדינה אשר ישראל מקיימת עמה קשרים, על בעל מעמד ממלכתי רם בה, או ראש נציגות דיפלומטית של מדינת ישראל.

מוצע עתה, להרחיב הצעה זו כדי שהחוק המתקן יתייחס גם לאיסור לשון הרע על ראש דת בין אם הוא בישראל ובין אם מחוצה לה ועל ראש עדה דתית בישראל.

מוגש ע"י שר המשפטים

תוספת א' לנספח 55

ו' באייר תש"ל
12 במאי 1970

הצעת חוק – תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי
(פגיעה בראשי מדינות) תש"ל-1969

ועדת השרים לעניני חקיקה דנה בישיבתה מיום כ"ז בטבת תש"ל – 5.1.70 בהצעת חוק תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות) תש"ל – 1969 המצורפת בזה.

הועדה אשרה את הצעת החוק האמורה, אך השאירה להכרעת הממשלה את הצעתו של השר מ. בגין, לפיה תהא זו הגנה טובה למי שיועמד לדין, לפי החוק המוצע, אם הנפגע מלשון הרע היה עשוי להיות מואשם בישראל לפי חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם.

מוגש ע"י שר המשפטים

י"ב בשבט תש"ל
19 בינואר 1970

נספח 55

תזכיר – הצעת חוק

א. <u>שם החוק המוצע:</u>

חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל–1969.

ב. <u>עיקרי הוראות החוק המוצע:</u>

(1) פרסום לשון הרע, בעבירה על סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה–1965, על ראש מדינה שישראל מקיימת עמה יחסים תקינים, על נושא משרה רמה במדינה כאמור או על ראש נציגות דיפלומטית של מדינת–חוץ בישראל, דינו – מאסר שלוש שנים.

(2) כל ההגנות המסורות לנאשם וכל הסמכויות שבידי בית המשפט לפי סעיפים 9 – 19, 21 – 23 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה–1965 יהיו מסורות להם גם לענין החוק המוצע; מניעת הפצת פרסום פרסום חיקון והכחשה, הגבלות על אישום עורך עתון, מדפיס ומפיץ, פרסומים מותרים, הגנות אמת ותום לב, דרכי הוכחות וחזקות, הקלות בעונש, וסייגים לפרסום הליכים.

(3) אישום על פי החוק המוצע יהיה רק בידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו. לא תוגש קובלנה פרטית בשל מעשה המהוה עבירה על פיו.

(4) אישור בכתב מאת שר החוץ שישראל מקיימת עם מדינת–חוץ יחסים תקינים, יהוה, לענין החוק המוצע, ראיה מוחלטת לדבר.

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

חילול כבודם של ראשי מדינות–חוץ – ללא צידוק – מהוה עבירה לפי סעיף 77 לפקודת החוק הפלילי, 1936, וזו לשונו:

"77. כל המפרסם – בלי הצדקה או צידוק שהיו נחשבים למספיקים אילו התיחסו הדברים להוצאת שם רע על אדם פרטי – כל דבר המכוון להיקרא, או כל אות או סימן נראים לעין המכוונים להמית חרפה, לנבל, או לעורר איבה או בוז ולהוריד מגדולתו כל נסיך או שליט, או כל ציר או נושא משרה רמה, של כל מדינה או ארץ נכריה מחוץ לישראל, יאשם בעוון ויהא צפוי לקנס של אלף וחמש מאות לירות. ואם אותו הדבר או האות או הסימן עלולים או מכוונים להפר את השלום והידידות שבין ישראל ובין אותה מדינה או ארץ, יאשם אותו אדם בעוון."

ההבחנה בין המקרים על פי תוצאות אפשריות, כפי שהיא קבועה בסעיף זה, אינה מוצדקת. בפרט לאור העובדה שהוכחת היסוד המחמיר – שהחילול עלול או מכוון לפגוע ביחסי המדינות – קשה להוכחה. מאידך, אף אם אין תוצאות חמורות לפגיעה בכבוד ראשי מדינות זרות, אין עונש הקנס הקבוע בסעיף 77 עונש הולם.

מוצע לבטל את ההבחנה, ולהשאיר בידי בית המשפט מרחב מתאים להטלת ענשים ./.

<u>נספח 2תק</u>

במידה שהיא קיימת לגבי עוונות. העונש אשר יוטל למעשה יהיה מותנה לאו דוקא בתוצאות, אלא בנסיבות המעשה, לפי מידת החומרה שייחס להם בית המשפט.

זהו החידוש העיקרי שבחוק המוצע. הוא גם מותאם בפרטים לחוק איסור לשון הרע,תשכ"ה–1965 המהווה כעת בסיס לאישום בטל לשון הרע. החוק האמור מאפשר הגשת קובלנה פרטית ע"י הנפגע מלשון הרע, אולם החוק המוצע שולל אפשרות זו. כן מקל החוק המוצע בשאלת הראיות בדבר קיומם של יחסים תקינים בין ישראל ובין מדינת–חוץ. הוא גם מעניק לנאשם את ההגנות הנתונות לו בעבירה רגילה של לשון הרע, ולבית המשפט גם את סמכויות העזר המסורות לו, על פי חוק איסור לשון הרע,תשכ"ה–1965, לפי ההוראות המפורטות להלן:

"צווים נוספים"

9.(א) נוסף לכל עונש ועד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בטל לשון הרע, לצוות –

(1) על איסור הפצה של עותקי הפרסום המכיל את לשון הרע או על החרמתם; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שברשותו נמצאים עותקים כאלה לשם מכירה, הפצה או החכנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט;ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעותקים שהוחרמו;

(2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, ובמידה ובדרך שיקבע בית המשפט.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בספריות ציבוריות, בארכיונים וכיוצא באלה, זולת אם הטיל בית המשפט, בצו החרמה על פי סעיף קטן(א)(1), הגבלה גם על החזקה כזאת, ואין בהן כדי למנוע החזקת עותק של פרסום על ידי הפרט.

צו ביניים

10. הודה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק–הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2).

אחריות בשל פרסום בעתון

11. (א) פורסמה לשון הרע בעתון כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן – עתון) יישאו באחריות פלילית ואזרחית בטל לשון הרע האדם שהביא את דבר לשון הרע לעתון וגרם בכך לפרסומו, עורך העתון ומי שהחליט בפועל על פרסום אותה לשון הרע בעתון, ובאחריות אזרחית יישא גם המוציא לאור של העתון.

(ב) באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זאת הגנה טובה לעורך העתון שנקט אמצעים סבירים כדי למנוע פרסום אותה לשון הרע ושלא ידע על פרסומה.

(ג) בחוק זה,"עורך העתון" – לרבות עורך בפועל.

./.

אחריות של מדפיס ומפיץ

12. פורסמה לשון הרע בדפוס, למעט בעתון בעל תדירות הפועה של ארבעים יום או פחות" המוצא לאור על פי רשיון בעל תוקף, יישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע גם מחזיק בית הדפוס, כמשמעותו בפקודת העתונות, טבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפיץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא יישאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל לשון הרע.

פרסומים מותרים

13. לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –

(1) פרסום המוגן לפי סעיף 28 או שהותר לפי סעיף 29 לחוק-יסוד: הכנסת, או פרסום המוגן לפי סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם,תשי"א-1951;

(2) פרסום בישיבת הממשלה;

(3) פרסום על ידי הממשלה, או חבר ממשלה בתוקף תפקידו, או פרסום על פי הוראת הממשלה או הוראת חבר ממשלה בתוקף תפקידו;

(4) פרסום על ידי מבקר המדינה בתוקף תפקידו או פרסום כאמור מטעמו;

(5) פרסום על ידי שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור.

(6) פרסום על ידי חבר ועדת חקירה, כמשמעותה בסעיף 22 לחוק-יסוד:הכנסת או בפקודת ועדות חקירה, שנעשה תוך כדי דיון בפני הועדה,או בדין וחשבון שלה, או פרסום על ידי אדם שעניינו משמש נושא לחקירת הועדה, בא כוחו של אדם כזה או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור.

(7) דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע כאמור בפסקאות(5) או (6) בישיבה פומבית, ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21;

(8) דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע בישיבה פומבית של ארגון בין-לאומי שמדינת ישראל חברה בו, של ועידה בין-לאומית שאליה שלחה ממשלת ישראל נציג, של בית דין בין-לאומי, או של מוסד ממוסדותיה הנבחרים של ההסתדרות הציונית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל;

(9) פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור;

(10) העתק או תמצית נכונה והוגנת ממרשם המתנהל על פי חיקוק או ממסמך אחר הפתוחים על פי חיקוק לעיון כל דורש;

(11) פרסום נכון והוגן – מלא, חלקי או תמציתי – של מה שפורסם קודם לכן בנסיבות האמורות בפסקאות(1),(3),(4), (7),(8),(9) או (10), ופרסום חוזר כאמור של מה שפורסם בישיבת הממשלה והממשלה החירה לפרסמו.

הגנת אמת הפרסום

14. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבור; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

./.

הגנת תום לב

15. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או החייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3;

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום המילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, או

(ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

(7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בענין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;

(8) הפרסום היה תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין המשמש נושא התלונה;

(9) הפרסום היה דין וחשבון נכון והוגן על אסיפה פומבית או על אסיפה או ישיבה של תאגיד שלציבור היתה גישה אליה, והיה בפרסומו ענין ציבורי;

(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;

(11) הפרסום לא היה אלא מסירת ידיעה לעורך עתון או לנציגו כדי שיבחן שאלת פרסומה בעתון.

נטל ההוכחה

16. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

./.

שלילת הגנת תום לב

17.(א) פורסמה לשון הרע בעתון, לא תעמוד הגנת תום לב לעורך העתון, למי שהחליט בפועל על הפרסום של לשון הרע בעתון או למוציא לאור של העתון, אם נדרש על-ידי הנפגע או אחד הנפגעים לפרסם תיקון או הכחשה מצד הנפגע, ולא פרסם את התיקון או ההכחשה בדומה, ככל האפשר, לפרסום לשון הרע ותוך זמן סביר מקבלת הדרישה; ובלבד שהדרישה היתה חתומה בידי הנפגע, שהתיקון או ההכחשה לא היה בהם משום לשון הרע או תוכן בלתי חוקי אחר, וארכם לא חרג מתחום הסביר בנסיבות.

(ב) הופיע העתון בתדירות פחותה מאחת לשבוע, יפורסמו התיקון או ההכחשה, לפי דרישת הנפגע, גם בעתון יומי.

הפרכה של טענות הגנה

18.הביא הנאשם או הנתבע ראיה או העיד בעצמו כדי להוכיח אחת ההגנות הניתנות בחוק זה, רשאי התובע להביא ראיות סותרות; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית-המשפט לפי כל דין להתיר הבאת ראיות על-ידי בעלי הדין.

הקלות

19.בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב לטובת הנאשם או הנתבע גם באלה:

(1) לשון הרע לא היתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר, והוא נקב את המקור שעליו הסתמך;

(2) הוא היה משוכנע באמיתותה של לשון הרע;

(3) הוא לא נתכוון לנפגע;

(4) הוא התנצל בפני הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע או נקט צעדים להפסקת מכירתו או חפצתו של עותק הפרסום המכיל את לשון הרע, ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מוייגים.

....

סייג לפרסום הליכים

21. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע,רשאי בית המשפט, מיזמתו או לבקשת בעל דין, לאסור או לעכב זמנית,מנימוקים שיירשמו,פרסום ברבים של הליכי בית המשפט - לרבות כתבי טענות ולמעט כתב-אישום ופסק-הדין - במידה שראה צורך בכך לשם הגנה על שמו של אדם הנוגע.במשפט; העובר על איסור לפי סעיף זה, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 5000 לירות.

ראיות על אפיו וכו' של הנפגע

22. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע אין להביא ראיה או לחקור עד בדבר שמו הרע של הנפגע או בדבר אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הפגומים, אלא במידה שפרטים אלה נוגעים במישרין ללשון הרע המשמשת נושא למשפט, או שבית המשפט התיר הבאת ראיה או חקירת עד כאמור -

(1) במשפט פלילי, אחרי הרשעת הנאשם - להמתקת דינו;

(2) במשפט אזרחי,אחרי ההחלטה שהנתבע חייב בפיצויים - להפחתת הפיצויים;

(3) במידה שהנפגע מצדו העיד או הביא ראיה או חקר עד בדבר שמו, אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הטובים;

(4) אם שוכנע בית המשפט שהדבר דרוש לעשיית צדק ולגילוי האמת, אם בעמידה על מהימנות עדותו של הנפגע ואם בדרך אחרת."

הוכחת פרסום ברבים

23. הוגש עותק של עתון או של דבר-דפוס אחר המופץ ברבים שבו נדפסה לשון הרע, יחשב הדבר ראיה לכאורה שאכן נעשה הפרסום באותו עתון או דבר-דפוס."

./.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

סעיף 77 לפקודת החוק הפלילי, 1936, יוחלף.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

א י ן .

ו. <u>השפעת החוק המוצע על התקן של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו:</u>

א י ן .

ז. השפעת החוק המוצע על ההיבט המינהלי של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו ושל משרדים ורשויות אחרים:

א י ן .

ח. היועץ המשפטי לממשלה ממך ידו על התזכיר מבחינה משפטית.

ט. הממונה על התקציבים ממך ידו על התזכיר מבחינה תקציבית.

המשפטים

א..כסלו תש"ל
11 נובמבר 1969

הצעת חוק – תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי
(פגיעה בראשי מדינות) תש"ל-1969

ועדת השרים לעניני חקיקה דנה בישיבתה מיום כ"ז בטבת תש"ל – 5.1.70 בהצעת חוק תזכיר לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות) תש"ל – 1969 המצורפת בזה.

הועדה אשרה את הצעת החוק האמורה, אך השאירה להכרעת הממשלה את הצעתו של השר מ. בגין, לפיה תהא זו הגנה טובה למי שיועמד לדין, לפי החוק המוצע, אם הבפגע מלשון הרע היה עשוי להיות מואשם בישראל לפי חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם.

מוגש ע"י שר המשפטים

י"ב בשבט תש"ל
19 בינואר 1970

נספח 55

תזכיר – הצעת חוק

א. **שם החוק המוצע:**

חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (פגיעה בראשי מדינות), תש"ל–1969.

ב. **עיקרי הוראות החוק המוצע:**

(1) פרסום לשון הרע, בעבירה על סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה–1965, על ראש מדינה שישראל מקיימת עמה יחסים תקינים, על נושא משרה רמה במדינה כאמור או על ראש נציגות דיפלומטית של מדינת-חוץ בישראל, דינו – מאסר שלוש שנים.

(2) כל ההגנות המסורות לנאשם וכל הסמכויות שבידי בית המשפט לפי סעיפים 9 – 19, 21 – 23 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה–1965 יהיו מסורות להם גם לענין החוק המוצע; מניעת הפצת פרסום פרסום תיקון והכחשה, הגבלות על אישום עורך עתון, מדפיס ומפיץ, פרסומים מותרים, הגנות אמת ותום לב, דרכי הוכחות וחזקות, הקלות בעונש, וסייגים לפרסום הליכים.

(3) אישום על פי החוק המוצע יהיה רק בידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו. לא תוגש קובלנה פרטית בשל מעשה המהוה עבירה על פיו.

(4) אישור בכתב מאת שר החוץ שישראל מקיימת עם מדינת-חוץ יחסים תקינים, יהוה, לענין החוק המוצע, ראיה מוחלטת לדבר.

ג. **ממרת החוק המוצע והצורך בו:**

חילול כבודם של ראשי מדינות-חוץ – ללא צידוק – מהוה עבירה לפי סעיף 77 לפקודת החוק הפלילי, 1936, וזו לשונו:

> "77. כל המפרסם – בלי הצדקה או צידוק שהיו נחשבים למספיקים אילו התיחסו הדברים להוצאת שם רע על אדם פרטי – כל דבר המכוון להיקרא, או כל אות או סימן נראים לעין המכוונים להמית חרפה, לנבל, או לעורר איבה או בוז ולהוריד מגדולתו כל נסיך או שליט, או כל ציר או נושא משרה רמה, של כל מדינה או ארץ נכריה מחוץ לישראל, יאשם בעוון ויהא צפוי לקנס של אלף וחמש מאות לירות. ואם אותו הדבר או האות או הסימן עלולים או מכוונים להפר את השלום והידידות שבין ישראל ובין אותה מדינה או ארץ, יאשם אותו אדם בעוון."

ההבחנה בין המקרים על פי תוצאות אפשריות, כפי שהיא קבועה בסעיף זה, אינה מוצדקת. בפרט לאור העובדה שהוכחת היסוד המחמיר – שהחילול עלול או מכוון לפגוע ביחסי המדינות – קשה להוכחה. מאידך, אף אם אין תוצאות חמורות לפגיעה בכבוד ראשי מדינות זרות, אין עונש הקנס הקבוע בסעיף 77 עונש הולם.

מוצע לבטל את ההבחנה, ולהשאיר בידי בית המשפט מרחב מתאים להטלת ענשים ./.

במידה שהיא קיימת לגבי עוונות. העונש אשר יוטל למעשה יהיה מותנה לאו דוקא בתוצאות, אלא בנסיבות המעשה, לפי מידת החומרה שייחס להם בית המשפט.

זהו החידוש העיקרי שבחוק המוצע. הוא גם מותאם בפרטים לחוק איסור לשון הרע,תשכ"ה–1965 המהווה כעת בסיס לאישום בטל לשון הרע. החוק האמור מאפשר הגשת קובלנה פרטית ע"י הנפגע מלשון הרע, אולם החוק המוצע שולל אפשרות זו. כן מקל החוק המוצע בשאלת הראיות בדבר קיומם של יחסים תקינים בין ישראל ובין מדינת–חוץ. הוא גם מעניק לנאשם את ההגנות הנתונות לו בעבירה רגילה של לשון הרע, ולבית המשפט גם את סמכויות העזר המסורות לו, על פי חוק איסור לשון הרע,תשכ"ה–1965, לפי ההוראות המפורטות להלן:

"צווים נוספים"

9.(א) נוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בטל לשון הרע, לצוות –

(1) על איסור הפצה של עותקי הפרסום המכיל את לשון הרע או על החרמתם; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שברשותו נמצאים עותקים כאלה לשם מכירה, הפצה או החזנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט;ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעותקים שהוחרמו;

(2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, ובמידה ובדרך שיקבע בית המשפט.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בספריות ציבוריות, בארכיונים וכיוצא באלה, זולת אם הטיל בית המשפט, בצו החרמה על פי סעיף קטן(א)(1), הגבלה גם על החזקה כזאת, ואין בהן כדי למנוע החזקת עותק של פרסום על ידי הפרט.

צו ביניים

10. הודה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק–הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2).

אחריות בשל פרסום בעתון

11. (א) פורסמה לשון הרע בעתון כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן – עתון) יישאו באחריות פלילית ואזרחית בטל לשון הרע האדם שהביא את דבר לשון הרע לעתון וגרם בכך לפרסומו, עורך העתון ומי שהחליט בפועל על פרסום אותה לשון הרע בעתון, ובאחריות אזרחית יישא גם המוציא לאור של העתון.

(ב) באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זאת הגנה טובה לעורך העתון שנקט אמצעים סבירים כדי למנוע פרסום אותה לשון הרע וטלא ידע על פרסומה.

(ג) בחוק זה,"עורך העתון" – לרבות עורך בפועל. ./.

אחריות של מדפיס ומפיץ

12. פורסמה לשון הרע בדפוס, למעט בעתון בעל תדירות הפועה של ארבעים יום או פחות" המוצא לאור על פי רשיון בעל תוקף, יטאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע גם מחזיק בית הדפוס, כמשמעותו בפקודת העתונות, שבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפיץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא יטאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל לשון הרע.

פרסומים מוחרים

13. לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –

(1) פרסום המוגן לפי סעיף 28 או שהותר לפי סעיף 29 לחוק-יסוד: הכנסת, או פרסום המוגן לפי סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם,תשי"א-1951;

(2) פרסום בישיבת הממשלה;

(3) פרסום על ידי הממשלה, או חבר ממשלה בתוקף תפקידו, או פרסום על פי הוראת הממשלה או הוראת חבר ממשלה בתוקף תפקידו;

(4) פרסום על ידי מבקר המדינה בתוקף תפקידו או פרסום כאמור מטעמו;

(5) פרסום על ידי שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור.

(6) פרסום על ידי חבר ועדת חקירה, כמשמעותה בסעיף 22 לחוק-יסוד:הכנסת או בפקודת ועדות חקירה, שנעשה תוך כדי דיון בפני הועדה,או בדין וחשבון שלה, או פרסום על ידי אדם שענינו משמש נושא לחקירת הועדה, בא כוחו של אדם כזה או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור.

(7) דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע כאמור בפסקאות(5) או (6) בישיבה פומבית, ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21;

(8) דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע בישיבה פומבית של ארגון בין-לאומי שמדינת ישראל חברה בו, של ועידה בין-לאומית שאליה שלחה ממשלת ישראל נציג, של בית דין בין-לאומי, או של מוסד ממוסדותיה הנבחרים של ההסתדרות הציונית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל;

(9) פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור;

(10) העתק או תמצית נכונה והוגנת ממרשם המתנהל על פי חיקוק או ממסמך אחר הפתוחים על פי חיקוק לעיון כל דורש;

(11) פרסום נכון והוגן – מלא, חלקי או תמציתי – של מה שפורסם קודם לכן בנסיבות האמורות בפסקאות(1),(3),(4), (7),(8),(9) או (10), ופרסום חוזר כאמור של מה שפורסם בישיבת הממשלה והממשלה התירה לפרסמו.

הגנת אמת הפרסום

14. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבור; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

./.

הגנת תום לב

15. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3;

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום המילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, או

(ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

(7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בענין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;

(8) הפרסום היה תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין המשמש נושא התלונה;

(9) הפרסום היה דין וחשבון נכון והוגן על אסיפה פומבית או על אסיפה או ישיבה של תאגיד שלציבור היתה גישה אליה, והיה בפרסומו ענין ציבורי;

(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;

(11) הפרסום לא היה אלא מסירת ידיעה לעורך עתון או לנציגו כדי שיבחן שאלת פרסומה בעתון.

נטל ההוכחה

16. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

./.

שלילת הגנת תום לב

17.(א) פורסמה לשון הרע בעתון, לא תעמוד הגנת תום לב לעורך העתון, למי שהחליט בפועל על הפרסומ של לשון הרע בעתון או למוציא לאור של העתון, אם נדרש על-ידי הנפגע או אחד הנפגעים לפרסם תיקון או הכחשה מצד הנפגע, ולא פרסם את התיקון או ההכחשה בדומה, ככל האפשר, לפרסום לשון הרע ותוך זמן סביר מקבלת הדרישה; ובלבד שהדרישה היתה חתומה בידי הנפגע, שהתיקון או ההכחשה לא היה בהם משום לשון הרע או תוכן בלתי חוקי אחר, וארכם לא חרג מתחום הסביר בנסיבות.

(ב) הופיע העתון בתדירות פחותה מאחת לשבוע, יפורסמו התיקון או ההכחשה, לפי דרישת הנפגע, גם בעתון יומי.

הפרכה של טענות הגנה

18.הביא הנאשם או הנתבע ראיה או העיד בעצמו כדי להוכיח אחת ההגנות הניתנות בחוק זה, רשאי התובע להביא ראיות סותרות; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית-המשפט לפי כל דין להתיר הבאת ראיות על-ידי בעלי הדין.

הקלות

19.בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב לטובת הנאשם או הנתבע גם באלה:

(1) לשון הרע לא היתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר, והוא נקב את המקור שעליו הסתמך;

(2) הוא היה משוכנע באמיתותה של לשון הרע;

(3) הוא לא נתכוון לנפגע;

(4) הוא התנצל בפני הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע או נקט צעדים להפסקת מכירתו או חפצתו של עותק הפרסום המכיל את לשון הרע, ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מסוייגים.

....

סייג לפרסום הליכים

21. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע,רשאי בית המשפט, מיזמתו או לבקשת בעל דין, לאסור או לעכב זמנית,מנימוקים שירשמו,פרסום ברבים של הליכי בית המשפט - לרבות כתבי טענות ולמעט כתב-אישום ופסק-הדין - במידה שראה צורך בכך לשם הגנה על שמו של אדם הנוגע במשפט; העובר על איסור לפי סעיף זה, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 5000 לירות.

ראיות על אפיו וכו' של הנפגע

22. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע אין להביא ראיה או לחקור עד בדבר שמו הרע של הנפגע או בדבר אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הפגומים, אלא במידה שפרטים אלה נוגעים במישרין ללשון הרע המשמשת נושא למשפט, או שבית המשפט התיר הבאת ראיה או חקירת עד כאמור -

(1) במשפט פלילי, אחרי הרשעת הנאשם - להמתקת דינו;

(2) במשפט אזרחי,אחרי ההחלטה שהנתבע חייב בפיצויים - להפחתת הפיצויים;

(3) במידה שהנפגע מצדו העיד או הביא ראיה או חקר עד בדבר שמו, אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הטובים;

(4) אם שוכנע בית המשפט שהדבר דרוש לעשיית צדק ולגילוי האמת, אם בעמידה על מהימנות עדותו של הנפגע ואם בדרך אחרת."

הוכחת פרסום ברבים

23. הוגש עותק של עתון או של דבר-דפוס אחר המופץ ברבים שבו נדפסה לשון הרע, יחשב הדבר ראיה לכאורה שאכן נעשה הפרסום באותו עתון או דבר-דפוס."

./.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:

סעיף 77 לפקודת החוק הפלילי, 1936, יוחלף.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:

א י ן .

ו. השפעת החוק המוצע על התקן של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו:

א י ן .

ז. השפעת החוק המוצע על ההיבט המינהלי של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו ושל משרדים ורשויות אחרים:

א י ן .

ח. היועץ המשפטי לממשלה סמך ידו על התזכיר מבחינה משפטית.

ט. הממונה על התקציבים סמך ידו על התזכיר מבחינה תקציבית.

השר המשפטים

א..כסלו תש"ל
11 נובמבר 1969

<u>הסתייגות מהחלטה מס. חק/17 של ועדת השרים לעניני חקיקה</u>
<u>מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70): הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות</u>
<u>מוות (תיקון) (חקירת סיבות מוות במעון), תשכ"ט-1969</u>

הריני להסתייג בזה מהצעת החוק הנדונה שאושרה בועדת השרים לעניני חקיקה, ומבקש מחיקת הפיסקה: "או מקום אכסון לילדים, לזקנים". יש להגביל הגדרת "חוסה" ו"מעון" למקום המשמש מגורים לבעלי מום גופני או ללוקים בשכלם בלבד, כשהם מחוץ למשפחתם.

קשה להשתחרר מחשדות ביחס למגמת התיקון המוצע. ממה נפשך, במקום שיש יסוד סביר שמותו של אדם נגרם בעבירה, גם מחוץ למוסד סגור ומעון, ניתן לפי סעיף 19 לחוק המקורי לצוות על חקירת סיבת המוות. ואם מת אדם במעצר או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש או במוסד סגור לילדים מפגרים, אף בלי יסוד סביר, ניתן לפי אותו סעיף לצוות על חקירה, בחיבת המקום גורם לעורר חשדות סבירים. אך להרחיב את ההוראה גם על מעון, בו נמצאים החוסים בדרך-כלל מתוך רצונם החפשי, כגון פנימיות בתי-ספר ובתי אבות לזקנים (ראה - הגדרת מעון בחוק הפיקוח על מעונות, תשכ"ה-1965), אין לכך כל הצדקה מוסרית.

ברור מסעיף 26 לחוק המקורי שכל חקירת סיבות מוות טומנת בחובה ביתור הגופה על-ידי רופא או מומחה אחר. במצב של היום, שקיימת רגישות מיוחדת בציבור בעניין ניתוחי מתים, קשה יהיה לציבור להשתחרר מן הרושם שמגמת התיקון לאפשר ניתוחי גרוויות גם במקרים המועטים האסורים לפי חוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953. וכי משום שאדם זקן גר במושב זקנים ולא בביתו או בבית ילדיו, בוצר יסוד סביר כלשהו שמותו הטבעי הצפוי נגרם בעבירה פלילית? אם כן, למה לא להחיל את החוק גם על כל אדם, בין תייר בין תושב, הגר בבית מלון או במצא בחופשה בפנסיון?

בציבור ובחוץ-לארץ, קיימת דעה שביתוחי מתים לצרכי מחקר ניתנים להשיג בקלות יתר בישראל מאשר בארצות המערב הנאורות בגלל ביצול ההוראות הליברליות כביכול של חוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות), תשי"ח-1958, כלומר החוק המקורי. אל ניתן פתחון-פה למלעיזים על-ידי התיקון המיותר המוצע.

מוגש ע"י שר הדתות

<u>נספח 54</u>

ט' בשבט תש"ל
16.1.70

להלן החלטה מס' חק/17 של ועדת השרים לענייני
חקיקה מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70)

חק/17. הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מות (תיקון)
(חקירת סיבות מות במעון), תשכ"ט-1969

מ ח ל י ט י ם :

א. לא לקבל את הסתייגותו של שר הדתות מהצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מות (תיקון)(חקירת סיבות מות במעון), תשכ"ט-1969.

ב. לאשר את הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מות (תיקון)(חקירת סיבות מות במעון), תשכ"ט-1969, המצורף בזה.

...

שר הדתות מודיע כי בענין ההחלטה האמורה יגיש הסתייגות לממשלה.

תזכיר - הצעת חוק

א. <u>שם החוק המוצע:</u>

חוק חקירת סיבות מוות (תיקון)(חקירת סיבת מוות במעון), תשכ"ט-1969.

ב. <u>עיקרי הוראות החוק המוצע:</u>

מת חוסה במעון, יהא האחראי למעון חייב להודיע על כך מיד למשטרה, ורשאי יהיה היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, קצין משטרה או כל אדם מעונין, לבקש עריכת חקירה בסיבת המוות על ידי שופט שלום.

לעניין זה, "חוסה" ו"מעון" - כמשמעותם בחוק הפיקוח על המעונות, תשכ"ה-1965, הייגו "מקום המשמש או הנועד לשמש, כולו או בחלקו, מקום מגורים או מקום אכסון לילדים, לזקנים, לבעלי מום גופני או ללוקים בשכלם, כשהם מחוץ למשפחתם (לכולם ייקרא להלן "חוסים")".

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

חוק הפיקוח על המעונות, תשכ"ה-1965, הסדיר באופן חוקי את החזקתם של אנשים שאיבם יכולים לדאוג לעצמם והזקוקים לטיפול ("חוסים") במעונות ברשות זולתם. לעניין חקירת סיבות מוות יש לראות את מקרה מותו של חוסה במעון כראוי לחקירה באותה מידה שראוי לה מקרה מותו של אדם המוחזק במעצר, או במוסד סגור אחר, על מנת להיוודע שבעל המעון, עובדו, או אדם אחר אומנם איבו אחראי למות החוסה אם במישרין ואם עקב רשלנות, ואם הוא אחראי - להבטיח את העמדתו לדין.

מטרת החוק המוצע לאפשר חקירה כאמור.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק המוצע יצריך תיקון סעיפים 19 ו- 22 לחוק חקירת סיבות מוות, תשי"ח-1958.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

א י ן .

ו. <u>השפעת החוק המוצע על התקן של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו:</u>

א י ן .

ז. <u>השפעת החוק המוצע על ההיבט המינהלי של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו ושל משרדים ורשויות אחרים:</u>

א י ן .

ח. היועץ המשפטי לממשלה סמך ידו על ההצעה מבחינה משפטית.

ט. הממונה על התקציבים סמך ידו על ההצעה מבחינה תקציבית.

. / הסתייגות

י. <u>הסתייגות שר הדתות:</u>

אין לראות מוות במעון כדבר שראוי לחקירה באותה מידה שראוי לה מקרה מות אדם מוחזק במעצר. אם יש חשד סביר למעשה פלילי, גיחא, ולזה כבר קיים חוק. אך עצם מקרה מוות במעון אין בו כשלעצמו כדי לעורר חשדות כאלה. חוק זה עלול להרתיע זקנים מלהיכנס למושבי-זקנים והורים מלשלוח ילדיהם לפנימיות, מתוך חשש שגופותיהם ישמשו בגיגוד לרצונם לצרכי ניתוחי מתים.

שר המשפטים

<u>הסתייגות מהחלטה מס. חק/17 של ועדת השרים לעניני חקיקה</u>
<u>מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70): הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות</u>
<u>מוות (תיקון) (חקירת סיבות מוות במעון), תשכ"ט-1969</u>

הריני להסתייג בזה מהצעת החוק הנדונה שאושרה בועדת השרים לעניני חקיקה, ומבקש מחיקת הפיסקה: "או מקום אכסון לילדים, לזקנים". יש להגביל הגדרת "חוסה" ו"מעון" למקום המשמש מגורים לבעלי מום גופני או ללוקים בשכלם בלבד, כשהם מחוץ למשפחתם.

קשה להשתחרר מחשדות ביחס למגמת התיקון המוצע. ממה נפשך, במקום שיש יסוד סביר שמותו של אדם נגרם בעבירה, גם מחוץ למוסד סגור ומעון, ניתן לפי סעיף 19 לחוק המקורי לצוות על חקירת סיבת המוות. ואם מת אדם במעצר או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש או במוסד סגור לילדים מפגרים, אף בלי יסוד סביר, ניתן לפי אותו סעיף לצוות על חקירה, בחיבת המקום גורם לעורר חשדות סבירים. אך להרחיב את ההוראה גם על מעון, בו במצאים החוטים בדרך-כלל מתוך רצונם החפשי, כגון פנימיות בתי-ספר ובתי אבות לזקנים (ראה - הגדרת מעון בחוק הפיקוח על מעונות, תשכ"ה-1965), אין לכך כל הצדקה מוסרית.

ברור מסעיף 26 לחוק המקורי שכל חקירת סיבות מוות טומנת בחובה ביתור הגופה על-ידי רופא או מומחה אחר. במצב של היום, שקיימת רגישות מיוחדת בציבור בעניין ניתוחי מתים, קשה יהיה לציבור להשתחרר מן הרושם שמגמת התיקון לאפשר ניתוחי גורויות גם במקרים המועטים האסורים לפי חוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953. וכי משום שאדם זקן גר במושב זקנים ולא בביתו או בבית ילדיו, בוצר יסוד סביר כלשהו שמותו הטבעי הצפוי נגרם בעבירה פלילית? אם כן, למה לא להחיל את החוק גם על כל אדם, בין תייר בין תושב, הגר בבית מלון או במצא בחופשה בפנסיון?

בציבור ובחוץ-לארץ, קיימת דעה שביתוחי מתים לצרכי מחקר ניתנים להשיג בקלות יתר בישראל מאשר בארצות המערב הנאורות בגלל ביצול ההוראות הליברליות כביכול של חוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות), תשי"ח-1958, כלומר החוק המקורי. אל ניתן פתחון-פה למלעיזים על-ידי התיקון המיותר המוצע.

מוגש ע"י שר הדתות

<u>נספח 54</u>

ט' בשבט תש"ל
16.1.70

<u>להלן החלטה מס' חק/17 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום ה' בשבט תש"ל (12.1.70)</u>

חק/17. <u>הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מוות (תיקון) (חקירת סיבות מוות במעון), תשכ"ט-1969</u>

מ ח ל י ט י ם :

א. לא לקבל את הסתייגותו של שר הדתות מהצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מוות (תיקון)(חקירת סיבות מוות במעון), תשכ"ט-1969.

ב. לאשר את הצעת חוק-תזכיר חקירת סיבות מוות (תיקון)(חקירת סיבות מוות במעון), תשכ"ט-1969, המצורף בזה.

...

שר הדתות מודיע כי בענין ההחלטה האמורה יגיש הסתייגות לממשלה.

תזכיר - הצעת חוק

א. <u>שם החוק המוצע:</u>

חוק חקירת סיבות מוות (תיקון)(חקירת סיבת מוות במעון), תשכ"ט-1969.

ב. <u>עיקרי הוראות החוק המוצע:</u>

מת חוסה במעון, יהא האחראי למעון חייב להודיע על כך מיד למשטרה, ורשאי יהיה היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, קצין משטרה או כל אדם מעונין, לבקש עריכת חקירה בסיבת המוות על ידי שופט שלום.

לעניין זה, "חוסה" ו"מעון" - כמשמעותם בחוק הפיקוח על המעונות, תשכ"ה-1965, הייגו "מקום המשמש או הנועד לשמש, כולו או בחלקו, מקום מגורים או מקום אכסון לילדים, לזקנים, לבעלי מום גופני או ללוקים בשכלם, כשהם מחוץ למשפחתם (לכולם ייקרא להלן "חוסים")".

ג. <u>מטרת החוק המוצע והצורך בו:</u>

חוק הפיקוח על המעונות, תשכ"ה-1965, הסדיר באופן חוקי את החזקתם של אנשים שאינם יכולים לדאוג לעצמם והזקוקים לטיפול ("חוסים") במעונות ברשות זולתם. לעניין חקירת סיבות מוות יש לראות את מקרה מותו של חוסה במעון כראוי לחקירה באותה מידה שראוי לה מקרה מותו של אדם המוחזק במעצר, או במוסד סגור אחר, על מנת להיוודע שבעל המעון, עובדו, או אדם אחר אומנם איגו אחראי למות החוסה אם במישרין ואם עקב רשלנות, ואם הוא אחראי - להבטיח את העמדתו לדין.

מטרת החוק המוצע לאפשר חקירה כאמור.

ד. <u>השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:</u>

החוק המוצע יצריך תיקון סעיפים 19 ו- 22 לחוק חקירת סיבות מוות, תשי"ח-1958.

ה. <u>השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה:</u>

א י ן .

ו. <u>השפעת החוק המוצע על התקן של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו:</u>

א י ן .

ז. <u>השפעת החוק המוצע על ההיבט המינהלי של המשרד שיהיה ממונה על ביצועו ושל משרדים ורשויות אחרים:</u>

א י ן .

ח. היועץ המשפטי לממשלה סמך ידו על ההצעה מבחינה משפטית.

ט. הממונה על התקציבים סמך ידו על ההצעה מבחינה תקציבית.

. / הסתייגות

ו. הסתייגות שר הדתות:

אין לראות מוות במעון כדבר שראוי לחקירה באותה מידה שראוי לה מקרה מות אדם מוחזק במעצר. אם יש חשד סביר למעשה פלילי, גיהא, ולזה כבר קיים חוק. אך עצם מקרה מוות במעון אין בו כשלעצמו כדי לעורר חשדות כאלה. חוק זה עלול להרתיע זקנים מלהיכנס למושבי-זקנים והורים מלשלוח ילדיהם לפנימיות, מתוך חשש שגופותיהם ישמשו בניגוד לרצונם לצורכי ניתוחי מתים.

שר המשפטים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר יעקיהו לביא לתפקיד מנהל כללי של משרד הבטחון החל ביום כ"ה באדר א' תש"ל (3.3.70), במקום מר מקה וקשתי שפורש מתפקידו ביום כ"ד באדר א' תש"ל (2.3.70).

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המינויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד הבטחון

על-פי בקשת שר הבטחון החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מטיימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60), להמליץ בפני הממשלה למנות את מר יעקיהו לביא למשרת מנהל כללי של משרד הבטחון.

(-)	(-)	(+)
יעקב נימצן	פרופ' ק.י. מן	יעקב צור
נציב שירות המדינה	ח ב ר	ח ב ר "

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר הבטחון

נספח 53

ד' בטבט תש"ל
11 בינואר 1970

אל"מ (מיל.) ישעיהו לביא – וולדות חיים

אל"מ (מיל.) י. לביא, נולד בגרמניה בשנת 1926. הוא עלה ארצה בשנת 1933. בשנת 1944, עם סיימו את חוק לימודיו בגימנסיה "שלוה" בתל-אביב, התגייס לפלמ"ח ועבר לשירות בקרית-ענבים. בשנת 1946 הועבר למחלקת הקשר במנגנון הקבע של ההגנה, ומילא במשך שנתיים שלאחר מכן תפקידים שונים כטכנאי רדיו באחזקת הציוד של רשת הקשר החשאית של ההגנה. עם הפעלת תחנת השידור החשאית של ההגנה היה אחראי להפעלתה הטכנית.

בשנת 1948, עם הקמת צה"ל, נתמנה כמפקדו הראשון של המרכז הטכני של חיל הקשר.

בשנת 1950 נשלח ע"י צה"ל ללמוד הנדסת אלקטרוניקה באר"ב. בשנת 1953 הוסמך כמהנדס חשמל במכללת קולומביה בניו-יורק. בשנים 1953-1955 כיהן בתפקיד המהנדס הראשי בחיל הקשר, בשנים 1955-1957 היה סגנו של קצין קשר ראשי.

בשנת 1957 נתמנה קצין קשר ראשי לצה"ל, וכיהן בתפקיד זה עד 1962. באותה עת הוטאל ע"י צה"ל לכהן כיועץ מדעי ליד שגרירות ישראל באר"ב. תפקיד זה סיים בקיץ 1964.

בשנת 1964 נתמנה למנהל הכללי של משרד הדואר וכיהן בתפקידו עד סוף 1967, עת התפטר מתפקידו זה.

בשנת 1968 נתמנה למנהל רשות פתוח אמצעי לחימה (רפא"ל) במשרד הבטחון.

אל"מ (מיל.) לביא כיהן כיו"ר הראשון של מועצת המנהלים של החברה הבינלאומית לבזק – אזר חכננה, הניחה ומפעילה את כבל הטלפון התת-ימי ישראל-צרפת; חבר אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים; נשיא לשעבר של הסניף הישראלי של אגוד מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה (IEEE).

עבור עבודתו בשטח האלקטרוניקה הבטחונית הוענק לו "פרס בטחון ישראל 1968" – על תרומתו לפתוח דוקטרינות וייסוס מערכות קשר ואלקטרוניקה לשמוש בצה"ל.

אל"מ (מיל.) י. לביא נשוי ואב לשלושה ילדים.

מינוי מנהל כללי למשרד הבטחון

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר ישעיהו לביא לתפקיד מנהל כללי של משרד הבטחון החל ביום כ"ה באדר א' תש"ל (3.3.70), במקום מר משה קשתי שפורש מתפקידו ביום כ"ד באדר א' תש"ל (2.3.70).

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המינויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד הבטחון

על-פי בקשת שר הבטחון החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מטויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60), להמליץ בפני הממשלה למנות את מר ישעיהו לביא למשרת מנהל כללי של משרד הבטחון.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	פרופ' ק.י. מן	יעקב צור
נציב שירות המדינה	ח ב ר	ח ב ר "

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר הבטחון

נספח 53

ד' בטבט תש"ל
11 בינואר 1970

אל"מ (מיל.) ישעיהו לביא - תולדות חיים

אל"מ (מיל.) י. לביא, נולד בגרמניה בשנת 1926. הוא עלה ארצה בשנת 1933. בשנת 1944, עם סיימו את חוק לימודיו בגימנסיה "שלוה" בתל-אביב, התגייס לפלמ"ח ועבר לשירות בקרית-ענבים. בשנת 1946 הועבר למחלקת הקשר במנגנון הקבע של ההגנה, ומילא במשך שנתיים שלאחר מכן תפקידים טונים כטכנאי רדיו באחזקת הציוד של רשת הקשר החשאית של ההגנה. עם הפעלת תחנת השידור החשאית של ההגנה היה אחראי להפעלתה הטכנית.

בשנת 1948, עם הקמת צה"ל, נתמנה כמפקדו הראשון של המרכז הטכני של חיל הקשר.

בשנת 1950 נשלח ע"י צה"ל ללמוד הנדסת אלקטרוניקה בארה"ב. בשנת 1953 הוסמך כמהנדס חשמל במכללת קולומביה בניו-יורק. בשנים 1953-1955 כיהן בתפקיד המהנדס הראשי בחיל הקשר, בשנים 1955-1957 היה סגנו של קצין קשר ראשי.

בשנת 1957 נתמנה קצין קשר ראשי לצה"ל, וכיהן בתפקיד זה עד 1962. באותה עת הושאל ע"י צה"ל לכהן כיועץ מדעי ליד שגרירות ישראל בארה"ב. תפקיד זה סיים בקיץ 1964.

בשנת 1964 נתמנה למנהל הכללי של משרד הדואר וכיהן בתפקידו עד סוף 1967, עת התפטר מתפקידו זה.

בשנת 1968 נתמנה למנהל רשות פתוח אמצעי לחימה (רפא"ל) במשרד הבטחון.

אל"מ (מיל.) לביא כיהן כיו"ר הראשון של מועצת המנהלים של החברה הבינלאומית לבזק - אשר תכננה, הניחה ומפעילה את כבל הטלפון התת-ימי ישראל-צרפת; חבר אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים; נשיא לשעבר של הסניף הישראלי של אגוד מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה (IEEE).

עבור עבודתו בשטח האלקטרוניקה הבטחונית הוענק לו "פרס בטחון ישראל 1968" - על תרומתו לפתוח דוקטרינות וייסום מערכות קשר ואלקטרוניקה לשמוש בצה"ל.

אל"מ (מיל.) י. לביא נשוי ואב לשלושה ילדים.

הזמנת מכוניות "פז'ו" על-ידי המשטרה

ד ב ר י ה ס ב ר

משטרת ישראל החליטה לפני זמן-מה להזמין מכוניות מסוג "פז'ו" לצרכי המשטרה. בקשר לכך נשמעה לאחרונה ביקורת בכמה חוגים, בשלחו מכתבים למערכת, ואף משרדנו קיבל מפי אזרחים טענות בענין זה, שאני מבית כי לפחות בחלקן הן בובה-פידה.

בהתייעצות עם משרד המסחר והתעשיה, הם סיכמו את עמדתם באופן חד-משמעי כי עליהן להזמין אמנם את המכוניות מ"פז'ו", כי בשנה האחרונה גדל מאוד היצוא שלנו לצרפת, ולעומת זאת בצטמצם מאוד יבואנו מצרפת. הפער ההולך ונוצר מסכן את המשך קשריהן הכלכליים עם צרפת, וביטול ההזמנה כיום על-ידי המשטרה - יגרום לנזק בל ישוער.

היות וקבלת החלטה סופית בנושא זה היתה ענין דחוף ביותר אבקש להעלות את הדבר בישיבת הממשלה הקרובה.

... רצוף בזה העתק מכתב משרד המסחר והתעשיה.

מוגש ע"י שר המשטרה

נספח 52

י"א בשבט תש"ל
18 בינואר 1970

מדינת ישראל
משרד המסחר והתעשיה

תאריך: ו' בשבט תש"ל
13 בינואר 1970

אל : ניצב י. קרן, המטה הארצי – משטרת ישראל
רחוב עציון גבר 11, יפו

מאת: סמנכ"ל לסחר החוץ

הנדון: <u>רכישת מכוניות "פז'ו" ע"י משטרת ישראל</u>

נמסר לי שעומדות על הפרק רכישת 70 מכוניות צרפתיות "פז'ו" ע"י משטרת ישראל, ושמעתי שהדבר מעורר הדים ביקורתיים בעתונות. היועץ הכלכלי בשגרירות צרפת בישראל, מר מטרה, הביע את חשש שהעסקה תבוטל משיקולים פוליטיים ואת חשדו מפני הפעלת חרם כלכלי "דה-פקטו" נגד צרפת ע"י גורמים ממלכתיים. הוא הצביע על הירידה התלולה שחלה השנה ביבוא סחורות מצרפת – בניגוד לעליית היצוא הישראלי לארץ זו.

עמדת משרדנו היא שאין בשום אופן להפעיל חרם מסחרי על צרפת וע"י כך לגרום להסלמה ולהעברת הסכסוך המדיני בשחוני לתחום היחסים הכלכליים.

כידוע בתחום זה המצב משביע את רצוננו:

א. לעומת הירידה ביבוא, המדאיגה את הצרפתים, יצואנו לצרפת עלה בשנה האחרונה ביותר מ- 20% (עליה שיא באירופה) ושוק זה הופך להיות אחד המעניינים ביותר באיזור.

ב. חידשנו בדצמבר 69 את ההסכם המסחרי עם צרפת המתייחס בעיקר לנושאים חקלאיים.

ג. חשוב לנו שצרפת תמשיך להישאר חיובית או לפחות ניטרלית במו"מ הכלכלי שלנו עם השוק המשותף.

ד. יש לזכור כי גם ההשקעות הצרפתיות בעיקר יהודיות בישראל ממשיכות להתממש בקצב גובר, ללא התנגדות השלטונות להוצאת הכספים.

במצב זה אין אנו מעוניינים שיוכח שגורמים ממשלתיים מחרימים כביכול סחורות צרפתיות, אלא להיפך, ברור שלא יקשה על הצרפתים למצוא נגדנו אמצעי תגמול יעילים, ואף שקטים, במידה והם ירצו בכך.

אי-לכך, אבקשך לבחון את ענין רכישת המכוניות הצרפתיות מבחינה מקצועית-תועלתית גרידא ולא לערבב בה שיקולי מדיניות חוץ או פנים.

ב ב ר כ ה
(-)
ע. שלבר

העתק: מר ג. להב, משנה למנכ"ל
מר א. הרן, כלכלית משה"ח
מר י. אתאלי

הזמנת מכוניות "פז'ו" על-ידי המשטרה

ד ב ר י ה ס ב ר

משטרת ישראל החליטה לפני זמן-מה להזמין מכוניות מסוג "פז'ו" לצרכי המשטרה. בקשר לכך נשמעה לאחרונה ביקורת בכמה חוגים, בשלחו מכתבים למערכת, ואף משרדנו קיבל מפי אזרחים מעבות בעניין זה, שאני מניח כי לפחות בחלקן הן בובה-פידה.

בהתייעצות עם משרד המסחר והתעשיה, הם סיכמו את עמדתם בארפן חד-משמעי כי עליבו להזמין אמנם את המכוניות מ"פז'ו", כי בשנה האחרונה גדל מאוד היצוא שלנו לצרפת, ולעומת זאת בצטמצם מאוד יבואנו מצרפת. הפער ההולך ובוצר מסכן את המשך קשריבו הכלכליים עם צרפת, וביטול ההזמנה כיום על-ידי המשטרה - יגרום לנזק בל ישוער.

היות וקבלת החלטה סופית בנושא זה היבה עניין דחוף ביותר אנקש להעלות את הדבר בישיבת הממשלה הקרובה.

... רצוף בזה העתק מכתב משרד המסחר והתעשיה.

מזכש ע"י שר המשטרה

נספח 52

י"א בשבט תש"ל
18 בינואר 1970

מדינת ישראל
משרד המסחר והתעשיה

תאריך: ו' בשבט תש"ל
13 בינואר 1970

אל : ניצב י. קרן, המטה הארצי – משטרת ישראל
רחוב עציון גבר 11, יפו

מאת: סמנכ"ל לסחר החוץ

הנדון: רכישת מכוניות "פז'ו" ע"י משטרת ישראל

נמסר לי שעומדות על הפרק רכישת 70 מכוניות צרפתיות "פז'ו" ע"י משטרת ישראל, ושמעתי שהדבר מעורר הדים ביקורתיים בעתונות. היועץ הכלכלי בשגרירות צרפת בישראל, מר מטרה, הביע את חשש שהעסקה תבוטל משיקולים פוליטיים ואת חשדו מפני הפעלת חרם כלכלי "דה-פקטו" נגד צרפת ע"י גורמים ממלכתיים. הוא הצביע על הירידה התלולה שחלה השנה ביבוא סחורות מצרפת – בניגוד לעליית היצוא הישראלי לארץ זו.

עמדת משרדנו היא שאין בשום אופן להפעיל חרם מסחרי על צרפת וע"י כך לגרום להסלמה ולהעברת הסכסוך המדיני בטחוני לתחום היחסים הכלכליים.

כידוע בתחום זה המצב משביע את רצוננו:

א. לעומת הירידה ביבוא, המדאיגה את הצרפתים, יצואנו לצרפת עלה בשנה האחרונה ביותר מ- 20% (עליה שיא באירופה) ושוק זה הופך להיות אחד המעניינים ביותר באיזור.

ב. חידשנו בדצמבר 69 את ההסכם המסחרי עם צרפת המתייחס בעיקר לנושאים חקלאיים.

ג. חשוב לנו שצרפת תמשיך להישאר חיובית או לפחות ניטרלית במו"מ הכלכלי שלנו עם השוק המשותף.

ד. יש לזכור כי גם ההשקעות הצרפתיות בעיקר יהודיות בישראל ממשיכות להתממש בקצב גובר, ללא התנגדות השלטונות להוצאת הכספים.

במצב זה אין אנו מעוניינים שיוכח שגורמים ממשלתיים מחרימים כביכול סחורות צרפתיות, אלא להיפך, ברור שלא יקשה על הצרפתים למצוא נגדנו אמצעי תגמול יעילים, ואף שקטים, במידה והם ירצו בכך.

אי-לכך, אבקשך לבחון את ענין רכישת המכוניות הצרפתיות מבחינה מקצועית-תועלתית גרידא ולא לערבב בה שיקולי מדיניות חוץ או פנים.

ב ב ר כ ה
(-)
ע. שלבר

העתק: מר ג. להב, משנה למנכ"ל
מר א. הרן, כלכלית משה"ח
מר י. אתאלי

גולדה: לא נסעתי לגרמניה ולא אסע; אבל אבן - כן

„איני יכולה להתנגד כשהמדובר בצרכי המדינה"

בגין כתב לוייצמן: "VIVE LA LIBERTE"

מאת יוסף חריף —

„אני לא נסעתי לגרמניה ולא אסע לגרמניה אך מה שנוגע לנסיעתו של שר־החוץ לגרמניה אין אני יכולה להתנגד, כשהמדובר בצרכי המדינה..." — זו היתה דעתה של ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, כאשר עלתה שלשום בישיבת הממשלה שאלת נסיעתו של מר אבן לביקור בבון על פי הזמנת עמיתו הגרמני.

ראשון המערערים על הנסיעה היה השר מנחם בגין שמלבד התנגדותו העקרונית עמד על כך ששר החוץ כלל לא הביא את דבר נסיעתו אל הממשלה וחבר לו למדו על כך מן העתונות...

שר־החוץ השיב, כי הידיעה הראשונה בענין נסיעתו (שנתפרסמה ב„מעריב") לא באה ממקורות ישראליים.

לאחר דין־ודברים קצר תבע מר בגין שתיערך הצבעה. קודם לכן ניסה שר־הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג למנוע הצבעה בענין זה. הוא פנה למר בגין וראציע לו להניח לנושא ולראות את נסיעתו של מר אבן כדבר של שיגרה, שנעשה „אגב ביקור" במספר מדינות אחרות באירופה. אך מר בגין היה בדעה כי אין להתייחס אל גרמניה משל היתה „המדינה הרביעית" של בנלוכס...

*

בהתקרב ההצבעה שלח השר עזר וייצמן פתק לשר בגין ובו כתב לו, כי הוא חושב שלא יוכל להצביע נגד הנסיעה של מר אבן, שהוא, וייצמן, רואה אותה כחשובה מבחינה מעשית (הידוק הקשרים בתחומים חיוניים למדינה ובכלל זה ענין השתלבותה של ישראל בשוק המשותף). השר וייצמן הזכיר בפתק, כי עוד לפני שנים ארוכות התאמן הוא עצמו בטיס על אדמת גרמניה. לפיכך נראה לו כי יצביע בעד.

השר בגין השיב לשר וייצמן בפתק, שמתכבד נשמע כי אין הוא גורס את נימוקיו של מר וייצמן, אך השאיר בידו את ההכרעה החופשית בציינו בצרפתית „vive la liberte" („תחי החרות")...

*

אכן, השר הצעיר ניצל את החרות והצבוע בעד נסיעתו של מר אבן לגרמניה, בחודש הבא, שלא כשני שרי „חרות" האחרים — השרים בגין ולנדאו, שאליהם הצטרפו בהתנגדות לנסיעה שרי מפ"ם, י. ברזילי וויקטור שם־טוב. היו גם נמנעים וביניהם סגן־ראש הממשלה, יגאל אלון.

כתום ההצבעה הריץ השר שמעון פרס לשר עזר וייצמן פתק ובו ציין: „כל הכבוד ז" בהדגישו כי כבוד הוא לשרים לנהוג בעצמאות בעת הצבעה בממשלה.

גם השר בגין קיבל את דרך הצבעתו של ידידו וייצמן ברוח־טובה בהעירו, כי כל אדם חייב להצביע לפי מיטב הכרתו...

גולדה: לא נסעתי לגרמניה ולא אסע לגרמניה

"איני יכולה להתנגד כשהמדובר בצרכי המדינה"

בגין כתב לוייצמן: "VIVE LA LIBERTE"

מאת יוסף חריף —

„אני לא נסעתי לגרמניה ולא אסע לגרמניה אך מה שנוגע לנסיעתו של שר־החוץ לגרמניה אין אני יכו־לה להתנגד, כשהמדובר ב־צרכי המדינה..." — זו היתה דעתה של ראש ה־ממשלה, גב' גולדה מאיר, כאשר עלתה שלשום בישי־כת הממשלה שאלת נסיע־תו של מר אבן לביקור ב־בון על פי הזמנת עמיתו הגרמני.

ראשון המערערים על ה־נסיעה היה השר מנחם בגין שמלבד התנגדותו העקרו־נית עמד על כך ששר החוץ כלל לא הביא את דבר־נסיעתו אל הממשלה וחב־ייה למדו על כך מן ה־עתונות...

שר־החוץ השיב, כי ה־ידיעה הראשונה בענין נ־סיעתו (שנתפרסמה ב„מע־ריב") לא באה ממקורות ישראליים.

לאחר דין־ודברים קצר תבע מר בגין שתיערך הצ־בעה. קודם לכן ניסה שר־הדתות, ד"ר זרח ורהם־טיג למנוע הצבעה בענין זה. הוא פנה למר בגין ו־הציע לו להניח לנושא ו־לראות את נסיעתו של מר אבן כדבה של שיגרה, ש־נעשה „אגב ביקור" במס־פר מדינות אחרות באירו־פה. אך מר בגין היה ב־דעת כי אין להתייחס אל גרמניה משל היתה „המדי־נה הרביעית" של בנלוכס...

*

בהתקרב ההצבעה שלח השר עזר וייצמן פתק לשר בגין ובו כתב לו, כי הוא חושב שלא יוכל להצביע נגד הנסיעה של מר אבן, שהוא, וייצמן, רואה אותה כחשובה מבחינה מעשית (הידוק הקשרים בתחומים חיוניים למדינה ובכלל זה ענין השתלבותה של יש־ראל בשוק המשותף). השר וייצמן הזכיר בפתק, כי עוד לפני שנים ארוכות התאמן הוא עצמו בטיס על אדמת גרמניה. לפיכך נר־אה לו כי יצביע בעד.

השר בגין השיב לשר וייצמן בפתק, שמתכבד נש־מע כי אין הוא גורס את נימוקיו של מר וייצמן, אך השאיר בידו את ההכרעה החופשית בציינו בצרפתית „וויו לה ליברטה" („תחי החרות")...

*

אכן, השר הצעיר ניצל את התרות והצבוע בעד נסיעתו של מר אבן לגרמ־ניה, בחודש הבא, שלא כ־שני שרי „חרות" האחרים — השרים בגין ולנדאו, ש־אליהם הצטרפו בהתנגדות לנסיעה שרי מפ"ם, י. בר־זילי וויקטור שם־טוב. היו גם נמנעים וביניהם סגן־ראש הממשלה, יגאל אלון.

כתום ההצבעה הריץ ה־שר שמעון פרס לשר עזר וייצמן פתק ובו ציין: „כל הכבוד ז" בהדגישו כי כבוד הוא לשרים לנהוג בעצמ־אות בעת הצבעה בממש־לה.

גם השר בגין קיבל את דרך הצבעתו של ידידו וייצמן ברוח־טובה בהעי־רו, כי כל אדם חייב להצ־ביע לפי מיטב הכרתו...

מינוי מנהל כללי למשרד המסחר והתעשיה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר גדעון להב לתפקיד מנהל כללי של משרד המסחר והתעשיה, במקום מר דוד גולן שפרש מתפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המינויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד המסחר והתעשיה

על-פי בקשת שר המסחר והתעשיה החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר גדעון להב למשרת מנהל כללי של משרד המסחר והתעשיה.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	ד"ר חיים יחיל	רפאל מלכו
נציב שירות המדינה	ח ב ר	ח ב ר "

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 51

ח' בשבט תש"ל
15 בינואר 1970

גדעון להב - תולדות חיים

נולד בשנת 1929 בברלין, גרמניה.

עלה ארצה בשנת 1933. סיים לימודיו בביה"ס התיכון "מעלה" בירושלים בשנת 1947.

שירת בצבא בשנים 1948-1949 (דרגת סחרור - רב סמל)

למד באוניברסיטה העברית - 1950-1953 וסיים בתואר ב.א. בכלכלה ובמדעי המדינה.

בשירות המדינה משנת 1953, בתפקידים הבאים:

1953-1955 - באגף התקציבים באוצר

1956-1957 - עוזר ראשי למנהל הכללי, האוצר

1958-1959 - נספח מסחרי בבלגרד

1960-1961 - מזכיר ראשון בג'נבה (נציג בגאט"ט)

1962-1966 - מפקח על היהלומים, משרד המסחר והתעשיה

1967 - מנהל חטיבת התעשיה, משרד המסחר והתעשיה

1968 - מנהל חטיבת המתכות, משרד המסחר והתעשיה

1968-1969 - משנה למנהל הכללי, משרד המסחר והתעשיה

מצב משפחתי: נשוי ואב לארבעה ילדים.

מינוי מנהל כללי למשרד המסחר והתעשיה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר גדעון להב לתפקיד מנהל כללי של משרד המסחר והתעשיה, במקום מר דוד גולן שפרש מתפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המיניויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד המסחר והתעשיה

על-פי בקשת שר המסחר והתעשיה החליטה ועדת המיניויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר גדעון להב למשרת מנהל כללי של משרד המסחר והתעשיה.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	ד"ר חיים יחיל	רפאל מלכו
נציב שירות המדינה	ח ב ר	" ח ב ר

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 51

ח' בשבט תש"ל
15 בינואר 1970

גדעון להב – תולדות חיים

נולד בשנת 1929 בברלין, גרמניה.

עלה ארצה בשנת 1933. סיים לימודיו בביה"ס התיכון "מעלה" בירושלים בשנת 1947.

שירת בצבא בשנים 1948–1949 (דרגת סחרור – רב סמל)

למד באוניברסיטה העברית – 1950–1953 וסיים בתואר ב.א. בכלכלה ובמדעי המדינה.

בשירות המדינה משנת 1953, בתפקידים הבאים:

1953–1955 – באגף התקציבים באוצר

1956–1957 – עוזר ראשי למנהל הכללי, האוצר

1958–1959 – נספח מסחרי בבלגרד

1960–1961 – מזכיר ראשון בג'נבה (נציג בגאט"ט)

1962–1966 – מפקח על היהלומים, משרד המסחר והתעשיה

1967 – מנהל חטיבת התעשיה, משרד המסחר והתעשיה

1968 – מנהל חטיבת המתכות, משרד המסחר והתעשיה

1968–1969 – משנה למנהל הכללי, משרד המסחר והתעשיה

מצב משפחתי: נשוי ואב לארבעה ילדים.

תיקון הצעת חוק גימלאות לנפגעי
פעולות איבה, תש"ל-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : להסמיך את שר העבודה להכניס בהצעת חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, הנידונה כעת בועדת העבודה של הכנסת, תיקונים שיש בהם כדי להשוות את הזכויות של נפגעי פעולות איבה לאלה של נפגעי צ.ה.ל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בויכוח בכנסת בקריאה הראשונה של הצעת חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1969, היתה תמיכה כמעט כללית לדרישה להשוות זכויות נפגעי פעולות איבה לאלה של נפגעי צ.ה.ל.

משרדי האוצר, הבטחון, העבודה והמוסד לבטוח לאומי, קיימו דיון נוסף בנדון וסוכם להענות לדרישה כאמור.

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 50

ד' בשבט תש"ל
11 בינואר 1970

תיקון הצעת חוק גימלאות לנפגעי
פעולות איבה, תש"ל-1969

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : להסמיך את שר העבודה להכניס בהצעת חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, הנידונה כעת בועדת העבודה של הכנסת, תיקונים שיש בהם כדי להשוות את הזכויות של נפגעי פעולות איבה לאלה של נפגעי צ.ה.ל.

ד ב ר י ה ס ב ר

בויכוח בכנסת בקריאה הראשונה של הצעת חוק גימלאות לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1969, היתה תמיכה כמעט כללית לדרישה להשוות זכויות נפגעי פעולות איבה לאלה של נפגעי צ.ה.ל.

משרדי האוצר, הבטחון, העבודה והמוסד לבטוח לאומי, קיימו דיון נוסף בנדון וסוכם להענות לדרישה כאמור.

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 50

ד' בשבט תש"ל
11 בינואר 1970

הנחת חוקים מחדש על שולחן הכנסת

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הנחתן מחדש על שולחן הכנסת של הצעות החוק הבאות:

א. הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 2), תשכ"ט–1969 (פרסום קודם בחוברת הצעות חוק מס' 829).

ב. הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון), תשכ"ט–1969 (פרסום קודם בחוברת הצעות חוק מס' 834).

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 49

ז' בשבט תש"ל
14 בינואר 1970

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 2), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 30

1. בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א–1951[1], בסעיף 30(א), בסוף פסקה (1), יבוא: "וכן כל מי שנמנה עם שירות בתי הסוהר".

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 30 לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א–1951, קובע:

"תחולת החוק — 30. (א) חוק זה אינו חל על העבדתם של —

(1) שוטרים במשטרת ישראל;

(2) עובדי המדינה שתפקידם מחייבם לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;

(3) יורדי ים ועובדי דיג;

(4) אנשי צוות אויר;

(5) עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידת מיוחדת של אמון אישי;

(6) עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעביד כל פיקוח על שעות העבודה והמנוחה שלהם.

(ב) נתעוררו חילוקי דעות אם עובד שייך לאחד מסדרי העובדים שחוק זה אינו חל על העבדתם, רשאים העובד, המעביד, ועד העובדים במקום, אם ישנו, או מפקח עבודה, לבקש את הכרעת שר העבודה והוא יכריע בדבר לאחר ששמע את הצדדים ולאחר שהתייעץ עם ועד העובדים, אם לא הועד הוא שביקש את ההכרעה."

סעיף קטן (א) (1) מורה על אי תחולת החוק על שוטרים במשטרת ישראל, מאחר שהיה ברור, כי התנאים המיוחדים שבהם פועלת המשטרה אינם מאפשרים שמירת הוראות החוק לגביהם, כגון מתן מנוחה שבועית בזמן או קיום יום עבודה של שמונה שעות ושבוע עבודה של 47 שעות.

לאחרונה אורגנו מחדש סדרי עבודתו של שירות בתי הסוהר, ורוב בתי הסוהר מרוחקים ממרכזי הישוב; מצד שני מכתיבים צרכי הבטחון סדרי עבודה של משמרות ארוכות. כל אלה אינם מאפשרים את מילוי הוראות החוק העיקרי לגבי עבודתם של סוהרים.

מוצע איפוא שדינם של הסוהרים לענין זה יהיה כדין שוטרים.

---

1 ס"ח תשי"א, עמ' 204; ס"ח תשכ"ט, עמ' 54.

הצעות חוק 829, ב' בסיון תשכ"ט, 19.5.1969

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

המחיר 6 אגורות

חוק שירות התעסוקה (תיקון), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 50

1. האמור בסעיף 50 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט–1959[1] (להלן — החוק העיקרי), יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

"(ב) לא הגיש ארגון מעבידים או ארגון עובדים רשימת מועמדים כאמור בסעיף קטן (א)(2) או (3), לפי העניין, תוך שלושה חדשים מהיום שבו נתבקש על כך מאת שר העבודה, רשאי השר למנות כחבר ועדת המקצוע אדם הנראה לו מתאים לכך."

תיקון סעיף 59

2. האמור בסעיף 59 לחוק העיקרי יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) שר העבודה רשאי באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות אגרה בעד בחינת מקצוע לפי פרק זה."

דברי הסבר

סעיף 1 על פי חוק שירות התעסוקה, רשומים דורשי העבודה בלשכות על פי מקצועותיהם, והשתייכותו של המבקש למקצוע פלוגי מוכרת על ידי ועדת מקצוע. תעודות המקצוע ניתנות על פי המלצת ועדת המקצוע, המתמנית על ידי שר העבודה, והמורכבת משלושה חברים, שאחד מהם מתמנה מרשימת מועמדים המוגשת על ידי ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים באותו מקצוע, ואחד מרשימה שהוגשה על ידי ארגון המעבידים היציג באותו מקצוע. קורה לעתים שהארגון הנוגע בדבר נמנע מלהגיש רשימת מועמדים כנדרש, והתוצאה היא שאין אפשרות להקים ועדת מקצוע, ומן הנמנע הוא לספק תעודות מקצוע לדורשיהן.

מוצע, איפוא, להסמיך את שר העבודה למנות חבר בועדת המקצוע על-פי שיקול דעתו, כל אימת שהארגון הנוגע בדבר לא הגיש רשימת מועמדים תוך חדשיים מהיום שבו נתבקש להגישה.

סעיף 2 לשם בדיקת כשרו המקצועי של המבקש לקבל תעודת מקצוע מקיימות ועדות המקצוע בחינות למקצוע. אין בחוק הקיים כל סמכות לגבות אגרות בעד בחינות אלה. בנוסף לבעיה התקציבית הנוצרת על ידי כך, מעורר הדבר גם זלזול בעצם הבחינות, כשרק כ-20% מהנרשמים לבחינות משתתפים בהן בפועל.

מוצע בזה להסמיך את שר העבודה לקבוע, בתקנות ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, אגרות בעד בחינה לקבלת תעודת מקצוע.

---

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 32

הצעות חוק 834, כ"ג בסיון תשכ"ט, 9.6.1969

הנחת חוקים מחדש על שולחן הכנסת

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם לאשר את הנחתן מחדש על שולחן הכנסת של הצעות החוק הבאות:

א. הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969 (פרסום קודם בחוברת הצעות חוק מס' 829).

ב. הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון), תשכ"ט-1969 (פרסום קודם בחוברת הצעות חוק מס' 834).

מוגש ע"י שר העבודה

נספח 49

ז' בשבט תש"ל
14 בינואר 1970

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון מס' 2), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 30

1. בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א–1951[1], בסעיף 30(א), בסוף פסקה (1), יבוא: "וכן כל מי שנמצה עם שירות בתי הסוהר".

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 30 לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א–1951, קובע:

"תחולת החוק — 30. (א) חוק זה אינו חל על העבדתם של —

(1) שוטרים במשטרת ישראל;

(2) עובדי המדינה שתפקידם מחייבם לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;

(3) יורדי ים ועובדי דיג;

(4) אנשי צוות אויר;

(5) עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידה מיוחדת של אמון אישי;

(6) עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעביד כל פיקוח על שעות העבודה והמנוחה שלהם.

(ב) נתעוררו חילוקי דעות אם עובד שייך לאחד מסוגי העובדים שחוק זה אינו חל על העבדתם, רשאים העובד, המעביד, ועד העובדים במקום, אם ישנו, או מפקח עבודה, לבקש את הכרעת שר העבודה והוא יכריע בדבר לאחר ששמע את הצדדים ולאחר שהתייעץ עם ועד העובדים, אם לא הועד הוא שביקש את ההכרעה."

סעיף קטן (א) (1) מורה על אי החולת החוק על שוטרים במשטרת ישראל, מאחר שהיה ברור, כי התנאים המיוחדים שבהם פועלת המשטרה אינם מאפשרים שמירת הוראות החוק לגביהם, כגון מתן מנוחה שבועית בזמן או קיום יום עבודה של שמונה שעות ושבוע עבודה של 47 שעות.

לאחרונה אורגנו מחדש סדרי עבודתו של שירות בתי הסוהר, ורוב בתי הסוהר מרוחקים ממרכזי הישוב; מצד שני מכתיבים צרכי הבטחון סדרי עבודה של משמרות ארוכות. כל אלה אינם מאפשרים את מילוי הוראות החוק העיקרי לגבי עבודתם של סוהרים.

מוצע איפוא שדינם של הסוהרים לענין זה יהיה כדין שוטרים.

---

1 ס"ח תשי"א, עמ' 204; ס"ח תשכ"ט, עמ' 54.

הצעות חוק 829, ב' בסיון תשכ"ט, 19.5.1969

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

המחיר 6 אגורות

חוק שירות התעסוקה (תיקון), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 50

1. האמור בסעיף 50 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט–1959[1] (להלן — החוק העיקרי), יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

"(ב) לא הגיש ארגון מעבידים או ארגון עובדים רשימת מועמדים כאמור בסעיף קטן (א)(2) או (3), לפי הענין, תוך שלושה חדשים מהיום שבו נתבקש על כך מאת שר העבודה, רשאי השר למנות כחבר ועדת המקצוע אדם הנראה לו מתאים לכך."

תיקון סעיף 59

2. האמור בסעיף 59 לחוק העיקרי יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) שר העבודה רשאי באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות אגרה בעד בחינת מקצוע לפי פרק זה."

דברי הסבר

סעיף 1 על פי חוק שירות התעסוקה, רשומים דורשי העבודה בלשכות על פי מקצועותיהם, והשתייכותו של המבקש למקצוע פלוני מוכרת על ידי תעודת מקצוע. תעודות המקצוע ניתנות על פי המלצת ועדת המקצוע, המתמנית על ידי שר העבודה, והמורכבת משלושה חברים, שאחד מהם מתמנה מרשימת מועמדים המוגשת על ידי ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים באותו מקצוע, ואחד מרשימה שהוגשה על ידי ארגון המעבידים היציג באותו מקצוע. קורה לעתים שהארגון הנוגע בדבר נמנע מלהגיש רשימת מועמדים כנדרש, והתוצאה היא שאין אפשרות להקים ועדת מקצוע, ומן הנמנע הוא לספק תעודות מקצוע לדורשיהן.

מוצע, איפוא, להסמיך את שר העבודה למנות חבר בועדת המקצוע על־פי שיקול דעתו, כל אימת שהארגון הנוגע בדבר לא הגיש רשימת מועמדים תוך חדשיים מהיום שבו נתבקש להגישה.

סעיף 2 לשם בדיקת כשרו המקצועי של המבקש לקבל תעודת מקצוע מקיימות ועדות המקצוע בחינות למקצוע. אין בחוק הקיים כל סמכות לגבות אגרות בעד בחינות אלה. בנוסף לבעיה התקציבית הנרצרת על ידי כך, מעורר הדבר גם זלזול בעצם הבחינות, כשרק כ־20% מהנרשמים לבחינות משתתפים בהן בפועל.

מוצע בזה להסמיך את שר העבודה לקבוע, בתקנות ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, אגרות בעד בחינה לקבלת תעודת מקצוע.

---

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 32

הצעות חוק 834, כ"ג בסיון תשכ"ט, 9.6.1969

הצעת חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון)
של חה"כ ש.ז. אברמוב

בהתאם לסעיף 33(ב) בתקנון לעבודת הממשלה, מבקש שר המשפטים להביא לדיון בממשלה את הצעת חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון) של חה"כ ש.ז. אברמוב, המצורפת בזה.

...

נספח 48

ז' בשבט תש"ל
14 בינואר 1970

חבר הכנסת ש.ז. אברמוב

הצעת חוק - יז'

חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון)

1. בסעיף 2 פסקה (7) לחוק העיקרי יבואו בסיפא במקום המלים:

"לא יעלה על מאה אלף דונם", המלים: "לא יותר ממאתיים אלף דונם".

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק יסוד: מקרקעי ישראל קבע כי הבעלות על מקרקעי ישראל לא תועבר, פרט לסוגי מקרקעין שנקבעו בחוק. סעיף 2(7) לחוק מקרקעי ישראל, תש"ך-1960, קבע כי מותר להעביר בעלות במקרקעי ישראל למטרות פיתוח לא חקלאי, ובלבד ששטח כל ההעברות מכוח פסקה זו יחד לא יעלה על 100,000 דונם.

מוצע לקבוע כי השטח שניתן למכירה יהיה 200,000 דונם במקום 100,000 דונם כפי שנקבע כיום - ואלה הנימוקים:

1. שטח מקרקעי ישראל מהווה כיום 92% מכלל אדמות מדינת ישראל. ריכוז כה עצום של נכסי דלא ניידי בבעלות ציבורית לא קיים בשום מדינה חופשית.

2. רצוי מבחינה סוציאלית, מוסרית וכלכלית שכל המשתכנים בשיכונים ציבוריים יוכלו לרכוש את חלקת האדמה עליה נבנה שיכונם.

3. רכישת מקרקעין על ידי אנשים מחו"ל היא צורת השקעה נוחה, מעודדת זרימת הון לארץ ועשויה לקטור רבים מן המשקיעים לארץ.

4. אין הצדקה להכביד על מסים ואין הצדקה להכניס את המדינה בחובות עצומים, כאשר בבעלות המדינה נכסים אדירים בנכסי דלא ניידי, אשר מכירת חלק זעום מהם עשויה להקל על מצבה הכספי של המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
ביום כ"ח בכסלו תש"ל (8.12.69)

הצעת חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון)
של חה"כ ש.ז. אברמוב

בהתאם לסעיף 33(ב) בתקנון לעבודת הממשלה, מבקש שר המשפטים להביא לדיון בממשלה את הצעת חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון) של חה"כ ש.ז. אברמוב, המצורפת בזה.

...

נספח 48

ז' בשבט תש"ל
14 בינואר 1970

חבר הכנסת ש.ז. אברמוב

הצעת חוק - יז'

חוק יסוד: מקרקעי ישראל (תיקון)

1. בסעיף 2 פסקה (7) לחוק העיקרי יבואו בסיפא במקום המלים:

"לא יעלה על מאה אלף דונם", המלים: "לא יותר ממאתיים אלף דונם".

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק יסוד: מקרקעי ישראל קבע כי הבעלות על מקרקעי ישראל לא תועבר, פרט לסוגי מקרקעין שנקבעו בחוק. סעיף 2(7) לחוק מקרקעי ישראל, תש"ך-1960, קבע כי מותר להעביר בעלות במקרקעי ישראל למטרות פיתוח לא חקלאי, ובלבד ששטח כל ההעברות מכוח פסקה זו יחד לא יעלה על 100,000 דונם.

מוצע לקבוע כי השטח שניתן למכירה יהיה 200,000 דונם במקום 100,000 דונם כפי שנקבע כיום - ואלה הנימוקים:

1. שטח מקרקעי ישראל מהווה כיום 92% מכלל אדמות מדינת ישראל. ריכוז כה עצום של נכסי דלא ניידי בבעלות ציבורית לא קיים בשום מדינה חופשית.

2. רצוי מבחינה סוציאלית, מוסרית וכלכלית שכל המשתכנים בשיכונים ציבוריים יוכלו לרכוש את חלקת האדמה עליה נבנה שיכונם.

3. רכישת מקרקעין על ידי אנשים מחו"ל היא צורת השקעה נוחה, מעודדת זרימת הון לארץ ועשויה לקשור רבים מן המשקיעים לארץ.

4. אין הצדקה להכביד על מסים ואין הצדקה להכניס את המדינה בחובות עצומים, כאשר בבעלות המדינה נכסים אדירים בנכסי דלא ניידי, אשר מכירת חלק זעום מהם עשויה להקל על מצבה הכספי של המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
ביום כ"ח בכסלו תש"ל (8.12.69)

צו בדבר חובה להפקיד פקדונות כסף בקשר ליבוא סחורות
והצעת חוק לתיקון פקודת המכויות בענין היבוא, היצוא
והמכס (הגבה), 1939

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מחליטים:

1. לאשר את שר המסחר והתעשיה יוציא צו, בנוסח שבנספח המחייב הפקדת פקדון כסף לזכות אוצר המדינה בקשר ליבוא סחורות;

2. לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת המכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה)תש"ל-1970 בנוסח שבנספח ולהגיחה בהקדם האפשרי על שולחן הכנסת.

ד ב ר י - ה ס ב ר

1. גידול היבוא בתקופה האחרונה חרג מגבולות האמצעים העומדים לרשות המשק הישראלי לצרכי מימונו. לריסון גידול היבוא, וכן כדי למתן לחצים אינפלציוניים מוצע לנקוט באמצעי, אשר נבקש במספר מדינות אחרות, והוא חיוב בהפקדות כספיות בקשר ליבוא סחורות. סכומי כסף אשר יוקפאו כתוצאה מהצו המוצע באמדים, על פי שעורי ההפקדה שנקבעו, ב- 200 עד 250 מיליון ל"י.

2. הצו המוצע מחייב הפקדת פקדון כסף בעת שחרור הסחורה מרשות המכס בשעור של 50% מערכה של סחורה. לגבי סחורה שהמכס עליה הוא פחות מ-30% מערכה לא יהיו חייבים בהפקדת פקדון. הפקדון ישא רבית בשיעור של 6%, והוא יוחזר למפקיד יחד עם הרבית עליו בתום 6 חדשים מיום הפקדתו.

לגבי הסחורות הבאות לא תחול חובת הפקדת פקדון.

א. סחורה אשר סכום המכס שיש לשלם עליה הוא לפחות ש-30% מערכה של הסחורה;

ב. סחורה אשר סכום הפקדון שיש להפקיד לגביה אינו עולה על 500 לירות;

ג. סחורה המיובאת ע"י עולה, תושב חוזר או תושב ארעי ושיבואה מומן במטבע חוץ של המיבא.

ד. סחורות המיובאות על פי רשיון יבוא כללי, ביניהן מצויות, בין השאר, חפצים אישיים (שלא לצורך מסחר), דגים שנדוגו באוניות ישראליות באישור משרד החקלאות וכד'..

ה. חפצים לצרכי נכים.

מאחר שסחורות המיובאות לייצור לשם יצוא וכן ציוד המיובא למפעלים מאושרים על פי היתרי יבוא תשוחרר ממכס אהיו הם משוחררים גם מהפקדת פקדון; הוא הדין לגבי מרבית מוצרי מזון וציוד שהמכס עליהם אינו עולה על 30% מערכם.

3. הצו האמור, המחייב הפקדת פקדון בקשר לסחורות מיובאות, ניתן מכוח סעיף 3 לפקודת המכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה) 1939, שהממונה על בצועו הוא שר המסחר והתעשיה. לפי סעיף 3 הנ"ל רשאי השר להסדיר את היבוא לארץ ואת היצוא ממנה. את המונח "הסדרה", המצוי בחוקים מקבילים באנגליה ובארצות הברית, פרשו כמעניק סמכויות רחבות ביותר בכל הקשור להסדרת היבוא או היצוא, במיוחד מבחינת היקפם או צמצום היקפם.

מהאמור ניתן להסיק שעל פי הסעיף הנ"ל אפשר גם לחייב הפקדת פקדון להסדרת צמצום היבוא. אולם, כדי להוציא ספק מלב עוררין, אם יהיו כאלה, מוצע לתקן את הפקודה ולקבוע בה מפורשות כי הסמכות להסדיר כוללת סמכות לחייב הפקדת פקדונות בקשר לאמור, תוך פרוט סמכויות הלווי במקרה וניתן צו המחייב הפקדת פקדון.

בהצעת החוק נקבעה הוראת מעבר לעניין תקפו של צו הפקדות שניתן לפני תחילת תקפו של החוק.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 47

ד' בשבט תש"ל
11 בינואר 1970

פקודת הסמכויות בענין היבוא היצוא
והסכם (הגנה), 1939

צו בדבר הפקדת כסף לגבי יבוא סחורות

בתוקף סמכותי לפי סעיף 3 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939[1], אני מצווה לאמור:

הגדרות

1. בצו זה –

"בעל הסחורה" – מי ששמו רשום כבעל הטובין ברשמון;

"גובה המכס" – כמשמעותו בפקודת המכס[2];

"מכס" – כמשמעותו בפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937[3];

"סחורה" – סחורה שיובאה והמסתווגת לפי אותה פסקה או אותו סעיף קטן או אותו סעיף של אותו פרט, הכל כמשמעותם בתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, ושסכום המכס המשתלם עליה, בעת התרת הרשמון עליה, עולה על 30% מערכה של אותה סחורה;

"ערך סחורה" – ערכה של סחורה לענין דיני המכס כמשמעותו בפקודת המכס;

"פדיה" של סחורה – פדיתם של טובין כמשמעותה בפקודת המכס;

"רשמון" – כמשמעותו בפקודת המכס, לרבות כל מסמך המוגש לגובה המכס לשם פדיית סחורה.

פקדון

2. יובאה סחורה, יופקד לזכות אוצר המדינה סכום כסף בשיעור של 50% מערכה (להלן – פקדון).

תנאי הפקדה

3. (א) הפקדון יופקד על ידי בעל הסחורה בידי גובה המכס, או בידי אדם אחר שהורה מנהל המכס והבלו (להלן – המנהל), לא יאוחר משעת התרת הרשמון על אותה סחורה.

(ב) הפקדון יהא בכסף מזומן, אלא אם הורה המנהל אחרת.

רבית

4. הפקדון ישא רבית בשיעור של 6% לשנה.

החזרת פקדון

5. (א) הפקדון בצירוף הרבית יוחזר למפקיד בתום ששה חדשים מיום הפקדתו על ידי זיכוי חשבונו של המפקיד במוסד בנקאי, כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954[4], שעליו הורה המפקיד בעת ההפקדה.

(ב) זכותו של המפקיד לקבלת הפקדון והרבית אינה ניתנת להמחאה.

2/..

שינוי סכום הפקדון

6. לא ישונה סכום הפקדון לגבי סחורה בשל שינוי ערכה, סיווגה או יעודה לאחר התרת הרשמון על אותה סחורה.

תנאי להתרת רשמון סייג

7. לא יחיר גובה המכס רשמון על סחורה, אלא אם הוכח לו כי הופקד לגביה פקדון אם חייבים להפקיד לגביה פקדון לפי צו זה.

8. לא יופקד פקדון לגבי סחורות אם נתקיים בהן אחד התנאים הבאים:

(1) סכום הפקדון שיש להפקיד לגבי כלל הסחורות הנפדות על פי רשמון אחד אינו עולה על 500 לירות;

(2) הסחורה יובאה על ידי עולה, ארעי, תושב חוזר או חוזר, הכל כמשמעותם בתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, ולא ניתן על ידי המפקח על מטבע חוץ או מטעמו היתר לרכוש, באמצעות סוחר מוסמך כמשמעותו בתקנות הגנה (כספים), 1941[5], מטבע חוץ מקרן החליפין, המתנהלת בבנק ישראל, לצורך תשלום תמורת הסחורה, פרט להיתר לתשלום בעד דמי הובלה וביטוח הסחורה;

(3) הסחורה יובאה על פי רשיון יבוא כללי, תשי"ז-1967[6];

(4) הסחורה מסתווגת לפי פרט 422 לתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937.

עיגול סכום הפקדון הוראת מעבר

9. החלק בסכום פקדון שאינו כפילה שלמה של 10 לירות פטור מחובת הפקדה.

10. סחורה שיובאה לפני תחילת צו זה והרשמון עליה הותר לאחר מכן, אך לפני יום ה' באדר ב' תש"ל (12 במרס 1970), יופקד לגביה פקדון בשיעור של 25% מערך הסחורה, על אף האמור בסעיף 2.

שמירת דינים אחרים

11. צו זה בא להוסיף על כל דין אחר.

השם

12. לצו זה ייקרא "צו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תש"ל-1970".

בשבט תש"ל
בינואר 1970

יוסף ספיר
שר המסחר והתעשיה

---

1. ע"ר 1939, תוס' 1, עמ' 968, עמ' 137
2. דיני מדינת ישראל נוסח חדש תשי"ז, עמ' 39.
3. ע"ר 1937, תוס' 1 מס' 714, עמ' 183, ק"ת תשכ"ז, עמ' 551.
4. ס"ח 164, תשי"ד עמ' 192.
5. ע"ר 1941, תוס' 2 מס' 1138, עמ' 1380
6. ק"ת 694, תשי"ז, עמ' 1273

הצעת חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה), תש"ל-1970

תיקון סעיף 3(1)

1. בסעיף 3 (1) לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה), 1939[1] (להלן – הפקודה) בסופו יבוא –

"צו לפי סעיף זה יכול להיות כללי או מסוייג, הכל לפי מבחנים שייראו לשר בנסיבות הענין ורשאי השר, בין השאר, לקבוע בצו כאמור", כי אדם המיבא סחורות או המבקש ליבאן או המבקש לפדותן מפיקוח רשות המכס, יפקיד לזכות אוצר המדינה פקדון במקום, בסכום, בשיעור, במועד, לתקופה, בתנאים ובדרכים שייקבעו בצו, ולאסור פדייתה של סחורה מפיקוח רשות המכס אלא אם הופקד עליה פקדון; כן רשאי השר לקבוע בצו כי אוצר המדינה ישלם למפקיד רבית על הפקדון בשיעור ובתנאים שייקבעו על ידיו, ולקבוע בצו את חובותיו של האדם שבידיו הופקד פקדון כאמור לרבות חובת תשלום רבית, בשל אי העברת הפקדון במועד לרשות אוצר המדינה, בשיעור שייקבע בצו.

תיקון סעיף 3(3)

2. בסעיף 3(3) אחרי המלים "הוראות עבשין" שבסוגריים יבוא – "כולל קנס של עד 10,000 לירות או פי שנים מערך הסחורה המיובאת".

הוראת מעבר

3. צו שניתן לפי סעיף 3 לפקודה אחרי יום ד' בשבט, תש"ל (11 בינואר 1970) ושהיה ניתן כדין אילו חוק זה היה בתוקף אותה שעה, רואים אותו כאילו ניתן כדין.

---

1. ע"ר 1939, תוס' 1 עמ' 968, עמ' 137.

צו בדבר חובה להפקיד פקדונות כסף בקשר ליבוא סחורות
והצעת חוק לתיקון פקודת המכויות בענין היבוא, היצוא
והמכס (הגבה), 1939

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. לאשר שר המסחר והתעשיה יוציא צו, בנוסח שבנספח המחייב הפקדת פקדון כסף לזכות אוצר המדינה בקשר ליבוא סחורות;

2. לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת המכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה)תש"ל-1970 בנוסח שבנספח ולהגיחה בהקדם האפשרי על שולחן הכנסת.

דברי-הסבר

1. גידול היבוא בתקופה האחרונה חרג מגבולות האמצעים העומדים לרשות המשק הישראלי לצרכי מימונו. לריסון גידול היבוא, וכן כדי למתן לחצים אינפלציוניים מוצע לנקוט באמצעי, אשר נבקש במספר מדינות אחרות, והוא חיוב בהפקדות כספיות בקשר ליבוא סחורות. סכומי כסף אשר יוקפאו כתוצאה מהצו המוצע נאמדים, על פי שערי ההפקדה שנקבעו, ב- 200 עד 250 מיליון ל"י.

2. הצו המוצע מחייב הפקדת פקדון כסף בעת שחרור הסחורה מרשות המכס בשער של 50% מערכה של סחורה. לגבי סחורה שהמכס עליה הוא פחות מ-30% מערכה לא יהיו חייבים בהפקדת פקדון. הפקדון ישא רבית בשיעור של 6%, והוא יוחזר למפקיד יחד עם הרבית עליו בתום 6 חדשים מיום הפקדתו.

לגבי הסחורות הבאות לא תחול חובת הפקדת פקדון.

א. סחורה אשר סכום המכס שיש לשלם עליה הוא לפחות מ-30% מערכה של הסחורה;

ב. סחורה אשר סכום הפקדון שיש להפקיד לגביה אינו עולה על 500 לירות;

ג. סחורה המיובאת ע"י עולה, תושב חוזר או תושב ארעי ושיבואה מומן במטבע חוץ של המיבא.

ד. סחורות המיובאות על פי רשיון יבוא כללי, ביניהן מצויות, בין השאר, חפצים אישיים (שלא לצורך מסחר), דגים שנדוגו באוניות ישראליות באישור משרד החקלאות וכד'..

ה. חפצים לצרכי נכים.

מאחר שסחורות המיובאות לייצור לשם יצוא וכן ציוד המיובא למפעלים מאושרים על פי התרי יבוא תמורים ממכס והיו הם ממריים גם מהפקדת פקדון; הוא הדין לגבי מרבית מוצרי מזון וציוד שהמכס עליהם אינו עולה על 30% מערכם.

3. הצו האמור, המחייב הפקדת פקדון בקשר לסחורות מיובאות, ניתן מכוח סעיף 3 לפקודת המכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה) 1939, שהממונה על בצועו הוא שר המסחר והתעשיה. לפי סעיף 3 הנ"ל רשאי השר להסדיר את היבוא לארץ ואת היצוא ממנה. את המונח "הסדרה", המצוי בחוקים מקבילים באנגליה ובארצות הברית, פרשו כמעניק סמכויות רחבות ביותר בכל הקשור להסדרת היבוא או היצוא, במיוחד מבחינת היקפם או צמצום היקפם.

מהאמור ניתן להסיק שעל פי הסעיף הנ"ל אפשר גם לחייב הפקדת פקדון להסדרת צמצום היבוא. אולם, כדי להוציא ספק מלב עוררין, אם יהיו כאלה, מוצע לתקן את הפקודה ולקבוע בה מפורשות כי הסמכות להסדיר כוללת סמכות לחייב הפקדת פקדונות בקשר לאמור, תוך פרוט סמכויות הלווי במקרה וניתן צו המחייב הפקדת פקדון.

בהצעת החוק נקבעה הוראת מעבר לעניין תקפו של צו הפקדות שניתן לפני תחילת תקפו של החוק.

מוגש ע"י שר המסחר והתעשיה

נספח 47

ד' בשבט תש"ל
11 בינואר 1970

פקודת הסמכויות בענין היבוא היצוא
והסכם (הגנה), 1939

צו בדבר הפקדת כסף לגבי יבוא סחורות

בתוקף סמכותי לפי סעיף 3 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939[1], אני מצווה לאמור:

הגדרות

1. בצו זה –

"בעל הסחורה" – מי ששמו רשום כבעל הטובין ברשמון;

"גובה המכס" – כמשמעותו בפקודת המכס[2];

"מכס" – כמשמעותו בפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937[3];

"סחורה" – סחורה שיובאה והמסתווגת לפי אותה פסקה או אותו סעיף קטן או אותו סעיף של אותו פרט, הכל כמשמעותם בתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, ושסכום המכס המשתלם עליה, בעת התרת הרשמון עליה, עולה על 30% מערכה של אותה סחורה;

"ערך סחורה" – ערכה של סחורה לענין דיני המכס כמשמעותו בפקודת המכס;

"פדיה" של סחורה – פדיתם של טובין כמשמעותה בפקודת המכס;

"רשמון" – כמשמעותו בפקודת המכס, לרבות כל מסמך המוגש לגובה המכס לשם פדיית סחורה.

פקדון

2. יובאה סחורה, יופקד לזכות אוצר המדינה סכום כסף בשיעור של 50% מערכה (להלן – פקדון).

תנאי הפקדה

3. (א) הפקדון יופקד על ידי בעל הסחורה בידי גובה המכס, או בידי אדם אחר שהורה מנהל המכס והבלו (להלן – המנהל), לא יאוחר משעת התרת הרשמון על אותה סחורה.

(ב) הפקדון יהא בכסף מזומן, אלא אם הורה המנהל אחרת.

רבית

4. הפקדון ישא רבית בשיעור של 6% לשנה.

החזרת פקדון

5. (א) הפקדון בצירוף הרבית יוחזר למפקיד בתום ששה חדשים מיום הפקדתו על ידי זיכוי חשבונו של המפקיד במוסד בנקאי, כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד–1954[4], שעליו הורה המפקיד בעת ההפקדה.

(ב) זכותו של המפקיד לקבלת הפקדון והרבית אינה ניתנת להמחאה.

2/..

שינוי סכום הפקדון

6. לא ישונה סכום הפקדון לגבי סחורה בשל שינוי ערכה, שיווגה או יעודה לאחר התרת הרשמון על אותה סחורה.

תנאי להתרת רשמון סייג

7. לא יתיר גובה המכס רשמון על סחורה, אלא אם הוכח לו כי הופקד לגביה פקדון אם חייבים להפקיד לגביה פקדון לפי צו זה.

8. לא יופקד פקדון לגבי סחורות אם נתקיים בהן אחד התנאים הבאים:

(1) סכום הפקדון שיש להפקיד לגבי כלל הסחורות הנפדות על פי רשמון אחד אינו עולה על 500 לירות;

(2) הסחורה יובאה על ידי עולה, ארעי, תושב חוזר או חוזר, הכל כמשמעותם בתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, ולא ניתן על ידי המפקח על מטבע חוץ או מטעמו היתר לרכוש, באמצעות סוחר מוסמך כמשמעותו בתקנות הגנה (כספים), 1941[5], מטבע חוץ מקרן החליפין, המתנהלת בבנק ישראל, לצורך תשלום תמורת הסחורה, פרט להיתר לתשלום בעד דמי הובלה וביטוח הסחורה;

(3) הסחורה יובאה על פי רשיון יבוא כללי, תשי"ז-1967[6];

(4) הסחורה מסתווגת לפי פרט 422 לתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937.

עיגול סכום הפקדון הוראת מעבר

9. החלק בסכום פקדון שאינו כפילה שלמה של 10 לירות פטור מחובת הפקדה.

10. סחורה שיובאה לפני תחילת צו זה והרשמון עליה הותר לאחר מכן, אך לפני יום ה' באדר ב' תש"ל (12 במרס 1970), יופקד לגביה פקדון בשיעור של 25% מערך הסחורה, על אף האמור בסעיף 2.

שמירת דינים אחרים

11. צו זה בא להוסיף על כל דין אחר.

השם

12. לצו זה ייקרא "צו הסדרת יבוא סחורות (הפקדות), תש"ל-1970".

בשבט תש"ל
בינואר 1970

יוסף ספיר
שר המסחר והתעשיה

---

1. ע"ר 1939, תוס' 1, עמ' 968, עמ' 137
2. דיני מדינת ישראל נוסח חדש תשי"ז, עמ' 39.
3. ע"ר 1937, תוס' 1 מס' 714, עמ' 183, ק"ת תשכ"ז, עמ' 551.
4. ס"ח 164, תשי"ד עמ' 192.
5. ע"ר 1941, תוס' 2 מס' 1138, עמ' 1380
6. ק"ת 694, תשי"ז, עמ' 1273

הצעת חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה), תש"ל-1970

תיקון סעיף 3(1) 1. בסעיף 3 (1) לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגבה), 1939[1] (להלן – הפקודה) בסופו יבוא –

"צו לפי סעיף זה יכול להיות כללי או מסוייג, הכל לפי מבחנים שייראו לשר בנסיבות העניין ורשאי השר, בין השאר, לקבוע בצו כאמור", כי אדם המיבא סחורות או המבקש ליבאן או המבקש לפדותן מפיקוח רשות המכס, יפקיד לזכות אוצר המדינה פקדון במקום, בסכום, בשיעור, במועד, לתקופה, בתנאים ובדרכים שייקבעו בצו, ולאסור פדייתה של סחורה מפיקוח רשות המכס אלא אם הופקד עליה פקדון; כן רשאי השר לקבוע בצו כי אוצר המדינה ישלם למפקיד ריבית על הפקדון בשיעור ובתנאים שייקבעו על ידו, ולקבוע בצו את חובותיו של האדם שבידיו הופקד פקדון כאמור לרבות חובת הודעה רבית, בשל אי העברת הפקדון לרשות אוצר המדינה, בשיעור שייקבע בצו.

תיקון סעיף 3(3) 2. בסעיף 3(3) אחרי המלים "הוראות עמיין" שבסוגריים יבוא – "כולל קנס של עד 10,000 לירות או פי שנים מערך הסחורה המיובאת".

הוראת מעבר 3. צו שניתן לפי סעיף 3 לפקודה אחרי יום ד' בשבט, תש"ל (11 בינואר 1970) ושהיה ניתן כדין אילו חוק זה היה בתוקף אותה שעה, רואים אותו כאילו ניתן כדין.

---

1. ע"ר 1939, תוס' 1 עמ' 968, עמ' 137.

מזכירות הממשלה

ירושלים, ג' באדר א' תש"ל
9 בפברואר 1970

ס ו ד י

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

ברצוני להפנות את תשומת לבכם לתיקונים בתקנון לעבודת הממשלה כפי שאושרו בישיבת הממשלה ביום ב' באדר א' תש"ל (8.2.70). נוסח התיקונים מצורף בזה.

... אנחנו מתכוונים לפרסם נוסח מעודכן של התקנון שיכלול את התיקונים הנ"ל, וכמובן שלא נאחר להמציאו לידיכם. לכשיהיה מוכן.

בינתיים תרצו בודאי להוסיף תיקונים אלה לעותק התקנון אשר בידיכם.

ב ב ר כ ה

מיכאל אהרון

נספח 46
(נוסח מתוקן)

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. <u>סעיף 6:</u> האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו- (ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. <u>סעיף 12:</u> האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. <u>סעיף 13:</u> במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב, בהוצאת משרד החוץ תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירה השבועית בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירה בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מעשר דקות, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. <u>במקום סעיף 16 יבוא:</u>

<u>סעיף 16:</u> (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באוזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה.

ניתנה התשובה בעל-פה, ירשום אותה מזכיר הממשלה בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) תשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. ועדת שרים לעניני כלכלה

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: תקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, פיתוח, הקלאות, תיירות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים ציבוריים, שיכון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. ועדת שרים לעניני בטחון

סמכויות הועדה: עניני בטחון לרבות שטחים מוחזקים.

3. ועדת השרים לעניני פנים ושירותים

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות, מדע, בריאות, סעד, דתות, עליה, משטרה, בתי-סוהר, עניני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לעניני שלטון מקומי.

4. ועדת שרים לעניני חקיקה

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדה אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטיפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג-1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ייצוג הממשלה בועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תדון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, ליישיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א, שנוסחו כדלהלן:

סעיף 29א: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי ועדת שרים רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים חברי הועדה הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אחר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באוזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה.

התנגד אחד השרים למישאל בעל-פה כנ"ל, תכונס הועדה לדיון בנושא.

ניתנה תשובה בעל-פה, ירשום אותה מזכיר הממשלה בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לענייני ביטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבועיים ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, יידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) שר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, יציב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש ונדחה, תצורף החלטת הועדה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה ביסיבתה.

(ד) הוגש ערר והתקבל, תצורף החלטת הועדה בערר לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה ביסיבה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א)</u>: תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון ביסיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

מזכירות הממשלה

ירושלים, ג' באדר א' תש"ל
9 בפברואר 1970

ס ו ד י

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

ברצוני להפנות את תשומת לבכם לתיקונים בתקנון לעבודת הממשלה כפי שאושרו בישיבת הממשלה ביום ב' באדר א' תש"ל (8.2.70). נוסח התיקונים מצורף בזה. ...

אנחנו מתכוונים לפרסם נוסח מעודכן של התקנון שיכלול את התיקונים הנ"ל, וכמובן שלא נאחר להמציאו לידיכם לכשיהיה מוכן.

בינתיים תרצו בודאי להוסיף תיקונים אלה לעותק התקנון אשר בידיכם.

ב ב ר כ ה

מיכאל אהרנוז

נספח 46
(נוסח מתוקן)

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. <u>סעיף 6:</u> האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו- (ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. <u>סעיף 12:</u> האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. <u>סעיף 13:</u> במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב, בהוצאת משרד החוץ תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירה השבועית בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירה בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מעשר דקות, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. <u>במקום סעיף 16 יבוא:</u>

<u>סעיף 16:</u> (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באוזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה.

ניתנה התשובה בעל-פה, ירשום אותה מזכיר הממשלה בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) תשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. <u>ועדת שרים לענייני כלכלה</u>

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: תקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, פיתוח, הקלאות, תיירות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים ציבוריים, שיכון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. <u>ועדת שרים לענייני בטחון</u>

סמכויות הועדה: ענייני בטחון לרבות שטחים מוחזקים.

3. <u>ועדת השרים לענייני פנים ושירותים</u>

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות, מדע, בריאות, סעד, דתות, עליה, משטרה, בתי-סוהר, ענייני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לענייני שלטון מקומי.

4. <u>ועדת שרים לענייני חקיקה</u>

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדה אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטיפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג-1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ייצוג הממשלה בועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תדון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, ליתיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א, שנוסחו כדלהלן:

סעיף 29א: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי ועדת שרים ושאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים חברי הועדה הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אחר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באוזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה.

התנגד אחד השרים למישאל בעל-פה כנ"ל, תכונס הועדה לדיון בנושא.

ניתנה תשובה בעל-פה, ירשום אותה מזכיר הממשלה בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לענייני ביטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבועיים ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, יידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) השר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, ישיב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש ונדחה, תצורף החלטת הועדה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה ביסיבתה.

(ד) הוגש ערר והתקבל, תצורף החלטת הועדה בערר לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה ביסיבה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א)</u>: תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון בישיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

תיקון התקנון לעבודת הממשלה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

... מ ח ל י ט י ם לתקן את התקנון לעבודת הממשלה לפי ההצעה המצורפת בזה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 46

(נוסח מתוקן)

כ"ט בטבת תש"ל
7 בינואר 1970

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. <u>סעיף 6:</u> האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו-(ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. <u>סעיף 12:</u> האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. סעיף 13: במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירות המדיניות השבועיות בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירות המדיניות בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מרבע שעה, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. במקום סעיף 16 יבוא:

<u>סעיף 16:</u> (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אחר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) תשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. <u>ועדת שרים לענייני כלכלה</u>

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: חקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, עיתות, חקלאות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים ציבוריים, ייכון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. <u>ועדת שרים לענייני בטחון</u>

סמכויות הועדה: ענייני בטחון לרבות כוחות מוחזקים.

3. <u>ועדת השרים לענייני פנים ושירותים</u>

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות, מדע, בריאות, סעד, דתות, עליה, משטרה, בתי-טוהר, ענייני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לענייני שלטון מקומי.

4. <u>ועדת שרים לענייני חקיקה</u>

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדה אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטיפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תש"ג–1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ייצוג הממשלה בועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תידון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, לישיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א שנוסחו כדלהלן:

<u>סעיף 29א</u>: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על–ידי ועדת שרים ושאי יושב–ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל–פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שיערוך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לעניני בטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבוע ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, ידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) השר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, ישיב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש והחלט בו, תצורף ההחלטה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה בישיבתה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א):</u> תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון בישיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

תיקון התקנון לעבודת הממשלה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

... מ ח ל י ט י ם לתקן את התקנון לעבודת הממשלה לפי ההצעה המצורפת בזה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 46

(נוסח מתוקן)

כ"ט בטבת תש"ל
7 בינואר 1970

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. <u>סעיף 6:</u> האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו-(ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. <u>סעיף 12:</u> האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. סעיף 13: במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירות המדיניות השבועיות בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירות המדיניות בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מרבע שעה, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. במקום סעיף 16 יבוא:

<u>סעיף 16:</u> (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) חשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. <u>ועדת שרים לענייני כלכלה</u>

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: תקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, פיתוח, חקלאות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים ציבוריים, זיכיון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. <u>ועדת שרים לענייני בטחון</u>

סמכויות הועדה: ענייני בטחון לרבות שטחים מוחזקים.

3. <u>ועדת השרים לענייני פנים ושירותים</u>

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות, מדע, בריאות, טעד, דתות, עליה, משטרה, בתי-טוהר, ענייני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לענייני שלטון מקומי.

4. <u>ועדת שרים לענייני חקיקה</u>

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדה אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטיפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תש"ג-1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ייצוג הממשלה בועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תידון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, לישיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א, שנוסחו כדלהלן:

<u>סעיף 29א</u>: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי ועדת שרים רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שיערוך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לעניני בטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבוע ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, ידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) השר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, ישיב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש והחלט בו, תצורף ההחלטה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה ביסיבתה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א):</u> תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון בישיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

תיקון התקנון לעבודת הממשלה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

... מ ח ל י ט י ם לתקן את התקנון לעבודת הממשלה לפי ההצעה המצורפת בזה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 46

כ"ט בטבת תש"ל
7 בינואר 1970

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. <u>סעיף 6:</u> האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו-(ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. <u>סעיף 12:</u> האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. סעיף 13: במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירות המדיניות השבועיות בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירות המדיניות בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מרבע שעה, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. במקום סעיף 16 יבוא:

<u>סעיף 16:</u> (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) תשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. <u>ועדת שרים לעניני כלכלה</u>

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: תקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, פיתוח, חקלאות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים צבוריים, שיכון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. <u>ועדת שרים לעניני בטחון</u>

סמכויות הועדה: עניני בטחון לרבות שטחים מוחזקים.

3. <u>ועדת השרים לעניני פנים ושירותים</u>

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות בריאות, סעד, דתות, עליה, משטרה, בתי סוהר, עניני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לעניני שלטון מקומי.

4. <u>ועדת שרים לעניני חקיקה</u>

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדת אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג–1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תידון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, לישיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א' שנוסחו כדלהלן:

<u>סעיף 29א</u>: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על–ידי ועדת שרים לשאי יוטב–ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל–פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אחר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שיערוך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לענייני בטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבוע ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, ידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) שר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, ישיב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש והחלט בו, תצורף ההחלטה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה בישיבתה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א):</u> תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון בישיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

תיקון התקנון לעבודת הממשלה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

... מ ח ל י ט י ם לתקן את התקנון לעבודת הממשלה לפי ההצעה המצורפת בזה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 46

כ"ט בטבת תש"ל
7 בינואר 1970

הצעה לתיקון תקנון עבודת הממשלה

1. סעיף 6: האמור בסעיף 6 יסומן א' ולאחריו יבוא:

(ב) לא נהג השר המגיש כאמור, יפעל מזכיר הממשלה כאמור בסעיף 5(ב) ו-(ג), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

2. סעיף 12: האמור בסעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולאחר סעיף קטן (א) יבוא:

(ב) זמן הדיבור לכל משתתף בדיון יהיה עשר דקות בלבד, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר באותו דיון.

3. סעיף 13: במקום סעיף 13 יבוא:

סעיף 13: (א) סדר היום יכלול לעתים מזומנות סקירות של שרים על פעולות משרדם. סקירה לא תארך יותר מרבע שעה.

(ב) סקירות מדיניות או בטחוניות יימסרו לפי הצורך, באישור ראש הממשלה, אף אם לא נכללו בסדר היום.

(ג) סקירה מדינית שבועית בכתב תהיה פתוחה לעיון השרים בלשכת מזכיר הממשלה. נושאים וידיעות, אשר נמסר עליהם בסקירות המדיניות השבועיות בכתב, לא ידווחו עליהם בסקירות המדיניות בישיבת הממשלה, זולת אם הורה ראש הממשלה אחרת.

(ד) ראש הממשלה רשאי לקבוע, כי על סקירת השר על משרדו או על הסקירה המדינית או הבטחונית, ייערך דיון; זמן הדיבור בדיון יהיה לא יותר מרבע שעה, זולת אם קבע ראש הממשלה זמן אחר.

4. במקום סעיף 16 יבוא:

סעיף 16: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי הממשלה, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אתר, רשאי ראש הממשלה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שייערך בו במקום או בהקדם האפשרי.

(ב) תשובותיהם של כל השרים, לרבות המודיעים על הימנעותם, דינן כדין הצבעה בישיבת הממשלה.

5. במקום סעיף 20 יבוא:

אלו ועדות השרים הקבועות וסמכויותיהן:

1. <u>ועדת שרים לעניני כלכלה</u>

סמכויות הועדה: המדיניות הכלכלית ובכללה: תקציב, תכנון כלכלי, מסים, אגרות, היטלים, תעריפים, מחירים, הוצאות המדינה, מילוות, בנקים, מטבע ומטבע חוץ, מסחר, תעשיה, פיתוח, חקלאות, תחבורה, דואר, עבודה וביטוח לאומי, אפוטרופסים צבוריים, שיכון, נכסי המדינה, שילומים ופיצויים אישיים, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לחקיקה פיסקלית או לחקיקה הבאה לבצע את המדיניות הכלכלית של הממשלה.

2. <u>ועדת שרים לעניני בטחון</u>

סמכויות הועדה: עניני בטחון לרבות שטחים מוחזקים.

3. <u>ועדת השרים לעניני פנים ושירותים</u>

סמכויות הועדה: שלטון מקומי ותכנון עיר וכפר, מינהל מחוזי, חינוך, תרבות בריאות, סעד, דתות, עליה, משטרה, בתי סוהר, עניני שרות המדינה, שירותים מינהליים או ארגון המנהל במשרדי הממשלה, תזכירים של הצעות חוק הנוגעות לעניני שלטון מקומי.

4. <u>ועדת שרים לעניני חקיקה</u>

סמכויות הועדה: א. תזכירים של הצעות חוק, למעט תזכירים שהם בתחום סמכויותיהם של ועדת אחרת;

ב. תזכירים של הצעות חוק אשר הועברו מאת ועדה אחרת, בהסכמת יו"ר ועדת השרים לחקיקה, לטפולה של ועדה זו;

ג. כל נוסח של הצעת חוק, אם שר המשפטים יראה צורך להביאה לפני הועדה על פי האמור בסעיף 32(ג) לתקנון הממשלה;

ד. הרשאות והסמכות על-פי דין.

5. <u>ועדה עליונה לענין ירושלים</u>

סמכויות הועדה: תיאום והכרעה בין הסמכויות השונות הפועלות בענין ירושלים, לרבות המקומות הקדושים ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה.

6. <u>ועדת שרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה</u>

סמכויות הועדה: קביעת ייעודם ומטרתם של עזבונות ונחלות בצוואות לטובת המדינה.

7. <u>ייצוג הממשלה בועדה לתיאום</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה בועדה לתיאום הפעולות בין הממשלה ובין ההנהלה הציונית בהתאם לסעיף 9 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית העולמית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תש"ג-1952.

8. <u>ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית</u>

סמכויות הועדה: ייצוג הממשלה ברשות לעליה ולקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות היהודית.

9. <u>ועדה להתיישבות</u>

סמכויות הועדה: ענייני התיישבות.

6. במקום סעיף 26 יבוא:

<u>סעיף 26</u>: (א) היה נושא הצעה שעל סדר היום של ועדת שרים כרוך בהוצאה כספית שאין לה כיסוי אותה שעה בתקציב המדינה, או שהיה כרוך בפעולות שר אחר שאינו חבר בועדה, ושר האוצר או השר האחר, לפי הענין, התנגדו להצעה, לא תידון בה ועדת השרים אלא אם הוזמן שר האוצר או השר האחר, לפי הענין, לישיבה שבה מבקשים להחליט בהצעה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יהיה צורך להזמין את שר האוצר לדיון בועדת השרים, בכל מקרה שהממונה על תקציב המדינה הודיע שאין לאוצר התנגדות להצעה.

7. אחרי סעיף 29 יבוא סעיף 29א' שנוסחו כדלהלן:

<u>סעיף 29א</u>: (א) היה צורך בקבלת החלטה דחופה על-ידי ועדת שרים לשעת יוצא-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה להעביר את הצעת ההחלטה בכתב לכל השרים הנמצאים בישראל ולקבל את תשובותיהם בכתב או בעל-פה.

היתה דחיפות הענין מחייבת החלטה על אחר, רשאי יושב-ראש הועדה להורות למזכיר הממשלה לקרוא את נוסח ההצעה באזני כל שר הנמצא בישראל ולקבל את תשובתו בעל-פה. מזכיר הממשלה ירשום את התשובות בזכרון דברים שיערוך בו במקום או בהקדם האפשרי.

8. במקום סעיף 30 יבוא:

החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה של ועדת שרים לעניני בטחון, תועבר לכל השרים וכל שר רשאי לערור עליה בכתב תוך שבוע ימים מיום שהועברה אליו.

9. במקום סעיף 31 יבוא:

דיון בערר. סעיף 31:

(א) הוגש ערר, ידון הענין בועדה או לפי בקשת העורר - בממשלה לפי סדרי הדיון שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) השר העורר ינמק את עררו לא יותר מעשר דקות. ראש הממשלה, יו"ר הועדה או השר הנוגע בדבר, לפי הענין, ישיב לערר לא יותר מעשר דקות. הממשלה או הועדה, לפי הענין, תצביע בערר ללא דיון נוסף.

(ג) לא הוגש ערר, או הוגש והחלט בו, תצורף ההחלטה לפרוטוקול של החלטות הממשלה ודינה כדין החלטת הממשלה בישיבתה.

10. במקום סעיף 32(א) יבוא:

<u>סעיף 32(א):</u> תזכיר-הצעת-חוק יישלח מאת השר המגיש אותו למזכיר הממשלה, והלה יעביר העתקים ממנו לכל יתר השרים ויביא את התזכיר לדיון בועדת השרים שנושא התזכיר הוא בתחום סמכויותיה. ביקש השר כי התזכיר יידון בישיבת הממשלה, ינהג המזכיר לפי בקשת השר. נתעורר ספק בפני איזה ועדה יש להביא את התזכיר, יכריע בדבר שר המשפטים.

מוגש ע"י שר המשפטים

התקנת תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן
של תעודות זהות), תש"ל-1970

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : לאשר התקנת תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן של תעודות
... זהות), תש"ל-1970, בהתאם לנוסח המצורף בזה.

ד ב ר י ה ס ב ר

א. סעיף 26 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965, קובע:

"תוקפה של תעודת זהות יהא שבע שנים מיום הוצאתה".

ב. סעיף 44(ד) לאותו חוק קובע:

"(ד) על אף האמור בסעיף 26, לא יפקע תוקפם של פנקס זיהוי או של תעודת זהות, כאמור בסעיף קטן (ג), לפני תום 3 שנים מיום תחילתו של חוק זה או לפני מועד הבחירות לכנסת השביעית, הכל לפי המועד המאוחר יותר".

הבחירות לכנסת השביעית נערכו ביום ט"ז בחשון תש"ל (28.10.69) ולכן תוקפן של כל תעודות הזהות שהוצאו מוקדם יותר מ- 7 שנים לפני התאריך האמור - פג באותו יום. מאחר ובמדינה מצויות מאות אלפי תעודות זהות שתוקפן פג, יש לדאוג לכך לחדש את תוקפן במהירות האפשרית.

מאחר ובדעתי לדאוג, תוך שלושה חודשים, להסדר הבעיה בדרך של חקיקה,
... מוצע על כן להתקין, לפי שעה, תקנות שעת חירום, בנוסח המצורף בזה.

מוגש ע"י שר הפנים

נספח 45

כ"ט בטבת תש"ל
7 ביגואר 1970

פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948

תקנות שעת חירום בדבר הארכת תוקפן של תעודות זהות

בתוקף סמכותי לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948[1], אני מתקין תקנות שעת חירום אלה:

תוקפן של תעודות זהות

1. על אף האמור בסעיפים 26 ו- 44(ד) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965[2] (להלן - החוק), תעודת זהות שהיתה בתוקף ערב יום הבחירות לכנסת השביעית תהיה בתוקף במשך שלושה חודשים מיום פרסום תקנות אלה.

פרשנות

2. תקנות אלה ייקראו ויתפרשו כאחד עם החוק.

השם

3. לתקנות אלה ייקרא "תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן של תעודות זהות), תש"ל-1970".

חיים משה שפירא
שר הפנים

---

1) ע"ר, תש"ח, תוס' א', מס' 2, עמ' 1.
2) ס"ח, תשכ"ה, עמ' 270.

התקנת תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן
של תעודות זהות), תש"ל-1970

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם : לאשר התקנת תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן של תעודות זהות), תש"ל-1970, בהתאם לנוסח המצורף בזה.

ד ב ר י ה ס ב ר

א. סעיף 26 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965, קובע:

"תוקפה של תעודת זהות יהא שבע שנים מיום הוצאתה".

ב. סעיף 44(ד) לאותו חוק קובע:

"(ד) על אף האמור בסעיף 26, לא יפקע תוקפם של פנקס זיהוי או של תעודת זהות, כאמור בסעיף קטן (ג), לפני תום 3 שנים מיום תחילתו של חוק זה או לפני מועד הבחירות לכנסת השביעית, הכל לפי המועד המאוחר יותר".

הבחירות לכנסת השביעית נערכו ביום ט"ז בחשון תש"ל (28.10.69) ולכן תוקפן של כל תעודות הזהות שהוצאו מוקדם יותר מ- 7 שנים לפני התאריך האמור - פג באותו יום. מאחר ובמדינה מצויות מאות אלפי תעודות זהות שתוקפן פג, יש לדאוג לכך לחדש את תוקפן במהירות האפשרית.

מאחר ובדעתי לדאוג, תוך שלושה חודשים, להסדר הבעיה בדרך של חקיקה, מוצע על כן להתקין, לפי שעה, תקנות שעת חירום, בנוסח המצורף בזה.

מוגש ע"י שר הפנים

נספח 45

כ"ט בטבת תש"ל
7 בינואר 1970

פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948

תקנות שעת חירום בדבר הארכת תוקפן של תעודות זהות

בתוקף סמכותי לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948[1], אני מתקין תקנות שעת חירום אלה:

תוקפן של תעודות זהות

1. על אף האמור בסעיפים 26 ו- 44(ד) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965[2] (להלן - החוק), תעודת זהות שהיתה בתוקף ערב יום הבחירות לכנסת השביעית תהיה בתוקף במשך שלושה חודשים מיום פרסום תקנות אלה.

פרשנות

2. תקנות אלה ייקראו ויתפרשו כאחד עם החוק.

השם

3. לתקנות אלה ייקרא "תקנות שעת חירום (הארכת תוקפן של תעודות זהות), תש"ל-1970".

חיים משה שפירא
שר הפנים

---

1) ע"ר, תש"ח, תוס' א', מס' 2, עמ' 1.
2) ס"ח, תשכ"ה, עמ' 270.

הענקת סמכות לשר השיכון בהתאם לסעיף 31(א)
לחוק יסוד: הממשלה וסעיף 2 לפקודת הסמכויות
בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם , בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה וסעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939, להעניק לשר השיכון את הסמכות למנות רשות מוסמכת לצורך הפקודה בענינים שהם בתחום סמכותו, וזאת בנוסף לחברי ממשלה אחרים שהוענקה להם סמכות זו בענינים שהם בתחום סמכותם.

החלטת הממשלה מס' 543 מיום י"ט באב תשי"ב (10.8.52) בדבר סמכויות השרים תתוקן לפי זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

א. ביום י"ט באב תשי"ב (10.8.52) החליטה הממשלה בתוקף סמכותה לפי סעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939, (להלן: "הפקודה") להעניק –

"לשר האוצר, לשר הבריאות, לשר החקלאות, לשר העבודה ולשר התחבורה את הסמכות למנות רשות מוסמכת לצורך הפקודה בענינים שהם בתחום סמכותם".

ההודעה על ההחלטה הנ"ל פורסמה בילקוט הפרסומים 258, מיום י"ח בתמוז תשי"ג (6.11.52), עמ' 173.

ב. בתוקף סמכותה הנ"ל מינתה שרת העבודה את מר ד. סנה ביום ז' באדר תשי"ג (22.2.53) להיות רשות מוסמכת לצורך הפקודה הנ"ל (פורסם בילקוט פרסומים מס' 280 מיום י"ח באדר תשי"ג (5.3.53) עמ' 720). מר סנה השתמש בסמכותו הנ"ל לצורך חתימה על רשיונות יבוא לחומרי בנין עבור משרד השיכון ולבניה תרומית.

ג. הואיל ומשרד השיכון אינו מהווה עוד יחידה של משרד העבודה ואינו כפוף לשר העבודה, מן הצורך שהממשלה תעניק את הסמכות האמורה לשר השיכון.

מוגש ע"י שר השיכון

נספח 44

י' בטבת תש"ל
19 בדצמבר 1969

הענקת סמכות לשר השיכון בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה וסעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם , בהתאם לסעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה וסעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939, להעניק לשר השיכון את הסמכות למנות רשות מוסמכת לצורך הפקודה בענינים שהם בתחום סמכותו, וזאת בנוסף לחברי ממשלה אחרים שהוענקה להם סמכות זו בענינים שהם בתחום סמכותם.

החלטת הממשלה מס' 543 מיום י"ט באב תשי"ב (10.8.52) בדבר סמכויות השרים תתוקן לפי זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

א. ביום י"ט באב תשי"ב (10.8.52) החליטה הממשלה בתוקף סמכותה לפי סעיף 2 לפקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939, (להלן: "הפקודה") להעניק –

"לשר האוצר, לשר הבריאות, לשר החקלאות, לשר העבודה ולשר התחבורה את הסמכות למנות רשות מוסמכת לצורך הפקודה בענינים שהם בתחום סמכותם".

ההודעה על ההחלטה הנ"ל פורסמה בילקוט הפרסומים 258, מיום י"ח בתשרי תשי"ג (6.11.52), עמ' 173.

ב. בתוקף סמכותה הנ"ל מינתה שרת העבודה את מר ד. טנה ביום ז' באדר תשי"ג (22.2.53) להיות רשות מוסמכת לצורך הפקודה הנ"ל (פורסם בילקוט פרסומים מס' 280 מיום י"ח באדר תשי"ג (5.3.53) עמ' 720). מר טנה השתמש בסמכותו הנ"ל לצורך חתימה על רשיונות יבוא לחומרי בנין עבור משרד השיכון ולבניה שרומית.

ג. הואיל ומשרד השיכון אינו מהווה עוד יחידה של משרד העבודה ואינו כפוף לשר העבודה, מן הצורך שהממשלה תעניק את הסמכות האמורה לשר השיכון.

מוגש ע"י שר השיכון

נספח 44

י' בטבת תש"ל
19 בדצמבר 1969

נציג הממשלה במליאה ובועד המנהל
של "יד יצחק בן-צבי"

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

א. בהתאם לסעיף 4(1)(א) לחוק "יד יצחק בן-צבי", תשכ"ט-1969, כי שר המשטרה יהיה נציג הממשלה במועצה של "יד יצחק בן-צבי";

ב. בהתאם לסעיף 4(2) לחוק האמור, כי שר המשטרה יהיה נציג הממשלה בועד המנהל של "יד יצחק בן-צבי".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5(א) לחוק "יד יצחק בן-צבי", תשכ"ט-1969, קובע שראש הממשלה ימנה את המועצה הראשונה של "יד יצחק בן-צבי", את הועד המנהל, את היו"ר הראשון של המועצה ואת היו"ר הראשון של הועד המנהל. המינוי יהיה לתקופה של שנתיים.

סעיף 4 לחוק קובע לאמור:

"יד יצחק בן-צבי יהיו לה -

1) מועצה שמספר חבריה לא יפחת מעשרים וחמישה ולא יעלה על שלושים ואחד ובהם חבר הכנסת שתבחר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת וכן נציגי גופים אלה:

א) הממשלה.

ב) ההסתדרות הציונית העולמית.

ג) עיריית ירושלים.

ד) האוניברסיטאות האמורות בתוספת.

ה) ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל.

ראש הממשלה רשאי, על פי המלצת המועצה, להוסיף על התוספת.

2) ועד מנהל מבין חברי המועצה, שמספר חבריו לא יפחת משבעה ולא יעלה על תשעה, ובהם לפחות נציג אחד של כל גוף האמור בפסקאות משנה (א)(ב)(ג) ו- (ה) של פסקה (1) ונציג אחד של האוניברסיטה העברית בירושלים."

ההחלטה המוצעת מוגשת למען אפשר את המינויים האמורים וכינון המועצה והועד המנהל לפי החוק.

מוגש ע"י ראש הממשלה

נספח 43

כ"א בטבת תש"ל
30 בדצמבר 1969

נציג הממשלה במליאה ובועד המנהל
של "יד יצחק בן-צבי"

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

א. בהתאם לסעיף 4(1)(א) לחוק "יד יצחק בן-צבי", תשכ"ט-1969, כי שר המשטרה יהיה נציג הממשלה במועצה של "יד יצחק בן-צבי";

ב. בהתאם לסעיף 4(2) לחוק האמור, כי שר המשטרה יהיה נציג הממשלה בועד המנהל של "יד יצחק בן-צבי".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5(א) לחוק "יד יצחק בן-צבי", תשכ"ט-1969, קובע שראש הממשלה ימנה את המועצה הראשונה של "יד יצחק בן-צבי", את הועד המנהל, את היו"ר הראשון של המועצה ואת היו"ר הראשון של הועד המנהל. המינוי יהיה לתקופה של שנתיים.

סעיף 4 לחוק קובע לאמור:

"יד יצחק בן-צבי יהיו לה -

1) מועצה שמספר חבריה לא יפחת מעשרים וחמישה ולא יעלה על שלושים ואחד ובהם חבר הכנסת שחבחר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת וכן נציגי גופים אלה:

א) הממשלה.

ב) ההסתדרות הציונית העולמית.

ג) עיריית ירושלים.

ד) האוניברסיטאות האמורות בתוספת.

ה) ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל.

ראש הממשלה רשאי, על פי המלצת המועצה, להוסיף על התוספת.

2) ועד מנהל מבין חברי המועצה, שמספר חבריו לא יפחת משבעה ולא יעלה על חמשה, ובהם לפחות נציג אחד של כל גוף האמור בפסקאות משנה (א)(ב)(ג) ו- (ה) של פסקה (1) ונציג אחד של האוניברסיטה העברית בירושלים."

ההחלטה המוצעת מוגשת למען אפשר את המינויים האמורים וכינון המועצה והועד המנהל לפי החוק.

מוגש ע"י ראש הממשלה

נספח 43

כ"א בטבת תש"ל
30 בדצמבר 1969

הרכב ועדת השרים לקביעת ייעודם
של עזבונות לטובת המדינה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות להיות חבר בועדת השרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה, במקום השר י. גלילי.

מוגש ע"י סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

נספח 42

כ"ב בטבת תש"ל
31 בדצמבר 1969

הרכב ועדת השרים לקביעת ייעודם
של עזבונות לטובת המדינה

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות להיות חבר בועדת השרים לקביעת ייעודם של עזבונות לטובת המדינה, במקום השר י. גלילי.

מוגש ע"י סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

נספח 42

כ"ב בטבת תש"ל
31 בדצמבר 1969

הצעת תקציב 1970/71
במליוני ל"י

	תקציב 1969/70	תחזית הכנסות 1969/70	אומדן הכנסות 1970/71
א. **הכנסות**			
מסים	4,000	4,300	5,050
מלוות מבנקים ואמיסיות	950	635	700
ביטוח לאומי	160	159	210
גביית חובות	350	350	350
הכנסות אחרות	320	331	350
מלוות חוץ	1,210	975	1,008 (*)
מגבית חרום	525	400	455
מלווה בטחון	375	375	300
	7,890	7,525	8,423

*) פרוט מלוות חוץ ב-$

סה"כ	346	288
עודפי מזון	30	30
מלווה לצרכי בטחון	100	40
בונדס	132	165
בנק עולמי	35	15
מלווה גרמניה	35	38
בנק יבוא ויצוא	14	-

4.1.70

נספח 41

אומדן הכנסה בשנת הכספים 1970/71
(במיליוני ל"י)

	תחזית 1970/71	1969/70
סה"כ הכנסות	8,423.0	7,890.0
סה"כ מסים ותשלומי חובה	5,050.0	4,000.0
אגף מס הכנסה ומס רכוש	2,620.0	2,066.5
מס הכנסה	2,350.0	1,850.0
מס רכוש וקרן פיצויים	235.0	194.0
מס שבח מקרקעין	26.0	17.0
מס עזבון	9.0	5.5
אגף המכס והבלו	2,270.0	1,799.0
מכס כללי	797.0	625.0
מס קניה	737.0	530.0
מס דלק	265.0	228.0
בלו טבק	124.0	116.0
משקאות	30.0	36.5
מלט	63.0	49.0
מס נסיעות חוץ	50.0	38.0
מס בולים	104.0	81.0
מס שעשועים	2.0	5.5
בול בטחון	97.0	90.0
משרדים אחרים	160.0	134.5
רשיונות ואגרות כלי רכב	68.0	61.0
רשיונות נהיגה	11.5	11.5
אגרות משרד המשפטים	31.0	25.0
אגרות ספרי אחוזה	27.5	20.5
אגרות ושירותים אחרים	22.0	16.5
מלוות מבנקים ואמסירות	700.0	950.0
בטוח לאומי	210.0	160.0
גבית חובות	350.0	350.0
הכנסות אחרות	350.0	320.0
מלוות חוץ	1008.0	1,210.0
מגבית חרום	455.0	525.0
מלוה בטחון	300.0	375.0

4.1.70

ב. הוצאות

	1969/70	1970/71
סה"כ	8,549	10,500
חנוך	633	742
בריאות	201	226
סעד	94	118
רשויות מקומיות	210	230
אחרים	890	997
עדוד יצוא	280	300
סובסידיות	269	184
בטחון	3,210	3,850
רזרבות	151	275
תכניות פתוח	1,275	1,714
קרן וריבית	1,346	1,864

תוכניות פיתוח

סה"כ	1,275	1,714
חקלאות ומים	164	233
תחבורה וכבישים	123	180
שכון	403	720
אחרים	585	581

ריכוז ההוצאות

סה"כ	8,549	10,500
רגיל	2,567	2,797
פתוח	1,275	1,714
בטחון	3,210	3,850
רזרבות	151	275
קרן וריבית	1,346	1,864

4.1.70

הצעת תקציב להוצאה לשנת הכספים 1970/71

ה ו צ א ה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
סה"כ כללי	10,500,000	8,548,900
תקציב רגיל	6,922,000	5,928,000
תכניות פתוח	1,714,000	1,275,000
תשלום חובות	1,864,000	1,345,900
ההוצאה למשרדים	2,083,000	1,817,383
נשיא המדינה ולשכתו	800	500
הכנסת	7,500	7,120
חברי הממשלה וסגני השרים	800	690
משרד ראש הממשלה	28,000	24,700
השתתפות בתקציב רשות השדור	1,000	16,000
משרד האוצר	104,000	89,000
משרד הבריאות	226,000	201,325
משרד הדואר	500	500
משרד הדתות	22,900	21,000
משרד החוץ	85,450	77,000
משרד החנוך והתרבות	742,000	633,000
משרד החקלאות	51,500	46,150
משרד לקליטת העליה	63,000	15,500
משרד המסחר והתעשיה	55,000	48,000
משרד המשטרה	147,000	127,100
משרד המשפטים	27,600	25,500
משרד הסעד	118,000	94,000
משרד העבודה	99,450	103,000
המוסד לבטוח לאומי	64,400	76,520
משרד הפיתוח	3,800	3,270
משרד הפנים	16,500	16,480

4.1.70

הוצאה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
משרד מבקר המדינה	8,000	7,775
משרד השיכון	7,200	7,200
משרד התחבורה	22,000	17,600
השתתפות בתקציב הרכבת	11,500	12,000
מענקים לתחבורה	5,300	4,877
משרד התיירות	12,800	12,050
תגמולים לנכי מלחמה ורדיפות הנאצים	34,000	30,000
גימלאות ופיצויים	65,000	53,000
רזרבה כללית	52,000	46,526
בטחון	3,850,000 *	3,210,000
רשויות מקומיות	230,000	210,000
סובסידיות	184,000	269,000
עדוד היצוא	300,000	280,000
תקציבים מיוחדים, רזרבות ושונות	275,000	129,117
סעיפים שאינם חוזרים	-	12,500

* הסכום כולל סך של 100 מליון ל"י למטרות רכש. במידה שרכש זה לא יתבצע לא יוצא הסכום הזה.

4.4.70

הוצאה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
סך ההוצאה לתקציב פתוח	**1,714,000**	**1,275,000**
חקלאות	166,000	112,600
מפעלי מים	67,000	51,500
מחצבים ומכרות	50,700	13,339
ממון ע"י בנקים	(-)10,000	
חשמל	-	46,900
תעשיה ומלאכה	150,000	163,500
תחבורה	116,000	72,100
דאר	155,000	110,000
ממון ממקורות חוץ	(-)30,000	
שכון	720,000	403,250
פתוח כבישים ושקומם	64,000	51,000
בנינים למוסדות ציבוריים וממשלתיים:	138,900	85,450
(מוסדות רפואיים)	(30,000)	(21,600)
(מוסדות סעד)	(4,000)	(11,500)
(מוסדות חנוך)	(38,000)	(17,000)
(מוסדות חנוך גבוה)	(45,000)	(24,700)
(הכשרה מקצועית)	(6,500)	(4,800)
(מוסדות דת)	(1,150)	(1,000)
(בית משפט)	(1,500)	(1,000)
(משטרה ובתי סוהר)	(5,000)	(4,800)
(בנייני ממשלה)	(7,750)	(9,050)
הלוואות לרשויות מקומיות	20,000	20,000
תיירות	21,000	7,750
מפעלים שונים	31,400	24,750
קויט וקדוחי נפט	20,000	74,300
רזרבה להוצאות פתוח	34,000	38,579
תשלום חובות	**1,864,000**	**1,345,900**
ריבית	910,000	590,025
קרן	954,000	755,875

הצעת תקציב 1970/71
במיליוני ל"י

	תקציב 1969/70	תחזית הכנסות 1969/70	אומדן הכנסות 1970/71
א. **הכנסות**			
מסים	4,000	4,300	5,050
מלוות מבנקים ואמיסיות	950	635	700
ביטוח לאומי	160	159	210
גביית חובות	350	350	350
הכנסות אחרות	320	331	350
מלוות חוץ	1,210	975	1,008 (*)
מגבית חרום	525	400	455
מלווה בטחון	375	375	500
	7,890	7,525	8,423

*) פרוט מלוות חוץ ב-$

סה"כ	346	288
עודפי מזון	30	30
מלווה לצרכי בטחון	100	40
בונדס	132	165
בנק עולמי	35	15
מלווה גרמניה	35	38
בנק יבוא ויצוא	14	-

4.1.70

נספח 41

אומדן הכנסה בשנת הכספים 1970/71
(במיליוני ל"י)

	תחזית 1970/71	1969/70
סה"כ הכנסות	8,423.0	7,890.0
סה"כ מסים ותשלומי חובה	5,050.0	4,000.0
אגף מס הכנסה ומס רכוש	2,620.0	2,066.5
מס הכנסה	2,350.0	1,850.0
מס רכוש וקרן פיצויים	235.0	194.0
מס שבח מקרקעין	26.0	17.0
מס עזבון	9.0	5.5
אגף המכס והבלו	2,270.0	1,799.0
מכס כללי	797.0	625.0
מס קניה	737.0	530.0
מס דלק	265.0	228.0
בלו טבק	124.0	116.0
משקאות	30.0	36.5
מלט	63.0	49.0
מס נסיעות חוץ	50.0	38.0
מס בולים	104.0	81.0
מס שעשועים	2.0	5.5
בול בטחון	97.0	90.0
משרדים אחרים	160.0	134.5
רשיונות ואגרות כלי רכב	68.0	61.0
רשיונות נהיגה	11.5	11.5
אגרות משרד המשפטים	31.0	25.0
אגרות ספרי אחוזה	27.5	20.5
אגרות ורשיונות אחרים	22.0	16.5
מלוות מבנקים ואמסירות	700.0	950.0
בטוח לאומי	210.0	160.0
גבית חובות	350.0	350.0
הכנסות אחרות	350.0	320.0
מלוות חוץ	1008.0	1,210.0
מגבית חרום	455.0	525.0
מלווה בטחון	300.0	375.0

4.1.70

ב. ה ו צ א ו ת

	1969/70	1970/71
סה"כ	8,549	10,500
חנוך	633	742
בריאות	201	226
סעד	94	118
רשויות מקומיות	210	230
אחרים	890	997
עדוד יצוא	280	300
סובסידיות	269	184
בטחון	3,210	3,850
רזרבות	151	275
תכניות פתוח	1,275	1,714
קרן וריבית	1,346	1,864

תוכניות פיתוח

סה"כ	1,275	1,714
חקלאות ומים	164	233
תחבורה וכבישים	123	180
שכון	403	720
אחרים	585	581

ריכוז ההוצאות

סה"כ	8,549	10,500
רגיל	2,567	2,797
פתוח	1,275	1,714
בטחון	3,210	3,850
רזרבות	151	275
קרן וריבית	1,346	1,864

4.1.70

הצעת תקציב להוצאה לשנת הכספים 1970/71

ה ו צ א ה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
סה"כ כללי	10,500,000	8,548,900
תקציב רגיל	6,922,000	5,928,000
תכניות פתוח	1,714,000	1,275,000
תשלום חובות	1,864,000	1,345,900
ההוצאה למשרדים	2,083,000	1,817,383
נשיא המדינה ולשכתו	800	500
הכנסת	7,500	7,120
חברי הממשלה וסגני השרים	800	690
משרד ראש הממשלה	28,000	24,700
השתתפות בתקציב רשות השדור	1,000	16,000
משרד האוצר	104,000	89,000
משרד הבריאות	226,000	201,325
משרד הדואר	500	500
משרד הדתות	22,900	21,000
משרד החוץ	85,450	77,000
משרד החנוך והתרבות	742,000	633,000
משרד החקלאות	51,500	46,150
משרד לקליטת העליה	63,000	15,500
משרד המסחר והתעשיה	55,000	48,000
משרד המשטרה	147,000	127,100
משרד המשפטים	27,600	25,500
משרד הסעד	118,000	94,000
משרד העבודה	99,450	103,000
המוסד לבטוח לאומי	64,400	76,520
משרד הפיתוח	3,800	3,270
משרד הפנים	16,500	16,480

4.1.70

הוצאה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
משרד מבקר המדינה	8,000	7,775
משרד השיכון	7,200	7,200
משרד התחבורה	22,000	17,600
השתתפות בתקציב הרכבת	11,500	12,000
מענקים לתחבורה	5,300	4,877
משרד התיירות	12,800	12,050
תגמולים לנכי מלחמה ורדיפות הנאצים	34,000	30,000
גימלאות ופיצויים	65,000	53,000
רזרבה כללית	52,000	46,526
בטחון	* 3,850,000	3,210,000
רשויות מקומיות	230,000	210,000
סובסידיות	184,000	269,000
עדוד היצוא	300,000	280,000
תקציבים מיוחדים, רזרבות ושונות	275,000	129,117
סעיפים שאינם חוזרים	-	12,500

* הסכום כולל סך של 100 מליון ל"י למטרות רכש. במידה שרכש זה לא יתבצע לא יוצא הסכום הזה.

4.4.70

הוצאה	תקציב לשנת 1970/71	תקציב לשנת 1969/70
סך ההוצאה לתקציב פתוח	1,714,000	1,275,000
חקלאות	166,000	112,600
מפעלי מים	67,000	51,500
מחצבים ומכרות	50,700	13,339
ממון ע"י בנקים	(-)10,000	
חשמל	-	46,900
תעשיה ומלאכה	150,000	163,500
תחבורה	116,000	72,100
דאר	155,000	110,000
ממון ממקורות חוץ	(-)30,000	
שכון	720,000	403,250
פתוח כבישים ושקומם	64,000	51,000
בנינים למוסדות ציבוריים וממשלתיים:	138,900	85,450
(מוסדות רפואיים)	(30,000)	(21,600)
(מוסדות סעד)	(4,000)	(11,500)
(מוסדות חנוך)	(38,000)	(17,000)
(מוסדות חנוך גבוה)	(45,000)	(24,700)
(הכשרה מקצועית)	(6,500)	(4,800)
(מוסדות דת)	(1,150)	(1,000)
(בית משפט)	(1,500)	(1,000)
(משטרה ובתי סוהר)	(5,000)	(4,800)
(בנייני ממשלה)	(7,750)	(9,050)
הלוואות לרשויות מקומיות	20,000	20,000
תיירות	21,000	7,750
מפעלים שונים	31,400	24,750
קווים וקדוחי נפט	20,000	74,300
רזרבה להוצאות פתוח	34,000	38,579
תשלום חובות	1,864,000	1,345,900
ריבית	910,000	590,025
קרן	954,000	755,875

4.1.70

<u>החלת חוק רציפות הדיון בהצעת חוק, תשכ"ה–1964 – המשך הדיון</u>

הצעה להחלטה

מחליטים להודיע במליאת הכנסת על רצונה של הממשלה שיחול על הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וכהונתו), תשכ"ט–1969, דין רציפות כאמור בסעיף 3 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה–1964.

דברי הסבר

סעיף 1 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה–1964 אומר:

"הצעת חוק שכנסת יוצאת העבירה לאחר קריאה ראשונה לאחת מועדותיה, רשאית הממשלה שבתכונסה בכנסת הבכנסת להודיע במליאת הכנסת על רצונה שיחול עליה דין רציפות כאמור בסעיף 3."

החוק ממשיך וקובע איך יתקיים דיון בהודעת הממשלה כאמור. משנגמרו הדיונים בכנסת ולא הוחלט בהם לדחות את הצעת הממשלה להחיל את דין הרציפות כאמור, תמשיך הכנסת "בועדה שהצעת החוק היא בתחום עיניה ובמליאה לדון בהצעת החוק מן השלב שהגיעה אליו הכנסת היוצאת ותנהג בדיונים שבתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיונים שלה."

ההצעה דלעיל במבית עם אלה שעברו קריאה ראשונה בכנסת השישית והועברו לועדה; אך הכנסת השישית לא הספיקה לגמור את הדיון בהן.

מוצע עתה להחיל את דין הרציפות על ההצעה הנ"ל.

מוגש ע"י שר המשפטים

כ"ה באדר א' תש"ל
3 במרץ 1970

<u>בספח 40</u>

רשומות

הצעות חוק

י"ד בתמוז תשכ"ט | 843 | 30 ביוני 1969

עמוד

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט—1969 . . 300

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט–1969

הגדרות

1. בחוק זה —

"רשות מקומית" — עיריה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית;

"ראש רשות" — ראש רשות מקומית;

"מועצה" — מועצה של רשות מקומית.

שיטת הבחירות

2. ראש רשות ייבחר בבחירות אישיות, כלליות, ישירות, שוות וחשאיות.

מועד הבחירות ותקופת הכהונה

3. הבחירות לראש רשות יתקיימו ביום הבחירות למועצה ותקופת כהונתו תהא כתקופת כהונתה של המועצה.

הזכות לבחור ולהיבחר

4. (א) מי שזכאי לבחור למועצה זכאי גם לבחור לראש הרשות.

(ב) מי שזכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה זכאי גם להיות מועמד ולהיבחר ראש הרשות, ומי שפסול לכהן כחבר המועצה פסול גם לכהן כראש הרשות.

הצעת מועמדים

5. כל קבוצת בוחרים המונה 250 איש, או חמישה אחוזים ממספר הבוחרים שבפנקס הבוחרים, הכל לפי המספר הקטן יותר, רשאית להציע מועמד לראש הרשות; לא תוגש מועמדות אלא בצירוף הסכמתו בכתב של המועמד.

ייחוד המועמדות

6. אדם יכול להיות מועמד לראש רשות ברשות מקומית אחת בלבד; הוא יכול להיות מועמד לראש הרשות ולמועצה גם יחד, אך אם נבחר ראש הרשות, יוסר שמו מרשימת המועמדים למועצה.

ארגון הבחירות

7. (א) סדרי הבחירות למועצה, לרבות ועדת הבחירות, פקיד הבחירות, פנקס הבוחרים, ועדות הקלפי, תחנות הקלפי, ספירת הקולות ופרסום תוצאות הבחירות, שנקבעו, הוקמו או נתמנו לצורך הבחירות למועצה יחולו וישמשו גם לצורך הבחירות לראש הרשות.

(ב) ההצבעה בבחירות לראש רשות תהיה לפני אותה ועדת קלפי שלפניה מצביעים בבחירות למועצה, אולם תיעשה במעטפות נפרדות, שצבען שונה מאלה שמשתמשים בהן בבחירות למועצה, וכן בקלפי נפרדת; מעטפה של הבחירות לראש הרשות שנמצאה בקלפי של הבחירות למועצה, או להיפך — הקול שבה לא ייפסל בשל כך בלבד; פתקי ההצבעה ישאו את שמו של המועמד ושם משפחתו, ותו לא.

(ג) שר הפנים רשאי להתקין תקנות בדבר התאמת הוראות החוק החלות על סדרי הבחירות למועצה לבחירות לראש רשות.

(ד) סעיפים 72 עד 97 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965[1], יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לענין הבחירות לראש רשות.

---

[1] ס"ח תשכ"ה, עמ' 248.

גירסה א'

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל יותר ממחצית הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) לא קיבל שום מועמד מספר הקולות כאמור בסעיף קטן (ג), יתקיימו בחירות נוספות באותו יום בשבוע שלאחר מכן; בבחירות הנוספות יהיו מועמדים רק השניים שקיבלו בבחירות הראשונות מספר הקולות הגדול ביותר.

(ה) הוסרה מועמדותו של אחד המועמדים האמורים בסעיף קטן (ד), יבוא במקומו המועמד שזכה במקום השלישי במספר הקולות, וכך הלאה.

(ו) המועמד שקיבל בבחירות הנוספות רוב הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ז) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

גירסה ב'

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל את המספר הגדול ביותר של הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

כניסה לתפקיד

9. (א) ראש רשות ייכנס לתפקידו למחרת יום פרסום תוצאות הבחירות.

(ב) ראש רשות ימשיך בתפקידו עד שייכנס לתפקידו ראש רשות חדש.

ראש הרשות — חבר המועצה

10. (א) ראש רשות שנבחר לפי חוק זה הוא חבר המועצה ובא במנין חבריה.

(ב) ראש רשות הוא יושב ראש המועצה.

(ג) בבחירות למועצה ייבחרו מספר חברי המועצה שנקבע לפי פקודת העיריות או לפי צו לפי פקודת המועצות המקומיות — פחות אחד.

דיון חוזר בהחלטות המועצה

11. (א) ראש רשות רשאי, תוך 48 שעות משעה שנתקבלה החלטה במועצה, להודיע בכתב לחברי המועצה על רצונו להביא את ההחלטה לדיון חוזר במועצה.

(ב) הודיע ראש רשות כאמור, יכנס את המועצה לדיון חוזר בישיבה שתיערך תוך 14 יום מיום שנתקבלה ההחלטה, אולם אם היתה אותה החלטה צריכה להתבצע לפני עבור אותם 14 יום, תכונס המועצה כאמור תוך 7 ימים; לא כינס ראש הרשות את המועצה לישיבה כאמור, יראו אותו כאילו חזר בו מהודעתו לפי סעיף קטן (א).

(ג) שליש מחברי המועצה רשאים לכנס את המועצה לדיון החוזר גם לפני תום המועדים האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) תקפה של החלטה שעליה נמסרה הודעה לפי סעיף קטן (א) יושעה עד שהחליטה המועצה בדיון החוזר או עד שחזר בו ראש הרשות מהודעתו, לפי המוקדם יותר; החלטת המועצה בדיון חוזר היא סופית.

(ה) סעיף זה לא יחול על החלטה שחיקוק מחייב את קבלתה ברוב מיוחד של חברי המועצה ואשר נתקבלה ברוב כזה, או על החלטה הנוגעת לסדרי עבודתה של המועצה, לרבות מינוי ועדה מועדותיה.

תקציב הרשות המקומית

12. ראש רשות יגיש למועצה את תקציב הרשות שהכין והמועצה רשאית להכניס בו שינויים, ובלבד שלא תגדיל את סך כל ההוצאות אלא אם קבעה מקורות הכנסה נוספים ושר הפנים אישר מקורות אלה.

סייג לאצילה

13. ראש רשות אינו רשאי לאצול לאחר מסמכויותיו לפי סעיפים 11 או 12.

שמירת סמכויות

14. (א) חוק זה בא להוסיף על האמור בכל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

(ב) חוק זה אינו בא לגרוע מכל סמכות הנתונה לפי דין אחר, אלא במידה שנאמר במפורש בחוק.

סגנים

15. שר הפנים יקבע בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת, את מספר הסגנים שיהיו לראש רשות; המספר ייקבע בהתאם למספר התושבים שברשות המקומית, ובלבד שלא יפחת מאחד ולא יעלה על שלושה.

סגן — ממלא מקום

16. לראש רשות יהיה סגן שייבחר על פי הצעת ראש הרשות; אותו סגן ימלא את מקומו של ראש הרשות אם נעדר או נבצר ממנו דרך ארעי למלא תפקידו או חדל לכהן וטרם נבחר ראש רשות חדש.

מילוי מקום ראש הרשות בהעדר הסגן

17. נבצר מהסגן האמור בסעיף 16 למלא את מקומו של ראש הרשות או שחדל לכהן, ימלא את מקומו של ראש הרשות — אחד מהסגנים הנוספים שהמועצה קבעה לכך, ואם אין כאלה — חבר המועצה שהמועצה מינתה לכך.

שכרם של סגנים

18. שר הפנים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר השכר שישולם מקופת הרשות המקומית לסגני ראש הרשות, כולם או מקצתם.

התפטרות

19. ראש רשות רשאי, בהודעה בכתב לשר הפנים, להתפטר מכהונתו; ההתפטרות תיכנס לתקפה כעבור 48 שעות משליחת ההודעה; העתק מהודעת ההתפטרות יישלח לחברי המועצה.

העברה מכהונה מטעמי בריאות

20. בית המשפט המחוזי רשאי, על פי בקשת שר הפנים שהוגשה בדרך המרצה, לקבוע שמטעמי בריאות נבצר דרך קבע מראש רשות למלא תפקידו, ומשקבע כך יחדל מכהונתו.

העברה מכהונה מחמת קלון

21. (א) הורשע ראש רשות בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, לפני מתן גזר הדין לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, או לאחר מכן לפי בקשת שר הפנים שהוגשה תוך חדשיים, שהעבירה יש עמה קלון, יעביר אותו בית המשפט מכהונתו.

(ב) לענין ערעור יראו את ההחלטה להעביר את ראש הרשות מכהונתו — כעונש.

(ג) החליט בית המשפט להעביר ראש רשות מכהונתו, יושעה ראש הרשות מיד מכהונתו עד להכרעת דינו בערעור, אם הוגש.

העברה מכהונה על־ידי המועצה

22. נוכחה המועצה כי ראש הרשות אינו ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש רשות, רשאית היא, לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע דברו, להעבירו מכהונתו בהחלטה שנתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי המועצה ובאישור שר הפנים.

העברה מכהונה על ידי שר הפנים

23. הורה שר הפנים על בחירת מועצה חדשה או על מינוי מועצה או ועדה בהתאם לסעיף 143 לפקודת העיריות או סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, יחדל ראש הרשות מכהונתו ביום שנכנס לתפקידו ראש הרשות החדש.

בחירות מילואים

24. חדל ראש רשות מכהונתו לפני תום כהונתה של המועצה, תבחר המועצה ראש רשות מבין חבריה, זולת אם חדל מכהונתו לפי סעיף 23.

תיקון פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות

25. (א) בסעיף 143 לפקודת העיריות, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) ראש העיריה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו;

(5) ועדת חקירה מצאה שראש העיריה אינו ממלא את תפקידיו כראוי, והמליצה לפני השר על העברתו מכהונתו, ובלבד שלא תמונה ועדת החקירה אלא לאחר שניתנה לראש העיריה הזדמנות להביע דעתו לשר על המינוי."

(ב) בסעיף 145 לפקודת העיריות, בסעיף קטן (א), במקום "לועדה ממונה" יבוא "למועצה או לועדה שנתמנו".

(ג) בסעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) ראש המועצה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו."

(ד) בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות, בסעיף קטן (א), במקום "מונתה ועדה" יבוא "מונתה מועצה או ועדה".

תחולת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959

26. חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959[2], יחול, בשינויים המחוייבים, גם על הבחירות לפי חוק זה.

ביצוע תקנות

27. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הוראת מעבר

28. כל עוד לא נבחר ראש רשות לפי חוק זה, יהיו סמכויותיהם וכהונתם של ראש רשות וסגניו כאילו חוק זה לא נתקבל.

חברי הכנסת: מ' בן־פורת ופ' רוזן

---

[2] ס"ח תשי"ט, עמ' 8.

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

<u>החלת חוק רציפות הדיון בהצעת חוק, תשכ"ה–1964 –
המשך הדיון</u>

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם להודיע במליאת הכנסת על רצונה של הממשלה שיחול על הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וכהונתו), תשכ"ט–1969, דין רציפות כאמור בסעיף 3 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה–1964.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה–1964 אומר:

"הצעת חוק שכנסת יוצאת העבירה לאחר קריאה ראשונה לאחת מועדותיה, רשאית הממשלה שבתכונסה בכנסת הבכנסת להודיע במליאת הכנסת על רצונה שיחול עליה דין רציפות כאמור בסעיף 3."

החוק ממשיך וקובע איך יתקיים דיון בהודעת הממשלה כאמור. משנגמרו הדיונים בכנסת ולא הוחלט בהם לדחות את הצעת הממשלה להחיל את דין הרציפות כאמור, תמשיך הכנסת "בועדה שהצעת החוק היא בתחום עניניה ובמליאה לדון בהצעת החוק מן השלב שהגיעה אליו הכנסת היוצאת ותבהג בדיונים שבתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיונים שלה."

ההצעה דלעיל נמנית עם אלה שעברו קריאה ראשונה בכנסת השישית והועברו לועדה; אך הכנסת השישית לא הספיקה לגמור את הדיון בהן.

מוצע עתה להחיל את דין הרציפות על ההצעה הנ"ל.

מרגש ע"י שר המשפטים

כ"ה באדר א' תש"ל
3 במרץ 1970

<u>נספח 40</u>

החלת חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

להודיע במליאת הכנסת על רצונה של הממשלה שיחול על הצעות החוק המפורטות להלן דין רציפות כאמור בסעיף 3 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964.

שם ההצעה	פורסמה ב"הצעות חוק" מספר
1. חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח-1968	778
2. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז-1967	721
3. חוק חוזי עבודה, תשכ"ח-1968	791
4. חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט-1969	828
5. חוק לתיקון פקודת העיריות(מס.9), תשכ"ט-1969	836
6. חוק רשויות המקומיות(בחירות ראש רשות וכהונתו), תשכ"ט-1969	843
7. חוק שירות המדינה(גימלאות) (תיקון מס.10), תשכ"ט-1969	849
8. חוק המכר(דירות), תשכ"ט-1969	835

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964 אומר:

"הצעת חוק שכנסת יוצאת העבירה לאחר קריאה ראשונה לאחת מועדותיה, רשאית הממשלה שנתכוננה בכנסת הנכנסת להודיע במליאת הכנסת על רצונה שיחול עליה דין רציפות כאמור בסעיף 3."

החוק ממשיך וקובע איך יתקיים דיון בהודעת הממשלה כאמור. משנגמרו הדיונים בכנסת ולא הוחלט בהם לדחות את הצעת הממשלה להחיל את דין הרציפות כאמור, תמשיך הכנסת "בועדה שהצעת החוק היא בתחום עניניה ובמליאה לדון בהצעת החוק מן השלב שהגיעה אליו הכנסת היוצאת ותנהג בדיונים שנתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיוניה שלה".

ההצעות דלעיל נמנות עם אלה שעברו קריאה ראשונה בכנסת השישית והועברו לועדה; אך הכנסת הששית לא הספיקה לגמור את הדיון בהן.

מוצע עתה להחיל את דין הרציפות על ההצעות אשר פורטו לעיל.

מוגש על ידי שר המשפטים

נספח 40

כ"ב בטבת תש"ל
31.12.69

רשומות

הצעות חוק

ט' בסיון תשכ"ח 778 5 ביוני 1968

עמוד

חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח—1968 249

התוכן

חלק א': יסודי ההתאגדות השיתופית

פרק א': מבוא

פרק ב': מועצת האיגוד השיתופי

פרק ג': ייסוד אגודה

סימן א': רישום

סימן ב': שם

סימן ג': תקנון

פרק ד': החברות

פרק ה': מניות חבר ואחריות חבר

פרק ו': רשויות האגודה

סימן א': האסיפה הכללית

סימן ב': המינהלה ועדת הביקורת

פרק ז': חובות וסמכויות

פרק ח': חשבונות ושימוש ברווחים

סימן א': הנהלת חשבונות

סימן ב': ביקורת חשבונות

סימן ג': השימוש ברווחים

פרק ט': חקירה

פרק י': שעבודים

סימן א': שעבוד נכסי אגודה

סימן ב': שעבוד נכסי חבר

פרק י"א: שינויי ארגון

סימן א': התמזגות והעברת נכסים וחובות

סימן ב': חלוקה

סימן ג': הפיכת חברה לאגודה

פרק י"ב: יישוב סכסוכים

חלק ב': ההתיישבות השיתופית

פרק י"ג: הקיבוץ

פרק י"ד: מושב העובדים

סימן א': מבוא

סימן ב': חברות ופקיעתה

סימן ג': יציאתו והוצאתו של חבר

סימן ד': תנועה מושבית

סימן ה': ירושה

סימן ו': ועדת עררים וועדת שומה

סימן ז': שונות

פרק ט"ו: המושב השיתופי

פרק ט"ז: הכפר השיתופי

חלק ג': סוגי אגודות מיוחדים

פרק י"ז: בריתות פיקוח וסיוע

פרק י"ח: אגודות מיוחדות

פרק י"ט: אגודות לאשראי

פרק כ': קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולהסכון

פרק כ"א: אגודות שיכון

חלק ד': חדילתה של אגודה

פרק כ"ב: פירוק

פרק כ"ג: מחיקת אגודה שלא על דרך פירוק

חלק ה': ביצוע ועונשין

פרק כ"ד: עונשין

פרק כ"ה: הוראות שונות

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח–1968

חלק א': יסודי ההתאגדות השיתופית

פרק א': מבוא

הגדרות

1. בחוק זה —

"מוסד מיישב" — כמשמעותו בחוק המועמדים להתיישבות חקלאית, תשי"ג–1953[1];

"מניית חבר" — לרבות כל צורת השתתפות בהון של אגודה;

"נכס" — בין מקרקעין ובין מיטלטלין, לרבות כסף, וכל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, ולרבות חלק בנכס;

"תאגיד" — לרבות שותפות רשומה;

"השר" — שר העבודה.

אגודה שיתופית

2. אגודה שיתופית (להלן — אגודה) היא אחת מאלה:

(1) אגודה שמטרתה העיקרית היא לפעול בדרך של שיתוף או של עזרה הדדית לשיפור מצבם החברתי והכלכלי של חבריה, או לפעול כאמור במסגרת של קיבוץ, מושב עובדים, מושב שיתופי או כפר שיתופי (להלן — אגודה ראשונית);

(2) אגודה שחבריה הם אגודות או תאגידים כאמור בסעיף 48, ומטרתה העיקרית היא להקל על פעולת חבריה או לקיים מפעלים למענם או למען חבריהם, והיא סווגה לפי סעיף 28 כאגודה מרכזית (להלן — אגודה מרכזית).

ברית פיקוח

3. (א) ברית פיקוח היא אגודה מרכזית, שמטרתה העיקרית היא עריכת ביקורת החשבונות של חבריה ופיקוח עליהם; ויכול שמטרתה תהיה גם לעסוק בפעולות האמורות בסעיף 4.

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגי אגודות שהן חייבות להיות חברות בברית פיקוח.

ברית סיוע

4. ברית סיוע היא אגודה מרכזית שמטרתה העיקרית היא הדרכת חבריה וחינוכם ברוח עקרונות האיגוד השיתופי, מתן סיוע לפעולתם וטיפול בייסוד אגודות ורישומן.

הפקת רווחים על ההון המושקע

5. מתן רווחים לחברי האגודה על ההון שהשקיעו באגודה אינה יכולה להיות המטרה העיקרית או אחת המטרות העיקריות שלשמן נוסדת האגודה.

מטרות נוספות

6. מותר שיהיו לאגודה, בנוסף למטרות האמורות בסעיפים 2 עד 4, גם מטרות לקידומם התרבותי או הרוחני של חבריה ולקידום תנועת האיגוד השיתופי.

---

[1] ס"ח תשי"ג, עמ' 126.

עדיפות

7. מקום שבחוק זה נתייחדה הוראה לסוג מיוחד של אגודות, כוח ההוראה יפה אף אם היא סותרת הוראה אחרת בחוק זה.

תחולה

8. הוראות חוק זה חלות על אגודות ראשוניות ועל אגודות מרכזיות, זולת אם יש בו הוראה מפורשת אחרת.

מינוי רשם

9. השר ימנה רשם האגודות השיתופיות (להלן — הרשם) והודעה על מינויו תפורסם ברשומות.

פרק ב': מועצת האיגוד השיתופי

מועצת האיגוד השיתופי

10. מועצת האיגוד השיתופי (בפרק זה — המועצה), תהא מוסמכת, בנוסף לשאר תפקידיה לפי חוק זה —

(1) לייעץ לשר בכל הנוגע לעניני האיגוד השיתופי ובמיוחד בדבר פיתוח, חקיקה, הסברה וחינוך, מתן הדרכה וסיוע לאגודות שיתופיות, חקר בעיות האיגוד השיתופי בארץ, איסוף ופרסום של נתונים סטטיסטיים על פעולותיו ומצבו וקשירת קשרים עם מוסדות בין־לאומיים למען האיגוד השיתופי ועם ארגונים לאיגוד שיתופי בחוץ לארץ;

(2) לייצג את התנועה הישראלית לאיגוד שיתופי.

הרכב המועצה

11. ואלה יהיו חברי המועצה:

(1) השר, היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, המנהל הכללי של משרד העבודה או משנהו, הרשם, ונציגי הממשלה שהיא תמנה על פי המלצת השר, בתנאי שמספר נציגי הממשלה לא יעלה על רבע ממספר כל חברי המועצה;

(2) נציגי הציבור, שימנה השר תוך התייעצות עם גופים, שהם לדעתו מוסדות מרכזיים של האיגוד השיתופי בישראל, ועם מוסדות אחרים, שיש להם לדעתו זיקה לעניני האיגוד השיתופי, בתנאי שלפחות שני שלישים של נציגי הציבור יהיו נציגי בריתות פיקוח או בריתות סיוע או מוסדות מרכזיים של האיגוד השיתופי בישראל.

פרסום הרכב המועצה

12. הודעה על הרכב המועצה ושמות חבריה תפורסם ברשומות.

תקופת כהונתם של חברי המועצה

13. (א) תקופת כהונתם של חברי המועצה תהיה שלוש שנים מיום מינוים.

(ב) תמה כהונתו של חבר המועצה, יתמנה אדם אחר במקומו בדרך האמורה בסעיף 11; עד למינויו יוסיף לכהן החבר שכהונתו תמה.

(ג) חבר המועצה שכהונתו תמה יכול להתמנות שנית.

כשרות פעולת המועצה

14. נתפנה מקומו של חבר המועצה, או היה פסול במינויו של חבר בה, לא יפגע הדבר בכשרות פעולת המועצה.

יושב ראש ומזכיר

15. (א) יושב ראש המועצה יהיה השר, ובהעדרו — מי שנתמנה על ידיו לכך.

(ב) השר ימנה את מזכיר המועצה.

סדרי עבודה ונוהל דיונים

16. השר רשאי בתקנות לקבוע את סדרי עבודתה של המועצה ואת נוהל דיוניה.

מינוי ועדות

17. (א) המועצה רשאית למנות, מבין חבריה או מחוצה לה, ועדות לעניינים שונים שבסמכותה, לרבות ועדות לסוגים של אגודות, ולאצול לועדות אלה מסמכויותיה.

(ב) המועצה תמנה כאמור בסעיף קטן (א) ועדה לקיבוצים, ועדה למושבי עובדים, ועדה למושבים שיתופיים וועדה לכפרים שיתופיים.

(ג) לפחות שני שלישים של חברי ועדה לסוג מסויים של אגודות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) יהיו אנשים שיש להם, לדעת השר, זיקה לאותו סוג אגודות.

(ד) יושב ראש ועדה יהיה אדם שנתמנה לכך על ידי השר.

פרק ג': ייסוד אגודה

סימן א': רישום

הרשות לייסד אגודה

18. חבר בני־אדם שמספרם אינו פחות מן המספר הנקוב בסעיף 20 או בתקנות לפיו (להלן — המייסדים) רשאים לבקש רישום אגודה, ובלבד שהם כשרים לחברות בה לפי חוק זה ולפי התקנון המוצע לרישום.

ייסוד אגודה ראשונית

19. המייסדים של אגודה ראשונית יכולים להיות רק יחידים או אגודות.

מספר המייסדים

20. (א) המספר המינימלי של מייסדים הוא —

(1) לאגודה ראשונית — שבעה, או שלוש אגודות;

(2) לאגודה מרכזית — חמישה;

(3) לברית פיקוח או ברית סיוע — עשרים.

(ב) השר רשאי, בתקנות, לשנות את המספר המינימלי של מייסדים האמור בסעיף קטן (א).

בקשה לרישום

21. הבקשה לרישום אגודה תהא חתומה בידי כל המייסדים ותוגש לרשם בטופס שנקבע בתקנות.

מסמכי הייסוד

22. אל הבקשה לרישום אגודה יצורפו —

(1) התקנון המוצע לאותה אגודה, חתום בידי כל המייסדים;

(2) הודעה על שמותיהם של המוסמכים לנהל את עניני האגודה מיום רישומה עד לבחירת המינהלה כאמור בסעיף 90 (א) (להלן — נציגי המייסדים) ועל מען משרדה של האגודה לכשתירשם;

(3) כל מסמך והודעה אחרים שנקבעו בתקנות.

סירוב לרשום אגודה

23. (א) הרשם רשאי לסרב לרשום אגודה מאחד הנימוקים הבאים:

(1) לא קויימה הוראה מהוראות חוק זה בקשר לרישום האגודה או בקשר לשמה;

(2) התקנון המוצע כולל הוראות שהן בלתי חוקיות או שאינו כולל הוראות שחובה לכלול אותן בו לפי חוק זה או לפי התקנות;

(3) מטרות האגודה אינן מכוונות לפעולות שלמענן פועלות אגודות לפי סעיפים 2 עד 4;

(4) בייסוד האגודה יש, לדעתו של הרשם, כוונת תרמית או כוונה פסולה אחרת;

(5) אחד ממייסדי האגודה הוא אדם אשר תוך עשר השנים שקדמו להגשת הבקשה הורשע על עבירה שהיא פשע;

(6) באגודה שמטרתה לפעול בישוב חקלאי שהוא עצמו אגודה — כשייסוד האגודה עלול, לדעתו של הרשם, לפגוע באותו ישוב, או לגרום לו נזק חברתי או כלכלי;

(7) באגודה מסוג שעל פי התקנות קיימת לגביה חובת חברות בברית פיקוח — אם לא הוכיחו, להנחת דעתו של הרשם, כי המייסדים עשו את כל הדרוש כדי שהאגודה, כאשר תירשם, תתקבל כחברה בברית פיקוח.

(ב) השר רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות נימוקים לסירוב לרשום אגודה, בנוסף לאלה האמורים בסעיף קטן (א).

ערעור

24. סירב הרשם לרשום אגודה, רשאי כל אחד מהמייסדים לערער על כך לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום לאחר שהומצאה למייסדים הודעה על הסירוב.

רישום

25. לא ראה הרשם נימוק לסרב לרשום את האגודה, או שסירב לרשמה ובית המשפט ביטל את החלטתו, ושולמה האגרה כאמור בסעיף 27, ירשום הרשם את האגודה בפנקס האגודות השיתופיות (להלן — פנקס האגודות), יפרסם הודעה ברשומות בדבר רישום האגודה וסוגה ויתן לאגודה תעודת התאגדות בחתימתו, בצירוף תקנון האגודה כשהוא מקויים בידו.

כוחה של תעודת התאגדות

26. תעודת התאגדות היא ראיה מכרעת כי נתקיימו דרישות חוק זה בנוגע לרישום האגודה וכי התקנון המקויים הוא תקנון האגודה.

אגרת רישום

27. בעד רישום אגודה תשולם אגרה כפי שנקבעה בתקנות, אולם לא תשולם אגרה בעד רישום אגודה שתקנונה זהה עם תקנון לדוגמה שקבע השר בהתאם לסעיף 39 או שאין בו שינוי עיקרי ממנו, או בעד רישום אגודה שאימצה תקנון לדוגמה כאמור.

סיווג

28. (א) עם רישום אגודה יקבע הרשם את סוגה לענין חוק זה.

(ב) הרשם רשאי לשנות את סיווגה של אגודה לפי שינוי שחל בתקנונה או לפי עיקר פעולותיה למעשה, ומשעשה כן יפרסם על כך הודעה ברשומות.

(ג) השר יקבע ויפרסם ברשומות את סוגי האגודות לענין חוק זה.

תוצאות ההתאגדות

29. (א) מיום הרישום תהיה האגודה תאגיד, כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

(ב) פעולה שנעשתה בשביל אגודה לפני היווסדה, תחייב את האגודה אם אישרה את הפעולה.

(ג) המייסדים זכאים להיפרע מהאגודה כל הוצאה סבירה שהוציאו בקשר לייסודה.

(ד) נציגי המייסדים דינם כמינהלה, וכל אחד מהם דינו כחבר מינהלה.

ציון מהות האגודה

30. שמה של אגודה יציין את מהותה, ולפי דרישת הרשם – גם את שם הישוב שבו היא תפעל.

ייחוד ביטויים

31. (א) שמה של אגודה יכלול את המלים "אגודה שיתופית", "אגודה קואופרטיבית" או "קואופרטיב"; אולם באגודה שהיא מושב עובדים, קיבוץ, מושב שיתופי או כפר שיתופי יבואו במקומן:

(1) במושב עובדים – המלים "מושב עובדים";
(2) בקיבוץ – המלים "קיבוץ" או "קבוצה", לפי הענין;
(3) במושב שיתופי – המלים "מושב שיתופי";
(4) בכפר שיתופי – המלים "כפר שיתופי".

(ב) בסוף שמה של אגודה יבואו המלים "בערובה מוגבלת" או "בע"מ".

(ג) אגודה שאין במטרתה להפיק רווחים רשאי הרשם לפטרה מהחובה לכלול בשמה את המלים בערובה מוגבלת או בע"מ.

(ד) המלים "אגודה", "אגודה ראשונית", "אגודה מרכזית", "אגודה מיוחדת", "אגודה שיתופית", "אגודה קואופרטיבית", "קואופרטיב", "שיתופי", "קיבוץ", "קבוצה", "מושב", "מושב עובדים", "מושב שיתופי", "כפר שיתופי", "צרכניה", "ברית פיקוח", "ברית סיוע", או דומיהן עד כדי להטעות, לא ייכללו בשמו של תאגיד שאינו אגודה, או בשם מסחרי או בסימן מסחרי רשום, אלא בהיתר מאת הרשם.

הגנה על שם

32. (א) לא יהיה שם אגודה כשמה הרשום של אגודה אחרת או של תאגיד אחר, או כשם שהוא סימן מסחרי רשום, או כשם דומה לאלה עד כדי להטעות, אלא אם האגודה האחרת או התאגיד האחר הסכימו לכך והם בפירוק, או אם בעל הסימן המסחרי הסכים לכך, הכל לפי הענין.

(ב) שימוש שלא בזכות בשמה של אגודה או בשם דומה לו עד כדי להטעות, כמוהו כעוולה מן העוולות הנקובות בפקודת הנזיקין [נוסח חדש][2].

שם מטעה

33. לא יהיה לאגודה שם שלדעת הרשם הוא עלול להטעות או לפגוע בתקנת הציבור.

צו לשינוי שם

34. (א) נרשמה אגודה ושמה הוא בניגוד לאמור בסעיפים 30 עד 33, רשאי הרשם, תוך שנתיים מיום הרישום ולאחר שנתן לאגודה הזדמנות להשמיע טענותיה, לצוות על האגודה שתשנה את שמה, והאגודה חייבת למלא אחרי הצו תוך הזמן שקבע הרשם; לא עשתה כן, רשאי הרשם לקבוע את שמה.

(ב) האגודה רשאית לערער על צו הרשם לפי סעיף קטן (א) לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מהיום שהומצא לה עותק של הצו.

שינוי שם

35. אגודה רשאית, בדרך של שינוי התקנון, לשנות את שמה, והוראות סעיפים 30 עד 34 ו־40 עד 42 יחולו בשינויים המחוייבים.

תעודת שינוי שם

36. (א) חל שינוי בשמה של אגודה, יתן לה הרשם תעודה על כך, והיא ראיה מכרעת שהשם שונה כאמור בה.

(ב) על שינוי שמה של אגודה יפרסם הרשם הודעה ברשומות.

---

[2] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

סימן ג': תקנון

תוכן התקנון

37. תקנון אגודה (להלן — התקנון) יכלול הוראות בעניינים כפי שנקבע בחוק זה ובתקנות, ובכפוף להם — יכול שיכלול הוראות בעניינים נוספים.

כוחו של תקנון

38. (א) כוחו של תקנון ככוחו של חוזה בין האגודה לבין חבריה ובין החברים בינם לבין עצמם לקיום הוראות התקנון על שינוייו.

(ב) נקבעו בתקנון זכויות לאגודה מרכזית, יראו את התקנון כחוזה בין האגודה לבין אותה אגודה מרכזית לקיום הוראות התקנון על שינוייו.

תקנון לדוגמה

39. השר רשאי לקבוע בתקנות תקנונים לדוגמה לסוגי אגודות והוראות שלפיהן תוכל אגודה מאותם סוגים לאמץ הוראותיו של תקנון לדוגמה.

שינוי התקנון

40. (א) אגודה רשאית לשנות את תקנונה על ידי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית בכפוף לתנאים אחרים שבתקנון.

(ב) שינוי התקנון טעון רישום על ידי הרשם, ותקפו מיום הרישום.

(ג) אגודה שהיא חברה בברית פיקוח המבקשת לרשום שינוי התקנון תגיש את הבקשה באמצעות ברית הפיקוח, והיא תעביר את הבקשה לרשם תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבלה אותה.

סירוב לאשר שינוי התקנון

41. הרשם רשאי לסרב לרישום שינוי תקנון, אם השינוי —

(1) מכניס בתקנון הוראות שאילו נכללו בו לכתחילה היה הרשם רשאי לסרב לרשום את האגודה;

(2) יש בו, לדעת הרשם, משום שלילת זכויות המיעוט של החברים;

(3) יש בו, לדעת הרשם, כדי לפגוע בנושי האגודה.

ערעור

42. מי שנפגע על ידי החלטת הרשם לרשום שינוי בתקנון או לסרב לרשום את השינוי, רשאי לערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום שהומצאה לאגודה הודעה על הרישום או הסירוב, הכל לפי העניין.

פרק ד': החברות

החברים

43. חברי האגודה הם —

(1) המייסדים;

(2) מי שנתקבל כחבר האגודה.

בקשה להתקבל כחבר

44. (א) הרוצה להתקבל כחבר באגודה חייב להגיש לה בקשה בדרך הקבועה בתקנון האגודה ובכפוף לתקנות.

(ב) קבלת חבר באגודה תהיה בדרך הקבועה בתקנון שלה.

(ג) מי שסירבו לקבלו כחבר באגודה, רשאי לערער על הסירוב לפני אחת מרשויות האגודה שנקבעה לכך בתקנונה, ובכפוף לתקנות.

(ד) אדם שהוא חבר באגודה מכוח תקנונה, רואים אותו כאילו נתקבל כחבר בה לפי סעיף זה אם הסכים לכך בכתב.

(ה) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר דרך קבלת חברים באגודה וסדרי הקבלה.

איסור הגבלת מספר החברים

45. תקנונה של אגודה לא יגביל את מספר חבריה.

שינוי מספר החברים

46. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר חובת אגודה למסור לרשם, בדרך ולפי טופס שנקבעו, הודעה על שינוי במספר חבריה.

מי כשר לחברות באגודה ראשונית

47. (א) כל מי שמלאו לו שמונה עשרה שנה כשר להיות חבר באגודה ראשונית, אם נתקיימו בו הסגולות שנקבעו לכך בתקנונה; ואולם הרשם רשאי, בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, הן לגבי סוג של אגודות והן לגבי אגודה פלונית, להתיר חברות באגודה למי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה. בכפוף להוראות סעיף 20 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב—1962[3].

(ב) תאגיד שאינו אגודה לא יהיה חבר באגודה אלא באישורו של הרשם.

מי כשר לחברות באגודה מרכזית

48. לחברות באגודה מרכזית כשרות רק אגודות, ובאישור הרשם — גם כל תאגיד אחר שנתמלאו בו התנאים שנקבעו בתקנות, והכל בכפוף לסייגים שבתקנונה של האגודה המרכזית.

חבר נלווה

49. (א) תקנונה של אגודה יכול להורות, כי תאגיד פלוני, הנקוב בשמו בתקנון, יהיה חבר בעל זכויות מיוחדות (להלן — חבר נלווה), ובלבד שההוראה אושרה על ידי השר לאחר שהתייעץ במועצת האיגוד השיתופי.

(ב) לא יהיה באגודה יותר מחבר נלווה אחד.

מי כשר להיות חבר נלווה

50. לא יהיה חבר נלווה, אלא —

(1) אגודה, להוציא ברית פיקוח;

(2) תאגיד אחר שעיקר מטרתו ופעולתו הוא סיוע לאגודות והשר אישר אותו לכך לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי;

(3) מוסד מיישב.

זכויות חבר נלווה

51. (א) בכפוף לחוק זה יהיו זכויותיו של חבר נלווה כקבוע בתקנון, אולם לא יחולו עליו ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל תקנון האגודה בדבר קבלת חבר והוצאתו, רכישת מניית־חבר, אחריות החברים והטלת קנסות על חברים.

(ב) השר רשאי, לאחר שנתן לאגודה ולחבר הנלווה הזדמנות להשמיע טענותיהם ולאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי, לבטל אישור שנתן לפי סעיף 49, או לבטל, להגביל, או להתלות זכויותיו של החבר הנלווה, כולן או מקצתן, אם לדעתו השתמש החבר הנלווה בזכויותיו לרעת האגודה, או אם חדל הצורך שבאגודה יהיה חבר נלווה.

---

3 ס"ח תשכ"ב, עמ' 120.

(ג) אגודה רשאית לבטל את ההוראה בתקנונה בדבר החבר הנלווה כאמור בסעיף 49, או לבטל, להגביל או להתלות זכויותיו של החבר הנלווה, כולן או מקצתן, הכל בדרך של שינוי תקנונה בשתי החלטות מיוחדות שלה ובהפרש זמן של שנה אחת ביניהן.

(ד) הצעת החלטה לפי סעיף קטן (ג) לא תובא לפני האסיפה הכללית בטרם עברו עשר שנים מיום היותו חבר נלווה; לא נתקבלה הצעת ההחלטה, אם בהצבעה הראשונה ואם בשניה, לא תובא שנית לדיון לפני האסיפה הכללית בטרם עברו עשר שנים נוספות; החבר הנלווה לא ישתתף בהצבעה לפי סעיף זה.

(ה) בכל אחד מהמקרים האמורים בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יהיה החבר הנלווה זכאי להיפרע מהאגודה כל חוב שהאגודה חייבת לו אותה שעה, אף אם לא הגיע זמן פרעונו.

פקיעת חברות

52. (א) בכפוף להוראות חוק זה והתקנות תפקע חברותו של חבר באגודה —

(1) אם חדלו בו הסגולות הדרושות לחברות, לפי התקנון, ומינהלת האגודה, או רשות אחרת שלה שנקבעה לכך בתקנון, קבעה זאת בהתאם להוראות התקנון;

(2) עם יציאתו של החבר מהאגודה או היותו מוצא ממנה, הכל בהתאם להוראות התקנון;

(3) עם הכרזת החבר כפושט רגל, ואם הוא תאגיד — עם פירוקו, זולת אם התיר הרשם את המשך החברות;

(4) במות החבר, ואם החבר הוא תאגיד — עם חדילתו.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר דרכי הוצאת חבר ויציאתו מהאגודה.

פנקס חברים

53. (א) אגודה תנהל פנקס חברים ובו יירשם לגבי כל חבר שמו, גילו, מענו, תאריך היותו לחבר, תאריך פקיעת חברותו וכל פרט אחר שנקבע בתקנות או בתקנון.

(ב) פנקס החברים, או תמצית מקויימת ממנו בדרך שנקבעה בתקנות, הם ראיה לכאורה לכל הרשום בו.

תיקון הפנקס

54. (א) לפי בקשת אדם הטוען ששמו צריך להיות כלול בפנקס החברים ולא נכלל בו, או לפי בקשת אדם מעוניין הטוען ששמו או שם פלוני כלול שלא כדין בפנקס החברים, רשאי הרשם, לאחר שנתן לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לצוות על מינהלת האגודה לתקן את הפנקס; משניתן הצו יראו את הפנקס לכל דבר כאילו תוקן והמינהלה תתקן אותו לפי הצו.

(ב) היה אדם רשום בפנקס החברים של אגודה והיה הוא נוהג ונהגו בו כחבר האגודה לכל דבר, רשאי הרשם להכיר בו כחבר באגודה וברישום שמו בפנקס החברים כרישום חוקי, אף אם לא קויימו לגביו ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל התקנון בנוגע לקבלת חבר באגודה.

תחליף לפנקס

55. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר כרטסת חברים, שתבוא במקום פנקס חברים, לאגודה שמספר חבריה עולה על המספר שנקבע בתקנות.

חליפו של חבר

56. על אף האמור בסעיף 52 (א) (4) אם תקנון האגודה מרשה לחבר לציין בהודעה שלאחר מותו יבוא אדם פלוני במקומו (להלן — חליף), יבוא החליף במקומו לפי התנאים שנקבעו לכך בתקנון.

פרק ה': מניות־חבר ואחריות חבר

הון מניות

57. (א) יכול תקנונה של אגודה לקבוע כי יהיו בה מניות־חבר שיירכשו על ידי חבריה.

(ב) מניות־חבר באגודה יהיו מסוג אחד, אולם הרשם רשאי להתיר, במקרים ובתנאים שנקבעו בתקנות, יצירת סוגי מניות נוספים.

(ג) מניית־חבר אינה ניתנת להעברה, לעיקול או לשעבוד בדרך כלשהי.

חובה לרכוש מניות

58. כל חבר באגודה בעלת הון מניות־חבר חייב לרכוש מספר מניות־חבר כקבוע בתקנון, ולפחות מניית־חבר אחת.

הגבלה לרכישת מניות

59. לא ירכוש חבר יותר מעשרים אחוז ממניות־חבר באגודה, אלא אם הוא תאגיד והרשם התיר זאת.

תמורת מניות על פי התקנון

60. תקנונה של אגודה שיש לה הון מניות־חבר יקבע את המחיר של מניית־חבר או את דרך חישובו.

הגבלת התמורה

61. אגודה לא תדרוש ולא תקבל תמורת מניית־חבר סכום העולה על האמור בתקנון או המחושב לפיו, ואם קיבלה סכום העולה על האמור — חייבת היא להחזירו.

שעבוד לאגודה על מניות

62. לאגודה זכות שעבוד וזכות עכבון על כל המגיע לחבר או לעזבונו מכוח מניות־חבר שלו להבטחת כל חוב המגיע לאגודה מהחבר או מעזבונו.

איסור תשלומים להפחתת הון־מניות

63. (א) לא תשלם אגודה לחבר כל תשלום שיש בו הפחתת הון מניות־החבר שלה, אלא אם הותר הדבר על פי התקנון ובכפוף לסייגים שנקבעו בתקנות.

(ב) שולם תשלום בניגוד להוראות סעיף קטן (א), חייב החבר להחזירו מיד, בצירוף ריבית לתקופה שמיום קבלת התשלום עד החזרתו, בשיעור המלא המותר ביום החזרת התשלום בעד מילווה לפי חוק הריבית, תשי"ז—1957[4], או בשיעור אחר שנקבע בתקנות ומיום שנקבע.

(ג) האיסור לפי סעיף זה לא יחול על תשלומיה של אגודה הנמנית עם סוג הקבוע לכך בתקנות, כשהתשלום הוא לחבר בעד עבודתו במפעל האגודה ובתחום הסכומים שהשר, או מי שהשר הסמיכו לכך, אישרם לאותה שעה כשכר עבודה מקובל, כולל תשלומים נלווים; כן לא יחול האיסור במקרים אחרים שנקבעו בתקנות.

(ד) קיים הסכם קיבוצי כללי בענף שעמו נמנה מפעל האגודה, יראו לענין סעיף קטן (ג) את שיעורי שכר העבודה והתשלומים הנלווים האמורים בהסכם הקיבוצי הכללי שבתוקף אותה שעה, כאילו אושרו כאמור בסעיף קטן (ג).

(ה) היו בענף כאמור בסעיף קטן (ד) יותר מהסכם קיבוצי כללי אחד, הולכים אחרי ההסכם הקיבוצי הקובע שיעורי שכר עבודה גבוהים ביותר.

פדיון מניות

64. (א) פקעה חברותו של אדם באגודה, בחייו, תפדה האגודה את מניית־החבר שלו תוך המועד הנקוב בתקנון, אם לא נקבע בתקנות מועד אחר לגבי סוג אגודות שהאגודה נמנית עמהן.

---

4 ס"ח תשי"ז, עמ' 50.

(ב) פקעה חברותו של אדם באגודה עקב פטירתו ואין לו חליף, תפדה האגודה את מניית־החבר של הנפטר כתום שנה משנת הכספים שבה נפטר.

זיכוי חשבון במקום פדיון

65. פקעה חברותו של חבר באגודה עקב פטירתו וחליפו בא במקומו, תזכה האגודה את חשבון מניית־החבר של החבר החדש במקום לפדות את מניית־החבר של החבר שנפטר.

סכום הפדיון

66. מניית־חבר תיפדה בסכום ששולם תמורתה לאגודה, אולם רשאית האגודה לנכות ממנו סכומים אלה:

(1) סכום המגיע לאגודה מהחבר, בין שהגיע מועד הפרעון ובין שטרם הגיע;

(2) סכום המגיע לאגודה ממי שהחבר ערב לו, ומועד פרעונו של הסכום חלף ולא נפרע;

(3) שיעור יחסי לפיחות ערך הון המניות של האגודה מחמת הפסדים או ירידת ערכם של נכסי האגודה עד ליום שפקעה החברות, ובלבד שהפיחות הוא עד כדי כך שאילו פורקה האגודה לא היו מחזירים לכל אחד מהחברים את מלוא הסכום ששולם תמורת מניית־חבר;

(4) סכומים אחרים שנקבעו בתקנות.

פדיון לפי הערך

67. (א) באגודה הנמנית עם סוג אגודות שנקבע לכך בתקנות תיפדה מניית־חבר בסכום השווה לערכה ביום פקיעת החברות, בניכוי הסכומים האמורים בפסקאות (1), (2) ו־(4) לסעיף 66.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע שיטת חישוב לערכה של מניית־חבר לענין סעיף קטן (א), לרבות כללים לחישוב כאמור תוך הצמדת ערך מניית־החבר לערך אחר כפי שנקבע בתקנות.

ריבית על פיגור בפדיון

68. לא נפדתה מניית־חבר, ישא סכום הפדיון ריבית בשיעור האמור בסעיף 63 (ב) מהיום שנקבע לכך בתקנון, אם לא נקבע בתקנות מועד אחר, ועד יום פרעונו.

קביעת סכום הפדיון

69. אגודה שהיא חברה בברית פיקוח תחליט על סכום פדיון מניית־החבר לאחר התייעצות בברית הפיקוח.

אחריות חבר לחובות קודמים

70. חבר שנתקבל באגודה יהא חייב, בתחום אחריותו לפי חוק זה, גם לחובות שהאגודה קיבלה על עצמה קודם להתקבלותו כחבר בה.

אחריות בפירוק

71. (א) חבר אגודה או עזבונו אחראים לחובות האגודה בפירוק עד הסכום שטרם שולם תמורת מניית־חבר של החבר.

(ב) אגודה רשאית לקבוע בתקנון שחבר ועזבונו יהיו אחראים בפירוק האגודה לחובותיה כדי סכום פלוני, או כדי סכום המחושב בדרך שנקבע בתקנון, נוסף לאחריות החבר לפי מניית־חבר, או במקומה אם אין לאגודה הון־מניות.

לאילו חובות ולאיזו תקופה היא האחריות

72. (א) חבר האגודה שחברותו פקעה — אחריותו לפי סעיף 71 לחובות האגודה היא כפי שהיו ביום פקיעת החברות.

(ב) האחריות כאמור היא לתקופה של שנה אחת מתום שנת הכספים שבה פקעה החברות, אם החברות פקעה עקב פטירתו של החבר, ולתקופה של שנתיים, אם החברות פקעה בגלל סיבה אחרת.

תשלומים לכיסוי הגרעון

73. (א) אגודה רשאית לדרוש מחבריה, אם תקנונה מאפשר זאת ועל פי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית, תשלומים לכיסוי הגרעון שלה או להפחתתו, ובלבד שהסכום הנדרש לא יעלה על המקסימום שנקבע לכך בתקנון, אם לא נקבע בתקנות.

(ב) האמור בסעיף זה בא להוסיף על האמור בסעיף 71 ולא לגרוע ממנו.

פרק ו': רשויות האגודה

סימן א': האסיפה הכללית

הרשות העליונה

74. האסיפה הכללית היא הרשות העליונה באגודה.

האסיפה הכללית הראשונה

75. (א) תוך חדשיים מיום קבלת תעודת ההתאגדות חייבת אגודה לכנס את האסיפה הכללית הראשונה שלה.

(ב) באסיפה הכללית הראשונה ימסרו נציגי המייסדים דין וחשבון על הפעולות להקמת האגודה וייבחרו המוסדות ונושאי המשרות שלפי חוק זה או לפי התקנות או לפי התקנון יש לבחור בהם באסיפה כללית שנתית.

(ג) ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל התקנון בדבר כינוס אסיפות כלליות וסדרי הדיון בהן יחולו גם על האסיפה הכללית הראשונה.

אסיפות כלליות שנתיות

76. אגודה תכנס אסיפה כללית שנתית לא יאוחר משבעה חדשים לאחר תום שנת הכספים שלה, אולם הרשם רשאי, אף לאחר שעברו שבעת החדשים האמורים, להאריך את מועד כינוסה של האסיפה הכללית השנתית עד תשעים יום לאחר שבעת החדשים.

כינוס אסיפה ע"י הרשם

77. אם האסיפה הכללית הראשונה או השנתית לא כונסו במועד, רשאי הרשם לכנסה או להטיל על אדם אחר לכנסה.

אסיפה כללית שלא מן המנין

78. (א) מינהלת האגודה רשאית לקרוא לאסיפה כללית שלא מן המנין וחייבת היא לעשות כן על פי דרישתם בכתב של לפחות שליש מכלל מספר החברים, או של חבר נלווה, או של רשות מרשויות האגודה המוסמכת לכך על פי התקנון, או של אגודה מרכזית שהאגודה חברה בה, או של הרשם.

(ב) כל הדורש לכנס אסיפה כללית שלא מן המנין יציין בדרישתו את הענינים שברצונו שיידונו באסיפה ואת המועד לכינוסה שלא יקצר משלושים יום; לא כונסה האסיפה הכללית במועד המבוקש רשאי לכנסה הרשם או מי שהרשם מינהו לכך.

(ג) הוצאות שהוציא הרשם או מי שפעל מטעמו לכינוס אסיפה כללית של אגודה לפי סעיף קטן (ב) או לפי סעיף 77, חייבת האגודה להחזירן לאוצר המדינה או למי שהוציאן; הרשם יקבע את סכום ההוצאות וקביעתו תהא סופית.

תקנות לאסיפה כללית

79. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר אופן כינוסן של אסיפות כלליות והמנין החוקי וסדרי הדיון בהן ובדבר הענינים שיש להעמידם על סדר היום.

ייצוג באסיפה כללית

80. (א) ההשתתפות באסיפה כללית של אגודה ראשונית תהא אישית, אולם —

(1) חבר האגודה הנעדר מהאסיפה, מאחת הסיבות המיוחדות המפורטות בתקנון, רשאי להיות מיוצג על ידי חבר אחר, אם נמסרה לאגודה הודעה בכתב על הייצוג, ובלבד ששום חבר לא ייצג באסיפה יותר משני חברים אחרים;

(2) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגים של אגודות ראשוניות שבהן רשאי חבר להיות מיוצג על ידי בן־זוגו, או על ידי ילדו שמלאו לו שמונה עשרה שנה, ובלבד שנמסרה לאגודה הודעה בכתב על הייצוג;

הצעות חוק 778, ט' בסיוון תשכ"ח, 5.6.1968

(3) תאגיד שהוא חבר אגודה ראשונית יהיה מיוצג על ידי נציג אחד שהסמיכו לכך התאגיד בהודעה בכתב לאגודה.

(ב) באגודה מרכזית יהיו החברים מיוצגים לפי הוראות תקנונה.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות נסיבות מיוחדות המאפשרות ייצוג חבר באסיפה כללית ודרכי ייצוג באסיפה כללית, בנוסף לאמור בסעיף זה.

דיון בועדה מיוחדת לפי דרישת חבר נלווה

81. (א) היה חבר נלווה סבור שהחלטה פלונית, שנתקבלה באסיפה הכללית ברוב של פחות משלושה רבעים מהקולות שניתנו בהצבעה, נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את מטרותיו הכלליות של החבר הנלווה, כפי שהיו קיימות ביום היותו לחבר נלווה, תועבר ההחלטה, לפי דרישתו בכתב, לדיון בועדה מיוחדת שחבריה יהיו נציג האגודה, נציג החבר הנלווה וחבר שלישי, והוא יושב ראש הועדה המיוחדת, שימנוהו הנציגים האמורים, ובאין הסכם ביניהם — הרשם; לא מינתה האגודה נציג כאמור תוך חמישה עשר יום מהיום שקיבלה את דרישת החבר הנלווה, רשאים יתר חברי הועדה המיוחדת לדון בענין שבמחלוקת בלי נציג האגודה.

(ב) אם תוך ששים יום מיום האסיפה הכללית החליטה הועדה המיוחדת ברוב קולות של חבריה שההחלטה נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את המטרות הכלליות של החבר הנלווה — תהא ההחלטה בטלה.

החלטה רגילה

82. החלטה באסיפה כללית של אגודה, להוציא החלטה מיוחדת, תתקבל ברוב קולות שניתנו בהצבעה, או ברוב קולות מיוחד אם יש על כך הוראה בתקנון.

החלטה מיוחדת

83. החלטה מיוחדת תתקבל ברוב של שלושה רבעים לפחות מהקולות שניתנו בהצבעה, אם אין בתקנון הוראה הקובעת להחלטה מיוחדת רוב גדול מזה.

מספר הקולות בהצבעה

84. (א) בהצבעה באסיפה כללית באגודה ראשונית יהיה לכל חבר קול אחד, אולם —

(1) לחבר המייצג חברים אחרים לפי סעיף 80 (א) (1) יהיה קול נוסף לכל חבר מיוצג;

(2) לנציגו של תאגיד שהוא חבר אגודה ראשונית יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנון, אך לא יותר מחמישה אחוזים של סך כל הקולות של חברי האגודה.

(ב) לחבר באגודה מרכזית יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנונה, אולם השר רשאי לקבוע סייגים לריבוי קולות.

(ג) לנציגו של חבר נלווה יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנון, אך —

(1) בענין חלוקת כספי האגודה לפי חוק זה או לפי תקנון האגודה, ובענין שינוי התקנון שאינו דן בהוצאת חבר מהאגודה, ביציאה מאגודה מרכזית, בהתמזגות עם אגודה אחרת, בהעברת הנכסים והחובות מאגודה לאגודה, בחלוקת האגודה, בהפיכתה לחברה או בפירוקה — לא יותר משליש של סך כל הקולות שניתנו בהצבעה בענינים אלה;

(2) בכל ענין אחר — לא יותר מרבע של סך כל הקולות כאמור.

אסיפת מורשים במקום אסיפה כללית

85. (א) רשאית אגודה לקבוע בתקנונה, כי לאחר שמספר חבריה יעלה על הנקוב לגביה או לגבי סוגה בתקנות, תבוא לכל ענין במקום אסיפה כללית — אסיפת מורשים שנבחרו על ידי חברי האגודה.

(ב) באגודה שמספר חבריה עולה על הנקוב לגביה או לגבי סוגה בתקנות, רשאי השר, לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי, להורות שבמקום אסיפה כללית תבוא בה לכל ענין אסיפת מורשים כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) דרך בחירתם של המורשים ודרך כינוסה של אסיפת המורשים וסדרי עבודתה ייקבעו בתקנון, במידה שאין לכך הוראה אחרת בתקנות.

(ד) אסיפת מורשים דינה כאסיפה כללית לענין חוק זה.

יושב ראש האסיפה הכללית והנוהל בה ולאחריה

86. (א) יושב ראש האסיפה הכללית ייבחר באסיפה, זולת אם יש בתקנון הוראה אחרת לענין זה.

(ב) כונסה אסיפה כללית על פי דרישת הרשם או על ידי הרשם או מטעמו, רשאי הוא למנות את היושב ראש שלה או לשמש עצמו יושב ראש.

(ג) אגודה חייבת לנהל פרוטוקול של כל אסיפה כללית, ובו ייכללו לפחות הפרטים שנקבעו בתקנות.

(ד) פרוטוקול של אסיפה כללית ייחתם בידי יושב ראש האסיפה ויהיה ראיה לכאורה לנעשה באסיפה הכללית, לניהולה ולקבלת החלטותיה.

(ה) העתק של כל ההחלטות שנתקבלו באסיפה הכללית השנתית, ושל כל החלטה מיוחדת שנתקבלה באסיפה כללית כלשהי, תשלח האגודה לרשם תוך חמישה עשר יום מיום שנתקבלו.

(ו) אגודה שהיא חברה בברית פיקוח תשלח לרשם את ההעתקים האמורים בסעיף קטן (ה) באמצעות ברית הפיקוח, שתעבירם לרשם תוך חמישה עשר יום מיום שקיבלה אותם.

(ז) אגודה חייבת להמציא לרשם לפי דרישתו פרוטוקולים של כל אסיפה כללית שלה תוך חמישה עשר יום מיום הדרישה.

הודעה על ביטול החלטת אסיפה כללית

87. בוטלה החלטה של אסיפה כללית, בפסק דין או בהחלטה שניתנה בערר לפי חוק זה, ואין עליהם ערעור עוד, תמסור האגודה הודעה על כך בכתב לרשם, ואם היא חברה באגודה מרכזית — לאותה אגודה מרכזית, תוך חמישה עשר יום מהיום שבו הומצאו לה פסק הדין או ההחלטה, בצירוף העתק מאושר מהם.

כינוסה וניהולה של אסיפה כללית לפי הוראות הרשם

88. באין אפשרות סבירה לנהוג לפי הוראות התקנות או התקנון, רשאי הרשם להורות על כינוסה וניהולה של אסיפה כללית בכל דרך שתיראה לו.

שמירת תוקף

89. כל פגם בסדרי כינוסה של אסיפה כללית, של אסיפת מורשים או של מועצה כשהיא פועלת לפי סעיף 103 (ג), בניהולה או בייצוג חבר בה, וכל פסול בחברותו של אדם שהשתתף בה, לא יפגעו בכשרות החלטותיה אם אך השתתף בה המנין החוקי שנקבע בתקנון האגודה, ובכפוף לתקנות, והפגם או הפסול לא גרמו במישרין לעיוות דין.

סימן ב': המינהלה וועדת הביקורת

בחירת המינהלה

90. (א) האסיפה הכללית השנתית תבחר את מינהלת האגודה בהתאם לתקנון האגודה מבין חברי האגודה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) למינהלה יהיו כל הסמכויות אשר לאגודה, במידה שאין בחוק זה בתקנות או בתקנון הוראה אחרת בענין זה.

(ג) תקופת כהונתה של המינהלה תיקבע בתקנון והיא לא תעלה על שלוש שנים ולא תפחת משנה אחת; ואולם הרשם רשאי להתיר שתיקבע בתקנון תקופת כהונה ארוכה יותר שלא תעלה על שש שנים.

(ד) נתפנה מקומו של חבר במינהלה בתוך תקופת כהונתו ולא נתמלא המקום מתוך המועמדים למינהלה שנבחרו, או שהתפטרה המינהלה או פוטרה תוך תקופת כהונתה, ייבחרו חבר המינהלה או המינהלה כולה, הכל לפי הענין, באסיפה כללית שלא מן המנין.

נציג החבר הנלווה במינהלה

91. (א) חבר נלווה לא ישתתף בבחירת המינהלה אך יהיה רשאי, בהודעה בכתב לאגודה, למנות נציג אחד להיות חבר המינהלה.

(ב) לנציגו של חבר נלווה במינהלה יהיה בה קול אחד, אולם רשאי הוא לדרוש כי החלטה שנתקבלה במינהלה בניגוד לדעתו תועבר להכרעת האסיפה הכללית, ומשדרש כן לא יהיה לאותה החלטה תוקף אלא כפי שקבעה האסיפה הכללית.

פסולים לכהונה במינהלה

92. אלה פסולים להיבחר למינהלה או לכהן בה:

(1) מי שטרם מלאו לו 21 שנה; אולם הרשם רשאי, מסיבות מיוחדות, להתיר, לגבי אגודה פלונית, בחירתו של אדם שטרם מלאו לו 21 שנה;

(2) מי שפסול לחברות במינהלה לפי הקבוע בתקנון האגודה;

(3) חבר בועדת הביקורת של האגודה;

(4) מי שהורשע, תוך עשר שנים לפני הבחירות, על עבירה פלילית שיש עמה קלון;

(5) מי שהורשע, תוך חמש שנים לפני הבחירות, שתי פעמים או יותר בשל עבירה לפי סעיף 344;

(6) מי שעשה או ניסה לעשות מעשה זדון לאגודה או לעניניה;

(7) מי שקיימת סתירה בין תפקידיו כחבר המינהלה לבין תפקידים אחרים שהוא ממלא.

דין מעשיו של חבר מינהלה פסול

93. הפועל כחבר מינהלה והוא פסול לכך לפי סעיף 92 — מעשיו ומעשי המינהלה לא יהיו בטלים בשל כך בלבד, אלא אם נעשו אחרי שפסלותו נקבעה בפסק דין של בית משפט.

הודעה לרשם

94. אגודה חייבת להודיע בכתב לרשם, תוך חמישה עשר יום, על בחירת חבר מינהלה, על פקיעת כהונתו ועל קביעת פסלותו על ידי בית משפט.

פיטורי המינהלה או חבר בה

95. אם יש בתקנון הוראה מפורשת המרשה את האסיפה הכללית, בתנאים שנקבעו בתקנון, לפטר את המינהלה או חבר בה, אף בתוך תקופת כהונתם, רשאית היא לעשות כן בהחלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם.

מינוי מינהלה זמנית

96. (א) נוכח הרשם שמינהלתה של אגודה פלונית אינה פעילה או שהיא מזניחה את עניני האגודה, או שהמינהלה או מרבית חבריה לא נבחרו או שנבחרו שלא כדין, רשאי הוא למנות מינהלה זמנית לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

(ב) שכרה והוצאותיה של המינהלה הזמנית, כפי שנקבעו על ידי הרשם, ישולמו על ידי האגודה, אולם רשאי הרשם לשלמם במישרין למינהלה הזמנית ומשעשה כן — חייבת האגודה להחזירם לאוצר המדינה.

(ג) דין מינהלה זמנית לכל דבר כדין מינהלה שנבחרה.

(ד) לא ימנה הרשם מינהלה זמנית לאגודה שהיא חברה בברית פיקוח, אלא לאחר התייעצות עם ברית הפיקוח.

(ה) מינה הרשם מינהלה זמנית, תפקע תקופת כהונתה של מינהלה שנבחרה.

(ו) אם תוך תקופת כהונתה של המינהלה הזמנית לא נבחרה מינהלה חדשה לאגודה, רשאי הרשם להאריך את תקופת כהונתה של המינהלה הזמנית עד לבחירתה של המינהלה.

סדרי עבודה ודיון

97. המינהלה תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה, במידה שלא נקבעו בתקנות או בתקנון.

אחריות חבר המינהלה

98. חבר המינהלה חייב לפעול לטובת האגודה במסגרת מטרותיה וסמכויותיה לפי התקנון והחלטות האסיפה הכללית כדרך שמנהל נאמן היה פועל באותן נסיבות.

פיצויים בשל הפרת חובה

99. חבר מינהלה שהפר חובתו כלפי האגודה חייב לפצות את האגודה בעד הנזק שנגרם לה בשל כך.

רווחים המגיעים לאגודה

100. חבר מינהלה חייב למסור לאגודה כל ריווח שהפיק אגב הפרת חובתו לאגודה או אגב ניצול בלתי הוגן של מעמדו או ידיעותיו כחבר מינהלה.

פטור מאחריות

101. (א) חבר מינהלה שפעל בתום לב במילוי החלטת האסיפה הכללית, אין עליו אחריות לפי סעיף 99.

(ב) חבר מינהלה שפעל בתום לב למען האגודה, רשאי בית המשפט לפטור אותו מאחריותו, כולה או מקצתה.

איסור פיצוי

102. לא תתחייב אגודה ולא תסכים לפצות חבר מינהלה או עובד האגודה על כל קנס או תשלום שיוטל עליו בשל הפרת חובתו לפי חוק זה, וכל התחייבות או הסכמה כאמור — בטלים.

מועצה

103. (א) אגודה רשאית, אם תקנונה מאפשר זאת, לבחור מועצה מבין חבריה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) סמכויותיה ודרך בחירתה של המועצה ייקבעו בתקנון, בכפוף לתקנות, ובלבד שלא ייקבעו סמכויות המוקנות בחוק זה במפורש לאסיפה הכללית, אלא כאמור בסעיף קטן (ג).

(ג) אגודה רשאית לקבוע בתקנונה כי לאחר שמספר חבריה יעלה על הנקוב לכך בתקנות, תבוא המועצה במקום האסיפה הכללית השנתית או אסיפה כללית שלא מן המנין, לכל דבר או לעניינים מסויימים, ובלבד שהאסיפה הכללית של האגודה תתכנס לפחות אחת לארבע שנים.

(ד) נקבעו למועצה סמכויות של האסיפה הכללית כאמור בסעיף קטן (ג), יהיו לנציג החבר הנלווה במועצה, בתיאומים לפי הענין, הזכויות שנקבעו בחוק ובתקנון האגודה לנציגו של החבר הנלווה באסיפה הכללית.

ועדת ביקורת וסמכותה

104. (א) האסיפה הכללית של אגודה רשאית, ואם האגודה אינה חברה בברית פיקוח ומספר חבריה עולה על הנקוב לכך בתקנות — חייבת, לבחור ועדת ביקורת מבין חבריה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) ועדת הביקורת תבחן ותבקר את כל פעולותיה של המינהלה, בכפוף לתנאים שנקבעו לכך בתקנות, ותהיה לה כל סמכות אחרת המוקנית לה בתקנון.

דין והשבון ועדת ביקורת

105. ועדת הביקורת תגיש דין וחשבון לאסיפה הכללית השנתית או לאסיפה כללית שלא מן המנין שכונסה במיוחד לכך.

חברות במועצה ובועדת הביקורת

106. סעיפים 90 (ג) ו־(ד), 91, 92, 93 ו־94 יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין על המועצה, על ועדת הביקורת ועל חבריהן, ובנוסף לאמור בסעיף 92, פסולים לחברות בועדת ביקורת בן־זוג, ילד או בן־זוגו, אח, הורה של בן־זוג ושותף של חבר המינהלה או של חבר המועצה.

מינוי כבחירה

107. מקום שבחוק זה מדובר בבחירת מינהלה, מועצה, ועדת ביקורת או רשות אחרת של אגודה, או חבר בהם, מותר שהבחירה תהיה בדרך של מינויים לפי ההוראות שנקבעו לענין זה בתקנון האגודה.

פרק ז': חובות וסמכויות

המשרד הרשום

108. (א) אגודה חייבת לקיים משרד.

(ב) חל שינוי במען המשרד של האגודה, עליה להודיע על כך בכתב לרשם תוך שבועיים.

(ג) כל הודעה וכל מסמך המיועדים לאגודה, אפשר למסרם לה לפי מען משרדה, שהודעה עליו נמסרה לרשם לפי סעיף 22 (2) או לפי סעיף זה.

החזקת מסמכים והעיון בהם

109. השר רשאי לקבוע בתקנות את המסמכים שאגודה חייבת להחזיק במשרדה ואת התנאים לעיון בהם.

גילוי השם

110. אגודה חייבת לפרסם את שמה בצורה בולטת ובאותיות ברורות על פני משרדה ועל פני כל מקום שבו היא מנהלת עסקיה דרך קבע ולציין את שמה באותיות ברורות בכל מסמך היוצא מתחת ידה.

מסירת ידיעות לרשם

111. אגודה חייבת למסור לרשם, או למי שהרשם הסמיכו לכך, כל ידיעה או מסמך הדרושים לדעתו לענין ביצוע חוק זה והתקנות לפיו.

הטלת קנסות

112. (א) אגודה רשאית, לפי הוראות התקנון שלה, להטיל על חבריה קנסות על הפרת הוראה בתקנון, ודינם של הקנסות כחובות המגיעים לאגודה מהחבר.

(ב) השר רשאי לקבוע בדרך כלל או לסוגי אגודות, שיעור מקסימלי של קנסות כאמור בסעיף קטן (א) ולהגביל את העילות להטלתן.

(ג) חבר אגודה שהוטל עליו קנס, רשאי תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו הודעה על כך, לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לביטול הקנס או להקטנתו.

פעולות עם לא חברים

113. (א) אגודה לא תעשה פעולות המעניקות טובת הנאה למי שאינו חבר אלא במידה שנתונה לה סמכות לכך בתקנון.

(ב) הלוואת כספים או מתן ערבות לחוב על־ידי אגודה לפי תקנונה למי שאינו חבר בה טעונה הסכמתו בכתב של הרשם.

איכור עבודה שכירה

114. השר רשאי בתקנות להגביל סוגי אגודות בהעסקת עובדים שכירים.

חזקה בעניני הניהול הפנימי

115. כל אדם, למעט חבר מינהלה, רשאי להניח שהאגודה נהגה בהתאם לתקנונה ולהחלטותיה, זולת אם ידע, או היה עליו לדעת, שנהגה בניגוד להם.

תוצאותיו של רישום

116. דבר שאגודה חייבת לפי חוק זה להמציא או להודיע לרשם, אין היא יכולה להסתמך עליו כל עוד לא הגישה או לא הודיעה אלא כלפי מי שידע או שהיה עליו לדעת זאת; משהוגש או הודע הדבר לרשם, אין שומעים טענת "לא ידעתי".

פרק ח': חשבונות ושימוש ברווחים

סימן א': הנהלת חשבונות

אחריות לניהול חשבונות

117. המינהלה חייבת בניהול סדיר ויעיל של חשבונות האגודה ופנקסיה.

מאזן וחשבון ריווח והפסד

118. (א) שנת הכספים של אגודה היא תקופה של שנים־עשר חדשים המסתיימת ב־31 במרס של כל שנה או בתאריך אחר שנקבע בתקנון.

(ב) אין הוראות סעיף זה פוגעות בהוראות פקודת מס הכנסה[5].

(ג) המינהלה תכין לכל שנת כספים מאזן שנתי וחשבון ריווח והפסד.

(ד) אגודה שנרשמה במחצית השניה של שנת הכספים שלה, רשאית לערוך את מאזנה הראשון לתום שנת הכספים שלאחריה.

תקנות בדבר פנקסים וחשבונות

119. רשאי השר לקבוע בתקנות הוראות בדבר —

(1) פנקסים וחשבונות שתנהל אגודה ואופן ניהולם;

(2) מינוי מבקר חשבונות על ידי אגודה שאינה חברה בברית פיקוח;

(3) הכנת מאזן שנתי וחשבון ריווח והפסד והגשתם לדיון באסיפה הכללית השנתית, יחד עם הדין וחשבון של ברית הפיקוח או של מבקר החשבונות, לפי הענין;

(4) שומת הרכוש במאזן השנתי;

(5) הקרן השמורה וקרנות אחרות;

(6) מחיקת חובות גרועים;

(7) הדינים והחשבונות, ההודעות והמסמכים שעל כל אגודה, או על סוג מסויים של אגודות, להגיש לרשם.

סימן ב': ביקורת חשבונות

מבקרי חשבונות

120. בסימן זה, "מבקר חשבונות" —

(1) לגבי אגודה שהיא חברה בברית פיקוח — מי שהוא בעל רשיון לפי סעיף 4 לחוק רואי חשבון, תשט"ו—1955[6], והוא עובד בברית הפיקוח, או מי שעובד בברית הפיקוח ושמו כלול ברשימת הרשאים לבקר חשבונותיהן של אגודות, שנקבעה על ידי הרשם בהסכמת יושב ראש מועצת רואי חשבון ולאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי ופורסמה ברשומות;

(2) לגבי אגודה שאיננה חברה בברית פיקוח — מי שנתמנה לכך בהתאם להוראות סימן זה מבין בעלי רשיונות כאמור בפסקה (1).

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

6 ס"ח תשט"ו, עמ' 26.

ביקורת חשבונות של אגודה שהיא חברה בברית פיקוח

121. ביקורת החשבונות של אגודה שנעשתה על ידי מבקר חשבונות כאמור בפסקה (1) לסעיף 120 שאינו בעל רשיון כאמור באותה פסקה, דינה לענין כל חיקוק כדין ביקורת חשבונות שנעשתה על ידי רואה חשבון שהוא בעל רשיון.

מי פסול להיות מבקר השבונות

122. חבר האגודה, חבר המינהלה, המועצה או ועדת הבקורת של האגודה, עובד האגודה, שותף או אחד מבני המשפחה כאמור בסעיף 106 של אחד מאלה, לא יהיה מבקר חשבונות לאותה אגודה.

פקיעת כהונתו של מבקר חשבונות באגודה שאיננה חברה בברית־פיקוח

123. מבקר חשבונות באגודה שאיננה חברה בברית־פיקוח יתמנה על ידי האסיפה הכללית של האגודה ויכהן כל עוד לא אירע אחד מאלה:

(1) הוא התפטר על ידי הודעה בכתב לאגודה לפחות שלושים יום מראש, ציין את נימוקי ההתפטרות ומסר העתק ההודעה לרשם;

(2) אסיפה כללית של האגודה החליטה להפסיק את שירותו לאחר שניתנה לו תחילה הודעה על כוונתה זו שלושים יום מראש וניתנה לו הזדמנות להביא דברו לפני האסיפה הכללית.

מינוי מבקר חשבונות על ידי המינהלה

124. נתפנתה משרתו של מבקר חשבונות באגודה שאינה חברה בברית פיקוח, רשאית המינהלה, באישור הרשם, למנות מבקר חשבונות שיכהן עד לאסיפה הכללית השנתית הקרובה.

מינוי מבקר חשבונות על ידי הרשם

125. מינתה האסיפה הכללית מבקר חשבונות תוך תשעים יום מיום קבלת תעודת ההתאגדות, או מהיום שנתפנתה משרת מבקר חשבונות והמינהלה לא מינתה אחר במקומו, או שמינתה אחר במקומו אלא שהאסיפה הכללית השנתית הקרובה לא מינתה מבקר חשבונות — רשאי הרשם, ביזמתו הוא או על פי בקשת חבר האגודה, למנות מבקר חשבונות שיכהן עד שיתמנה אחר במקומו על ידי האסיפה הכללית השנתית.

הודעה לרשם על מינוי מבקר חשבונות ועל פקיעת כהונתו

126. אגודה שאינה חברה בברית פיקוח חייבת להודיע לרשם תוך חמישה עשר יום על מינויו של מבקר חשבונות על ידי האסיפה הכללית או המינהלה, לפי הענין, ועל פקיעת כהונתו.

הוראות בדבר ביקורת החשבונות

127. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר —

(1) הגשת המאזן השנתי, חשבון הריווח וההפסד ומסמכים אחרים לברית הפיקוח שהאגודה חברה בה, או למבקר החשבונות באגודה שאינה חברה בברית פיקוח;

(2) ביקורת המאזן והחשבונות והטיפול בהם על ידי ברית הפיקוח או מבקר החשבונות;

(3) עריכת דין וחשבון על מצב עניני האגודה על ידי ברית הפיקוח או על ידי מבקר החשבונות, והגשת הדין וחשבון, המאזן ויתר החשבונות והמסמכים, כשהם מבוקרים לפי ההוראות שנקבעו, לאגודה ולרשם.

סמכויות מבקר חשבונות

128. (א) מבקר חשבונות של אגודה, או מי שפועל מטעמו, רשאי לעיין בפנקסים ובחשבונות של האגודה ובמסמכים הנוגעים לפעולותיה, ורשאי הוא לדרוש מהאגודה, מחברי המינהלה, מעובדי האגודה ומחבריה ידיעות והסברים הדרושים לדעתו למילוי תפקידו, להשתתף בכל אסיפה כללית של האגודה שבה נדון המאזן וחשבון הריווח וההפסד שלה ולמסור כל הודעה ולתת כל הסבר שייראה לו דרוש בקשר למאזן ולחשבונות.

(ב) אם האגודה, או מי שחייב במסירת הידיעות וההסברים, סירבו למסור אותם, רשאי הרשם, מיזמתו או לפי בקשת מבקר החשבונות של האגודה או אדם אחר, לצוות עליהם לעשות כן.

סמכויות הרשם כלפי ברית פיקוח ומבקר חשבונות

129. לא הניחה ביקורת המאזן והחשבונות את דעתו של הרשם, או שהיא לא הושלמה במועד כפי שנקבע בתקנות, רשאי הרשם —

(1) באגודה שאינה חברה בברית פיקוח — למנות מבקר חשבונות אחר שיערוך את ביקורת החשבונות, ובלבד שלמבקר החשבונות שבמקומו יתמנה האחר תינתן הזדמנות לטעון טענותיו לפני הרשם;

(2) בברית פיקוח — להפסיק בצו את סמכותה לערוך ביקורת חשבונות של האגודות החברות בה או של חלק מהן, ולמנות מבקר חשבונות לעריכת הביקורת האמורה, ובלבד שלברית הפיקוח תינתן הזדמנות לטעון טענותיה לפני הרשם.

שכרו של מבקר חשבונות

130. (א) האסיפה הכללית או המינהלה, הכל לפי הענין, שמינתה מבקר חשבונות תקבע את שכרו.

(ב) שכרו והוצאותיו של מבקר חשבונות שמינה הרשם לפי סעיפים 125 או 129, ייקבעו על ידי הרשם וישולמו על ידי האגודה; אולם רשאי הרשם לשלמם במישרין למבקר החשבונות, ואם עשה כן חייבת האגודה להחזירם לאוצר המדינה.

סימן ג': השימוש ברווחים

הפרשה מרווחים לקרן שמורה

131. (א) אגודה חייבת להפריש לקרן שמורה חלק מהרווחים, כאמור בתקנון; השר רשאי לקבוע בתקנות שיעור מינימלי להפרשות אלה.

(ב) לענין סעיף זה, רווחי האגודה הם הרווחים לפני שהופרשו מהם סכומים כלשהם למטרות האמורות בסעיף 133.

השימוש בקרן השמורה

132. (א) כספי הקרן השמורה מותרים לעסקים ולהשקעה, אך אסורים לחלוקה בין חברים או חברים לשעבר, כל עוד האגודה אינה בפירוק.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בנוגע לשימוש בכספי הקרן השמורה או להשקעתם.

שימוש ברווחים

133. לא תשתמש אגודה ברווחיה אלא להפרשה לקרן השמורה או, על פי החלטת האסיפה הכללית, למטרות אלה או למקצתן:

(1) מתן הטבות לחברים, המבוססות על שיעור עבודתם באגודה, או מידת השירותים שקיבלו מהאגודה או היקף העסקאות שעשו עם האגודה או באמצעותה;

(2) חלוקת דיבידנד לחברים, אם אין הוראה אחרת בענין זה בתקנון;

(3) חינוך לעקרונות האיגוד השיתופי;

(4) כל מטרה אחרת בהתאם לתקנון.

איסור חלוקת דיבידנד או מתן הטבות לפי החוק

134. ביתרת הרווחים שלאחר ההפרשה לקרן השמורה לא תשתמש אגודה לענינים האמורים בסעיף 133 —

(1) באגודה שיש לה הון מניות־חבר — כל עוד הקרן השמורה לא הגיעה לאחוז של הון מניות־החבר שנקבע בתקנות;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) באגודה שאין לה הון מניות־חבר — כל עוד הקרן השמורה קטנה מן השיעור שנקבע בתקנות.

חלוקת דיבידנד והטבות

135. (א) הדיבידנד המתחלק על ידי אגודה יהיה מבוסס על מספר מניות־החבר שבידי כל חבר ובאופן שווה לכל מניית־חבר, ובלבד שהתקנון יוכל להורות שמניות־חבר שבידי חבר פלוני, העודפות על אלו שכל חבר חייב לרכוש בהתאם לתקנון, לא יזכו את החבר האמור לקבל דיבידנד על מניות־חבר עודפות אלה, או על חלק מהן, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות שנקבעו לענין זה בתקנות.

(ב) שיעור הדיבידנד לא יעלה על האחוז האמור בתקנות או בתקנון האגודה, הכל לפי האחוז היותר קטן, ושיעור ההטבות האחרות לחברים לא יעלה על האמור בתקנות.

הגבלת חלוקת דיבידנד

136. השר רשאי להורות שכל זמן שאגודה מקבלת הלוואות מלא־חברים לא תחלק דיבידנד או תחלק אותו בשיעור מופחת; הוראה כאמור לגבי אגודה פלונית יכול שתינתן על־ידי הרשם.

פרק ט': חקירה

מינוי חוקר

137. הרשם רשאי, מיזמתו או על פי בקשת אדם המעונין בכך, למנות אדם לחקור במצב עסקי אגודה ופעולותיה (להלן — חוקר) ולמסור לרשם תסקיר על החקירה ועל ממצאיה.

סמכות החוקר

138. (א) לחוקר יהיו כל הסמכויות שאפשר להעניקן לועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה[7].

(ב) חוקר שהגיעה אליו ידיעה אגב חקירה לפי חוק זה חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא למי שהוסמך לכך כדין.

תסקיר החוקר

139. (א) הרשם יודיע על תוצאות החקירה למי שביקש את החקירה, לברית הפיקוח ולברית הסיוע שהאגודה חברה בהן ולאגודה.

(ב) לפי דרישת הרשם יובא תסקיר החוקר לפני אסיפה כללית של האגודה; על הדרישה יחולו הוראות סעיף 78.

הוצאות החקירה

140. (א) הוצאות החקירה, כפי שקבע אותו הרשם, ישולמו כולן או מקצתן לאוצר המדינה על ידי האגודה או מי שביקש את החקירה, הכל כפי שיורה הרשם.

(ב) הרשם רשאי לדרוש מהמבקש חקירה ליתן ערובה, בסכום שנראה לו, להבטחת תשלום הוצאות החקירה.

---

[7] חוקי א"י, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

פרק י': שעבודים

סימן א': שעבוד נכסי אגודה

שעבוד נכסי אגודה

141. חלק ה' לפקודת החברות[8] יחול, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על שעבוד נכסי אגודה.

סימן ב': שעבוד נכסי חבר

הגדרות

142. בפרק זה —

"שעבוד" — משכנתה, משכון או שעבוד אחר של נכסי חבר אגודה כולם או מקצתם לזכות האגודה או לזכות אדם אחר לפי דרישת האגודה או לזכות מוסד מיישב, להבטחת חוב קיים או עתיד לבוא, לרבות העברת שעבודים כאמור;

"שטר שעבוד" — שטר שנערך לפי סעיף 143 או לפי כל דין אחר המחייב עריכת שעבוד בשטר או בטופס מסויים.

שטר שעבוד

143. שעבוד שלא נעשה בשטר או בטופס מסויים על פי כל דין אחר, ייעשה בשטר שעבוד שנערך לפי טופס שנקבע בתקנות בחתימת הצדדים לשטר שאומתה בדרך שנקבעה לכך בתקנות.

רישום השעבוד

144. (א) תוך עשרים ואחד יום מיום חתימת שטר שעבוד, רשאי כל אחד מהצדדים לשטר להגיש עותק ממנו לרשם לשם רישום לענין פרק זה; אך רשאי הרשם, אם ראה שהדבר צודק בנסיבות המקרה, להאריך את המועד האמור, בתנאים שימצא לנכון.

(ב) לאחר ששולמה האגרה שנקבעה לכך בתקנות ירשום הרשם את השעבוד בפנקס השעבודים על נכסי חברי אגודות שינהל הרשם (להלן בפרק זה — הפנקס) ויתן למבקש הרישום תעודה על כך.

תקנות בדבר רישום שעבודים

145. השר רשאי בתקנות לקבוע את דרכי הרישום של שעבודים לפי פרק זה ורשאי הוא לקבוע לגבי אזור פלוני בדבר רישום שעבודים כאמור על ידי אדם שקבע לכך במקום הרשם.

תקפו של שעבוד

146. לא יהיה תוקף לשעבוד אלא אם הוגש לרישום לפי פרק זה ומיום שהוגש.

תיק שעבודים במשרד האגודה

147. (א) אגודה תחזיק במשרדה תיק שעבודים על נכסי חברים לפי פרק זה, ואליו יצורף עותק אחד של כל שטר שעבוד.

(ב) נעשה השעבוד לזכות אדם זולת האגודה, חייב החבר ששעבד למסור לאגודה עותק אחד של שטר השעבוד, תוך עשרים ואחד יום מיום חתימת שטר השעבוד, והאגודה תצרף את עותק השטר לתיק השעבודים על נכסי חברים כאמור.

יותר משעבוד אחד

148. נרשמו לפי פרק זה על נכסים יותר משעבוד אחד, עדיפה דרגתו של השעבוד שהוגש לרישום תחילה, זולת אם נאמר בו שאינו עדיף.

עיון בפנקס השעבודים

149. כל אדם רשאי לעיין בפנקס ולקבל נסח ממנו לאחר תשלום אגרה שנקבעה בתקנות.

פרעון החוב

150. נפרע או נמחל החוב או חלק של החוב שהובטח על ידי השעבוד, או שנתבטל החוב, או שהנכסים המשועבדים או חלק מהם שוחררו מהשעבוד, יירשם הדבר בפנקס בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות.

---

8 חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 163.

פרק י"א: שינויי ארגון

סימן א': התמזגות והעברת נכסים וחובות

הזכות

151. אגודות רשאיות, לפי הוראות סימן זה להתמזג לאגודה אחת או להעביר את הנכסים והחובות שלהן לאגודה קיימת (להלן — האגודה המקבלת).

התנאים

152. התנאים להתמזגות או להעברת נכסים וחובות הם שניים:

(1) החלטה מיוחדת על כך שנתקבלה בכל אחת מהאגודות הנוגעות בדבר;

(2) הסכמה בכתב מאת בריתות הפיקוח, שהאגודות הנוגעות בדבר חברות בהן, ולגבי אגודות שאינן חברות בברית פיקוח, — הסכמה בכתב של הרשם.

המצאת החלטות מיוחדות לרשם

153. אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 152 (1) תמציא לרשם, נוסף להעתק ההחלטה, את הסכמת ברית הפיקוח שהיא חברה בה, ובמקרה של התמזגות — גם את המסמכים האמורים בסעיף 22.

פרסום ההחלטות המיוחדות

154. הרשם יפרסם ברשומות הודעה על ההחלטות המיוחדות שנתקבלו לענין ההתמזגות או ההעברה, זולת אם סירב, במקרה של התמזגות, לרשום את האגודה הממוזגת מאחד הטעמים האמורים בסעיף 23.

יציאה מהאגודה

155. כל חבר אגודה המתנגד להחלטתה על התמזגות, או העברה או קבלת העברה, רשאי, תוך ששים יום מיום פרסום ההודעה על ההחלטה, להודיע בכתב על יציאתו מהאגודה, ויחולו עליו כל הוראות חוק זה, התקנות והתקנון החלות על חבר שחברותו פקעה.

התנגדות

156. כל נושה של אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 152 (1), רשאי, תוך ששים יום מיום פרסום ההודעה על ההחלטה להגיש לרשם את התנגדותו להתמזגות, להעברה או לקבלת ההעברה.

החלטת הרשם בהתנגדות

157. הוגשה התנגדות של נושה כאמור בסעיף 156 ונוכח הרשם שיש יסוד להתנגדות, לא תבוצע ההתמזגות או ההעברה עד שיקויימו הוראות הרשם בדבר פרעון תביעתו של הנושה או הבטחתה.

פעולות הרשם בהתמזגות ובהעברה

158. קויימו כל התנאים לאישור ההתמזגות או ההעברה, ינהג הרשם כך:

(1) בהתמזגות — ירשום בפנקס האגודות את האגודה הממוזגת ויתן לה תעודת התאגדות בצירוף התקנון כשהוא מקויים בחתימת ידו, וביום הרישום האמור יחדלו כל האגודות המתמזגות ושמותיהם יימחקו מפנקס האגודות;

(2) בהעברה — ימחוק את שם האגודה המעבירה מפנקס האגודות והיא תחדל ביום המחיקה;

(3) יפרסם הודעה ברשומות על ההתמזגות או על ההעברה.

העברת זכויות והתחייבויות

159. עם רישום האגודה הממוזגת בפנקס האגודות או עם מחיקת האגודה המעבירה מהפנקס —

(1) כל נכסי האגודות המתמזגות או האגודה המעבירה וכל חובותיהן יעברו לאגודה הממוזגת או לאגודה המקבלת, לפי הענין; האגודה הממוזגת, או האגודה המקבלת, תבוא לכל דבר וללא הפסק במקום האגודות המתמזגות או האגודה המעבירה, לפי הענין;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) כל חברי האגודות שהתמזגו יהיו לחברי האגודה הממוזגת, וכל חברי האגודה שהעבירה יהיו לחברי האגודה המקבלת, חוץ מן החברים שהודיעו על יציאתם מאגודותיהם כאמור בסעיף 155;

(3) בהתמזגות — יעביר הרשם את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודות המתמזגות לדף בפנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחס לאגודה הממוזגת, ובהעברה — יעביר הרשם את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודה המעבירה לדף בפנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחס לאגודה המקבלת;

(4) הוראות פסקה (3) יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי הפנקס האמור בפרק י' סימן ב'.

סימן ב': חלוקה

תנאים לחלוקה של אגודה

160. אגודה רשאית להתחלק אם נתקיימו תנאים אלה:

(1) נתקבלה החלטה מיוחדת של האגודה העומדת לחלוקה והיא כוללת את תכנית החלוקה, לרבות חלוקת החברים בין האגודות שיוקמו במקום האגודה המתחלקת (להלן — האגודות המוקמות) והסדרת זכויותיהם של החברים שיצאו מהאגודה בלי להצטרף לאחת האגודות המוקמות;

(2) ניתנה הסכמה בכתב מאת ברית הפיקוח שהאגודה המתחלקת היא חברה בה, ובאגודה שאינה חברה בברית פיקוח — הסכמה בכתב של הרשם.

המצאת מסמכים לרשם

161. אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 160 (1) תמציא לרשם, בנוסף להעתק ההחלטה, את הסכמת ברית הפיקוח שהיא חברה בה, שני עותקים של התקנונים המוצעים בשביל האגודות המוקמות ויתר המסמכים האמורים בסעיף 22.

פרסום הודעה על חלוקת אגודה

162. הרשם יפרסם ברשומות הודעה על ההחלטה המיוחדת שנתקבלה לגבי חלוקת האגודה, זולת אם סירב מאחד הטעמים האמורים בסעיף 23 לרשום את האגודות המוקמות.

זכויות חבר מתנגד ונושה

163. הוראות סעיפים 155 עד 157 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי חלוקת האגודה.

פעולות הרשם בחלוקת אגודה

164. (א) קויימו כל התנאים לחלוקה ועברו ששים יום מיום פרסום ההודעה לפי סעיף 162, ירשום הרשם בפנקס האגודות את האגודות המוקמות ויתן להן תעודות התאגדות עם התקנונים כשהם מקויימים בחתימת ידו, ושמה של האגודה שנתחלקה יימחק מפנקס האגודות והיא תחדל מיום המחיקה.

(ב) הרשם יפרסם הודעה ברשומות על רישום האגודות המוקמות בפנקס האגודות ועל מחיקת האגודה שנתחלקה מהפנקס.

העברת זכויות והתחייבויות

165. עם רישום האגודות המוקמות בפנקס האגודות —

(1) יעברו אליהן, בהתאם להחלטה המיוחדת על חלוקת האגודה, כל נכסי האגודה שנתחלקה והתחייבויותיה, וכל האגודות המוקמות יבואו לכל דבר וללא הפסק במקום האגודה שנתחלקה, כל אחת לגבי הנכסים והתחייבויות שעברו אליה בהתאם להחלטה המיוחדת;

(2) כל חבר האגודה שנתחלקה יהיה לחבר באחת האגודות המוקמות, בהתאם להחלטה המיוחדת בדבר חלוקת האגודה, זולת אם הודיע לה בכתב על יציאתו ממנה בהתאם לסעיפים 155 ו־163;

(3) הרשם יעביר את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודה שנתחלקה לדפי פנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחסים לאגודות המוקמות, כפי שנקבע בהחלטה המיוחדת על חלוקת האגודה;

(4) הוראות פסקה (3) יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי הפנקס האמור בפרק י׳ סימן ב׳.

סימן ג׳: הפיכת חברה לאגודה

התארגנות כאגודה

166. (א) חברה שהיא רשומה לפי פקודת החברות ויש בה סוג אחד בלבד של מניות, או שאין לה הון מניות, רשאית להתארגן כאגודה לפי תכנית שאישר רשם החברות ושנתקבלה באסיפה כללית של החברה ברוב של לפחות שני שלישים של כל חברי החברה.

(ב) חברה רשומה שיש בה כמה סוגי מניות רשאית להתארגן כאגודה לפי תכנית שנתקבלה באסיפות של בעלי כל אחד מסוגי המניות, ברוב של לפחות שני שלישים של כל בעלי אותו סוג, ואושרה על ידי בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא המשרד הרשום של החברה.

(ג) בית המשפט רשאי בצו לאשר את התכנית, כפי שהגישה לו החברה, או בשינויים שיקבע בצו, ורשאי הוא להורות כל הוראה שתיראה לו דרושה או מועילה, בהתחשב בזכויותיהם וחובותיהם של הצדדים הנוגעים בדבר.

(ד) סדרי הדין בהליכים לפי סעיף זה יהיו כסדרי הדין בהליכים לפי סעיף 118 לפקודת החברות.

הוראות התכנית

167. תכנית כאמור בסעיף 166 (להלן — תכנית) צריך שתכלול הוראות בדבר —

(1) הזכויות באגודה שיינתנו לחברי החברה כנגד זכויותיהם בחברה;

(2) ניהול ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים שהחברה צד להם;

(3) שמירה סבירה על זכויותיהם של נושי החברה;

(4) פדיון מניותיהם של חברי החברה המתנגדים לארגונה כאגודה;

(5) כל ענין אחר הדרוש לביצוע אירגונה של החברה כאגודה ולהעברת נכסיה וחובותיה לאגודה, כאמור בסעיף 170.

תקנון האגודה

168. משנתקבלה החלטה כאמור בסעיף 166 (א) או משאישר בית המשפט את התכנית כאמור בסעיף 166 (ב), הכל לפי הענין, תערוך החברה תקנון לאגודה ותגישו לרשם במספר עותקים שנקבע בתקנות, עם בקשה לרשום את החברה כאגודה.

רישום כאגודה

169. החליט הרשם לרשום את החברה כאגודה —

(1) ימסור לרשם החברות הודעה בדבר תאריך רישום החברה כאגודה, שלא יקדם משבוע ימים לאחר יום ההודעה, ורשם החברות יבטל באותו תאריך את רישום החברה, יפרסם הודעה על כך ברשומות ויעביר לרשם עותק של רישומי המשכנתאות והשעבודים של החברה יחד עם המסמכים שברשותו היוצרים את המשכנתאות והשעבודים האמורים או המשמשים ראיה להם;

(2) ירשום בתאריך האמור בפסקה (1) את החברה כאגודה, יפרסם הודעה על כך ברשומות ויתן לאגודה תעודת התאגדות;

(3) ירשום בפנקס המשכנתאות והשעבודים את הפרטים הכלולים בעותק האמור בפסקה (1).

זכויות וחובות

170. עם רישומה של האגודה שבאה במקום החברה בפנקס האגודות יעברו לאגודה כל נכסי החברה וכל התחייבויותיה, והיא תבוא לכל דבר וללא הפסק במקום החברה וכל חברי החברה יהיו לחברי האגודה.

סייג לתחולה

171. הוראות פרק זה לא יחולו על חברה שהקצתה מניות למוכ"ז.

פרק י"ב: יישוב סכסוכים

פשרה

172. הוראות סעיפים 117 ו־118 לפקודת החברות יחולו על אגודה, בשינויים המחוייבים לפי הענין, ובלבד שלא ידון בית המשפט בענין כלשהו לפי הסעיפים האמורים אלא לאחר שקיבל חוות דעת לגביו מאת הרשם.

בוררות

173. (א) מותר לקבוע בתקנון של אגודה הוראות בדבר יישובם, בדרך בוררות, של סכסוכים בין האגודה ובין חבר או מי שהיה חבר או מי שתובע מכוח חבר, ושל סכסוכים בין חברי האגודה, כשהסכסוכים נובעים מחברות באגודה או מפעולות האגודה; ויכול שייקבע בתקנון כי יישובו של סכסוך כאמור יובא לפני הרשם או לפני בורר או בוררים שימנה.

(ב) על בוררות כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות פקודת הבוררות[9].

חלק ב': ההתיישבות השיתופית

פרק י"ג: הקיבוץ

הגדרות

174 בסימן זה —

"קיבוץ" — אגודה להתיישבות כשהיא ישוב נפרד, המקיים חברה שיתופית של חבריו, המאורגנת על יסודות של בעלות הכלל על הקנין, של עבודה עצמית ושל שוויון ושיתוף בכל שטחי הייצור, הצריכה והחינוך;

"תנועה קיבוצית" — אגודה מרכזית, שחבריה הם קיבוצים ומטרותיה הן לייסד קיבוצים, לטפח ולעצב ערכים ודפוסי חיים לפרט ולכלל בקיבוצים, להדריך אותם, לסייע לפעולתם, לטפח עזרה הדדית ושיתוף פעולה ביניהם ולייצג אותם במוסדות בין־קיבוציים ובפני רשויות ומוסדות ציבוריים, והשר הכיר בה כתנועה קיבוצית;

"תחום קיבוץ" — המקרקעין שהקיבוץ מחזיק בהם או שיש לו הזכות להחזיק בהם.

יסודות נוספים

175. מותר שיהיו בקיבוץ, בנוסף ליסודות האמורים בהגדרה בסעיף 174, גם יסודות של אורח חיים.

תנועה קיבוצית כברית סיוע

176. דין תנועה קיבוצית שיש בה לפחות שבעה חברים כדין ברית סיוע.

---

9 חוקי א"י, כרך א', פרק ו', עמ' 35.

מזכירות קיבוץ ושמו

177. (א) מזכירות של קיבוץ דינה כמינהלה.

(ב) שמו של קיבוץ יכלול את המלים "קיבוץ" או "קבוצה", לפי הענין.

(ג) המלים "קיבוץ" או "קבוצה", או מלים דומות לאלה עד כדי להטעות, לא ייכללו בשמו של תאגיד שאינו קיבוץ, להוציא תנועה קיבוצית.

(ד) לא ייכללו בשמו של קיבוץ המלים "בערובה מוגבלת" או "בע"מ".

פירוק קיבוץ

178. תקנונו של קיבוץ יקבע את המטרה, שלה מיועדת כל יתרה שנשארה לאחר כיסוי הוצאות פירוקו ופרעון חובותיו, ומשנקבע כאמור ינהגו לפי זה בפירוקו.

פיטורי המינהלה או חבריה

179. אסיפה כללית של קיבוץ רשאית לפטר את המינהלה או חבר בה, אף תוך תקופת כהונתם, ללא צורך בהחלטה מיוחדת או אישור הרשם.

מימוש נכסי חבר קיבוץ

180. (א) חבר בקיבוץ, שהתחייב להעביר את נכסיו לזכות הקיבוץ, ונתן הרשאה, שנחתמה ואומתה בפני נושא תפקיד בקיבוץ ובדרך שנקבעה בתקנות, המייפה את כוחו של הקיבוץ לפעול בשמו בנכסיו — רואים את ההרשאה כאילו נחתמה כדין בפני נוטריון ציבורי; פקעה חברותו של חבר בקיבוץ יפקע תוקף ההרשאה שנתן לפי סעיף קטן זה.

(ב) לגבי נכס שהגיע לחבר קיבוץ, או שהוא נעשה זכאי לו, לאחר שחתם על הרשאה כאמור בסעיף קטן (א), לא יפעל הקיבוץ על פי ההרשאה אלא לאחר שהודיע לחבר בכתב על רצונו זה ונתן לו זמן של ששים יום שבהם עליו לבוא לידי הסכם עם הקיבוץ בענין זה, או לצאת את הקיבוץ; אם תוך זמן זה לא הגיע החבר לידי הסכם עם הקיבוץ כאמור ולא יצא את הקיבוץ, רשאי הקיבוץ לפעול על פי ההרשאה; הגיעו לידי הסכם — ייחתם ויאומת בדרך האמורה לגבי הרשאה לפי סעיף קטן (א), ודינו כדינה.

(ג) הוראה בתקנון הקיבוץ המחייבת חברים בו להעביר את נכסיהם לזכות הקיבוץ, רואים אותה, לענין סעיף זה, כהתחייבות של החבר להעביר את נכסיו כאמור, אולם אין רואים אותה כהרשאה לענין סעיף קטן (א).

(ד) תעודה חתומה על ידי הקיבוץ בדבר חברותו של אדם באותו קיבוץ תשמש לענין ההרשאה האמורה בסעיף קטן (א) ראיה לכאורה לחברותו של אותו אדם בקיבוץ.

מקרקעין של הקיבוץ — רשות היחיד שלו

181. מקרקעין בתחום הקיבוץ שהם בהחזקתו של הקיבוץ, לרבות דירות המשמשות למגורי חברים או לשימושם של מוסדות ואנשים אחרים בתחום הקיבוץ, הם רשות היחיד של הקיבוץ.

יציאתו או הוצאתו של חבר

182. (א) השר רשאי לקבוע כללים בדבר זכויותיו של חבר קיבוץ היוצא או המוצא מהקיבוץ.

(ב) קיבוץ או תנועה קיבוצית לגבי חבריה, רשאים לקבוע כללים בדבר זכויותיו של חבר קיבוץ היוצא או המוצא מהקיבוץ; כללים שנקבעו כאמור יוגשו לרשם והוא יפרסמם ברשומות.

(ג) פורסמו כללים כאמור בסעיף קטן (ב) שעה שהיו קיימים כללים לפי סעיף קטן (א), תחדל מיום הפרסום תחולתם של הכללים לפי סעיף קטן (א) לגבי אותו קיבוץ או לגבי חברי אותה תנועה קיבוצית; אולם לגבי חבר קיבוץ שיצא או שהוצא מהקיבוץ תוך שנה מיום פרסומם של כללים לפי סעיף קטן (ב) יוסיפו לחול הכללים שפורסמו לפי סעיף קטן (א), זולת אם בחר אותו חבר שיחולו עליו הכללים לפי סעיף קטן (ב).

(ד) נתגלתה סתירה בין הוראה בכללים שקבע קיבוץ פלוני לבין הוראה בכללים שקבעה תנועה קיבוצית שאותו קיבוץ חבר בה, הולכים אחרי ההוראה שהיא לטובת החבר היוצא או המוצא.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ה) חבר קיבוץ שיצא או שהוצא מהקיבוץ תוך שנה מיום שפורסם ברשומות תיקון בכללים האמורים בסעיף קטן (ב), לא יחול עליו אותו תיקון אלא אם הסכים לכך.

(ו) בכללים על פי סעיף זה מותר שיובאו בחשבון גם חובותיו של החבר היוצא או המוצא.

(ז) חבר קיבוץ שחברותו פקעה לא יפונה מתחום הקיבוץ אלא לאחר שהקיבוץ קיים, או הציע לקיים, את המוטל עליו לפי הכללים כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ו).

תביעה נגד חבר קיבוץ

183. הוגשה נגד חבר קיבוץ תובענה אזרחית שעילתה מעשה או מחדל של החבר שלא בשליחות הקיבוץ, ישלם הקיבוץ את הסכום שנפסק נגד החבר באותה תובענה, כל עוד לא לא פקעה חברותו בקיבוץ.

פינוי מקרקעין של קיבוץ

184. (א) הוגשה למשרד ההוצאה לפועל הודעה בכתב, חתומה על ידי קיבוץ, הדורשת מאדם שאינו חבר אותו הקיבוץ, או שהיה חבר הקיבוץ וחברותו פקעה (להלן — המפונה) לפנות מקרקעין שהוא מחזיק בקיבוץ (להלן — הודעת פינוי), ימסור משרד ההוצאה לפועל למפונה העתק של הודעת הפינוי.

(ב) לענין הוצאה לפועל דין הודעת פינוי כדין פסק דין סופי של בית משפט המצווה על המפונה לפנות מיד את המקרקעין שהוא מחזיק בהם.

(ג) מפונה הטוען שהוא חבר הקיבוץ רשאי, תוך חמישה עשר יום מהיום שנמסר לו העתק הודעת הפינוי, לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לבטל את הודעת הפינוי, ואם הגיש את הבקשה לא תבוצע הודעת הפינוי עד שתינתן ההחלטה בה.

(ד) הוראות סעיף זה כוחן יפה על אף האמור בכל חוק אחר.

(ה) לענין סעיף זה, "מקרקעין" — לרבות צריף, אוהל וכל מיתקן אחר המשמש למגורים, אף אם אינו מחובר לקרקע.

מזונות שחייב חבר קיבוץ

185. (א) חבר קיבוץ שנתחייב בתשלום מזונות לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך, חייב הקיבוץ בתשלום המזונות כל עוד נמשכת חברותו של החייב בקיבוץ וזכאי הקיבוץ להיות צד בכל הליך בקשר למזונות אלה.

(ב) המצטרף כחבר לקיבוץ חייב להודיע לקיבוץ על כל חוב של מזונות שהוא חייב לפי פסק דין כאמור, ואם לא עשה כן, רשאי הקיבוץ להוציאו ממנו על סמך עילה זו בלבד.

זכות לגימלה, מענק וכו'

186. לענין קביעת זכות, טובת הנאה או חובה של אדם, לא תובא בחשבון העובדה שאותו אדם חבר קיבוץ, או נתמך בו, או תלוי בחבר קיבוץ, אלא אם נקבע אחרת במפורש בחיקוק או בהסכם שלפיו נקבעו הזכות, טובת ההנאה או החובה.

תחולת הוראות אחרות

187. (א) הוראות סעיפים 44 (ג), 56, 57 עד 73, 80 (א) (1) ו־(2), 99 עד 101, 112, 113 ו־131 עד 136 לא יחולו לגבי קיבוץ.

(ב) על אף האמור בסעיף 173, יכול תקנון של קיבוץ שיהיו בו הוראות בדבר יישובם בדרך בוררות של סכסוכים, כאמור באותו סעיף, אף אם אינם נובעים מחברות בקיבוץ או מפעולותיו.

פרק י"ד: מושב העובדים

סימן א': מבוא

הגדרות

188. (א) בפרק זה —

"מושב עובדים" — אגודה חקלאית, שהיא ישוב כפרי לעצמו ומטרותיה העיקריות הן לארגן ולסדר את התיישבות חבריה כאיכרים עובדים עבודה עצמית, מחזיקים ברכוש פרטי ומקיימים שיתוף באספקה, בשיווק ובעזרת הדדית, ולמלא את התפקידים הכרוכים בניהול שלטון מקומי, ולפי תקנונה חלות עליה הוראות פרק זה;

"תחום מושב עובדים" — התחום שנקבע לו מכוח פקודת המועצות המקומיות[10], לרבות שטחי האדמה שמחוץ לתחום זה, אלא שמושב העובדים, או חבריו בהסכמתו, זכאים להחזיקם;

"בעל משק" — מי שמחזיק כדין משק חקלאי בתחום מושב העובדים — בתור בעל, חוכר או חוכר משנה, או בר־רשות מטעם מוסד מיישב — לתקופה של שנה לפחות או לתקופה בלתי קצובה;

"עובד ציבור במושב" — אדם הגר בתחום מושב העובדים דרך קבע והוא עובד שכיר המועסק על ידי מושב העובדים או על ידי מפעל שלמושב העובדים חלק בבעלותו, או הנותן דרך קבע, בהסכמת מושב העובדים, שירותים למושב העובדים או לחבריו;

"תנועה מושבית" — אגודה מרכזית שחבריה הם מושבי עובדים ומטרותיה לייסד מושבי עובדים, להדריך אותם, לסייע לפעולתם, לטפח עזרה הדדית ושיתוף פעולה ביניהם ולייצג אותם במוסדות בין־מושביים ובפני רשויות ומוסדות ציבוריים, והשר הכיר בה כתנועה מושבית.

יסודות נוספים

189. מותר שיהיו למושב עובדים, בנוסף ליסודות האמורים בהגדרה בסעיף 188, גם יסודות של אורח חיים.

המזכירות כמינהלה

190. מזכירות של מושב עובדים דינה כמינהלה.

הועד המקומי

191. במושב עובדים תהיה מינהלת מושב העובדים ועד מקומי לענין פקודת המועצות המקומיות והתקנות והצווים לפיה.

יחוד האגודה שהיא המושב

192. לא תירשם אגודה נוספת לשם פעולה במושב עובדים אם מטרותיה דומות בעיקרן למטרות האגודה הקיימת המהווה את המושב.

סימן ב': חברות ופקיעתה

סגולות לחברות במושב עובדים

193. (א) לא יהא אדם חבר במושב עובדים אלא אם נתקיים בו האמור בסעיף 47 (1), והוא גר בתחום מושב העובדים דרך קבע והוא אחד מאלה:

(1) בעל משק בתחום מושב העובדים;

(2) בן־זוגו של בעל משק כאמור או האלמן או האלמנה שלו;

---

10 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(3) בן משפחתו של בעל משק כאמור או של בן־זוגו, או בן־זוג של בן משפחה, העובדים דרך קבע באותו משק; "בן משפחה", לענין פסקה זו — הורה, ילד, ילד מאומץ או נכד;

(4) עובד ציבור במושב;

(5) בן־זוגו של עובד ציבור במושב או האלמן או האלמנה שלו.

(ב) מי שנתקיימו בו התנאים האמורים בסעיף קטן (א) יהיה לחבר מושב העובדים ללא צורך בקיום הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) לסעיף 44, אולם יכול התקנון של מושב עובדים לקבוע שיקויימו ההוראות האמורות לגבי אדם כאמור בפסקה (3) לסעיף קטן (א).

היתר לא לעבוד, או לגור מחוץ לתחום מושב העובדים

194. (א) רשאית האסיפה הכללית של מושב העובדים, אם ראתה סיבה סבירה לכך, להתיר לחבר לא לעבוד במשק, או להתיר לעובד ציבור במושב לא לעבוד או לא ליתן שירותים כאמור בהגדרה שבסעיף 188, ורשאית היא להתיר לחבר לגור מחוץ לתחום מושב העובדים, הכל בתנאים ולתקופה קצובה שקבעה מראש או שהאריכה מפעם לפעם.

(ב) החליטה האסיפה הכללית שלא לתת לחבר פלוני היתר כאמור בסעיף קטן (א), רשאי החבר לערור לפני ועדת העררים האמורה בסימן ו' לפרק זה (להלן — ועדת העררים).

(ג) מי שהיה ערב תחולתו של חוק זה על מושב עובדים פלוני חבר באותו מושב עובדים, או בעל משק בתחום מושב העובדים או עובד ציבור בו, ואותו זמן לא גר במושב העובדים או לא עבד במושב העובדים או במשק החקלאי, הכל לפי הענין, יהיה לחבר במושב העובדים על אף האמור בסעיף 193 (א) ורואים אותו כמי שניתן לו היתר לפי סעיף קטן (א) למשך שנה אחת מיום התחולה כאמור.

החברות במושב עובדים

195. (א) תחילת חברותו של חבר במושב עובדים היא מן היום שנתקיימו בו הסגולות הקבועות לגביו בסעיף 193 ואין חברותו של חבר פוקעת אלא מחמת —

(1) מותו;

(2) יציאתו או הוצאתו ממושב העובדים על פי סימן זה;

(3) סיבה מן הסיבות האמורות בסעיפים 196 ו־197.

(ב) סעיף 52 לא יחול על מושב עובדים.

פקיעת חברותו של עובד ציבור במושב

196. חדל עובד ציבור במושב להיות מועסק או ליתן שירותים כאמור בהגדרה שבסעיף 188 תפקע אותה שעה חברותו במושב העובדים, זולת אם הפסיק לעבוד או ליתן שירותים מחמת גילו או מחמת מחלה והוא המשיך לגור דרך קבע במושב העובדים או קיבל היתר לפי סעיף 194.

פקיעת חברותו של חבר מכוחו של חבר אחר

197. פקעה חברותו של אדם במושב עובדים, תפקע גם חברותו של מי שהיה מכוחו חבר במושב העובדים על פי פסקאות (2), (3) או (5) לסעיף 193, למעט אלמן או אלמנה ולמעט הורה של חבר מושב בעל משק, שהיה קודם לכן חבר במושב מכוח עצמו.

מחלוקת בענין פקיעת החברות

198. נתגלעו חילוקי דעות בין מושב העובדים לבין עובד ציבור או חבר אחר במושב בדבר פקיעת חברותם לפי סעיפים 196 או 197, תפסוק בדבר ועדת העררים.

הוצאת חבר ממושב עובדים

199. מותר להפסיק את חברותו של חבר במושב עובדים מחמת אחד מאלה:

(1) הוא חדל להיות בעל משק, או שהוא בעל משק ואינו עובד בו, או שהוא בן משפחה של בעל משק, כאמור בפסקה (3) של סעיף 193, ואינו עובד במשק, וזאת ללא היתר של האסיפה הכללית של מושב העובדים לפי סעיף 194 או תוך הפרת תנאי מן התנאים שבהיתר;

(2) הוא בעל משק ומזניח דרך קבע את עיבוד משקו ללא סיבה מספקת לכך;

(3) הוא גורם במתכוון נזק ממשי למקרקעין או למטלטלין שקיבל לצורך התיישבותו והשייכים למוסד מיישב או למושב העובדים;

(4) הוא נוהג להפר את השלום במושב העובדים על ידי אלימות או איומים במעשי אלימות והורשע בדין לאחר תחילתו של חוק זה על עבירת אלימות או איומים באלימות שנעברה בתחום מושב העובדים;

(5) הוא עבר לגור דרך קבע מחוץ לתחום מושב העובדים, ללא היתר לפי סעיף 194 או תוך הפרת תנאי מן התנאים שבהיתר;

(6) הוא נוהג להפר חובה, שלפי הוראות התקנון, שאושרו באסיפה כללית ברוב של שני שלישים מכלל חברי המושב ועל ידי השר, הפרתה היא עילה להפסקת חברות, או חובה כאמור בענין יסודות אורח חיים, שאינה טעונה אישורו של השר.

אי־תחולה

200. האמור בסעיף 199 לא ישמש עילה להוצאתו של חבר ממושב עובדים —

(1) אם אין באפשרותו לעבוד במשק מחמת גילו או מחמת מחלה;

(2) אם הוא הורה של חבר מושב בעל משק והיה קודם לכן חבר במושב מכוח עצמו, ובלבד שהוא ממשיך לגור דרך קבע בתחום מושב העובדים.

סייגים להוצאת חבר ממושב עובדים

201. על אף האמור בסעיף 199 לא תופסק חברותו של חבר במושב עובדים —

(1) בשל אי־תשלום מסים או כספים שהוא חייב למושב העובדים;

(2) בשל השקפותיו או השתייכותו המפלגתית.

הליכי הוצאת חבר ממושב עובדים

202. (א) קבעה האסיפה הכללית בהחלטה שנתקבלה לפי הצעת המינהלה, ברוב של כלל חברי מושב העובדים, כי לגבי חבר פלוני נוצרה עילה מן העילות האמורות בסעיף 199, תודיע על כך המינהלה בכתב לאותו חבר (להלן — חבר מוצא) ותאפשר לו להביא לפניה את טענותיו וראיותיו תוך שלושים יום מקבלת ההודעה, או תוך מועד ארוך יותר אם ראתה צידוק לכך.

(ב) לא הביא החבר המוצא את טענותיו וראיותיו לפני המינהלה או שהביאן והן לא נתקבלו על דעתה, ועברו ששה חדשים מעת שהביאן או מעת שתם המועד להבאתן ועדיין העילה האמורה קיימת, רשאית המינהלה להביא לפני האסיפה הכללית הצעה לערוך משאל בענין הפסקת חברותו.

(ג) ההצבעה באסיפה כללית כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) תיערך בקלפי, אם ביקשו זאת החבר המוצא או מספר חברים מתוך המשתתפים באסיפה הכללית שהוא לפחות 10% מכלל חברי מושב העובדים.

(ד) חדלה העילה להוצאת החבר לפני תום ששת החדשים האמורים בסעיף קטן (ב), וחזרה ונוצרה לגביו — רשאית המינהלה לפעול כאמור בסעיף קטן (ב) כעבור ששה שבועות מיום היווצר העילה שנית.

(ה) החלטה להפסיק חברותו של חבר במושב עובדים תתקבל במשאל שבו הצביעו בעד הפסקת החברות רוב של שני שלישים מכלל החברים במושב העובדים.

(ו) נתקבלה במשאל החלטה להפסיק את חברותו של חבר במושב העובדים, תודיע על כך המינהלה בכתב לאותו חבר תוך חמישה עשר יום מיום המשאל; ההודעה תכלול חשבון שיפרט את החובות ההדדיים שבין החבר המוצא לבין מושב העובדים, את התמורה שהמושב מוכן לשלם לו בעד משקו ואת דרך תשלומה ומועדה.

(ז) קבעה האסיפה הכללית של מושב העובדים עילת הוצאה כאמור בסעיף קטן (א), תודיע על כך המינהלה בכתב לרשם תוך שבעה ימים לאחר האסיפה, ואם עילת ההוצאה עשויה לשמש גם עילה לתביעה נגד החבר המוצא על פי סעיפים 6 או 9 לחוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), תשכ"ז–1967 [11] (להלן — חוק ההתיישבות), ימציא הרשם העתק של ההודעה לשר החקלאות; כל עוד לא נמסרה לרשם הודעה כאמור, לא תהא האגודה רשאית להמשיך בהליכים להוצאתו של החבר.

(ח) הומצאה לשר החקלאות הודעה כאמור בסעיף קטן (ז), לא תוגש נגד אותו חבר תביעה על פי סעיפים 6 או 9 לחוק ההתיישבות, אלא אם החליט על כך שר החקלאות לאחר התייעצות עם שר העבודה ולפני שעברה התקופה להגשת ערר על פי סעיף 205 (א) (1), ואם הוגש ערר — לפני מתן ההחלטה בערר על ידי ועדת העררים; ואולם אם שוכנע שר החקלאות שמינהלת מושב העובדים מתרשלת בהשלמת הוצאתו של החבר מהמושב, יהיה רשאי להחליט על הגשת תביעה כאמור אף לאחר המועדים האמורים.

מחלוקת בדבר החשבון הכספי

203. (א) אם תוך שלושים יום מיום שקיבל החבר המוצא את ההודעה האמורה בסעיף 202 (ו) לא הוסכם בכתב בינו ובין המינהלה על החשבון הכלול בהודעה ועל אופן סילוקו, או שהייתה מחלוקת ביניהם בשאלה אם היה החבר בעל משק, תפסוק בדבר, לפי בקשת החבר המוצא או המינהלה, ועדת שומה כאמור בסימן ו' לפרק זה (להלן — ועדת השומה).

(ב) התמורה שתשולם לחבר מוצא בעד משקו תהיה כשווי המשק ביום שפסקה ועדת השומה בלי להביא בחשבון שהמשק נלקח ממנו מפני היותו חבר מוצא.

(ג) ועדת שומה רשאית לקבוע הוראות בדבר הבטחת ערך הסכום כולו או מקצתו המגיע לאחד הצדדים, תשלום ריבית עליו, ומתן ערובה לסילוקו; ואם קבעה הועדה שהסכום המגיע לחבר המוצא, או חלק ממנו, ישולם לו לפני שיפנה את הנכסים המוחזקים על ידיו בתחום המושב, רשאית היא לקבוע מתן ערובה לפינוי כאמור.

הנכסים שתמורתם תשולם לחבר מוצא

204. התמורה לפי סעיף 203 תשולם בעד נכסים אלה:

(1) זכויותיו של החבר המוצא בקרקע שבתחום מושב העובדים, בין שהיא שטח רצוף ובין חלקות נפרדות, ובמבנים ובנטיעות שעל אותה קרקע, לרבות כל דבר אחר המחובר אליה;

(2) זכויותיו של החבר המוצא באינונטר החי והדומם ובמיטלטלין אחרים שקיבל מהמוסד המיישב או ממושב העובדים, במישרין או בעקיפין;

(3) אינונטר חי אחר שהחבר המוצא אינו רוצה לקחת עמו;

(4) נכסים וזכויות אחרים של החבר המוצא בתחום מושב העובדים שהחליטה עליהם ועדת השומה כי מן הצדק שמושב העובדים ישלם בעדם.

ערר החבר

205. (א) חבר מוצא רשאי לערור לפני ועדת העררים —

(1) על החלטת מושב העובדים להוציאו ממושב העובדים — תוך שלושים יום מיום קבלת ההודעה לפי סעיף 202 (ו);

(2) על החלטת ועדת השומה — תוך שלושים יום מיום שקיבל העתק ממנה.

---

[11] ס"ח תשכ"ז, עמ' 108.

(ב) נתבקשה ועדת שומה לפסוק לפי סעיף 203 והגיש החבר המוצא, לפני כן או לאחר מכן, ערר לועדת העררים לפי סעיף קטן (א) (1), רשאית ועדת העררים להורות על עיכוב הדיון בועדת השומה עד לסיום הדיון בערר או בערעור עליו לפי סעיף 237.

הוכחת העילה

206. בערר על הוצאת חבר ממושב עובדים תהיה על המושב חובת ההוכחה, כי היתה עילה להוצאת החבר המוצא וכי נתקיימו ההליכים להוצאתו האמורים בסעיף 202.

ערר מושב העובדים

207. מושב העובדים רשאי לערור לפני ועדת העררים על החלטת ועדת השומה תוך שלושים יום מיום שקיבל העתק ממנה.

הארכת המועד

208. ועדת העררים רשאית להאריך את המועד להגשת העררים האמורים בסעיפים 205 ו־207, אם ראתה כי מן הצדק לעשות כן.

תשלום התמורה לחבר שחברותו פקעה

209. הוראות סימן זה בדבר בירור החשבון בין מושב העובדים לבין החבר המוצא וסילוקו יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי חבר שחברותו פקעה לפי סעיפים 196 או 197 אם היו לו נכסים כאמור בסעיף 204.

קביעת מועד לפינוי המשק

210. בהחלטה לפי סעיפים 203 או 205 רשאית ועדת שומה או ועדת העררים, הכל לפי העניין, לקבוע מועד לפינוי המשק, ורשאית היא לפי בקשת החבר המוצא לדחות ולחזור ולדחות את המועד האמור, אם נראה לה כי מן הצדק לעשות כן, לתקופה או לתקופות שלא יעלו בסך הכל על ששה חדשים מהמועד שקבעה לראשונה לפינוי המשק.

אישור הרשם

211. (א) החליט מושב עובדים על הוצאת חבר לפי סימן זה ואישר הרשם שנתקיימו התנאים שלהלן תהיה ההחלטה ניתנת להוצאה לפועל; ואלה התנאים:

(1) קויימו הוראות סעיף 202;

(2) לא הוגש ערר על החלטת ההוצאה;

(3) קיים הסכם בכתב בין החבר המוצא לבין המושב בענין החשבון הכלול בהודעה לפי סעיף 202 (ו), או שהחליטה בזאת ועדת שומה ולא הוגש ערר.

(ב) לא יתן הרשם אישור כאמור בסעיף קטן (א) אלא לפי בקשת מושב העובדים בכתב, שהעתק ממנה נשלח על ידי הרשם לחבר המוצא, ולאחר שמיעת הצדדים.

(ג) באישור לפי סעיף קטן (א) רשאי הרשם לקבוע מועד לפינוי המשק, ורשאי הוא לדחות ולחזור ולדחות את התאריך הפינוי האמור, אם נראה לו כי מן הצדק לעשות כן, לתקופה שלא תעלה בסך הכל על ששה חדשים מהמועד שקבע לראשונה לפינוי המשק.

דין החלטה סופית על הפסקת חברות במושב

212. החלטת ועדת העררים המאשרת הוצאתו של חבר שהיתה לסופית, והחלטה על הוצאת חבר שניתן עליה אישור הרשם לפי סעיף 211, דינן לענין הוצאה לפועל כדין פסק דין של בית משפט שאין עליו ערעור עוד.

פינוי המשק

213. (א) חבר מוצא, שהחלטה על הפסקת חברותו במושב העובדים ניתנת להוצאה לפועל, חייב לפנות את משקו, לרבות המקרקעין שבתחום מושב העובדים שהוא בעליהם או ברשות להשתמש בהם, ולמסור לרשות מושב העובדים כל נכס שבעדו נקבעה לו תמורה לפי סימן זה.

(ב) התמורה תשולם לחבר המוצא עם פינוי המשק, אלא אם הוסכם אחרת בין החבר המוצא לבין מושב העובדים או נקבע אחרת בהחלטה או בפסק דין שניתנו לפי פרק זה ואין עליהם ערעור עוד, ואולם אם הוסכם או נקבע שהתמורה תשולם לחבר המוצא במועד מאוחר יותר, לא יהא בכך בלבד כדי לעכב את הפינוי.

(ג) חובת הפינוי האמורה בסעיף קטן (א) חלה גם על כל אדם הנמצא במשק מכוחו של החבר המוצא.

פקיעת זכויות

214. מיום שההחלטה להוצאת חבר ניתנת להוצאה לפועל —

(1) יפקעו כל זכויותיו כחבר המושב, לרבות זכויות המים;

(2) כל זכויותיו במשק, במקרקעין ובנכסים האמורים בסעיף 204 יעברו למושב העובדים או למי שמושב העובדים יורה עליו, וזאת על אף כל הוראה בהסכם המגבילה העברת זכויות כאמור.

הפסקת חברות מרצון

215. (א) חבר בעל משק במושב עובדים, שברצונו לחדול מהיות חבר במושב העובדים (להלן — חבר יוצא), יוסיף להיות חבר בו, כל עוד לא מסר את המשק לאחר בהסכמת מושב העובדים או למושב העובדים עצמו.

(ב) חבר יוצא יציע למושב העובדים את האדם המוכן לקבל את משקו.

(ג) סירב מושב העובדים, ללא טעם סביר, לקבל כחבר את האדם המוצע, זכאי החבר היוצא לקבל ממושב העובדים את תמורת משקו בסכום השווה לסכום שהוצע על ידי האדם האמור, בניכוי חובו של החבר למושב או בתוספת חובו של המושב לחבר, הכל לפי הענין; היה הסכום האמור בלתי סביר בנסיבות הענין, תשולם לו התמורה בהתאם לסעיפים 203 (ב) ו־204 בשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ד) באין הסכם בין מושב העובדים לבין החבר היוצא על סכום התמורה האמורה בסעיף קטן (ג) ועל דרך תשלומה ומועדו, או על שיעורם של החובות ההדדיים, ייקבעו ענינים אלה, לפי בקשת החבר היוצא או מושב העובדים, על ידי ועדת שומה, ויחולו, בתיאומים הדרושים לפי הענין, הוראות סעיפים 203 עד 208; לענין סעיף קטן זה וסעיף קטן (ג) יחול סעיף 214 בתיאומים הדרושים לפי הענין.

(ה) חבר מושב עובדים שאינו בעל משק וברצונו לחדול מהיות חבר במושב, יחולו לגבי המקרקעין שהוא מחזיק במושב הוראות סעיפים קטנים (ג) ו־(ד), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

שירותים נמשכים

216. הוצאתו או יציאתו של חבר ממושב עובדים אין בהן כדי לפטור אותו מחובת התשלום בעד שירותים שהוא מוסיף לקבל ממושב העובדים.

סימן ד': תנועה מושבית

סמכויות תנועה מושבית

217. על אף האמור בחוק זה או בתקנון של מושב עובדים יהיו למינהלה של תנועה מושבית לגבי כל מושב עובדים שהוא חבר בה סמכויות אלה:

(1) לכנס אסיפה כללית של המושב, אם המינהלה לא נענתה תוך שלושים יום לבקשת התנועה המושבית לכנס את האסיפה;

(2) להשתתף על ידי נציגיה בדעה מייעצת בכל אסיפה כללית או ישיבת מינהלה של מושב העובדים;

(3) להורות למינהלת מושב העובדים להביא החלטה שלה לדיון באסיפה כללית של המושב;

(4) לעכב את ביצועה של החלטת אסיפה כללית; החלטה שעוכבה כאמור תהיה בטלה, אם לא אושרה תוך חדשיים מיום קיום האסיפה הכללית במשאל, שבו הצביעו בעד אישורה רוב מוחלט של חברי מושב העובדים.

תנועה מושבית כברית סיוע

218. דין תנועה מושבית שחברים בה לא פחות משבעה מושבי עובדים, כדין ברית סיוע.

רישום תנועה מושבית קיימת

219. (א) הרשם רשאי, תוך שנתיים וחצי מיום תחילתו של חוק זה, לרשום כתנועה מושבית כל ארגון של מושבי עובדים שפעל, לדעתו, כתנועה מושבית שנה אחת לפחות לפני היום האמור.

(ב) ארגון מושבי עובדים שהגיש לרשם בקשה לרשמו כתנועה מושבית על פי סעיף קטן (א) והרשם דחה את בקשתו, רשאי לערור על כך לפני ועדת העררים תוך ששים יום מיום שקיבל הודעה בכתב מאת הרשם על דחיית בקשתו.

(ג) החליט הרשם על רישום תנועה מושבית בהתאם לסעיף קטן (א), או שנקבע כך בהחלטה סופית של ועדת העררים על פי סעיף קטן (ב), יקבע הרשם את הקבונה של התנועה המושבית ואת חבריה, ימנה לה מינהלה זמנית שתפעל עד לבחירת מינהלה לפי סעיף 90 ויתאים את שמה, במידת הצורך, להוראות חוק זה.

סמכות הרשם ליתן לאגודה חברות בתנועה מושבית

220. נרשמה תנועה מושבית בהתאם לסעיף 219 רשאי הרשם לצרף לה כחבר גם כל אגודה, אשר במשך שנה אחת לפחות לפני יום תחילתו של חוק זה, קיבלה מארגון מושבי העובדים שנרשם כאמור שירותים שארגון מושבי עובדים נוהג לתת לחבריו, או שילמה לו מס חברות או שיגרה צירים לועידתו.

חובת פרסום

221. הרשם יפרסם ברשומות הודעה בדבר רישום תנועה מושבית ובדבר חברים שצירף לפי סעיף 220, ומיום פרסום ההודעה יהיו האגודות שצירף חברות באותה תנועה מושבית.

זכות ערר

222. תוך ששים יום מיום פרסומה של ההודעה האמורה בסעיף 221 —

(1) רשאית אגודה לערור לפני ועדת העררים על הכללת שמה או אי־הכללתו בהודעה האמורה;

(2) רשאית תנועה מושבית שנרשמה לפי סעיף 219 לערור לפני ועדת העררים על רישומה או על הכללת או אי־הכללת שמה של אגודה פלונית בין חבריה.

זכות לתביע משאל

223. (א) אם תוך ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומה של הודעת הרישום לפי סעיף 221 קיבל הרשם מאת שליש לפחות של חברי מושב עובדים פלוני בקשה בכתב לערוך משאל באותו מושב בדבר חברותו של מושב העובדים בתנועה מושבית, יערוך הרשם את המשאל.

(ב) נקבעו במשאל או בהחלטה סופית של ועדת העררים על פי סעיפים 219 (ב) או 222, לפי הענין —

(1) חברותה או אי־חברותה של אגודה פלונית בתנועה מושבית — יפרסם השר הודעה על כך ברשומות, ומיום הפרסום תהיה אותה אגודה חברה בתנועה המושבית או תחדל להיות חברה כאמור, לפי הענין;

(2) ביטול רישומה של תנועה מושבית — ימחק הרשם את רישומה מפנקס האגודות או יצווה על פירוקה, הכל לפי שיקול דעתו; החליט על מחיקה — יפרסם על כך הודעה ברשומות ותקפה של המחיקה מיום הפרסום; החליט על פירוק — ינהגו לפי פרק כ"ב.

סימן ה': ירושה

הגדרה

224. בסימן זה, "בית משפט" — בית המשפט המוסמך על פי סעיף 151 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965 [12] (להלן — חוק הירושה).

סגולות לירושה

225. היה משק בעזבונו של חבר מושב עובדים, יימסר המשק, כיחידה אחת, ליורש אחד המוכן ומסוגל לקיימו כחבר באותו מושב ולפי תקנונו, ואין לו, בשעת המסירה, משק נוסף במושב זה או במושב אחר.

---

[12] ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

סדר עדיפות בין יורשים

226. היו יורשים אחדים כאמור בסעיף 225 ואין הסכמה ביניהם, יימסר המשק לאחד מהם לפי סדר עדיפות זה:

(1) בן־זוגו של המוריש שגר אתו במשק ערב מותו;

(2) הזוכה במשק על פי צוואתו של המוריש;

(3) ילדו של המוריש שעיבד את המשק לבדו או עם המוריש ערב מותו, או שעיבד אותו עם המוריש חמש שנים או יותר ולא עברו שנתיים מיום שחדל לעבדו עד מות המוריש;

(4) יורש אחר על פי דין;

אולם אם המוריש ירש את המשק מבן־זוגו הקודם ומאותו בן־זוג נשאר ילד שנתקיימו בו תנאי פסקה (2), עדיף ילד זה על שאר היורשים.

יורשים בדרגת עדיפות שווה

227. (א) היו שני יורשים או יותר בדרגת עדיפות שווה לפי סעיף 226 ואין הסכמה ביניהם, יימטר המשק למי שהמוריש קבע לכך בצוואתו, ובאין קביעה כזאת — למי שיקבע בית המשפט.

(ב) בית המשפט, בבואו לקבוע יורש לפי סימן זה, יתחשב בטובת המשק, במסגרת מושב העובדים ובסיכויי היורשים האחרים להתפרנס מחוץ למשק.

יורש קטין

228. היה בין היורשים קטין שאפשר לראותו מועמד לקבלת המשק לפי סימן זה, רשאי בית המשפט לדחות את מסירת המשק ולמנות מנהל עזבון שינהל את המשק עד שיתברר אם יש למסור אותו לקטין.

פיצוי יורשים אחרים

229. (א) יורש אשר קיבל את המשק לפי סימן זה, יפצה את היורשים האחרים במידה ששווי המשק עולה על המגיע לו מן העזבון, ויחולו עליו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 114 (ד) לחוק הירושה.

(ב) באין הסכמה בין היורשים בדבר הנכסים המהווים את המשק, או בדבר שווי המשק לצורך החישוב בין היורשים, או בדבר תנאי הפיצויים ליורשים האחרים, זמני סילוקם והבטחתם — יכריע בית המשפט לפי הנסיבות.

באין יורש מתאים

230. לא נמצא יורש המתאים לקבל את המשק לפי סימן זה, יימסר המשק על ידי מינהלת מושב העובדים באישורו של בית המשפט, למרבה במחירו שנמצא מתאים לעבדו במסגרת המושב ולפי תקנונו, והתמורה תהיה חלק מן העזבון.

המינהלה צד לדיון

231. בכל הליך משפט לפי סימן זה תהיה מינהלת מושב העובדים צד לדיון.

תחולת חוק הירושה

232. (א) הוראות סעיפים 110 (ד) ו־111 (ג) לחוק הירושה לא יחולו על משק חקלאי במושב עובדים.

(ב) הוראות סימן זה כוחן יפה על אף האמור בחוק הירושה, אולם אין הן באות לגרוע מהאמור בסעיף 155 שבו.

סימן ו': ועדת עררים וועדת שומה

הרכב ועדת העררים

233. (א) ועדת העררים תהיה מורכבת משופט בית משפט מחוזי שמינהו שר המשפטים בהתייעצות עם שר העבודה, והוא ישמש יושב ראש הועדה, ומשני מומחים שמינה השופט לכל מושב של ועדת העררים מתוך רשימה שקבע שר העבודה לאחר התייעצות עם מועצת האיגוד השיתופי.

(ב) רשימת המומחים והודעה על מינוי השופט כאמור בסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

ניהול הדיון

234. (א) המומחים ישתתפו בכל דיוני ועדת העררים וייעצו לשופט בכל הבעיות הכרוכות בענינים שהובאו לפני הועדה על פי חוק זה; בקבלת החלטה תקבע דעתו של השופט.

(ב) מומחה שהוזמן ולא בא, בלי להראות סיבה סבירה לכך, וסבור היה השופט כי מן הדין לשחרר אותו מהמשך השתתפותו באותו ענין, רשאי הוא לשמוע את הערר ללא השתתפותו.

(ג) השופט רשאי לדון לבדו בבקשה לצו ביניים ולצו זמני, לרבות צו לעכב ביצוע החלטה שעוררים עליה, הוראה על עיכוב הדיון בועדת שומה לפי סעיף 205(ב) וכל החלטת ביניים אחרת, והוא רשאי לזמן את הצדדים כדי לקבוע את השאלות שבמחלוקת או לאשר פשרה ובהסכמת הצדדים — גם לדון בערר.

(ד) ועדת העררים תנמק את החלטותיה.

דיני ראיות

235. ועדת העררים לא תהיה קשורה בדיני ראיות אלא תנהג בחומר הראיות שלפניה לפי שיקול דעתה.

סמכויות ועדת העררים

236. (א) לועדת העררים יהיו כל הסמכויות שאפשר להעניקן לועדת חקירה לפי פקודת ועדות החקירה.

(ב) דנה ועדת העררים בערר לפי חוק זה, רשאית היא לאשר את ההחלטה שעליה הוגש הערר, לשנותה, לבטלה או להחזירה למי שנתנה לעיון שנית או לפעולה בהתאם להוראותיה.

(ג) לועדת העררים תהיה סמכות ייחודית לדון בענינים שבסמכותה לפי חוק זה.

ערעור לבית המשפט העליון

237. כל הרואה עצמו נפגע מהחלטה של ועדת העררים רשאי, תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו ההחלטה, לערער עליה לפני בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים.

ועדות שומה

238. (א) ועדת שומה תהא מורכבת מנציג מושב העובדים, נציג החבר המוצא ונציג התנועה המושבית שמושב העובדים חבר בה.

(ב) לא היה מושב העובדים חבר בתנועה מושבית, יהיה חבר ועדת השומה במקום נציג התנועה המושבית, מי שהסכימו עליו החבר המוצא ומושב העובדים, ואם לא הגיעו לידי הסכם תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבל אחד הצדדים הצעה בכתב מאת הצד השני לבוא לידי הסכם כאמור — יהיה לחבר ועדת השומה מי שהרשם מינהו לכך; הוא הדין אם ביקש על כך החבר המוצא בהודעה בכתב לרשם לא יאוחר משעת מינוי נציגו.

(ג) התנועה המושבית תמנה את נציגה בועדת שומה תוך חמישה עשר יום מיום שנתקבלה בקשה לכך ממושב העובדים או מהחבר המוצא, ואם לא עשתה כן, ימנה הרשם לפי בקשת מושב העובדים או החבר המוצא, נציג לועדת השומה במקום התנועה המושבית.

(ד) הרשם ימנה את נציגו בהתאם לסעיפים קטנים (ב) או (ג) מתוך רשימת מועמדים שקבע שר העבודה לאחר התייעצות עם שר המשפטים.

(ה) נציג התנועה המושבית, או נציג הרשם, שנתמנה לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), יהיה יושב ראש ועדת השומה.

(ו) מושב העובדים והחבר המוצא ימנו את נציגיהם לועדת שומה תוך חמישה עשר יום מיום דרישת אחד מהם, או מיום דרישת יושב ראש ועדת השומה, לפי המועד המוקדם יותר.

(ז) לא מינה מושב העובדים או החבר המוצא נציג לועדת השומה תוך המועד האמור בסעיף קטן (ו), ימנה הרשם נציג במקום מושב העובדים או החבר המוצא.

(ח) חדל חבר דרך קבע מלהשתתף בישיבות ועדת השומה, יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ז) על מינויו של חבר אחר במקומו.

סמכויות ועדת שומה

239. (א) ועדת שומה רשאית להחליט ברוב דעות; היא תתן נימוקים להחלטתה ותמציא העתק ממנה למושב העובדים ולחבר המוצא.

(ב) לועדת שומה יהיו הסמכויות הנתונות לועדת העררים על פי סעיפים 235 ו־236 (א) ו־(ג).

תקנות בדבר סדרי דין

240. שר המשפטים, בהתייעצות עם שר העבודה, רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בועדת העררים, בועדות שומה ובערעור לפי סעיף 237, לרבות תקנות בדבר מקום מושב הועדות, חיוב הצדדים בהוצאות הדיון ובשכר טרחת עורך־דין, תשלומים מאוצר המדינה לחברי ועדות שומה ולחברי ועדת העררים שאינם שופטים ותשלום לעדים ולמומחים.

תקנות בדבר אגרות

241. שר המשפטים, בהסכמת שר העבודה, רשאי להתקין תקנות בדבר אגרות בקשר להליכים לפני ועדות שומה וועדת העררים; האגרות ישולמו לאוצר המדינה.

סימן ז': שונות

בעל או מחזיק של נכסים במישב עובדים

242. (א) מי שאינו חבר מושב העובדים לא יהיה בעל, חוכר או מחזיק של מקרקעין בתחום מושב העובדים — ואם הוקצו לו מקרקעין על פי כל דין לא יהיה רשאי למכור, להחכיר או למסור את ההחזקה בהם — אלא בהסכמת מושב העובדים ובתנאים שקבע; השר רשאי לקבוע בתקנות סייגים למסירת מקרקעין לפי סעיף קטן זה.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על —

(1) אדם שהוא בעל, חוכר או מחזיק במקרקעין בתחום המושב ערב תחילתו של חוק זה — לגבי אותם מקרקעין;

(2) המדינה, רשות הפיתוח, קרן קיימת לישראל, מוסד מיישב, מושב העובדים, תנועה מושבית שמושב העובדים חבר בה ותאגיד המספק שירותים ציבוריים למושב העובדים ואושר לענין זה על ידי השר.

(ג) ביקש אדם כאמור בפסקה (1) לסעיף קטן (ב) את הסכמת מושב העובדים להעברת זכויותיו במקרקעין לאדם אחר שאינו חבר המושב, והמושב סירב לתת את הסכמתו או התנה אותה בתנאים, זכאי הוא לקבל מהמושב תמורה בעד זכויותיו האמורות, בהתאם לסעיף 215, שיחול, בשינויים המחוייבים לפי הענין, כאילו היה חבר יוצא שהמושב סירב לקבל כחבר אדם אחר במקומו ללא טעם סביר.

(ד) המחזיק במקרקעין בתחום מושב עובדים בניגוד לאמור בסעיף קטן (א), דינו כמשיג גבול של מושב העובדים.

עיבוד משותף

243. אין מושב עובדים רשאי לחייב חבר להיזקק לעיבוד משותף בענף חקלאי כלשהו.

הקמת מפעלים

244. הקמת מפעלים כלשהם בתחום מושב עובדים על ידי חלק מחבריו טעונה הסכמה של האסיפה הכללית.

תכנון חקלאי

245. בכל עניני התכנון החקלאי ייצג מושב העובדים, באמצעות מינהלתו, את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים, לרבות תאגידים שהוקמו על פי דין לשם תכנון המשק החקלאי.

ערר על ההלטה בנוגע למימון מפעל משותף

246. (א) רשאי חבר לערור לפני מינהלת התנועה המושבית שהמושב חבר בה, או לפני הרשם אם מושב העובדים איננו חבר בתנועה מושבית —

(1) על כל החלטה של האסיפה הכללית המטילה עליו חובה להשתתף במימון של מפעל משותף;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) על כל החלטה של האסיפה הכללית או המינהלה לפי סעיפים 244 ו־245 — תוך שלושים יום מיום ההחלטה כאמור.

(ב) בעררים המוגשים למינהלת תנועה מושבית לפי סעיף קטן (א) יהיו מחצית חבריה מנין חוקי, וסדרי הדיון והנוהל בהם, במידה שלא נקבעו בתקנות, ייקבעו בתקנון של התנועה המושבית.

(ג) החלטה בערר לפי סעיף קטן (א) נתונה לערר נוסף לפני ועדת העררים תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה שעוררים עליה.

(ד) הוגש ערר לפי סעיף זה, רשאים התנועה המושבית, הרשם או ועדת העררים, לפי הענין, להורות על עיכוב ביצוע ההחלטה שעוררים עליה כל עוד לא ניתנה החלטה סופית בערר כאמור, הכל בתנאים שימצאו לנכון.

הוראות חוזה בתקנון של מושב עובדים

247. תקנון מושב עובדים יכלול הוראות על קיום אספקה לחברים, שיווק תוצרתם ועזרה הדדית ביניהם באמצעות מושב העובדים.

איסורים בתקנון של מושב עובדים

248. (א) יכול תקנון של מושב עובדים לכלול הוראות האוסרות על חבר לעשות אחת הפעולות המנויות להלן ללא היתר ממינהלת מושב העובדים, ואלה הן:

(1) למסור בשכר את השימוש במשק לחבר אחר של מושב העובדים שאיננו בן־זוג או בן־משפחה כאמור בסעיף 193 (א) (3);

(2) להשכיר את ציוד משקו — למעט ציוד משקי שנרכש בכספו של החבר — או להרשות את השימוש בו, לאדם שאיננו חבר במושב העובדים;

(3) להחזיק במשק חקלאי או בכל עסק אחר מחוץ לתחום מושב העובדים;

(4) להיות פעיל בעסק כלשהו מחוץ לתחום מושב העובדים או להיות בעל עסק כאמור.

(ב) חבר מושב עובדים שלא ניתן לו היתר לפעולה המנויה בסעיף קטן (א) רשאי לערור על כך לפני ועדת העררים תוך שלושים יום מיום החלטת המינהלה שעוררים עליה.

בקשה לביטול החלטה של האסיפה הכללית

249. (א) החלטה של אסיפה כללית של מושב עובדים שאין עליה ערר לפי הוראה אחרת של סימן זה, רשאים חבר מושב העובדים, הרשם או אגודה מרכזית שמושב העובדים חבר בה לבקש מאת ועדת העררים את ביטולה על יסוד אחד הנימוקים האלה:

(1) ההחלטה היא לא־חוקית;

(2) ההחלטה נתקבלה שלא כהלכה או בדרך שיש בה משום עיוות דין;

(3) ההחלטה נוגדת את תקנון האגודה.

(ב) ועדת העררים לא תיזקק לבקשה לפי סעיף זה שלא הוגשה תוך שלושה חדשים לאחר שנתקבלה ההחלטה שעליה עוררים, אלא אם ראתה שמן הצדק להיזקק לבקשה על אף האיחור בהגשתה; ואולם לגבי הרשם יתחיל הזמן האמור להגשת הבקשה מיום שקיבל העתק ההחלטה, ולגבי אגודה מרכזית — מיום שנודע לה על קבלת ההחלטה.

(ג) בקשה לביטול ההחלטה של אסיפה כללית לפי סעיף זה אין בה כדי לעכב את ביצוע ההחלטה, אלא אם ועדת העררים החליטה על דרך אחרת, ובתנאים שראתה.

(ד) הוראות סעיף זה באות להוסיף על כל הוראה שבסימן זה בדבר זכות ערר ולא לגרוע ממנה.

עובד ציבור במושב

250. (א) עובד ציבור במושב לא יחוייב במסים ובתשלומים אחרים למושב העובדים שעילתם בעלות במשק במושב אלא אם הוא בעל משק בו.

(ב) מושב עובדים רשאי לקבוע בתקנון, שעובדי ציבור במושב לא ישתתפו בהצבעות בענינים חקלאיים פלונים.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ג) שום דבר האמור בסימן זה לא יתפרש כאילו הוא נותן למושב עובדים סמכות לקבוע זכויות וחובות של עובד ציבור במושב, שאינן מתיישבות עם תנאי העבודה שלפיהם הוא מועסק, בין שהתנאים נקבעו בחוזה עבודה, בהסכם קיבוצי או בנוהג ובין שנקבעו באופן אחר.

(ד) הוראות סעיף 173 לא יחולו על סכסוך בין מושב עובדים לבין עובד ציבור במושב, שבמהותו הוא סכסוך בין עובד למעביד, אלא אם הסכים לכך עובד הציבור במושב במיוחד.

משאל

251. (א) משאל ייערך בדרך של הצבעה חשאית בקלפי וזכאים להשתתף בו כל חברי מושב העובדים.

(ב) תקנון של מושב עובדים יכלול הוראות בדבר סדרים ונוהל בעריכת משאל, במידה שלא נקבעו בתקנות.

(ג) על אף האמור בסעיף 74, תהא כל החלטה המתקבלת במשאל מחייבת את מושב העובדים, מוסדותיו וחבריו.

(ד) לא ייערך משאל אלא במקרים שנקבעו בפרק זה.

החלטה בדבר אי־תחולת הוראות פרק זה

252. (א) אגודה שהוראות פרק זה חלות עליה רשאית להחליט, ברוב של כלל החברים שנתקבל בשני משאלים, שריווח הזמן ביניהם לא פחת ששה חדשים, כי הוראות פרק זה לא יחולו עליה, ומשהחליטה כך לא יחולו עליה ההוראות.

(ב) הרשות להחליט כאמור בסעיף קטן (א) נתונה לאגודה תוך שנה מיום תחולת חוק זה עליה או מיום רישומה, הכל לפי התאריך המאוחר יותר, ואם לא החליטה כך תוך השנה האמורה לא תהא רשאית להחליט על כך לפני שעברו עשר שנים מהיום האמור; נערכו משאלים לפי סעיף קטן (א) והחלטה כאמור לא נתקבלה, לא ייערך עוד משאל בענין זה לפני שעברו עשר שנים מיום המשאל האחרון באותו ענין.

(ג) על אף האמור בסעיף 40 הוראה בתקנון אגודה המחילה עליה הוראות פרק זה, כאמור בהגדרת מושב עובדים שבסעיף 188, אינה ניתנת לשינוי או לביטול אלא לפי סעיף זה.

(ד) אגודה שהוראות פרק זה אינן חלות עליה, לא תסווג כמושב עובדים ולא תיקרא בשם זה.

חבר נלווה במושב עובדים

253. חבר נלווה במושב עובדים לא ישתתף בקבלת החלטה במשאל כאמור בסעיף 252 או בהחלטה בדבר השתייכות לתנועה מושבית.

הוראות מעבר

254. (א) אגודה שערב תחילתו של חוק זה היתה רשומה לפי פקודת האגודות השיתופיות[13] וסווגה לפי אותה פקודה כמושב עובדים והיא חברה בארגון של מושבי עובדים — יחולו עליה הוראות פרק זה, כאילו נקבעה הוראה על כך בתקנונה, מיום שארגון מושבי העובדים האמור מסר לרשם הודעה בכתב על הסכמתו שהוראות פרק זה יחולו על מושבי העובדים החברים בו, ובלבד שההודעה האמורה נמסרה תוך ששה חדשים מיום תחילתו של חוק זה.

(ב) נמסרה לרשם הודעה מאת ארגון מושבי עובדים כאמור בסעיף קטן (א), יפרסם הרשם הודעה על כך ברשומות, ויכלול בהודעה רשימה של מושבי עובדים שהוראות פרק זה יחולו עליהם מכוח הודעת ארגון מושבי העובדים כאמור.

---

13 חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ד, עמ' 336.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ג) טענו אגודה, ששמה נכלל ברשימה האמורה בסעיף קטן (ב), או חבר בה, שהיא אינה חברה בארגון מושבי העובדים הנוגע בדבר, או טען ארגון מושבי עובדים שאגודה פלונית שלא נכללה ברשימה כאמור צריכה להיכלל בה, תכריע בדבר ועדת העררים, ובלבד שהוגשה לה בקשה לכך מטעם האגודה, החבר או ארגון מושבי העובדים כאמור תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות.

פרק ט"ו: המושב השיתופי

הגדרת מושב שיתופי

255. (א) בפרק זה, "מושב שיתופי" — אגודה להתיישבות שהיא ישוב נפרד המאורגן על יסודות בעלות הכלל על הקנין היצרני והציבורי, עבודה עצמית, שיתוף בכל שטחי הייצור והחינוך ושוויון בצריכה.

(ב) מותר שיהיו למושב שיתופי, בנוסף ליסודות האמורים בסעיף קטן (א), גם יסודות של אורח חיים.

תחולת סעיפים מסויימים על מושב שיתופי

256. (א) לא יחולו על מושב שיתופי הוראות סעיפים 56, 80 (א) (1) ו־(2) ו־99 עד 101.

(ב) הוראות סעיפים 178 ו־180 עד 182 יחולו גם על מושב שיתופי, בתיאומים הדרושים לפי הענין.

מושב שיתופי בתנועה מושבית

257. (א) מושב שיתופי רשאי להיות חבר בתנועה מושבית, על אף האמור בהגדרת תנועה מושבית שבסעיף 188.

(ב) מושב שיתופי שהוא חבר בתנועה מושבית, יחולו עליו ההוראות הכלולות בפסקאות (1) עד (3) לסעיף 217.

פרק ט"ז: הכפר השיתופי

הגדרה

258. בפרק זה, "כפר שיתופי" — אגודה חקלאית בישוב כפרי, שמטרותיה העיקריות הן לארגן ולסדר את התיישבות חבריה כאכרים המחזיקים ברכוש פרטי ומקיימים שיתוף באספקה, בשיווק ובשירותים חקלאיים אחרים, ושהוראות פרק זה חלות עליה על פי תקנונה, ובלבד שחבריה הם בעלי 75% לפחות מהמשקים החקלאיים שבאותו ישוב.

יסודות אורח חיים

259. כפר שיתופי שנרשם לאחר תחילתו של חוק זה רשאי, בשעת ייסודו, לקבוע בתקנונו יסודות של אורח חיים.

ייחוד האגודה

260. יישוב, כפי שנקבע מכוח פקודת המועצות המקומיות, שיש בתחומו כפר שיתופי (להלן — תחום הכפר השיתופי), לא תירשם בו אגודה שמטרותיה דומות בעיקרן למטרות הכפר השיתופי אלא בהסכמת הכפר השיתופי.

סגולות לחברות

261. (א) לא יהיה אדם חבר בכפר שיתופי אלא אם הוא מחזיק כדין, בעצמו או יחד עם אחרים, במשק חקלאי בתחום הכפר השיתופי, בתור בעל, חוכר או חוכר משנה, או כבר־רשות של מוסד מיישב שניתנה לתקופה בלתי קצובה או לפחות לשנה, וגר דרך קבע בתחום הכפר השיתופי.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות פרק ד' ולא לגרוע מהן, אולם סעיף 52 (א) (1) לא יחול על כפר שיתופי.

(ג) מי שערב תחולתו של חוק זה על כפר שיתופי פלוני היה חבר באגודה שהיתה לכפר שיתופי על פי פרק זה, יכול שיהיה חבר בכפר השיתופי אף אם לא התקיימו בו התנאים האמורים בסעיף קטן (א), אך בכפוף לסעיף 262 (2).

הוצאת חבר

262. מותר להפסיק את חברותו של חבר בכפר שיתופי מחמת אחד מאלה:

(1) חדלה להתקיים בו אחת מסגולות החברות האמורות בסעיף 261;

(2) הוא חבר באגודה מכוח סעיף 261 (ג) ולא נתקיימו בו סגולות החברות כאמור בסעיף 261 (א) בתום שנה לאחר תחילתו של חוק זה;

(3) הוא זונח דרך קבע את עיבוד משקו ללא סיבה מספקת לכך;

(4) הוא נוהג להפר את השלום בתחום הכפר השיתופי על ידי אלימות או איומים במעשי אלימות, לאחר שהורשע בדין, לאחר תחילתו של חוק זה, על עבירת אלימות או איומים באלימות שנעברה בתחום הכפר השיתופי;

(5) הוא נוהג להפר חובה, שלפי הוראות התקנון של הכפר השיתופי שאושרו בהחלטה של האסיפה הכללית ברוב של שני שלישים מכלל חברי הכפר השיתופי ועל ידי השר, הפרתה היא עילה להפסקת חברות, או חובה בענין יסודות אורח חיים, שאינה טעונה אישור של השר.

אי־תחולה

263. האמור בסעיף 262 לא ישמש עילה להוצאת חבר מכפר שיתופי בשל השקפותיו או השתייכותו המפלגתית, או אם אין באפשרותו לעבד את המשק מחמת גילו או מחמת מחלה.

הליכי הוצאת חבר מכפר שיתופי

264. (א) לא יוצא חבר מכפר שיתופי אלא אם הוסיפה להתקיים עילה להוצאתו כאמור בסעיף 262, לאחר שניתנה לו על כך התראה ששה חדשים מראש מאת המינהלה, ונתקבלה החלטה מיוחדת על הוצאתו מהכפר השיתופי באסיפה כללית של הכפר השיתופי, שנתקיימה לאחר תום ששת החדשים כאמור.

(ב) חבר כפר שיתופי הרואה עצמו נפגע מהחלטת האסיפה הכללית של כפר שיתופי על פי סעיף קטן (א) רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי תוך שלושים יום מהיום שבו נמסרה לו הודעה בכתב על ההחלטה האמורה.

מטירת חזקה בקרקע החקלאית

265. (א) חבר כפר שיתופי המחזיק בתחום הכפר השיתופי במקרקעין כחוכר, כחוכר משנה או כבר־רשות, לא יעביר את זכויותיו ולא ימסור את השימוש או החזקה במקרקעין אלא אם ניתנה לכך הסכמת מינהלת הכפר השיתופי, אולם האמור בסעיף קטן זה אין בו כדי למנוע תפיסת חזקה במקרקעין כאמור על ידי מי שהם הוקנו לו על פי כל דין אחר.

(ב) כפר שיתופי יקבע בתקנונו כללים, לרבות הליכי ערר להנחת דעתו של הרשם, שלפיהם תינתן ההסכמה לפי סעיף קטן (א).

(ג) המחזיק במקרקעין בניגוד לאמור בסעיף קטן (א), דינו כמשיג גבול של הכפר השיתופי.

(ד) אין בהסכמה לפי סעיף זה כדי לפטור את המעביר מחובתו לקבל כל הסכמה להעברה שהוא חייב בה על פי דין או על פי הסכם.

תפיסת מקרקעין שהוזנחו

266. (א) מותר לכפר שיתופי לקבוע בתקנונו הוראות בדבר תפיסת חזקה על ידי הכפר השיתופי או מטעמו במקרקעין שהוזנה עיבודם או שהחזקה בהם או הזכויות בהם נמסרו או הועברו בניגוד לסעיף 265, בדבר תקופת החזקה ובדבר תשלום תמורה מתאימה בעד השימוש במקרקעין על ידי הכפר השיתופי או מטעמו, שדרכי חישובה ייקבעו בתקנון להנחת דעתו של הרשם.

(ב) כוחן של ההוראות האמורות בסעיף קטן (א) יפה על אף כל הוראה אחרת שב־הסכם, ובלבד שמינהלת הכפר השיתופי תודיע לבעל המקרקעין על כוונתה להחזיק בהם.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

שירותים משותפים

267. תקנון הכפר השיתופי יכלול הוראות על קיום אספקה לחברים ושיווק תוצרתם באמצעות הכפר השיתופי.

תכנון חקלאי

268. (א) בכל עניני התכנון החקלאי ייצג הכפר השיתופי, באמצעות מינהלתו, את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים, לרבות תאגידים שהוקמו על פי דין למטרות תכנון המשק החקלאי.

(ב) מכסות הייצור, אמצעי הייצור וזכויות השיווק הניתנים על פי כל דין לאגודה או לחבריה יינתנו לכפר השיתופי בשבילו ובשביל חבריו.

חלק ג': סוגי אגודות מיוחדים

פרק י"ז: בריתות פיקוח וסיוע

החלטה בדבר רישום ברית פיקוח או ברית סיוע

269. (א) לא יחליט הרשם לרשום, או לסרב לרשום, ברית פיקוח או ברית סיוע, אלא לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

(ב) הרשם רשאי לסרב לרשום ברית פיקוח או ברית סיוע, אם לדעתו אין בתקנונה הוראות כדי להבטיח את אי־תלותה בחבריה בכל הנוגע לביצוע תפקידיה.

איסור עשיית עסקאות

270. לא תעשה ברית פיקוח עסקאות עם אגודה החברה בה, חוץ מהספקת ספרות על האיגוד השיתופי, פנקסים, ספרי חשבון, טפסים וציוד משרדי.

איסורים על חברות

271. (א) ברית פיקוח פסולה לחברות בברית פיקוח אחרת, וברית סיוע — לחברות בברית סיוע אחרת; אולם יכולה ברית פיקוח להיות חברה באגודה של בריתות פיקוח, ובברית סיוע — באגודה של בריתות סיוע.

(ב) ברית פיקוח פסולה לחברות באגודה שהיא חברה באותה ברית פיקוח.

יציאה מברית פיקוח

272. אגודה שהיא חברה בברית פיקוח רשאית לצאת מברית הפיקוח, על פי החלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם, זולת אם יש בתקנונה הוראה המחייבת אותה להיות חברה באותה ברית פיקוח.

סמכות ברית פיקוח לגבי אגודה חברה בברית סיוע

273. (א) לגבי אגודה שהיא חברה בברית פיקוח וגם בברית סיוע, תעסוק ברית הפיקוח רק בביקורת החשבונות של האגודה האמורה ובפיקוח עליהם.

(ב) לגבי אגודה שהיא חברה בברית סיוע, בין שהיא חברה גם בברית פיקוח ובין שאינה כן, מקום שנאמר בסעיפים 40 (ג), 86 (ו), 96 (ד), 152(2), 153, 160(2) ו־161 "ברית פיקוח" קרי "ברית סיוע".

פרק י"ח: אגודות מיוחדות

אגודה מיוחדת

274. (א) אגודה מיוחדת היא אגודה שמטרותיה הן כמטרות אגודה ראשונית ואגודה מרכזית כאחד ונתקיימו בה תנאים מיוחדים שנקבעו לכך בתקנות וסווגה לפי סעיף 28 כאגודה מיוחדת.

(ב) השר רשאי להרשות לאגודה מיוחדת לקבוע בתקנונה מטרות נוספות על המטרות האמורות בפרק א', אם הן עשויות לדעתו להיות לתועלת לתנועת האיגוד השיתופי או לציבור בכללותו.

(ג) אגודה מיוחדת דינה כאגודה ראשונית, אולם לענין סעיפים 78 (א), 80 (ב) ו־84 (ב) דינה כאגודה מרכזית.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

אי־תחולה והגבלת סמכויות הרשם

275. (א) על אף האמור בסעיף 47 (ב) אין צורך בהסכמת הרשם לקבלת תאגיד שאינו אגודה כחבר באגודה מיוחדת.

(ב) הרשם לא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיפים 77, 78 (ב) ו־96 (א) לגבי אגודה מיוחדת, אלא באישור השר שניתן לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

הוראת מעבר

276. אגודה שהיתה רשומה ערב תחילתו של חוק זה לפי פקודת האגודות השיתופיות ונת־קיימו בה לדעת הרשם התנאים האמורים בסעיף 274 (א), תסווג כאגודה מיוחדת.

פרק י"ט: אגודות לאשראי

הגדרה

277. בפרק זה, "אגודה לאשראי" — אגודה שמטרתה העיקרית היא מתן אשראי לחבריה.

חברות

278. (א) תאגיד שאינו אגודה יכול להתקבל כחבר באגודה לאשראי ללא צורך בהסכמתו של הרשם.

(ב) אגודה לאשראי לא תהיה חברה באגודה ראשונית לאשראי אחרת.

עובדי אגודה לאשראי

279. (א) חברי אגודה לאשראי המועסקים בה כעובדים, לרבות מנהל האגודה, לא תהיה להם זכות הצבעה באסיפה הכללית של האגודה.

(ב) חבר אגודה לאשראי המועסק בה כעובד, שנבחר למינהלה, למועצה או לועדת הביקורת של האגודה — יחדל להיות עובד בה מאותה שעה.

תקופת כהונתו של חבר המינהלה

280. (א) תקופת כהונתם של חברי מינהלת אגודה לאשראי תהא שלוש שנים מיום היבחרם אלא שבשנתיים הראשונות תהיה תקופת כהונתם של שליש מחברי המינהלה שנה אחת ושל שליש — שנתיים, כפי שייקבע בגורל בשעת הבחירה.

(ב) בקביעת שליש כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב שבר של יחידה כיחידה.

(ג) חבר מינהלה שתקופת כהונתו תמה אפשר לבחור בו שנית, אולם לא יותר מפעמיים ברציפות.

מועצה

281. (א) בכל אגודה לאשראי תהא מועצה וסמכויותיה יהיו כאמור בסעיף 103 (ג), יהא מספר חבריה אשר יהא.

(ב) הוראות סעיף 280 יחולו גם על חברי מועצת אגודה לאשראי.

מנהל

282. אגודה לאשראי חייבת למנות מנהל לאגודה; תמנה אותו מינהלת האגודה לאחר התייעצות במועצת האגודה.

פסולים למינוי כמנהל

283. (א) לא יתמנה מנהל אגודה לאשראי מי שפסול על פי סעיף 92 להיבחר למינהלה של אגודה, וכן בן־זוגו, בנו ובתו ובן־זוגם, אחיו, אחותו, הורהו או הורה בן־זוגו או שותפו של חבר המינהלה, המועצה או ועדת הביקורת של האגודה.

(ב) הפועל כמנהל אגודה לאשראי והוא פסול לכך לפי סעיף קטן (א), מעשיו כמנהל האגודה לא יהיו בטלים בשל כך בלבד, אלא אם נעשו אחרי שפסלותו נקבעה בפסק דין של בית משפט.

(ג) אגודה לאשראי חייבת להודיע בכתב לרשם, תוך חמישה עשר יום, על מינוי מנהל, פקיעת כהונתו וקביעת פסלותו בפסק דין של בית משפט.

הפסקת כהונתו של מנהל על ידי ברית הפיקוח או הרשם

284. היתה אגודה לאשראי חברה בברית פיקוח, וברית הפיקוח מצאה שמנהל האגודה אינו ראוי לתפקידו, רשאית ברית הפיקוח, באישור הרשם, להפסיק את כהונתו; באגודה שאינה חברה בברית פיקוח, רשאי לעשות כן הרשם.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

איסור על מנהל לקבל אשראי

285. מנהל אגודה לאשראי לא יקבל, בכל דרך שהיא, אשראי באגודה שבה הוא מכהן.

מקסימום האשראי לחבר

286. (א) אגודה לאשראי חייבת להחליט מדי פעם בפעם, ולא פחות מאחת לשנה, על מקסימום האשראי לחבר.

(ב) ההחלטה האמורה בסעיף קטן (א) טעונה אישור של ברית הפיקוח שהאגודה לאשראי חברה בה, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח — אישור הרשם.

(ג) אגודה לאשראי אינה רשאית לתת אשראי העולה על המקסימום האמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) אלא בהסכמה תחילה בכתב מאת ברית הפיקוח שהאגודה לאשראי חברה בה, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח — בהסכמת הרשם.

זכויות בנוגע למתן ערבויות

287. ברית פיקוח רשאית לקבוע, לגבי אגודה לאשראי שהיא חברה באותה ברית פיקוח, הוראות בנוגע למתן ערבות של אותה אגודה לחובו של אחר, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח, רשאי לעשות כן הרשם, הכל בכפוף לסעיף 113.

הצגת עותק המאזן

288. אגודה לאשראי חייבת להציג במקום בולט לעין, בכל משרד וסניף שלה, עותק של מאזנה המבוקר האחרון.

שמירת דינים

289. האמור בפרק זה אין בו כדי לגרוע מהוראות כל חיקוק אחר הדן בבנקאות או בעסקי אשראי.

הוראת מעבר

290. חבר מינהלה או מועצה של אגודה לאשראי שכיהן ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו נבחר מחדש לשלוש שנים מיום האסיפה הכללית השנתית שנתקיימה לאחרונה לפני תחילתו של חוק זה.

פרק כ': קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולחסכון

הגדרות

291. בפרק זה —

"קופת תגמולים" — אגודה שעיקר מטרתה לצבור ולנהל למען חבריה קרן תגמולים, קרן פנסיה, קרן פיצויים, קרן חופשה או קרן כיוצא באלה;

"אגודה לעזרה הדדית ולחסכון" — אגודה שחבריה הם כולם או מקצתם עובדים שכירים ועיקר מטרתה לפתח פעולות חסכון בין חבריה, לסייע להם ולתת להם הלוואות מכספי פקדונות שהופקדו לצורך זה באגודה על ידי אנשים ומוסדות שונים.

אי־תחולת הוראות

292. הוראות סעיפים 5 ו־56 לא יחולו על קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית וחסכון.

מינוי נהנה

293. (א) חבר קופת תגמולים או אגודה לעזרה הדדית ולחסכון רשאי, לפי הוראות התקנון, למנות בכתב נהנה, אשר במות החבר ישולמו לו כל הכספים, העומדים אותה שעה לזכות החבר שמת או שהאגודה חייבת בתשלומם עקב מותו.

(ב) מינוי נהנה יירשם בפנקס החברים של האגודה וייחתם בידי החבר.

(ג) בקופת תגמולים כוחו של מינוי נהנה יפה על אף האמור בכל דין בעניני ירושה, וכל סכום המשתלם על פיו לא יראו אותו כחלק מהעזבון.

(ד) באגודה לעזרה הדדית ולחסכון רואים מינוי נהנה כצוואה לטובת הנהנה.

(ה) מינוי נהנה ניתן לביטול או לשינוי בהודעה בכתב לקופת התגמולים או לאגודה לעזרה הדדית ולחסכון, או בצוואה, הכל לפי הענין ובהתאם לתקנון.

מועדי התשלום

294. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר מועדי התשלום של הכספים האמורים בסעיף 293 ובדבר הגדלת התשלום עקב פיגור בו.

אי־תחולה

295. הוראות חוק זה בנוגע לקרן שמורה לא יחולו על קופת תגמולים.

פרק כ"א: אגודות שיכון

הגדרה

296. בפרק זה, "אגודת שיכון" — אגודה שעיקר מטרתה להקים ולקיים שכונות מגורים ומבני שיכון לחבריה, או לספק שירותים למשתכנים בשכונות מגורים ומבני שיכון.

העברת זכויות

297. (א) חבר באגודת שיכון רשאי, לפי הוראות התקנון, להעביר את מניית־החבר שלו ואת יתר זכויותיו כחבר באגודה.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אינו גורע מהוראות חוזה בדבר העברת הזכויות ביחידת הדיור של החבר באגודת השיכון.

אי־תחולה

298. סעיף 5 לא יחול על אגודת שיכון.

חובותיו של מי שחברותו פקעה

299. בתקנון של אגודת שיכון מותר להטיל על אדם, שחברותו באגודה פקעה, חובות כלפי האגודה ואחריות להתחייבויות האגודה בפרק הזמן שמפקיעת חברותו ועד לכניסת חבר אחר במקומו.

חלק ד': חדילתה של אגודה

פרק כ"ב: פירוק

צו פירוק

300. הרשם רשאי לצוות על פירוק אגודה — אם ביזמתו ואם על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, האגודה עצמה, חבר בה, נושה שלה, או ברית פיקוח או ברית סיוע שהאגודה חברה בהן — באחת מנסיבות אלה:

(1) האגודה החליטה על פירוקה מרצון;

(2) הרשם ראה, על פי ממצאי תסקיר כאמור בסעיף 137, שמן הראוי לפרק את האגודה משום —

(א) שלא פרעה או עשויה שלא לפרוע חוב, או שלא קיימה או עשויה שלא לקיים התחייבות, או שלנוכח מצבה הכספי טובת נושיה או חבריה מחייבת שתפורק;

(ב) שהיא, מינהלתה או רשות מרשויותיה לא קיימה חובה או עברה על איסור על פי חוק זה או התקנות לפיו;

(ג) שמספר חבריה קטן מהמספר המינימלי הדרוש לרישום אגודה מסוגה, ואין הוא רואה טעם להתיר לה להמשיך בפעולותיה;

(ד) שמן הצדק לפרק אותה.

החלטה על פירוק מרצון

301. החלטת האגודה על פירוקה מרצון תתקבל בדרך של החלטה מיוחדת ובכפוף להוראות תקנונה בענין זה.

מינוי מפרק בפירוק על ידי הרשם

302. נתן הרשם צו פירוק לפי סעיף 300, ימנה אדם שיהיה מפרק האגודה, ויפרסם ברשומות הודעה בדבר פירוק האגודה, מינוי המפרק ומענו.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

ערעור

303. (א) כל הרשאי לבקש צו פירוק לפי סעיף 300, רשאי לערער על צו פירוק לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום שנתפרסמה ברשומות ההודעה האמורה בסעיף 302.

(ב) דחה הרשם בקשה לצוות על פירוק אגודה, רשאי המבקש לערער על כך לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום מתן החלטת הרשם אם ניתנה בפניו או מיום קבלת החלטת הרשם בכתב אם ניתנה שלא בפניו.

סייג לביטול החלטת הרשם

304. לא יבטל בית המשפט את החלטת הרשם שעליה מערערים על פי סעיף 303 (ב) אם קבע הרשם, בין באותה החלטה ובין בהודעה לבית המשפט, שיש יסוד להניח כי תוך תקופה של שנה, או תקופה ארוכה יותר שהיא סבירה לדעת בית המשפט, תוסר העילה לבקשת הפירוק.

שיקולי בית המשפט

305. בדונו בערעור על פי סעיפים 303 ו־335 (ג), יתחשב בית המשפט באופי המיוחד של אגודה שיתופית ובעקרונות תנועת האיגוד השיתופי.

מינוי מפרק בפירוק על ידי בית המשפט

306. ציווה בית המשפט בערעור לפי סעיף 303 (ב) על פירוק אגודה, ואין על פסק הדין ערעור עוד, ימנה לה הרשם מפרק לאחר שיימסר לו עותק מאומת של פסק הדין, ויפרסם ברשומות הודעה בדבר פירוק האגודה, מינוי המפרק ומענו.

ביטול צו פירוק

307. ביטל בית המשפט בערעור לפי סעיף 303 (א) את צו הפירוק ואין על פסק הדין ערעור עוד, יפרסם הרשם הודעה על כך ברשומות לאחר שיימסר לו עותק מאומת של פסק הדין ומיום הפרסום ייחשב הפירוק כמבוטל.

תחילת הפירוק

308. תחילתו של פירוק אגודה על ידי הרשם היא מיום מתן צו הפירוק, ושל פירוק על ידי בית המשפט — מיום מינוי המפרק לפי סעיף 306.

מינוי מפרקים יחד

309. מינה הרשם יותר מאדם אחד להיות מפרקים, יחולו על כל אחד מהם כל החובות המוטלות על מפרק, והסמכויות הנתונות למפרק יהיו לכולם יחד, זולת אם הורה הרשם על דרך אחרת.

מינוי מפרק נוסף

310. הרשם רשאי למנות בכל עת מפרק נוסף למפרק קיים.

שחרור מפרק

311. הרשם רשאי לשחרר מפרק מכהונתו, ואין מפרק חדל לשמש בתפקידו אלא בשחרור כאמור; שחרר הרשם מפרק — רשאי הוא למנות מפרק אחר במקומו.

חובת פרסום

312. על כל שינוי כאמור בסעיפים 310 ו־311 יפרסם הרשם הודעה ברשומות.

מפרק ששוחרר מכהונתו

313. שוחרר מפרק מכהונתו, ימסור לרשם או למי שהרשם הורה עליו, במועד ובדרך שהורה הרשם —

(1) פרטים מדוייקים ומלאים על הפעולות שביצע בפירוק האגודה;

(2) את כל הנכסים והמסמכים שהגיעו לידיו תוך פירוק האגודה ובקשר לפירוק.

דו"ח לרשם

314. המפרק ימסור לרשם, לפי דרישתו, דין וחשבון ופרטים מלאים ומדוייקים על פעולותיו ועל מצב הפירוק, ודרישה כאמור יכול שתהיה למסירה חד־פעמית או במועדים שנקבעו בדרישה.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

מסירת ידיעות למפרק

315. (א) תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות על פירוק אגודה, תמסור מינהלת האגודה למפרק דין וחשבון על מצב עסקי האגודה ובו כל הפרטים שנקבעו בתקנות, ואת כל הפנקסים וספרי החשבונות של האגודה, המאזנים, פנקס החברים וכל מסמך אחר שנקבע בתקנות; וחייבת היא למסור למפרק מפעם לפעם, לפי דרישתו ותוך המועד שקבע ושלא יפחת מארבעה עשר יום, ידיעות והסברים נוספים, וכל מסמך שדרש, לגבי עסקי האגודה, רכושה וכל ענין אחר הקשור לדעת המפרק לפירוק האגודה.

(ב) לא יהיה אדם חייב למסור למפרק על פי סעיף זה ידיעה שיש בה כדי להפלילו.

הביעות נושים והוכחות

316. (א) כל נושה של האגודה יגיש בכתב למפרק, תוך ששים יום מתאריך פרסום ההודעה על פירוק האגודה, את תביעתו ואת הראיות לביסוסה; המפרק רשאי אם ראה צורך בכך, לתת לנושה, לפי בקשתו, ארכה נוספת למטרה זו.

(ב) כל התביעות מן האגודה הרשומות בספרים ובפנקסי החשבונות שלה יראו כאילו הוגשו למפרק לפי סעיף קטן (א).

(ג) הגיש נושה את תביעתו לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) לא תהא לו זכות להיפרע מנכסים שחולקו לנושים לפי סעיף 325, או לחברים לפי סעיף 326, לפני תאריך הגשת תביעתו למפרק.

(ה) רשאי המפרק, לקבוע מועד מסויים שאחריו לא יקבל עוד שום תביעה נוספת; מועד זה לא יקדם משישים יום לאחר פרסום הודעה על כך ברשומות ובשני עתונים יומיים המופיעים בישראל, הכל לפי הפרסום המאוחר יותר.

הפסקת הליכים

317. מיום פרסום ההודעה ברשומות על פירוק אגודה וכל עוד לא בוטל הפירוק או עוכב לפי הוראות פרק זה, לא תיזקק רשות שיפוטית לתובענה בענין אזרחי נגד האגודה בשל עילה שנוצרה לפני תחילת הפירוק, וזאת אף אם העילה נמשכת לאחר מתן צו הפירוק, ואם היתה תובענה כאמור תלויה ועומדת לפני רשות שיפוטית, יופסקו כל ההליכים בה; "רשות שיפוטית", לענין סעיף זה — בית משפט, בית דין, ראש ההוצאה לפועל, בורר וכל רשות אחרת המוסמכת על פי דין לקיים הליכים משפטיים בסכסוך שהאגודה צד להם.

פקיעת סמכויות

318. (א) מיום תחילת הפירוק וכל עוד לא בוטל או עוכב פירוק האגודה לפי הוראות פרק זה, יפקעו סמכויות המינהלה ויתר רשויות האגודה והמפרק יבוא במקומן לכל דבר; ואולם כל פעולה של המינהלה או של רשות אחרת של האגודה שנעשתה לפני פרסום ההודעה ברשומות בדבר פירוק האגודה, לגבי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שניתן צו פירוק לגבי האגודה, תהיה בת־תוקף על אף האמור בסעיף קטן זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי המפרק לאשר פעולה של המינהלה או רשות אחרת של האגודה אם ראה שהדבר דרוש לביצוע הפירוק.

תפיסת נכסים על ידי המפרק

319. המפרק זכאי לתפוס ולקבל לידיו כל נכס של האגודה או שלאגודה הזכות להחזיק בו.

דרישה למסירת נכסים

320. דרש המפרק מאדם פלוני למסור לו כל נכס המוחזק בידיו ולאגודה הזכות לקבלו — חייב אותו אדם למסור לידי המפרק את הנכס האמור במועד ובדרך שקבע המפרק, ואם היתה זכותה של האגודה להחזיק בנכס במשותף עם אותו אדם, חייב הוא לאפשר למפרק את ההחזקה המשותפת.

עשיה בנכסים

321. המפרק רשאי לעשות בנכסי האגודה כפי שייראה לו דרוש לשם ביצוע הפירוק, ובין היתר רשאי הוא להמשיך בקיומם וניהולם של עסקי האגודה או לחסלם, להחזיק בנכסיה

או למסור את ההחזקה בהם, למכרם, להשכירם או לתת בהם טובת הנאה, להטיל על האגודה חובות וליצור לה זכויות, הכל במידה, בדרך ובמועד שיראו לו מועילים ביותר לביצוע הפירוק.

ייצוג האגודה

322. המפרק רשאי להופיע בכל הליך משפטי בשם האגודה, למנות עורך דין או מורשה אחר לייצגו ולשלם שכרם והוצאותיהם מתוך נכסי האגודה.

גביית חובות מחברים

323. המפרק יקבע את החובות המגיעים לאגודה מחברים, מחברים־לשעבר או מעזבונותיהם, לרבות הסכומים המגיעים מכוח סעיפים 70, 71 ו־72, ויצווה על פרעונם.

הוולטה בתביעות

324. המפרק ידון ויחליט בכל תביעה נגד האגודה שהוגשה לו על פי סעיף 316, ובלבד שלא יקבע ריבית אלא עד ליום תחילת הפירוק.

פרעון חובות האגודה

325. המפרק יפרע מתוך נכסי האגודה את חובותיה, כולם או מקצתם, כפי שיקבע, בכפוף לשעבודים שנרשמו מכוח הוראת סעיף 141 ולזכויות הקדימה של החובות; נשארה יתרה לאחר תשלום כל החובות, רשאי המפרק לשלם ריבית על החובות בעד התקופה שלאחר תחילת הפירוק, בשיעור שיקבע, ובלבד שלא ישלם ריבית אלא במקום שהיתה משתלמת אילולא הפירוק ולא יקבע שיעור העולה על השיעור שהיה משתלם אילולא הפירוק.

חלוקת יתרת נכסי האגודה

326. יתרה שנשארה לאחר פרעון חובות האגודה ותשלום הוצאות הפירוק ושכר המפרק, יעשה בה המפרק לפי תקנון האגודה, ובאין הוראות בתקנון — יחלקה בין חברי האגודה בדרך ובשיעורים שיקבע, ובלבד שנכסים המיועדים למטרות ציבוריות יהא רשאי למסור, בתנאים שיקבע, למי שייראה לו מתאים לקיום אותן מטרות, וזאת אף בסטיה מהוראות התקנון.

תקופת ביניים

327. על אף האמור בסעיף 308 לא יחולו סעיפים 321, למעט המשך קיומם וניהולם של עסקי האגודה, ו־323 עד 326 בתקופה שמיום תחילת הפירוק ועד תום המועד להגשת ערעור על פי סעיף 303 (א), ואם הוגש ערעור — עד יום מתן פסק דין שאין עליו ערעור עוד.

שכר המפרק

328. (א) הרשם יקבע את שכר המפרק ורשאי הוא לאשר תשלומי ביניים על חשבון השכר.

(ב) פעלו כמפרקים יותר מאדם אחד, יקבע הרשם חלקו של כל אחד מהם בשכר.

דין הוצאות הפירוק ושכר המפרק

329. הוצאות הפירוק ושכר המפרק יגבה המפרק מתוך נכסי האגודה ויהיו שעבוד ראשון על נכסיה לפני כל שעבוד אחר; לענין סעיף זה, "הוצאות הפירוק" — כל הוצאה שהוציא המפרק או שהתחייב בה והיא לדעתו דרושה לשם ביצוע הפירוק, לרבות השכר וההוצאות האמורים בסעיף 322 וכל הוצאה אחרת בקשר לקיומם, ניהולם והחזקתם של עסקי האגודה או נכסיה בהתאם לסעיף 321.

סמכויות נוספות

330. (א) מפרק רשאי ביזמתו או על פי בקשת צד מעונין כאמור בסעיף 331 —

(1) להזמין אדם להעיד בפניו, להיחקר כעד ולהמציא לו ידיעות בכתב או להגיש מסמך ולדרוש מכל עד שיקיים עדותו בשבועה או בהן צדק;

(2) ליתן צו הכופה אדם לבוא לפניו, לאחר שלא בא לפי הזמנה כאמור בפסקה (1) ללא סיבה סבירה, ולהטיל עליו תשלום ההוצאות שנגרמו מחמת סירובו לציית להזמנה ולקנוס אותו בסכום שלא יעלה על מאתיים לירות;

(3) לקנוס בסכום שלא יעלה על מאתיים לירות אדם שסירב להעיד, להיחקר, למסור ידיעה בכתב או להגיש מסמך כפי שנדרש.

(ב) קנס שהוטל לפי סעיף קטן (א) ייגבה בדרך שגובים קנס שהוטל על ידי בית המשפט.

החלטת המפרק

331. דרישת המפרק והחלטתו לפי סעיפים 318 (ב), 320, 321 ו־323 עד 326 יהיו מנומקות ויינתנו לאחר שניתנה הזדמנות לכל אדם, אשר לדעת המפרק הוא צד מעונין, להשמיע או להגיש טענותיו או ראיותיו.

ערר

332. (א) צד מעונין כאמור בסעיף 331 שהשמיע או הגיש טענותיו לפני המפרק ורואה עצמו נפגע בדרישה או בהחלטה של המפרק כאמור באותו סעיף, רשאי לערור עליה לפני הרשם תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה אם ניתנה בפניו, או מיום שנמסרה לו אם ניתנה שלא בפניו.

(ב) הרשם רשאי לאשר את החלטת המפרק, לבטלה, לשנותה או להחזירה למפרק עם הוראותיו.

סמכויות הרשם

333. (א) בפירוק אגודה יפעל המפרק בפיקוחו של הרשם בלבד ולפי הוראותיו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) ולענין סעיף 332 יהיו לרשם כל הסמכויות שיש למפרק על פי פרק זה.

דין החלטת המפרק

334. דרישת המפרק לפי סעיף 320 והחלטתו לפי סעיפים 321, 323, 324, 325 או 326 שאין עליה ערר עוד, דינה לענין הוצאה לפועל כפסק דין של בית משפט שאין עליו ערעור עוד.

ביטול צו פירוק או עיכובו

335. (א) כל עוד לא נמחק שמה של אגודה מפנקס האגודות רשאי הרשם לצוות על ביטול צו הפירוק או עיכובו לזמן מסויים בתנאים שימצא לנכון.

(ב) הודעה על ביטול צו הפירוק או עיכובו תפורסם על ידי הרשם ברשומות.

(ג) החליט הרשם לבטל צו פירוק או לעכב פירוק אגודה לפי סעיף קטן (א), מי שרשאי לבקש פירוק אגודה לפי סעיף 300 רשאי לערער על צו הרשם לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות האמורה בסעיף קטן (ב).

(ד) לא הוגש ערעור כאמור בסעיף קטן (ג) או הוגש ערעור ונדחה — יהיה תקפו של ביטול צו הפירוק או עיכובו מיום פרסום ההודעה האמורה בסעיף קטן (ב); נתקבל הערעור בפסק דין שאין עליו ערעור עוד — יפרסם הרשם הודעה ברשומות על כך, לאחר שיימסר לו העתק מאומת של פסק הדין, והפירוק יימשך כאילו לא נתן הרשם את הצו לביטול הפירוק או לעיכובו.

תוצאות ביטול צו פירוק או עיכובו

336. בוטל צו לפירוק אגודה או עוכב הפירוק לפי סעיף 335, יחזרו לקדמותן סמכויות מינהלת האגודה ויתר רשויותיה ויוחזרו לאגודה הנכסים והמסמכים שהיו ביום הביטול או העיכוב בידי המפרק, בניכוי הוצאות הפירוק ושכר המפרק המגיעים עד לאותה שעה, הכל בדרך ובמועד שקבע המפרק, ובכפוף לתקנות.

כינוס אסיפות חברים ונושים

337. המפרק רשאי לכנס מזמן לזמן אסיפות של חברי האגודה, רשויותיה או נושיה, לשם ביצוע הפירוק או לשם מסירת פרטים על מצב הפירוק ושמיעת דעתם בעניני הפירוק; באסיפות אלה היושב ראש יהיה המפרק או מי שהוא ימנה לכך.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

דו"ח על סיום הפירוק

338. (א) תוך שלושים יום מיום השלמת הפירוק יגיש המפרק לרשם דין וחשבון סופי על מהלך הפירוק ותוצאותיו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) יראו את הפירוק כנשלם, אם נעשו הפעולות הבאות, במידה שהן ניתנות להיעשות, לדעת הרשם, בלי להאריך את תקופת הפירוק ללא תועלת מעשית:

(1) מומשו נכסי האגודה, כולם או החלק שאפשר היה לממשו, ונגבו מהחברים ומשאינם חברים הסכומים שחבו ושאפשר היה לגבות;

(2) נפרעו החובות בקשר להוצאות הפירוק;

(3) חולקו סופית הנכסים כאמור בסעיפים 325 ו־326, אם היו נכסים כאלה לחלוקה.

מחיקה מפנקס האגודות

339. (א) אישר הרשם את הדין וחשבון הסופי של המפרק, ימחק את שם האגודה מפנקס האגודות והיא תחדל.

(ב) הודעה על המחיקה האמורה בסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

תקנות

340. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, הוראות משלימות לביצוע הפירוק, ובכללן הוראות בדבר —

(1) סדרי הפירוק ונוהליו;

(2) דרכי ההוכחה של תביעות בפני המפרק;

(3) מתן ערובה על ידי המפרק לרשם;

(4) קביעת שכר מפרק והוצאות הפירוק;

(5) ההחזקה וההשקעה של כספים או נכסים שבאו לידי המפרק עקב הפירוק והשימוש בכל יתרת כספים או נכסים שנשארה ללא תובעים;

(6) עיון במסמכים שבידי המפרק ותשלום אגרה בעד העיון;

(7) ניהול ספרים וחשבונות על ידי המפרק וביקורת עליהם;

(8) הארכת מועדים שנקבעו בפרק זה וקביעת מועד לפעולה שלא נקבע לה מועד בפרק זה;

(9) דרכי מסירת מסמכים לפי פרק זה, ורשאי הוא לקבוע מקרים שבהם פרסום ברבים, בדרך שנקבעה, ייחשב כמסירת מסמך לענין פרק זה;

(10) סדר הדין לפני הרשם ולפני המפרק;

(11) תשלום דמי נסיעה ושכר בטלה של עדים שהתייצבו לפני המפרק או לפני הרשם על פי סעיפים 330, 332 ו־333 וגבייתם מתוך נכסי האגודה שבפירוק או מכל אדם אחר.

תחולת הוראות פקודת החברות

341. הוראות סעיפים 143 (1) (ז), 146, 147, 152, 219, 220, 220א (1) עד (4), 220ב, 220ג, 221, 223, 224, 231, 235 ו־236 לפקודת החברות יחולו בשינויים המחוייבים על פי הענין בפירוק אגודה כאילו היתה חברה המתפרקת על ידי בית המשפט ואולם —

(1) סמכויות בית המשפט האמורות בסעיפים האמורים יהיו בידי הרשם;

(2) לענין סעיף 220א לפקודת החברות — "התאריך המתאים" הוא תאריך תחילת פירוק האגודה כאמור בסעיף 308.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

פרק כ"ג: מחיקת אגודה שלא על דרך פירוק

מחיקה

342. הוראות סעיף 242 לפקודת החברות יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על מחיקת אגודה.

חלק ה': ביצוע ועונשין

פרק כ"ד: עונשין

עונשין

343. (א) אגודה שעברה על הוראות סעיפים 75 (א), 76, 86 (ג), 102, 108, 110, 131, 134, 135 או 147 (א), דינה — קנס 100 לירות וקנס נוסף 25 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ב) אגודה שעברה על הוראות סעיפים 53, 113, 132 או 270, דינה — קנס 500 לירות וקנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ג) אגודה שלא קיימה הוראה מהוראות התקנות שהותקנו לפי סעיף 127, דינה — קנס 500 לירות וקנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ד) אגודה שלא מילאה אחרי צו או דרישה של הרשם שניתנו לפי חוק זה, דינה — קנס 5 000 לירות.

(ה) חבר אגודה שעבר על הוראות סעיף 147 (ב), דינו — קנס 100 לירות וקנס נוסף 25 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ו) מנהל אגודה לאשראי שעבר על הוראות סעיף 285, דינו — מאסר שנה חדשים או קנס 1 000 לירות.

(ז) חוקר העובר על הוראות סעיף 138 (ב), דינו — מאסר שנה אחת.

עבירות מינהלה

344. הפרה מינהלת אגודה חובה המוטלת עליה על פי חוק זה, יהיה כל חבר המינהלה אשם בעבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעשתה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הנאותים למניעת העבירה, ודינו — מאסר שנה חדשים או קנס 1 000 לירות.

עשייה בנכס משועבד

345. (א) המעביר או המוציא מרשותו נכס משועבד לפי פרק י' או המטמינו או הפוגע בערכו, כדי להמעיט את הבטחונות לסילוק החוב, מבלי לקבל תחילה רשות בכתב מבעל השעבוד, דינו — קנס 1 000 לירות לכל נכס שביחס אליו בוצעה העבירה, או מאסר ששה חדשים.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יגרע מאחריותו הפלילית או האזרחית של אדם לפי הוראה אחרת של חוק זה או לפי כל דין אחר.

עבירות מפרק

346. (א) מפרק שעבר על הוראות סעיף 313, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות, ואם העבירה נמשכה לאחר תום שלושים יום מיום שקיבל מהרשם התראה על כך — קנס נוסף 100 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה כאמור; ובלבד שתהא הגנה לנאשם בעבירה לפי סעיף קטן זה, אם הוכיח כי עשה את כל הדרוש למסירת הפרטים, הנכסים והמסמכים האמורים בסעיף 313 והעבירה נעברה מסיבה שאינה תלויה בו.

(ב) מפרק שעבר על הוראות סעיף 314, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות, ואם העבירה נמשכה לאחר תום שלושים יום מיום שקיבל התראה מהרשם על כך — קנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה כאמור; ובלבד שתהא הגנה לנאשם בעבירה לפי סעיף קטן זה, אם הוכיח כי עשה את כל הדרוש להכנת הדין וחשבון או להגשת הפרטים המבוקשים, והעבירה נעברה מסיבה שאינה תלויה בו.

עבירות אחרות בפירוק

347. העובר אחת מהעבירות המנויות להלן, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות; ואלו הן:

(1) מוסר ביודעין למפרק או לרשם ידיעה, פרט או מסמך כוזבים או מכילים פרט או רישום כוזבים בקשר לעסקי האגודה שנתפרקה או לנכסיה או לכל ענין אחר שבפירוק, בביטול פירוק או בעיכובו;

(2) מעלים, משחית, מקלקל, מזיק או מזייף כל ספר או מספר הנוגע לרכוש האגודה או לעסקיה;

(3) רושם כל רישום כוזב בכל ספר, פנקס או מסמך הנוגע לרכושה של האגודה או לעסקיה;

(4) מתוך כוונה לרמות, משנה בכל ספר, פנקס או מסמך הנוגע או המתייחס לרכושה או לעסקיה של האגודה, או מוסר מהם לאדם אחר;

(5) מוסר באסיפת נושי האגודה דו"ח על חלק מרכושה של האגודה המראה הפסדים בדויים או הוצאות בדויות;

(6) משיג על ידי הודעה כוזבת או תרמית אחרת, בשביל האגודה, אשראי או רכוש בהקפה;

(7) מוסר הודעות כוזבות, או עושה תרמית אחרת, לשם השגת הסכמתם של נושי האגודה, או של חלק מהם, או כל הסכם שהוא בנוגע לעסקי האגודה או לפירוקה;

(8) נותן במתנה, מעביר או משעבד את רכוש האגודה או גורם לפעולות אלו, גורם להוצאה לפועל של רכוש האגודה, או מעלים חלק כל שהוא מרכוש האגודה, והכל — בתוך שני חדשים לפני היום שניתן נגד האגודה פסק דין או צו לתשלום כספים שטרם סולקו או בכל עת לאחר יום זה, ומתוך כוונה לרמות את נושי האגודה;

(9) מפריע למפרק, על ידי שימוש בכוח או באיום לשימוש בכוח, לפעול על פי סמכויותיו לפי פרק כ"ב.

דין אחראי באי־ניהול חשבונות נכונים

348. (א) אגודה שפורקה, ולא ניהלה פנקסי חשבונות נאותים תוך תקופה של שנתיים שקדמה לתחילת הפירוק, דינו של כל חבר המינהלה או עובד האגודה שביודעין השתתף בעבירה זו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות, אלא אם הוכיח שהתנהג ביושר, או שבנסיבות שבהן התנהלו עסקי האגודה מן הצדק הוא לסלוח לו על העבירה.

(ב) לענין סעיף זה יראו פנקסי חשבונות כלא נאותים, אם לא נוהלו בדרך הדרושה כדי להראות ולהסביר את פעולותיה ואת מצבה הכספי של האגודה.

דין חברי מינהלה ועובדים

349. נעברה על ידי אגודה עבירה על פי חוק זה, אשם בעבירה גם כל חבר מינהלה ועובד האגודה האחראי למעשה או למחדל המהווים את העבירה, אם לא הוכיחו שהעבירה נעברה שלא בידיעתם או שנקטו אמצעים סבירים למניעתה.

המכהן כשהוא פסול

350. הפועל או מכהן בתור חבר המינהלה, המועצה, ועדת הביקורת או רשות אחרת של אגודה, או בתור מנהל אגודה לאשראי, או המסכים להיבחר להן, והוא פסול לכך לפי חוק זה או התקנות לפיו או תקנון האגודה, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות.

עונש כשלא נקבע במפורש

351. המפר הוראה מהוראות חוק זה או צו או תקנות לפיו, ולא נקבע לעבירה עונש אחר, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות.

פרק כ"ה: הוראות שונות

התקנת תקנות

352. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות עיון במסמכים במשרדו של הרשם ואימות העתקים מהם, אגרות בקשר לכל פעולה או שירות של הרשם ואגרת שירותים שנתית.

(ב) תקנות לפי חוק זה יכול שיהיו לכל האגודות, לחלק מהן או לסוג אגודות.

(ג) לא יתקין השר תקנות לפי חוק זה אלא לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

גביית סכומים המגיעים לאוצר המדינה

353. פקודת המסים (גביה)[14] — להוציא סעיף 12 שבה — תחול על כל סכום המגיע לאוצר המדינה לפי חוק זה כאילו היה מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

עצמאות החוק

354. בענינים שחוק זה דן בהם — למעט סעיפים 141, 172, 173, 341 ו־342 — לא יחול סימן 46 לדבר־המלך במועצתו על ארץ ישראל, 1922 — 1947[15].

הוראות מעבר

355. (א) אגודה שהיתה רשומה ערב תחילתו של חוק זה לפי פקודת האגודות השיתופיות (להלן — אגודה קיימת) רשאית להגיש לרשם את תקנונה לאישור מחדש.

(ב) היו בתקנון אגודה קיימת הוראות שהן מנוגדות להוראות חוק זה או שאינן מתיישבות עמן, יוגש התקנון לאישור כאמור בסעיף קטן (א) כשהוא מותאם להוראות חוק זה, בדרך של שינוי תקנון לפי סימן ג' לפרק ג'.

(ג) תקנונה של אגודה קיימת יהא בטל בתום שנתיים מתאריך פרסומו של חוק זה ברשומות, ובמקומו יבוא לכל דבר התקנון לדוגמה כאמור בסעיף 39, אלא אם אישר הרשם את תקנון האגודה קודם לכן על פי סעיף קטן (א).

(ד) אם ערב תחילתו של חוק זה היתה בתקנונה של אגודה קיימת (להלן — האגודה הראשונה) הוראה, שלפיה אגודה אחרת היא חברה באגודה הראשונה בזכויות מיוחדות, או אם היתה בתקנונה של האגודה הראשונה הוראה בדבר הסתנפותה לאגודה אחרת שאינה ברית פיקוח, ולפי תקנונה של האגודה הראשונה הוקנו לאגודה האחרת זכויות מיוחדות באגודה הראשונה — יראו את האגודה האחרת כחבר נלווה באגודה הראשונה, בזכויות הכלולות בתקנונה של האגודה הראשונה ובכפוף להוראות חוק זה, ולא יהיה צורך לקבל לכך אישורו של השר.

(ה) אם ערב תחילתו של חוק זה היתה בתקנונה של האגודה הראשונה הוראה, שלפיה שתי אגודות אחרות או יותר הן חברות באגודה הראשונה בזכויות מיוחדות, או אם בתקנונה של האגודה הראשונה היתה הוראה בדבר הסתנפותה לשתי אגודות אחרות או יותר שאינן ברית פיקוח, ולפי תקנונה של האגודה הראשונה הוקנו לאגודות האחרות זכויות מיוחדות באגודה הראשונה — יראו אחת מהאגודות האחרות, שיקבע השר, כחבר נלווה באגודה הראשונה בזכויות הכלולות בתקנונה של האגודה הראשונה ובכפוף להוראות חוק זה.

תחילה

356. תחילתו של חוק זה היא מיום פרסומו ברשומות; אולם לגבי אגודה קיימת תחילתו ביום שנתן הרשם אישור לתקנון האגודה לפי סעיף 355 (א) או בתום שנתיים מיום פרסום חוק זה ברשומות, הכל לפי התאריך המוקדם יותר, ויראו את האגודה כאילו נרשמה לפי הוראות חוק זה מיום שהוא חל עליה.

---

14 חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

15 חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2738.

357. בטלים —

(1) פקודת האגודות השיתופיות; ואולם הוראה זו לא תחול על אגודה קיימת כל עוד לא חל חוק זה לגביה לפי סעיף 356;

(2) סעיף 22(3) לפקודת החברות.

דברי הסבר

החוק המוצע בא להחליף את פקודת האגודות השיתופיות, אשר מאז שנחקקה, בשנת 1933, לא הוכנסו בה אלא שינויים קלים, ולפיכך חלק ניכר מהוראותיה התיישן ואינו עונה לצרכי הציבור הקואופרטיבי בישראל כיום.

והרי עיקר הוראות החוק המוצע:

א. החוק המוצע קובע שני סוגי אגודות שיתופיות, ראשוניות ומרכזיות (סעיף 2).

ב. נקבעה אפשרות להפרדת סמכויות בין בריתות הפיקוח, שיפעלו רק בשטח ביקורת החשבונות והפיקוח, לבין בריתות הסיוע, שיפעלו בשטחי ההדרכה, החינוך, הסיוע והטיפול בייסוד אגודות חדשות (סעיפים 3 ו־4).

ג. כדי להדגיש ביתר בהירות את ההבדל בין מפעל שיתופי לבין מפעל שאינו שיתופי, קובע החוק המוצע כי קבלת רווחים על ידי חברי האגודה, על ההון המושקע על ידיהם באגודה, אינה יכולה להיות המטרה העיקרית או אחת המטרות העיקריות שלשמן נוסדה האגודה (סעיף 5).

ד. החוק המוצע מתיר שלאגודה יהיו, בנוסף למטרות האמורות בחוק, גם מטרות לקי־דומם התרבותי או הרוחני של חבריה ולקידום תנועת האיגוד השיתופי (סעיף 6).

ה. נקבעו עילות מפורטות לסירוב לרשום אגודה על ידי הרשם. בפקודה הקיימת לא פורטו עילות כאלה (סעיף 23).

ו. לפי הפקודה הקיימת אפשר במקרים מסויימים לערור על צווי הרשם לפני שר העבודה. החוק המוצע קובע כי אפשר לערער על החלטת הרשם לפני בית המשפט המחוזי בירושלים, במקרים של סירוב לרשום אגודה או שינוי שם אגודה, או סירוב לרשום שינוי בתקנון אגודה (סעיפים 24, 34 ו־42).

ז. כדי להגן על זכותם הייחודית של תאגידים קיימים להשתמש בשמותיהם, מעניק החוק המוצע סמכות לרשם לצוות על אגודה שתשנה את שמה, ואם לא עשתה כן תוך הזמן שנקבע לה לכך יהיה הרשם רשאי לקבוע את שמה (סעיף 34).

ח. כוחו של תקנון אגודה הוא ככוחו של חוזה בין האגודה לבין חבריה ובין החברים בינם לבין עצמם לקיום הוראות התקנון על שינוייו. בתקנון של אגודה המעניק זכויות לאגודה מרכזית, רואים אותו כחוזה בין האגודה לבין אותה אגודה מרכזית לקיום הוראות התקנון על שינוייו (סעיף 38).

ט. מוצע שבאגודה יכול שיהיה חבר בעל מעמד מיוחד, הקרוי "חבר נלווה". זכויותיו הן כקבוע בתקנון האגודה ובכפוף לחוק. לנציגו של החבר הנלווה באסיפה הכללית של האגודה יהיה מספר הקולות הקבוע בתקנון, ובלבד שלא יעלה על שליש כלל הקולות בעניינים הקובעים את אופיה ומהותה של האגודה, ועל רבע כלל הקולות בכל ענין אחר.

נציגו של החבר הנלווה זכאי לדרוש שההחלטה מסויימת — שהיא, לדעתו, נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את מטרותיו הכלליות של החבר הנלווה, כפי שהיו ביום היותו לחבר נלווה, ונתקבלה ברוב קטן מ־75% מהקולות שניתנו — תועבר לדיון לועדה מיוחדת. החליטה הועדה המיוחדת, תוך ששים יום מיום האסיפה הכללית שקיבלה את ההחלטה האמורה, לקבל את דעתו של נציג החבר הנלווה — תהא ההחלטה בטלה. לא החליטה כך תוך הזמן שנקבע — תהא ההחלטה תקפה.

חבר נלווה לא ישתתף בבחירת המינהלה של האגודה אך יהיה רשאי למנות נציג אחד משלו כחבר המינהלה.

הענקת זכויות מיוחדות לחבר הנלווה כאמור היא במידה מסויימת סטיה מהעקרונות המקובלים של האיגוד השיתופי, משום כך מתנה החוק המוצע את הענקת הזכויות האלו בתנאים מסויימים, שמטרתם להגן על האינטרסים והזכויות של האגודה, החבר הנלווה והציבור (סעיפים 49 עד 51, 81, 84 (ג), 91, 103 (ד) ו־106).

י. שלא כפקודה הקיימת, מעניק החוק המוצע לרשם את הסמכות לצוות, לפי בקשת המעונינים, על תיקון פנקס החברים של אגודה, כל אימת שאדם רשאי להיות כלול בפנקס ולא נכלל בו או שהוא כלול בו ללא זכות (סעיף 54).

יא. מוצע שבאגודה מרכזית יהיו החברים מיוצגים לפי הוראות תקנונה ולכל חבר בה יהיה מספר קולות כקבוע בו, אבל רשאי השר לקבוע בתקנות סייגים לשיעור הקולות כאמור (סעיפים 80 (ב) ו־84 (ב)).

יב. באגודות גדולות יכולה לבוא במקום האסיפה הכללית אסיפת מורשים של החברים, אם הדבר נקבע בתקנון, ובמקרים מסויימים — לפי הוראת שר העבודה לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי (סעיף 85).

יג. החוק המוצע קובע סוגים מסויימים של אנשים הפסולים לחבר.ת במינהלה. נקבע גם שהאסיפה הכללית רשאית, בהחלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם, לפטר את המינהלה, או חבר בה, אף תוך תקופת כהונתם, אם יש בתקנון הוראה מפורשת המרשה זאת ובתנאים שנקבעו בתקנון. נוסף לכך אם נוכח הרשם שמינהלתה של אגודה פלונית אינה פעילה או שהיא מזניחה את עניני האגודה, או שלא נבחרה מינהלה — רשאי הוא למנות, בתנאים מסויימים, מינהלה זמנית לאגודה (סעיפים 92, 95 ו־96).

יד. שלא כפקודה הקיימת, נותן החוק המוצע מעמד למועצה ולועדת ביקורת של אגודה. קיום המועצה הוא דבר של רשות ולא חובה בשביל אגודה (פרט לאגודה לאשראי). סמכויותיה ודרך בחירתה של מועצת אגודה ייקבעו בתקנון, בכפוף לתקנות, ובלבד שלא ייקבעו למועצה סמכויות המוקנות בחוק עצמו לאסיפה כללית; אך אגודה רשאית לקבוע בתקנונה, שאם מספר חבריה יעלה על המספר הנקוב לכך בתקנות, תבוא המועצה במקום האסיפה הכללית, לכל דבר או לדברים מסויימים, ובלבד שהאסיפה הכללית תתכנס לפחות אחת לארבע שנים. גם בחירת ועדת ביקורת הוא דבר שברשות בלבד, ואולם אם האגודה אינה חברה בברית פיקוח ומספר חבריה עולה על הנקוב לכך בתקנות — חייבת היא לבחור בועדת ביקורת (סעיפים 103, 104 ו־281).

טו. מניות־חבר באגודה יהיו מסוג אחד, אבל רשאי הרשם, במקרים ובתנאים שנקבעו בתקנות, להתיר יצירת סוגי מניות־חבר נוספים. כדי לשמור על האינטרסים של חברי האגודה ונושיה, נקבע איסור לשלם לחבר תשלום שיש בו להפחית הון מניות־החבר של האגודה, אלא אם הותר הדבר בתקנון ובכפוף לסייגים שנקבעו בתקנות. האיסור האמור לא יחול על תשלומי אגודה הנמנית עם סוג שנקבע בתקנות, כשהתשלום הוא לחבר בעד

עבודתו במפעל האגודה ובתחום הסכומים שהשר אישר אותם כשכר עבודה מקובל; האיסור לא יחול גם במקרים מסויימים אחרים שנקבעו בתקנות (סעיפים 57 ו־ 63).

טז. מניית־חבר תיפדה (עם פקיעת החברות) בסכום שהחבר שילם תמורתה. ואולם באגודה הנמנית עם סוג אגודות שנקבע לכך בתקנות תיפדה מניית־חבר של החבר לפי ערכה ביום פקיעת החברות, והשר רשאי לקבוע בתקנות את שיטת החישוב של ערך מניית־החבר (סעיפים 66 ו־ 67).

יז. החוק המוצע קובע שתי צורות של אחריות חבר אגודה לחובותיה בפירוק: אחריות לפי מניות־החבר בלבד, ואחריות כדי סכום פלוני, או כדי סכום המחושב בדרך שנקבעה בתקנון, בנוסף לאחריות החבר לפי מניית־חבר, או במקומה אם אין מניות־חבר. עם זאת מאפשר החוק לאגודה לדרוש מחבר, אם תקנונה מרשה זאת ועל פי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית, תשלומים לכיסוי הגרעון שלה או להפחתתו ובלבד שהסכום הנדרש לא יעלה על המקסימום שנקבע לכך בתקנון או בתקנות (סעיפים 71 ו־ 73).

יח. אגודה תהא רשאית, בהתאם להוראות התקנון שלה, להטיל על חבריה קנסות בשל הפרת הוראה בתקנון. השר רשאי לקבוע בתקנות את השיעור המקסימלי של הקנסות וכן להגביל את העילות שבגללן מותר לאגודה להטיל קנסות על חבריה. נוסף לכך, חבר אגודה שהוטל עליו קנס רשאי לערער על הטלת הקנס בפני בית המשפט המחוזי (סעיף 112).

יט. החוק המוצע, כדרך הפקודה הקיימת, מרשה לאגודה לעשות פעולות המעניקות טובת הנאה גם למי שאינו חבר, אבל רק במידה שסמכות זו נתונה לה בתקנון. עם זאת מוצע שהלוואת כספים למי שאינו חבר באגודה טעונה הסכמתו בכתב של הרשם (סעיף 113).

כ. החוק המוצע מעניק סמכות לשר להגביל, בתקנות לסוגי אגודות, את העסקתם של עובדים שכירים (סעיף 114).

כא. חלוקת דיבידנד על ידי האגודה תהיה על בסיס מספר מניות־החבר שבידי כל חבר, באופן שווה לכל מניית־חבר, אבל התקנון יכול להורות שמניות שבידי חבר פלוני, העודפות על המספר שהוא חייב לרכוש לפי התקנון, לא יזכו אותו לקבל דיבידנד עליהן והכל בכפוף למה שנקבע בענין זה בתקנות (סעיף 135).

כב. הרשם יוכל למנות חוקר, ולו יהיו כל הסמכויות של ועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה. חוקר שהגיעה אליו ידיעה תוך ביצוע חקירה באגודה חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא למי שהוסמך לכך כדין (סעיף 138).

כג. חלק ב׳ לחוק המוצע מוקדש לאגודות של ההתיישבות החקלאית, היינו, קיבוץ, מושב עובדים, מושב שיתופי וכפר שיתופי.

לענין קיבוץ קובע החוק המוצע הוראות מיוחדות להבטחת זכויות הקיבוץ במקרקעין שבהחזקתו, בדבר פינוי מקרקעין של קיבוץ על ידי אדם שחברותו בקיבוץ פקעה, בדבר זכותו של חבר לגימלה, מענק וכו׳, בדבר מזונות שחבר קיבוץ נתחייב בתשלומם ועוד (סעיפים 180 עד 186).

כד. לענין מושב עובדים מציע החוק זהות מלאה בין מושב העובדים כאגודה לבין מושב העובדים כיחידה גיאוגרפית. משום כך נקבע, כי במושב עובדים תהא מינהלת מושב העובדים הועד המקומי לענין פקודת המועצות המקומיות, ולא תקום אגודה במושב עובדים, בנוסף לאגודה המהווה את המושב, אם מטרותיה דומות בעיקרן למטרות המושב. לא תהיה בעלות או זכות חכירה או החזקה על מקרקעין שבתחום מושב העובדים למי שאינו חבר בו, אלא בהסכמת מושב העובדים ובתנאים שיקבע (סעיפים 191, 192, ו־242).

כעילות להוצאת חבר ממושב עובדים קובע החוק המוצע בעיקר את הזנחת עיבוד המשק, מגורים דרך קבע מחוץ למושב העובדים (פרט לנסיבות מסויימות), הפרת התקנון, והפרת השלום במושב, אך לא תופסק חברותו של חבר במושב העובדים בשל השתייכותו המפלגתית. לגבי עצם הוצאת החבר קובע החוק שהיא טעונה החלטה של האסיפה הכללית שלאחריה בא משאל בין חברי מושב העובדים, ובמשאל זה נדרש רוב מיוחד להוצאת החבר. המושב חייב לשלם לחבר מוצא את תמורת משקו, ואם אין הסכם בין החבר המוצא ומושב העובדים לגבי התמורה — תפסוק בדבר ועדת שומה שתוקם לכל מקרה. על החלטת ועדת השומה, וכן על עצם ההחלטה להוציא את החבר, אפשר לערור לועדת העררים שתוקם לפי החוק המוצע, וממנה יש עוד זכות ערעור לבית המשפט העליון (סעיפים 199 עד 214 ו־239).

חבר שברצונו לצאת ממושב עובדים ולמסור את משקו לאחר זקוק להסכמת מושב העובדים. סירב מושב העובדים ללא טעם סביר לקבל את החבר החדש, חייב הוא לפצות את החבר לפי הכללים שנקבעו לגבי חבר מוצא (סעיף 215).

מושב העובדים ייצג את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים בכל עניני התכנון החקלאי. תקנון מושב העובדים יכלול הוראות בדבר קיום אספקה לחברים, שיווק תוצרתם ועזרה הדדית (סעיפים 245 ו־247).

נקבעו סמכויות לתנועה מושבית לגבי מושב עובדים שהוא חבר בה (סעיפים 217 ואילך).

עובד ציבור במושב נחשב גם הוא כחבר מושב, אף אם אין לו משק חקלאי, ונקבעו לגביו הוראות שונות (סעיפים 193, 196, 198, 215 (ה) ו־250).

כה. לאור ייחודו של המושב השיתופי נקבע, כי הוראות מסויימות של החוק המוצע לא יחולו עליו. אולם הוראות מסויימות הכלולות בפרק על הקיבוץ יחולו גם על מושב שיתופי, בתיאומים הדרושים לפי הענין. מושבים שיתופיים רשאים להיות חברים בתנועה מושבית, וסמכויות מסויימות של תנועה מושבית לגבי מושב עובדים שהוא חבר בה חלות גם על מושב שיתופי שהוא חבר בתנועה מושבית (סעיפים 255 עד 257).

כו. לגבי כפר שיתופי קובע החוק המוצע הוראות בדבר סגולות ההכשרה לחברות, שימוש במקרקעין וייצוג הכפר השיתופי וחבריו (סעיפים 258 עד 268).

כז. לדיון בעררים על החלטות מסויימות של רשויות מושב עובדים תוקם ועדת עררים, שתהיה מורכבת משופט בית משפט מחוזי ומשני מומחים מתוך רשימה שקבע שר העבודה לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי. המומחים ישמשו יועצים לשופט, אולם דעתו של השופט היא הקובעת. ועדת העררים לא תהיה קשורה בדיני ראיות אלא תנהג לפי שיקול דעתה בחומר שלפניה, ויהיו לה כל הסמכויות שאפשר להעניק לועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה. על החלטות ועדת העררים ניתן לערער בפני בית המשפט העליון (סעיפים 233 עד 237, 240 ו־241).

כח. חלק ג׳ לחוק כולל הוראות מיוחדות לגבי סוגים שונים של אגודות:

(1) לגבי בריתות פיקוח ובריתות סיוע — הוראות המסדירות את היחסים ביניהן לבין האגודות החברות בהן, ואת היחסים בין בריתות פיקוח לבין בריתות סיוע (סעיפים 269 עד 273);

(2) לגבי אגודה מיוחדת כגון ״חברת העובדים״ — הוראות הנותנות לשר סמכות להרשות לה לקבוע בתקנונה מטרות מיוחדות; לגבי אגודה כזו לא ישתמש הרשם בסמכויותיו לכנס אסיפה כללית ולמנות מינהלה זמנית, אלא באישור השר, שייתן לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי (סעיפים 274 ו־275);

(3) לגבי אגודות לאשראי, שברשותן סכומים גדולים של פקדונות הציבור — הוראות מיוחדות להגברת הפיקוח עליהן מצד בריתות הפיקוח, הרשם וחברי האגודות (סעיפים 277 עד 290);

(4) לגבי קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולחסכון — הוראות המסדירות את תשלום הסכומים המגיעים מאת האגודות עקב פטירת חבר (סעיפים 291 עד 295);

(5) לגבי אגודות שיכון — הוראות בנוגע לזכותו של החבר להעביר את זכויותיו לאחר (סעיפים 296 עד 299).

כט. החוק המוצע מכניס שורה של שינויים בענין שעבוד נכסי חבר לזכותה של אגודה. שעבוד כזה ניתן לעשות, לפי דרישת האגודה, גם לזכות אדם אחר, או לזכות מוסד מיישב, או להעבירו לאדם אחר.

לפי הפקודה הקיימת צריך שעבוד מעין זה להיות רשום אצל הפקיד המחוזי של הנפה שבה נמצאים הנכסים הכלולים בשעבוד. ואילו החוק המוצע קובע שרישום שעבוד ייעשה בידי הרשם או בידי מי שנקבע לכך בתקנות לגבי אזור פלוני (סעיפים 142 עד 150).

ל. שלא כפקודה הקיימת קובע החוק המוצע הוראות מפורטות בנוגע למיזוג אגודות קיימות או העברת הנכסים והחובות שלהן לאגודה קיימת, תוך הבטחת זכויות החברים והנושים (סעיפים 151 עד 159).

נקבעו גם הוראות המאפשרות לאגודה להתחלק למספר אגודות (סעיפים 160 עד 165).

לא. צו לפירוק אגודה יינתן מאת הרשם, אולם תהא זכות ערעור על כך לבית המשפט המחוזי. הפירוק עצמו יבוצע על ידי מפרק שימנה הרשם ותחת פיקוחו של הרשם (סעיפים 300 ואילך).

לב. בענין סכסוכים בין אגודה לבין חבר, או מי שהיה חבר, או מי שתובע מכוח חבר, וכן סכסוכים בין חברי האגודה, כשהסכסוכים נובעים מחברות באגודה או מפעולות האגודה, מותר לקבוע בתקנון הוראות ליישובם בדרך של בוררות, ויכול שייקבע בתקנון כי יישובו של סכסוך יובא לפני הרשם או לפני בורר שימנה. לפי הפקודה הקיימת, אין פקודת הבוררות חלה על יישוב סכסוך כאמור שמתברר לפני הרשם, והחלטת הרשם היא סופית. לעומת זאת קובע החוק המוצע שהוראות פקודת הבוררות יחולו על כל בוררות בסכסוכים האמורים (סעיף 173).

לג. החוק המוצע נותן מעמד חוקי למועצת האיגוד השיתופי, הקיימת גם כיום אך ללא סמכות מכוח חוק, וקובע את סמכויותיה והרכבה. השר רשאי לקבוע בתקנות את סדרי עבודתה של המועצה ונוהל דיוניה. המועצה רשאית למנות ועדות לענינים שונים שבסמכותה, ולאצול לועדות אלה מסמכויותיה. המועצה חייבת למנות ועדות לקיבוצים, למושבי עובדים, למושבים שיתופיים ולכפרים שיתופיים (סעיפים 10 עד 17).

לד. לפי סעיף 256 לפקודת החברות, רשאית אגודה להתארגן כחברה, אך אין חברה יכולה להתארגן כאגודה בלי להיזקק לתהליך המסובך של פירוק. החוק המוצע יוצר אפשרות לחברה שלא הקצתה מניות למוכ"ז להתארגן כאגודה (סעיפים 166 עד 171).

לה. החוק המוצע קובע, שתקנונה של כל אגודה קיימת יהיה בטל תוך שנתיים מיום פרסום החוק ברשומות, זולת אם אושר מחדש קודם לכן על ידי הרשם. בטל תקנון כאמור — יבוא במקומו תקנון לדוגמה שקבע שר העבודה (סעיף 355).

רשומות

הצעות חוק

י"ז באדר א' תשכ"ז 721 27 בפברואר 1967

עמוד

חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז—1967 102

חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז–1967

הוספת סעיפים 11א עד 11ג

1. אחרי סעיף 11 לחוק הבטיחות במקומות ציבוריים, תשכ"ג–1962[1] (להלן — החוק העיקרי), יבוא:

"חובה למנות סדרנים מוסמכים

"11א. (א) שר המשטרה רשאי להטיל בתקנות חובה על האחראי לבטיחות במקום אסיפות קבוע מהסוג שיפרש למנות סדרנים מוסמכים לא פחות מן המספר שיקבע לאותו מקום מפקד משטרת המחוז או קצין משטרה שהמפקד הסמיכו לכך; מספר הסדרנים ייקבע בהתחשב בסביבתו, באופיו, באנשים הנוהגים לבקר בו וכיוצא באלה, והם יעמדו לרשותו של האחראי לבטיחות.

(ב) הודעה על מספר הסדרנים המוסמכים שנקבע לפי סעיף קטן (א) תישלח לאחראי לבטיחות בדואר רשום, ועליו למנותם תוך 30 יום מיום קבלת ההודעה; עד שתבוא ההודעה ימנה האחראי לפחות סדרן מוסמך אחד.

אישור סדרנים מוסמכים

"11ב. (א) סדרן מוסמך יהיה תושב ישראל בגיר ומינויו טעון אישור של מפקד משטרת המחוז או קצין משטרה שהמפקד הסמיכו לכך, והוא רשאי לבטל אישור שניתן לסדרן מוסמך אם לדעתו אינו ראוי להיות סדרן מוסמך, ובלבד שניתנה לסדרן הזדמנות באותה להשמיע טענותיו.

(ב) סדרן מוסמך יכול שיהא גם סדרן בטיחות, אולם לא תחול על העסקתו הוראת כל דין המחייבת להעסיק בעבודת סדרנות מוגבלים בכשרם.

(ג) שר המשטרה רשאי לקבוע את סדרי מתן האישור לפי סעיף קטן (א) ואת סימן ההיכר שכל סדרן מוסמך יהא חייב לשאת בשעת מילוי תפקידו.

סמכויות סדרן מוסמך

"11ג. (א) עבר אדם במקום אסיפות קבוע עבירה לפי חיקוק הקובע כללים בדבר התנהגותם של באי אסיפות או עבירה אחרת שענשה מאסר חודש לפחות, או הפר את הסדר במקום אסיפה, רשאי סדרן מוסמך, שלעיניו נעשה מעשה כאמור או שהיה לו יסוד סביר להניח שהאדם עשה לא מכבר מעשה כאמור — להורות לאדם שיזהה עצמו להנחת דעתו או שיצא מן המקום, הכל כפי שימצא מתאים לנסיבות המקרה.

(ב) לא זיהה אדם עצמו כשנדרש לעשות כן לפי סעיף קטן (א), רשאי סדרן מוסמך לעצרו במקום האסיפה או סמוך לו עד לבוא שוטר, אך לא יותר מאשר שלוש שעות.

(ג) לא יצא אדם ממקום אסיפה כשנדרש לעשות כן לפי סעיף קטן (א), רשאי סדרן מוסמך להוציאו ולהשתמש בכוח במידה הדרושה לשם כך."

---

[1] ס"ח תשכ"ג, עמ' 2.

2. בסעיף 13 לחוק העיקרי, אחרי "לסדרן בטיחות" יבוא "או לסדרן מוסמך". תיקון סעיף 13

3. תחילתו של חוק זה היא כעבור שלושה חדשים מיום קבלתו בכנסת. תחילה

דברי הסבר

באולמות ציבוריים, ובעיקר בבתי קולנוע או במופעי בידור אחרים, נתרבו לאחרונה מקרים של התפרעות, הפרת הסדר או עבירות על חוקי עזר של רשויות מקומיות, כגון בדבר איסור העישון או מניעת מפגעים. סדרני הבטיחות הנוכחים במקום אין בכוחם לעתים להשתלט על המתפרעים, אם שהם נכים ואם מחמת הספק בדבר סמכותם לסלק מתפרע אל מחוץ לאולם. עד לבוא המשטרה למקום נאלצים המבקרים שומרי הסדר לשאת בסבל הפרת הסדר.

החוק המוצע בא לאפשר ריסון תכוף של מפירי הסדר על ידי סדרנים מיוחדים שיוסמכו לדרוש מאדם שיזהה עצמו ולהורות לו לצאת מהמקום, ואם יסרב — להוציאו בכוח או לעצרו עד לבוא שוטר. מינוי סדרן מוסמך יהיה טעון אישור מראש מאת המשטרה ואת המספר המינימלי של סדרנים כאלה יקבע קצין המשטרה לגבי כל מקום לפי נתוניו. סוגי המקומות שביחס אליהם תחול חובת מינוי סדרנים מוסמכים ייקבעו על ידי שר המשטרה בתקנות.

וזה נוסחו של סעיף 13 לחוק העיקרי:

הפרעה במילוי תפקיד

13. מי שמפריע לאחראי לבטיחות או לסדרן בטיחות במילוי תפקידם לפי חוק זה או מי שאינו מקיים את הוראותיהם, דינו — מאסר שנה אחת או קנס 1000 לירות.

רשומות

הצעות חוק

ט"ז באלול תשכ"ח | 791 | 9 בספטמבר 1968

עמוד

חוק חוזה עבודה, תשכ"ח—1968 384

חוק חוזה עבודה, תשכ"ח–1968

מהות חוזה עבודה

1. בחוזה עבודה מתחייב אדם לעבוד בשירותו של אדם אחר תמורת שכר.

הסכם ונוהג

2. פרטים של חוזה עבודה שלא נקבעו בהסכם בין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם, יהיו לפי הנוהג שצדדים סבירים רואים אותו כחל על חוזה מסוג זה.

תום־לב

3. חיוב הנובע מחוזה עבודה יש לקיימו בדרך מקובלת ובתום לב; והוא הדין לגבי השימוש בזכות הנובעת מן החוזה.

העברת חוזה

4. (א) צד לחוזה עבודה אינו יכול להעביר את החוזה לזולתו בלי הסכמת הצד השני לאותה העברה; הסכמה כללית של העובד שניתנה מראש לא יראוה כהסכמה לענין זה.

(ב) העובד חייב לבצע את החוזה בעצמו, אם אין כוונה אחרת משתמעת ממהות העבודה או מתנאיה.

חובות העובד

5. (א) העובד חייב לעשות עבודתו בנאמנות, בחריצות ובהתאם להוראות המעביד.

(ב) לא יתנהג עובד בביצוע העבודה באופן העלול לסכן את בטיחותו, את בטיחות מעבידו, או את בטיחותם של אחרים שהמעביד עשוי להיות אחראי כלפיהם.

(ג) לא יקבל העובד מכל אדם טובת הנאה או הבטחה לטובת הנאה בקשר לעבודה, שלא בהסכמתו של המעביד.

פטור מפיצויים

6. עובד החייב למעביד פיצויים בשל מעשה או מחדל שעשה במהלך עבודתו, רשאי בית המשפט לפטרו מתשלום הפיצויים, כולם או מקצתם, אם פעל בתום־לב ונתכוון למילוי תפקידיו.

חובות המעביד

7. (א) המעביד חייב לספק לעובד את הכלים והחמרים הדרושים לביצוע העבודה.

(ב) המעביד חייב לדאוג שתנאי העבודה ושיטותיה יהיו מותאמים להבטחת בטיחותו ובריאותו של העובד בהתחשב עם סוג עבודתו.

(ג) המעביד חייב לשפות את העובד על ההוצאות הדרושות לביצוע עבודתו שהוציא באופן סביר.

שכר עבודה

8. (א) לא הוסכם על שכר העבודה או על דרך קביעתו ישולם השכר הראוי.

(ב) עובד שבא למקום העבודה והיה מוכן לעשות עבודתו, אולם בגלל סיבה שאינו אחראי לה לא עבד, זכאי לשכרו.

תחילת תקופת עבודה

9. לא הוסכם על תחילת תקופת העבודה, תתחיל התקופה עם גמירת החוזה.

סיום חוזה העבודה

10. (א) לא הוסכם על תקופת עבודה קצובה או על עבודה מסויימת, רשאי כל צד לסיים את החוזה על ידי מתן הודעה לצד השני; והוא הדין כשהחוזה היה לתקופה קצובה או לעבודה מסויימת וייחסי העבודה נמשכו לאחר תום התקופה או העבודה.

(ב) הודעה על סיום החוזה תינתן לפחות עשרה ימים מראש, זולת הודעה שהיא תוצאה מהפרת החוזה על ידי הצד השני או הודעה על התפטרות או פיטורים של עובד בתוך תקופת הנסיון.

(ג) היה החוזה לתקופה העולה על שלוש שנים, רשאי העובד לסיימו בתום שלוש שנים על ידי מתן הודעה למעביד, זולת אם שר העבודה, או מי שהוסמך לכך מטעמו, אישר את החלת החוזה מעבר לשלוש השנים.

(ד) נפטר העובד או הוכרז פסול־דין, מסתיים חוזה העבודה.

תעודות

11. (א) עובד שנתקבל לעבודה ללא חוזה בכתב, יתן לו המעביד, לפי דרישתו, תעודה המציינת את שמות הצדדים לחוזה, את תאריך תחילת העבודה ואת השכר; שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות פרטים נוספים שיש לכלול בתעודה זו ורשאי הוא, בצו, לפטור סוגי מעבידים מהחובה לפי סעיף קטן זה.

(ב) עובד שנסתיים חוזה עבודתו, יתן לו המעביד, לפי דרישתו, תעודה המציינת את תקופת העבודה ואת סוג העבודה שהעובד ביצע; אין לציין בתעודה זו כל פרט לרעת העובד.

תחולה

12. הוראות חוק זה יחולו כשאין בדין אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון ובאין כוונה אחרת משתמעת מן ההסכם בין הצדדים.

איסור התנאה

13. הוראות סעיפים 6, 7 (ב), 10 (ב) ו־(ג) אינן ניתנות להתנאה לרעת העובד.

חוזה למלאכה, לשירותים וכו׳

14. חוזה לעשיית מלאכה, למתן שירות, או להספקת נכס שיש להפיקו או לייצרו ורוב החמרים הדרושים לכך ניתנים על ידי המזמין, במידה שהחוזה אינו בבחינת חוזה עבודה, יחולו עליו, בשינויים המחוייבים, סעיפים 4 (ב), 5, 6, 11, 13—17, 19, 20, 28, 31 ו־32 של חוק המכר, תשכ״ח—1968 [1], ולא יחולו עליו הוראות חוק זה.

דין המדינה

15. לענין חוק זה דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.

אי־תחולת המג׳לה

16. בעניינים שחוק זה דן בהם לא יחול הספר השני של המג׳לה.

ביצוע ותקנות

17. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

תחילה והוראת מעבר

18. תחילתו של חוק זה כתום ששים יום מיום קבלתו בכנסת; על חוזה עבודה וחוזים למלאכה, לשירותים ולהספקת נכסים שנעשו לפני תחילת חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.

---

[1] ס״ח תשכ״ח, עמ׳ 98.

הצעות חוק 791, ט״ז באלול תשכ״ח, 9.9.1968

דברי הסבר

הקשר החוזי שבין עובד שכיר לבין מעביד עדיין הוא מוסדר בארצנו לפי הוראות המג'לה שנתיישנו כליל ואינן מתאימות עוד ליחסי העבודה המתקדמים שהתפתחו אצלנו. דיינו אם נציין, שכל בעיית יחסי העבודה מוסדרת במג'לה בפרק שענינו שכירות, וחוק יסוד אחד לשכירות אדם, לשכירות בהמה ולשכירות מקרקעין.

תכליתו של החוק המוצע היא להחליף את הוראות המג'לה בחוק ישראלי מקורי. ביסודו הונחה התפיסה שהעבודה אינה מצרך, ולכן חוזה העבודה הוא חוזה מסוג מיוחד, שדיני החוזים הרגילים אינם מתאימים לו בדרך כלל.

תקפו של החוק המוצע הוא בדרך כלל מותנה, כלומר חובות וזכויות הנקבעות בו אין כוחם אלא במידה שלא הוסכם עליהן על דרך אחרת בהסכם שבין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם. ואולם יש הוראות שהחוק המוצע אוסר להתנות עליהן בחוזה לרעת העובד. כך, למשל, לא יהיה תוקף לקביעה בחוזה העבודה המשחררת את המעביד מהחובה לדאוג לבטיחות העובד לפי סעיף 7, או מאפשרת פיטורים בלי הודעה מראש עשרה ימים שהיא התקופה המינימלית לפי החוק המוצע לפי סעיף 10 (ב), או המקשרת את העובד בניגוד לסעיף 10 (ג) לתקופת עבודה העולה על שלוש שנים בלי שיוכל להתפטר לפני כן (סעיף 13).

החוק המוצע מורה, שבכל פרט של חוזה העבודה שלא נקבע בהסכם שבין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם, ינהגו לפי הנוהג שצדדים סבירים רואים אותו כחל על חוזה מסוג זה (סעיף 2).

הוראה חשובה בחוק המוצע היא זו האוסרת העברת חוזה על ידי אחד הצדדים לזולתו ללא הסכמת הצד השני, וקובעת במפורש שהסכמה כללית של העובד שניתנה מראש, לא יראוה כהסכמה לענין זה (סעיף 4).

ביחס לשכר העבודה מבטיח החוק המוצע שכר ראוי בכל מקרה שלא הוסכם בין הצדדים על השכר או על דרך קביעתו (סעיף 8).

חוזה עבודה יכול שיהיה לתקופה קצובה או לעבודה מסויימת. לא הוסכם על תקופה או על עבודה מסויימת, יהיה כל צד רשאי לסיים את החוזה בהודעה מראש לצד השני עשרה ימים לפחות (סעיף 10 (א) ו־(ב)). חוזה לתקופה העולה על שלוש שנים רשאי העובד (אך לא המעביד) לסיימו בתום שלוש שנים במתן הודעה למעביד זולת אם אישר שר העבודה שהחוזה יחול תקופה העולה על שלוש שנים (סעיף 10 (ג)).

הצעות חוק 791, ט"ז באלול תשכ"ח, 9.9.1968
הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים
המחיר 12 אגורות

רשומות

הצעות חוק

כ"ד באייר תשכ"ט 828 12 במאי 1969

	עמוד
חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט—1969	189

מבוא

תעשיית מוצרי הפירות והירקות יש לה סיכויים לתפוס מקום נכבד בין ענפי היצוא של מוצרי תעשיה. פיתוח היצוא של מוצרים אלה חשוב במיוחד לנוכח יבול מטעי הפירות ההולך וגדל, ובעיקר יבול פרי ההדר, ומן הראוי הוא שחלק גדול, ככל האפשר, מיבולים אלה ימצא בעתיד את דרכו לשוקי חוץ בצורת שימורים או בצורה מעובדת אחרת.

היצוא של מוצרי פירות מתבצע כיום בידי משווקים רבים מדי. פיצול זה הוא בעוכריו של היצוא ומביא לניפוח ההוצאות, לתחרות פרועה בין היצואנים, וממילא להחלשת כוח ההתחרות של מוצרינו בשוקי העולם. כידוע, צפויים מוצרינו בלאו הכי למבחנים קשים בהתחרות עם ארצות ייצור אחרות, מפני ההגבלות המוטלות על היבוא לארצות שונות והאפליה בשיעורי המכס, בלחץ גופי שיווק שקמו בתוכן.

כדי לגבור על הקשיים האמורים מן ההכרח לפתור מספר בעיות הכרוכות בקידום הייצוא של אותם מוצרים, ועיקרן הן: רכישת חמרי גלם וחמרי עזר בטיב המתאים לייצור שימורים לייצוא; התקנת ציוד מתאים להשבחת תהליכי הייצור והוזלתם; התמחות המפעלים בשטחי ייצור מיוחדים כדי להגיע ליעילות מקסימלית; קביעת מפרטים למוצרים בעלי טיב מעולה שיבטיח כושר התחרות בשוקי חוץ; קיום בקרה מתמדת על הטיב; נקיטת אמצעים להחדרת המוצרים לשוקי חוץ, ובכלל זה — חקר שווקים ופרסומת נאותה למוצרינו; ריכוז הייצוא כדי להקטין הוצאותיו ומניעת תחרות בלתי מרוסנת.

משרד המסחר והתעשיה ורוב היצרנים בענף שימורי הפירות והירקות הגיעו למסקנה, שיש צורך דחוף בהקמת גוף חקוק, או מספר גופים חקוקים כאמור, לענפי הייצור השונים, שיסדירו את הבעיות האמורות.

החוק המוצע בא להסמיך את שר המסחר והתעשיה לכונן גופים לקידום הייצוא של המוצרים לענפיהם השונים, ולקבוע את תחום סמכויותיהם של אותם גופים. החוק המוצע מאפשר להקים מועצה למוצרי פירות וירקות בכללם או מועצות נפרדות לכל ענף ייצור, כי לא הרי בעיות הייצור והייצוא של מוצרי פרי הדר כהרי הייצור והייצוא של מוצרי פירות אחרים או של מוצרי ירקות. בכוננו מועצה כאמור יקבע שר המסחר והתעשיה את סמכויותיה, בהתאם למטרותיה ולתפקידים שיטיל עליה לקידום הענף שלגביו הוקמה.

חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט–1969

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה —

"חוק זה" — לרבות תקנות, צווים, כללים והוראות שניתנו על פיו;

"יצרן" — אדם שעסקו או חלק מעסקו הוא ייצור מוצרי פירות וירקות או שינוּם מבחינת הצורה, הטיב או האיכות או מכל בחינה אחרת שהיא;

"יצואן מוסמך" — יצואן שהסמיכו השר כאמור בסעיף 25;

"ירקות" — גידולים חקלאיים המפורטים בתוספת הראשונה;

"פירות" — גידולים חקלאיים המפורטים בתוספת השניה;

"מוצר פירות וירקות" — מוצר המופק מפירות או מירקות והמיועד לאכילה או לשתיה או לייצור מוצרים המיועדים לאכילה או לשתיה, לרבות פירות וירקות מיובשים, מוקפאים, משומרים או מעובדים בכל צורה אחרת, בין בתוספת חמרים אחרים ובין בלעדיהם, ולמעט שמן זית;

"מוצרים מוסדרים" — מוצרים שנתכוננה להם מועצה;

"מועצה" — מועצה למוצרי פירות וירקות שנתכוננה לפי סעיף 2;

"ענף" — מוצרי פירות וירקות מסויימים שהשר כונן להם מועצה לפי סעיף 2;

"השר" — שר המסחר והתעשיה.

פרק ב': המכנה של מועצה

כינון מועצות

2. (א) השר רשאי לכונן בצו, שיפורסם ברשומות, מועצות למוצרי פירות וירקות, בין לכלל הפירות והירקות ובין לפירות וירקות פלונים; השר רשאי לתקן צו כינון, לשנותו או לבטלו.

(ב) בצו כינון ניתן לקבוע הוראות לווי והוראות משלימות לביצועו.

מועצה תאגיד

3. מועצה שנתכוננה כאמור בסעיף 2 היא תאגיד כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

הרכב מועצה

4. מספר חברי מועצה ייקבע בצו כינונה, ובהם יהיו 50% נציגי יצרנים, 15% לפחות נציגי מגדלי פירות וירקות ויתרם נציגי הממשלה.

נציגי הממשלה

5. נציגי הממשלה במועצה יתמנו 50% על ידי השר, 25% על ידי שר החקלאות ו־25% על ידי שר האוצר.

דברי הסבר

סעיף 2 לפי סעיף זה יהיה השר רשאי להקים מועצה כללית למוצרי פירות וירקות בכללם או מספר מועצות נפרדות למוצרי פירות וירקות מסויימים, או מועצה כללית ומועצות נפרדות כאחד, כנדרש לפי צרכי עידוד היצוא.

לפי סעיפים 21 ו־22 יהיו תפקידיה וסמכויותיה של מועצה כפופים להוראות שבצו כינונה.

סעיף 3 בביצוע תפקידיה וסמכויותיה יהיה על מועצה לעשות לעתים גם פעולות מקח וממכר. לכן קובע סעיף זה כי מועצה תהיה תאגיד הכשר לזכויות, חובות ופעולות משפטיות.

סעיפים 4 ו־5 הרכבה של מועצה כמוצע בסעיפים אלה מכוון להביא לשיתוף ותיאום נאותים בין הגורמים השונים, שמן הראוי כי יתנו חלקם בקידום היצוא של מוצרי פירות וירקות, דהיינו — היצרנים, המגדלים והרשויות המוסמכות המתאימות.

יושב ראש מועצה וסגנו

6. יושב ראש של מועצה וסגנו יתמנו מבין נציגי הממשלה שבמועצה; היושב ראש יתמנה על ידי השר, וסגנו על ידי שר החקלאות.

נציגי יצרנים

7. (א) נציגי היצרנים במועצה שנתכוננה למוצרים פלונים (להלן — מוצרים מוסדרים) יתמנו על־ידי השר מתוך רשימת מועמדים אחת שהגישו לו הגופים המשווקים לגבי אותם מוצרים.

(ב) גוף משווק הוא יצרן או קבוצת יצרנים, שביקשו להיות גוף משווק, והוכיחו לשר כי ערך היצוא של המוצרים המוסדרים שהם ייצרו בשנה הקובעת וייצאו בה בעצמם או על־ידי אחרים, לפי הוראות חוק זה, הוא לפחות 8%, או אחוז אחר שקבע השר בתקנות, מערך סך כל היצוא של מוצרים אלה באותה שנה, לפי רשימוני היצוא המאושרים ביד גובה המכס; קביעת אחוז כאמור העולה על 20% תהא באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

(ג) לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים במועצה, במקום המלים "לפי הוראות חוק זה" שבסעיף קטן (ב) קרי "לפי הוראות כל חיקוק שחל אותה שעה על יצוא כאמור".

(ד) לא הוגשה לשר רשימה אחת כאמור תוך הזמן שקבע, רשאי הוא למנות את נציגי היצרנים למועצה לפי שיקול דעתו.

(ה) בסעיף זה —

"שנה קובעת" — תקופה של שנים עשר חודש המסתיימת ב־31 במרס, או בתאריך אחר שקבע השר בתקנות, הסמוך לפני המועד שבו ממנה השר נציגי יצרנים למועצה;

"ערך היצוא" — לפי חישוב פו"ב או לפי חישוב אחר שקבע השר.

נציגי מגדלים

8. נציגי המגדלים יתמנו על ידי השר על פי המלצת שר החקלאות.

סייגים למינוי חברי מועצה

9. (א) לא יתמנה חבר מועצה ולא יכהן מי שעובד אצלה בשכר.

(ב) לא יתמנה חבר מועצה אדם שתוך עשר שנים שקדמו למינוי פשט את הרגל, או נתמנה עליו כונס נכסים מטעם בית המשפט, או הורשע או נשא ענשו על עבירה שיש עמה קלון.

דברי הסבר

סעיף 6 לפי סעיף 15 ינוהלו ישיבות מועצה על־ידי יושב ראש המועצה ובהעדרו על ידי סגנו. לפי סעיף 16 תהיה ליושב בראש ישיבות במועצה דעה מכרעת במקרים של דעות שקולות וכן זכות לעכב תקפן של החלטות המועצה, כדי לאפשר לשר להביע את דעתו לגביהן. לנוכח הסמכויות האמורות של יושב ראש מועצה וסגנו, קובע סעיף 6 כי הם יתמנו מבין נציגי הממשלה במועצה.

סעיף 7 הוסכם עם תעשיית מוצרי פירות וירקות, כי בענף שלגביו תתכונן מועצה על פי החוק יתארגנו היצרנים במסגרת של מספר מצומצם של גופים, שייקראו גופים משווקים, ועל־פי המלצתם של גופים אלה יתמנו נציגי היצרנים למועצה ויוסמכו יצרנים אלה לפי סעיף 25 למוצרים שבאותו ענף. מינוי נציגי היצרנים למועצה ייעשה על־פי רשימה מוסכמת, שתבטא את דעתם של כלל היצרנים הפועלים בענף שלגביו נתכוננה מועצה. אם לא הוגשה לשר רשימה מוסכמת כאמור יהיה הוא רשאי למנות נציגי יצרנים למועצה לפי שיקול דעתו.

סעיף זה קובע את התנאים שבקיומם יהיה יצרן או קבוצת יצרנים גוף משווק. שיעור היצוא של 8% נקבע לפי שיעור הייצוא הנמוך ביותר של אחד משמת הגופים המשווקים הקיימים למעשה היום בענף מוצרי פרי הדר. אולם השר יהיה רשאי לקבוע אחוז אחר, ובלבד שקביעת אחוז העולה על 20% תהא טעונה אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

סעיף 9 אין למנות חבר מועצה מי שיש בו פסול מבחינת ההגינות הציבורית.

תקופת כהונה במועצה

10. תקופת כהונתם של נציגי הממשלה תהא כפי שקבע השר; תקופת כהונתם של נציגי יצרנים במועצה תהא שלוש שנים, אולם הם יוסיפו לכהן עד שיתמנו נציגי היצרנים לתקופת הכהונה החדשה, ואפשר למנותם שנית בדרך הקבועה בסעיף 7.

העברת חבר מועצה מכהונתו

11. (א) השר יעביר מכהונתו חבר מועצה שפשט את הרגל, או שנתמנה עליו כונס נכסים מטעם בית המשפט, או שהורשע בעבירה שיש עמה קלון.

(ב) השר רשאי באחת הנסיבות המנויות להלן להעביר מכהונתו נציג יצרנים ובלבד שהתייעץ לפני כן עם יושב־ראש המועצה על כוונתו לעשות כן; ואלה הנסיבות:

(1) מגישי הרשימה שמתוכה נתמנה הנציג המליצו לפני השר על העברתו מכהונתו;

(2) בהרכב של מגישי הרשימה או של אחד מהם חלו שינויים המצדיקים, לדעת השר, להעביר את הנציג מכהונתו;

(3) הנציג נעדר ללא סיבה מספקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה או משש ישיבות בשנת כספים אחת, והמועצה המליצה לפני השר על העברתו מכהונתו;

(4) נבצר מן הנציג, לדעת השר, למלא תפקידיו עד לגמר כהונתו.

ממלאי מקום נציגי היצרנים

12. (א) נציג יצרנים שנפטר, או התפטר, או הועבר מכהונתו כאמור בסעיף 11, ימנה השר אחר במקומו, אשר יכהן עד תום תקופת הכהונה של החבר שבמקומו נתמנה.

(ב) נציג יצרנים שנבצר ממנו, לדעת השר, למלא זמן מה את תפקידיו, רשאי השר, לפי המלצת המועצה, למנות לו ממלא מקום עד שובו לתפקידו.

(ג) מינויים לפי סעיף זה יהיו מתוך רשימת המועמדים שהוגשה לשר כאמור בסעיף 7; לא הוגשה רשימה כאמור, או שאין בה מועמדים עוד, יהיה המינוי לפי שיקול דעת השר.

הודעה על מינוי חברים

13. הודעה על מינוי חברים למועצה, למעט ממלא מקום, תפורסם ברשומות.

מנין חוקי בישיבות מועצה

14. (א) מנין חוקי בישיבות מועצה הוא —

(1) בדונה בעניינים שקבע השר שהם עקרוניים — מחצית חבריה לפחות, כשביניהם היושב־ראש או סגנו ושליש לפחות מנציגי היצרנים;

(2) בדונה בעניינים שלא כאמור בפסקה (1) — שליש לפחות מחבריה, כשביניהם היושב־ראש או סגנו ושליש לפחות מנציגי היצרנים.

דברי הסבר

סעיפים 10 — 12 תקופת הכהונה של נציגי היצרנים במועצה נקבעה לשלוש שנים, כדי לאפשר לנציגים אלה לתרום מנסיונם למילוי נאות של תפקידי המועצה. בכפוף לכך מוצע גם כי השר יהיה מוסמך להעביר נציגים מתפקידיהם, כאשר המיוצגים על ידיהם יבקשו זאת, או כאשר הנציגים לא ימלאו את תפקידיהם כראוי, וכי יהיה חייב להעביר נציג מתפקידו אם נמצא בו פסול מבחינת ההגינות הציבורית.

לגבי כהונת נציגי הממשלה במועצה לא נקבעה תקופה מסויימת, כדי לאפשר לשרים גמישות נאותה למנות את הנציגים בהתאם למסיבות הענין.

סעיף 14 החלטות מועצה ניתן יהיה, מטבען, לחלק להחלטות הנוגעות לניהול עניניה היום יומיים ולהחלטות בעלות אופי עקרוני, שיהיה בהן כדי להשפיע על הפעלת סמכויותיה. היות ולא ניתן לתחום ברורות מראש בין סוגי ההחלטות האמורות, קובע סעיף 14 כי החלטות תהיינה עקרוניות אם נקבעו כך על ידי השר. כדי להבטיח כי החלטות עקרוניות של מועצה יתקבלו תוך השתתפות חברי המועצה במספר גדול ככל האפשר, קובע הסעיף מנין חוקי מיוחד לישיבות בהן יידונו החלטות אלה.

(ב) לא היה מנין חוקי כאמור בסעיף קטן (א) (1), תידחה הישיבה לשבוע ימים. היה המועד שנדחה חל ביום מנוחה כמשמעותו בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948[1], תקויים הישיבה למחרתו; בישיבה נדחית כאמור יהיה המנין החוקי כאמור בסעיף קטן (א) (2).

יושב ראש בישיבות

15. את ישיבות המועצה ינהל היושב ראש, ובהעדרו — סגנו.

קבלת החלטות

16. (א) החלטות מועצה יתקבלו ברוב דעות המצביעים, זולת אם נקבעה הוראה אחרת בחוק זה; היו הדעות שקולות תהיה ליושב ראש הישיבה דעה מכרעת; הנמנעים לא יובאו במנין לא לחיוב ולא לשלילה.

(ב) היושב ראש בישיבה רשאי לקבוע כי החלטה פלונית באותה ישיבה לא תקבל תוקף מיד, כדי שהשר יוכל להביע דעתו לגביה; הודיע השר למועצה תוך 21 יום לאחר אותה ישיבה על התנגדותו להחלטה, לא תקבל ההחלטה תוקף אלא אם אושרה שנית במועצה ברוב של 75% לפחות מחבריה; לא הודיע השר על התנגדותו, תקבל ההחלטה תוקף בתום התקופה האמורה.

הנוהל במועצה

17. מועצה תקבע סדרי דיוניה במידה שלא נקבעו בחוק זה.

מינוי מנהל כללי

18. (א) מועצה רשאית למנות מנהל כללי שלא מבין חבריה ולקבוע את תפקידיו ואת שכרו, ובלבד שלא יתמנה למשרה זו עובד המדינה אלא על פי החלטת רוב של 75% לפחות מכלל חברי המועצה ובתוכו גם 75% לפחות מנציגי היצרנים במועצה.

(ב) עובד המדינה שנתמנה מנהל כללי לא יהיה זכאי לשכר מהמועצה.

ביצוע החלטות

19. המועצה תבצע בעצמה את החלטותיה במידה שלא הטילה את הביצוע על המנהל הכללי או על אחד או אחדים מחבריה.

קיום סמכויות

20. קיומה של מועצה או של ועדה מוועדותיה ותוקף החלטותיהן לא ייפגעו מחמת פינוי מקומו של חבר או מחמת פגם במינויו.

דברי הסבר

סעיף 16 (א) לפי סעיף זה יתקבלו החלטות מועצה ברוב רגיל של חבריה שהצביעו, בלי להביא במנין הברים שנמנעו מהצבעה, זולת אם נקבע בחוק זה הצורך ברוב אחר. לדוגמה: לפי סעיף 42 אין להסמיך פחות מ־6 יצואנים למוצרי פרי הדר, אלא אם המועצה לאותם מוצרים המליצה על כך פה אחד; לפי סעיף 43 אין לחייב יצרן של מוצרי פרי הדר לייצא באמצעות מועצה, אלא אם החליטה על כך המועצה ברוב של 60% מכלל חבריה; וראה גם סעיף קטן (ב) וסעיף 18 (א).

סעיף 16 (ב) בהתחשב בסמכויות שניתן להעניק למועצה לפי סעיף 22, יהיו בוודאי להחלטותיה השלכות שישפיעו על פעילויות משקיות. כדי להביא לתיאום נאות בין פעולות המועצה מכוח החלטותיה לבין המדיניות המשקית של הממשלה, מוצע כי השר יהיה רשאי להתנגד להחלטה. לשם כך קובע סעיף זה, כי היושב ראש בישיבותיה של מועצה יהיה רשאי לעכב את היכנסן לתוקף של החלטות, כדי לאפשר לשר ליתן דעתו עליהן תוך 21 יום. אם הודיע השר תוך מועד זה על התנגדותו להחלטה, לא יהיה לה תוקף אלא אם אושרה שנית ברוב של 75% מחברי המועצה.

סעיף 18 תפקידיה של מועצה יהייבו כרגיל מינויו של מנהל כללי במשרה מלאה. במקרה זה לא יוכל כמובן עובד המדינה ליטול על עצמו תפקיד זה. אולם במקרים שבהם יוכל עובד המדינה להקדיש מזמנו גם לקיום תפקיד של מנהל כללי במועצה, ניתן יהיה למנותו לתפקיד זה רק אם 75% לפחות מכלל חברי המועצה יתמכו במינוי, כשבין תומכים כאמור מצויים לפחות 75% מנציגי היצרנים במועצה. מכל מקום, מנהל כללי של מועצה שהוא עובד המדינה לא יהיה זכאי לשכר מטעם המועצה.

סעיף 19 החוק המוצע אינו קובע במועצה רשות ביצוע מיוחדת, כגון ועד פועל וכד'. לכן קובע סעיף זה כי המועצה עצמה תבצע את החלטותיה, אך תהיה רשאית להטיל את הביצוע על מנהלה הכללי או על חבריה.

[1] ע"ר תש"ח, תוס' א' מס' 2, עמ' 1.

תפקידי מועצה

21. אלה תפקידיה של מועצה, לענין מוצרי פירות וירקות שלהם נתכוננה, בכפוף לאמור בצו כינונה:

(1) לתכנן את ייצור המוצרים;

(2) לתכנן ולכוון רכישות של פירות וירקות, וכן של חמרי עזר, חמרי אריזה וחמרים אחרים הנחוצים לייצור המוצרים (להלן — חמרי עזר), ואת הספקתם ליצרנים;

(3) לתכנן, לעודד ולקדם את שיפור טיבם של המוצרים, ובכלל זה איכותם, צורתם, עיצוב אריזתם וסימונם, ולקיים מעבדות ומנגנון בקרה מתאימים לפיקוח על טיבם;

(4) לעודד ולבצע פעולות מחקר לשיכלול שיטות ייצור המוצרים, ובכלל זה פיתוח הייצור של סוגי מוצרים חדשים ליצוא;

(5) לתכנן, לעודד ולבצע פעולות מחקר להוזלת ההוצאות של ייצור המוצרים ולהעלאת פריון העבודה, לרבות פעולות להכשרה מקצועית מתאימה;

(6) לתכנן, לעודד ולקדם את יצוא המוצרים, לרבות פעולות למחקר שווקים ולפרסומת נאותה בחוץ לארץ לשם הגברת היצוא;

(7) לייעץ לשר בכל הענינים הנוגעים לביצוע חוק זה בתחום תפקידיה.

סמכות מועצה להסדרת הייצור והייצוא

22. על אף האמור בכל דין, רשאי השר, בצו כינון, להסמיך מועצה לקבוע כללים שתכליתם להסדיר את הייצור והייצוא של מוצרי פירות וירקות לפי הסוג, המין או כל בחינה אחרת, ואת דרכי הייצוא ותנאיו; ובלי לגרוע מכלליותה של הוראה זו הוא רשאי, לתכלית האמורה, להסמיכה לקבוע כללים, ובהם או לפיהם —

(1) לקבוע מכסות כלליות לייצור המוצרים ולייצואם, ועקרונות לקביעת מכסות אישיות בתחום המכסות הכלליות, לפי הסוג, המין, ארץ הייעוד או כל בחינה אחרת;

(2) לקבוע את המפתח להשתתפותם של היצרנים בייצוא, לפיו ימסרו או ימכרו למועצה או ליצואן מוסמך מוצרים לייצוא;

(3) לקבוע סוגים, זנים ומינים של פירות וירקות שמהם בלבד ייוצרו מוצרים לייצוא, ולקבוע מפרטים של פירות וירקות כאמור ומפרטים של חמרי עזר לשימוש היצרנים או המועצה;

דברי הסבר

סעיף 21 סעיף זה קובע את תפקידיה של מועצה שתתכונן על פי החוק המוצע, במידה שלא נקבעה קביעה אחרת בצו כינונה של המועצה או בתיקון של צו הכינון לפי סעיף 2. תפקידי מועצה יתאימו למשימות שיוטלו עליה ולמטרות שיהיה עליה להשיג. מערכת התפקידים המפורטת בסעיף זה תאפשר ליצרנים בענף מסויים להשיג את מקסימום היתרונות שניתן להשיג, באמצעות המועצה, על־ידי רכישה מרוכזת של חמרי גלם וחמרי עזר, קיום מעבדות לבקרת הטיב, עריכת מחקרים לפיתוח מוצרים, ופעולות אחרות, שיהיה בהן כדי לתרום להוזלת הייצור והגברת כושר ההתחרות בשוקי חוץ.

סעיף 22 סמכויותיה של מועצה אינן קבועות בחוק גופא, אולם השר רשאי להעניק למועצה את הסמכויות המפורטות בסעיף זה, כולן או מקצתן. בין הסמכויות שניתן להעניק למועצה — הסדרת הייצור והייצוא של מוצרי פירות וירקות שלגביהם הוקמה אותה מועצה, קביעת מפרטים להם, קביעת מכסות יצוא, הצמדת יצרנים ליצואנים מוסמכים וקביעת שיטות קשר בין יצרנים לבין יצואנים. הסדרת הענינים האמורים, ושאר קביעותיה של מועצה, יהיו בכללים, הטעונים לפי סעיף 57 אישור מוקדם של השר.

(4) לקבוע מפרטים של מוצרים לייצוא, לפי הסוג, המין, ארץ הייעוד או כל בחינה אחרת, לחייב יצרנים לייצר לשם ייצוא לפי מפרטים כאמור, ולקבוע למפרטים שמות;

(5) לקיים, תוך תהליכי הייצור או לאחר מכן, בקרה של טיב המוצרים המיועדים לייצוא, לפי המפרטים שקבעה, ולחייב את היצרנים לקיים בקרה כאמור ולהתקין ציוד מתאים לכך;

(6) להסדיר את רכישתם של פירות וירקות ושל חמרי עזר והספקתם ליצרנים, בין בריכוז פעולות אלה בידיה ובין במסירתם לידי אחרים;

(7) להסדיר את אריזתם של מוצרים ליצוא, ובכלל זה עיצוב האריזה וטיב חמריה;

(8) להסדיר את סימונם של מוצרים ליצוא, ובכלל זה השימוש בסימן מסחר רשום או לא רשום או בתיאור מסחרי אחר;

(9) לחייב יצרנים למסור או למכור מוצרים לה או ליצואן מוסמך ולקבוע מחירים למוצרים לפי סוגים, מינים וכמויות;

(10) לקבוע את שיטות הקשר בין יצרן לבין המועצה או בינו לבין יצואן מוסמך ובכלל זה דרכי הזמנת המוצרים מיצרן ודרכי מסירתם או מכירתם למועצה או ליצואן מוסמך, לרבות מקומות המסירה או המכירה ומועדיהן;

(11) לקבוע חובת הצמדה בענין ייצוא בין יצרן למועצה או ליצואן מוסמך ותנאי הצמדה כאמור;

(12) לחייב יצרן לייצר לשם ייצוא מוצרים מסוג, ממין, מטיב, במועד ובהיקף שנקבעו בכללים, או לייחד חלק ממוצריו לייצוא ולטפל בו בדרך שתורה עליה המועצה, ובלבד שאם נקבעה מכסה אישית ליצרן — לא יחוייב לייצר כאמור מעל לאותה מכסה;

(13) לקבוע חובת יצואן מוסמך לקבל מיצרן שהוצמד אליו מוצרים לייצוא, ובלבד שאם נקבעה מכסה אישית ליצרן — לא יחוייב יצואן מוסמך לקבל ממנו מוצרים מעל לאותה מכסה;

(14) לקבוע הוראות בדבר יישוב סכסוכים הנובעים מחובת הצמדה או משיטות קשר אחרות בין יצרן למועצה או ליצואן מוסמך;

(15) לקבוע את שיעורי ההוצאות שעל יצרן לשלם למועצה או ליצואן מוסמך בקשר לייצוא מוצרים, לרבות הוצאות הכרוכות בפרסומת, בפיתוח שווקים וביצירת קרנות למימון פעולות אלו;

(16) לקבוע את מחירי היצוא של מוצרים, לפי סוגים, כמויות, ארצות יעוד או כל בחינה אחרת;

(17) להסדיר ולחייב עשיית פרסומת למוצרים בחוץ לארץ ולחייב יצרנים או יצואנים מוסמכים לשאת או להשתתף בהוצאות הפרסומת;

(18) לחייב יצרן ויצואן מוסמך לנהל פנקסים, חשבונות, רשימות או תעודות אחרות ביחס למוצרים ולספק לה דינים וחשבונות ביחס אליהם.

כללי המועצה לביצוע תפקידיה

23. בכפוף לאמור בסעיף 22, רשאית מועצה לקבוע כללים בכל הנוגע לביצוע תפקידיה.

הסדרת הייצוא

24. (א) השר רשאי בצו להסדיר את הייצוא של מוצרי פירות וירקות, בכללם או מענף, מסוג או ממין מסויים, ובכלל זה —

(1) לקבוע כי הייצוא לכל הארצות או לחלק מהן ייעשה כולו או מקצתו בידי מועצה או יצואן מוסמך;

(2) לקבוע תפקידיו, חובותיו וסמכויותיו של יצואן מוסמך;

(3) לחייב יצואן מוסמך או מועצה לייצא מוצרי פירות וירקות שנמסרו להם מכוח כללים לפי סעיף 22 (9) או מכוח תקנות לפי סעיף 31.

(ב) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) (1), ישתמשו המועצה או היצואן המוסמך במוצרים שנמסרו להם לפיו ליצוא בלבד, זולת אם השר התיר בכתב שימוש אחר.

(ג) השר לא יתן צו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שנועץ במועצה למוצרים המוסדרים בו, אם נתכוננה.

הסמכת יצואנים

25. (א) השר רשאי להסמיך יצואן לייצוא מוצרי פירות וירקות בכללם או לייצוא מוצרי פירות וירקות מסויימים, בתנאים שימצא השר לנכון.

(ב) הסמכה כאמור תהיה לתקופה שלא תעלה על שנה; השר רשאי לבטל את ההסמכה אף אם לא נסתיימה תקופתה.

(ג) לא יוסמך אדם לפי סעיף זה אלא אם גוף משווק המליץ עליו בפני השר; לענין זה רשאי גוף משווק להמליץ אף על עצמו, ובלבד שלא שימליץ על יותר מאדם אחד.

(ד) לא יסמיך השר יותר משש יצואנים ליצוא מוצרים שנתכוננה להם מועצה.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, אם לא היה גוף משווק למוצרים שלהם ביקש השר להסמיך יצואנים או שהגופים המשווקים לא המליצו על יצואנים בפני השר תוך זמן שקבע, רשאי השר להסמיך יצואנים לפי שיקול דעתו.

סימון מוצרים שייוצאו ע"י המועצה

26. נקבע בצו לפי סעיף 24(א) (1) כי מוצרים ייוצאו על־ידי מועצה או באמצעותה, ונרשם לגביהם סימן מסחר לפי פקודת סימני מסחר, 1938[2], רשאית המועצה לשווק אותם בסימן מסחר זה בדרך שקבעה בכללים.

דברי הסבר

סעיף 23 לפי סעיף זה תהיה מועצה מוסמכת, בנוסף לאמור בסעיף 22, לקבוע כללים בענין פעולות שתהיינה דרושות לביצוע תפקידיה, ובלבד שלא תהרוג מהסמכויות שהוענקו לה לפי סעיף 22.

סעיף 24 אם לדעת השר ניתן יהיה לקדם את הייצוא על־ידי צמצום מספר היצואנים בענף מסויים, יהיה הוא רשאי לקבוע בצו כי הייצוא ייעשה בידי מועצה או יצואנים מוסמכים. קבע השר כי הייצוא ייעשה בידי יצואנים מוסמכים, יהיה הוא רשאי לקבוע את תפקידיהם וחובותיהם, לרבות חובת ייצוא של מוצרים שנמסרו להם על־ידי יצרנים.

סעיף 25 לפי סעיף זה ניתן יהיה להסמיך יצואן לכלל מוצרי פירות וירקות או למוצרי פירות וירקות מסויימים. אין להסמיך יצואן אלא אם הומלץ לכך על ידי גוף משווק. לא יוסמכו יותר מ־6 יצואנים למוצרים שנתכוננה להם מועצה, וזאת כדי לרכז את הייצוא ולמנוע התחרות בלתי רצויה בשוקי חוץ.

סעיף 26 הסדרת הייצוא לפי סעיף 24 באה להבטיח תנאים טובים יותר לייצוא ובקרה נאותה על טיב המוצרים המיוצאים. לכשתושג איכות מוצרים ברמה נאותה, מן הראוי יהיה גם לסמן את המוצרים בסימן שיעיד על טיבם. לשם כך קובע סעיף זה כי המועצה תוכל לשווק מוצרים בסימן מסחר כפי שייקבע בכללים.

---

[2] ע"ר 1938, תוס' 1 מס' 843, עמ' 103.

הספקת פירות וירקות ליצרנים

27. (א) השר רשאי בצו הכינון להסמיך מועצה לקבוע, בתיאום עם מועצה לייצור ולשיווק, עקרונות בדבר הספקת פירות או ירקות ליצרנים לשם ייצור מוצרי פירות או ירקות ליצוא; לענין זה, "מועצה לייצור ולשיווק" — מועצה שהוקמה בחוק לייצור או לשיווק של פירות או ירקות והנוגעת לענין, לרבות המועצה לשיווק פרי הדר.

(ב) לא הסמיך השר מועצה לפי סעיף קטן (א), או לא קבעה המועצה את העקרונות תוך תקופה שקבע לה השר, רשאי השר, בהתייעצות עם שר החקלאות, לקבוע את העקרונות בצו.

(ג) צו לפי סעיף קטן (ב) עדיף על כל הוראה שבפקודת שיווק פרי הדר, 1947[3], או בכל חוק המקים מועצה לייצור או שיווק של פירות או ירקות, ועל כל תקנה שהותקנה לפיהם.

רשות בקרה

28. השר ושר החקלאות רשאים למנות רשות בקרה, שתקיים בקרה על טיבם של פירות וירקות המיועדים לייצור מוצרי פירות וירקות.

מסירת מוצרים ליצוא

29. הוסדר הייצוא של מוצרי פירות וירקות בצו לפי סעיף 24, חייב כל יצרן למסור או למכור ליצואן מוסמך או למועצה את מוצרי הפירות והירקות ליצוא כפי שנקבע בכללים, או בתקנות לפי סעיף 31, הכל לפי הענין.

החלפת יצואן

30. (א) נקבעה חובת הצמדה בין יצרן לבין יצואן מוסמך, רשאי יצרן לבחור לעצמו את היצואן המוסמך ולהחליפו ביצואן מוסמך אחר בהודעה למועצה לפחות ששה חדשים מראש.

(ב) יצרן שלא בחר יצואן מוסמך תוך זמן שנקבע בכללים או בתקנות, רשאים המועצה או השר, לפי הענין, לקבוע לו יצואן מוסמך לפי שיקול דעתם.

סמכויות השר

31. (א) כל דבר שהשר רשאי להסמיך מועצה לקבוע לגביו כללים, רשאי הוא בעצמו להסדירו בתקנות אם אין לגביו כללים כאמור.

(ב) כל דבר שהשר רשאי להסדירו כאמור, רשאי הוא לאסרו, להגבילו, להטיל עליו פיקוח או בקורת ולהתנותו בתנאים, לרבות תנאים לקבלת רשיון כללי או מיוחד.

דברי הסבר

סעיף 27 כדי להבטיח אספקה סדירה של פירות וירקות ליצרנים לצרכי ייצור לשם ייצוא, ניתן להעניק למועצה סמכות לקבוע, בתיאום עם מועצה של מגדלי פירות או ירקות, עקרונות לאספקה כאמור.

במקרה שהשר לא הסמיך מועצה לקבוע עקרונות כאלה או שמועצה לא הפעילה את סמכויותיה בענין זה, יוכל השר עצמו בהתייעצות עם שר החקלאות לקבוע את העקרונות בצו.

סעיף 28 כדי להבטיח טיב נאות של פירות וירקות שישמשו לייצור המוצרים ליצוא, רשאים יהיו השר ושר החקלאות להקים רשות בקרה, שתפקח על המרי הגלם המסופקים ליצרנים.

סעיף 29 במקרה שהשר קבע בצו לפי סעיף 24 כי יצוא מוצרי פירות וירקות, כולו או מקצתו, ייעשה בידי המועצה או יצואנים מוסמכים, מן הראוי שהיצרנים יחוייבו למסור או למכור את המוצרים למועצה או ליצואנים מוסמכים. סעיף 29 בא לקבוע את חובת המסירה.

סעיף 30 לפי סעיף 22 (10) רשאית מועצה לקבוע בכללים חובת הצמדה, לענין יצוא, בין יצרן ליצואן מוסמך. סעיף 30 קובע כי אם נקבעה הצמדה רשאי יצרן לבחור לו את היצואן המוסמך שבאמצעותו הוא ייצא את מוצריו, ורשאי היצרן להחליף את היצואן אם הודיע על כך למועצה לפחות ששה חדשים מראש.

לא בחר יצרן ביצואן מוסמך, תוך פרק זמן שנקבע בכללים, רשאית מועצה לקבעו לו.

סעיף 31 סעיף 22 מאפשר לשר להסמיך מועצה להסדיר את דבר הייצור של מוצרי פירות וירקות וייצואם, במטרה להביא לידי הגדלת היצוא. אולם הענקת הסמכויות אינה מבטיחה עדיין כי המועצה תפעילן הלכה למעשה; ייתכן גם שלא תוכל להפעילן, בגלל חילוקי דעות בין חברי המועצה, ובשל כך תסוכל השגת המטרות שלשמן הוענקו הסמכויות. למקרה כזה קובע סעיף 31 כי כל אשר השר רשאי להסמיך מועצה להסדיר בכללים, רשאי הוא עצמו להסדיר בצו.

סעיף 61 קובע כי מועצה תהיה מוסמכת לאסור, להגביל ולהתנות בתנאים כל דבר שהיא מוסמכת להסדיר בכללים. סעיף 31 (ב) קובע סמכות מקבילה לשר למקרים שמועצה לא תפעל או שלא תוכל להפעיל את סמכויותיה הלכה למעשה.

---

3 ע"ר 1947, תוס' 1, מס' 1608, עמ' 204.

סמכויות מועצה בענין ציוד, הלוואות ועסקאות

32. (א) מועצה מוסמכת לעשות כל פעולה לביצוע תפקידיה, ובאישור השר מוסמכת היא לעשות פעולות אלה:

(1) מקח וממכר של חמרים וציוד הדרושים לייצור מוצרי פירות וירקות ולייצואם; אין הוראה זו באה להקנות למועצה זכות ייחודית למקח וממכר כאמור, ואישור השר לענין פסקה זו יכול שיהיה לסוגים של פעולות כאמור או לפעולה מסויימת;

(2) קבלת הלוואות למימון פעולות שבתחום תפקידיה ושעבוד רכושה בשעבוד צף או קבוע לבטחון הלוואה;

(3) מתן מקדמות ליצרנים בשל מוצרי הפירות והירקות שנמסרו לה לייצוא ומתן הלוואות למימון פעולות שבתחום תפקידיה וסמכויותיה, בתנאים שתמצא לנכון.

(ב) לא יסמיך השר מועצה, בעת כינונה, לרכוש בשביל יצרנים פירות וירקות לתעשיה, אלא בהסכמת שר החקלאות.

סמכויות מועצה בשיווק מוצרים

33. (א) נקבע לפי סעיף 24(א) כי הייצוא של מוצרי פירות וירקות ייעשה על ידי מועצה או באמצעותה, רשאית היא —

(1) לקבל או לרכוש מהיצרנים מוצרי פירות וירקות בתנאים שקבעה בכללים ולשווקם בחוץ לארץ, בין בעצמה ובין באמצעות אחרים, בדרכים ובתנאים שייראו לה;

(2) לחלק את דמי המכר של מוצרי הפירות והירקות ששווקו כאמור בחוץ לארץ לפי שיטת סיבולת או לפי שיטה אחרת, לרבות קביעת הטבות בקשר לכך, ובלבד שהשיטה נקבעה בכללים;

(3) לגבות מדמי המכר של מוצרי פירות וירקות ששווקו כאמור את הוצאותיה השוטפות בקשר לשיווק, לשירותים וכל פעולה מפעולותיה השוטפות.

(ב) האמור בסעיף זה אינו בא לפגוע בכל התחייבות בכתב של מועצה.

מכסות ייצור לייצוא אישיות

34. (א) מועצה שהוסמכה כאמור בסעיף 22(1) תמנה מבין חבריה ועדת מכסות, אחת או יותר; ועדת מכסות רשאית — בכפוף לתנאי ההסמכה — לקבוע ליצרנים, בהוראות אישיות מכסות אישיות לייצור או לייצוא של מוצרי פירות או ירקות לתקופה שהיא תקבע.

(ב) הוראה אישית חתומה על ידי ועדת המכסות תימסר לאדם שעליו חלה ההוראה ואם נשלחה אליו בדואר רשום לפי מען מקום עסקו או מקום עסקו האחרון, יראו כאילו נמסרה לו בתום ארבעים ושמונה שעות משעה שנמסרה לדואר.

דברי הסבר

סעיפים 32 ו־33 לעומת סעיף 22, המאפשר מתן סמכויות הסדרה למועצה, הנושאות אופי שלטוני, באים סעיפים אלה לקבוע למועצה זכויות ממוניות בעניני מקח וממכר, הלוואות, שיווק וכד׳. לפי המוצע, טעונות גם פעולות אלה, פרט לפעולות שיווק, אישורו של השר. הסמכת מועצה, בעת כינונה, לרכז בידיה רכישת פירות וירקות בשביל יצרנים שבתחום פעולותיה, תהיה טעונה הסכמתו של שר החקלאות.

סעיף 34 סעיף זה קובע כי במקרה שמועצה קבעה כללים בדבר מכסות כלליות לייצור וייצוא של מוצרי פירות וירקות ועקרונות על פי סעיף 22(1) לקביעת מכסות, עליה למנות ועדות לקביעת מכסות אישיות לכל יצרן ויצרן שבתחום טיפולה.

ועדות ערר

35. (א) לענין סעיף 34 ימנה השר ועדת ערר אחת או יותר, בת חמישה חברים; שלושה מחברי ועדת הערר, ביניהם היושב־ראש, לא יהיו חברי המועצה שמביניהם נתמנתה ועדת המכסות; שאר חברי ועדת הערר יכול שיהיו חברי המועצה, אך לא חברי ועדת המכסות.

(ב) שלושה חברים, ובהם שנים שאינם חברי המועצה כאמור, יהיו מנין חוקי בישיבות ועדת ערר.

ערר

36. (א) הרואה עצמו נפגע על־ידי קביעת מכסה אישית לפי סעיף 34, רשאי לערור עליה, תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לו ההוראה האישית, לפני ועדת ערר שנתמנתה כאמור בסעיף 35(א).

(ב) ועדת ערר רשאית לאשר את המכסה או לשנותה.

(ג) החלטת ועדת הערר היא סופית ואין אחריה ולא כלום.

פרק ד': הוראות מיוחדות למוצרי פרי הדר

תחולת החוק

37. חוק זה יחול על מוצרי פרי הדר שנתכוננה להם מועצה, בשינויים ובתנאים האמורים בפרק זה.

הרכב המועצה

38. מספר חבריה של מועצה למוצרי פרי הדר יהיה שלושה עשר, ובהם תשעה נציגי יצרנים וארבעה נציגי הממשלה.

גוף משווק

39. (א) גוף משווק למוצרי פרי הדר הוא יצרן או קבוצת יצרנים של מוצרי פרי הדר, שהוכיחו לשר כי נתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף 7(ב) או כי רכשו בשנה הקובעת לפחות 8%, או אחוז אחר שקבע השר בתקנות, ממשקל פרי ההדר שהמועצה לשיווק פרי הדר שיווקה, לפי נתוניה, לכלל היצרנים בארץ, ובלבד שקביעת אחוז לפי סעיף זה העולה על 20% תהא באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

(ב) לענין סעיף קטן (א) על המועצה לשיווק פרי הדר להמציא לשר, לפי דרישתו, נתונים בדבר שיווק פרי הדר לכל יצרן ויצרן.

(ג) "שנה קובעת", לענין פרק זה — כמשמעותה בסעיף 7(ה).

דברי הסבר

סעיפים 35 ו־36 השר ימנה ועדות ערר שבפניהן יוכל לערור כל מי שיראה עצמו נפגע בקביעותיה של ועדת מכסות. כדי למנוע זיקה כלשהי בין ועדת מכסות לבין ועדת ערר, נקבע כי חמשת חברי ועדת הערר יהיו שלא מבין חברי ועדת המכסות, ואילו שלושה מחברי ועדת הערר, וביניהם היושב־ראש, יהיו שלא מבין חברי המועצה שלידה הוקמה ועדת הערר.

סעיף 37 הרכב היצרנים בענף מוצרי פרי הדר, רב־גוניות המוצרים שניתן לייצר ולפתח לצרכי יצוא, דרכי אספקת הפירות לייצור המוצרים ובעיות היצוא בענף זה מחייבים החלת הוראות מיוחדות לגבי מוצרי פרי הדר. לפי סעיף זה יחולו הוראות החוק המוצע לגבי מוצרי פרי הדר בכפוף להוראות פרק ד'.

סעיף 38 בהתחשב בגורמים המנויים בדברי ההסבר לסעיף 37 ובמסגרת התארגנותם כיום של אותם יצרנים לצרכי ייצוא, נקבע למועצה בענף מוצרי פרי הדר הרכב מיוחד השונה מההרכב הרגיל המוצע בסעיף 4.

סעיף 39 יצרן או קבוצת יצרנים בענף מוצרי פרי הדר יוכלו להיות גוף משווק לגבי מוצרים שבאותו ענף, אם הוכיחו לשר כי רכשו בשנה הקובעת 8% מכלל משקל פרי הדר שסופק באותה שנה לכלל היצרנים בארץ, אף אם לא נתקיים בהם תנאי היצוא לפי סעיף 7 (ב). המועצה לשיווק פרי הדר תהיה חייבת להמציא לשר, לפי בקשתו, נתונים על אספקת פרי הדר ליצרנים.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

שמירת זכויות

40. יצרן או קבוצת יצרנים שהיו גוף משווק לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים למועצה למוצרי פרי הדר, והוכיחו לשר כי אחוז רכישתם לפי סעיף 39(א) או אחוז ייצורם וייצואם לפי סעיף 7(ב) לא פחת מ־8%, לא יהיה בקביעת אחוז יותר גבוה לפי הסעיפים האמורים כדי לגרוע מזכותם להיות גוף משווק לפי בקשתם.

מנין חוקי

41. המנין החוקי בישיבות המועצה למוצרי פרי הדר, בדונה בעניינים שהשר לא קבע שהם עקרוניים, הוא חמישה לפחות מחבריה, כשביניהם היושב־ראש או סגנו וארבעה לפחות מנציגי היצרנים.

הסמכת יצואנים

42. (א) ניתן צו לפי סעיף 24(א), שלפיו הייצוא של מוצרי פרי הדר ייעשה בידי יצואן מוסמך, יסמיך השר לכך ששה יצואנים, ובלבד שיהא רשאי להסמיך פחות מששה אם נתקיים אחד מאלה:

(1) המועצה למוצרי פרי הדר המליצה פה אחד על הסמכת מספר יותר קטן;

(2) 90% לפחות מיצרנים הנמנים על שני גופים משווקים או יותר שנתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף 7(ב) או בסעיף 39(א) ביקשו את השר להיות לגוף משווק אחד.

(ב) התהווה גוף משווק מאוחד כאמור בסעיף קטן (א) (2), רשאי השר, לאחר שהתייעץ עם הגוף, לבטל את ההסמכות, כולן או מקצתן, שניתנו לפי סעיף 25 לגופים המשווקים שהתאחדו או למי שהם המליצו עליהם; הוראה זו לא תגרע מסמכותו של השר מכוח סעיף 16(1) לפקודת הפרשנות[4].

יצוא בידי המועצה

43. על אף האמור בסעיף 24(א) (1), לא יחוייבו יצרנים לייצא מוצרי פרי הדר באמצעות המועצה למוצרי פרי הדר, אלא במידה שהמועצה החליטה על כך ברוב של 60% לפחות מכלל חבריה.

דברי הסבר

סעיף 40 צרכי קידום הייצוא בענף מוצרי פרי הדר הביאו את היצרנים בו, שמספרם הוא כעשרים, להתארגן בשש קבוצות יצוא. השר אף הוציא צו, על פי פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), 1939, וחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח—1957, המסדיר את היצוא של המוצרים האמורים בידי ששה יצואנים בלבד. לפי סעיף 7 (ב) רשאי השר להעלות את אחוז היצוא, ולפי סעיף 39 (א) רשאי הוא להעלות את אחוז רכישת פרי ההדר, לענין היות יצרן או קבוצת יצרנים גוף משווק. סעיף 40 קובע כי העלאת אחוז היצוא או הרכישה כאמור לא תחול על יצרנים שהיו כבר גוף משווק לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים למועצה למוצרי פרי הדר, אם אותם יצרנים ביקשו להיות גוף משווק ושיעור יצוא מוצריהם או שיעור רכישת פרי הדר על ידיהם לא פחתו מ־8% בשנה הקובעת הנוגעת לענין.

שמירת זכות זו חשובה לענין מינוי נציגי יצרנים למועצה לפי סעיף 7 ולענין הסמכת יצואנים לפי סעיף 25.

סעיף 41 בסעיף 38 נקבע הרכב מיוחד למועצה למוצרי פרי הדר, השונה מההרכב הרגיל המוצע בסעיף 4. בהתחשב בגיוון הרב של מוצרי פרי הדר, הגורם לריבוי יצרנים לפי סוגי המוצרים השונים, מוצע שבמנין חוקי בישיבות מועצה לענף זה ייכללו לפחות ארבעה נציגי יצרנים, שהם יותר משליש של אותם נציגים, במקום שליש הקבוע בסעיף 14 (א) לגבי מועצות אחרות.

סעיף 42 בסעיף 25 (ד) נקבע שאין להסמיך יותר משישה יצואנים למוצרים שנתכוננה להם מועצה. בהתחשב במסגרת ההתארגנות של יצרנים בענף מוצרי פרי הדר הקיימת כיום כאמור לצרכי יצוא, קובע סעיף 42 שאין להסמיך גם פחות משישה יצואנים אלא אם המועצה המליצה על כך פה אחד, או אם מספר גופים משווקים התמזגו לגוף משווק אחד על פי בקשת 90% לפחות מהיצרנים הנמנים על אותם גופים.

במקרה של מיזוג גופים כאמור יהיה השר גם רשאי, בהתייעצות עם הגוף הממוזג, לבטל את הסמכתם של יצואנים שניתנה בשעתו על־פי המלצת הגופים שנתמזגו. אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו הכללית של השר לבטל הסמכה מכוח סעיף 16 (1) לפקודת הפרשנות.

סעיף 43 לפי סעיף 24 רשאי השר לקבוע כי יצוא מוצרי פירות וירקות ירוכז בידי מועצה בלבד. היצוא של מוצרי פרי הדר מוסדר כבר כאמור, על פי צו, בידי ששה יצואנים. סעיף 43 קובע כי ריכוז הייצוא בידי מועצה בלבד ייעשה רק כאשר המועצה לענף זה תחליט על כך ברוב של 60% מכלל חבריה.

---

4 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 1, סמ' 2.

ועדת קנסות

44. (א) ליד כל מועצה ימנה השר ועדת קנסות של שלושה, שלא מבין חבריה או עובדיה.

(ב) יושב־ראש הועדה יהיה שופט או מי שכשיר להיות שופט בית משפט שלום; הוא יתמנה על ידי שר המשפטים.

(ג) חבר אחד בכל ועדה יהיה יצרן, ואם היתה הועדה לענף מסויים — יצרן באותו ענף; אולם בועדה הדנה בענין של יצרן פלוני לא ישב בדין יצרן הנמנה על גוף משווק שעליו נמנה אותו יצרן.

(ד) הודעה על מינוי ועדת קנסות, על שמות חבריה ועל מענה תפורסם ברשומות.

הטלת קנסות

45. (א) יצרן או יצואן מוסמך שעבר, בין בעצמו ובין על־ידי עובדיו או סוכניו, על הוראות חוק זה, רשאית ועדת הקנסות להטיל עליו קנס בסכום שלא יעלה על שלושת אלפים לירות, שישולם למועצה.

(ב) לא תוגש תובענה לועדת קנסות אלא על־ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, לפי קובלנת המועצה שלידה הוקמה הועדה.

שמיעת טענות

46. ועדת קנסות לא תחליט בענין הטלת קנס אלא לאחר שנתנה לצדדים הזדמנות סבירה להשמיע טענותיהם.

ערעור

47. (א) היועץ המשפטי לממשלה וכל מי שחוייב בקנס לפי סעיף 45 רשאים לערער על החלטת ועדת קנסות בפני בית המשפט המחוזי תוך עשרים ואחד יום מיום החלטת ועדת הקנסות, או מהיום שנמסרה להם ההחלטה אם ניתנה שלא בפניהם; החלטה כאמור, שנמסרה למשלוח בדואר רשום לפי המען או המען האחרון של צד מהצדדים או של עסקו, יראו אותה כאילו נמסרה לו ארבעים ושמונה שעות לאחר שנמסרה לדואר למשלוח.

(ב) בית משפט מחוזי ידון בערעור בשופט אחד.

דין החלטה בדבר קנס

48. החלטת ועדת קנסות בדבר חיוב בקנס שלא הוגש עליה ערעור, וכן החלטת בית המשפט המחוזי אם הוגש ערעור, הן סופיות, ודינן, בכל הנוגע לביצוע, כדין פסק־דין סופי של בית משפט מוסמך במשפט אזרחי שאין עליו ערעור.

בקורת

49. מועצה רשאית למנות בכתב מבקר והוא יהיה מוסמך, כל אימת שיש לו יסוד להניח שהדבר דרוש כדי להבטיח ביצועו של חוק זה או כדי למנוע עבירה על הוראותיו —

(1) להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש; אולם אין להיכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו חיפוש מבית משפט מוסמך והוראות סעיפים 26 עד 29

דברי הסבר

סעיפים 44 — 48 הוראות בדבר קנסות ובדבר מועצות קנסות קיימות כבר במספר חוקים שלפיהם הוקמו ועדות ייצור ושיווק לתוצרת חקלאית, כגון חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, תשי"ט—1959, וחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), תשכ"ד—1963.

כדי למנוע השתתפותו של יצרן בועדת קנסות, כשיש לו נגיעה לנושא העומד להיות נדון בה, קובע סעיף 44 כי יצרן הנמנה על גוף משווק שעליו נמנה היצרן הנתבע, לא ישתתף בועדת הקנסות. התביעות בשם המועצה יוגשו על־ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו.

סעיף 49 כדי לאפשר למועצה לפקח על ביצוע הוראות החוק, קובע סעיף זה כי היא תהיה רשאית למנות מבקר. המבקר יהיה מוסמך לבדוק את דבר קיומו של החוק, לרבות הכללים שניתנו על ידי המועצה, ולתפוס חפצים שנעברו לגביהם עבירות על הוראות החוק המוצע.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט—1969[5], יחולו, בשינויים המחוייבים, על חיפוש לפי פסקה זו;

(2) לתפוס כל חפץ שיש לו יסוד סביר להניח שנעברה בו או לגביו עבירה לפי חוק זה ושהוא עשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור.

טיפול בחפץ שנתפס

50. (א) חפץ שנתפס לפי סעיף 49 מותר להחזיק בו עד שועדת הקנסות או בית המשפט, שלפניהם הוגשה תביעה על העבירה שביחס אליה נתפס, יחליטו מה ייעשה בו; לא הוגש משפט כאמור תוך תשעים יום מיום התפיסה, יוחזר החפץ; התעורר ספק למי יש להחזירו, יכריע בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס, לפי בקשת אדם התובע טובת הנאה בו או לפי בקשת המועצה שמינתה את המבקר.

(ב) חפץ שנתפס לפי סעיף 49 תנהג בו מועצה דרך בעלים הן לגבי החזקה והן לגבי מכירה; לא נהגה בו כך והדבר נשמד, ניזוק או ירד ערכו, ישולמו לבעליו פיצויים מקופת אותה מועצה.

(ג) היה חפץ שנתפס לפי סעיף 49 עלול להתקלקל אם לא יימכר מיד, רשאית מועצה למכרו, והוראות סעיף קטן (א) יחולו על דמי המכר כאילו היו חפץ שנתפס.

עונשין

51. (א) אדם שעבר על הוראה מהוראות חוק זה או הפריע למבקר במילוי תפקידו או מנע זאת ממנו, דינו — קנס עשרת אלפים לירות, ואם כבר הורשע על עבירה כאמור, דינו — קנס חמישים אלף לירות.

(ב) בית המשפט רשאי, נוסף לכל עונש אחר שיטיל, לצוות על חילוט מוצרים שבהם או לגביהם נעברה העבירה וחמרי אריזתם, או דמי מכרם, לזכות המועצה הקובלת.

פרק ו': תקציב ומינהל

תקציב מועצה

52. (א) שנת התקציב של מועצה תהא מיום 1 באוקטובר עד יום 30 בספטמבר, או תקופה רצופה אחרת של שנים עשר חדשים שקבע השר.

(ב) חדשיים לפחות לפני תחילת שנת התקציב תגיש מועצה לאישור השר הצעת תקציב לאותה שנה, ורשאית היא באמצע שנת תקציב להגיש לאישור השר הצעת תקציב נוסף.

(ג) מועצה לא תוציא כספים, לא תתחייב התחייבות כספית ולא תבצע פעולה כספית, אלא בהתאם לתקציב שאישר השר; אולם מועצה תהיה רשאית להוציא כספים שלא למטרות שלשמן נועדו לפי התקציב שאושר, או להתחייב בהוצאה כאמור, אם השר אישר מראש את הדבר.

דברי הסבר

סעיף 50 סעיף זה קובע הוראות בדבר החזקת חפצים תפוסים, והחזרתם לבעליהם במקרה שחלפו 90 יום מיום תפיסתם ועוד לא הוגשה תביעה.

סעיף 51 היועץ המשפטי לממשלה או נציגו הם המגישים את התובענה לועדת קנסות לפי סעיף 45, אך שמור להם שיקול דעת להביא את היצרן לדין פלילי לפי סעיף 51.

סעיפים 52 ו־53 שנת התקציב בענף מוצרי פרי הדר מתחילה כרגיל בחודש אוקטובר. ייתכן כי בענפים אחרים יהיה צורך לקבוע שנת תקציב שתחילתה בתאריך אחר. סעיף 52 נותן לשר סמכות לכך.

תקציבה של מועצה ייזון בחלקו מהיטלים שהיא תטיל על יצרנים או יצואנים לפי סעיף 60, אם הטלתם תאושר על־ידי השר ושר האוצר. לאור זאת קובע סעיף 52 שתקציבה של מועצה טעון אישור השר וכי מועצה לא

---

[5] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי ניהול מערכת הכספים במועצה והבקורת עליה, לרבות הגשת דינים וחשבונות לשר ופרסום מאזנים שנתיים על־ידי מועצה.

עובדי מועצה

53. נוהלי קבלת עובדים למועצה, תקן, שכר, גמלאות ותנאי עבודה אחרים של עובדי מועצה יהיו כשל עובדי המדינה, בתיאומים ובשינויים שקבעה המועצה באישור השר.

ועדת בקורת

54. (א) מועצה תמנה, שלא מבין חבריה, ועדת בקורת אחת או יותר, בהרכב ולתקופה שקבע השר, והיא תפקח על ביצוע החלטות המועצה, תבצע תפקידי בקורת אחרים שהטילו עליה המועצה שמינתה אותה או השר, ותמסור דין וחשבון והמלצות למועצה ולשר לפי דרישת המועצה או ביוזמת הועדה עצמה.

(ב) חברי ועדת הבקורת רשאים בכל עת סבירה לעיין בכל פנקסי המועצה שמינתה אותה ובמסמכיה ולקבל מכל עובד של המועצה כל ידיעה וכל הסבר הדרושים לדעתם לביצוע תפקידיה של הועדה.

ועדות שונות

55. מועצה רשאית למנות, מבין חבריה או שלא מביניהם, ועדות שימליצו בפניה בענינים או בסוגי ענינים שתקבע.

פרק ז': הוראות שונות

סדרי דין

56. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את סדרי הדין והנוהל בועדת ערר כאמור בסעיף 35 ובועדת קנסות כאמור בסעיף 44; סדרי דין שלא נקבעו בתקנות כאמור רשאית כל ועדה לקבוע לעצמה.

אישור כללי מועצה

57. (א) כללי מועצה טעונים אישור מוקדם של השר; לא יאשר השר כללים כאמור, אלא כעבור ארבעה עשר יום מיום שהובאו לאישורו; הודיעו לו, תוך התקופה האמורה, 26% לפחות מכלל חברי מועצה על התנגדותם לאישור הכללים, יאפשר להם השר להשמיע בפניו, בהקדם האפשרי, את נימוקי התנגדותם.

(ב) כללי מועצה בדבר תנאי הרכישה של פירות וירקות, בדבר דרכי התקשרות מועצה עם יצרני פירות וירקות ומשווקיהם או בדבר מכסות ייצור כלליות, יהיו טעונים גם אישורו של שר החקלאות.

דברי הסבר

תוכל להוציא כספים או להתחייב בהוצאה אלא בהתאם לתקציב שאושר.

בהתאם לאמור, נקבע בסעיף 53 כי נוהלי קבלת עובדים למועצה ותנאי עבודתם יהיו דומים לאלה של עובדי המדינה, בכפוף לתיאומים ושינויים שיאושרו על ידי השר.

סעיף 54 לפי סעיף זה חובה על מועצה למנות ועדת בקורת, שלא מבין חבריה, שתהיה מוסמכת לבצע פעולות בקורת בדבר ביצוע החלטות המועצה ובכל ענין אחר בתחום פעולותיה של מועצה כשתתבקש לעשות זאת על ידי השר או המועצה שלידה הוקמה.

סעיף 57 מועצה שהוסמכה לעניינים המנויים בסעיף 22 רשאית להסדירם בכללים; לפי סעיף 23 רשאית מועצה לקבוע גם כללים בכל הנוגע לביצוע תפקידיה. כללים כאמור טעונים אישור מוקדם של השר. כללים שהוראותיהם נוגעות לתנאי רכישת פירות וירקות, לקביעת מכסות יצוא כלליות או לדרכי התקשרותה של מועצה עם מגדלי פירות וירקות יהיו טעונים גם אישורו של שר החקלאות.

כללים ייקבעו על פי החלטותיה של מועצה, שלפי סעיף 16 יתקבלו ברוב דעות המצביעים בישיבותיה של המועצה. ייתכנו אפוא כללים שלא יהיו לרצון כל חברי המועצה שקבעה אותם. כדי לאפשר לחברי מועצה המתנגדים לכללים מסויימים להביא את התנגדותם בפני השר, קובע הסעיף שהשר ישהה אישורם של כללים 14 יום לפחות מיום שהובאו לאישורו. אם 26% לפחות מחברי מועצה יתנגדו לכללים כאמור יהיה על השר לשמוע את נימוקיהם בהקדם האפשרי.

כללים מיוחדים

58. היה כלל מכללי מועצה מתייחס למוצר המיוצר על־ידי פחות מ־50% מכלל היצרנים שבענף מסויים, לא יאשר השר את הכלל אם, תוך ארבעה עשר יום מהיום שהובא לאישורו, הודיעו לו בכתב על התנגדותם לאישורו יצרנים מאותו ענף שייצרו לפחות 40% משווי הייצור של אותו מוצר בשנת התקציב שלפני הגשת הכללים לאישור.

פרסום ברשומות

59. כללי מועצה לפי חוק זה יפורסמו ברשומות.

היטלים

60. (א) השר רשאי, בצו כינון, להסמיך מועצה להטיל בכללים על יצרנים ויצואנים מוסמכים היטלים על כל מוצרי פירות וירקות שייצרו או שיווקו או על מוצרים מסויימים מהם, ולקבוע מועדים ודרכים לתשלום ההיטלים.

(ב) כללים לפי סעיף קטן (א) טעונים גם אישור מוקדם של שר האוצר.

(ג) היטל לפי סעיף זה יכול שיהיה כללי או מסוייג לפי הסוג או המין של המוצרים, ויכול שיהיה בסכום מסויים, או בשיעור מסויים ממחיר המוצרים שבו נמכרו על־ידי היצרן או היצואן המוסמך, ובלבד ששיעור ההיטל לא יעלה על 2% מהמחיר האמור.

(ד) פקודת המסים (גביה) [6], למעט סעיף 12 בה, תחול על גביית ההיטלים כאילו היו מס כמשמעותו באותה פקודה.

(ה) הכספים שמקורם בהיטלים כאמור ישמשו לביצוע תפקידי המועצה שהטילה אותם ולקיום סמכויותיה לפי חוק זה.

(ו) מועצה רשאית, באישור השר ושר האוצר, לקיים קרנות מכספי ההיטלים לצרכים שהחליטה עליהם.

סמכויות עזר

61. כל דבר שמועצה רשאית להסדירו או להתירו על פי הוראות חוק זה, רשאית היא לאסרו, להגבילו או להתנותו בתנאים, ורשאית היא להתלות או לבטל כל הרשאה או היתר שנתנה בנוגע לביצוע פעולה בהתאם לחוק זה.

רווחי מועצה

62. עודף הכנסות על הוצאות, שנשאר למועצה בגמר שנת תקציבה, יועבר לקרנות שהשר אישר את מטרותיהן.

פטור ממס הכנסה

63. כספי היטלים שהועברו לקרנות שהקימה מועצה בהתאם לחוק זה ושמטרותיהן אושרו על־ידי השר ושר האוצר, יהיו פטורים ממס כמשמעותו בפקודת מס הכנסה [7].

דברי הסבר

סעיף 58 לפי סעיף 2 יכול שהשר יכונן מועצה כללית למוצרי פירות וירקות ויכול שיכונן מועצה לסוג אחד של מוצרים או למספר סוגי מוצרים. ייתכן איפוא שבתחום טיפולה של מועצה אחת יהיו סוגים שונים של מוצרי פירות וירקות, ולפי זה — שתקבע כללים לגבי מוצר המיוצר על־ידי פחות מ־50% מכלל היצרנים שבתחום טיפולה. למקרה זה קובע סעיף 58 כי השר לא יאשר את הכללים כאמור, אם יצרני אותו המוצר המייצרים לפחות 40% של המוצר, בחישוב השווי של הייצור הכללי של אותו מוצר, הודיעו לשר, תוך 14 יום מיום הגשת הכללים לאישור, על התנגדותם לכללים.

סעיף 60 לפי סעיף זה ניתן יהיה להסמיך מועצה להטיל בכללים היטלים על מוצרי פירות וירקות, שישולמו על ידי היצרן או היצואן, ובלבד ששיעורו של היטל לא יעלה על 2% ממחיר המוצרים. כספי ההיטלים ישמשו למימון ביצוע תפקידיה של המועצה.

כללים שבהם ייקבעו היטלים יהיו טעונים גם אישורו המוקדם של שר האוצר.

סעיפים 62 ו־63 את עודף הכנסותיה של מועצה על הוצאותיה בשנת תקציב מסויימת יהיה צורך להכניס לקרנות שמטרותיהן אושרו על־ידי השר, וניתן יהיה להוציאו רק למטרות אלה; עודף זה יהיה פטור ממס הכנסה במידה שמקורו בכספי היטלים והוא הועבר לקרנות שמטרותיהן אושרו גם על ידי שר האוצר.

---

[6] חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

[7] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

פיזור מועצה

64. (א) רשאי השר, בצו שיפורסם ברשומות, לפזר מועצה אם ראה שנתקיים בה אחד מאלה:

(1) היא אינה ממלאה את חובותיה והתחייבויותיה;

(2) היא אינה מבצעת ביעילות את תפקידיה להשגת המטרות שלשמן הוקמה;

(3) נשתנו התנאים והנסיבות שבהם הוקמה.

(ב) לא יפזר השר מועצה אלא אם ניתנה לה הזדמנות סבירה להשמיע טענותיה בפניו או בפני מי שהוא הסמיך לכך.

(ג) לא יפזר השר מועצה מאחד הטעמים המנויים בפסקאות (1) ו־(2) לסעיף קטן (א) אלא אם ניתנה לה גם התראה בכתב על כך מטעמו לפחות שלושה חדשים מראש והיא לא חזרה למלא את חובותיה והתחייבויותיה, או לבצע את תפקידיה, להנחת דעת השר תוך שלושת החדשים האמורים.

(ד) בצו לפי סעיף קטן (א) רשאי השר גם למנות אדם או רשות לבצע את הפיזור; עשה השר כן, יקבע בצו דרכי ערעור על החלטת המפזר.

(ה) השר יקבע בתקנות הוראות בדבר הליכי פיזורה של מועצה שניתן עליה צו לפי סעיף זה, אופן פרעון חובותיה, קיום התחייבויותיה, מימוש זכויותיה והעשיה בנכסיה.

השתתפות בתאגיד

65. ראתה מועצה שהדבר דרוש לקידום מטרותיה, רשאית היא, באישור השר, לייסד תאגיד או להשתתף בתאגיד בדרך שתיראה לה.

אגרות

66. השר רשאי לקבוע אגרות בעד מתן רשיון, היתר או מסמך אחר שיינתן לפי הוראות חוק זה.

תוקף דינים

67. סמכות לפי חוק זה אינה גורעת מסמכות לפי חיקוק אחר וקיום חובה לפי חוק זה אינו פוטר מקיום חובה לפי חיקוק אחר.

שינוי התוספת

68. השר רשאי לשנות בצו כל אחת מהתוספות, להוסיף עליה או לגרוע ממנה.

ביצוע

69. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

סעיף 64 אם התנאים והנסיבות שהביאו לכינון מועצה נשתנו, או שמועצה לא ממלאה את תפקידיה, מן הראוי שהשר יפזר אותה. סעיף זה קובע את הדרכים לכך.

סעיף 65 סעיף 3 קובע כי מועצה היא תאגיד כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית. לפי זה יכולה מועצה להשתתף בתאגיד אחר. יחד עם זאת, כדי להבטיח שהשתתפותה תהיה רק במקרה שהדבר דרוש להשגת מטרותיה, מותנה הדבר באישורו של השר.

סעיף 67 מלבד סמכויות השר להסדרת עניני ייצור וייצוא של מוצרי פירות וירקות לפי החוק המוצע, יש לשר סמכויות מקבילות לפי חוקים אחרים, לגבי חלק מאותם ענינים. בהפעלת סמכות על ידי רשות יש לעתים הטלת חובה על האזרח.

סעיף זה קובע שאין בסמכות לפי החוק המוצע כדי לגרוע מסמכות הנתונה לפי חיקוק אחר, ובאותה מידה אין בקיום חובה לפי חוק זה כדי לפטור מקיום חובה על פי חיקוק אחר.

סעיף 68 לחוק המוצע נספחות שתי תוספות. בתוספת הראשונה מפורטים הגידולים החקלאיים שהגם שירקות לענין החוק, ובתוספת השניה מפורטים הגידולים החקלאיים שהגם ירקות לענין החוק. מוצע כי השר יהיה רשאי לשנות בצו את התוספות האמורות.

תוספת א'

1. אבוקדו
2. אגוזים על סוגיהם
3. אגסים
4. אוכמניות
5. אנונה
6. אננס
7. אפרסמון
8. אפרסקים
9. בננות
10. גוייבות
11. דובדבנים
12. דובדבנים חמוצים
13. חבושים
14. מישמש
15. מנגו
16. ענבים
17. פטל
18. פרי הדר על זניו ועל סוגיו
19. קומקואט
20. רימונים
21. שזיפים
22. שסק
23. שקדים
24. תאנים
25. תמרים
26. תפוחים

תוספת ב'

1. אבטיח
2. אספרגוס
3. אפונה
4. במיה
5. בטטות
6. בצל
7. ברוקולי
8. גזר
9. חזרת
10. חמציץ
11. חצילים
12. חסה
13. כרוב אדום
14. כרוב לבן
15. כרוב מסולסל
16. כרוב ניצנים
17. כנר
18. כרפס
19. לפת
20. כרובית
21. לוף
22. לימה (שעועית)
23. לוביה
24. מילון
25. מנגולד
26. מלפפון
27. סלק
28. סלרי (עלים ושורש)
29. עגבניות
30. עירית
31. עולש
32. צנון
33. צנונית
34. פטריות
35. פטרוזיליה עלים
36. פטרוזיליה שורש
37. פלפלים
38. גמבו
39. פול
40. קולרבי
41. קישואים
42. קינרס (ארטישוק)
43. שמיר
44. שעועית
45. שום
46. תות שדה
47. תפוחי־אדמה
48. תרד חרפי
49. תרד ניו־זילנדי
50. ריבס
51. תירס

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

רשומות

הצעות חוק

עמוד

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 6), תשכ"ט—1969 238

חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תשכ"ט—1969 247

מבוא

הצעת החוק עוסקת במספר הקלות עידוד נוספות, ואלה העיקריות שבהן:

1. מפעל מוכר

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר בהטבות שונות לגבי מסים ישירים ועקיפים ובמתן מענק, והכל כמפורש בחוק, ללא אפשרות להגבילם בתנאים או לצמצמם.

מטרת התיקון המוצע היא לאפשר הענקת הטבות מצומצמות יותר משל מפעל מאושר למפעלים מסויימים הראויים לעידוד, שייקראו מפעלים מוכרים.

כיום הזה מדיניות מרכז ההשקעות היא לאשר מפעלים אם הם עשויים לתרום תרומה ניכרת להגדלת היצוא. לפי זה מותנה מתן האישור למפעלי תעשיה במרכז הארץ בתנאי שייצאו לפחות 50% ממוצריהם.

אך בשנתיים האחרונות הוקמו והתפתחו מפעלים, שאמנם אינם מייצאים 50% ממוצריהם, אך הם מפעלים חוסכי יבוא, כגון שהם מייצרים מוצרים חיוניים לצרכי מערכת הבטחון. מפעלים אלה ראויים לעידוד, אך אין מקום לתת להם מענק, ובדרך כלל גם לא פטור ממסים עקיפים. מוצע שמפעלים אלה ייחשבו למפעלים מוכרים שיהיו זכאים לפי החוק לכל ההקלות הניתנות למפעלים מאושרים, למעט מענק ופטור ממסים עקיפים, אלא שמינהלת מרכז ההשקעות תהא מוסמכת להעניק, לפי הצורך, גם פטור ממסים עקיפים.

2. דחיית תשלומו של חלק ממס הבולים

שיעור מס הבולים המוטל על תזכיר ההתאגדות של חברה ושל דו"ח של הקצאת מניות הוא 0.75% מערכן של המניות. מס זה יש לשלם עם רישומה של החברה, עוד בטרם החלה בעסקיה, והוא נטל כבד מאד על חברות שהון המניות שלהן גדול.

מוצע לדחות את מועד תשלומו של חלק ממס הבולים. חברה בעלת מפעל מאושר, שהונה עולה על מיליון ורבע לירות, תצטרך לשלם על התזכיר שלה עם רישומה מס בולים שלא יעלה על עשרת אלפים לירות, ואילו תשלום היתרה יידחה חמש שנים.

הוא הדין בדו"ח הקצאת מניות, לגבי המניות שהוציאה החברה בתחום ההון שאושר על ידי מינהלת מרכז ההשקעות.

3. בנין תעשייתי

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי — במענק. המענק ניתן באחוזים מסויימים ממחיר הנכסים של המפעל. במונח "נכסי מפעל" כלולים, אמנם, גם בנינים, אולם רק בנין שהוא בבעלותו של בעל המפעל התעשייתי או בחכירתו לתקופה של 25 שנים לפחות, והוא מימן את בנייתו והבנין משמש את המפעל התעשייתי. לפי זה, בנין שהוא עצמו משמש נושא לתכנית מאושרת ושלבעליו אין מפעל תעשייתי — אינו מזכה במענק.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

כיום יש נטיה בקרב משקיעים בישראל, ובעיקר בקרב משקיעי החוץ, לרכז את מלוא השקעתם בציוד המפעל ותיפעולו, ולא בבניית הבנינים, והם מעדיפים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל. כדי לאפשר לבעלי בנינים כאלה להשכירם בדמי שכירות סבירים, מן הראוי הוא לתת להם אותן ההטבות שהיה מקבל בעל מפעל תעשייתי אילו היה הוא עצמו בונה את בניניו.

על כן מוצע לתקן את ההוראות המדברות במענק, ולאפשר מתן מענק גם לבעלי בנינים שבנו אותם לפי תכנית מאושרת, לשם השכרה למפעל תעשייתי מאושר, בהתאם לתנאים שתקבע מינהלת מרכז ההשקעות.

4. פטור לריבית על איגרות חוב מסוימות

סעיף 47א לחוק הקיים מעניק לתושב חוץ, המקבל ריבית מאיגרת חוב הנסחרת בבורסה, פטור ממס עליה. פטור זה מוענק רק לתושבי חוץ שאינם מקבלים בארץ מושבם הקלה ממסי כפל על הכנסה כזאת, ולתושבי חוץ שעל פי הסכם למניעת כפל מסים רואים אותם בארץ מושבם כאילו שילמו את המס שלגביו ניתן פטור.

הפטור לגבי הריבית הוא לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה לראשונה ברשימת ניירות הערך הנסחרים בבורסה.

היות והמגמה היא לעודד תושבי חוץ לתת הלוואות לזמן ארוך, נמצא שהפטור במתכונתו הקיימת מחטיא את המטרה, שכן מי שרוצה ליהנות מהפטור יקנה רק איגרות חוב שהן לתקופה שאיננה יתירה על שמונה שנים, גם אם יש ברצונו להשקיע לתקופה ארוכה יותר.

על כן מוצע להחליף את ההוראה הקיימת בהוראה שתקבע כי הפטור יינתן רק לריבית על איגרות חוב שהן לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות והפטור עליהן לא יהיה מוגבל בזמן.

5. חברה למסחר בינלאומי

לאחרונה התברר, כי בעליהן של חברות קיימות הפועלות מחוץ לישראל מעוניינים לעלות ארצה בלי לחסל את עסקיהם בחוץ לארץ. מאחר שהשליטה וההנהלה של החברות הללו יהיו מופעלות בישראל, יחוייבו החברות במס ישראלי נוסף על מסי חוץ שיהא עליהן לשלם, אם אינן פטורות מכוח אמנה למניעת כפל מס.

חובתן של חברות כאמור לשלם מס בישראל נובעת מהוראות סעיף 5 (1) לפקודת מס הכנסה, הקובע כי ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, יראו אותם כאילו הופקו בישראל. נמצא שחברות שכל פעילותן היא מחוץ לישראל יהיו חייבות כאן במס רק משום שהשליטה בהן וניהולן נעשים בישראל.

כדי להקל על חברות אלה ועל בעליהן, ובמגמה לשלב במסחר הבינלאומי את המוניטין והידע הישראליים, מוצע לתת לשר האוצר סמכות לפטור, באישור מינהלת מרכז ההשקעות, את החברה הנכרית ואת בעלי מניותיה, לתקופה מוגבלת, ממס הכנסה וממס על ריווח הון לגבי עסקאותיהם במסחר הבינלאומי.

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 6), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 9

1. בסעיף 9 לחוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט–1959[1] (להלן – החוק העיקרי), במקום "ששה חברים" יבוא "שמונה חברים".

תיקון סעיף 21

2. בסעיף 21 לחוק העיקרי, במקום הסיפה המתחילה במלים "למפעל מאושר" יבוא:

"(1) למפעל מאושר או למפעל מוכר;

(2) לנכס מאושר;

(3) להשקעה מאושרת;

(4) להלוואה מאושרת;

והכל כפי שפורש באישור."

החלפת סעיף 23

3. במקום סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:

"דין מפעל מוכר ונכס מאושר

23. האמור בחוק זה על מפעל מאושר חל גם –

(1) על מפעל מוכר, פרט לסעיפים 40ב ו־62, אולם המינהלה רשאית להעניק לו גם את הפטור שלפי סעיף 62;

(2) על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 40ב ו־62."

החלפת השם של פרק רביעי

4. במקום הכותרת לפרק הרביעי לחוק העיקרי יבוא:

"פרק רביעי: דחיית תשלום אגרות ומס בולים".

תיקון סעיף 27א

5. בסעיף 27א לחוק העיקרי, אחרי "על פי הסעיפים 26 או 27" יבוא "או נדחה תשלום מס הבולים על פי סעיף 29א".

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 9 לחוק העיקרי אומר:

"הממשלה תמנה למינהלה ששה חברים נוספים על המנהל והם יהיו בתוקף תפקידם גם חברי המועצה."

מנסיון עבודתה של המינהלה התברר שיש מקום לשתף בה גורמים נוספים, ובעיקר את המטפלים בתיירות. לשם כך מוצע להגדיל את מספר חברי המינהלה.

סעיפים 2 ו־3 סעיף 21 לחוק העיקרי אומר:

"המפעל או הנכס – לרבות הרחבתם – או ההשקעה או ההלוואה, או אותו חלק מהם, שביצועם הוא נושא תכנית מאושרת, יהיו למפעל מאושר, לנכס מאושר, להשקעה מאושרת או להלוואה מאושרת במידה שפורטו באישור."

מוצע לקיים סוג נוסף של מפעל הראוי לעידוד – מפעל מוכר. ההבחנה בין שני סוגי מפעלים אלה תתבטא רק בהיקף ההטבות שיינתנו להם. מפעל מאושר זכאי לכל ההטבות, במסים ישירים ועקיפים, ואם הוא מפעל תעשייתי – גם למענק, ואילו מפעל מוכר יהיה זכאי רק להטבות במסים ישירים, אלא שתינתן למינהלה סמכות להעניק לו גם פטור ממסים עקיפים.

לפי זה יתוקנו סעיף 21 וגם סעיף 23, שזו לשונו:

"האמור בחוק זה על מפעל מאושר, חל גם על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 40ב ו־62." (סעיף 22 קובע כי לא יוכר מפעל כמפעל מאושר, אלא אם הוא בבעלות חברה או אגודה שיתופית, אלא אם הסכימה המינהלה לצורת בעלות אחרת; סעיף 40ב קובע כי מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי, זכאי למענק; וסעיף 62 מעניק פטור ממסים עקיפים לטובין המיועדים להקמתו או להרחבתו של מפעל מאושר).

מינהלת מרכז ההשקעות תקבע את המבחנים למתן אישור למפעל מוכר, כשם שהיא הקובעת את המבחנים למתן אישור למפעל מאושר. הכוונה היא לאשר כמפעלים מוכרים את המייצרים לצרכי מערכת הבטחון במחירים סבירים ומחליפים יבוא חיוני למערכת הבטחון.

---

[1] ס"ח תשי"ט, עמ' 234; תשכ"א, עמ' 78; תשכ"ג, עמ' 14; תשכ"ה, עמ' 39; תשכ"ז, עמ' 62; תשכ"ח, עמ' 36.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

תיקון סעיף 28

6. בסעיף 28 לחוק העיקרי —,

(1) ברישה, אחרי "לפי סעיף 27" יבוא "או את מס הבולים שתשלומו נדחה לפי סעיף 29א";

(2) בפסקה (1), במקום "שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה" יבוא: "שולמו האגרות ומס הבולים בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה או מיום שבו היה עליה להגיש דו"ח הקצאת המניות, הכל לפי הענין".

הוספת סעיף 29א

7. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

"מס בולים על תזכיר ודו"ח הקצאת מניות

29א. (א) היה ייסודה של חברה בהון מניות כלול בתכנית מאושרת, יידחה לחמש שנים סילוקו של אותו חלק מסכום מס הבולים העולה על עשרת אלפים לירות, לגבי —

(1) תזכיר ההתאגדות;

(2) דו"ח הקצאת מניות המתייחס להון המניות שהיה רשום בתזכיר ההתאגדות בעת רישום החברה ואשר לגביו ניתן אישור המינהלה.

(ב) נדחה תשלום מס בולים על פי סעיף קטן (א), תרשום החברה את סכום המס הנדחה בפנקס המשכנתאות שלה, ועל המס הנדחה יחולו הוראות סעיף 133א לפקודת החברות [2] כאילו היה אגרה."

דברי הסבר

סעיפים 4 עד 7 (א) שמו של הפרק הרביעי לחוק הוא: "דחיית תשלום אגרות". מוצע להוסיף לפרק זה גם הוראה בענין דחיית מס בולים, ולפי זה יתוקן שם הפרק.

(ב) שיעור מס הבולים על תזכיר ההתאגדות של חברה הוא 0.75% מערכן של המניות שלקחו החותמים על התזכיר. גם על דו"ח הקצאת מניות מוטל מס בולים בשיעור כזה מערכן של המניות שהדו"ח מתייחס אליהן. את מס הבולים על מסמכים אלה יש לשלם עם רישומה של החברה (התזכיר) ובראשית צעדיה (הקצאת מניותיה) בטרם החלה בעסקיה. דבר זה הוא נטל כבד, ביחוד על חברות שהונן גדול.

על כן מוצע לאפשר דחיית חלק מתשלום מס הבולים לתקופה של חמש שנים, כשם שהחוק העיקרי מאפשר דחיית תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון של החברה ואגרת העברת המקרקעין. לשם כך יש להוסיף את סעיף 29א, שבו ייקבע גם כי סכום מס הבולים שתשלומו נדחה וירשם לידיעת הציבור בפנקס המשכנתאות של החברה ובפנקס המשכנתאות והשעבודים שאצל רשם החברות, בדומה לאגרות שתשלומן נדחה.

(ג) סעיפים 27א ו־28 לחוק העיקרי מקלים על גבייתם של האגרות שנדחו, במקרה שהחברה מתפרקת לפני תשלומן או שהיא לא משלמת אותן כעבור תקופת הדחיה, וזו לשונם:

"27א. נדחה תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון על פי הסעיפים 26 או 27, והחברה מתפרקת לפני מועד התשלום הנדחה, יראו את מועד פרעונן של האגרות האמורות כאילו חל תוך 12 חדשים לפני התאריך המתאים כמשמעותו בסעיף 220א (6) לפקודת החברות.

28. לא שילמה חברה במועד הנדחה את האגרה שתשלומה נדחה לפי סעיף 27, רשאי רשם החברות למחוק את שמה מפנקס הרישום, ובלבד שקודם המחיקה פרסם הודעה ברשומות המזמינה נושים של אותה חברה להתייצב לפניו תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה וליתן טעם מדוע לא יימחק שם החברה. לא הובאו לפני רשם החברות טעמים סבירים, יימחק שם החברה מפנקס הרישום ולא יצווה בית המשפט על החזרתו לפנקס על פי סעיף 242 (6) לפקודת החברות, אלא אם —

(1) שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של חברה או של הגדלת הונה עד יום התשלום למעשה, בשיעור החוקי המקסימלי שנקבע לפי חוק הריבית, תשי"ז—1957, או לפי סעיף 56 לחוק בנק ישראל, תשי"ד—1954, הכל לפי השיעור הגבוה יותר;

(2) הבקשה על החזרה הוגשה תוך ששה חדשים מהיום שבו ראוים את החברה כמחוקה."

מוצע להחיל הוראות אלה גם לגבי מס הבולים שתשלומו נדחה.

---

[2] חא"י כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155; ס"ח תשכ"ה, עמ' 124.

תיקון סעיף 40א

8. בסעיף 40א לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

""בנין תעשייתי" — בנין שהוקם בהתאם לתכנית מאושרת ואשר הוכח למנהל כי —

(1) בנייתו נגמרה אחרי יום ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968);

(2) לא נמכר לפני שהושכר לראשונה;

(3) כולו או עיקר שטחו, בשיעור שנקבע בכתב האישור, הושכר לראשונה למפעל מאושר, שהוא מפעל תעשייתי, לתקופה ובתנאים שנקבעו בכתב האישור."

תיקון סעיף 40ב

9. בסעיף 40ב לחוק העיקרי, אחרי "שהוא מפעל תעשייתי" יבוא "או בנין תעשייתי".

תיקון סעיף 40ג

10. בסעיף 40ג לחוק העיקרי, אחרי "לפקודת מס הכנסה" יבוא "מהוצאות הקמתו של הבנין התעשייתי".

תיקון סעיף 40ה

11. בסעיף 40ה לחוק העיקרי, אחרי "ותנאי האישור" יבוא "וכן להבטחת החזרת המענק במקרה שיבוטל על פי סעיף 75א (א)".

דברי הסבר

סעיפים 8 עד 10

סעיפים 40א עד 40ג דנים בזכותו של מפעל מאושר למענק ובשיעורו של המענק, וזו לשונם:

"40א. בפרק זה —

"מפעל תעשייתי" — לרבות מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, שאינו מפעל לחיפוש נפט — כמשמעותו בחוק הנפט, תשי"ב—1952 — או להפקתו;

"נכסי המפעל" — בנינים, מכונות וציוד אחר — למעט רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודת התעבורה — שהם בבעלותו של בעל המפעל המאושר ומשמשים את המפעל בהתאם לתכנית מאושרת, ולא היה בהם כל שימוש קודם, ולרבות נכסים שהובאו לישראל באישור המינהלה לענין זה כשהם משומשים ולא היה בהם שימוש קודם בישראל;

"פיתוח קרקע" — הכשרת קרקע ופיתוחה שנעשו לצרכי המפעל המאושר בהתאם לתכנית מאושרת;

"בנין שבבעלותו של בעל מפעל מאושר" — לרבות בנין המשמש את המפעל המאושר ושבנייתו מומנה על ידי בעל המפעל, והוא קנוי לו על פי חוזה לתקופה של 25 שנים לפחות.

40ב. בעל מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי יהא זכאי למענק מאת המדינה בהתאם להוראות פרק זה ובכפוף לאמור בסעיף 94, אולם אם המפעל הוא מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, או מפעל לעיבוד מחצבים שהופקו בישראל, לא יהא בעליו זכאי למענק אלא אם מתן המענק אושר על ידי שר האוצר, שר המסחר והתעשיה ושר הפיתוח.

40ג. המענק יהיה באחוזים המפורטים בתוספת מן המחיר המקורי של נכסי המפעל, כמשמעותו לענין סעיף 21 לפקודת מס הכנסה, ומן ההוצאות שהוצאו על ידי בעל המפעל לפיתוח קרקע."

מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי זכאי איפוא לקבל מענק גם על בנינים המשמשים את המפעל המאושר בהתאם לתכנית המאושרת, אם הם בבעלותו או שהוא מימן את בנייתם והם מוחכרים לו לתקופה של 25 שנים לפחות.

כיום מעדיפים המשקיעים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל במקום לבנותם, כדי לרכז את מאמציהם בציוד המפעל ובתפעולו, אולם כדי לאפשר להם לשכור בנינים כאלה בדמי שכירות סבירים, צריך להקל על בעלי הבנינים כדרך שהיו מקילים על בעלי המפעלים המאושרים, אילו היו בונים בעצמם.

מוצע, איפוא, לאפשר מתן מענק למפעל מאושר שנושא או הוא בנין תעשייתי, היינו בנין המיועד להשכרה למפעל תעשייתי מאושר לשימושו של אותו מפעל, בהתאם לתנאים שתקבע מנהלת מרכז ההשקעות.

לשם כך צריך להוסיף לסעיף 40א הגדרה של בנין תעשייתי, ולהחיל על בנין תעשייתי את סעיפים 40ב ו־40ג.

סעיף 11

סעיף 40ה לחלק העיקרי אומר:

"המענק יינתן לאחר שניתנו ערובות להנחת דעתו של המנהל בדבר קיום התכנית המאושרת ותנאי האישור, ובלבד שלא תידרש ערובה העולה על סכום המענק."

מוצע לתקן את הסעיף כדי להבהיר שאפשר לקבל ערובות גם לשם הבטחת החזרת המענק במקרה שהוא יבוטל.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

12. בסעיף 140 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "או כי בעל הבנין התעשייתי השכיר אותו למפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי". תיקון סעיף 140

13. בסעיף 47א לחוק העיקרי — תיקון סעיף 47א

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "או איגרת חוב" יבוא "לתקופה של שתים־עשרה שנים לפחות";

(2) בסעיף קטן (ב) (2), במקום פסקאות משנה (א) ו־(ב) יבוא:

"אך לגבי הכנסה מדיבידנד לא יינתן הפטור אלא עד ליום י"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975)".

14. במקום סעיף 52 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 52

"הכנסת יחיד מחוץ לארץ

52. יחיד שהיה לתושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, או שהיה לו ריווח הון ממכירת נכס הנמצא מחוץ לישראל ואשר היה בבעלותו ערב היותו לתושב ישראל, יפטרנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממס עליהם שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל."

דברי הסבר

סעיף 12 סעיף 140 לחוק העיקרי אומר:

"המעניק ישולם לא יאוחר משלושים יום לאחר התאריך שבו הוכח להנחת דעתו של המנהל כי בעל המפעל הוציא את ההוצאות על רכישת נכסי המפעל או על ייצורם או כי הוציא את ההוצאות על פעולות פיתוח קרקע."

מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם על בנין תעשייתי.

סעיף 13 סעיף 47א לחוק העיקרי דן בפטור לתו־שבי חוץ מסויימים על הכנסה מניירות ערך. וזו לשונם של סעיפים קטנים (א) ו־(ב) שאותם מוצע לתקן:

"47א. (א) בסעיף זה, "נייר ערך" — מניה או איגרת חוב שהוצאו על ידי חברה והנסחרות באמצעות בורסה לניירות ערך שהוכרה לצורך זה על ידי שר האוצר (להלן — הבורסה).

(ב) (1) תושב חוץ המקבל הכנסה מדיבידנד או מריבית על נייר ערך והוא אינו מקבל בארץ מושבו הקלה ממסי כפל על ההכנסה כאמור או שעל פי הסכם בדבר מניעת מסי כפל על הכנסה רואים אותו בארץ מושבו כאילו שילם את המס שהיה משלם אלמלא הוראות סעיף זה — יהיה פטור ממס הכנסה על אותה הכנסה.

(2) הפטור ממס יינתן מיום שאותו נייר ערך נכלל לראשונה ברשימת ניירות ערך הנסחרים באמצעות הבורסה או מיום ו' בתמוז תש"ך (1 ביוני 1960) הכל לפי המועד המאוחר יותר —

(א) אם ההכנסה היא מריבית — תוך 8 שנים מהמועד האמור;

(ב) אם ההכנסה היא מדיבידנד — עד ליום כ"ג בטבת תש"ל (1 בינואר 1970)".

לפי החוק העיקרי ניתן איפוא הפטור לגבי ריבית לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה לראשונה ברשימת ניירות הערך הנסחרים בבורסה.

הוראה זו גורמת, שמי שרוצה לזכות בפטור לפי סעיף זה רוכש אגרות חוב לתקופה של שמונה שנים בלבד. דבר זה נוגד את המטרה למשוך לארץ הלוואות לזמן ארוך. על כן מוצע לקבוע כי יינתן פטור לגבי ריבית רק באיגרות חוב שהן לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות, ולגבי איגרות כאלה לא יהיה הפטור מוגבל בזמן. לשם כך תתוקן ההגדרה של "נייר ערך" ותימחק ההגבלה של הפטור לשמונה שנים בלבד.

הפטור לגבי דיבידנד עומד להסתיים, לפי החוק הקיים, ביום 1 בינואר 1970. קיים חשש שאם לא תוארך תקופת הפטור, אנשים שהיו מוכנים להשקיע את הונם בהשקעה קבועה בישראל יעדיפו להשקיע את כספם באיגרות חוב המזכות בפטור. ברור שמבחינת המשק עדיפה השקעה במניות, ועל כן מוצע להאריך את תקופת הפטור.

סעיף 14 סעיף 52 לחוק העיקרי אומר:

"יחיד שהיה תושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, יפטרנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממס עליה שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל."

הסעיף האמור מדבר במס הכנסה ואינו חל על ריווח הון שנבע לאותו אדם, אפילו מקורו של ריווח ההון הוא ממכירת נכסים הנמצאים מחוץ לישראל; וזאת בגלל הוראה מפורשת שבפקודת מס הכנסה, שלפיה רואים ריווח הון של תושב ישראל כאילו נצמח או הופק בישראל, בין שהמכירה נעשתה בישראל ובין שנעשתה מחוץ לישראל.

מטרתו של סעיף 52 היתה לעודד אנשים להיעשות תושבי ישראל, על ידי מתן פטור ממס הכנסה בתקופה מסויימת על הכנסותיהם שמקורם מחוץ לישראל. מה טעם להבחין בין הכנסה רגילה לבין ריווח הון? על כן מוצע להשוות שני סוגי ההכנסות ולהעניק פטור ממס גם על ריווח הון שהפיק יחיד שנעשה תושב ישראל ממכירת נכסים שיש לו מחוץ לישראל ושהיו בבעלותו לפני שנעשה תושב ישראל.

הוספת פרק שביעי 2

15. אחרי פרק שביעי 1 יבוא:

"פרק שביעי 2: הטבות במס לחברות למסחר בינלאומי ולבעלי מניותיהן.

הגדרות

53ה. בפרק זה —

"מסחר בינלאומי" — מסחר המתנהל כולו מחוץ לישראל ואינו כולל יצוא מישראל או יבוא אליה;

"חברה למסחר בינלאומי" — חברה הרשומה בישראל כחברה נכרית, ואשר כל עיסוקה הוא במסחר בינלאומי; לענין זה לא יראו כעיסוקה של החברה עיסוק אחר שהוא טפל למסחר הבינלאומי ושאושר מראש על ידי המינהלה;

"תושב חוץ" — לרבות מי שהיה תושב חוץ בעת שרכש מניות בחברה למסחר בינלאומי;

"מס" — מס הכנסה לרבות מס על ריווח הון וכל מס אחר המוטל על הכנסה.

שאר המונחים — כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (להלן — הפקודה)[3].

הטבות לחברה ולבעלי מניותיה

53ו. שר האוצר רשאי, על פי המלצת המינהלה, לפטור ממס, כולו או מקצתו —

(1) הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי, שמקורה במסחר בינלאומי ושרואים אותה כמופקת בישראל רק לפי סעיף 5(1) לפקודה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת;

דברי הסבר

סעיף 15 סעיף 5(1) לפקודת מס הכנסה אומר בענין זה:

"בלי לגרוע מהוראות כל דין בדבר מקום ההכנסה יראו כהכנסה מופקת בישראל:

(1) ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהש־ליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, או ממשלח־יד שבדרך כלל הוא עוסק בו בישראל;"

על סמך הוראה זו מוטל בארץ מס על הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי שהנהלתה בארץ, אף אם ההכנסה איננה מגיעה לישראל. היות ועולים חדשים פטורים מהחובה למכור את מטבע החוץ שלהם במשך 10 שנים, הרי שבעלי חברה כזאת הבאים להשתקע בארץ יהיו חייבים במס כאן, רק בגלל העובדה שבאו לארץ, ועל אף העובדה שהם ממשיכים את עסקיהם בחוץ לארץ ואף מתחייבים שם במס. לפי הוראה זו יהיו חייבים במס ישראלי גם בעלי מניות של חברה כזאת, אף אם לא יבואו ארצה ואף אם אין להם כל קשר לארץ פרט לעובדה שהם בעלי מניות בחברה שההנהלה שלה מופעלת בישראל.

על כן מוצע לתת לשר האוצר, בהמלצת מינהלת מרכז ההשקעות, סמכות לפטור מהמס כולו או מקצתו —

(1) את ההכנסה של חברה למסחר בינלאומי ממסחר בינלאומי, במשך תקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת. באותה תקופה שבה יפטור השר את ההכנסה של החברה, תהיה החברה פטורה גם ממס על ריווח הון שהיא תפיק ממכירת נכסים שמחוץ לישראל;

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי החברה והנובע מתוך הכנסה שניתן לה פטור כאמור לעיל. תקופת הפטור לגבי הדיבידנד לא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה, לראשונה, הכנסה חייבת.

באותה תקופה שבה יפטור השר את הדיבידנד, יהיו בעלי המניות שהם תושבי חוץ, פטורים גם ממס על ריווח ההון שיפיקו שעה שימכרו את מניותיהם בחברה.

---

[3] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי חברה למסחר בינלאומי מתוך הכנסה שניתן עליה פטור לפי פסקה (1); כללה הכנסתה של החברה גם הכנסה אחרת, יחול הפטור רק על אותו חלק מהדיבידנד ששיעורו כיחס הכנסתה של החברה ממסחר בינלאומי לכלל הכנסתה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת.

פטור ממס ריווח הון

153ז. משניתן פטור לפי סעיף 153, יהיה גם ריווח הון פטור ממס אם —

(1) הוא נבע לחברה ממכירת נכסים שמחוץ לישראל בתקופת הפטור שניתן לגבי הכנסת החברה;

(2) הוא נבע לתושב חוץ ממכירת מניות בחברה בתקופת הפטור שניתן לגבי הדיבידנד."

תיקון סעיף 74

16. (א) בסעיף 74 (ב) לחוק העיקרי —

(1) בפסקה (1), במקום הרישה עד המלים "ייקבע באופן אחר" יבוא "המיב־הלה תקבע את האופן שבו יחושב אותו חלק מהכנסתו החייבת של המפעל, שיש לראותו כהכנסה חייבת של החלק המאושר"; והגדרת "נכסים קבועים" תימחק;

(2) פסקה (2) תימחק ופסקה (3) תסומן "(2)";

(ב) סעיף 74 (ג) לחוק העיקרי — בטל.

דברי הסבר

סעיף 74 לחוק העיקרי אומר:

סעיף 16

"(א) מפעל שחלקו מפעל מאושר וחלקו אינו מפעל מאושר, בין אם החלק שאינו מאושר הוקם לפני מתן האישור ובין לאחר מכן אך מחוץ למסגרת התכנית המאושרת, יהיה זכאי להטבות, הקבועות בחוק זה למפעל מאושר, לגבי החלק שאושר בלבד.

(ב) מפעל שחלק ממנו מזכה בשנת מס מסויימת להטבות לפי סעיף 47 (א) או (ג) (להלן — חלק מאושר) —

(1) יראו כהכנסתו החייבת של החלק המאושר, שיעור יחסי מהכנסתו החייבת של המפעל כולו, שהוא כיחס שבין שווי הנכסים הקבועים בחלק המאושר לבין שווי הנכסים הקבועים של המפעל כולו באותו זמן, אולם רשאית המינהלה, אם ראתה טעם מיוחד לעשות כן, לקבוע כי היחס האמור ייקבע באופן אחר. הפחת ולאחריו הפחת המואץ ינוכו לגבי כל חלק מהמפעל רק מההכנסה החייבת של אותו חלק ולגבי הנכסים שבו; היתה ההכנסה החייבת של החלק המאושר קטנה מסכום הפחת והפחת המואץ שניתן לניכוי באותו חלק, תותר יתרת הפחת המואץ לניכוי בשנים הבאות בזו אחר זו, כנגד ההכנסה החייבת של החלק המאושר בלבד;

בפסקה זו —

"פחת" — במכסה הקבועה בתקנות מס הכנסה (פחת), 1941;

"פחת מואץ" — מכסת היתר של הפחת שניתן לבקשו על פי סעיף 42;

"הכנסה חייבת" — לפני ניכוי הפחת והפחת המואץ;

"נכסים קבועים" — לרבות נכסים המשמשים את המפעל אף אם אינם של בעל המפעל;

(2) המנהל רשאי לקבוע כי לענין חישוב היחס כאמור בפסקה (1) לא יובאו בחשבון נכסים שנתקיימו בהם שלוש אלה:

(א) הנכסים הם מבני שירותים או מיתקני שירותים, ציוד משרדי או רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודה התעבורה;

(ב) הם נרכשו תוך שלוש שנים מיום הפעלת החלק המאושר;

(ג) מחירם המקורי, כפי שנקבע לענין סעיף 21 לפקודת מס הכנסה, אינו עולה על 10% ממחירם המקורי של כל הנכסים הקבועים הכלולים בתכנית המאושרת.

(3) שיעור הדיבידנד המשולם על ידי המפעל מהכנסתו החייבת בשנת מס מסויימת והזכאי להטבות לפי סעיף 47 (ב) יהיה כיחס שבין ההכנסה החייבת של שני חלקי המפעל, לפי החישוב כאמור בפיסקה (1) באותה שנה.

(ג) התעורר ספק בדבר שווי הנכסים הקבועים האמורים, יקבעוהו בסכום שאפשר לקבל בעדם במכירה ממוכר מרצון לקונה מרצון, או בדרך שתקבע המינהלה".

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

תיקון סעיף 75א

17. בסעיף 75א לחוק העיקרי, סעיף קטן (ד) יסומן "(ה)" ולפניו יבוא:

"(ד) קיבלה חברה מענק, וניתן עליה צו פירוק לפני שקיימה את האמור בסעיף קטן (א), יראו את צו הפירוק כהחלטת המינהלה לביטול המענק לפי הסעיף הקטן האמור, זולת אם החליטה המינהלה שלא לבטל את המענק או לבטל רק מקצתו."

תיקון סעיף 94

18. בסעיף 94 לחוק העיקרי —

(1) אחרי "(להלן בסעיף זה — תקופת ההשקעה)" יבוא: "ובשל בנין תעשייתי שבנייתו נגמרה לפני יום י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972)";

(2) בתוספת, אחרי "בנינים" יבוא "בנינים תעשייתיים".

הוראות מעבר

19. רכש אדם איגרת חוב לפני תחילת חוק זה —

(1) אין בסעיף 47א (ב) (2), כפי שתוקן, כדי לגרוע מזכויות שהיו לו אילולא תוקן הסעיף;

(2) רואים אותו מתחילת חוק זה ואילך כזכאי לפטור המוענק מכוח תיקון הסעיף, אם היה זכאי לכך אילו רכש את איגרת החוב אחרי תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

מתברר, שקביעת היחס לפי שווי הנכסים איננו משקף בדרך כלל את היחס האמיתי של הרווחים בין שני חלקי המפעל. נמצא, כי המבחן העיקרי הקבוע בחוק איננו המבחן האופייני.

על כן מוצע לתת למינהלה סמכות לקבוע בכל מקרה, לפי נסיבותיו, את המבחן לקביעת היחס של הרווחים מהחלק המאושר. מי שחולק של החלטת המינהלה לפי סעיף זה רשאי לערור עליה לפי סעיף 25 לחוק העיקרי.

סעיף 17 סעיף 75א לחוק העיקרי דן בביטול המענק; וזו לשונו:

"75א. (א) ניתן לבעל מפעל מענק לפי הפרק השישי, ולא קוימה הוראה מהוראות חוק זה או מהתקנות שהותקנו על פיו, או לא בוצעה התכנית המאושרת, כולה או מקצתה, או לא קויים תנאי מתנאי האישור, רשאית המינהלה להחליט על ביטול המענק, כולו או מקצתו.

(ב) סכום המענק שבוטל כאמור בסעיף קטן (א), חייב בעל המפעל להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, או במועד מאוחר יותר שתקבע המינהלה, בצירוף ריבית מיום קבלת המענק בשיעור המקסימלי המותר על-פי חוק הריבית, תשי"ז—1957.

(ג) הושג המענק על יסוד הודעות כוזבות או מטעות ביודעין תבטלו המנהלה, ובעל המפעל יהא חייב להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, בתוספת 100% מסכומו ובצירוף ריבית מיום קבלתו בשיעור המקסימלי המותר על-פי חוק הריבית, תשי"ז—1957.

(ד) הוראות סעיף זה אינן גורעות מכל דין אחר."

אך יקרה שחברה בעלת מפעל מאושר שקיבלה מענק מתפרקת לפני שביצעה את התכנית המאושרת, או לפני שמילאה את תנאיה, או שלא קיימה את הוראות החוק; במקרה כזה רשאית המינהלה, לפי הסעיף האמור, להחליט על ביטול המענק. אולם לא תמיד נודע למינהלה דבר פירוק החברה ונמנעת האפשרות לבטל את המענק בעוד מועד ולממש את הערובות להחזרתו.

על כן מוצע, שצו פירוק החברה ייחשב כהחלטת המינהלה על ביטול המענק, ומיד יחולו ההוראות המחייבות להחזירו בצירוף ריבית. עם זאת תינתן למינהלה הסמכות להחליט, לפי המקרה, שהמענק לא יבוטל או שיבוטל רק חלקו.

סעיף 18 סעיף 94 לחוק העיקרי אומר:

"94. הזכות למענק כאמור בפרק הששי אינה נתונה אלא לבעל מפעל שקיבל אישור כמפעל מאושר לפני ד' בטבת תשל"א (1 בינואר 1971) ורק בשל נכסים שהיו לנכסי המפעל ופיתוח קרקע שבוצע לאחר י"ב בתמוז תשכ"ו (30 ביוני 1966) ולפני י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972) (להלן בסעיף זה — תקופת השקעה).

לענין זה "נכסים שהיו לנכסי המפעל" ו"פיתוח קרקע שבוצע" בתקופת ההשקעה —

(1) לגבי מכונות וציוד — כשהם הגיעו לתחום המפעל תוך תקופת ההשקעה;

(2) לגבי בנינים ופיתוח קרקע — כשתחילתם וסיומם של הבניה או הפיתוח הם תוך תקופת ההשקעה."

מאחר שבחוק המוצע ניתנת גם לבעלו של בנין תעשייתי הזכות לקבל מענק, יש להחיל את סעיף 94 גם על בנין תעשייתי.

סעיף 19 מוצע לקבוע במפורש —

(1) כי זכויותיהם של תושבי חוץ שרכשו, לפני תיקון החוק, איגרות חוב לתקופה של שמונה שנים, לא ייפגעו על ידי התיקון האמור;

(2) כי אותם תושבי חוץ שרכשו לפני תיקון החוק, כמוצע, איגרות חוב לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות, יקבלו מתחילת חוק זה ואילך פטור על הריבית מאיגרות חוב אלה, אף אם תקופת הפטור לפי החוק הקודם כבר חלפה.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תשכ"ט–1969

1. במקום סעיף 251א לפקודת העיריות[1] יבוא:

החלפת סעיף 251א

"חלוקת הוצאות שיפוץ

251א. (א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (13א) לסעיף 249, יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בבתים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954[2], או חוק הגנת הדייר, תשט"ו–1955[3], על בעל הבית ועל מחזיקו, בשיעורים כפי שהוסכם ביניהם.

(ב) לא הסכימו בעל הבית ומחזיקו על חלוקת ההוצאות ביניהם, רשאי כל אחד מהם או ראש העיריה לבקש מבית דין לשכירות שלפי חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954, לקבוע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות, במצב הבית ובמקומו."

דברי הסבר

סעיף 251א של פקודת העיריות קובע לאמור:

תקנות בדבר הוצאות שיפוץ

(א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (13א) לסעיף 249 יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בבתים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954, או חוק הגנת הדייר, תשט"ו–1955, על אותם אנשים ולפי אותם שיעורים שייקבעו בתקנות לאחר התייעצות עם ועדת הפנים של הכנסת.

(ב) תקנות כאמור בסעיף קטן (א) יכול –

(1) שיהיו בהן הוראות שונות לגבי סוגים שונים של בתים;

(2) שיקבעו הוראות בדבר דרכי התשלום של ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר ומועדי התשלום, וכן בדבר שיפויו של מי שנשא בהן מכוח חוק העזר."

פסקה (13א) הנזכרת בסעיף זה נוגעת לסמכותה של מועצה להורות בדבר שמירת המראה של חזיתות הבתים, לרבות סידון ושיפוצן.

התקנות הנזכרות בסעיף 251א הנ"ל צריך היה להתקינן תוך שלושה חדשים מיום שנתקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 2), תשכ"ה–1965. תקופה זו הוארכה בחוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 2) (תיקון), תשכ"ח–1968[4], עד ליום י"ב בניסן תשכ"ט (31 במרס 1969).

נסיון להתקין תקנות כאמור לא הצליח בשל התנגדותה של ועדת הפנים של הכנסת להצעה של שר הפנים שלפיה היו ההוצאות צריכות לחול במידה שווה על בעל הבית ועל המחזיק זולת אם קבע בית הדין לשכירות חלוקה אחרת. לאחר מכן נתבקשה הועדה בראשותו של השופט רווה, שנתמנתה לעניין חוקי הגנת הדייר, לבחון גם ענין זה. הועדה לא יכלה להציע פתרון כולל, מחמת הגיוון הרב הקיים בתנאים שבהם מושכרות דירות המוגנות לפי חוקי הגנת הדייר.

על כן מוצע, שאם בעל בית לא הגיע להסכם עם מחזיקי הבית בשאלת ההוצאות, יהא כל אחד רשאי לפנות לבית הדין לשכירות והוא יקבע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות שבין הצדדים, במצב הבית ובמקומו. כדי לאפשר לעיריה לבצע את עבודות השיפוץ בעצמה לגבות את הוצאותיה, מוצע להסמיך את ראש העיריה לפנות אל בית הדין לשכירות.

---

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח תשכ"ה, עמ' 127, עמ' 215, עמ' 263; תשכ"ז, עמ' 16, עמ' 56, עמ' 74; תשכ"ח, עמ' 10, עמ' 53.

2 ס"ח תשי"ד, עמ' 92.

3 ס"ח תשט"ו, עמ' 151.

4 ס"ח תשכ"ח, עמ' 55.

המחיר 36 אגורות

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

	עמוד
חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט—1969 . .	300

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט–1969

הגדרות

1. בחוק זה —

"רשות מקומית" — עיריה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית;

"ראש רשות" — ראש רשות מקומית;

"מועצה" — מועצה של רשות מקומית.

שיטת הבחירות

2. ראש רשות ייבחר בבחירות אישיות, כלליות, ישירות, שוות וחשאיות.

מועד הבחירות ותקופת הכהונה

3. הבחירות לראש רשות יתקיימו ביום הבחירות למועצה ותקופת כהונתו תהא כתקופת כהונתה של המועצה.

הזכות לבחור ולהיבחר

4. (א) מי שזכאי לבחור למועצה זכאי גם לבחור לראש הרשות.

(ב) מי שזכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה זכאי גם להיות מועמד ולהיבחר ראש הרשות, ומי שפסול לכהן כחבר המועצה פסול גם לכהן כראש הרשות.

הצעת מועמדים

5. כל קבוצת בוחרים המונה 250 איש, או חמישה אחוזים ממספר הבוחרים שבפנקס הבוחרים, הכל לפי המספר הקטן יותר, רשאית להציע מועמד לראש הרשות; לא תוגש מועמדות אלא בצירוף הסכמתו בכתב של המועמד.

ייחוד המועמדות

6. אדם יכול להיות מועמד לראש רשות ברשות מקומית אחת בלבד; הוא יכול להיות מועמד לראש הרשות ולמועצה גם יחד, אך אם נבחר ראש הרשות, יוסר שמו מרשימת המועמדים למועצה.

ארגון הבחירות

7. (א) סדרי הבחירות למועצה, לרבות ועדת הבחירות, פקיד הבחירות, פנקס הבוחרים, ועדות הקלפי, תחנות הקלפי, ספירת הקולות ופרסום תוצאות הבחירות, שנקבעו, הוקמו או נתמנו לצורך הבחירות למועצה יחולו וישמשו גם לצורך הבחירות לראש הרשות.

(ב) ההצבעה בבחירות לראש רשות תהיה לפני אותה ועדת קלפי שלפניה מצביעים בבחירות למועצה, אולם תיעשה במעטפות נפרדות, שצבען שונה מאלה שמשתמשים בהן בבחירות למועצה, וכן בקלפי נפרדת; מעטפה של הבחירות לראש הרשות שנמצאה בקלפי של הבחירות למועצה, או להיפך — הקול שבה לא ייפסל בשל כך בלבד; פתקי ההצבעה ישאו את שמו של המועמד ושם משפחתו, ותו לא.

(ג) שר הפנים רשאי להתקין תקנות בדבר התאמת הוראות החוק החלות על סדרי הבחירות למועצה לבחירות לראש רשות.

(ד) סעיפים 72 עד 97 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965[1], יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לענין הבחירות לראש רשות.

---

[1] ס"ח תשכ"ה, עמ' 248.

גירסה א׳

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל יותר ממחצית הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) לא קיבל שום מועמד מספר הקולות כאמור בסעיף קטן (ג), יתקיימו בחירות נוספות באותו יום בשבוע שלאחר מכן; בבחירות הנוספות יהיו מועמדים רק השניים שקיבלו בבחירות הראשונות מספר הקולות הגדול ביותר.

(ה) הוסרה מועמדותו של אחד המועמדים האמורים בסעיף קטן (ד), יבוא במקומו המועמד שזכה במקום השלישי במספר הקולות, וכך הלאה.

(ו) המועמד שקיבל בבחירות הנוספות רוב הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ז) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

גירסה ב׳

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל את המספר הגדול ביותר של הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

כניסה לתפקיד

9. (א) ראש רשות ייכנס לתפקידו למחרת יום פרסום תוצאות הבחירות.

(ב) ראש רשות ימשיך בתפקידו עד שייכנס לתפקידו ראש רשות חדש.

ראש הרשות — חבר המועצה

10. (א) ראש רשות שנבחר לפי חוק זה הוא חבר המועצה ובא במנין חבריה.

(ב) ראש רשות הוא יושב ראש המועצה.

(ג) בבחירות למועצה ייבחרו מספר חברי המועצה שנקבע לפי פקודת העיריות או לפי צו לפי פקודת המועצות המקומיות — פחות אחד.

דיון חוזר בהחלטות המועצה

11. (א) ראש רשות רשאי, תוך 48 שעות משעה שנתקבלה החלטה במועצה, להודיע בכתב לחברי המועצה על רצונו להביא את ההחלטה לדיון חוזר במועצה.

(ב) הודיע ראש רשות כאמור, יכנס את המועצה לדיון חוזר בישיבה שתיערך תוך 14 יום מיום שנתקבלה ההחלטה, אולם אם היתה אותה החלטה צריכה להתבצע לפני עבור אותם 14 יום, תכונס המועצה כאמור תוך 7 ימים; לא כינס ראש הרשות את המועצה לישיבה כאמור, יראו אותו כאילו חזר בו מהודעתו לפי סעיף קטן (א).

(ג) שליש מחברי המועצה רשאים לכנס את המועצה לדיון החוזר גם לפני תום המועדים האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) תקפה של החלטה שעליה נמסרה הודעה לפי סעיף קטן (א) יושעה עד שהחליטה המועצה בדיון החוזר או עד שחזר בו ראש הרשות מהודעתו, לפי המוקדם יותר; החלטת המועצה בדיון חוזר היא סופית.

(ה) סעיף זה לא יחול על החלטה שחיקוק מחייב את קבלתה ברוב מיוחד של חברי המועצה ואשר נתקבלה ברוב כזה, או על החלטה הנוגעת לסדרי עבודתה של המועצה, לרבות מינוי ועדה מועדותיה.

תקציב הרשות המקומית

12. ראש רשות יגיש למועצה את תקציב הרשות שהכין והמועצה רשאית להכניס בו שינויים, ובלבד שלא תגדיל את סך כל ההוצאות אלא אם קבעה מקורות הכנסה נוספים ושר הפנים אישר מקורות אלה.

סייג לאצילה

13. ראש רשות אינו רשאי לאצול לאחר מסמכויותיו לפי סעיפים 11 או 12.

שמירת סמכויות

14. (א) חוק זה בא להוסיף על האמור בכל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

(ב) חוק זה אינו בא לגרוע מכל סמכות הנתונה לפי דין אחר, אלא במידה שנאמר במפורש בחוק.

סגנים

15. שר הפנים יקבע בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת, את מספר הסגנים שיהיו לראש רשות; המספר ייקבע בהתאם למספר התושבים שברשות המקומית, ובלבד שלא יפחת מאחד ולא יעלה על שלושה.

סגן — ממלא מקום

16. לראש רשות יהיה סגן שייבחר על פי הצעת ראש הרשות; אותו סגן ימלא את מקומו של ראש הרשות אם נעדר או נבצר ממנו דרך ארעי למלא תפקידו או חדל לכהן וטרם נבחר ראש רשות חדש.

מילוי מקום ראש הרשות בהעדר הסגן

17. נבצר מהסגן האמור בסעיף 16 למלא את מקומו של ראש הרשות או שחדל לכהן, ימלא את מקומו של ראש הרשות — אחד מהסגנים הנוספים שהמועצה קבעה לכך, ואם אין כאלה — חבר המועצה שהמועצה מינתה לכך.

שכרם של סגנים

18. שר הפנים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר השכר שישולם מקופת הרשות המקומית לסגני ראש הרשות, כולם או מקצתם.

התפטרות

19. ראש רשות רשאי, בהודעה בכתב לשר הפנים, להתפטר מכהונתו; ההתפטרות תיכנס לתקפה כעבור 48 שעות משליחת ההודעה; העתק מהודעת ההתפטרות יישלח לחברי המועצה.

העברה מכהונה מטעמי בריאות

20. בית המשפט המחוזי רשאי, על פי בקשת שר הפנים שהוגשה בדרך המרצה, לקבוע שמטעמי בריאות נבצר דרך קבע מראש רשות למלא תפקידו, ומשקבע כך יחדל מכהונתו.

העברה מכהונה מחמת קלון

21. (א) הורשע ראש רשות בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, לפני מתן גזר הדין לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, או לאחר מכן לפי בקשת שר הפנים שהוגשה תוך חדשיים, שהעבירה יש עמה קלון, יעביר אותו בית המשפט מכהונתו.

(ב) לענין ערעור יראו את ההחלטה להעביר את ראש הרשות מכהונתו — כעונש.

(ג) החליט בית המשפט להעביר ראש רשות מכהונתו, יושעה ראש הרשות מיד מכהונתו עד להכרעת דינו בערעור, אם הוגש.

העברה מכהונה על־ידי המועצה

22. נוכחה המועצה כי ראש הרשות אינו ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש רשות, רשאית היא, לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע דברו, להעבירו מכהונתו בהחלטה שנתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי המועצה ובאישור שר הפנים.

העברה מכהונה על ידי שר הפנים

23. הורה שר הפנים על בחירת מועצה חדשה או על מינוי מועצה או ועדה בהתאם לסעיף 143 לפקודת העיריות או סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, יחדל ראש הרשות מכהונתו ביום שנכנס לתפקידו ראש הרשות החדש.

בחירות מילואים

24. חדל ראש רשות מכהונתו לפני תום כהונתה של המועצה, תבחר המועצה ראש רשות מבין חבריה, זולת אם חדל מכהונתו לפי סעיף 23.

תיקון פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות

25. (א) בסעיף 143 לפקודת העיריות, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) ראש העיריה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו;

(5) ועדת חקירה מצאה שראש העיריה אינו ממלא את תפקידיו כראוי, והמליצה לפני השר על העברתו מכהונתו, ובלבד שלא תמונה ועדת החקירה אלא לאחר שניתנה לראש העיריה הזדמנות להביע דעתו לשר על המינוי."

(ב) בסעיף 145 לפקודת העיריות, בסעיף קטן (א), במקום "לועדה ממונה" יבוא "למועצה או לועדה שנתמנו".

(ג) בסעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) ראש המועצה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו."

(ד) בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות, בסעיף קטן (א), במקום "מונתה ועדה" יבוא "מונתה מועצה או ועדה".

תחולת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959

26. חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959[2], יחול, בשינויים המחוייבים, גם על הבחירות לפי חוק זה.

ביצוע תקנות

27. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הוראת מעבר

28. כל עוד לא נבחר ראש רשות לפי חוק זה, יהיו סמכויותיהם וכהונתם של ראש רשות וסגניו כאילו חוק זה לא נתקבל.

חברי הכנסת: מ' בן־פורת ופ' רוזן

---

[2] ס"ח תשי"ט, עמ' 8.

המחיר 18 אגורות

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

כ"ח בתמוז תשכ"ט | 849 | 14 ביולי 1969

	עמוד
חוק יחסי ממון בין בני־זוג, תשכ"ט—1969	333
חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 10), תשכ"ט—1969	338

מתפרסמת בזה מטעם הממשלה הצעת חוק יחסי ממון בין בני־זוג:

מבוא

יחסי הממון בין בני הזוג הם כיום סוגיה שאין לה הסדר בחוק הכתוב. בתי המשפט נתקלו בה לעתים ולאחרונה נתן בית המשפט העליון פסקי דין אחדים המכירים במעין־שותפות בנכסים העשויה להיווצר בין בני הזוג (ע"א 300/64, ברגר נ. מנהל מס עזבון, פד"י י"ט (2) 240; ע"א 253/65 בריקר נ. בריקר, פד"י כ (1) 589; ע"א 135/68, בראלי נ. מנהל מס עזבון, פד"י כ"ג (1) 393).

בשנת 1955 פרסם משרד המשפטים "הצעת חוק היחיד והמשפחה" ובו פרק על יחסי ממון בין בני הזוג. ההצעה הלכה בעקבות שיטות מודרניות שנתקבלו בשבדיה ובכמה ארצות אחרות ולאחר מכן בגרמניה המערבית (בשנת 1957) ובצרפת (1965). עיקר השיטות האלה — שנכסיו וקניניו של כל אחד מבני הזוג אפשר שיהיו נפרדים כל ימי קיום הנישואין, ואילו בשעת פקיעת הנישואין נערך בין בני הזוג איזון שוויים של נכסיהם.

בשנת 1961 הציעו חברות הכנסת ר' הקטין וא' תלמי הצעות חוק פרטיות שהראותיהן היו שאובות בעיקרן מהצעת חוק היחיד והמשפחה. הצעות חוק אלה נדונו בועדת החוקה־חוק־ומשפט של הכנסת, אך לבסוף הן הורדו מסדר היום בעקבות הצעת שר המשפטים להקים ועדה ציבורית שתחקור מחדש את הסוגיה.

בועדה שנתמנתה בשנת 1965 בראשות שופט בית המשפט העליון י' זוסמן נחלקו הדעות. דעה אחת גרסה שאין לשנות את המצב הקיים. חבר אחר של הועדה הציע שרושם הנישואין יעמיד לפני בני הזוג דגמים אחדים של הסדרי רכוש ויסביר להם, שאם לא יסכימו על אחד מהדגמים, הרי שהסכימו על שיתוף הנכסים לפי הצעת רוב הועדה. רוב חברי הועדה המליצו על הסדר שיתוף בין בני הזוג, שיחול עליהם כל עוד לא הסכימו על הסדר אחר. לפי הסדר זה תחול במשך קיום הנישואין הפרדה בין נכסי בני הזוג, ואילו עם פקיעת הנישואין יקום בין בני הזוג (או בין יורשיהם) חיוב — חיוב אובליגטורי שאינו משנה את הזכויות הקנייניות של בני הזוג בנכסיהם — לאזן ביניהם, חלק כחלק, את שוויים של נכסי שניהם על ידי תשלום ההפרש, אם ישנו. נמצא שהמלצת רוב הועדה הציבורית הלכה גם היא בעיקרה בעקבות ההצעות הקודמות.

החוק המוצע מאמץ את עיקרי ההמלצות של הועדה הציבורית שהוגשו לשר המשפטים.

בפרק הראשון מאפשר החוק לבני הזוג להסדיר את יחסי הממון שביניהם על ידי הסכם (סעיפים 1, 2) ומסמיך את בית המשפט לנקוט אמצעים מתאימים כדי למנוע סיכול הזכויות הנובעות מהסכם כזה או את ניצולן לרעה (סעיפים 3, 4).

בפרק השני מסדיר החוק את איזון המשאבים שיחול על בני הזוג באין הסכם אחר ביניהם (סעיף 5). הסדר זה אין לו תוצאות משפטיות במשך קיום הנישואין (סעיף 6), אך בפקיעת הנישואין הוא מחייב את בני הזוג, כאמור, לאזן ביניהם את שווי נכסיהם, למעט נכסים מסויימים שאיזון זה אינו יפה להם (סעיפים 7 עד 9). לבית המשפט מוקנית סמכות לתאם תביעת איזון זו לנסיבות המיוחדות של מקרים יוצאי דופן (סעיף 10). הוראות משלימות כלולות בסעיפים 11 עד 13.

הפרק השלישי של החוק דן בין השאר באחריות המשותפת של בני הזוג לחובות שאחד מהם קיבל על עצמו לצרכי משק הבית המשותף (סעיף 14), בתיקון חוק הירושה המתחייב מן החוק החדש (סעיף 15), ובשאלות של משפט בינלאומי פרטי (סעיף 17) ושיפוט בתי הדין הדתיים (סעיף 18).

חוק יחסי ממון בין בני־זוג, תשכ"ט–1969

פרק ראשון: הסכמי נישואין

הסכם נישואין

1. הסכם נישואין הוא הסכם בין בני הזוג הקובע את יחסי הממון שביניהם.

צורה, אימות ואישור

2. (א) הסכם נישואין יהיה בכתב.

(ב) הסכם נישואין שנעשה לפני הנישואין או בשעת עריכת הנישואין טעון אימות רושם הנישואין בשעת הנישואין או לפני כן.

(ג) הסכם נישואין שנעשה תוך תקופת הנישואין טעון אישור בית המשפט, או בית הדין הדתי שלו הסמכות בעניני נישואין וגירושין של בני הזוג, שייווכח אם נעשה בהסכמה חפשית של בני הזוג ובהבנת תוצאותיו.

(ד) הסכם בין בני הזוג שאושר בפסק דין גירושין על ידי בית דין דתי שלו הסמכות בעניני נישואין וגירושין של בני הזוג, דינו כדין הסכם נישואין על פי חוק זה.

(ה) הסכם נישואין של קטין ושל מי שהוכרז פסול־דין טעון אישור בית המשפט.

אמצעים לשמירת זכויות

3. עשה אחד מבני הזוג פעולה שיש בה כדי לסכל זכויות של בן־זוגו על־פי הסכם נישואין, או שקיים חשש שהוא עומד לעשות פעולה כזאת, רשאי בית המשפט, לפי בקשת בן־זוגו, לנקוט אמצעים הנראים לו לשמירת הזכויות האמורות, ובין השאר —

(1) לצוות על מתן ידיעות ועל מתן ערובה;

(2) לקבוע עסקאות שיהיו טעונות הסכמת שני בני הזוג;

(3) לצוות על רישום הערה מתאימה בפנקס המתנהל על־פי דין ובו רשומים נכסים של אחד מבני הזוג.

דברי הסבר

סעיף 1 הסעיף מגדיר את משמעותו של הסכם נישואין. מבחינה עקרונית אין הסכם כזה שונה משאר ההסכמים שבני אדם עשויים לכרות ביניהם. מטעם זה אין צורך ליתן בחוק רשות לבני הזוג להתקשר ביניהם בהסכם נישואין — רשות זו נתונה בידם בלאו־הכי. אף המשפט העברי מכיר בחופש ההתנאה בדברים שבממון בין בעל ואשתו. הסעיף אך מגדיר, שהסכם נישואין הנדון בחוק זה הוא הסכם הקובע את יחסי הממון שבין בני הזוג.

סעיף 2 חשיבותו של הסכם נישואין דורשת פורמליות מסויימת; עריכה בכתב — סעיף קטן (א), ולגבי קטינים ופסולי דין; אישור בית המשפט — סעיף קטן (ה). אישור זה יינתן לפי הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב–1962.

כדי להעמיד את בני הזוג על רציונות ההסכם ותוצאותיו, דורש החוק המוצע גם אימותו בידי רושם הנישואין, כל אימת שהוא נעשה לפני עריכת הנישואין או בשעת טכס הנישואין — סעיף קטן (ב), ואישור בית המשפט או בית הדין הדתי כשההסכם נעשה תוך כדי קיום הנישואין — סעיף קטן (ג).

לעתים מתעורר הצורך להסדיר את יחסי הממון בין בני הזוג רק בשעת הגירושין. מכאן ההוראה שבסעיף קטן (ד) לסעיף זה.

החוק המוצע אינו משנה מהדין הקיים בשאלות סמכותם של בתי המשפט האזרחיים ובתי הדין הדתיים (ראה סעיף 18 (א) להצעה). לפיכך דובר בסעיף קטן (ג) בבית הדין הדתי המתאים, במקביל לבית המשפט האזרחי, ובסעיף קטן (ד) דובר בבית הדין הדתי היות והסמכות לפסוק גירושין נתונה רק לו (כל עוד לא נתקבלה הצעת החוק לקביעת שיפוט בעניני התרת נישואין, תשכ"ט–1969).

שיטות משפטיות שונות מתירות לבני הזוג לכרות הסכם נישואין רק לפני עריכת הנישואין או בשעת עריכתם. סעיף 2 מבהיר שהחוק המוצע אינו מאמץ תפיסה זו אלא מתיר עריכה או שינוי של הסכם נישואין גם במשך קיום הנישואין.

סעיף 3 על פי סעיף 6, להלן, כל אחד מבני הזוג חפשי לעשות בנכסיו כטוב בעיניו. מצב כזה עשוי להיקבע גם בהסכם שיעשו ביניהם בני הזוג, אלא שחופש הפעולה עשוי כאן לסכל, או אף לסכל, זכויותיו של בן הזוג השני הנובעות מהסכם הנישואין. הסעיף המוצע מקנה לבית המשפט סמכויות רחבות ומגוונות להגנה על בן זוג בפני פעולות מסכנות כאלה מצד בן זוגו. הסעיף דומה במתכונתו לסעיף 77 לחוק הירושה, תשכ"ה–1965, הדן בסוגיה דומה לגבי זכויות בעזבון.

אישור לפעולה של אחד מבני הזוג

4. היתה פעולה של אחד מבני הזוג טעונה, לפי הסכם נישואין או לפי צו בית המשפט על־פי סעיף 3, הסכמת בן־זוגו, ואותו בן־זוג סירב להסכים, רשאי בית המשפט לאשר את הפעולה אם ראה שהסירוב היה שרירותי; אם אותו בן־זוג אינו יכול להביע דעתו, או שאין אפשרות סבירה לברר דעתו, רשאי בית המשפט לאשר את הפעולה אם ראה שתהיה לטובת המשפחה.

תחולת ההסדר של איזון משאבים

5. כל עוד לא עשו בני הזוג הסכם נישואין, ובמידה שהסכם נישואין שעשו אינו קובע אחרת, יראום כמסכימים להסדר איזון משאבים לפי הפרק הבא, ויראו הסדר זה כהסכם הנישואין שנתמלאו בו הוראות סעיף 2.

פרק שני: הסדר איזון המשאבים

תוצאות ההסדר במשך הנישואין

6. על פי הסדר איזון המשאבים אין בנישואין כשלעצמם כדי לפגוע בקניניים של בני הזוג, להקנות לבן הזוג האחד זכויות בנכסים של בן הזוג האחר, או להטיל עליו אחריות לחובות של בן הזוג האחר.

תוצאות ההסדר עם פקיעת הנישואין

7. (א) עם פקיעת הנישואין זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שוויים של כלל נכסי בני הזוג, למעט —

(1) נכסים שהיו לבן־זוג ערב הנישואין או שקיבל במתנה או בירושה בתקופת הנישואין, או נכסים שבאו במקום נכסים אלה;

(2) זכויות שעל־פי דין אינן ניתנות להעברה;

(3) נכסים שבני הזוג הסכימו, בהסכם נישואין או בכל דרך אחרת, שיוצאו מן הנכסים ששוויים יאוזן ביניהם.

דברי הסבר

סעיף 4 יש והסכם נישואין או צו בית המשפט לפי סעיף 3 מתנה פעולה של אחד מבני הזוג בהסכמתו של השני. התנאה כזו עלולה ליהפך לרועץ כשבן הזוג השני מנצל אותה לרעה או כשאין אפשרות מעשית להשיג הסכמתו. הסעיף המוצע בא לתת תרופה למקרים כאלה.

סעיף 5 החוק המוצע מאפשר לבני הזוג להסדיר דואג גם למקרים — ויש מקום להניח שאלה יהיו רבים מאד — שבני הזוג לא ערכו הסכם נישואין או שהסדירו את יחסי הממון רק הסדר חלקי. בכל מקרה כזה יחול ביניהם הסדר איזון המשאבים כמפורט בפרק השני. זה תכנו של הסעיף המוצע, אך ניסוחו בא להבהיר שהסדר איזון המשאבים מחייב את בני הזוג כל עוד אין הסכם נישואין ביניהם, והם רשאים לשנותו או להחליפו בהסכם נישואין. הרעיון שלפיו רואים בני זוג שלא עשו הסכם נישואין כמסכימים להסדר איזון המשאבים, מקרב את החוק לתפיסת המשפט העברי המאפשר לבני הזוג להסדיר את יחסי הממון שביניהם.

סעיף 6 באין הסכם נישואין אחר קיים הסדר איזון המשאבים בין בני הזוג — משעת כריתת הנישואין. אך תוצאותיו הממשיות מתגבשות רק בשעת פקיעת הנישואין. לגבי תקופת הנישואין מבהיר זאת הסעיף המוצע בשלושה כיוונים:

(1) ההסדר אינו פוגע בקניינים של בני הזוג וביחוד בקניניה של האשה; בנקודה זו הולכת ההצעה בעקבות סעיף 2 לחוק שיווי זכויות האשה, תשי"א—1951, המורה: "לאשה נשואה תהיה כשרות מלאה לקנין ולעשיה בקנינים כאילו היתה פנויה; ואין קניניה שרכשה לפני הנישואין נפגעים על ידי קשר הנישואין".

(2) ההסדר אינו מקנה לבן זוג זכויות קניניות בנכסיו של בן זוגו; בנקודה זו שוב מתבטא אופיו המחייב (אובליגטורי) של הסכם הנישואין.

(3) ההסדר אינו יוצר אחריות של בן זוג לחובות בן זוגו. חריג מהלכה זו קיים על פי סעיף 14 להצעת החוק, אלא ששם נובעת האחריות המשותפת לא מהסכם נישואין אלא מעצם הוראת החוק שבני הזוג אינם בני חורין להתנות עליה.

סעיף 7 סעיף זה קובע את עיקרי ההסדר של איזון המשאבים, בהגדירו את הזכות אשר קמה לבן זוג נגד בן זוגו בשעת פקיעת הנישואין. תוכן הזכות—איזון שוויים של נכסיהם, פרט לנכסים המפורטים בפסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (א), היינו נכסים שאין הצדקה לראותם כנכסים בני איזון.

הצעות חוק 849, כ"ח בתמוז תשכ"ט, 14.7.1969

(ב) מימוש הזכות האמורה בסעיף קטן (א) יהיה בסילוק, בעין, בכסף או בשווה־כסף, מצד בן הזוג האחד לבן הזוג האחר, של מחצית הסכום שבו עולה שוויים של נכסי האחד על שוויים של נכסי האחר.

(ג) שווי הנכסים של בן־זוג יחושב בניכוי החובות המגיעים ממנו לנושיו, לרבות המגיע לאשה על פי הכתובה, למעט החובות המתייחסים לנכסים שיש למעט לפי סעיף קטן (א).

דרכי האיזון

8. באין הסכמה בין בני הזוג בשאלה מהו הסכום המגיע מהאחד לשני ובאיזה דרך יבוצע האיזון, יחליט בית המשפט, לפי הנסיבות, ורשאי בית המשפט לקבוע מועדי האיזון, צורתו, הבטחתו ושאר תנאיו, לרבות תוספת ריבית במקרה של ארכה או סילוק בשיעורים.

הרחבת בסיס האיזון

9. בית המשפט רשאי לקבוע שנכסים שהוציא בן־זוג מרשותו בכוונה לסכל זכויות בן־זוגו ונכסים שנתן בן־זוג, ללא הסכמת בן־זוגו, במתנה — למעט מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין — יראו אותם, לענין סעיף 7, כאילו הם עדיין של אותו בן־זוג.

סמכויות מיוחדות של בית־המשפט

10. ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, לבקשת אחד מבני הזוג —

(1) לקבוע נכסים נוספים על האמורים בסעיף 7 (א) שיוצאו מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג או לקבוע נכסים ששוויים יאוזן על אף היותם בין האמורים בסעיף 7 (א);

(2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה אלא לפי יחס אחר שיקבע;

(3) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה לפי שוויים בשעת פקיעת הנישואין אלא לפי שוויים במועד אחר שיקבע;

(4) לקבוע שהזכות האמורה בסעיף 7 תקום לא עם פקיעת הנישואין אלא במועד אחר שיקבע.

דברי הסבר

סעיף קטן (א) מגדיר את הנכסים שיש לאזן שוויים, סעיף קטן (ב) קובע את מימוש האיזון וסעיף קטן (ג) מורה כיצד יש להתייחס לחובות בני הזוג לענין האיזון ביניהם.

נמצא שעם פקיעת הנישואין, בגירושין או במות אחד מבני הזוג (ראה סעיף 11), יש לשום את שוויים של נכסי שניהם ולקבוע את החובות המגיעים מכל אחד לנושיו. עולה שוויים של נכסי האחד,לאחר ניכוי חובותיו על שוויים של נכסי השני לאחר ניכוי חובותיו של זה, חייב הראשון ליתן לשני את מחצית ההפרש, אם בעין, אם בכסף ואם בשווה כסף. באיזון זה אין להביא בחשבון את הנכסים "הנפרדים" לפי סעיף קטן (א) ואת החובות המתייחסים לנכסים אלה.

סעיף 8 עריכת החשבון לפי סעיף 7 וקביעת דרכי סילוקו נעשית עקרונית על ידי בני הזוג עצמם. הסעיף המוצע מגדיר את סמכויות בית המשפט במקרה שבני הזוג אינם באים לידי הסכם באותם ענינים. הסעיף הולך בעקבות סעיף 114 (ב) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965, בדבר חלוקתו של משק חקלאי בין יורשים.

סעיף 9 כשם שסעיף 3 מכוון למנוע מראש סיכול זכויותיו של בן זוג בפעולות של בן זוגו, כן מכוון סעיף 9 לתת בדיעבד תרופה למקרה שבן זוג נפגע מפעולות של בן זוגו. הוראה דומה במקצת נמצאת בסעיף 63 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965, לשם השלמת הנכסים שמהם משתלמים מזונות מן העזבון, אלא ששם ניתנות זכויות גם כלפי צד שלישי ואילו כאן נעשית ההשלמה רק באופן חשבוני בינם לבין עצמם.

סעיף 10 הוראות הסעיפים 7 עד 9 להצעת החוק מותאמות לכוונה המשוערת של רוב בני זוג ולמקרים הנורמליים של חיי נישואין הרמוניים וממושכים, אך המציאות אינה פשוטה וסטנדרטית כל כך. ויתכנו מקרים שבהם ההסדר הכללי יביא לידי תוצאות בלתי צודקות ושנסיבותיהם המיוחדות מחייבות סטיה מן הנורמה. הסעיף המוצע בא להקנות לבית המשפט את הסמכות להתחשב בנסיבות מיוחדות כאלה, כגון פקיעת הנישואין אחרי תקופה מינימלית של קיומם, פירוק החיים המשותפים של בני הזוג עוד לפני פקיעת הנישואין, וכיוצא באלה. הסמכות הזאת מנוסחת בצורה

הצעות חוק 849, כ"ח בתמוז תשכ"ט, 14.7.1969

מותו של בן־זוג

11. בפקיעת נישואין עקב מותו של בן־זוג יבואו יורשיו במקומו לגבי הזכות על־פי פרק זה.

ראיות

12. (א) הטוען שיש למעט נכס מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג — עליו הראיה.

(ב) היות נכס מסויים בבעלותו של אחד מבני הזוג, או היותו רשום על שמו, אין בו בלבד ראיה לכך שיש למעט אותו מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג.

עסקאות בזכותו של בן־זוג

13. זכותו של בן־זוג לפי פרק זה אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול כל עוד לא קמה הזכות לפי סעיף 7(א) או סעיף 10(4).

פרק שלישי: הוראות שונות

אחריות לחובות לצרכי משק הבית

14. (א) חוב שהתחייב בו אחד מבני הזוג לסיפוק הצרכים הסבירים של משק הבית המשותף, אחראים לו שניהם יחד ולחוד.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו על איש ואשה הידועים בציבור כבני זוג, אף אם אינם נשואים זה לזה.

תיקון חוק הירושה תשכ"ה—1965

15. בסעיף 11 (ב) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965[1], אחרי "בבעלות של שניהם" יבוא "או שהיה קיים ביניהם הסדר שלפיו במות אחד מהם יגיע לנשאר בחיים מחצית שוויים של כל נכסי שניהם או של מרביתם לפי שוויים".

דברי הסבר

רחבה למדי, כדי לאפשר עשיית צדק בין הצדדים בכל מקרה ומקרה. עם זאת אין לחשוש להתדיינות מרובה עקב האפשרויות הגלומות בסעיף זה; הנסיון מוכיח שסמכות רחבה דומה — זו הניתנת לבית המשפט בקביעת המזונות מן העזבון על פי סעיף 59 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965 — לא הביאה לריבוי התדיינות.

סעיף 11 סעיף זה בא להבהיר שהזכות והחובה של בן זוג לאיזון שוויים של הנכסים עוברות ליורשיו. התוצאה היא שאם נפקעו הנישואין על ידי מותו של בן זוג, רשאי העזבון לתבוע את האיזון מבן זוגו המאריך ימים אם הוא ה"עשיר" יותר, וכן בהיפוכו, רשאי בן הזוג לתבוע את האיזון מן העזבון, לפי סדר העדיפות הנובע מסעיף 104 (א) (4) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965.

סעיף 12 סעיף קטן (א): הוראה זו נובעת מן העובדה שנכסים בני איזון הם הכלל ונכסים שיש למעט מן האיזון — היוצא מן הכלל.

סעיף קטן (ב): דעות שונות הובעו בפסיקה הישראלית בנקודה הנדונה בהוראה זו, וגם בשיטות משפט אחרות ניתנו לה פתרונות שונים. החוק המוצע נוקט עמדה מפשרת: הבעלות הפורמלית, כשהיא לעצמה, אינה קובעת, אך אין מניעה שהבעלות תישקל בין שאר הנסיבות שעל פיהן תוכרע הטענה שנכס מסוים אינו בן איזון.

סעיף 13 כל עוד קיימים הנישואין, אין לראות את התביעה העתידה של בן זוג נגד בן זוגו כנכס הניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול. הוראות דומות כלולות בחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט—1959 (סעיף 14) ובחוק הירושה, תשכ"ה—1965 (סעיף 8 (א)).

סעיף 14 הוראה זו לקוחה מסעיף 51 להצעת חוק היחיד והמשפחה (1955). כאמור לעיל היא חלה מכוח החוק עצמו, אינה תלויה בהסכם נישואין ואינה כפופה לו. ההוראה דרושה כדי לחזק את אשראי המשפחה לשם סיפוק צרכיה ההכרחיים. המושג של "משק הבית המשותף" נמצא גם בסעיף 11 (א) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965.

הנתונים המחייבים קביעת הוראה זו קיימים ומצדיקים קביעתה גם במקרה של זוגות "ידועים בציבור".

סעיף 15 התיקון המוצע של חוק הירושה דרוש כדי להתאים הוראותיו למצב הנוצר בהסדר איזון המשאבים או בהסדר דומה שנקבע בין בני־הזוג בהסכם נישואין.

---

[1] ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

הוראות מעבר

16. סעיף 5 יחול על בני זוג שנישאו זה לזה אחרי תחילת חוק זה, יהיה אשר יהיה זמן רכישתו של נכס על־ידי אחד מהם או על ידי שניהם.

משפט בין־לאומי פרטי

17. על יחסי הממון שבין בני הזוג יחול חוק מושבם בשעת עריכת הנישואין, אולם רשאים הם בהסכם לקבוע ולשנות יחסים אלה בהתאם לחוק מושבם בשעת עשיית ההסכם.

תחולת החוק

18. (א) חוק זה אינו בא לגרוע מסמכות שיפוטם של בתי הדין הדתיים.

(ב) בענין שחוק זה דן בו, ינהג גם בית הדין הדתי לפי הוראות חוק זה, זולת אם הצדדים הסכימו לפני בית הדין, מרצונם הטוב, להתדיין לפי הדין הדתי; ולענין זה יהיו בידי בית הדין הדתי סמכויות העזר שנקבעו בחוק זה.

שמירת זכויות

19. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מזכויות לפי החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) תשי"ט—1959 [2], או מזכויות האשה לפי כתובתה.

תחילה

20. תחילתו של חוק זה מיום כ"ג בטבת תש"ל (1 בינואר 1970).

דברי הסבר

סעיף 16 שתי תוצאות להוראה זו: (1) החוק החדש יחול על זוגות חדשים גם לגבי נכסים שנרכשו לפני תחילתו; (2) זוגות שבאו בברית הנישואין לפני תחילת החוק החדש, יחסי הממון ביניהם לא ישתנו בחקיקת החוק, והסדר איזון המשאבים לא יחול עליהם אלא אם הסכימו לכך בהסכם נישואין שערכו אחרי תחילת החוק בהתאם לסעיף 2 (ג).

סעיף 17 בעקבות חוקים אחרים של הכנסת בעניני המעמד האישי מוצע שגם חוק זה יסדיר את שאלת "ברירת הדין" בסוגיה של יחסי הממון בין בני הזוג. וכמו בחוקים ההם נקשרת ברירת הדין גם כאן במקום המושב של בני הזוג (ולא באזרחותם).

סעיף 18 החוק המוצע שומר על הדין הקיים בענין שיפוטם של בתי דין דתיים (סעיף קטן (א)), אך הוא מטיל עליהם להפעיל את החוק החילוני הזה זולת אם הסכימו לפניו הצדדים להתדיין לפי הדין הדתי (סעיף קטן (ב)).

סעיף 19 החוק המוצע אינו דן אלא בזכויות בני הזוג במה שנוגע לנכסיהם. זכויות אחרות הנובעות מקשר האישות, כגון הזכות למזונות וזכויות האשה היהודיה על פי הכתובה, אינן נדונות בחוק זה ואינן משתנות מכוחו.

סעיף 20 החידוש שבחוק זה מצריך תקופה מסויימת שתעבור בין קבלתו בכנסת לבין תחילת תקפו.

---

[2] ס"ח תשי"ט, עמ' 72.

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 10), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 28

1. בסעיף 28 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו–1955[1], בסעיף קטן (א) —

(1) בריש, במקום "אדם הזכאי לקצבה והוא מקבל" יבוא "אדם הזכאי לקצבה, להוציא אלמנה הזכאית לקצבת שאיר, המקבל";

(2) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) זכאי לקצבת פרישה, שמשכורתו הקיימת פחותה מהמשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את קצבתו — תשולם לו קצבה כהפרש שבין משכורתו הקיימת לבין המשכורת הקובעת, ובלבד שלא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה לו, אלמלא הוראת סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המשכורת הקובעת, לא תשולם לו כל קצבה;"

(3) בפסקה (2) יימחקו המלים "להוציא אלמנה הזכאית לקצבת שאיר".

דברי הסבר

סעיף 28 (א) לחוק שירות המדינה (גימלאות) קובע, וזה לשונו:

"28 (א) אדם הזכאי לקצבה והוא מקבל גם משכורת מאוצר המדינה או מקופה אחרת שנקבעה ע"י הממשלה כקופה ציבורית לענין סעיף זה (בסעיף זה — המשכורת הקיימת), יחולו עליו הוראות אלה:

(1) זכאי לקיצבת פרישה, וכן אלמנה הזכאית לקיצבת שאיר שמשכורתם הקיימת פחותה מהמשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את קיצבתם — תשולם להם קיצבה כהפרש שבין משכורתם הקיימת לבין המשכורת הקובעת, ובלבד שלא תעלה על הקיצבה שהיתה מגיעה להם אלמלא הוראת סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המשכורת הקובעת, לא תשולם להם כל קיצבה;

(2) זכאי לקיצבת שאיר להוציא אלמנה הזכאית לקיצבת שאיר שמשכורתו הקיימת פחותה ממחצית המשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את הקצבה — תשולם לו קצבה כהפרש שבין משכורתו הקיימת לבין מחצית המשכורת הקובעת, ובלבד שאותה קצבה לא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה לו, אלמלא הוראות סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המחצית האמורה, לא תשולם לו כל קצבה."

פירושו של דבר כי לא רק אדם היוצא לקצבה משירות המדינה ומוסיף לעבוד במשרה אחרת בשירות ציבורי יקבל קצבה מופחתת או אף יפסיד זכויותיו לכל קצבה, אלא גם אלמנתו של עובד שנפטר נענשת על כך שהיא עובדת בשירות המדינה או בשירות ציבורי אחר. הדבר נראה בלתי מוצדק לחלוטין ויש בו משום אפליית עובדת לפי קריטריון בלתי סוציאלי, סוג המעביד.

החוק המוצע בא לתקן עיוות זה ולצמצם את תחולת ההוראה הקיימת לעובד עצמו הפורש בתנאים האמורים; לשם כך מוצע לתקן את הסעיף באופן כזה שזכויות האלמנה העובדת בשירות המדינה או בשירות ציבורי אחר לא יופלו ביחס לזכויות אלמנה העובדת אצל מעביד אחר. עיוות בלתי סוציאלי זה לא הביא לחסכון רב. בתשובה לשאילתה מס' 8032 השיב שר האוצר כי החסכון השנתי בשל הוראה זו הוא בסה"כ 88,000 ל"י. עם זאת יש מקום לקבוע סכום גג לשיעור הקצבה שלו זכאית אלמנה עובדת לפי גודל הכנסתה ללא אבחנה למקום עבודתה. יש להניח שתיקון בנדון זה תביא הממשלה, תוך הבאת תיקונים נוספים שיש להכניס בחוק, בנוגע לסוגים שונים של זכאים לקיצבות מכוח חוק זה וחוק הביטוח הלאומי.

חברי הכנסת: ש' אלוני, ש' ארבלי־אלמוזלינו, ג' כהן

[1] ס"ח תשט"ו, עמ' 135; ס"ח תשכ"א, עמ' 51, עמ' 173; ס"ח תשכ"ג, עמ' 59; ס"ח תשכ"ד, עמ' 64; ס"ח תשכ"ה, עמ' 120, עמ' 290; ס"ח תשכ"ז, עמ' 176; ס"ח תשכ"ח, עמ' 30; ס"ח תשכ"ט, עמ' 77.

הצעות חוק 849, כ"ח בתמוז תשכ"ט, 14.7.1969

המחיר 24 אגורות — הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

כ"ג בסיון תשכ"ט | 835 | 9 ביוני 1969

עמוד

חוק המכר (דירות), תשכ"ט—1969 235

מבוא

הנסיון הראה כי כדי להגן על ציבור גדול של רוכשי דירות ובתי עסק יש צורך שתינתן אפשרות לבדוק את מפרטי הבניה.

החוק המוצע, הבא להוסיף על חוק המכר, תשכ"ח—1968, ביחס למכירת דירות, קובע כי מוכר דירה או בית עסק יהיה חייב למסור לקונה בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן מפרט חתום על ידי המוכר.

מוכר לפי החוק המוצע ייחשב מי שמוכר דירה, שלפי ההגדרה היא חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר, והוא בנה אותה בעצמו או על ידי אדם אחר, וכן מי שקנה דירה מאדם כזה על מנת למכרה.

שר השיכון, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע בצו את המפרט בטופס שבו ייכללו פריטים שעל המוכר למלא ושעליו למסרו לקונה בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן.

כן מוצע, כי מי שמוכר דירה בבית משותף כמשמעותו בחוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב], יהיה חייב למסור לקונה בעת גמירת החוזה עותק של תקנון חתום ע"י המוכר, אם בעת מסירת הדירה לקונה חלות על הבית, או עתידות לחול עליו, הוראות המבטלות או המשנות הוראה של התקנון המצוי בחוק בתים משותפים.

במקרה של שוני בין מרכיבי הדירה שנקנתה לבין המפרט ייחשב הדבר בבחינת אי התאמה כמשמעותה בחוק המכר, תשכ"ח—1968, ולקונה יעמדו כל התרופות על פי חוק המכר, בלי לפגוע בזכויות האחרות של הקונה לקבל סעדים אחרים.

מוכר שלא ימסור לקונה בעת גמירת החוזה או לפני כן את המפרט לפי סעיף 2 לחוק המוצע או לא ימלא את פרטי המפרט לפי סעיף 3, יהיה צפוי לקנס של —10,000 לירות, ובמקרה של אי־מסירת מפרט לקונה לפי סעיף 2 או מסירת מפרט שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 3, יראו את המוכר כאילו התחייב למסור דירה לקונה כשכל דבר שצריך היה לפרט במפרט וכל הדברים שלגביהם המפרט איננו ממלא אחר הוראות סעיף 3 מתאימים למקובל בנסיבות הענין.

חובת המוכר למסור מפרט לקונה ולמלא פריטי המפרט ואפשרות בדיקתם על ידי הקונה יוכלו לתרום להגברת טיב הבניה והפיקוח עליה, ורכישת דירה לא תהיה יותר בבחינת סוד לצדדים.

חוק המכר (דירות), תשכ"ט–1969

הגדרות

1. בחוק זה —

"דירה" — חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר;

"מכירה" — לרבות החכרה לתקופה של עשרים וחמש שנים או יותר;

"מוכר" — מי שמוכר דירה שבנה בעצמו או על ידי אדם אחר, לרבות מי שקנה דירה מאדם כזה על מנת למכרה.

חובת מסירת מפרט

2. המוכר דירה חייב למסור לקונה, בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן, מפרט חתום בידו (להלן — מפרט).

פרטי המפרט

3. (א) המפרט יהיה לפי טופס שקבע שר השיכון בצו בהתייעצות עם שר המשפטים.

(ב) על המוכר למלא את כל הפריטים שבמפרט, ובמידה שהם אינם חלים בנסיבות הענין, עליו לציין זאת לגבי הפריט הנדון.

(ג) היה פריט שבמפרט מתייחס לדבר שנקבע בתקנה לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 [1] (להלן — תקנת בניה), או בתקן ישראלי לפי חוק התקנים, תשי"ג–1953 [2] (להלן — תקן), יכול שהטופס ימולא על ידי הפניה לאותה תקנת בניה או לאותו תקן.

תקנת בניה ותקן

4. היה פריט שבמפרט מתייחס לדבר שנקבע בתקנת בניה או בתקן החלים על אותה דירה, יכול שהמפרט יוסיף על מה שנדרש על פי תקנת הבניה והתקן.

אי־התאמה

5. כל דבר שבו היתה הדירה, בעת מסירתה לקונה, שונה מן האמור במפרט, יהיה, על אף כל האמור בחוזה המכר, בבחינת אי־התאמה כמשמעותה בחוק המכר, תשכ"ח–1968 [3], והקונה זכאי להסתמך עליה אף אם לא הודיע עליה למוכר בהתאם לאותו חוק ויעמדו לו כל התרופות על פי החוק האמור.

דברי הסבר

סעיף 1 מוצע שהחוק יחול הן לגבי דירות למגורים, הן לגבי בתי עסק ומלאכה אחרים שבחדר או במערכת חדרים.

"מכירה" תכלול גם חכירה לתקופה ארוכה של עשרים וחמש שנים ומעלה לאור המציאות בארץ שבמקרקעין נעשות עיסקות של חכירה ולאו דוקא של העברת בעלות.

"מוכר" כולל לא רק מי שמוכר דירה שבנה בעצמו או על ידי אחר אלא גם מי שקונה דירה מאדם כזה על מנת למכרה מצידו. בהתאם לכך, גופים משכנים הרוכשים דירות על מנת למכרן, ייחשבו אף הם כמוכרים.

סעיפים 2 ו־3 סעיפים אלה קובעים את החובה של המוכר למסור לקונה מפרט לפי טופס שייקבע.

אם יש במפרט פריט שלגביו נקבעו הוראות בתקנות לפי סעיף 265 או לפי סעיפים אחרים לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 (להלן — תקנת בניה), אפשר לציין ליד הפריט הפניה לאותה תקנת בניה, כדי לאפשר לקונה לבדוק את הוראות התקנות ביחס לאותו פריט. אותו הדבר יחול לגבי פריט שלגביו נקבע תקן ישראלי לפי חוק התקנים, תשי"ג–1953.

סעיף 4 סעיף זה בא לקבוע כי אין בעובדה שפריט מסויים במפרט הוא בהתאם לתקנת בניה או לתקן רשמי, כדי למנוע מהמוכר להוסיף במפרט על מה שנדרש ממנו לעשות על פי אותה תקנת בניה או התקן.

סעיף 5 אם הקונה רכש דירה ונוכח לדעת כי הרכבה שונה מן האמור במפרט שנמסר לו על ידי המוכר, ייחשב הדבר כאי־התאמה כמשמעותה בסעיף 11 לחוק המכר, תשכ"ח–1968, והקונה יהיה זכאי לתרופות המוענקות בפרק ג' לחוק המכר, וזאת אף בלי להודיע למוכר לתקן את אי־ההתאמה הנדונה, כי אין טעם בהודעה כזו כשבניית הדירה כבר נסתיימה.

---

[1] ס"ח 467, תשכ"ה, עמ' 307.

[2] ס"ח 116, תשי"ג, עמ' 30.

[3] ס"ח 529, תשכ"ח, עמ' 98.

תקנון בבית משותף

6. מי שמוכר דירה בבית משותף כמשמעותו בחוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב][4], ובעת מסירת הדירה לקונה חל על הבית תקנון שהוראותיו מבטלות או משנות הוראה של ההסכם המצוי לפי אותו חוק, או שיש בדעתו להחיל על הבית תקנון כזה, חייב למסור לקונה, בעת גמירת החוזה, עותק של התקנון חתום בידו.

אי־מסירת תקנון

7. מוכר שלא מסר לקונה עותק של תקנון כאמור בסעיף 6, יראוהו, על אף כל האמור בחוזה המכר, כמי שהתחייב למסור את הדירה כשההסכם המצוי חל על הבית המשותף.

מוכר שלא מסר מפרט

8. (א) מוכר שלא מסר לקונה מפרט בהתאם לסעיף 2, יראוהו, על אף כל האמור בחוזה המכר, כמי שהתחייב למסור את הדירה לקונה כשכל דבר שצריך היה לפרט במפרט מתאים למקובל בנסיבות הענין.

(ב) מסר המוכר לקונה מפרט שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 3, יחולו הוראות סעיף קטן (א) על הדברים שלגביהם המפרט אינו ממלא אחרי אותן הוראות.

(ג) דבר שסעיף זה חל עליו, חובת ההוכחה שהיה מתאים למקובל בנסיבות הענין — על המוכר.

שמירת זכויות

9. חוק זה בא להוסיף על זכויות הקונה ולא לגרוע מהן.

דין המדינה

10. לענין חוק זה, דין המדינה כמוכר כדין כל מוכר אחר.

עונשין

11. מי שלא מילא אחרי הוראות סעיפים 2 או 3, דינו — קנס 10,000 לירות.

תחולה

12. הוראות חוק זה לא יחולו על דירות בבנינים שבנייתם נסתיימה שנתיים לפני תחילתו של חוק זה או במועד מוקדם יותר.

ביצוע ותקנות

13. שר השיכון ממונה על ביצוע חוק זה.

דברי הסבר

סעיפים 6 ו־7 אלה הוראות חוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב], השייכים לענין ההסכם המצוי:

סעיף 35 (א): "בעלי הדירות בבית משותף רשאים לרשום במשרד רישום הקרקעות כל הסכם שנערך ביניהם והקובע את היחסים ההדדיים בין בעלי הדירות ואת זכויותיהם וחובותיהם בקשר לבית המשותף (להלן — ההסכם)."

סעיף 38: "לא נרשם הסכם כאמור בסעיף 35 ולא היו קיימים התנאים שבסעיף 37, רואים את הוראות ההסכם המצוי שבתוספת כאילו היו הן הסכם שנערך בין בעלי הדירות ונרשם כחוק; נרשם ההסכם או היו קיימים התנאים שבסעיף 37—רואים את הוראות ההסכם המצוי שבתוספת כאילו נכללו בהסכם שנערך בין בעלי הדירות ונרשם כחוק, או בתקנות האגודה השיתופית, הכל לפי העניין, במידה שאין הוראות ההסכם שנרשם או תקנות האגודה השיתופית מבטלות או משנות אותן."

אם יודע המוכר כי יחול על הבית תקנון או הסכם לפי סעיף 35 הנ"ל, שהוראותיו יבטלו או ישנו את הוראות ההסכם המצוי, מטילים סעיפים אלה על המוכר חובה למסור לקונה בעת גמירת החוזה עותק של התקנון או ההסכם חתום בידו; לא עשה כן, יראו אותו כאילו התחייב למכור את הדירה כשהתקנון או ההסכם הוא כפי שמצוי בתוספת לחוק בתים משותפים כאמור.

סעיפים 8 ו־9 בסעיף 8 נקבעות סנקציות אזרחיות בנוסף לעונש שנקבע בסעיף 11, ולפי סעיף 9 לא תהיה מניעה שהקונה ידרוש גם תרופות וסעדים אחרים בהתאם לדין הקיים.

סעיף 12 החוק המוצע לא יחול רק על מכירת דירות בבתים ישנים, היינו בתים שבנייתם נסתיימה שנתיים או יותר לפני תחילת תקפו.

---

4 ס"ח 349, תשכ"א, עמ' 201.

החלת חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם :

להודיע במליאת הכנסת על רצונה של הממשלה שיחול על הצעות החוק המפורטות להלן דין רציפות כאמור בסעיף 3 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964.

שם ההצעה	פורסמה ב"הצעות חוק" מספר
1. חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח-1968	778
2. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז-1967	721
3. חוק חוזי עבודה, תשכ"ח-1968	791
4. חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט-1969	828
5. חוק לתיקון פקודת העיריות(מס.9), תשכ"ט-1969	836
6. חוק רשויות המקומיות(בחירות ראש רשות וכהונתו), תשכ"ט-1969	843
7. חוק שירות המדינה(גימלאות) (תיקון מס.10), תשכ"ט-1969	849
8. חוק המכר(דירות), תשכ"ט-1969	835

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 לחוק רציפות הדיון בהצעות חוק, תשכ"ה-1964 אומר:

"הצעת חוק שכנסת יוצאת העבירה לאחר קריאה ראשונה לאחת מועדותיה, רשאית הממשלה שנתכוננה בכנסת הנכנסת להודיע במליאת הכנסת על רצונה שיחול עליה דין רציפות כאמור בסעיף 3."

החוק ממשיך וקובע איך יתקיים דיון בהודעת הממשלה כאמור. משנגמרו הדיונים בכנסת ולא הוחלט בהם לדחות את הצעת הממשלה להחיל את דין הרציפות כאמור, תמשיך הכנסת "בועדה שהצעת החוק היא בתחום עניניה ובמליאה לדון בהצעת החוק מן השלב שהגיעה אליו הכנסת היוצאת ותנהג בדיונים שנתקיימו בכנסת היוצאת כאילו היו אלה דיוניה שלה".

ההצעות דלעיל נמנות עם אלה שעברו קריאה ראשונה בכנסת השישית והועברו לועדה; אך הכנסת הששית לא הספיקה לגמור את הדיון בהן.

מוצע עתה להחיל את דין הרציפות על ההצעות אשר פורטו לעיל.

מוגש על ידי שר המשפטים

נספח 40

כ"ב בטבת תש"ל
31.12.69

רשומות

הצעות חוק

ט' בסיון תשכ"ח 778 5 ביוני 1968

עמוד

חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח—1968 249

התוכן

חלק א': יסודי ההתאגדות השיתופית

פרק א': מבוא

פרק ב': מועצת האיגוד השיתופי

פרק ג': ייסוד אגודה

סימן א': רישום

סימן ב': שם

סימן ג': תקנון

פרק ד': החברות

פרק ה': מניות חבר ואחריות חבר

פרק ו': רשויות האגודה

סימן א': האסיפה הכללית

סימן ב': המינהלה ועדת הביקורת

פרק ז': חובות וסמכויות

פרק ח': חשבונות ושימוש ברווחים

סימן א': הנהלת חשבונות

סימן ב': ביקורת חשבונות

סימן ג': השימוש ברווחים

פרק ט': חקירה

פרק י': שעבודים

סימן א': שעבוד נכסי אגודה

סימן ב': שעבוד נכסי חבר

פרק י"א: שינויי ארגון

סימן א': התמזגות והעברת נכסים וחובות

סימן ב': חלוקה

סימן ג': הפיכת חברה לאגודה

פרק י"ב: יישוב סכסוכים

חלק ב': ההתיישבות השיתופית

פרק י"ג: הקיבוץ

פרק י"ד: מושב העובדים

סימן א': מבוא

סימן ב': חברות ופקיעתה

סימן ג': יציאתו והוצאתו של חבר

סימן ד': תנועה מושבית

סימן ה': ירושה

סימן ו': ועדת עררים וועדת שומה

סימן ז': שונות

פרק ט"ו: המושב השיתופי

פרק ט"ז: הכפר השיתופי

חלק ג': סוגי אגודות מיוחדים

פרק י"ז: בריתות פיקוח וסיוע

פרק י"ח: אגודות מיוחדות

פרק י"ט: אגודות לאשראי

פרק כ': קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולחסכון

פרק כ"א: אגודות שיכון

חלק ד': חדילתה של אגודה

פרק כ"ב: פירוק

פרק כ"ג: מחיקת אגודה שלא על דרך פירוק

חלק ה': ביצוע ועונשין

פרק כ"ד: עונשין

פרק כ"ה: הוראות שונות

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

חוק האיגוד השיתופי, תשכ"ח–1968

חלק א': יסודי ההתאגדות השיתופית

פרק א': מבוא

הגדרות

1. בחוק זה —

"מוסד מיישב" — כמשמעותו בחוק המועמדים להתיישבות חקלאית, תשי"ג–1953[1];

"מניית חבר" — לרבות כל צורת השתתפות בהון של אגודה;

"נכס" — בין מקרקעין ובין מיטלטלין, לרבות כסף, וכל זכות או טובת הנאה ראויות או מחזקות, ולרבות חלק בנכס;

"תאגיד" — לרבות שותפות רשומה;

"השר" — שר העבודה.

אגודה שיתופית

2. אגודה שיתופית (להלן — אגודה) היא אחת מאלה:

(1) אגודה שמטרתה העיקרית היא לפעול בדרך של שיתוף או של עזרה הדדית לשיפור מצבם החברתי והכלכלי של חבריה, או לפעול כאמור במסגרת של קיבוץ, מושב עובדים, מושב שיתופי או כפר שיתופי (להלן — אגודה ראשונית);

(2) אגודה שחבריה הם אגודות או תאגידים כאמור בסעיף 48, ומטרתה העיקרית היא להקל על פעולת חבריה או לקיים מפעלים למענם או למען חבריהם, והיא סווגה לפי סעיף 28 כאגודה מרכזית (להלן — אגודה מרכזית).

ברית פיקוח

3. (א) ברית פיקוח היא אגודה מרכזית, שמטרתה העיקרית היא עריכת ביקורת החשבונות של חבריה ופיקוח עליהם; ויכול שמטרתה תהיה גם לעסוק בפעולות האמורות בסעיף 4.

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגי אגודות שהן חייבות להיות חברות בברית פיקוח.

ברית סיוע

4. ברית סיוע היא אגודה מרכזית שמטרתה העיקרית היא הדרכת חבריה וחינוכם ברוח עקרונות האיגוד השיתופי, מתן סיוע לפעולתם וטיפול בייסוד אגודות ורישומן.

הפקת רווחים על ההון המושקע

5. מתן רווחים לחברי האגודה על ההון שהשקיעו באגודה אינה יכולה להיות המטרה העיקרית או אחת המטרות העיקריות שלשמן נוסדת האגודה.

מטרות נוספות

6. מותר שיהיו לאגודה, בנוסף למטרות האמורות בסעיפים 2 עד 4, גם מטרות לקידומם התרבותי או הרוחני של חבריה ולקידום תנועת האיגוד השיתופי.

---

[1] ס"ח תשי"ג, עמ' 126.

עדיפות

7. מקום שבחוק זה נתייחדה הוראה לסוג מיוחד של אגודות, כוח ההוראה יפה אף אם היא סותרת הוראה אחרת בחוק זה.

תחולה

8. הוראות חוק זה חלות על אגודות ראשוניות ועל אגודות מרכזיות, זולת אם יש בו הוראה מפורשת אחרת.

מינוי רשם

9. השר ימנה רשם האגודות השיתופיות (להלן — הרשם) והודעה על מינויו תפורסם ברשומות.

פרק ב': מועצת האיגוד השיתופי

מועצת האיגוד השיתופי

10. מועצת האיגוד השיתופי (בפרק זה — המועצה), תהא מוסמכת, בנוסף לשאר תפקידיה לפי חוק זה —

(1) לייעץ לשר בכל הנוגע לעניני האיגוד השיתופי ובמיוחד בדבר פיתוח, חקיקה, הסברה וחינוך, מתן הדרכה וסיוע לאגודות שיתופיות, חקר בעיות האיגוד השיתופי בארץ, איסוף ופרסום של נתונים סטטיסטיים על פעולותיו ומצבו וקשירת קשרים עם מוסדות בין־לאומיים למען האיגוד השיתופי ועם ארגונים לאיגוד שיתופי בחוץ לארץ;

(2) לייצג את התנועה הישראלית לאיגוד שיתופי.

הרכב המועצה

11. ואלה יהיו חברי המועצה:

(1) השר, היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, המנהל הכללי של משרד העבודה או משנהו, הרשם, ונציגי הממשלה שהיא תמנה על פי המלצת השר, בתנאי שמספר נציגי הממשלה לא יעלה על רבע ממספר כל חברי המועצה;

(2) נציגי הציבור, שימנה השר תוך התייעצות עם גופים, שהם לדעתו מוסדות מרכזיים של האיגוד השיתופי בישראל, ועם מוסדות אחרים, שיש להם לדעתו זיקה לעניני האיגוד השיתופי, בתנאי שלפחות שני שלישים של נציגי הציבור יהיו נציגי בריתות פיקוח או בריתות סיוע או מוסדות מרכזיים של האיגוד השיתופי בישראל.

פרסום הרכב המועצה

12. הודעה על הרכב המועצה ושמות חבריה תפורסם ברשומות.

תקופת כהונתם של חברי המועצה

13. (א) תקופת כהונתם של חברי המועצה תהיה שלוש שנים מיום מינוים.

(ב) תמה כהונתו של חבר המועצה, יתמנה אדם אחר במקומו בדרך האמורה בסעיף 11; עד למינויו יוסיף לכהן החבר שכהונתו תמה.

(ג) חבר המועצה שכהונתו תמה יכול להתמנות שנית.

כשרות פעולת המועצה

14. נתפנה מקומו של חבר המועצה, או היה פסול במינויו של חבר בה, לא יפגע הדבר בכשרות פעולת המועצה.

יושב ראש ומזכיר

15. (א) יושב ראש המועצה יהיה השר, ובהעדרו — מי שנתמנה על ידיו לכך.

(ב) השר ימנה את מזכיר המועצה.

סדרי עבודה ונוהל דיונים

16. השר רשאי בתקנות לקבוע את סדרי עבודתה של המועצה ואת נוהל דיוניה.

מינוי ועדות

17. (א) המועצה רשאית למנות, מבין חבריה או מחוצה לה, ועדות לעניינים שונים שבסמכותה, לרבות ועדות לסוגים של אגודות, ולאצול לועדות אלה מסמכויותיה.

(ב) המועצה תמנה כאמור בסעיף קטן (א) ועדה לקיבוצים, ועדה למושבי עובדים, ועדה למושבים שיתופיים וועדה לכפרים שיתופיים.

(ג) לפחות שני שלישים של חברי ועדה לסוג מסויים של אגודות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) יהיו אנשים שיש להם, לדעת השר, זיקה לאותו סוג אגודות.

(ד) יושב ראש ועדה יהיה אדם שנתמנה לכך על ידי השר.

פרק ג': ייסוד אגודה

סימן א': רישום

הרשות לייסד אגודה

18. חבר בני־אדם שמספרם אינו פחות מן המספר הנקוב בסעיף 20 או בתקנות לפיו (להלן — המייסדים) רשאים לבקש רישום אגודה, ובלבד שהם כשרים לחברות בה לפי חוק זה ולפי התקנון המוצע לרישום.

ייסוד אגודה ראשונית

19. המייסדים של אגודה ראשונית יכולים להיות רק יחידים או אגודות.

מספר המייסדים

20. (א) המספר המינימלי של מייסדים הוא —

(1) לאגודה ראשונית — שבעה, או שלוש אגודות;

(2) לאגודה מרכזית — חמישה;

(3) לברית פיקוח או ברית סיוע — עשרים.

(ב) השר רשאי, בתקנות, לשנות את המספר המינימלי של מייסדים האמור בסעיף קטן (א).

בקשה לרישום

21. הבקשה לרישום אגודה תהא חתומה בידי כל המייסדים ותוגש לרשם בטופס שנקבע בתקנות.

מסמכי הייסוד

22. אל הבקשה לרישום אגודה יצורפו —

(1) התקנון המוצע לאותה אגודה, חתום בידי כל המייסדים;

(2) הודעה על שמותיהם של המוסמכים לנהל את עניני האגודה מיום רישומה עד לבחירת המינהלה כאמור בסעיף 90 (א) (להלן — נציגי המייסדים) ועל מען משרדה של האגודה לכשתירשם;

(3) כל מסמך והודעה אחרים שנקבעו בתקנות.

סירוב לרשום אגודה

23. (א) הרשם רשאי לסרב לרשום אגודה מאחד הנימוקים הבאים:

(1) לא קויימה הוראה מהוראות חוק זה בקשר לרישום האגודה או בקשר לשמה;

(2) התקנון המוצע כולל הוראות שהן בלתי חוקיות או שאינו כולל הוראות שחובה לכלול אותן בו לפי חוק זה או לפי התקנות;

(3) מטרות האגודה אינן מכוונות לפעולות שלמענן פועלות אגודות לפי סעיפים 2 עד 4;

(4) בייסוד האגודה יש, לדעתו של הרשם, כוונת תרמית או כוונה פסולה אחרת;

(5) אחד ממייסדי האגודה הוא אדם אשר תוך עשר השנים שקדמו להגשת הבקשה הורשע על עבירה שהיא פשע;

(6) באגודה שמטרתה לפעול בישוב חק'אי שהוא עצמו אגודה — כשייסוד האגודה עלול, לדעתו של הרשם, לפגוע באותו ישוב, או לגרום לו נזק חברתי או כלכלי;

(7) באגודה מסוג שעל פי התקנות קיימת לגביה חובת חברות בברית פיקוח — אם לא הוכיחו, להנחת דעתו של הרשם, כי המייסדים עשו את כל הדרוש כדי שהאגודה, כאשר תירשם, תתקבל כחברה בברית פיקוח.

(ב) השר רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות נימוקים לסירוב לרשום אגודה, בנוסף לאלה האמורים בסעיף קטן (א).

ערעור

24. סירב הרשם לרשום אגודה, רשאי כל אחד מהמייסדים לערער על כך לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום לאחר שהומצאה למייסדים הודעה על הסירוב.

רישום

25. לא ראה הרשם נימוק לסרב לרשום את האגודה, או שסירב לרשמה ובית המשפט ביטל את החלטתו, ושולמה האגרה כאמור בסעיף 27, ירשום הרשם את האגודה בפנקס האגודות השיתופיות (להלן — פנקס האגודות), יפרסם הודעה ברשומות בדבר רישום האגודה וסוגה ויתן לאגודה תעודת התאגדות בחתימתו, בצירוף תקנון האגודה כשהוא מקויים בידו.

כוחה של תעודת התאגדות

26. תעודת התאגדות היא ראיה מכרעת כי נתקיימו דרישות חוק זה בנוגע לרישום האגודה וכי התקנון המקויים הוא תקנון האגודה.

אגרת רישום

27. בעד רישום אגודה תשולם אגרה כפי שנקבעה בתקנות, אולם לא תשולם אגרה בעד רישום אגודה שתקנונה זהה עם תקנון לדוגמה שקבע השר בהתאם לסעיף 39 או שאין בו שינוי עיקרי ממנו, או בעד רישום אגודה שאימצה תקנון לדוגמה כאמור.

סיווג

28. (א) עם רישום אגודה יקבע הרשם את סוגה לענין חוק זה.

(ב) הרשם רשאי לשנות את סיווגה של אגודה לפי שינוי שחל בתקנונה או לפי עיקר פעולותיה למעשה, ומשעשה כן יפרסם על כך הודעה ברשומות.

(ג) השר יקבע ויפרסם ברשומות את סוגי האגודות לענין חוק זה.

תוצאות ההתאגדות

29. (א) מיום הרישום תהיה האגודה תאגיד, כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

(ב) פעולה שנעשתה בשביל אגודה לפני היווסדה, תחייב את האגודה אם אישרה את הפעולה.

(ג) המייסדים זכאים להיפרע מהאגודה כל הוצאה סבירה שהוציאו בקשר לייסודה.

(ד) נציגי המייסדים דינם כמינהלה, וכל אחד מהם דינו כחבר מינהלה.

ציון מהות האגודה

30. שמה של אגודה יציין את מהותה, ולפי דרישת הרשם — גם את שם הישוב שבו היא תפעל.

ייחוד ביטויים

31. (א) שמה של אגודה יכלול את המלים "אגודה שיתופית", "אגודה קואופרטיבית" או "קואופרטיב"; אולם באגודה שהיא מושב עובדים, קיבוץ, מושב שיתופי או כפר שיתופי יבואו במקומן:

(1) במושב עובדים — המלים "מושב עובדים";

(2) בקיבוץ — המלים "קיבוץ" או "קבוצה", לפי הענין;

(3) במושב שיתופי — המלים "מושב שיתופי";

(4) בכפר שיתופי — המלים "כפר שיתופי".

(ב) בסוף שמה של אגודה יבואו המלים "בערובה מוגבלת" או "בע"מ".

(ג) אגודה שאין במטרתה להפיק רווחים רשאי הרשם לפטרה מהחובה לכלול בשמה את המלים בערובה מוגבלת או בע"מ.

(ד) המלים "אגודה", "אגודה ראשונית", "אגודה מרכזית", "אגודה מיוחדת", "אגודה שיתופית", "אגודה קואופרטיבית", "קואופרטיב", "שיתופי", "קיבוץ", "קבוצה", "מושב", "מושב עובדים", "מושב שיתופי", "כפר שיתופי", "צרכניה", "ברית פיקוח", "ברית סיוע", או דומיהן עד כדי להטעות, לא ייכללו בשמו של תאגיד שאינו אגודה, או בשם מסחרי או בסימן מסחרי רשום, אלא בהיתר מאת הרשם.

הגנה על שם

32. (א) לא יהיה שם אגודה כשמה הרשום של אגודה אחרת או של תאגיד אחר, או כשם שהוא סימן מסחרי רשום, או כשם דומה לאלה עד כדי להטעות, אלא אם האגודה האחרת או התאגיד האחר הסכימו לכך והם בפירוק, או אם בעל הסימן המסחרי הסכים לכך, הכל לפי הענין.

(ב) שימוש שלא בזכות בשמה של אגודה או בשם דומה לו עד כדי להטעות, כמוהו כעוולה מן העוולות הנקובות בפקודת הנזיקין [נוסח חדש][2].

שם מטעה

33. לא יהיה לאגודה שם שלדעת הרשם הוא עלול להטעות או לפגוע בתקנת הציבור.

צו לשינוי שם

34. (א) נרשמה אגודה ושמה הוא בניגוד לאמור בסעיפים 30 עד 33, רשאי הרשם, תוך שנתיים מיום הרישום ולאחר שנתן לאגודה הזדמנות להשמיע טענותיה, לצוות על האגודה שתשנה את שמה, והאגודה חייבת למלא אחרי הצו תוך הזמן שקבע הרשם; לא עשתה כן, רשאי הרשם לקבוע את שמה.

(ב) האגודה רשאית לערער על צו הרשם לפי סעיף קטן (א) לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מהיום שהומצא לה עותק של הצו.

שינוי שם

35. אגודה רשאית, בדרך של שינוי התקנון, לשנות את שמה, והוראות סעיפים 30 עד 34 ו־40 עד 42 יחולו בשינויים המחוייבים.

תעודת שינוי שם

36. (א) חל שינוי בשמה של אגודה, יתן לה הרשם תעודה על כך, והיא ראיה מכרעת שהשם שונה כאמור בה.

(ב) על שינוי שמה של אגודה יפרסם הרשם הודעה ברשומות.

---

[2] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

תוכן התקנון

37. תקנון אגודה (להלן — התקנון) יכלול הוראות בעניינים כפי שנקבע בחוק זה ובתקנות, ובכפוף להם — יכול שיכלול הוראות בעניינים נוספים.

כוחו של תקנון

38. (א) כוחו של תקנון ככוחו של חוזה בין האגודה לבין חבריה ובין החברים בינם לבין עצמם לקיום הוראות התקנון על שינוייו.

(ב) נקבעו בתקנון זכויות לאגודה מרכזית, יראו את התקנון כחוזה בין האגודה לבין אותה אגודה מרכזית לקיום הוראות התקנון על שינוייו.

תקנון לדוגמה

39. השר רשאי לקבוע בתקנות תקנונים לדוגמה לסוגי אגודות והוראות שלפיהן תוכל אגודה מאותם סוגים לאמץ הוראותיו של תקנון לדוגמה.

שינוי התקנון

40. (א) אגודה רשאית לשנות את תקנונה על ידי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית בכפוף לתנאים אחרים שבתקנון.

(ב) שינוי התקנון טעון רישום על ידי הרשם, ותקפו מיום הרישום.

(ג) אגודה שהיא חברה בברית פיקוח המבקשת לרשום שינוי התקנון תגיש את הבקשה באמצעות ברית הפיקוח, והיא תעביר את הבקשה לרשם תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבלה אותה.

סירוב לאשר שינוי התקנון

41. הרשם רשאי לסרב לרישום שינוי תקנון, אם השינוי —

(1) מכניס בתקנון הוראות שאילו נכללו בו לכתחילה היה הרשם רשאי לסרב לרשום את האגודה;

(2) יש בו, לדעת הרשם, משום שלילת זכויות המיעוט של החברים;

(3) יש בו, לדעת הרשם, כדי לפגוע בנושי האגודה.

ערעור

42. מי שנפגע על ידי החלטת הרשם לרשום שינוי בתקנון או לסרב לרשום את השינוי, רשאי לערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום שהומצאה לאגודה הודעה על הרישום או הסירוב, הכל לפי הענין.

פרק ד': החברות

החברים

43. חברי האגודה הם —

(1) המייסדים;

(2) מי שנתקבל כחבר האגודה.

בקשה להתקבל כחבר

44. (א) הרוצה להתקבל כחבר באגודה חייב להגיש לה בקשה בדרך הקבועה בתקנון האגודה ובכפוף לתקנות.

(ב) קבלת חבר באגודה תהיה בדרך הקבועה בתקנון שלה.

(ג) מי שסירבו לקבלו כחבר באגודה, רשאי לערער על הסירוב לפני אחת מרשויות האגודה שנקבעה לכך בתקנונה, ובכפוף לתקנות.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ד) אדם שהוא חבר באגודה מכוח תקנונה, רואים אותו כאילו נתקבל כחבר בה לפי סעיף זה אם הסכים לכך בכתב.

(ה) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר דרך קבלת חברים באגודה וסדרי הקבלה.

איסור הגבלת מספר החברים

45. תקנונה של אגודה לא יגביל את מספר חבריה.

שינוי מספר החברים

46. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר חובת אגודה למסור לרשם, בדרך ולפי טופס שנקבעו, הודעה על שינוי במספר חבריה.

מי כשר לחברות באגודה ראשונית

47. (א) כל מי שמלאו לו שמונה עשרה שנה כשר להיות חבר באגודה ראשונית, אם נתקיימו בו הסגולות שנקבעו לכך בתקנונה; ואולם הרשם רשאי, בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, הן לגבי סוג של אגודות והן לגבי אגודה פלונית, להתיר חברות באגודה למי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה. בכפוף להוראות סעיף 20 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב—1962[3].

(ב) תאגיד שאינו אגודה לא יהיה חבר באגודה אלא באישורו של הרשם.

מי כשר לחברות באגודה מרכזית

48. לחברות באגודה מרכזית כשרות רק אגודות, ובאישור הרשם — גם כל תאגיד אחר שנתמלאו בו התנאים שנקבעו בתקנות, והכל בכפוף לסייגים שבתקנונה של האגודה המרכזית.

חבר נלווה

49. (א) תקנונה של אגודה יכול להורות, כי תאגיד פלוני, הנקוב בשמו בתקנון, יהיה חבר בעל זכויות מיוחדות (להלן — חבר נלווה), ובלבד שההוראה אושרה על ידי השר לאחר שהתייעץ במועצת האיגוד השיתופי.

(ב) לא יהיה באגודה יותר מחבר נלווה אחד.

מי כשר להיות חבר נלווה

50. לא יהיה חבר נלווה, אלא —

(1) אגודה, להוציא ברית פיקוח;

(2) תאגיד אחר שעיקר מטרתו ופעולתו הוא סיוע לאגודות והשר אישר אותו לכך לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי;

(3) מוסד מיישב.

זכויות חבר נלווה

51. (א) בכפוף לחוק זה יהיו זכויותיו של חבר נלווה כקבוע בתקנון, אולם לא יחולו עליו ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל תקנון האגודה בדבר קבלת חבר והוצאתו, רכישת מניית־חבר, אחריות החברים והטלת קנסות על חברים.

(ב) השר רשאי, לאחר שנתן לאגודה ולחבר הנלווה הזדמנות להשמיע טענותיהם ולאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי, לבטל אישור שנתן לפי סעיף 49, או לבטל, להגביל, או להתלות זכויותיו של החבר הנלווה, כולן או מקצתן, אם לדעתו השתמש החבר הנלווה בזכויותיו לרעת האגודה, או אם חדל הצורך שבאגודה יהיה חבר נלווה.

---

3 ס"ח תשכ"ב, עמ' 120.

(ג) אגודה רשאית לבטל את ההוראה בתקנונה בדבר החבר הנלווה כאמור בסעיף 49, או לבטל, להגביל או להתלות זכויותיו של החבר הנלווה, כולן או מקצתן, הכל בדרך של שינוי תקנונה בשתי החלטות מיוחדות שלה ובהפרש זמן של שנה אחת ביניהן.

(ד) הצעת החלטה לפי סעיף קטן (ג) לא תובא לפני האסיפה הכללית בטרם עברו עשר שנים מיום היותו חבר נלווה; לא נתקבלה הצעת ההחלטה, אם בהצבעה הראשונה ואם בשניה, לא תובא שנית לדיון לפני האסיפה הכללית בטרם עברו עשר שנים נוספות; החבר הנלווה לא ישתתף בהצבעה לפי סעיף זה.

(ה) בכל אחד מהמקרים האמורים בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יהיה החבר הנלווה זכאי להיפרע מהאגודה כל חוב שהאגודה חייבת לו אותה שעה, אף אם לא הגיע זמן פרעונו.

פקיעת חברות

52. (א) בכפוף להוראות חוק זה והתקנות תפקע חברותו של חבר באגודה —

(1) אם חדלו בו הסגולות הדרושות לחברות, לפי התקנון, ומינהלת האגודה, או רשות אחרת שלה שנקבעה לכך בתקנון, קבעה זאת בהתאם להוראות התקנון;

(2) עם יציאתו של החבר מהאגודה או היותו מוצא ממנה, הכל בהתאם להוראות התקנון;

(3) עם הכרזת החבר כפושט רגל, ואם הוא תאגיד — עם פירוקו, זולת אם התיר הרשם את המשך החברות;

(4) במות החבר, ואם החבר הוא תאגיד — עם חדילתו.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר דרכי הוצאת חבר ויציאתו מהאגודה.

פנקס חברים

53. (א) אגודה תנהל פנקס חברים ובו יירשם לגבי כל חבר שמו, גילו, מענו, תאריך היותו לחבר, תאריך פקיעת חברותו וכל פרט אחר שנקבע בתקנות או בתקנון.

(ב) פנקס החברים, או תמצית מקויימת ממנו בדרך שנקבעה בתקנות, הם ראיה לכאורה לכל הרשום בו.

תיקון הפנקס

54. (א) לפי בקשת אדם הטוען ששמו צריך להיות כלול בפנקס החברים ולא נכלל בו, או לפי בקשת אדם מעוניין הטוען ששמו או שם פלוני כלול שלא כדין בפנקס החברים, רשאי הרשם, לאחר שנתן לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לצוות על מינהלת האגודה לתקן את הפנקס; משניתן הצו יראו את הפנקס לכל דבר כאילו תוקן והמינהלה תתקן אותו לפי הצו.

(ב) היה אדם רשום בפנקס החברים של אגודה והיה הוא נוהג ונהגו בו כחבר האגודה לכל דבר, רשאי הרשם להכיר בו כחבר באגודה וברישום שמו בפנקס החברים כרישום חוקי, אף אם לא קוימו לגביו ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל התקנון בנוגע לקבלת חבר באגודה.

תחליף לפנקס

55. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר כרטסת חברים, שתבוא במקום פנקס חברים, לאגודה שמספר חבריה עולה על המספר שנקבע בתקנות.

חליפו של חבר

56. על אף האמור בסעיף 52 (א) (4) אם תקנון האגודה מרשה לחבר לציין בהודעה שלאחר מותו יבוא אדם פלוני במקומו (להלן — חליף), יבוא החליף במקומו לפי התנאים שנקבעו לכך בתקנון.

פרק ה': מניות־חבר ואחריות חבר

הון מניות

57. (א) יכול תקנונה של אגודה לקבוע כי יהיו בה מניות־חבר שיירכשו על ידי חבריה.

(ב) מניות־חבר באגודה יהיו מסוג אחד, אולם הרשם רשאי להתיר, במקרים ובתנאים שנקבעו בתקנות, יצירת סוגי מניות נוספים.

(ג) מניית־חבר אינה ניתנת להעברה, לעיקול או לשעבוד בדרך כלשהי.

חובה לרכוש מניות

58. כל חבר באגודה בעלת הון מניות־חבר חייב לרכוש מספר מניות־חבר כקבוע בתקנון, ולפחות מניית־חבר אחת.

הגבלה לרכישת מניות

59. לא ירכוש חבר יותר מעשרים אחוז ממניות־חבר באגודה, אלא אם הוא תאגיד והרשם התיר זאת.

תמורת מניות על פי התקנון

60. תקנונה של אגודה שיש לה הון מניות־חבר יקבע את המחיר של מניית־חבר או את דרך חישובו.

הגבלת התמורה

61. אגודה לא תדרוש ולא תקבל תמורת מניית־חבר סכום העולה על האמור בתקנון או המחושב לפיו, ואם קיבלה סכום העולה על האמור — חייבת היא להחזירו.

שעבוד לאגודה על מניות

62. לאגודה זכות שעבוד וזכות עכבון על כל המגיע לחבר או לעזבונו מכוח מניות־חבר שלו להבטחת כל חוב המגיע לאגודה מהחבר או מעזבונו.

איסור תשלומים להפחתת הון־מניות

63. (א) לא תשלם אגודה לחבר כל תשלום שיש בו הפחתת הון מניות־החבר שלה, אלא אם הותר הדבר על פי התקנון ובכפוף לסייגים שנקבעו בתקנות.

(ב) שולם תשלום בניגוד להוראות סעיף קטן (א), חייב החבר להחזירו מיד, בצירוף ריבית לתקופה שמיום קבלת התשלום עד החזרתו, בשיעור המלא המותר ביום החזרת התשלום בעד מילווה לפי חוק הריבית, תשי"ז—1957[4], או בשיעור אחר שנקבע בתקנות ומיום שנקבע.

(ג) האיסור לפי סעיף זה לא יחול על תשלומיה של אגודה הנמנית עם סוג הקבוע לכך בתקנות, כשהתשלום הוא לחבר בעד עבודתו במפעל האגודה ובתחום הסכומים שהשר, או מי שהשר הסמיכו לכך, אישרם לאותה שעה כשכר עבודה מקובל, כולל תשלומים נלווים; כן לא יחול האיסור במקרים אחרים שנקבעו בתקנות.

(ד) קיים הסכם קיבוצי כללי בענף שעמו נמנה מפעל האגודה, יראו לענין סעיף קטן (ג) את שיעורי שכר העבודה והתשלומים הנלווים האמורים בהסכם הקיבוצי הכללי שבתוקף אותה שעה, כאילו אושרו כאמור בסעיף קטן (ג).

(ה) היו בענף כאמור בסעיף קטן (ד) יותר מהסכם קיבוצי כללי אחד, הולכים אחרי ההסכם הקיבוצי הקובע שיעורי שכר עבודה גבוהים ביותר.

פדיון מניות

64. (א) פקעה חברותו של אדם באגודה, בחייו, תפדה האגודה את מניית־החבר שלו תוך המועד הנקוב בתקנון, אם לא נקבע בתקנות מועד אחר לגבי סוג אגודות שהאגודה נמנית עמהן.

---

4 ס"ח תשי"ז, עמ' 50.

(ב) פקעה חברותו של אדם באגודה עקב פטירתו ואין לו חליף, תפדה האגודה את מניית־החבר של הנפטר כתום שנה משנת הכספים שבה נפטר.

זיכוי חשבון בעקום פדיון

65. פקעה חברותו של חבר באגודה עקב פטירתו וחליפו בא במקומו, תזכה האגודה את חשבון מניית־החבר של החבר החדש במקום לפדות את מניית־החבר של החבר שנפטר.

סכום הפדיון

66. מניית־חבר תיפדה בסכום ששולם תמורתה לאגודה, אולם רשאית האגודה לנכות ממנו סכומים אלה:

(1) סכום המגיע לאגודה מהחבר, בין שהגיע מועד הפרעון ובין שטרם הגיע;

(2) סכום המגיע לאגודה ממי שהחבר ערב לו, ומועד פרעונו של הסכום חלף ולא נפרע;

(3) שיעור יחסי לפיחות ערך הון המניות של האגודה מחמת הפסדים או ירידת ערכם של נכסי האגודה עד ליום שפקעה החברות, ובלבד שהפיחות הוא עד כדי כך שאילו פורקה האגודה לא היו מחזירים לכל אחד מהחברים את מלוא הסכום ששולם תמורת מניית־חבר;

(4) סכומים אחרים שנקבעו בתקנות.

פדיון לפי הערך

67. (א) באגודה הנמנית עם סוג אגודות שנקבע לכך בתקנות תיפדה מניית־חבר בסכום השווה לערכה ביום פקיעת החברות, בניכוי הסכומים האמורים בפסקאות (1), (2) ו־(4) לסעיף 66.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע שיטת חישוב לערכה של מניית־חבר לענין סעיף קטן (א), לרבות כללים לחישוב כאמור תוך הצמדת ערך מניית־החבר לערך אחר כפי שנקבע בתקנות.

ריבית על פיגור בפדיון

68. לא נפדתה מניית־חבר, ישא סכום הפדיון ריבית בשיעור האמור בסעיף 63 (ב) מהיום שנקבע לכך בתקנון, אם לא נקבע בתקנות מועד אחר, ועד יום פרעונו.

קביעת סכום הפדיון

69. אגודה שהיא חברה בברית פיקוח תחליט על סכום פדיון מניית־החבר לאחר התייעצות בברית הפיקוח.

אחריות חבר לחובות קודמים

70. חבר שנתקבל באגודה יהא חייב, בתחום אחריותו לפי חוק זה, גם לחובות שהאגודה קיבלה על עצמה קודם להתקבלותו כחבר בה.

אחריות בפירוק

71. (א) חבר אגודה או עזבונו אחראים לחובות האגודה בפירוק עד הסכום שטרם שולם תמורת מניית־חבר של החבר.

(ב) אגודה רשאית לקבוע בתקנון שחבר ועזבונו יהיו אחראים בפירוק האגודה לחובותיה כדי סכום פלוני, או כדי סכום המחושב בדרך שנקבע בתקנון, נוסף לאחריות החבר לפי מניית־חבר, או במקומה אם אין לאגודה הון־מניות.

לאילו חובות ולאיזו תקופה היא האחריות

72. (א) חבר האגודה שחברותו פקעה — אחריותו לפי סעיף 71 לחובות האגודה היא כפי שהיו ביום פקיעת החברות.

(ב) האחריות כאמור היא לתקופה של שנה אחת מתום שנת הכספים שבה פקעה החברות, אם החברות פקעה עקב פטירתו של החבר, ולתקופה של שנתיים, אם החברות פקעה בגלל סיבה אחרת.

תשלומים לכיסוי הגרעון

73. (א) אגודה השאית לדרוש מחבריה, אם תקנונה מאפשר זאת ועל פי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית, תשלומים לכיסוי הגרעון שלה או להפחתתו, ובלבד שהסכום הנדרש לא יעלה על המקסימום שנקבע לכך בתקנון, אם לא נקבע בתקנות.

(ב) האמור בסעיף זה בא להוסיף על האמור בסעיף 71 ולא לגרוע ממנו.

פרק ו': רשויות האגודה

סימן א': האסיפה הכללית

הרשות העליונה

74. האסיפה הכללית היא הרשות העליונה באגודה.

האסיפה הכללית הראשונה

75. (א) תוך חדשיים מיום קבלת תעודת ההתאגדות חייבת אגודה לכנס את האסיפה הכללית הראשונה שלה.

(ב) באסיפה הכללית הראשונה ימסרו נציגי המייסדים דין וחשבון על הפעולות להקמת האגודה וייבחרו המוסדות ונושאי המשרות שלפי חוק זה או לפי התקנות או לפי התקנון יש לבחור בהם באסיפה כללית שנתית.

(ג) ההוראות של חוק זה, של התקנות ושל התקנון בדבר כינוס אסיפות כלליות וסדרי הדיון בהן יחולו גם על האסיפה הכללית הראשונה.

אסיפות כלליות שנתיות

76. אגודה תכנס אסיפה כללית שנתית לא יאוחר משבעה חדשים לאחר תום שנת הכספים שלה, אולם הרשם רשאי, אף לאחר שעברו שבעת החדשים האמורים, להאריך את מועד כינוסה של האסיפה הכללית השנתית עד תשעים יום לאחר שבעת החדשים.

כינוס אסיפה ע"י הרשם

77. אם האסיפה הכללית הראשונה או השנתית לא כונסו במועד, רשאי הרשם לכנסה או להטיל על אדם אחר לכנסה.

אסיפה כללית שלא מן המנין

78. (א) מינהלת האגודה רשאית לקרוא לאסיפה כללית שלא מן המנין וחייבת היא לעשות כן על פי דרישתם בכתב של לפחות שליש מכלל מספר החברים, או של חבר נלווה, או של רשות מרשויות האגודה המוסמכת לכך על פי התקנון, או של אגודה מרכזית שהאגודה חברה בה, או של הרשם.

(ב) כל הדורש לכנס אסיפה כללית שלא מן המנין יציין בדרישתו את הענינים שברצונו שיידונו באסיפה ואת המועד לכינוסה שלא יקצר משלושים יום; לא כונסה האסיפה הכללית במועד המבוקש רשאי לכנסה הרשם או מי שהרשם מינהו לכך.

(ג) הוצאות שהוציא הרשם או מי שפעל מטעמו לכינוס אסיפה כללית של אגודה לפי סעיף קטן (ב) או לפי סעיף 77, חייבת האגודה להחזירן לאוצר המדינה או למי שהוציאן; הרשם יקבע את סכום ההוצאות וקביעתו תהא סופית.

תקנות לאסיפה כללית

79. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר אופן כינוסן של אסיפות כלליות והמנין החוקי וסדרי הדיון בהן ובדבר הענינים שיש להעמידם על סדר היום.

ייצוג באסיפה כללית

80. (א) ההשתתפות באסיפה כללית של אגודה ראשונית תהא אישית, אולם —

(1) חבר האגודה הנעדר מהאסיפה, מאחת הסיבות המיוחדות המפורטות בתקנון, רשאי להיות מיוצג על ידי חבר אחר, אם נמסרה לאגודה הודעה בכתב על הייצוג, ובלבד ששום חבר לא ייצג באסיפה יותר משני חברים אחרים;

(2) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגים של אגודות ראשוניות שבהן רשאי חבר להיות מיוצג על ידי בן־זוגו, או על ידי ילדו שמלאו לו שמונה עשרה שנה, ובלבד שנמסרה לאגודה הודעה בכתב על הייצוג;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(3) תאגיד שהוא חבר אגודה ראשונית יהיה מיוצג על ידי נציג אחד שהסמיכו לכך התאגיד בהודעה בכתב לאגודה.

(ב) באגודה מרכזית יהיו החברים מיוצגים לפי הוראות תקנונה.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות נסיבות מיוחדות המאפשרות ייצוג חבר באסיפה כללית ודרכי ייצוג באסיפה כללית, בנוסף לאמור בסעיף זה.

דיון בועדה מיוחדת לפי דרישת חבר נלווה

81. (א) היה חבר נלווה סבור שהחלטה פלונית, שנתקבלה באסיפה הכללית ברוב של פחות משלושה רבעים מהקולות שניתנו בהצבעה, נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את מטרותיו הכלליות של החבר הנלווה, כפי שהיו קיימות ביום היותו לחבר נלווה, תועבר ההחלטה, לפי דרישתו בכתב, לדיון בועדה מיוחדת שחבריה יהיו נציג האגודה, נציג החבר הנלווה וחבר שלישי, והוא יושב ראש הועדה המיוחדת, שימנוהו הנציגים האמורים, ובאין הסכם ביניהם — הרשם; לא מינתה האגודה נציג כאמור תוך חמישה עשר יום מהיום שקיבלה את דרישת החבר הנלווה, רשאים יתר חברי הועדה המיוחדת לדון בענין שבמחלוקת בלי נציג האגודה.

(ב) אם תוך ששים יום מיום האסיפה הכללית החליטה הועדה המיוחדת ברוב קולות של חבריה שההחלטה נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את המטרות הכלליות של החבר הנלווה — תהא ההחלטה בטלה.

החלטה רגילה

82. החלטה באסיפה כללית של אגודה, להוציא החלטה מיוחדת, תתקבל ברוב קולות שניתנו בהצבעה, או ברוב קולות מיוחד אם יש על כך הוראה בתקנון.

החלטה מיוחדת

83. החלטה מיוחדת תתקבל ברוב של שלושה רבעים לפחות מהקולות שניתנו בהצבעה, אם אין בתקנון הוראה הקובעת להחלטה מיוחדת רוב גדול מזה.

מספר הקולות בהצבעה

84. (א) בהצבעה באסיפה כללית באגודה ראשונית יהיה לכל חבר קול אחד, אולם —

(1) לחבר המייצג חברים אחרים לפי סעיף 80 (א) (1) יהיה קול נוסף לכל חבר מיוצג;

(2) לנציגו של תאגיד שהוא חבר אגודה ראשונית יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנון, אך לא יותר מחמישה אחוזים של סך כל הקולות של חברי האגודה.

(ב) לחבר באגודה מרכזית יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנונה, אולם השר רשאי לקבוע סייגים לריבוי קולות.

(ג) לנציגו של חבר נלווה יהיה מספר הקולות שנקבע בתקנון, אך —

(1) בענין חלוקת כספי האגודה לפי חוק זה או לפי תקנון האגודה, ובענין שינוי התקנון שאינו דן בהוצאת חבר מהאגודה, ביציאה מאגודה מרכזית, בהתמזגות עם אגודה אחרת, בהעברת הנכסים והחובות מאגודה לאגודה, בחלוקת האגודה, בהפיכתה לחברה או בפירוקה — לא יותר משליש של סך כל הקולות שניתנו בהצבעה בענינים אלה;

(2) בכל ענין אחר — לא יותר מרבע של סך כל הקולות כאמור.

אסיפת מורשים במקום אסיפה כללית

85. (א) רשאית אגודה לקבוע בתקנונה, כי לאחר שמספר חבריה יעלה על הנקוב לגביה או לגבי סוגה בתקנות, תבוא לכל ענין במקום אסיפה כללית — אסיפת מורשים שנבחרו על ידי חברי האגודה.

(ב) באגודה שמספר חבריה עולה על הנקוב לגביה או לגבי סוגה בתקנות, רשאי השר, לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי, להורות שבמקום אסיפה כללית תבוא בה לכל ענין אסיפת מורשים כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) דרך בחירתם של המורשים ודרך כינוסה של אסיפת המורשים וסדרי עבודתה ייקבעו בתקנון, במידה שאין לכך הוראה אחרת בתקנות.

(ד) אסיפת מורשים דינה כאסיפה כללית לענין חוק זה.

יושב ראש האסיפה הכללית והנוהל בה ולאחריה

86. (א) יושב ראש האסיפה הכללית ייבחר באסיפה, זולת אם יש בתקנון הוראה אחרת לענין זה.

(ב) כונסה אסיפה כללית על פי דרישת הרשם או על ידי הרשם או מטעמו, רשאי הוא למנות את היושב ראש שלה או לשמש עצמו יושב ראש.

(ג) אגודה חייבת לנהל פרוטוקול של כל אסיפה כללית, ובו ייכללו לפחות הפרטים שנקבעו בתקנות.

(ד) פרוטוקול של אסיפה כללית ייחתם בידי יושב ראש האסיפה ויהיה ראיה לכאורה לנעשה באסיפה הכללית, לניהולה ולקבלת החלטותיה.

(ה) העתק של כל ההחלטות שנתקבלו באסיפה הכללית השנתית, ושל כל החלטה מיוחדת שנתקבלה באסיפה כללית כלשהי, תשלח האגודה לרשם תוך חמישה עשר יום מיום שנתקבלו.

(ו) אגודה שהיא חברה בברית פיקוח תשלח לרשם את ההעתקים האמורים בסעיף קטן (ה) באמצעות ברית הפיקוח, שתעבירם לרשם תוך חמישה עשר יום מיום שקיבלה אותם.

(ז) אגודה חייבת להמציא לרשם לפי דרישתו פרוטוקולים של כל אסיפה כללית שלה תוך חמישה עשר יום מיום הדרישה.

הודעה על ביטול החלטת אסיפה כללית

87. בוטלה החלטה של אסיפה כללית, בפסק דין או בהחלטה שניתנה בערר לפי חוק זה, ואין עליהם ערעור עוד, תמסור האגודה הודעה על כך בכתב לרשם, ואם היא חברה באגודה מרכזית — לאותה אגודה מרכזית, תוך חמישה עשר יום מהיום שבו הומצאו לה פסק הדין או ההחלטה, בצירוף העתק מאושר מהם.

כינוסה וניהולה של אסיפה כללית לפי הוראות הרשם

88. באין אפשרות סבירה לנהוג לפי הוראות התקנות או התקנון, רשאי הרשם להורות על כינוסה וניהולה של אסיפה כללית בכל דרך שתיראה לו.

שמירת תוקף

89. כל פגם בסדרי כינוסה של אסיפה כללית, של אסיפת מורשים או של מועצה כשהיא פועלת לפי סעיף 103 (ג), בניהולה או בייצוג חבר בה, וכל פסול בחברותו של אדם שהשתתף בה, לא יפגעו בכשרות החלטותיה אם אך השתתף בה המנין החוקי שנקבע בתקנון האגודה, ובכפוף לתקנות, והפגם או הפסול לא גרמו במישרין לעיוות דין.

סימן ב': המינהלה וועדת הביקורת

בחירת המינהלה

90. (א) האסיפה הכללית השנתית תבחר את מינהלת האגודה בהתאם לתקנון האגודה מבין חברי האגודה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) למינהלה יהיו כל הסמכויות אשר לאגודה, במידה שאין בחוק זה בתקנות או בתקנון הוראה אחרת בענין זה.

(ג) תקופת כהונתה של המינהלה תיקבע בתקנון והיא לא תעלה על שלוש שנים ולא תפחת משנה אחת; ואולם הרשם רשאי להתיר שתיקבע בתקנון תקופת כהונה ארוכה יותר שלא תעלה על שש שנים.

(ד) נתפנה מקומו של חבר במינהלה בתוך תקופת כהונתו ולא נתמלא המקום מתוך המועמדים למינהלה שנבחרו, או שהתפטרה המינהלה או פוטרה תוך תקופת כהונתה, ייבחרו חבר המינהלה או המינהלה כולה, הכל לפי הענין, באסיפה כללית שלא מן המנין.

נציג החבר הנלווה במינהלה

91. (א) חבר נלווה לא ישתתף בבחירת המינהלה אך יהיה רשאי, בהודעה בכתב לאגודה, למנות נציג אחד להיות חבר המינהלה.

(ב) לנציגו של חבר נלווה במינהלה יהיה בה קול אחד, אולם רשאי הוא לדרוש כי החלטה שנתקבלה במינהלה בניגוד לדעתו תועבר להכרעת האסיפה הכללית, ומשדרש כן לא יהיה לאותה החלטה תוקף אלא כפי שקבעה האסיפה הכללית.

פסולים לכהונה במינהלה

92. אלה פסולים להיבחר למינהלה או לכהן בה:

(1) מי שטרם מלאו לו 21 שנה; אולם הרשם רשאי, מסיבות מיוחדות, להתיר, לגבי אגודה פלונית, בחירתו של אדם שטרם מלאו לו 21 שנה;

(2) מי שפסול לחברות במינהלה לפי הקבוע בתקנון האגודה;

(3) חבר בועדת הביקורת של האגודה;

(4) מי שהורשע, תוך עשר שנים לפני הבחירות, על עבירה פלילית שיש עמה קלון;

(5) מי שהורשע, תוך חמש שנים לפני הבחירות, שתי פעמים או יותר בשל עבירה לפי סעיף 344;

(6) מי שעשה או ניסה לעשות מעשה זדון לאגודה או לעניניה;

(7) מי שקיימת סתירה בין תפקידיו כחבר המינהלה לבין תפקידים אחרים שהוא ממלא.

דין מעשיו של חבר מינהלה פסול

93. הפועל כחבר מינהלה והוא פסול לכך לפי סעיף 92 — מעשיו ומעשי המינהלה לא יהיו בטלים בשל כך בלבד, אלא אם נעשו אחרי שפסלותו נקבעה בפסק דין של בית משפט.

הודעה לרשם

94. אגודה חייבת להודיע בכתב לרשם, תוך חמישה עשר יום, על בחירת חבר מינהלה, על פקיעת כהונתו ועל קביעת פסלותו על ידי בית משפט.

פיטורי המינהלה או חבר בה

95. אם יש בתקנון הוראה מפורשת המרשה את האסיפה הכללית, בתנאים שנקבעו בתקנון, לפטר את המינהלה או חבר בה, אף בתוך תקופת כהונתם, רשאית היא לעשות כן בהחלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם.

מינוי מינהלה זמנית

96. (א) נוכח הרשם שמינהלתה של אגודה פלונית אינה פעילה או שהיא מזניחה את עניני האגודה, או שהמינהלה או מרבית חבריה לא נבחרו או שנבחרו שלא כדין, רשאי הוא למנות מינהלה זמנית לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

(ב) שכרה והוצאותיה של המינהלה הזמנית, כפי שנקבעו על ידי הרשם, ישולמו על ידי האגודה, אולם רשאי הרשם לשלמם במישרין למינהלה הזמנית ומשעשה כן — חייבת האגודה להחזירם לאוצר המדינה.

(ג) דין מינהלה זמנית לכל דבר כדין מינהלה שנבחרה.

(ד) לא ימנה הרשם מינהלה זמנית לאגודה שהיא חברה בברית פיקוח, אלא לאחר התייעצות עם ברית הפיקוח.

(ה) מינה הרשם מינהלה זמנית, תפקע תקופת כהונתה של מינהלה שנבחרה.

(ו) אם תוך תקופת כהונתה של המינהלה הזמנית לא נבחרה מינהלה חדשה לאגודה, רשאי הרשם להאריך את תקופת כהונתה של המינהלה הזמנית עד לבחירתה של המינהלה.

סדרי עבודה ודיון

97. המינהלה תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה, במידה שלא נקבעו בתקנות או בתקנון.

אחריות חבר המינהלה

98. חבר המינהלה חייב לפעול לטובת האגודה במסגרת מטרותיה וסמכויותיה לפי התקנון והחלטות האסיפה הכללית כדרך שמנהל נאמן היה פועל באותן נסיבות.

פיצויים בשל הפרת חובה

99. חבר מינהלה שהפר חובתו כלפי האגודה חייב לפצות את האגודה בעד הנזק שנגרם לה בשל כך.

רווחים המגיעים לאגודה

100. חבר מינהלה חייב למסור לאגודה כל ריווח שהפיק אגב הפרת חובתו לאגודה או אגב ניצול בלתי הוגן של מעמדו או ידיעותיו כחבר מינהלה.

פטור מאחריות

101. (א) חבר מינהלה שפעל בתום לב במילוי החלטת האסיפה הכללית, אין עליו אחריות לפי סעיף 99.

(ב) חבר מינהלה שפעל בתום לב למען האגודה, רשאי בית המשפט לפטור אותו מאחריותו, כולה או מקצתה.

איסור פיצוי

102. לא תתחייב אגודה ולא תסכים לפצות חבר מינהלה או עובד האגודה על כל קנס או תשלום שיוטל עליו בשל הפרת חובתו לפי חוק זה, וכל התחייבות או הסכמה כאמור — בטלים.

מועצה

103. (א) אגודה רשאית, אם תקנונה מאפשר זאת, לבחור מועצה מבין חבריה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) סמכויותיה ודרך בחירתה של המועצה ייקבעו בתקנון, בכפוף לתקנות, ובלבד שלא ייקבעו סמכויות המוקנות בחוק זה במפורש לאסיפה הכללית, אלא כאמור בסעיף קטן (ג).

(ג) אגודה רשאית לקבוע בתקנונה כי לאחר שמספר חבריה יעלה על הנקוב לכך בתקנות, תבוא המועצה במקום האסיפה הכללית השנתית או אסיפה כללית שלא מן המנין, לכל דבר או לעניינים מסויימים, ובלבד שהאסיפה הכללית של האגודה תתכנס לפחות אחת לארבע שנים.

(ד) נקבעו למועצה סמכויות של האסיפה הכללית כאמור בסעיף קטן (ג), יהיו לנציג החבר הנלווה במועצה, בתיאומים לפי הענין, הזכויות שנקבעו בחוק ובתקנון האגודה לנציגו של החבר הנלווה באסיפה הכללית.

ועדת ביקורת וסמכותה

104. (א) האסיפה הכללית של אגודה רשאית, ואם האגודה אינה חברה בברית פיקוח ומספר חבריה עולה על הנקוב לכך בתקנות — חייבת, לבחור ועדת ביקורת מבין חבריה או מבין נציגי חברים שהם תאגידים.

(ב) ועדת הביקורת תבחן ותבקר את כל פעולותיה של המינהלה, בכפוף לתנאים שנקבעו לכך בתקנות, ותהיה לה כל סמכות אחרת המוקנית לה בתקנון.

דין והשבון ועדת ביקורת

105. ועדת הביקורת תגיש דין וחשבון לאסיפה הכללית השנתית או לאסיפה כללית שלא מן המנין שכונסה במיוחד לכך.

חברות במועצה ובועדת הביקורת

106. סעיפים 90 (ג) ו־(ד), 91, 92, 93 ו־94 יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין על המועצה, על ועדת הביקורת ועל חבריהן, ובנוסף לאמור בסעיף 92, פסולים לחברות בועדת ביקורת בן־זוג, ילד או בן־זוגו, אח, הורה של בן־זוג ושותף של חבר המינהלה או של חבר המועצה.

מינוי כבחירה

107. מקום שבחוק זה מדובר בבחירת מינהלה, מועצה, ועדת ביקורת או רשות אחרת של אגודה, או חבר בהם, מותר שהבחירה תהיה בדרך של מינויים לפי ההוראות שנקבעו לענין זה בתקנון האגודה.

פרק ז': חובות וסמכויות

המשרד הרשום

108. (א) אגודה חייבת לקיים משרד.

(ב) חל שינוי במען המשרד של האגודה, עליה להודיע על כך בכתב לרשם תוך שבועיים.

(ג) כל הודעה וכל מסמך המיועדים לאגודה, אפשר למסרם לה לפי מען משרדה, שהודעה עליו נמסרה לרשם לפי סעיף 22 (2) או לפי סעיף זה.

החזקת מסמכים והעיון בהם

109. השר רשאי לקבוע בתקנות את המסמכים שאגודה חייבת להחזיק במשרדה ואת התנאים לעיון בהם.

גילוי השם

110. אגודה חייבת לפרסם את שמה בצורה בולטת ובאותיות ברורות על פני משרדה ועל פני כל מקום שבו היא מנהלת עסקיה דרך קבע ולציין את שמה באותיות ברורות בכל מסמך היוצא מתחת ידה.

מסירת ידיעות לרשם

111. אגודה חייבת למסור לרשם, או למי שהרשם הסמיכו לכך, כל ידיעה או מסמך הדרושים לדעתו לענין ביצוע חוק זה והתקנות לפיו.

הטלת קנסית

112. (א) אגודה רשאית, לפי הוראות התקנון שלה, להטיל על חבריה קנסות על הפרת הוראה בתקנון, ודינם של הקנסות כחובות המגיעים לאגודה מהחבר.

(ב) השר רשאי לקבוע בדרך כלל או לסוגי אגודות, שיעור מקסימלי של קנסות כאמור בסעיף קטן (א) ולהגביל את העילות להטלתן.

(ג) חבר אגודה שהוטל עליו קנס, רשאי תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו הודעה על כך, לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לביטול הקנס או להקטנתו.

פעולות עם לא חברים

113. (א) אגודה לא תעשה פעולות המעניקות טובת הנאה למי שאינו חבר אלא במידה שנתונה לה סמכות לכך בתקנון.

(ב) הלוואת כספים או מתן ערבות לחוב על־ידי אגודה לפי תקנונה למי שאינו חבר בה טעונה הסכמתו בכתב של הרשם.

איכות עבודה שכירה

114. השר רשאי בתקנות להגביל סוגי אגודות בהעסקת עובדים שכירים.

חזקה בעניני הניהול הפנימי

115. כל אדם, למעט חבר מינהלה, רשאי להניח שהאגודה נהגה בהתאם לתקנונה ולהחלטותיה, זולת אם ידע, או היה עליו לדעת, שנהגה בניגוד להם.

תוצאותיו של רישום

116. דבר שאגודה חייבת לפי חוק זה להמציא או להודיע לרשם, אין היא יכולה להסתמך עליו כל עוד לא הגישה או לא הודיעה אלא כלפי מי שידע או שהיה עליו לדעת זאת; משהוגש או הודע הדבר לרשם, אין שומעים טענת "לא ידעתי".

פרק ח': חשבונות ושימוש ברווחים

סימן א': הנהלת חשבונות

אחריות לניהול חשבונות

117. המינהלה חייבת בניהול סדיר ויעיל של חשבונות האגודה ופנקסיה.

מאזן וחשבון ריווח והפסד

118. (א) שנת הכספים של אגודה היא תקופה של שנים־עשר חדשים המסתיימת ב־31 במרס של כל שנה או בתאריך אחר שנקבע בתקנון.

(ב) אין הוראות סעיף זה פוגעות בהוראות פקודת מס הכנסה[5].

(ג) המינהלה תכין לכל שנת כספים מאזן שנתי וחשבון ריווח והפסד.

(ד) אגודה שנרשמה במחצית השניה של שנת הכספים שלה, רשאית לערוך את מאזנה הראשון לתום שנת הכספים שלאחריה.

תקנות בדבר פנקסים וחשבונות

119. רשאי השר לקבוע בתקנות הוראות בדבר —

(1) פנקסים וחשבונות שתנהל אגודה ואופן ניהולם;

(2) מינוי מבקר חשבונות על ידי אגודה שאינה חברה בברית פיקוח;

(3) הכנת מאזן שנתי וחשבון ריווח והפסד והגשתם לדיון באסיפה הכללית השנתית, יחד עם הדין וחשבון של ברית הפיקוח או של מבקר החשבונות, לפי העניין;

(4) שומת הרכוש במאזן השנתי;

(5) הקרן השמורה וקרנות אחרות;

(6) מחיקת חובות גרועים;

(7) הדינים והחשבונות, ההודעות והמסמכים שעל כל אגודה, או על סוג מסויים של אגודות, להגיש לרשם.

סימן ב': ביקורת חשבונות

מבקרי חשבונות

120. בסימן זה, "מבקר חשבונות" —

(1) לגבי אגודה שהיא חברה בברית פיקוח — מי שהוא בעל רשיון לפי סעיף 4 לחוק רואי חשבון, תשט"ו—1955[6], והוא עובד בברית הפיקוח, או מי שעובד בברית הפיקוח ושמו כלול ברשימת הרשאים לבקר חשבונותיהן של אגודות, שנקבעה על ידי הרשם בהסכמת יושב ראש מועצת רואי חשבון ולאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי ופורסמה ברשומות;

(2) לגבי אגודה שאיננה חברה בברית פיקוח — מי שנתמנה לכך בהתאם להוראות סימן זה מבין בעלי רשיונות כאמור בפסקה (1).

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

6 ס"ח תשט"ו, עמ' 26.

ביקורת חשבונות של אגודה שהיא חברה בברית פיקוח

121. ביקורת החשבונות של אגודה שנעשתה על ידי מבקר חשבונות כאמור בפסקה (1) לסעיף 120 שאינו בעל רשיון כאמור באותה פסקה, דינה לענין כל חיקוק כדין ביקורת חשבונות שנעשתה על ידי רואה חשבון שהוא בעל רשיון.

מי פסול להיות מבקר השבונות

122. חבר האגודה, חבר המינהלה, המועצה או ועדת הבקורת של האגודה, עובד האגודה, שותף או אחד מבני המשפחה כאמור בסעיף 106 של אחד מאלה, לא יהיה מבקר חשבונות לאותה אגודה.

פקיעת כהונתו של מבקר חשבונות באגודה שאינה חברה בברית־פיקוח

123. מבקר חשבונות באגודה שאינה חברה בברית־פיקוח יתמנה על ידי האסיפה הכללית של האגודה ויכהן כל עוד לא אירע אחד מאלה:

(1) הוא התפטר על ידי הודעה בכתב לאגודה לפחות שלושים יום מראש, ציין את נימוקי ההתפטרות ומסר העתק ההודעה לרשם;

(2) אסיפה כללית של האגודה החליטה להפסיק את שירותו לאחר שניתנה לו תחילה הודעה על כוונתה זו שלושים יום מראש וניתנה לו הזדמנות להביא דברו לפני האסיפה הכללית.

מינוי מבקר חשבונות על ידי המינהלה

124. נתפנתה משרתו של מבקר חשבונות באגודה שאינה חברה בברית פיקוח, רשאית המינהלה, באישור הרשם, למנות מבקר חשבונות שיכהן עד לאסיפה הכללית השנתית הקרובה.

מינוי מבקר חשבונות על ידי הרשם

125. מינתה האסיפה הכללית מבקר חשבונות תוך תשעים יום מיום קבלת תעודת ההתאגדות, או מהיום שנתפנתה משרת מבקר חשבונות והמינהלה לא מינתה אחר במקומו, או שמינתה אחר במקומו אלא שהאסיפה הכללית השנתית הקרובה לא מינתה מבקר חשבונות — רשאי הרשם, ביזמתו הוא או על פי בקשת חבר האגודה, למנות מבקר חשבונות שיכהן עד שיתמנה אחר במקומו על ידי האסיפה הכללית השנתית.

הודעה לרשם על מינוי מבקר חשבונות ועל פקיעת כהונתו

126. אגודה שאינה חברה בברית פיקוח חייבת להודיע לרשם תוך חמישה עשר יום על מינויו של מבקר חשבונות על ידי האסיפה הכללית או המינהלה, לפי הענין, ועל פקיעת כהונתו.

הוראות בדבר ביקורת החשבונות

127. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר —

(1) הגשת המאזן השנתי, חשבון הריווח וההפסד ומסמכים אחרים לברית הפיקוח שהאגודה חברה בה, או למבקר החשבונות באגודה שאינה חברה בברית פיקוח;

(2) ביקורת המאזן והחשבונות והטיפול בהם על ידי ברית הפיקוח או מבקר החשבונות;

(3) עריכת דין וחשבון על מצב עניני האגודה על ידי ברית הפיקוח או על ידי מבקר החשבונות, והגשת הדין וחשבון, המאזן ויתר החשבונות והמסמכים, כשהם מבוקרים לפי ההוראות שנקבעו, לאגודה ולרשם.

סמכויות מבקר חשבונות

128. (א) מבקר חשבונות של אגודה, או מי שפועל מטעמו, רשאי לעיין בפנקסים ובחשבונות של האגודה ובמסמכים הנוגעים לפעולותיה, ורשאי הוא לדרוש מהאגודה, מחברי המינהלה, מעובדי האגודה ומחבריה ידיעות והסברים הדרושים לדעתו למילוי תפקידו, להשתתף בכל אסיפה כללית של האגודה שבה נדון המאזן וחשבון הריווח וההפסד שלה ולמסור כל הודעה ולתת כל הסבר שייראה לו דרוש בקשר למאזן ולחשבונות.

(ב) אם האגודה, או מי שחייב במסירת הידיעות וההסברים, סירבו למסור אותם, רשאי הרשם, מיזמתו או לפי בקשת מבקר החשבונות של האגודה או אדם אחר, לצוות עליהם לעשות כן.

סמכויות הרשם כלפי בריית פיקוח ומבקר חשבונות

129. לא הניחה ביקורת המאזן והחשבונות את דעתו של הרשם, או שהיא לא הושלמה במועד כפי שנקבע בתקנות, רשאי הרשם —

(1) באגודה שאינה חברה בבריית פיקוח — למנות מבקר חשבונות אחר שיערוך את ביקורת החשבונות, ובלבד שלמבקר החשבונות שבמקומו יתמנה האחר תינתן הזדמנות לטעון טענותיו לפני הרשם;

(2) בבריית פיקוח — להפסיק בצו את סמכותה לערוך ביקורת חשבונות של האגודות החברות בה או של חלק מהן, ולמנות מבקר חשבונות לעריכת הביקורת האמורה, ובלבד שלבריית הפיקוח תינתן הזדמנות לטעון טענותיה לפני הרשם.

שכרו של מבקר חשבונות

130. (א) האסיפה הכללית או המינהלה, הכל לפי הענין, שמינתה מבקר חשבונות תקבע את שכרו.

(ב) שכרו והוצאותיו של מבקר חשבונות שמינה הרשם לפי סעיפים 125 או 129, ייקבעו על ידי הרשם וישולמו על ידי האגודה; אולם רשאי הרשם לשלמם במישרין למבקר החשבונות, ואם עשה כן חייבת האגודה להחזירם לאוצר המדינה.

סימן ג': השימוש ברווחים

הפרשה מרווחים לקרן שמורה

131. (א) אגודה חייבת להפריש לקרן שמורה חלק מהרווחים, כאמור בתקנון; השר רשאי לקבוע בתקנות שיעור מינימלי להפרשות אלה.

(ב) לענין סעיף זה, רווחי האגודה הם הרווחים לפני שהופרשו מהם סכומים כלשהם למטרות האמורות בסעיף 133.

השימוש בקרן השמורה

132. (א) כספי הקרן השמורה מותרים לעסקים ולהשקעה, אך אסורים לחלוקה בין חברים או חברים לשעבר, כל עוד האגודה אינה בפירוק.

(ב) השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בנוגע לשימוש בכספי הקרן השמורה או להשקעתם.

שימוש ברווחים

133. לא תשתמש אגודה ברווחיה אלא להפרשה לקרן השמורה או, על פי החלטת האסיפה הכללית, למטרות אלה או למקצתן:

(1) מתן הטבות לחברים, המבוססות על שיעור עבודתם באגודה, או מידת השירותים שקיבלו מהאגודה או היקף העסקאות שעשו עם האגודה או באמצעותה;

(2) חלוקת דיבידנד לחברים, אם אין הוראה אחרת בענין זה בתקנון;

(3) חינוך לעקרונות האיגוד השיתופי;

(4) כל מטרה אחרת בהתאם לתקנון.

איסור חלוקת דיבידנד או מתן הטבות לפי החוק

134. ביתרת הרווחים שלאחר ההפרשה לקרן השמורה לא תשתמש אגודה לענינים האמורים בסעיף 133 —

(1) באגודה שיש לה הון מניות־חבר — כל עוד הקרן השמורה לא הגיעה לאחוז של הון מניות־החבר שנקבע בתקנות;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) באגודה שאין לה הון מניות־חבר — כל עוד הקרן השמורה קטנה מן השיעור שנקבע בתקנות.

חלוקת דיבידנד והטבות

135. (א) הדיבידנד המתחלק על ידי אגודה יהיה מבוסס על מספר מניות־החבר שבידי כל חבר ובאופן שווה לכל מניית־חבר, ובלבד שהתקנון יוכל להורות שמניות־חבר שבידי חבר פלוני, העודפות על אלו שכל חבר חייב לרכוש בהתאם לתקנון, לא יזכו את החבר האמור לקבל דיבידנד על מניות־חבר עודפות אלה, או על חלק מהן, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות שנקבעו לענין זה בתקנות.

(ב) שיעור הדיבידנד לא יעלה על האחוז האמור בתקנות או בתקנון האגודה, הכל לפי האחוז היותר קטן, ושיעור ההטבות האחרות לחברים לא יעלה על האמור בתקנות.

הגבלת חלוקת דיבידנד

136. השר רשאי להורות שכל זמן שאגודה מקבלת הלוואות מלא־חברים לא תחלק דיבידנד או תחלק אותו בשיעור מופחת; הוראה כאמור לגבי אגודה פלונית יכול שתינתן על־ידי הרשם.

פרק ט': חקירה

מינוי חוקר

137. הרשם רשאי, מיזמתו או על פי בקשת אדם המעונין בכך, למנות אדם לחקור במצב עסקי אגודה ופעולותיה (להלן — חוקר) ולמסור לרשם תסקיר על החקירה ועל ממצאיה.

סמכות החוקר

138. (א) לחוקר יהיו כל הסמכויות שאפשר להעניקן לועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה[7].

(ב) חוקר שהגיעה אליו ידיעה אגב חקירה לפי חוק זה חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא למי שהוסמך לכך כדין.

תסקיר החוקר

139. (א) הרשם יודיע על תוצאות החקירה למי שביקש את החקירה, לברית הפיקוח ולברית הסיוע שהאגודה חברה בהן ולאגודה.

(ב) לפי דרישת הרשם יובא תסקיר החוקר לפני אסיפה כללית של האגודה; על הדרישה יחולו הוראות סעיף 78.

הוצאות החקירה

140. (א) הוצאות החקירה, כפי שקבע אותו הרשם, ישולמו כולן או מקצתן לאוצר המדינה על ידי האגודה או מי שביקש את החקירה, הכל כפי שיורה הרשם.

(ב) הרשם רשאי לדרוש מהמבקש חקירה ליתן ערובה, בסכום שנראה לו, להבטחת תשלום הוצאות החקירה.

---

[7] חוקי א"י, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

פרק י': שעבודים

סימן א': שעבוד נכסי אגודה

שעבוד נכסי אגודה

141. חלק ה' לפקודת החברות[8] יחול, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על שעבוד נכסי אגודה.

סימן ב': שעבוד נכסי חבר

הגדרות

142. בפרק זה —

"שעבוד" — משכנתה, משכון או שעבוד אחר של נכסי חבר אגודה כולם או מקצתם לזכות האגודה או לזכות אדם אחר לפי דרישת האגודה או לזכות מוסד מיישב, להבטחת חוב קיים או עתיד לבוא, לרבות העברת שעבודים כאמור;

"שטר שעבוד" — שטר שנערך לפי סעיף 143 או לפי כל דין אחר המחייב עריכת שעבוד בשטר או בטופס מסויים.

שטר שעבוד

143. שעבוד שלא נעשה בשטר או בטופס מסויים על פי כל דין אחר, ייעשה בשטר שעבוד שנערך לפי טופס שנקבע בתקנות בחתימת הצדדים לשטר שאומתה בדרך שנקבעה לכך בתקנות.

רישום השעבוד

144. (א) תוך עשרים ואחד יום מיום חתימת שטר שעבוד, רשאי כל אחד מהצדדים לשטר להגיש עותק ממנו לרשם לשם רישום לענין פרק זה; אך רשאי הרשם, אם ראה שהדבר צודק בנסיבות המקרה, להאריך את המועד האמור, בתנאים שימצא לנכון.

(ב) לאחר ששולמה האגרה שנקבעה לכך בתקנות ירשום הרשם את השעבוד בפנקס השעבודים על נכסי חברי אגודות שינהל הרשם (להלן בפרק זה — הפנקס) ויתן למבקש הרישום תעודה על כך.

תקנות בדבר רישום שעבודים

145. השר רשאי בתקנות לקבוע את דרכי הרישום של שעבודים לפי פרק זה ורשאי הוא לקבוע לגבי אזור פלוני בדבר רישום שעבודים כאמור על ידי אדם שקבע לכך במקום הרשם.

תקפו של שעבוד

146. לא יהיה תוקף לשעבוד אלא אם הוגש לרישום לפי פרק זה ומיום שהוגש.

תיק שעבודים במשרד האגודה

147. (א) אגודה תחזיק במשרדה תיק שעבודים על נכסי חברים לפי פרק זה, ואליו יצורף עותק אחד של כל שטר שעבוד.

(ב) נעשה השעבוד לזכות אדם זולת האגודה, חייב החבר ששעבד למסור לאגודה עותק אחד של שטר השעבוד, תוך עשרים ואחד יום מיום חתימת שטר השעבוד, והאגודה תצרף את עותק השטר לתיק השעבודים על נכסי חברים כאמור.

יותר משעבוד אחד

148. נרשמו לפי פרק זה על נכסים יותר משעבוד אחד, עדיפה דרגתו של השעבוד שהוגש לרישום תחילה, זולת אם נאמר בו שאינו עדיף.

עיון בפנקס השעבודים

149. כל אדם רשאי לעיין בפנקס ולקבל נסח ממנו לאחר תשלום אגרה שנקבעה בתקנות.

פרעון החוב

150. נפרע או נמחל החוב או חלק של החוב שהובטח על ידי השעבוד, או שנתבטל החוב, או שהנכסים המשועבדים או חלק מהם שוחררו מהשעבוד, יירשם הדבר בפנקס בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות.

---

[8] חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 163.

פרק י"א: שינויי ארגון

סימן א': התמזגות והעברת נכסים וחובות

הזכות

151. אגודות רשאיות, לפי הוראות סימן זה להתמזג לאגודה אחת או להעביר את הנכסים והחובות שלהן לאגודה קיימת (להלן — האגודה המקבלת).

התנאים

152. התנאים להתמזגות או להעברת נכסים וחובות הם שניים:

(1) החלטה מיוחדת על כך שנתקבלה בכל אחת מהאגודות הנוגעות בדבר;

(2) הסכמה בכתב מאת בריתות הפיקוח, שהאגודות הנוגעות בדבר חברות בהן, ולגבי אגודות שאינן חברות בברית פיקוח, — הסכמה בכתב של הרשם.

המצאת החלטות מיוחדות לרשם

153. אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 152 (1) תמציא לרשם, נוסף להעתק ההחלטה, את הסכמת ברית הפיקוח שהיא חברה בה, ובמקרה של התמזגות — גם את המסמכים האמורים בסעיף 22.

פרסום ההחלטות המיוחדות

154. הרשם יפרסם ברשומות הודעה על ההחלטות המיוחדות שנתקבלו לענין ההתמזגות או ההעברה, זולת אם סירב, במקרה של התמזגות, לרשום את האגודה הממוזגת מאחד הטעמים האמורים בסעיף 23.

יציאה מהאגודה

155. כל חבר אגודה המתנגד להחלטתה על התמזגות, או העברה או קבלת העברה, רשאי, תוך ששים יום מיום פרסום ההודעה על ההחלטה, להודיע בכתב על יציאתו מהאגודה, ויחולו עליו כל הוראות חוק זה, התקנות והתקנון החלות על חבר שחברותו פקעה.

התנגדות

156. כל נושה של אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 152 (1), רשאי, תוך ששים יום מיום פרסום ההודעה על ההחלטה להגיש לרשם את התנגדותו להתמזגות, להעברה או לקבלת ההעברה.

החלטת הרשם בהתנגדות

157. הוגשה התנגדות של נושה כאמור בסעיף 156 ונוכח הרשם שיש יסוד להתנגדות, לא תבוצע ההתמזגות או ההעברה עד שיקויימו הוראות הרשם בדבר פרעון תביעתו של הנושה או הבטחתה.

פעולות הרשם בהתמזגות ובהעברה

158. קויימו כל התנאים לאישור ההתמזגות או ההעברה, ינהג הרשם כך:

(1) בהתמזגות — ירשום בפנקס האגודות את האגודה הממוזגת ויתן לה תעודת התאגדות בצירוף התקנון כשהוא מקויים בחתימת ידו, וביום הרישום האמור יחדלו כל האגודות המתמזגות ושמותיהם יימחקו מפנקס האגודות;

(2) בהעברה — ימחוק את שם האגודה המעבירה מפנקס האגודות והיא תחדל ביום המחיקה;

(3) יפרסם הודעה ברשומות על ההתמזגות או על ההעברה.

העברת זכויות והתחייבויות

159. עם רישום האגודה הממוזגת בפנקס האגודות או עם מחיקת האגודה המעבירה מהפנקס —

(1) כל נכסי האגודות המתמזגות או האגודה המעבירה וכל חובותיהן יעברו לאגודה הממוזגת או לאגודה המקבלת, לפי הענין; האגודה הממוזגת, או האגודה המקבלת, תבוא לכל דבר וללא הפסק במקום האגודות המתמזגות או האגודה המעבירה, לפי הענין;

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) כל חברי האגודות שהתמזגו יהיו לחברי האגודה הממוזגת, וכל חברי האגודה שהעבירה יהיו לחברי האגודה המקבלת, חוץ מן החברים שהודיעו על יציאתם מאגודותיהם כאמור בסעיף 155;

(3) בהתמזגות — יעביר הרשם את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודות המתמזגות לדף בפנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחס לאגודה הממוזגת, ובהעברה — יעביר הרשם את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודה המעבירה לדף בפנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחס לאגודה המקבלת;

(4) הוראות פסקה (3) יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי הפנקס האמור בפרק י׳ סימן ב׳.

סימן ב׳: חלוקה

תנאים לחלוקה של אגודה

160. אגודה רשאית להתחלק אם נתקיימו תנאים אלה:

(1) נתקבלה החלטה מיוחדת של האגודה העומדת לחלוקה והיא כוללת את תכנית החלוקה, לרבות חלוקת החברים בין האגודות שיוקמו במקום האגודה המתחלקת (להלן — האגודות המוקמות) והסדרת זכויותיהם של החברים שיצאו מהאגודה בלי להצטרף לאחת האגודות המוקמות;

(2) ניתנה הסכמה בכתב מאת ברית הפיקוח שהאגודה המתחלקת היא חברה בה, ובאגודה שאיננה חברה בברית פיקוח — הסכמה בכתב של הרשם.

המצאת מסמכים לרשם

161. אגודה שקיבלה החלטה כאמור בסעיף 160 (1) תמציא לרשם, בנוסף להעתק ההחלטה, את הסכמת ברית הפיקוח שהיא חברה בה, שני עותקים של התקנונים המוצעים בשביל האגודות המוקמות ויתר המסמכים האמורים בסעיף 22.

פרסום הודעה על חלוקת אגודה

162. הרשם יפרסם ברשומות הודעה על ההחלטה המיוחדת שנתקבלה לגבי חלוקת האגודה, זולת אם סירב מאחד הטעמים האמורים בסעיף 23 לרשום את האגודות המוקמות.

זכויות חבר מתנגד ונושה

163. הוראות סעיפים 155 עד 157 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי חלוקת האגודה.

פעולות הרשם בחלוקת אגודה

164. (א) קויימו כל התנאים לחלוקה ועברו ששים יום מיום פרסום ההודעה לפי סעיף 162, ירשום הרשם בפנקס האגודות את האגודות המוקמות ויתן להן תעודות התאגדות עם התקנונים כשהם מקויימים בחתימת ידו, ושמה של האגודה שנתחלקה יימחק מפנקס האגודות והיא תחדל מיום המחיקה.

(ב) הרשם יפרסם הודעה ברשומות על רישום האגודות המוקמות בפנקס האגודות ועל מחיקת האגודה שנתחלקה מהפנקס.

העברת זכויות והתחייבויות

165. עם רישום האגודות המוקמות בפנקס האגודות —

(1) יעברו אליהן, בהתאם להחלטה המיוחדת על חלוקת האגודה, כל נכסי האגודה שנתחלקה והתחייבויותיה, וכל האגודות המוקמות יבואו לכל דבר וללא הפסק במקום האגודה שנתחלקה, כל אחת לגבי הנכסים והתחייבויות שעברו אליה בהתאם להחלטה המיוחדת;

(2) כל חבר האגודה שנתחלקה יהיה לחבר באחת האגודות המוקמות, בהתאם להחלטה המיוחדת בדבר חלוקת האגודה, זולת אם הודיע לה בכתב על יציאתו ממנה בהתאם לסעיפים 155 ו־163;

(3) הרשם יעביר את רישומי המשכנתאות והשעבודים של האגודה שנתחלקה לדפי פנקס המשכנתאות והשעבודים המתייחסים לאגודות המוקמות, כפי שנקבע בהחלטה המיוחדת על חלוקת האגודה;

(4) הוראות פסקה (3) יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי הפנקס האמור בפרק י׳ סימן ב׳.

סימן ג׳: הפיכת חברה לאגודה

התארגנות כאגודה

166. (א) חברה שהיא רשומה לפי פקודת החברות ויש בה סוג אחד בלבד של מניות, או שאין לה הון מניות, רשאית להתארגן כאגודה לפי תכנית שאישר רשם החברות ושנתקבלה באסיפה כללית של החברה ברוב של לפחות שני שלישים של כל חברי החברה.

(ב) חברה רשומה שיש בה כמה סוגי מניות רשאית להתארגן כאגודה לפי תכנית שנתקבלה באסיפות של בעלי כל אחד מסוגי המניות, ברוב של לפחות שני שלישים של כל בעלי אותו סוג, ואושרה על ידי בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא המשרד הרשום של החברה.

(ג) בית המשפט רשאי בצו לאשר את התכנית, כפי שהגישה לו החברה, או בשינויים שיקבע בצו, ורשאי הוא להורות כל הוראה שתיראה לו דרושה או מועילה, בהתחשב בזכויותיהם וחובותיהם של הצדדים הנוגעים בדבר.

(ד) סדרי הדין בהליכים לפי סעיף זה יהיו כסדרי הדין בהליכים לפי סעיף 118 לפקודת החברות.

הוראות התכנית

167. תכנית כאמור בסעיף 166 (להלן — תכנית) צריך שתכלול הוראות בדבר —

(1) הזכויות באגודה שיינתנו לחברי החברה כנגד זכויותיהם בחברה;

(2) ניהול ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים שהחברה צד להם;

(3) שמירה סבירה על זכויותיהם של נושי החברה;

(4) פדיון מניותיהם של חברי החברה המתנגדים לארגונה כאגודה;

(5) כל ענין אחר הדרוש לביצוע אירגונה של החברה כאגודה ולהעברת נכסיה וחובותיה לאגודה, כאמור בסעיף 170.

תקנון האגודה

168. משנתקבלה החלטה כאמור בסעיף 166 (א) או משאישר בית המשפט את התכנית כאמור בסעיף 166 (ב), הכל לפי הענין, תערוך החברה תקנון לאגודה ותגישו לרשם במספר עותקים שנקבע בתקנות, עם בקשה לרשום את החברה כאגודה.

רישום כאגודה

169. החליט הרשם לרשום את החברה כאגודה —

(1) ימסור לרשם החברות הודעה בדבר תאריך רישום החברה כאגודה, שלא יקדם משבוע ימים לאחר יום ההודעה, ורשם החברות יבטל באותו תאריך את רישום החברה, יפרסם הודעה על כך ברשומות ויעביר לרשם עותק של רישומי המשכנתאות והשעבודים של החברה יחד עם המסמכים שברשותו היוצרים את המשכנתאות והשעבודים האמורים או המשמשים ראיה להם;

(2) ירשום בתאריך האמור בפסקה (1) את החברה כאגודה, יפרסם הודעה על כך ברשומות ויתן לאגודה תעודת התאגדות;

(3) ירשום בפנקס המשכנתאות והשעבודים את הפרטים הכלולים בעותק האמור בפסקה (1).

זכויות וחובות

170. עם רישומה של האגודה שבאה במקום החברה בפנקס האגודות יעברו לאגודה כל נכסי החברה וכל התחייבויותיה, והיא תבוא לכל דבר וללא הפסק במקום החברה וכל חברי החברה יהיו לחברי האגודה.

סייג לתחולה

171. הוראות פרק זה לא יחולו על חברה שהקצתה מניות למוכ"ז.

פרק י"ב: יישוב סכסוכים

פשרה

172. הוראות סעיפים 117 ו־118 לפקודת החברות יחולו על אגודה, בשינויים המחוייבים לפי הענין, ובלבד שלא ידון בית המשפט בענין כלשהו לפי הסעיפים האמורים אלא לאחר שקיבל חוות דעת לגביו מאת הרשם.

בוררות

173. (א) מותר לקבוע בתקנון של אגודה הוראות בדבר יישובם, בדרך בוררות, של סכסוכים בין האגודה ובין חבר או מי שהיה חבר או מי שתובע מכוח חבר, ושל סכסוכים בין חברי האגודה, כשהסכסוכים נובעים מחברות באגודה או מפעולות האגודה; ויכול שייקבע בתקנון כי יישובו של סכסוך כאמור יובא לפני הרשם או לפני בורר או בוררים שימנה.

(ב) על בוררות כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות פקודת הבוררות[9].

חלק ב': ההתיישבות השיתופית

פרק י"ג: הקיבוץ

הגדרות

174 בסימן זה —

"קיבוץ" — אגודה להתיישבות כשהיא ישוב נפרד, המקיים חברה שיתופית של חבריו, המאורגנת על יסודות של בעלות הכלל על הקנין, של עבודה עצמית ושל שוויון ושיתוף בכל שטחי הייצור, הצריכה והחינוך;

"תנועה קיבוצית" — אגודה מרכזית, שחבריה הם קיבוצים ומטרותיה הן לייסד קיבוצים, לטפח ולעצב ערכים ודפוסי חיים לפרט ולכלל בקיבוצים, להדריך אותם, לסייע לפעולתם, לטפח עזרה הדדית ושיתוף פעולה ביניהם ולייצג אותם במוסדות בין־קיבוציים ובפני רשויות ומוסדות ציבוריים, והשר הכיר בה כתנועה קיבוצית;

"תחום קיבוץ" — המקרקעין שהקיבוץ מחזיק בהם או שיש לו הזכות להחזיק בהם.

יסודות נוספים

175. מותר שיהיו בקיבוץ, בנוסף ליסודות האמורים בהגדרה בסעיף 174, גם יסודות של אורח חיים.

תנועה קיבוצית כברית סיוע

176. דין תנועה קיבוצית שיש בה לפחות שבעה חברים כדין ברית סיוע.

---

9 חוקי א"י, כרך א', פרק ו', עמ' 35.

מזכירות קיבוץ ושמו

177. (א) מזכירות של קיבוץ דינה כמינהלה.

(ב) שמו של קיבוץ יכלול את המלים "קיבוץ" או "קבוצה", לפי הענין.

(ג) המלים "קיבוץ" או "קבוצה", או מלים דומות לאלה עד כדי להטעות, לא ייכללו בשמו של תאגיד שאינו קיבוץ, להוציא תנועה קיבוצית.

(ד) לא ייכללו בשמו של קיבוץ המלים "בערובה מוגבלת" או "בע"מ".

פירוק קיבוץ

178. תקנונו של קיבוץ יקבע את המטרה, שלה מיועדת כל יתרה שנשארה לאחר כיסוי הוצאות פירוקו ופרעון חובותיו, ומשנקבע כאמור ינהגו לפי זה בפירוקו.

פיטורי המנהלה או חבריה

179. אסיפה כללית של קיבוץ רשאית לפטר את המינהלה או חבר בה, אף תוך תקופת כהונתם, ללא צורך בהחלטה מיוחדת או אישור הרשם.

מימוש נכסי חבר קיבוץ

180. (א) חבר בקיבוץ, שהתחייב להעביר את נכסיו לזכות הקיבוץ, ונתן הרשאה, שנחתמה ואומתה בפני נושא תפקיד בקיבוץ ובדרך שנקבעה בתקנות, המייפה את כוחו של הקיבוץ לפעול בשמו בנכסיו — רואים את ההרשאה כאילו נחתמה כדין בפני נוטריון ציבורי; פקעה חברותו של חבר בקיבוץ יפקע תוקף ההרשאה שנתן לפי סעיף קטן זה.

(ב) לגבי נכס שהגיע לחבר קיבוץ, או שהוא נעשה זכאי לו, לאחר שחתם על הרשאה כאמור בסעיף קטן (א), לא יפעל הקיבוץ על פי ההרשאה אלא לאחר שהודיע לחבר בכתב על רצונו זה ונתן לו זמן של ששים יום שבהם עליו לבוא לידי הסכם עם הקיבוץ בענין זה, או לצאת את הקיבוץ; אם תוך זמן זה לא הגיע החבר לידי הסכם עם הקיבוץ כאמור ולא יצא את הקיבוץ, רשאי הקיבוץ לפעול על פי ההרשאה; הגיעו לידי הסכם — ייחתם ויאומת בדרך האמורה לגבי הרשאה לפי סעיף קטן (א), ודינו כדינה.

(ג) הוראה בתקנון הקיבוץ המחייבת חברים בו להעביר את נכסיהם לזכות הקיבוץ, רואים אותה, לענין סעיף זה, כהתחייבות של החבר להעביר את נכסיו כאמור, אולם אין רואים אותה כהרשאה לענין סעיף קטן (א).

(ד) תעודה חתומה על ידי הקיבוץ בדבר חברותו של אדם באותו קיבוץ תשמש לענין ההרשאה האמורה בסעיף קטן (א) ראיה לכאורה לחברותו של אותו אדם בקיבוץ.

מקרקעין של הקיבוץ — רשות היחיד שלו

181. מקרקעין בתחום הקיבוץ שהם בהחזקתו של הקיבוץ, לרבות דירות המשמשות למגורי חברים או לשימושם של מוסדות ואנשים אחרים בתחום הקיבוץ, הם רשות היחיד של הקיבוץ.

יציאתו או הוצאתו של חבר

182. (א) השר רשאי לקבוע כללים בדבר זכויותיו של חבר קיבוץ היוצא או המוצא מהקיבוץ.

(ב) קיבוץ או תנועה קיבוצית לגבי חבריה, רשאים לקבוע כללים בדבר זכויותיו של חבר קיבוץ היוצא או המוצא מהקיבוץ; כללים שנקבעו כאמור יוגשו לרשם והוא יפרסמם ברשומות.

(ג) פורסמו כללים כאמור בסעיף קטן (ב) שעה שהיו קיימים כללים לפי סעיף קטן (א), תחדל מיום הפרסום תחולתם של הכללים לפי סעיף קטן (א) לגבי אותו קיבוץ או לגבי חברי אותה תנועה קיבוצית; אולם לגבי חבר קיבוץ שיצא או שהוצא מהקיבוץ תוך שנה מיום פרסומם של כללים לפי סעיף קטן (ב) יוסיפו לחול הכללים שפורסמו לפי סעיף קטן (א), זולת אם בחר אותו חבר שיחולו עליו הכללים לפי סעיף קטן (ב).

(ד) נתגלתה סתירה בין הוראה בכללים שקבע קיבוץ פלוני לבין הוראה בכללים שקבעה תנועה קיבוצית שאותו קיבוץ חבר בה, הולכים אחרי ההוראה שהיא לטובת החבר היוצא או המוצא.

(ה) חבר קיבוץ שיצא או שהוצא מהקיבוץ תוך שנה מיום שפורסם ברשומות תיקון בכללים האמורים בסעיף קטן (ב), לא יחול עליו אותו תיקון אלא אם הסכים לכך.

(ו) בכללים על פי סעיף זה מותר שיובאו בחשבון גם חובותיו של החבר היוצא או המוצא.

(ז) חבר קיבוץ שחברותו פקעה לא יפונה מתחום הקיבוץ אלא לאחר שהקיבוץ קיים, או הציע לקיים, את המוטל עליו לפי הכללים כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ו).

תביעה נגד חבר קיבוץ

183. הוגשה נגד חבר קיבוץ תובענה אזרחית שעילתה מעשה או מחדל של החבר שלא בשליחות הקיבוץ, ישלם הקיבוץ את הסכום שנפסק נגד החבר באותה תובענה, כל עוד לא לא פקעה חברותו בקיבוץ.

פינוי מקרקעין של קיבוץ

184. (א) הוגשה למשרד ההוצאה לפועל הודעה בכתב, חתומה על ידי קיבוץ, הדורשת מאדם שאינו חבר אותו הקיבוץ, או שהיה חבר הקיבוץ וחברותו פקעה (להלן — המפונה) לפנות מקרקעין שהוא מחזיק בקיבוץ (להלן — הודעת פינוי), ימסור משרד ההוצאה לפועל למפונה העתק של הודעת הפינוי.

(ב) לענין הוצאה לפועל דין הודעת פינוי כדין פסק דין סופי של בית משפט המצווה על המפונה לפנות מיד את המקרקעין שהוא מחזיק בהם.

(ג) מפונה הטוען שהוא חבר הקיבוץ רשאי, תוך חמישה עשר יום מהיום שנמסר לו העתק הודעת הפינוי, לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לבטל את הודעת הפינוי, ואם הגיש את הבקשה לא תבוצע הודעת הפינוי עד שתינתן ההחלטה בה.

(ד) הוראות סעיף זה כוחן יפה על אף האמור בכל חוק אחר.

(ה) לענין סעיף זה, "מקרקעין" — לרבות צריף, אוהל וכל מיתקן אחר המשמש למגורים, אף אם אינו מחובר לקרקע.

מזונות שחייב חבר קיבוץ

185. (א) חבר קיבוץ שנתחייב בתשלום מזונות לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך, חייב הקיבוץ בתשלום המזונות כל עוד נמשכת חברותו של החייב בקיבוץ וזכאי הקיבוץ להיות צד בכל הליך בקשר למזונות אלה.

(ב) המצטרף כחבר לקיבוץ חייב להודיע לקיבוץ על כל חוב של מזונות שהוא חייב לפי פסק דין כאמור, ואם לא עשה כן, רשאי הקיבוץ להוציאו ממנו על סמך עילה זו בלבד.

זכות לגימלה, מענק וכו'

186. לענין קביעת זכות, טובת הנאה או חובה של אדם, לא תובא בחשבון העובדה שאותו אדם חבר קיבוץ, או נתמך בו, או תלוי בחבר קיבוץ, אלא אם נקבע אחרת במפורש בתיקון או בהסכם שלפיו נקבעו הזכות, טובת ההנאה או החובה.

תחולת הוראות אחרות

187. (א) הוראות סעיפים 44 (ג), 56, 57 עד 73, 80 (א) (1) ו־(2), 99 עד 101, 112, 113 ו־131 עד 136 לא יחולו לגבי קיבוץ.

(ב) על אף האמור בסעיף 173, יכול תקנון של קיבוץ שיהיו בו הוראות בדבר יישובם בדרך בוררות של סכסוכים, כאמור באותו סעיף, אף אם אינם נובעים מחברות בקיבוץ או מפעולותיו.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

פרק י"ד: מושב העובדים

סימן א': מבוא

הגדרות

188. (א) בפרק זה —

"מושב עובדים" — אגודה חקלאית, שהיא ישוב כפרי לעצמו ומטרותיה העיקריות הן לארגן ולסדר את התיישבות חבריה כאיכרים עובדים עבודה עצמית, מחזיקים ברכוש פרטי ומקיימים שיתוף באספקה, בשיווק ובעזרת הדדית, ולמלא את התפקידים הכרוכים בניהול שלטון מקומי, ולפי תקנונה חלות עליה הוראות פרק זה;

"תחום מושב עובדים" — התחום שנקבע לו מכוח פקודת המועצות המקומיות[10], לרבות שטחי האדמה שמחוץ לתחום זה, אלא שמושב העובדים, או חבריו בהסכמתו, זכאים להחזיקם;

"בעל משק" — מי שמחזיק כדין משק חקלאי בתחום מושב העובדים — בתור בעל, חוכר או חוכר משנה, או בר־רשות מטעם מוסד מיישב — לתקופה של שנה לפחות או לתקופה בלתי קצובה;

"עובד ציבור במושב" — אדם הגר בתחום מושב העובדים דרך קבע והוא עובד שכיר המועסק על ידי מושב העובדים או על ידי מפעל שלמושב העובדים חלק בבעלותו, או הנותן דרך קבע, בהסכמת מושב העובדים, שירותים למושב העובדים או לחבריו;

"תנועה מושבית" — אגודה מרכזית שחבריה הם מושבי עובדים ומטרותיה לייסד מושבי עובדים, להדריך אותם, לסייע לפעולתם, לטפח עזרה הדדית ושיתוף פעולה ביניהם ולייצג אותם במוסדות בין־מושביים ובפני רשויות ומוסדות ציבוריים, והשר הכיר בה כתנועה מושבית.

יסודות נוספים

189. מותר שיהיו למושב עובדים, בנוסף ליסודות האמורים בהגדרה בסעיף 188, גם יסודות של אורח חיים.

המזכירות כמינהלה

190. מזכירות של מושב עובדים דינה כמינהלה.

הועד המקומי

191. במושב עובדים תהיה מינהלת מושב העובדים ועד מקומי לענין פקודת המועצות המקומיות והתקנות והצווים לפיה.

יחוד האגודה שהיא המושב

192. לא תירשם אגודה נוספת לשם פעולה במושב עובדים אם מטרותיה דומות בעיקרן למטרות האגודה הקיימת המהווה את המושב.

סימן ב': חברות ופקיעתה

סגולות לחברות במושב עובדים

193. (א) לא יהא אדם חבר במושב עובדים אלא אם נתקיים בו האמור בסעיף 47 (1), והוא גר בתחום מושב העובדים דרך קבע והוא אחד מאלה:

(1) בעל משק בתחום מושב העובדים;

(2) בן־זוגו של בעל משק כאמור או האלמן או האלמנה שלו;

---

10 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(3) בן משפחתו של בעל משק כאמור או של בן־זוגו, או בן־זוג של בן משפחה, העובדים דרך קבע באותו משק; "בן משפחה", לענין פסקה זו — הורה, ילד, ילד מאומץ או נכד;

(4) עובד ציבור במושב;

(5) בן־זוגו של עובד ציבור במושב או האלמן או האלמנה שלו.

(ב) מי שנתקיימו בו התנאים האמורים בסעיף קטן (א) יהיה לחבר מושב העובדים ללא צורך בקיום הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) לסעיף 44, אולם יכול התקנון של מושב עובדים לקבוע שיקויימו ההוראות האמורות לגבי אדם כאמור בפסקה (3) לסעיף קטן (א).

היתר לא לעבוד, או לגור מחוץ לתחום מושב העובדים

194. (א) רשאית האסיפה הכללית של מושב העובדים, אם ראתה סיבה סבירה לכך, להתיר לחבר לא לעבוד במשק, או להתיר לעובד ציבור במושב לא לעבוד או לא ליתן שירותים כאמור בהגדרה שבסעיף 188, ורשאית היא להתיר לחבר לגור מחוץ לתחום מושב העובדים, הכל בתנאים ולתקופה קצובה שקבעה מראש או שהאריכה מפעם לפעם.

(ב) החליטה האסיפה הכללית שלא לתת לחבר פלוני היתר כאמור בסעיף קטן (א), רשאי החבר לערור לפני ועדת העררים האמורה בסימן ו' לפרק זה (להלן — ועדת העררים).

(ג) מי שהיה ערב תחולתו של חוק זה על מושב עובדים פלוני חבר באותו מושב עובדים, או בעל משק בתחום מושב העובדים או עובד ציבור בו, ואותו זמן לא גר במושב העובדים או לא עבד במושב העובדים או במשק החקלאי, הכל לפי הענין, יהיה לחבר במושב העובדים על אף האמור בסעיף 193 (א) ורואים אותו כמי שניתן לו היתר לפי סעיף קטן (א) למשך שנה אחת מיום התחולה כאמור.

החברות במושב עובדים

195. (א) תחילת חברותו של חבר במושב עובדים היא מן היום שנתקיימו בו הסגולות הקבועות לגביו בסעיף 193 ואין חברותו של חבר פוקעת אלא מחמת —

(1) מותו;

(2) יציאתו או הוצאתו ממושב העובדים על פי סימן זה;

(3) סיבה מן הסיבות האמורות בסעיפים 196 ו־197.

(ב) סעיף 52 לא יחול על מושב עובדים.

פקיעת חברותו של עובד ציבור במושב

196. חדל עובד ציבור במושב להיות מועסק או ליתן שירותים כאמור בהגדרה שבסעיף 188 תפקע אותה שעה חברותו במושב העובדים, זולת אם הפסיק לעבוד או ליתן שירותים מחמת גילו או מחמת מחלה והוא המשיך לגור דרך קבע במושב העובדים או קיבל היתר לפי סעיף 194.

פקיעת חברותו של חבר מכוחו של חבר אחר

197. פקעה חברותו של אדם במושב עובדים, תפקע גם חברותו של מי שהיה מכוחו חבר במושב העובדים על פי פסקאות (2), (3) או (5) לסעיף 193, למעט אלמן או אלמנה ולמעט הורה של חבר מושב בעל משק, שהיה קודם לכן חבר במושב מכוח עצמו.

מחלוקת בענין פקיעת החברות

198. נתגלעו חילוקי דעות בין מושב העובדים לבין עובד ציבור או חבר אחר במושב בדבר פקיעת חברותם לפי סעיפים 196 או 197, תפסוק בדבר ועדת העררים.

הוצאת חבר ממושב עובדים

199. מותר להפסיק את חברותו של חבר במושב עובדים מחמת אחד מאלה:

(1) הוא חדל להיות בעל משק, או שהוא בעל משק ואינו עובד בו, או שהוא בן משפחה של בעל משק, כאמור בפסקה (3) של סעיף 193, ואינו עובד במשק, וזאת ללא היתר של האסיפה הכללית של מושב העובדים לפי סעיף 194 או תוך הפרת תנאי מן התנאים שבהיתר;

(2) הוא בעל משק ומזניח דרך קבע את עיבוד משקו ללא סיבה מספקת לכך;

(3) הוא גורם במתכוון נזק ממשי למקרקעין או למטלטלין שקיבל לצורך התיישבותו והשייכים למוסד מיישב או למושב העובדים;

(4) הוא נוהג להפר את השלום במושב העובדים על ידי אלימות או איומים במעשי אלימות והורשע בדין לאחר תחילתו של חוק זה על עבירת אלימות או איומים באלימות שנעברה בתחום מושב העובדים;

(5) הוא עבר לגור דרך קבע מחוץ לתחום מושב העובדים, ללא היתר לפי סעיף 194 או תוך הפרת תנאי מן התנאים שבהיתר;

(6) הוא נוהג להפר חובה, שלפי הוראות התקנון, שאושרו באסיפה כללית ברוב של שני שלישים מכלל חברי המושב ועל ידי השר, הפרתה היא עילה להפסקת חברות, או חובה כאמור בענין יסודות אורח חיים, שאינה טעונה אישורו של השר.

אי־תחולה

200. האמור בסעיף 199 לא ישמש עילה להוצאתו של חבר ממושב עובדים —

(1) אם אין באפשרותו לעבוד במשק מחמת גילו או מחמת מחלה;

(2) אם הוא הורה של חבר מושב בעל משק והיה קודם לכן חבר במושב מכוח עצמו, ובלבד שהוא ממשיך לגור דרך קבע בתחום מושב העובדים.

סייגים להוצאת חבר ממושב עובדים

201. על אף האמור בסעיף 199 לא תופסק חברותו של חבר במושב עובדים —

(1) בשל אי־תשלום מסים או כספים שהוא חייב למושב העובדים;

(2) בשל השקפותיו או השתייכותו המפלגתית.

הליכי הוצאת חבר ממושב עובדים

202. (א) קבעה האסיפה הכללית בהחלטה שנתקבלה לפי הצעת המינהלה, ברוב של כלל חברי מושב העובדים, כי לגבי חבר פלוני נוצרה עילה מן העילות האמורות בסעיף 199, תודיע על כך המינהלה בכתב לאותו חבר (להלן — חבר מוצא) ותאפשר לו להביא לפניה את טענותיו וראיותיו תוך שלושים יום מקבלת ההודעה, או תוך מועד ארוך יותר אם ראתה צידוק לכך.

(ב) לא הביא החבר המוצא את טענותיו וראיותיו לפני המינהלה או שהביאן והן לא נתקבלו על דעתה, ועברו ששה חדשים מעת שהביאן או מעת שתם המועד להבאתן ועדיין העילה האמורה קיימת, רשאית המינהלה להביא לפני האסיפה הכללית הצעה לערוך משאל בענין הפסקת חברותו.

(ג) ההצבעה באסיפה כללית כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) תיערך בקלפי, אם ביקשו זאת החבר המוצא או מספר חברים מתוך המשתתפים באסיפה הכללית שהוא לפחות 10% מכלל חברי מושב העובדים.

(ד) חדלה העילה להוצאת החבר לפני תום ששת החדשים האמורים בסעיף קטן (ב), וחזרה ונוצרה לגביו — רשאית המינהלה לפעול כאמור בסעיף קטן (ב) כעבור ששה שבועות מיום היווצר העילה שנית.

(ה) החלטה להפסיק חברותו של חבר במושב עובדים תתקבל במשאל שבו הצביעו בעד הפסקת החברות רוב של שני שלישים מכלל החברים במושב העובדים.

ס"ח תשכ"ח, ע' 277, מיום 5.6.1968

(ו) נתקבלה במשאל החלטה להפסיק את חברותו של חבר במושב העובדים, תודיע על כך המינהלה בכתב לאותו חבר תוך חמישה עשר יום מיום המשאל; ההודעה תכלול חשבון שיפרט את החובות ההדדיים שבין החבר המוצא לבין מושב העובדים, את התמורה שהמושב מוכן לשלם לו בעד משקו ואת דרך תשלומה ומועדה.

(ז) קבעה האסיפה הכללית של מושב העובדים עילת הוצאה כאמור בסעיף קטן (א), תודיע על כך המינהלה בכתב לרשם תוך שבעה ימים לאחר האסיפה, ואם עילת ההוצאה עשויה לשמש גם עילה לתביעה נגד החבר המוצא על פי סעיפים 6 או 9 לחוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), תשכ"ז–1967 [11] (להלן — חוק ההתיישבות), ימציא הרשם העתק של ההודעה לשר החקלאות; כל עוד לא נמסרה לרשם הודעה כאמור, לא תהא האגודה רשאית להמשיך בהליכים להוצאתו של החבר.

(ח) הומצאה לשר החקלאות הודעה כאמור בסעיף קטן (ז), לא תוגש נגד אותו חבר תביעה על פי סעיפים 6 או 9 לחוק ההתיישבות, אלא אם החליט על כך שר החקלאות לאחר התייעצות עם שר העבודה ולפני שעברה התקופה להגשת ערר על פי סעיף 205 (א) (1), ואם הוגש ערר — לפני מתן ההחלטה בערר על ידי ועדת העררים; ואולם אם שוכנע שר החקלאות שמינהלת מושב העובדים מתרשלת בהשלמת הוצאתו של החבר מהמושב, יהיה רשאי להחליט על הגשת תביעה כאמור אף לאחר המועדים האמורים.

מחלוקת בדבר החשבון הכספי

203. (א) אם תוך שלושים יום מיום שקיבל החבר המוצא את ההודעה האמורה בסעיף 202 (ו) לא הוסכם בכתב בינו ובין המינהלה על החשבון הכלול בהודעה ועל אופן סילוקו, או שהייתה מחלוקת ביניהם בשאלה אם היה החבר בעל משק, תפסוק בדבר, לפי בקשת החבר המוצא או המינהלה, ועדת שומה כאמור בסימן ו' לפרק זה (להלן — ועדת השומה).

(ב) התמורה שתשולם לחבר מוצא בעד משקו תהיה כשווי המשק ביום שפסקה ועדת השומה בלי להביא בחשבון שהמשק נלקח ממנו מפני היותו חבר מוצא.

(ג) ועדת שומה רשאית לקבוע הוראות בדבר הבטחת ערך הסכום כולו או מקצתו המגיע לאחד הצדדים, תשלום ריבית עליו, ומתן ערובה לסילוקו; ואם קבעה הועדה שהסכום המגיע לחבר המוצא, או חלק ממנו, ישולם לו לפני שיפנה את הנכסים המוחזקים על ידיו בתחום המושב, רשאית היא לקבוע מתן ערובה לפינוי כאמור.

הנכסים שתמורתם תשולם לחבר מוצא

204. התמורה לפי סעיף 203 תשולם בעד נכסים אלה:

(1) זכויותיו של החבר המוצא בקרקע שבתחום מושב העובדים, בין שהיא שטח רצוף ובין חלקות נפרדות, ובמבנים ובנטיעות שעל אותה קרקע, לרבות כל דבר אחר המחובר אליה;

(2) זכויותיו של החבר המוצא באינונטר החי והדומם ובמיטלטלין אחרים שקיבל מהמוסד המיישב או ממושב העובדים, במישרין או בעקיפין;

(3) אינונטר חי אחר שהחבר המוצא אינו רוצה לקחת עמו;

(4) נכסים וזכויות אחרים של החבר המוצא בתחום מושב העובדים שהחליטה עליהם ועדת השומה כי מן הצדק שמושב העובדים ישלם בעדם.

ערר החבר

205. (א) חבר מוצא רשאי לערור לפני ועדת העררים —

(1) על החלטת מושב העובדים להוציאו ממושב העובדים — תוך שלושים יום מיום קבלת ההודעה לפי סעיף 202 (ו);

(2) על החלטת ועדת השומה — תוך שלושים יום מיום שקיבל העתק ממנה.

---

[11] ס"ח תשכ"ז, עמ' 108.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ב) נתבקשה ועדת שומה לפסוק לפי סעיף 203 והגיש החבר המוצא, לפני כן או לאחר מכן, ערר לועדת העררים לפי סעיף קטן (א) (1), רשאית ועדת העררים להורות על עיכוב הדיון בועדת השומה עד לסיום הדיון בערר או בערעור עליו לפי סעיף 237.

הוכחת העילה

206. בערר על הוצאת חבר ממושב עובדים תהיה על המושב חובת ההוכחה, כי היתה עילה להוצאת החבר המוצא וכי נתקיימו ההליכים להוצאתו האמורים בסעיף 202.

ערר מושב העובדים

207. מושב העובדים רשאי לערור לפני ועדת העררים על החלטת ועדת השומה תוך שלושים יום מיום שקיבל העתק ממנה.

הארכת המועד

208. ועדת העררים רשאית להאריך את המועד להגשת העררים האמורים בסעיפים 205 ו־207, אם ראתה כי מן הצדק לעשות כן.

תשלום התמורה לחבר שהברותו פקעה

209. הוראות סימן זה בדבר בירור החשבון בין מושב העובדים לבין החבר המוצא וסילוקו יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי חבר שחברותו פקעה לפי סעיפים 196 או 197 אם היו לו נכסים כאמור בסעיף 204.

קביעת מועד לפינוי המשק

210. בהחלטה לפי סעיפים 203 או 205 רשאית ועדת שומה או ועדת העררים, הכל לפי הענין, לקבוע מועד לפינוי המשק, ורשאית היא לפי בקשת החבר המוצא לדחות ולחזור ולדחות את המועד האמור, אם נראה לה כי מן הצדק לעשות כן, לתקופה או לתקופות שלא יעלו בסך הכל על ששה חדשים מהמועד שקבעה לראשונה לפינוי המשק.

אישור הרשם

211. (א) החליט מושב עובדים על הוצאת חבר לפי סימן זה ואישר הרשם שנתקיימו התנאים שלהלן תהיה ההחלטה ניתנת להוצאה לפועל; ואלה התנאים:

(1) קויימו הוראות סעיף 202;

(2) לא הוגש ערר על החלטת ההוצאה;

(3) קיים הסכם בכתב בין החבר המוצא לבין המושב בענין החשבון הכלול בהודעה לפי סעיף 202 (ו), או שהחליטה בזאת ועדת שומה ולא הוגש ערר.

(ב) לא יתן הרשם אישור כאמור בסעיף קטן (א) אלא לפי בקשת מושב העובדים בכתב, שהעתק ממנה נשלח על ידי הרשם לחבר המוצא, ולאחר שמיעת הצדדים.

(ג) באישור לפי סעיף קטן (א) רשאי הרשם לקבוע מועד לפינוי המשק, ורשאי הוא לדחות ולחזור ולדחות את התאריך הפינוי האמור, אם נראה לו כי מן הצדק לעשות כן, לתקופה שלא תעלה בסך הכל על ששה חדשים מהמועד שקבע לראשונה לפינוי המשק.

דין החלטה סופית על הפסקת חברות במושב

212. החלטת ועדת העררים המאשרת הוצאתו של חבר שהיתה לסופית, והחלטה על הוצאת חבר שניתן עליה אישור הרשם לפי סעיף 211, דינן לענין הוצאה לפועל כדין פסק דין של בית משפט שאין עליו ערעור עוד.

פינוי המשק

213. (א) חבר מוצא, שהחלטה על הפסקת חברותו במושב העובדים ניתנת להוצאה לפועל, חייב לפנות את משקו, לרבות המקרקעין שבתחום מושב העובדים שהוא בעליהם או ברשות להשתמש בהם, ולמסור לרשות מושב העובדים כל נכס שבעדו נקבעה לו תמורה לפי סימן זה.

(ב) התמורה תשולם לחבר המוצא עם פינוי המשק, אלא אם הוסכם אחרת בין החבר המוצא לבין מושב העובדים או נקבע אחרת בהחלטה או בפסק דין שניתנו לפי פרק זה ואין עליהם ערעור עוד, ואולם אם הוסכם או נקבע שהתמורה תשולם לחבר המוצא במועד מאוחר יותר, לא יהא בכך בלבד כדי לעכב את הפינוי.

(ג) חובת הפינוי האמורה בסעיף קטן (א) חלה גם על כל אדם הנמצא במשק מכוחו של החבר המוצא.

פקיעת זכויות

214. מיום שההחלטה להוצאת חבר ניתנת להוצאה לפועל —

(1) יפקעו כל זכויותיו כחבר המושב, לרבות זכויות המים;

(2) כל זכויותיו במשק, במקרקעין ובנכסים האמורים בסעיף 204 יעברו למושב העובדים או למי שמושב העובדים יורה עליו, וזאת על אף כל הוראה בהסכם המגבילה העברת זכויות כאמור.

הפסקת חברות מרצון

215. (א) חבר בעל משק במושב עובדים, שברצונו לחדול מהיות חבר במושב העובדים (להלן — חבר יוצא), יוסיף להיות חבר בו, כל עוד לא מסר את המשק לאחר בהסכמת מושב העובדים או למושב העובדים עצמו.

(ב) חבר יוצא יציע למושב העובדים את האדם המוכן לקבל את משקו.

(ג) סירב מושב העובדים, ללא טעם סביר, לקבל כחבר את האדם המוצע, זכאי החבר היוצא לקבל ממושב העובדים את תמורת משקו בסכום השווה לסכום שהוצע על ידי האדם האמור, בניכוי חובו של החבר למושב או בתוספת חובו של המושב לחבר, הכל לפי הענין; היה הסכום האמור בלתי סביר בנסיבות הענין, תשולם לו התמורה בהתאם לסעיפים 203 (ב) ו־204 בשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ד) באין הסכם בין מושב העובדים לבין החבר היוצא על סכום התמורה האמורה בסעיף קטן (ג) ועל דרך תשלומה ומועדו, או על שיעורם של החובות ההדדיים, ייקבעו ענינים אלה, לפי בקשת החבר היוצא או מושב העובדים, על ידי ועדת שומה, ויחולו, בתיאומים הדרושים לפי הענין, הוראות סעיפים 203 עד 208; לענין סעיף קטן זה וסעיף קטן (ג) יחול סעיף 214 בתיאומים הדרושים לפי הענין.

(ה) חבר מושב עובדים שאינו בעל משק וברצונו לחדול מהיות חבר במושב, יחולו לגבי המקרקעין שהוא מחזיק במושב הוראות סעיפים קטנים (ג) ו־(ד), בשינויים המחוייבים לפי הענין.

שירותים במשכים

216. הוצאתו או יציאתו של חבר ממושב עובדים אין בהן כדי לפטור אותו מחובת התשלום בעד שירותים שהוא מוסיף לקבל ממושב העובדים.

סימן ד': תנועה מושבית

סמכויות תנועה מושבית

217. על אף האמור בחוק זה או בתקנון של מושב עובדים יהיו למינהלה של תנועה מושבית לגבי כל מושב עובדים שהוא חבר בה סמכויות אלה:

(1) לכנס אסיפה כללית של המושב, אם המינהלה לא נענתה תוך שלושים יום לבקשת התנועה המושבית לכנס את האסיפה;

(2) להשתתף על ידי נציגיה בדעה מייעצת בכל אסיפה כללית או ישיבת מינהלה של מושב העובדים;

(3) להורות למינהלת מושב העובדים להביא החלטה שלה לדיון באסיפה כללית של המושב;

(4) לעכב את ביצועה של החלטת אסיפה כללית: החלטה שעוכבה כאמור תהיה בטלה, אם לא אושרה תוך חדשיים מיום קיום האסיפה הכללית במשאל, שבו הצביעו בעד אישורה רוב מוחלט של חברי מושב העובדים.

תנועה מושבית כברית סיוע

218. דין תנועה מושבית שחברים בה לא פחות משבעה מושבי עובדים, כדין ברית סיוע.

רישום תנועה מושבית קיימת

219. (א) הרשם רשאי, תוך שנתיים וחצי מיום תחילתו של חוק זה, לרשום כתנועה מושבית כל ארגון של מושבי עובדים שפעל, לדעתו, כתנועה מושבית שנה אחת לפחות לפני היום האמור.

(ב) ארגון מושבי עובדים שהגיש לרשם בקשה לרשמו כתנועה מושבית על פי סעיף קטן (א) והרשם דחה את בקשתו, רשאי לערור על כך לפני ועדת העררים תוך ששים יום מיום שקיבל הודעה בכתב מאת הרשם על דחיית בקשתו.

(ג) החליט הרשם על רישום תנועה מושבית בהתאם לסעיף קטן (א), או שנקבע כך בהחלטה סופית של ועדת העררים על פי סעיף קטן (ב), יקבע הרשם את הקנונה של התנועה המושבית ואת חבריה, ימנה לה מינהלה זמנית שתפעל עד לבחירת מינהלה לפי סעיף 90 ויתאים את שמה, במידת הצורך, להוראות חוק זה.

סמכות הרשם ליתן לאגודה חברות בתנועה מושבית

220. נרשמה תנועה מושבית בהתאם לסעיף 219 רשאי הרשם לצרף לה כחבר גם כל אגודה, אשר במשך שנה אחת לפחות לפני יום תחילתו של חוק זה, קיבלה מארגון מושבי העובדים שנרשם כאמור שירותים שארגון מושבי עובדים נוהג לתת לחבריו, או שילמה לו מס חברות או שיגרה צירים לועידתו.

חובת פרסום

221. הרשם יפרסם ברשומות הודעה בדבר רישום תנועה מושבית ובדבר חברים שצירף לפי סעיף 220, ומיום פרסום ההודעה יהיו האגודות שצירף חברות באותה תנועה מושבית.

זכות ערר

222. תוך ששים יום מיום פרסומה של ההודעה האמורה בסעיף 221 —

(1) רשאית אגודה לערור לפני ועדת העררים על הכללת שמה או אי־הכללתו בהודעה האמורה;

(2) רשאית תנועה מושבית שנרשמה לפי סעיף 219 לערור לפני ועדת העררים על רישומה או על הכללת או אי־הכללת שמה של אגודה פלונית בין חבריה.

זכות לתביע משאל

223. (א) אם תוך ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומה של הודעת הרישום לפי סעיף 221 קיבל הרשם מאת שליש לפחות של חברי מושב עובדים פלוני בקשה בכתב לערוך משאל באותו מושב בדבר חברותו של מושב העובדים בתנועה מושבית, יערוך הרשם את המשאל.

(ב) נקבעו במשאל או בהחלטה סופית של ועדת העררים על פי סעיפים 219 (ב) או 222, לפי הענין —

(1) חברותה או אי־חברותה של אגודה פלונית בתנועה מושבית — יפרסם השר הודעה על כך ברשומות, ומיום הפרסום תהיה אותה אגודה חברה בתנועה המושבית או תחדל להיות חברה כאמור, לפי הענין;

(2) ביטול רישומה של תנועה מושבית — ימחק הרשם את רישומה מפנקס האגודות או יצווה על פירוקה, הכל לפי שיקול דעתו; החליט על מחיקה — יפרסם על כך הודעה ברשומות ותקפה של המחיקה מיום הפרסום; החליט על פירוק — ינהגו לפי פרק כ"ב.

סימן ה': ירושה

הגדרה

224. בסימן זה, "בית משפט" — בית המשפט המוסמך על פי סעיף 151 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965 [12] (להלן — חוק הירושה).

סגולות לירושה

225. היה משק בעזבונו של חבר מושב עובדים, יימסר המשק, כיחידה אחת, ליורש אחד המוכן ומסוגל לקיימו כחבר באותו מושב ולפי תקנונו, ואין לו, בשעת המסירה, משק נוסף במושב זה או במושב אחר.

---

[12] ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

סדר עדיפות בין יורשים

226. היו יורשים אחדים כאמור בסעיף 225 ואין הסכמה ביניהם, יימסר המשק לאחד מהם לפי סדר עדיפות זה:

(1) בן־זוגו של המוריש שגר אתו במשק ערב מותו;

(2) הזוכה במשק על פי צוואתו של המוריש;

(3) ילדו של המוריש שעיבד את המשק לבדו או עם המוריש ערב מותו, או שעיבד אותו עם המוריש חמש שנים או יותר ולא עברו שנתיים מיום שחדל לעבדו עד מות המוריש;

(4) יורש אחר על פי דין;

אולם אם המוריש ירש את המשק מבן־זוגו הקודם ומאותו בן־זוג נשאר ילד שנתקיימו בו תנאי פסקה (2), עדיף ילד זה על שאר היורשים.

יורשים בדרגת עדיפות שווה

227. (א) היו שני יורשים או יותר בדרגת עדיפות שווה לפי סעיף 226 ואין הסכמה ביניהם, יימסר המשק למי שהמוריש קבע לכך בצוואתו, ובאין קביעה כזאת — למי שיקבע בית המשפט.

(ב) בית המשפט, בבואו לקבוע יורש לפי סימן זה, יתחשב בטובת המשק, במסגרת מושב העובדים ובסיכויי היורשים האחרים להתפרנס מחוץ למשק.

יורש קטין

228. היה בין היורשים קטין שאפשר לראותו מועמד לקבלת המשק לפי סימן זה, רשאי בית המשפט לדחות את מסירת המשק ולמנות מנהל עזבון שינהל את המשק עד שיתברר אם יש למסור אותו לקטין.

פיצוי יורשים אחרים

229. (א) יורש אשר קיבל את המשק לפי סימן זה, יפצה את היורשים האחרים במידה ששווי המשק עולה על המגיע לו מן העזבון, ויחולו עליו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 114 (ד) לחוק הירושה.

(ב) באין הסכמה בין היורשים בדבר הנכסים המהווים את המשק, או בדבר שווי המשק לצורך החישוב בין היורשים, או בדבר תנאי הפיצויים ליורשים האחרים, זמני סילוקם והבטחתם — יכריע בית המשפט לפי הנסיבות.

באין יורש מתאים

230. לא נמצא יורש המתאים לקבל את המשק לפי סימן זה, יימסר המשק על ידי מינהלת מושב העובדים באישורו של בית המשפט, למרבה במחירו שנמצא מתאים לעבדו במסגרת המושב ולפי תקנונו, והתמורה תהיה חלק מן העזבון.

המינהלה צד לדיון

231. בכל הליך משפט לפי סימן זה תהיה מינהלת מושב העובדים צד לדיון.

תחולת חוק הירושה

232. (א) הוראות סעיפים 110 (ד) ו־111 (ג) לחוק הירושה לא יחולו על משק חקלאי במושב עובדים.

(ב) הוראות סימן זה כוחן יפה על אף האמור בחוק הירושה, אולם אין הן באות לגרוע מהאמור בסעיף 155 שבו.

סימן ו': ועדת עררים וועדת שומה

הרכב ועדת העררים

233. (א) ועדת העררים תהיה מורכבת משופט בית משפט מחוזי שמינהו שר המשפטים בהתייעצות עם שר העבודה, והוא ישמש יושב ראש הועדה, ומשני מומחים שמינה השופט לכל מושב של ועדת העררים מתוך רשימה שקבע שר העבודה לאחר התייעצות עם מועצת האיגוד השיתופי.

(ב) רשימת המומחים והודעה על מינוי השופט כאמור בסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

הצעות חוק 778, ט' בסיוון תשכ"ח, 5.6.1968

ניהול הדיון

234. (א) המומחים ישתתפו בכל דיוני ועדת העררים וייעצו לשופט בכל הבעיות הכרוכות בעניינים שהובאו לפני הועדה על פי חוק זה; בקבלת החלטה תקבע דעתו של השופט.

(ב) מומחה שהוזמן ולא בא, בלי להראות סיבה סבירה לכך, וסבור היה השופט כי מן הדין לשחרר אותו מהמשך השתתפותו באותו ענין, רשאי הוא לשמוע את הערר ללא השתתפותו.

(ג) השופט רשאי לדון לבדו בבקשה לצו ביניים ולצו זמני, לרבות צו לעכב ביצוע החלטה שעוררים עליה, הוראה על עיכוב הדיון בועדת שומה לפי סעיף 205(ב) וכל החלטת ביניים אחרת, והוא רשאי לזמן את הצדדים כדי לקבוע את השאלות שבמחלוקת או לאשר פשרה ובהסכמת הצדדים — גם לדון בערר.

(ד) ועדת העררים תנמק את החלטותיה.

דיני ראיות

235. ועדת העררים לא תהיה קשורה בדיני ראיות אלא תנהג בחומר הראיות שלפניה לפי שיקול דעתה.

סמכויות ועדת העררים

236. (א) לועדת העררים יהיו כל הסמכויות שאפשר להעניקן לועדת חקירה לפי פקודת ועדות הקירה.

(ב) דנה ועדת העררים בערר לפי חוק זה, רשאית היא לאשר את ההחלטה שעליה הוגש הערר, לשנותה, לבטלה או להחזירה למי שנתנה לעיון שנית או לפעולה בהתאם להוראותיה.

(ג) לועדת העררים תהיה סמכות ייחודית לדון בענינים שבסמכותה לפי חוק זה.

ערעור לבית המשפט העליון

237. כל הרואה עצמו נפגע מהחלטה של ועדת העררים רשאי, תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו ההחלטה, לערער עליה לפני בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים.

ועדות שומה

238. (א) ועדת שומה תהא מורכבת מנציג מושב העובדים, נציג החבר המוצא ונציג התנועה המושבית שמושב העובדים חבר בה.

(ב) לא היה מושב העובדים חבר בתנועה מושבית, יהיה חבר ועדת השומה במקום נציג התנועה המושבית, מי שהסכימו עליו החבר המוצא ומושב העובדים, ואם לא הגיעו לידי הסכם תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבל אחד הצדדים הצעה בכתב מאת הצד השני לבוא לידי הסכם כאמור — יהיה לחבר ועדת השומה מי שהרשם מינהו לכך; הוא הדין אם ביקש על כך החבר המוצא בהודעה בכתב לרשם לא יאוחר משעת מינוי נציגו.

(ג) התנועה המושבית תמנה את נציגה בועדת שומה תוך חמישה עשר יום מיום שנתקבלה בקשה לכך ממושב העובדים או מהחבר המוצא, ואם לא עשתה כן, ימנה הרשם לפי בקשת מושב העובדים או החבר המוצא, נציג לועדת השומה במקום התנועה המושבית.

(ד) הרשם ימנה את נציגו בהתאם לסעיפים קטנים (ב) או (ג) מתוך רשימת מועמדים שקבע שר העבודה לאחר התייעצות עם שר המשפטים.

(ה) נציג התנועה המושבית, או נציג הרשם, שנתמנה לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), יהיה יושב ראש ועדת השומה.

(ו) מושב העובדים והחבר המוצא ימנו את נציגיהם לועדת שומה תוך חמישה עשר יום מיום דרישת אחד מהם, או מיום דרישת יושב ראש ועדת השומה, לפי המועד המוקדם יותר.

(ז) לא מינה מושב העובדים או החבר המוצא נציג לועדת השומה תוך המועד האמור בסעיף קטן (ו), ימנה הרשם נציג במקום מושב העובדים או החבר המוצא.

(ח) חדל חבר דרך קבע מלהשתתף בישיבות ועדת השומה, יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ז) על מינויו של חבר אחר במקומו.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

סמכויות ועדת שומה

239. (א) ועדת שומה רשאית להחליט ברוב דעות; היא תתן נימוקים להחלטתה ותמציא העתק ממנה למושב העובדים ולחבר המוצא.

(ב) לועדת שומה יהיו הסמכויות הנתונות לועדת העררים על פי סעיפים 235 ו־236 (א) ו־(ג).

תקנות בדבר סדרי דין

240. שר המשפטים, בהתייעצות עם שר העבודה, רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בועדת העררים, בועדות שומה ובערעור לפי סעיף 237, לרבות תקנות בדבר מקום מושב הועדות, חיוב הצדדים בהוצאות הדיון ובשכר טרחת עורך־דין, תשלומים מאוצר המדינה לחברי ועדות שומה ולחברי ועדת העררים שאינם שופטים ותשלום לעדים ולמומחים.

תקנות בדבר אגרות

241. שר המשפטים, בהסכמת שר העבודה, רשאי להתקין תקנות בדבר אגרות בקשר להליכים לפני ועדות שומה וועדת העררים; האגרות ישולמו לאוצר המדינה.

סימן ז': שונות

בעל או מחזיק של נכסים במושב עובדים

242. (א) מי שאינו חבר מושב העובדים לא יהיה בעל, חוכר או מחזיק של מקרקעין בתחום מושב העובדים — ואם הוקצו לו מקרקעין על פי כל דין לא יהיה רשאי למכור, להחכיר או למסור את ההחזקה בהם — אלא בהסכמת מושב העובדים ובתנאים שקבע; השר רשאי לקבוע בתקנות סייגים למסירת מקרקעין לפי סעיף קטן זה.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על —

(1) אדם שהוא בעל, חוכר או מחזיק במקרקעין בתחום המושב ערב תחילתו של חוק זה — לגבי אותם מקרקעין;

(2) המדינה, רשות הפיתוח, קרן קיימת לישראל, מוסד מיישב, מושב העובדים, תנועה מושבית שמושב העובדים חבר בה ותאגיד המספק שירותים ציבוריים למושב העובדים ואושר לענין זה על ידי השר.

(ג) ביקש אדם כאמור בפסקה (1) לסעיף קטן (ב) את הסכמת מושב העובדים להעברת זכויותיו במקרקעין לאדם אחר שאינו חבר המושב, והמושב סירב לתת את הסכמתו או התנה אותה בתנאים, זכאי הוא לקבל מהמושב תמורה בעד זכויותיו האמורות, בהתאם לסעיף 215, שיחול, בשינויים המחוייבים לפי הענין, כאילו היה חבר יוצא שהמושב סירב לקבל כחבר אדם אחר במקומו ללא טעם סביר.

(ד) המחזיק במקרקעין בתחום מושב עובדים בניגוד לאמור בסעיף קטן (א), דינו כמשיג גבול של מושב העובדים.

עיבוד משותף

243. אין מושב עובדים רשאי לחייב חבר להיזקק לעיבוד משותף בענף חקלאי כלשהו.

הקמת מפעלים

244. הקמת מפעלים כלשהם בתחום מושב עובדים על ידי חלק מחבריו טעונה הסכמה של האסיפה הכללית.

תכנון חקלאי

245. בכל עניני התכנון החקלאי ייצג מושב העובדים, באמצעות מינהלתו, את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים, לרבות תאגידים שהוקמו על פי דין לשם תכנון המשק החקלאי.

ערר על ההלטה בנוגע למימון מפעל משותף

246. (א) רשאי חבר לערור לפני מינהלת התנועה המושבית שהמושב חבר בה, או לפני הרשם אם מושב העובדים אינו חבר בתנועה מושבית —

(1) על כל החלטה של האסיפה הכללית המטילה עליו חובה להשתתף במימון של מפעל משותף;

הצעות, חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(2) על כל החלטה של האסיפה הכללית או המינהלה לפי סעיפים 244 ו־245 — תוך שלושים יום מיום ההחלטה כאמור.

(ב) בעררים המוגשים למינהלת תנועה מושבית לפי סעיף קטן (א) יהיו מחצית חבריה מנין חוקי, וסדרי הדיון והנוהל בהם, במידה שלא נקבעו בתקנות, ייקבעו בתקנון של התנועה המושבית.

(ג) החלטה בערר לפי סעיף קטן (א) נתונה לערר נוסף לפני ועדת העררים תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה שעוררים עליה.

(ד) הוגש ערר לפי סעיף זה, רשאים התנועה המושבית, הרשם או ועדת העררים, לפי הענין, להורות על עיכוב ביצוע ההחלטה שעוררים עליה כל עוד לא ניתנה החלטה סופית בערר כאמור, הכל בתנאים שימצאו לנכון.

הוראות חונה בתקנון של מושב עובדים

247. תקנון מושב עובדים יכלול הוראות על קיום אספקה לחברים, שיווק תוצרתם ועזרה הדדית ביניהם באמצעות מושב העובדים.

איסורים בתקנון של מושב עובדים

248. (א) יכול תקנון של מושב עובדים לכלול הוראות האוסרות על חבר לעשות אחת הפעולות המנויות להלן ללא היתר ממינהלת מושב העובדים, ואלה הן:

(1) למסור בשכר את השימוש במשק לחבר אחר של מושב העובדים שאיננו בן־זוג או בן־משפחה כאמור בסעיף 193 (א) (3);

(2) להשכיר את ציוד משקו — למעט ציוד משקי שנרכש בכספו של החבר — או להרשות את השימוש בו, לאדם שאיננו חבר במושב העובדים;

(3) להחזיק במשק חקלאי או בכל עסק אחר מחוץ לתחום מושב העובדים;

(4) להיות פעיל בעסק כלשהו מחוץ לתחום מושב העובדים או להיות בעל עסק כאמור.

(ב) חבר מושב עובדים שלא ניתן לו היתר לפעולה המנויה בסעיף קטן (א) רשאי לערור על כך לפני ועדת העררים תוך שלושים יום מיום החלטת המינהלה שעוררים עליה.

בקשה לביטול החלטה של האסיפה הכללית

249. (א) החלטה של אסיפה כללית של מושב עובדים שאין עליה ערר לפי הוראה אחרת של סימן זה, רשאים חבר מושב העובדים, הרשם או אגודה מרכזית שמושב העובדים חבר בה לבקש מאת ועדת העררים את ביטולה על יסוד אחד הנימוקים האלה:

(1) ההחלטה היא לא־חוקית;

(2) ההחלטה נתקבלה שלא כהלכה או בדרך שיש בה משום עיוות דין;

(3) ההחלטה נוגדת את תקנון האגודה.

(ב) ועדת העררים לא תיזקק לבקשה לפי סעיף זה שלא הוגשה תוך שלושה חדשים לאחר שנתקבלה ההחלטה שעליה עוררים, אלא אם ראתה שמן הצדק להיזקק לבקשה על אף האיחור בהגשתה; ואולם לגבי הרשם יתחיל הזמן האמור להגשת הבקשה מיום שקיבל העתק ההחלטה, ולגבי אגודה מרכזית — מיום שנודע לה על קבלת ההחלטה.

(ג) בקשה לביטול ההחלטה של אסיפה כללית לפי סעיף זה אין בה כדי לעכב את ביצוע ההחלטה, אלא אם ועדת העררים החליטה על דרך אחרת, ובתנאים שראתה.

(ד) הוראות סעיף זה באות להוסיף על כל הוראה שבסימן זה בדבר זכות ערר ולא לגרוע ממנה.

עובד ציבור במושב

250. (א) עובד ציבור במושב לא יחוייב במסים ובתשלומים אחרים למושב העובדים שעילתם בעלות במשק במושב אלא אם הוא בעל משק בו.

(ב) מושב עובדים רשאי לקבוע בתקנון, שעובדי ציבור במושב לא ישתתפו בהצבעות בענינים חקלאיים פלונים.

(ג) שום דבר האמור בסימן זה לא יתפרש כאילו הוא נותן למושב עובדים סמכות לקבוע זכויות וחובות של עובד ציבור במושב, שאינן מתיישבות עם תנאי העבודה שלפיהם הוא מועסק, בין שהתנאים נקבעו בחוזה עבודה, בהסכם קיבוצי או בנוהג ובין שנקבעו באופן אחר.

(ד) הוראות סעיף 173 לא יחולו על סכסוך בין מושב עובדים לבין עובד ציבור במושב, שבמהותו הוא סכסוך בין עובד למעביד, אלא אם הסכים לכך עובד הציבור במושב במיוחד.

משאל

251. (א) משאל ייערך בדרך של הצבעה חשאית בקלפי וזכאים להשתתף בו כל חברי מושב העובדים.

(ב) תקנון של מושב עובדים יכלול הוראות בדבר סדרים ונוהל בעריכת משאל, במידה שלא נקבעו בתקנות.

(ג) על אף האמור בסעיף 74, תהא כל החלטה המתקבלת במשאל מחייבת את מושב העובדים, מוסדותיו וחבריו.

(ד) לא ייערך משאל אלא במקרים שנקבעו בפרק זה.

החלטה בדבר אי־תחולת הוראות פרק זה

252. (א) אגודה שהוראות פרק זה חלות עליה רשאית להחליט, ברוב של כלל החברים שנתקבל בשני משאלים, שריווח הזמן ביניהם לא פחת מששה חדשים, כי הוראות פרק זה לא יחולו עליה, ומשהחליטה כך לא יחולו עליה ההוראות.

(ב) הרשות להחליט כאמור בסעיף קטן (א) נתונה לאגודה תוך שנה מיום תחולת חוק זה עליה או מיום רישומה, הכל לפי התאריך המאוחר יותר, ואם לא החליטה כך תוך השנה האמורה לא תהא רשאית להחליט על כך לפני שעברו עשר שנים מהיום האמור; נערכו משאלים לפי סעיף קטן (א) והחלטה כאמור לא נתקבלה, לא ייערך עוד משאל בענין זה לפני שעברו עשר שנים מיום המשאל האחרון באותו ענין.

(ג) על אף האמור בסעיף 40 הוראה בתקנון אגודה המחילה עליה הוראות פרק זה, כאמור בהגדרת מושב עובדים שבסעיף 188, אינה ניתנת לשינוי או לביטול אלא לפי סעיף זה.

(ד) אגודה שהוראות פרק זה אינן חלות עליה, לא תסווג כמושב עובדים ולא תיקרא בשם זה.

חבר נלווה במושב עובדים

253. חבר נלווה במושב עובדים לא ישתתף בקבלת החלטה במשאל כאמור בסעיף 252 או בהחלטה בדבר השתייכות לתנועה מושבית.

הוראות מעבר

254. (א) אגודה שערב תחילתו של חוק זה היתה רשומה לפי פקודת האגודות השיתופיות[13] וסווגה לפי אותה פקודה כמושב עובדים והיא חברה בארגון של מושבי עובדים — יחולו עליה הוראות פרק זה, כאילו נקבעה הוראה על כך בתקנונה, מיום שארגון מושבי העובדים האמור מסר לרשם הודעה בכתב על הסכמתו שהוראות פרק זה יחולו על מושבי העובדים החברים בו, ובלבד שההודעה האמורה נמסרה תוך ששה חדשים מיום תחילתו של חוק זה.

(ב) נמסרה לרשם הודעה מאת ארגון מושבי עובדים כאמור בסעיף קטן (א), יפרסם הרשם הודעה על כך ברשומות, ויכלול בהודעה רשימה של מושבי עובדים שהוראות פרק זה יחולו עליהם מכוח הודעת ארגון מושבי העובדים כאמור.

---

13 חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ד, עמ' 336.

(ג) טענו אגודה, ששמה נכלל ברשימה האמורה בסעיף קטן (ב), או חבר בה, שהיא אינה חברה בארגון מושבי העובדים הנוגע בדבר, או טען ארגון מושבי עובדים שאגודה פלונית שלא נכללה ברשימה כאמור צריכה להיכלל בה, תכריע בדבר ועדת העררים, ובלבד שהוגשה לה בקשה לכך מטעם האגודה, החבר או ארגון מושבי העובדים כאמור תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות.

פרק ט"ו: המושב השיתופי

הגדרת מושב שיתופי

255. (א) בפרק זה, "מושב שיתופי" — אגודה להתיישבות שהיא ישוב נפרד המאורגן על יסודות בעלות הכלל על הקנין היצרני והציבורי, עבודה עצמית, שיתוף בכל שטחי הייצור והחינוך ושוויון בצריכה.

(ב) מותר שיהיו למושב שיתופי, בנוסף ליסודות האמורים בסעיף קטן (א), גם יסודות של אורח חיים.

תחולת סעיפים מסויימים על מושב שיתופי

256. (א) לא יחולו על מושב שיתופי הוראות סעיפים 56, 80 (א) (1) ו־(2) ו־99 עד 101.

(ב) הוראות סעיפים 178 ו־180 עד 182 יחולו גם על מושב שיתופי, בתיאומים הדרושים לפי הענין.

מושב שיתופי בתנועה מושבית

257. (א) מושב שיתופי רשאי להיות חבר בתנועה מושבית, על אף האמור בהגדרת תנועה מושבית שבסעיף 188.

(ב) מושב שיתופי שהוא חבר בתנועה מושבית, יחולו עליו ההוראות הכלולות בפסקאות (1) עד (3) לסעיף 217.

פרק ט"ז: הכפר השיתופי

הגדרה

258. בפרק זה, "כפר שיתופי" — אגודה חקלאית בישוב כפרי, שמטרותיה העיקריות הן לארגן ולסדר את התיישבות חבריה כאכרים המחזיקים ברכוש פרטי ומקיימים שיתוף באספקה, בשיווק ובשירותים חקלאיים אחרים, ושהוראות פרק זה חלות עליה על פי תקנונה, ובלבד שחבריה הם בעלי 75% לפחות מהמשקים החקלאיים שבאותו ישוב.

יסודות אורח חיים

259. כפר שיתופי שנרשם לאחר תחילתו של חוק זה רשאי, בשעת ייסודו, לקבוע בתקנונו יסודות של אורח חיים.

ייחוד האגודה

260. יישוב, כפי שנקבע מכוח פקודת המועצות המקומיות, שיש בתחומו כפר שיתופי (להלן — תחום הכפר השיתופי), לא תירשם בו אגודה שמטרותיה דומות בעיקרן למטרות הכפר השיתופי אלא בהסכמת הכפר השיתופי.

סגולות לחברות

261. (א) לא יהיה אדם חבר בכפר שיתופי אלא אם הוא מחזיק כדין, בעצמו או יחד עם אחרים, במשק חקלאי בתחום הכפר השיתופי, בתור בעל, חוכר או חוכר משנה, או כבר־רשות של מוסד מיישב שניתנה לתקופה בלתי קצובה או לפחות לשנה, וגר דרך קבע בתחום הכפר השיתופי.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות פרק ד' ולא לגרוע מהן, אולם סעיף 52 (א) (1) לא יחול על כפר שיתופי.

(ג) מי שערב תחולתו של חוק זה על כפר שיתופי פלוני היה חבר באגודה שהיתה לכפר שיתופי על פי פרק זה, יכול שיהיה חבר בכפר השיתופי אף אם לא התקיימו בו התנאים האמורים בסעיף קטן (א), אך בכפוף לסעיף 262 (2).

הוצאת חבר

262. מותר להפסיק את חברותו של חבר בכפר שיתופי מחמת אחד מאלה:

(1) חדלה להתקיים בו אחת מסגולות החברות האמורות בסעיף 261;

(2) הוא חבר באגודה מכוח סעיף 261 (ג) ולא נתקיימו בו סגולות החברות כאמור בסעיף 261 (א) בתום שנה לאחר תחילתו של חוק זה;

(3) הוא זונח דרך קבע את עיבוד משקו ללא סיבה מספקת לכך;

(4) הוא נוהג להפר את השלום בתחום הכפר השיתופי על ידי אלימות או איומים במעשי אלימות, לאחר שהורשע בדין, לאחר תחילתו של חוק זה, על עבירת אלימות או איומים באלימות שנעברה בתחום הכפר השיתופי;

(5) הוא נוהג להפר חובה, שלפי הוראות התקנון של הכפר השיתופי שאושרו בהחלטה של האסיפה הכללית ברוב של שני שלישים מכלל חברי הכפר השיתופי ועל ידי השר, הפרתה היא עילה להפסקת חברות, או חובה בענין יסודות אורח חיים, שאינה טעונה אישור של השר.

אי־תחולה

263. האמור בסעיף 262 לא ישמש עילה להוצאת חבר מכפר שיתופי בשל השקפותיו או השתייכותו המפלגתית, או אם אין באפשרותו לעבד את המשק מחמת גילו או מחמת מחלה.

הליכי הוצאת חבר מכפר שיתופי

264. (א) לא יוצא חבר מכפר שיתופי אלא אם הוסיפה להתקיים עילה להוצאתו כאמור בסעיף 262, לאחר שניתנה לו על כך התראה ששה חדשים מראש מאת המינהלה, ונתקבלה החלטה מיוחדת על הוצאתו מהכפר השיתופי באסיפה כללית של הכפר השיתופי, שנתקיימה לאחר תום ששת החדשים כאמור.

(ב) חבר כפר שיתופי הרואה עצמו נפגע מהחלטת האסיפה הכללית של כפר שיתופי על פי סעיף קטן (א) רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי תוך שלושים יום מהיום שבו נמסרה לו הודעה בכתב על ההחלטה האמורה.

מטירת חזקה בקרקע החקלאית

265. (א) חבר כפר שיתופי המחזיק בתחום הכפר השיתופי במקרקעין כחוכר, כחוכר משנה או כבר־רשות, לא יעביר את זכויותיו ולא ימסור את השימוש או החזקה במקרקעין אלא אם ניתנה לכך הסכמת מינהלת הכפר השיתופי, אולם האמור בסעיף קטן זה אין בו כדי למנוע תפיסת חזקה במקרקעין כאמור על ידי מי שהם הוקנו לו על פי כל דין אחר.

(ב) כפר שיתופי יקבע בתקנונו כללים, לרבות הליכי ערר להנחת דעתו של הרשם, שלפיהם תינתן ההסכמה לפי סעיף קטן (א).

(ג) המחזיק במקרקעין בניגוד לאמור בסעיף קטן (א), דינו כמשיג גבול של הכפר השיתופי.

(ד) אין בהסכמה לפי סעיף זה כדי לפטור את המעביר מחובתו לקבל כל הסכמה להעברה שהוא חייב בה על פי דין או על פי הסכם.

תפיסת מקרקעין שהוזנחו

266. (א) מותר לכפר שיתופי לקבוע בתקנונו הוראות בדבר תפיסת חזקה על ידי הכפר השיתופי או מטעמו במקרקעין שהוזנה עיבודם או שהחזקה בהם או הזכויות בהם נמסרו או הועברו בניגוד לסעיף 265, בדבר תקופת החזקה ובדבר תשלום תמורה מתאימה בעד השימוש במקרקעין על ידי הכפר השיתופי או מטעמו, שדרכי חישובה ייקבעו בתקנון להנחת דעתו של הרשם.

(ב) כוחן של ההוראות האמורות בסעיף קטן (א) יפה על אף כל הוראה אחרת שבהסכם, ובלבד שמינהלת הכפר השיתופי תודיע לבעל המקרקעין על כוונתה להחזיק בהם.

הצעות חוק 828, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

שירותים משותפים

267. תקנון הכפר השיתופי יכלול הוראות על קיום אספקה לחברים ושיווק תוצרתם באמצעות הכפר השיתופי.

תכנון חקלאי

268. (א) בכל עניני התכנון החקלאי ייצג הכפר השיתופי, באמצעות מינהלתו, את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים, לרבות תאגידים שהוקמו על פי דין למטרות תכנון המשק החקלאי.

(ב) מכסות הייצור, אמצעי הייצור וזכויות השיווק הניתנים על פי כל דין לאגודה או לחבריה יינתנו לכפר השיתופי בשבילו ובשביל חבריו.

חלק ג': סוגי אגודות מיוחדים

פרק י"ז: בריתות פיקוח וסיוע

החלטה בדבר רישום ברית פיקוח או ברית סיוע

269. (א) לא יחליט הרשם לרשום, או לסרב לרשום, ברית פיקוח או ברית סיוע, אלא לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

(ב) הרשם רשאי לסרב לרשום ברית פיקוח או ברית סיוע, אם לדעתו אין בתקנונה הוראות כדי להבטיח את אי־תלותה בחבריה בכל הנוגע לביצוע תפקידיה.

איסור עשיית עסקאות

270. לא תעשה ברית פיקוח עסקאות עם אגודה החברה בה, חוץ מהספקת ספרות על האיגוד השיתופי, פנקסים, ספרי חשבון, טפסים וציוד משרדי.

איסורים על חברות

271. (א) ברית פיקוח פסולה לחברות בברית פיקוח אחרת, וברית סיוע — לחברות בברית סיוע אחרת; אולם יכולה ברית פיקוח להיות חברה באגודה של בריתות פיקוח, ובברית סיוע — באגודה של בריתות סיוע.

(ב) ברית פיקוח פסולה לחברות באגודה שהיא חברה באותה ברית פיקוח.

יציאה מברית פיקוח

272. אגודה שהיא חברה בברית פיקוח רשאית לצאת מברית הפיקוח, על פי החלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם, זולת אם יש בתקנונה הוראה המחייבת אותה להיות חברה באותה ברית פיקוח.

סמכות ברית פיקוח לגבי אגודה חברה בברית סיוע

273. (א) לגבי אגודה שהיא חברה בברית פיקוח וגם בברית סיוע, תעסוק ברית הפיקוח רק בביקורת החשבונות של האגודה האמורה ובפיקוח עליהם.

(ב) לגבי אגודה שהיא חברה בברית סיוע, בין שהיא חברה גם בברית פיקוח ובין שאינה כן, מקום שנאמר בסעיפים 40 (ג), 86 (ו), 96 (ד), 152(2), 153, 160(2) ו־161 "ברית פיקוח" קרי "ברית סיוע".

פרק י"ח: אגודות מיוחדות

אגודה מיוחדת

274. (א) אגודה מיוחדת היא אגודה שמטרותיה הן כמטרות אגודה ראשונית ואגודה מרכזית כאחד ונתקיימו בה תנאים מיוחדים שנקבעו לכך בתקנות וסווגה לפי סעיף 28 כאגודה מיוחדת.

(ב) השר רשאי להרשות לאגודה מיוחדת לקבוע בתקנונה מטרות נוספות על המטרות האמורות בפרק א', אם הן עשויות לדעתו להיות לתועלת לתנועת האיגוד השיתופי או לציבור בכללותו.

(ג) אגודה מיוחדת דינה כאגודה ראשונית, אולם לענין סעיפים 78 (א), 80 (ב) ו־84 (ב) דינה כאגודה מרכזית.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

אי־תחולה והגבלת סמכויות הרשם

275. (א) על אף האמור בסעיף 47 (ב) אין צורך בהסכמת הרשם לקבלת תאגיד שאינו אגודה כחבר באגודה מיוחדת.

(ב) הרשם לא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיפים 77, 78 (ב) ו־96 (א) לגבי אגודה מיוחדת, אלא באישור השר שניתן לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

הוראת מעבר

276. אגודה שהיתה רשומה ערב תחילתו של חוק זה לפי פקודת האגודות השיתופיות ונת־קיימו בה לדעת הרשם התנאים האמורים בסעיף 274 (א), תסווג כאגודה מיוחדת.

פרק י"ט: אגודות לאשראי

הגדרה

277. בפרק זה, "אגודה לאשראי" — אגודה שמטרתה העיקרית היא מתן אשראי לחבריה.

חברות

278. (א) תאגיד שאינו אגודה יכול להתקבל כחבר באגודה לאשראי ללא צורך בהסכמתו של הרשם.

(ב) אגודה לאשראי לא תהיה חברה באגודה ראשונית לאשראי אחרת.

עובדי אגודה לאשראי

279. (א) חברי אגודה לאשראי המועסקים בה כעובדים, לרבות מנהל האגודה, לא תהיה להם זכות הצבעה באסיפה הכללית של האגודה.

(ב) חבר אגודה לאשראי המועסק בה כעובד, שנבחר למינהלה, למועצה או לועדת הביקורת של האגודה — יחדל להיות עובד בה מאותה שעה.

תקופת כהונתו של חבר המינהלה

280. (א) תקופת כהונתם של חברי מינהלת אגודה לאשראי תהא שלוש שנים מיום היבחרם אלא שבשנתיים הראשונות תהיה תקופת כהונתם של שליש מחברי המינהלה שנה אחת ושל שליש — שנתיים, כפי שייקבע בגורל בשעת הבחירה.

(ב) בקביעת שליש כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב שבר של יחידה כיחידה.

(ג) חבר מינהלה שתקופת כהונתו תמה אפשר לבחור בו שנית, אולם לא יותר מפעמיים ברציפות.

מועצה

281. (א) בכל אגודה לאשראי תהא מועצה וסמכויותיה יהיו כאמור בסעיף 103 (ג), יהא מספר חבריה אשר יהא.

(ב) הוראות סעיף 280 יחולו גם על חברי מועצת אגודה לאשראי.

מנהל

282. אגודה לאשראי חייבת למנות מנהל לאגודה; תמנה אותו מינהלת האגודה לאחר התייעצות במועצת האגודה.

פסולים למינוי כמנהל

283. (א) לא יתמנה מנהל אגודה לאשראי מי שפסול על פי סעיף 92 להיבחר למינהלה של אגודה, וכן בן־זוגו, בנו ובתו ובן־זוגם, אחיו, אחותו, הורהו או הורה בן־זוגו או שותפו של חבר המינהלה, המועצה או ועדת הביקורת של האגודה.

(ב) הפועל כמנהל אגודה לאשראי והוא פסול לכך לפי סעיף קטן (א), מעשיו כמנהל האגודה לא יהיו בטלים בשל כך בלבד, אלא אם נעשו אחרי שפסלותו נקבעה בפסק דין של בית משפט.

(ג) אגודה לאשראי חייבת להודיע בכתב לרשם, תוך חמישה עשר יום, על מינוי מנהל, פקיעת כהונתו וקביעת פסלותו בפסק דין של בית משפט.

הפסקת כהונתו של מנהל על ידי ברית הפיקוח או הרשם

284. היתה אגודה לאשראי חברה בברית פיקוח, וברית הפיקוח מצאה שמנהל האגודה אינו ראוי לתפקידו, רשאית ברית הפיקוח, באישור הרשם, להפסיק את כהונתו; באגודה שאינה חברה בברית פיקוח, רשאי לעשות כן הרשם.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

איסור על מנהל לקבל אשראי

285. מנהל אגודה לאשראי לא יקבל, בכל דרך שהיא, אשראי באגודה שבה הוא מכהן.

מקסימום האשראי לחבר

286. (א) אגודה לאשראי חייבת להחליט מדי פעם בפעם, ולא פחות מאחת לשנה, על מקסימום האשראי לחבר.

(ב) ההחלטה האמורה בסעיף קטן (א) טעונה אישור של ברית הפיקוח שהאגודה לאשראי הברה בה, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח — אישור הרשם.

(ג) אגודה לאשראי אינה רשאית לתת אשראי העולה על המקסימום האמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) אלא בהסכמה תחילה בכתב מאת ברית הפיקוח שהאגודה לאשראי חברה בה, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח — בהסכמת הרשם.

הוראות בנוגע למתן ערבויות

287. ברית פיקוח רשאית לקבוע, לגבי אגודה לאשראי שהיא חברה באותה ברית פיקוח, הוראות בנוגע למתן ערבות של אותה אגודה לחובו של אחר, ובאגודה לאשראי שאינה חברה בברית פיקוח, רשאי לעשות כן הרשם, הכל בכפוף לסעיף 113.

הצגת עותק המאזן

288. אגודה לאשראי חייבת להציג במקום בולט לעין, בכל משרד וסניף שלה, עותק של מאזנה המבוקר האחרון.

שמירת דינים

289. האמור בפרק זה אין בו כדי לגרוע מהוראות כל חיקוק אחר הדן בבנקאות או בעסקי אשראי.

הוראת מעבר

290. חבר מינהלה או מועצה של אגודה לאשראי שכיהן ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו נבחר מחדש לשלוש שנים מיום האסיפה הכללית השנתית שנתקיימה לאחרונה לפני תחילתו של חוק זה.

פרק כ': קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולחסכון

הגדרות

291. בפרק זה —

"קופת תגמולים" — אגודה שעיקר מטרתה לצבור ולנהל למען חבריה קרן תגמולים, קרן פנסיה, קרן פיצויים, קרן חופשה או קרן כיוצא באלה;

"אגודה לעזרה הדדית ולחסכון" — אגודה שחבריה הם כולם או מקצתם עובדים שכירים ועיקר מטרתה לפתח פעולות הסכון בין חבריה, לסייע להם ולתת להם הלוואות מכספי פקדונות שהופקדו לצורך זה באגודה על ידי אנשים ומוסדות שונים.

אי־תחולת הוראות

292. הוראות סעיפים 5 ו־56 לא יחולו על קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית וחסכון.

מינוי נהנה

293. (א) חבר קופת תגמולים או אגודה לעזרה הדדית ולחסכון רשאי, לפי הוראות התקנון, למנות בכתב נהנה, אשר במות החבר ישולמו לו כל הכספים, העומדים אותה שעה לזכות החבר שמת או שהאגודה חייבת בתשלומם עקב מותו.

(ב) מינוי נהנה יירשם בפנקס החברים של האגודה וייחתם בידי החבר.

(ג) בקופת תגמולים כוחו של מינוי נהנה יפה על אף האמור בכל דין בעניני ירושה, וכל סכום המשתלם על פיו לא יראו אותו כחלק מהעזבון.

(ד) באגודה לעזרה הדדית ולחסכון רואים מינוי נהנה כצוואה לטובת הנהנה.

(ה) מינוי נהנה ניתן לביטול או לשינוי בהודעה בכתב לקופת התגמולים או לאגודה לעזרה הדדית ולחסכון, או בצוואה, הכל לפי הענין ובהתאם לתקנון.

מועדי התשלום

294. השר רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר מועדי התשלום של הכספים האמורים בסעיף 293 ובדבר הגדלת התשלום עקב פיגור בו.

אי־תחולה

295. הוראות חוק זה בנוגע לקרן שמורה לא יחולו על קופת תגמולים.

פרק כ"א: אגודות שיכון

הגדרה

296. בפרק זה, "אגודת שיכון" — אגודה שעיקר מטרתה להקים ולקיים שכונות מגורים ומבני שיכון לחבריה, או לספק שירותים למשתכנים בשכונות מגורים ומבני שיכון.

העברת זכויות

297. (א) חבר באגודת שיכון רשאי, לפי הוראות התקנון, להעביר את מניית־החבר שלו ואת יתר זכויותיו כחבר באגודה.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אינו גורע מהוראות חוזה בדבר העברת הזכויות ביחידת הדיור של החבר באגודת השיכון.

אי־תחולה

298. סעיף 5 לא יחול על אגודת שיכון.

חובותיו של מי שחברותו פקעה

299. בתקנון של אגודת שיכון מותר להטיל על אדם, שחברותו באגודה פקעה, חובות כלפי האגודה ואחריות להתחייבויות האגודה בפרק הזמן שמפקיעת חברותו ועד לכניסת חבר אחר במקומו.

חלק ד': חדילתה של אגודה

פרק כ"ב: פירוק

צו פירוק

300. הרשם רשאי לצוות על פירוק אגודה — אם ביזמתו ואם על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, האגודה עצמה, חבר בה, נושה שלה, או ברית פיקוח או ברית סיוע שהאגודה חברה בהן — באחת מנסיבות אלה:

(1) האגודה החליטה על פירוקה מרצון;

(2) הרשם ראה, על פי ממצאי תסקיר כאמור בסעיף 137, שמן הראוי לפרק את האגודה משום —

(א) שלא פרעה או עשויה שלא לפרוע חוב, או שלא קיימה או עשויה שלא לקיים התחייבות, או שלנוכח מצבה הכספי טובת נושיה או חבריה מחייבת שתפורק;

(ב) שהיא, מינהלתה או רשות מרשויותיה לא קיימה חובה או עברה על איסור על פי חוק זה או התקנות לפיו;

(ג) שמספר חבריה קטן מהמספר המינימלי הדרוש לרישום אגודה מסוגה, ואין הוא רואה טעם להתיר לה להמשיך בפעולותיה;

(ד) שמן הצדק לפרק אותה.

החלטה על פירוק מרצון

301. החלטת האגודה על פירוקה מרצון תתקבל בדרך של החלטה מיוחדת ובכפוף להוראות תקנונה בענין זה.

מינוי מפרק בפירוק על ידי הרשם

302. נתן הרשם צו פירוק לפי סעיף 300, ימנה אדם שיהיה מפרק האגודה, ויפרסם ברשומות הודעה בדבר פירוק האגודה, מינוי המפרק ומענו.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

ערעור

303. (א) כל הרשאי לבקש צו פירוק לפי סעיף 300, רשאי לערער על צו פירוק לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום שנתפרסמה ברשומות ההודעה האמורה בסעיף 302.

(ב) דחה הרשם בקשה לצוות על פירוק אגודה, רשאי המבקש לערער על כך לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום מתן החלטת הרשם אם ניתנה בפניו או מיום קבלת החלטת הרשם בכתב אם ניתנה שלא בפניו.

סייג לביטול החלטת הרשם

304. לא יבטל בית המשפט את החלטת הרשם שעליה מערערים על פי סעיף 303 (ב) אם קבע הרשם, בין באותה החלטה ובין בהודעה לבית המשפט, שיש יסוד להניח כי תוך תקופה של שנה, או תקופה ארוכה יותר שהיא סבירה לדעת בית המשפט, תוסר העילה לבקשת הפירוק.

שיקולי בית המשפט

305. בדונו בערעור על פי סעיפים 303 ו־335 (ג), יתחשב בית המשפט באופי המיוחד של אגודה שיתופית ובעקרונות תנועת האיגוד השיתופי.

מינוי מפרק בפירוק על ידי בית המשפט

306. ציווה בית המשפט בערעור לפי סעיף 303 (ב) על פירוק אגודה, ואין על פסק הדין ערעור עוד, ימנה לה הרשם מפרק לאחר שיימסר לו עותק מאומת של פסק הדין, ויפרסם ברשומות הודעה בדבר פירוק האגודה, מינוי המפרק ומענו.

ביטול צו פירוק

307. ביטל בית המשפט בערעור לפי סעיף 303 (א) את צו הפירוק ואין על פסק הדין ערעור עוד, יפרסם הרשם הודעה על כך ברשומות לאחר שיימסר לו עותק מאומת של פסק הדין ומיום הפרסום ייחשב הפירוק כמבוטל.

תחילת הפירוק

308. תחילתו של פירוק אגודה על ידי הרשם היא מיום מתן צו הפירוק, ושל פירוק על ידי בית המשפט — מיום מינוי המפרק לפי סעיף 306.

מינוי מפרקים יחד

309. מינה הרשם יותר מאדם אחד להיות מפרקים, יחולו על כל אחד מהם כל החובות המוטלות על מפרק, והסמכויות הנתונות למפרק יהיו לכולם יחד, זולת אם הורה הרשם על דרך אחרת.

מינוי מפרק נוסף

310. הרשם רשאי למנות בכל עת מפרק נוסף למפרק קיים.

שחרור מפרק

311. הרשם רשאי לשחרר מפרק מכהונתו, ואין מפרק חדל לשמש בתפקידו אלא בשחרור כאמור; שחרר הרשם מפרק — רשאי הוא למנות מפרק אחר במקומו.

חובת פרסום

312. על כל שינוי כאמור בסעיפים 310 ו־311 יפרסם הרשם הודעה ברשומות.

מפרק ששוחרר מכהונתו

313. שוחרר מפרק מכהונתו, ימסור לרשם או למי שהרשם הורה עליו, במועד ובדרך שהורה הרשם —

(1) פרטים מדוייקים ומלאים על הפעולות שביצע בפירוק האגודה;

(2) את כל הנכסים והמסמכים שהגיעו לידיו תוך פירוק האגודה ובקשר לפירוק.

דו"ח לרשם

314. המפרק ימסור לרשם, לפי דרישתו, דין וחשבון ופרטים מלאים ומדוייקים על פעולותיו ועל מצב הפירוק, ודרישה כאמור יכול שתהיה למסירה חד־פעמית או במועדים שנקבעו בדרישה.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

מסירת ידיעות למפרק

315. (א) תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות על פירוק אגודה, תמסור מינהלת האגודה למפרק דין וחשבון על מצב עסקי האגודה ובו כל הפרטים שנקבעו בתקנות, ואת כל הפנקסים וספרי החשבונות של האגודה, המאזנים, פנקס החברים וכל מסמך אחר שנקבע בתקנות; וחייבת היא למסור למפרק מפעם לפעם, לפי דרישתו ותוך המועד שקבע ושלא יפחת מארבעה עשר יום, ידיעות והסברים נוספים, וכל מסמך שדרש, לגבי עסקי האגודה, רכושה וכל ענין אחר הקשור לדעת המפרק לפירוק האגודה.

(ב) לא יהיה אדם חייב למסור למפרק על פי סעיף זה ידיעה שיש בה כדי להפלילו.

תביעות נושים והוכחות

316. (א) כל נושה של האגודה יגיש בכתב למפרק, תוך ששים יום מתאריך פרסום ההודעה על פירוק האגודה, את תביעתו ואת הראיות לביסוסה; המפרק רשאי אם ראה צורך בכך, לתת לנושה, לפי בקשתו, ארכה נוספת למטרה זו.

(ב) כל התביעות מן האגודה הרשומות בספרים ובפנקסי החשבונות שלה יראו כאילו הוגשו למפרק לפי סעיף קטן (א).

(ג) הגיש נושה את תביעתו לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) לא תהא לו זכות להיפרע מנכסים שחולקו לנושים לפי סעיף 325, או לחברים לפי סעיף 326, לפני תאריך הגשת תביעתו למפרק.

(ה) רשאי המפרק, לקבוע מועד מסויים שאחריו לא יקבל עוד שום תביעה נוספת; מועד זה לא יקדם משישים יום לאחר פרסום הודעה על כך ברשומות ובשני עתונים יומיים המופיעים בישראל, הכל לפי הפרסום המאוחר יותר.

הפסקת הליכים

317. מיום פרסום ההודעה ברשומות על פירוק אגודה וכל עוד לא בוטל הפירוק או עוכב לפי הוראות פרק זה, לא תיזקק רשות שיפוטית לתובענה בענין אזרחי נגד האגודה בשל עילה שנוצרה לפני תחילת הפירוק, וזאת אף אם העילה נמשכת לאחר מתן צו הפירוק, ואם היתה תובענה כאמור תלויה ועומדת לפני רשות שיפוטית, יופסקו כל ההליכים בה; "רשות שיפוטית", לענין סעיף זה — בית משפט, בית דין, ראש ההוצאה לפועל, בורר וכל רשות אחרת המוסמכת על פי דין לקיים הליכים משפטיים בסכסוך שהאגודה צד להם.

פקיעת סמכויות

318. (א) מיום תחילת הפירוק וכל עוד לא בוטל או עוכב פירוק האגודה לפי הוראות פרק זה, יפקעו סמכויות המינהלה ויתר רשויות האגודה והמפרק יבוא במקומן לכל דבר; ואולם כל פעולה של המינהלה או של רשות אחרת של האגודה שנעשתה לפני פרסום ההודעה ברשומות בדבר פירוק האגודה, לגבי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שניתן צו פירוק לגבי האגודה, תהיה בת־תוקף על אף האמור בסעיף קטן זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי המפרק לאשר פעולה של המינהלה או רשות אחרת של האגודה אם ראה שהדבר דרוש לביצוע הפירוק.

תפיסת נכסים על ידי המפרק

319. המפרק זכאי לתפוס ולקבל לידיו כל נכס של האגודה או שלאגודה הזכות להחזיק בו.

דרישה למסירת נכסים

320. דרש המפרק מאדם פלוני למסור לו כל נכס המוחזק בידיו ולאגודה הזכות לקבלו — חייב אותו אדם למסור לידי המפרק את הנכס האמור במועד ובדרך שקבע המפרק, ואם היתה זכותה של האגודה להחזיק בנכס במשותף עם אותו אדם, חייב הוא לאפשר למפרק את ההחזקה המשותפת.

עשיה בנכסים

321. המפרק רשאי לעשות בנכסי האגודה כפי שייראה לו דרוש לשם ביצוע הפירוק, ובין היתר רשאי הוא להמשיך בקיומם וניהולם של עסקי האגודה או לחסלם, להחזיק בנכסיה

או למסור את ההחזקה בהם, למכרם, להשכירם או לתת בהם טובת הנאה, להטיל על האגודה חובות וליצור לה זכויות, הכל במידה, בדרך ובמועד שיירשו לו מועילים ביותר לביצוע הפירוק.

ייצוג האגודה

322. המפרק רשאי להופיע בכל הליך משפטי בשם האגודה, למנות עורך דין או מורשה אחר לייצגו ולשלם שכרם והוצאותיהם מתוך נכסי האגודה.

גביית חובות מחברים

323. המפרק יקבע את החובות המגיעים לאגודה מחברים, מחברים־לשעבר או מעזבונותיהם, לרבות הסכומים המגיעים מכוח סעיפים 70, 71 ו־72, ויצווה על פרעונם.

ההלטה בתביעות

324. המפרק ידון ויחליט בכל תביעה נגד האגודה שהוגשה לו על פי סעיף 316, ובלבד שלא יקבע ריבית אלא עד ליום תחילת הפירוק.

פרעון חובות האגודה

325. המפרק יפרע מתוך נכסי האגודה את חובותיה, כולם או מקצתם, כפי שיקבע, בכפוף לשעבודים שנרשמו מכוח הוראת סעיף 141 ולזכויות הקדימה של החובות; נשארה יתרה לאחר תשלום כל החובות, רשאי המפרק לשלם ריבית על החובות בעד התקופה שלאחר תחילת הפירוק, בשיעור שיקבע, ובלבד שלא ישלם ריבית אלא במקום שהיתה משתלמת אילולא הפירוק ולא יקבע שיעור העולה על השיעור שהיה משתלם אילולא הפירוק.

חלוקת יתרת נכסי האגודה

326. יתרה שנשארה לאחר פרעון חובות האגודה ותשלום הוצאות הפירוק ושכר המפרק, יעשה בה המפרק לפי תקנון האגודה, ובאין הוראות בתקנון — יחלקה בין חברי האגודה בדרך ובשיעורים שיקבע, ובלבד שנכסים המיועדים למטרות ציבוריות יהא רשאי למסור, בתנאים שיקבע, למי שייראה לו מתאים לקיום אותן מטרות, וזאת אף בסטיה מהוראות התקנון.

תקופת ביניים

327. על אף האמור בסעיף 308 לא יחולו סעיפים 321, למעט המשך קיומם וניהולם של עסקי האגודה, ו־323 עד 326 בתקופה שמיום תחילת הפירוק ועד תום המועד להגשת ערעור על פי סעיף 303 (א), ואם הוגש ערעור — עד יום מתן פסק דין שאין עליו ערעור עוד.

שכר המפרק

328. (א) הרשם יקבע את שכר המפרק ורשאי הוא לאשר תשלומי ביניים על חשבון השכר.

(ב) פעלו כמפרקים יותר מאדם אחד, יקבע הרשם חלקו של כל אחד מהם בשכר.

דין הוצאות הפירוק ושכר המפרק

329. הוצאות הפירוק ושכר המפרק יגבה המפרק מתוך נכסי האגודה ויהיו שעבוד ראשון על נכסיה לפני כל שעבוד אחר; לענין סעיף זה, "הוצאות הפירוק" — כל הוצאה שהוציא המפרק או שהתחייב בה והיא לדעתו דרושה לשם ביצוע הפירוק, לרבות השכר וההוצאות האמורים בסעיף 322 וכל הוצאה אחרת בקשר לקיומם, ניהולם והחזקתם של עסקי האגודה או נכסיה בהתאם לסעיף 321.

סמכויות נוספות

330. (א) מפרק רשאי ביזמתו או על פי בקשת צד מעונין כאמור בסעיף 331 —

(1) להזמין אדם להעיד בפניו, להיחקר כעד ולהמציא לו ידיעות בכתב או להגיש מסמך ולדרוש מכל עד שיקיים עדותו בשבועה או בהן צדק;

(2) ליתן צו הכופה אדם לבוא לפניו, לאחר שלא בא לפי הזמנה כאמור בפסקה (1) ללא סיבה סבירה, ולהטיל עליו תשלום ההוצאות שנגרמו מחמת סירובו לציית להזמנה ולקנוס אותו בסכום שלא יעלה על מאתיים לירות;

(3) לקנוס בסכום שלא יעלה על מאתיים לירות אדם שסירב להעיד, להיחקר, למסור ידיעה בכתב או להגיש מסמך כפי שנדרש.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

(ב) קנס שהוטל לפי סעיף קטן (א) ייגבה בדרך שגובים קנס שהוטל על ידי בית המשפט.

החלטת המפרק

331. דרישת המפרק והחלטתו לפי סעיפים 318 (ב), 320, 321 ו־323 עד 326 יהיו מנומקות ויינתנו לאחר שניתנה הזדמנות לכל אדם, אשר לדעת המפרק הוא צד מעונין, להשמיע או להגיש טענותיו או ראיותיו.

ערר

332. (א) צד מעונין כאמור בסעיף 331 שהשמיע או הגיש טענותיו לפני המפרק ורואה עצמו נפגע בדרישה או בהחלטה של המפרק כאמור באותו סעיף, רשאי לערור עליה לפני הרשם תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה אם ניתנה בפניו, או מיום שנמסרה לו אם ניתנה שלא בפניו.

(ב) הרשם רשאי לאשר את החלטת המפרק, לבטלה, לשנותה או להחזירה למפרק עם הוראותיו.

סמכויות הרשם

333. (א) בפירוק אגודה יפעל המפרק בפיקוחו של הרשם בלבד ולפי הוראותיו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) ולענין סעיף 332 יהיו לרשם כל הסמכויות שיש למפרק על פי פרק זה.

דין החלטת המפרק

334. דרישת המפרק לפי סעיף 320 והחלטתו לפי סעיפים 321, 323, 324, 325 או 326 שאין עליה ערר עוד, דינה לענין הוצאה לפועל כפסק דין של בית משפט שאין עליו ערעור עוד.

ביטול צו פירוק או עיכובו

335. (א) כל עוד לא נמחק שמה של אגודה מפנקס האגודות רשאי הרשם לצוות על ביטול צו הפירוק או עיכובו לזמן מסויים בתנאים שימצא לנכון.

(ב) הודעה על ביטול צו הפירוק או עיכובו תפורסם על ידי הרשם ברשומות.

(ג) החליט הרשם לבטל צו פירוק או לעכב פירוק אגודה לפי סעיף קטן (א), מי שרשאי לבקש פירוק אגודה לפי סעיף 300 רשאי לערער על צו הרשם לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה ברשומות האמורה בסעיף קטן (ב).

(ד) לא הוגש ערעור כאמור בסעיף קטן (ג) או הוגש ערעור ונדחה — יהיה תקפו של ביטול צו הפירוק או עיכובו מיום פרסום ההודעה האמורה בסעיף קטן (ב); נתקבל הערעור בפסק דין שאין עליו ערעור עוד — יפרסם הרשם הודעה ברשומות על כך, לאחר שיימסר לו העתק מאומת של פסק הדין, והפירוק יימשך כאילו לא נתן הרשם את הצו לביטול הפירוק או לעיכובו.

תוצאות ביטול צו פירוק או עיכובו

336. בוטל צו לפירוק אגודה או עוכב הפירוק לפי סעיף 335, יחזרו לקדמותן סמכויות מינהלת האגודה ויתר רשויותיה ויוחזרו לאגודה הנכסים והמסמכים שהיו ביום הביטול או העיכוב בידי המפרק, בניכוי הוצאות הפירוק ושכר המפרק המגיעים עד לאותה שעה, הכל בדרך ובמועד שקבע המפרק, ובכפוף לתקנות.

כינוס אסיפות חברים ונושים

337. המפרק רשאי לכנס מזמן לזמן אסיפות של חברי האגודה, רשויותיה או נושיה, לשם ביצוע הפירוק או לשם מסירת פרטים על מצב הפירוק ושמיעת דעתם בעניני הפירוק; באסיפות אלה היושב ראש יהיה המפרק או מי שהוא ימנה לכך.

דו"ח על סיום הפירוק

338. (א) תוך שלושים יום מיום השלמת הפירוק יגיש המפרק לרשם דין וחשבון סופי על מהלך הפירוק ותוצאותיו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) יראו את הפירוק כנשלם, אם נעשו הפעולות הבאות, במידה שהן ניתנות להיעשות, לדעת הרשם, בלי להאריך את תקופת הפירוק ללא תועלת מעשית:

(1) מומשו נכסי האגודה, כולם או החלק שאפשר היה לממשו, ונגבו מהחברים ומשאינם חברים הסכומים שחבו ושאפשר היה לגבות;

(2) נפרעו החובות בקשר להוצאות הפירוק;

(3) חולקו סופית הנכסים כאמור בסעיפים 325 ו־326, אם היו נכסים כאלה לחלוקה.

מחיקה מפנקס האגודות

339. (א) אישר הרשם את הדין וחשבון הסופי של המפרק, ימחק את שם האגודה מפנקס האגודות והיא תחדל.

(ב) הודעה על המחיקה האמורה בסעיף קטן (א) תפורסם ברשומות.

תקנות

340. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, הוראות משלימות לביצוע הפירוק, ובכללן הוראות בדבר —

(1) סדרי הפירוק ונוהליו;

(2) דרכי ההוכחה של תביעות בפני המפרק;

(3) מתן ערובה על ידי המפרק לרשם;

(4) קביעת שכר מפרק והוצאות הפירוק;

(5) ההחזקה וההשקעה של כספים או נכסים שבאו לידי המפרק עקב הפירוק והשימוש בכל יתרת כספים או נכסים שנשארה ללא תובעים;

(6) עיון במסמכים שבידי המפרק ותשלום אגרה בעד העיון;

(7) ניהול ספרים וחשבונות על ידי המפרק וביקורת עליהם;

(8) הארכת מועדים שנקבעו בפרק זה וקביעת מועד לפעולה שלא נקבע לה מועד בפרק זה;

(9) דרכי מסירת מסמכים לפי פרק זה, ורשאי הוא לקבוע מקרים שבהם פרסום ברבים, בדרך שנקבעה, ייחשב כמסירת מסמך לענין פרק זה;

(10) סדר הדין לפני הרשם ולפני המפרק;

(11) תשלום דמי נסיעה ושכר בטלה של עדים שהתייצבו לפני המפרק או לפני הרשם על פי סעיפים 330, 332 ו־333 וגבייתם מתוך נכסי האגודה שבפירוק או מכל אדם אחר.

תחולת הוראות פקודת החברות

341. הוראות סעיפים 143 (1) (ז), 146, 147, 152, 219, 220, 220א (1) עד (4), 220ב, 220ג, 221, 223, 224, 231, 235 ו־236 לפקודת החברות יחולו בשינויים המחוייבים על פי הענין בפירוק אגודה כאילו היתה חברה המתפרקת על ידי בית המשפט ואולם —

(1) סמכויות בית המשפט האמורות בסעיפים האמורים יהיו בידי הרשם;

(2) לענין סעיף 220א לפקודת החברות — "התאריך המתאים" הוא תאריך תחילת פירוק האגודה כאמור בסעיף 308.

הצעות חוק 778, ט' בסיון התשכ"ח, 5.6.1968

פרק כ"ג: מחיקת אגודה שלא על דרך פירוק

מחיקה

342. הוראות סעיף 242 לפקודת החברות יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על מחיקת אגודה.

חלק ה': ביצוע ועונשין

פרק כ"ד: עונשין

עונשין

343. (א) אגודה שעברה על הוראות סעיפים 75 (א), 76, 86 (ג), 102, 108, 110, 131, 134, 135 או 147 (א), דינה — קנס 100 לירות וקנס נוסף 25 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ב) אגודה שעברה על הוראות סעיפים 53, 113, 132 או 270, דינה — קנס 500 לירות וקנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ג) אגודה שלא קיימה הוראה מהוראות התקנות שהותקנו לפי סעיף 127, דינה — קנס 500 לירות וקנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ד) אגודה שלא מילאה אחרי צו או דרישה של הרשם שניתנו לפי חוק זה, דינה — קנס 5 000 לירות.

(ה) חבר אגודה שעבר על הוראות סעיף 147 (ב), דינו — קנס 100 לירות וקנס נוסף 25 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

(ו) מנהל אגודה לאשראי שעבר על הוראות סעיף 285, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות.

(ז) חוקר העובר על הוראות סעיף 138 (ב), דינו — מאסר שנה אחת.

עבירות מינהלה

344. הפרה מינהלת אגודה חובה המוטלת עליה על פי חוק זה, יהיה כל חבר המינהלה אשם בעבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעשתה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הנאותים למניעת העבירה, ודינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות.

עשייה בנכס משועבד

345. (א) המעביר או המוציא מרשותו נכס משועבד לפי פרק י' או המטמינו או הפוגע בערכו, כדי להמעיט את הבטחונות לסילוק החוב, מבלי לקבל תחילה רשות בכתב מבעל השעבוד, דינו — קנס 1 000 לירות לכל נכס שביחס אליו בוצעה העבירה, או מאסר ששה חדשים.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יגרע מאחריותו הפלילית או האזרחית של אדם לפי הוראה אחרת של חוק זה או לפי כל דין אחר.

עבירות מפרק

346. (א) מפרק שעבר על הוראות סעיף 313, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות, ואם העבירה נמשכה לאחר תום שלושים יום מיום שקיבל מהרשם התראה על כך — קנס נוסף 100 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה כאמור; ובלבד שתהא הגנה לנאשם בעבירה לפי סעיף קטן זה, אם הוכיח כי עשה את כל הדרוש למסירת הפרטים, הנכסים והמסמכים האמורים בסעיף 313 והעבירה נעברה מסיבה שאינה תלויה בו.

(ב) מפרק שעבר על הוראות סעיף 314, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות, ואם העבירה נמשכה לאחר תום שלושים יום מיום שקיבל התראה מהרשם על כך — קנס נוסף 50 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה כאמור; ובלבד שתהא הגנה לנאשם בעבירה לפי סעיף קטן זה, אם הוכיח כי עשה את כל הדרוש להכנת הדין וחשבון או להגשת הפרטים המבוקשים, והעבירה נעברה מסיבה שאינה תלויה בו.

הצעות חוק 778, ט' בסיוון תשכ"ח, 5.6.1968

עבירות אחדות בפירוק

347. העובר אחת מהעבירות המנויות להלן, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות; ואלו הן:

(1) מוסר ביודעין למפרק או לרשם ידיעה, פרט או מסמך כוזבים או מכילים פרט או רישום כוזבים בקשר לעסקי האגודה שנתפרקה או לנכסיה או לכל ענין אחר שבפירוק, בביטול פירוק או בעיכובו;

(2) מעלים, משחית, מקלקל, מזיק או מזייף כל ספר או מספר הנוגע לרכוש האגודה או לעסקיה;

(3) רושם כל רישום כוזב בכל ספר, פנקס או מסמך הנוגע לרכושה של האגודה או לעסקיה;

(4) מתוך כוונה לרמות, משנה בכל ספר, פנקס או מסמך הנוגע או המתייחס לרכושה או לעסקיה של האגודה, או מוסר מהם לאדם אחר;

(5) מוסר באסיפת נושי האגודה דו"ח על חלק מרכושה של האגודה המראה הפסדים בדויים או הוצאות בדויות;

(6) משיג על ידי הודעה כוזבת או תרמית אחרת, בשביל האגודה, אשראי או רכוש בהקפה;

(7) מוסר הודעות כוזבות, או עושה תרמית אחרת, לשם השגת הסכמתם של נושי האגודה, או של חלק מהם, או כל הסכם שהוא בנוגע לעסקי האגודה או לפירוקה;

(8) נותן במתנה, מעביר או משעבד את רכוש האגודה או גורם לפעולות אלו, גורם להוצאה לפועל של רכוש האגודה, או מעלים חלק כל שהוא מרכוש האגודה, והכל — בתוך שני חדשים לפני היום שניתן נגד האגודה פסק דין או צו לתשלום כספים שטרם סולקו או בכל עת לאחר יום זה, ומתוך כוונה לרמות את נושי האגודה;

(9) מפריע למפרק, על ידי שימוש בכוח או באיום לשימוש בכוח, לפעול על פי סמכויותיו לפי פרק כ"ב.

דין אחראי באי־ניהול חשבונות נכונים

348. (א) אגודה שפורקה, ולא ניהלה פנקסי חשבונות נאותים תוך תקופה של שנתיים שקדמה לתחילת הפירוק, דינו של כל חבר המינהלה או עובד האגודה שביודעין השתתף בעבירה זו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות, אלא אם הוכיח שהתנהג ביושר, או שבנסיבות שבהן התנהלו עסקי האגודה מן הצדק הוא לסלוח לו על העבירה.

(ב) לענין סעיף זה יראו פנקסי חשבונות כלא נאותים, אם לא נוהלו בדרך הדרושה כדי להראות ולהסביר את פעולותיה ואת מצבה הכספי של האגודה.

דין חברי מינהלה ועובדים

349. נעברה על ידי אגודה עבירה על פי חוק זה, אשם בעבירה גם כל חבר מינהלה ועובד האגודה האחראי למעשה או למחדל המהווים את העבירה, אם לא הוכיחו שהעבירה נעברה שלא בידיעתם או שנקטו אמצעים סבירים למניעתה.

המכהן כשהוא פסול

350. הפועל או מכהן בתור חבר המינהלה, המועצה, ועדת הביקורת או רשות אחרת של אגודה, או בתור מנהל אגודה לאשראי, או המסכים להיבחר להן, והוא פסול לכך לפי חוק זה או התקנות לפיו או תקנון האגודה, דינו — מאסר שנה או קנס 2 000 לירות.

עונש כשלא נקבע במפורש

351. המפר הוראה מהוראות חוק זה או צו או תקנות לפיו, ולא נקבע לעבירה עונש אחר, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 1 000 לירות.

התקנת תקנות

352. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות עיון במסמכים במשרדו של הרשם ואימות העתקים מהם, אגרות בקשר לכל פעולה או שירות של הרשם ואגרת שירותים שנתית.

(ב) תקנות לפי חוק זה יכול שיהיו לכל האגודות, לחלק מהן או לסוג אגודות.

(ג) לא יתקין השר תקנות לפי חוק זה אלא לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי.

גביית סכומים המגיעים לאוצר המדינה

353. פקודת המסים (גביה)[14] — להוציא סעיף 12 שבה — תחול על כל סכום המגיע לאוצר המדינה לפי חוק זה כאילו היה מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

עצמאות החוק

354. בענינים שחוק זה דן בהם — למעט סעיפים 141, 172, 173, 341 ו־342 — לא יחול סימן 46 לדבר־המלך במועצתו על ארץ ישראל, 1922 — 1947[15].

הוראות מעבר

355. (א) אגודה שהיתה רשומה ערב תחילתו של חוק זה לפי פקודת האגודות השיתופיות (להלן — אגודה קיימת) רשאית להגיש לרשם את תקנונה לאישור מחדש.

(ב) היו בתקנון אגודה קיימת הוראות שהן מנוגדות להוראות חוק זה או שאינן מתיישבות עמן, יוגש התקנון לאישור כאמור בסעיף קטן (א) כשהוא מותאם להוראות חוק זה, בדרך של שינוי תקנון לפי סימן ג' לפרק ג'.

(ג) תקנונה של אגודה קיימת יהא בטל בתום שנתיים מתאריך פרסומו של חוק זה ברשומות, ובמקומו יבוא לכל דבר התקנון לדוגמה כאמור בסעיף 39, אלא אם אישר הרשם את תקנון האגודה קודם לכן על פי סעיף קטן (א).

(ד) אם ערב תחילתו של חוק זה היתה בתקנונה של אגודה קיימת (להלן — האגודה הראשונה) הוראה, שלפיה אגודה אחרת היא חברה באגודה הראשונה בזכויות מיוחדות, או אם היתה בתקנונה של האגודה הראשונה הוראה בדבר הסתנפותה לאגודה אחרת שאינה ברית פיקוח, ולפי תקנונה של האגודה הראשונה הוקנו לאגודה האחרת זכויות מיוחדות באגודה הראשונה — יראו את האגודה האחרת כחבר נלווה באגודה הראשונה, בזכויות הכלולות בתקנונה של האגודה הראשונה ובכפוף להוראות חוק זה, ולא יהיה צורך לקבל לכך אישורו של השר.

(ה) אם ערב תחילתו של חוק זה היתה בתקנונה של האגודה הראשונה הוראה, שלפיה שתי אגודות אחרות או יותר הן חברות באגודה הראשונה בזכויות מיוחדות, או אם בתקנונה של האגודה הראשונה היתה הוראה בדבר הסתנפותה לשתי אגודות אחרות או יותר שאינן ברית פיקוח, ולפי תקנונה של האגודה הראשונה הוקנו לאגודות האחרות זכויות מיוחדות באגודה הראשונה — יראו אחת מהאגודות האחרות, שיקבע השר, כחבר נלווה באגודה הראשונה בזכויות הכלולות בתקנונה של האגודה הראשונה ובכפוף להוראות חוק זה.

תחילה

356. תחילתו של חוק זה היא מיום פרסומו ברשומות; אולם לגבי אגודה קיימת תחילתו ביום שנתן הרשם אישור לתקנון האגודה לפי סעיף 355 (א) או בתום שנתיים מיום פרסום חוק זה ברשומות, הכל לפי התאריך המוקדם יותר, ויראו את האגודה כאילו נרשמה לפי הוראות חוק זה מיום שהוא חל עליה.

---

14 חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

15 חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2738.

הצעות חוק 778, ט' בסיון תשכ"ח, 5.6.1968

ביטולים

357. בטלים —

(1) פקודת האגודות השיתופיות; ואולם הוראה זו לא תחול על אגודה קיימת כל עוד לא חל חוק זה לגביה לפי סעיף 356;

(2) סעיף 22(3) לפקודת החברות.

דברי הסבר

החוק המוצע בא להחליף את פקודת האגודות השיתופיות, אשר מאז שנחקקה, בשנת 1933, לא הוכנסו בה אלא שינויים קלים, ולפיכך חלק ניכר מהוראותיה התיישן ואינו עונה לצרכי הציבור הקואופרטיבי בישראל כיום.

והרי עיקר הוראות החוק המוצע:

א. החוק המוצע קובע שני סוגי אגודות שיתופיות, ראשוניות ומרכזיות (סעיף 2).

ב. נקבעה אפשרות להפרדת סמכויות בין בריתות הפיקוח, שיפעלו רק בשטח ביקורת החשבונות והפיקוח, לבין בריתות הסיוע, שיפעלו בשטחי ההדרכה, החינוך, הסיוע והטיפול בייסוד אגודות חדשות (סעיפים 3 ו־4).

ג. כדי להדגיש ביתר בהירות את ההבדל בין מפעל שיתופי לבין מפעל שאינו שיתופי, קובע החוק המוצע כי קבלת רווחים על ידי חברי האגודה, על ההון המושקע על ידיהם באגודה, אינה יכולה להיות המטרה העיקרית או אחת המטרות העיקריות שלשמן נוסדה האגודה (סעיף 5).

ד. החוק המוצע מתיר שלאגודה יהיו, בנוסף למטרות האמורות בחוק, גם מטרות לקידום התרבותי או הרוחני של חבריה ולקידום תנועת האיגוד השיתופי (סעיף 6).

ה. נקבעו עילות מפורטות לסירוב לרשום אגודה על ידי הרשם. בפקודה הקיימת לא פורטו עילות כאלה (סעיף 23).

ו. לפי הפקודה הקיימת אפשר במקרים מסויימים לערור על צווי הרשם לפני שר העבודה. החוק המוצע קובע כי אפשר לערער על החלטת הרשם לפני בית המשפט המחוזי בירושלים, במקרים של סירוב לרשום אגודה או שינוי שם אגודה, או סירוב לרשום שינוי בתקנון אגודה (סעיפים 24, 34 ו־42).

ז. כדי להגן על זכותם הייחודית של תאגידים קיימים להשתמש בשמותיהם, מעניק החוק המוצע סמכות לרשם לצוות על אגודה שתשנה את שמה, ואם לא עשתה כן תוך הזמן שנקבע לה לכך יהיה הרשם רשאי לקבוע את שמה (סעיף 34).

ח. כוחו של תקנון אגודה הוא ככוחו של חוזה בין האגודה לבין חבריה ובין החברים בינם לבין עצמם לקיום הוראות התקנון על שינוייו. בתקנון של אגודה המעניק זכויות לאגודה מרכזית, רואים אותו כחוזה בין האגודה לבין אותה אגודה מרכזית לקיום הוראות התקנון על שינוייו (סעיף 38).

ט. מוצע שבאגודה יכול שיהיה חבר בעל מעמד מיוחד, הקרוי "חבר נלווה". זכויותיו הן כקבוע בתקנון האגודה ובכפוף לחוק. לנציגו של החבר הנלווה באסיפה הכללית של האגודה יהיה מספר הקולות הקבוע בתקנון, ובלבד שלא יעלה על שליש כלל הקולות בעניינים הקובעים את אופיה ומהותה של האגודה, ועל רבע כלל הקולות בכל ענין אחר.

נציגו של החבר הנלווה זכאי לדרוש שההחלטה מסויימת — שהיא, לדעתו, נוגדת את עקרונות האיגוד השיתופי או את מטרותיו הכלליות של החבר הנלווה, כפי שהיו ביום היותו לחבר נלווה, ונתקבלה ברוב קטן מ־75% מהקולות שניתנו — תועבר לדיון לועדה מיוחדת. החליטה הועדה המיוחדת, תוך ששים יום מיום האסיפה הכללית שקיבלה את ההחלטה האמורה, לקבל את דעתו של נציג החבר הנלווה — תהא ההחלטה בטלה. לא החליטה כך תוך הזמן שנקבע — תהא ההחלטה תקפה.

חבר נלווה לא ישתתף בבחירת המינהלה של האגודה אך יהיה רשאי למנות נציג אחד משלו כחבר המינהלה.

הענקת זכויות מיוחדות לחבר הנלווה כאמור היא במידה מסויימת סטיה מהעקרונות המקובלים של האיגוד השיתופי, משום כך מתנה החוק המוצע את הענקת הזכויות האלו בתנאים מסויימים, שמטרתם להגן על האינטרסים והזכויות של האגודה, החבר הנלווה והציבור (סעיפים 49 עד 51, 81, 84 (ג), 91, 103 (ד) ו־106).

י. שלא כפקודה הקיימת, מעניק החוק המוצע לרשם את הסמכות לצוות, לפי בקשת המעונינים, על תיקון פנקס החברים של אגודה, כל אימת שאדם רשאי להיות כלול בפנקס ולא נכלל בו או שהוא כלול בו ללא זכות (סעיף 54).

יא. מוצע שבאגודה מרכזית יהיו החברים מיוצגים לפי הוראות תקנונה ולכל חבר בה יהיה מספר קולות כקבוע בו, אבל רשאי השר לקבוע בתקנות סייגים לשיעור הקולות כאמור (סעיפים 80 (ב) ו־84 (ב)).

יב. באגודות גדולות יכולה לבוא במקום האסיפה הכללית אסיפת מורשים של החברים, אם הדבר נקבע בתקנון, ובמקרים מסויימים — לפי הוראת שר העבודה לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי (סעיף 85).

יג. החוק המוצע קובע סוגים מסויימים של אנשים הפסולים לחברות במינהלה. נקבע גם שהאסיפה הכללית רשאית, בהחלטה מיוחדת ובאישורו של הרשם, לפטר את המינהלה, או חבר בה, אף תוך תקופת כהונתם, אם יש בתקנון הוראה מפורשת המרשה זאת ובתנאים שנקבעו בתקנון. נוסף לכך אם נוכח הרשם שמינהלתה של אגודה פלונית אינה פעילה או שהיא מזניחה את עניני האגודה, או שלא נבחרה מינהלה — רשאי הוא למנות, בתנאים מסויימים, מינהלה זמנית לאגודה (סעיפים 92, 95 ו־96).

יד. שלא כפקודה הקיימת, נותן החוק המוצע מעמד למועצה ולועדת ביקורת של אגודה. קיום המועצה הוא דבר של רשות ולא חובה בשביל אגודה (פרט לאגודה לאשראי). סמכויותיה ודרך בחירתה של מועצת אגודה ייקבעו בתקנון, בכפוף לתקנות, ובלבד שלא ייקבעו למועצה סמכויות המוקנות בחוק עצמו לאסיפה כללית; אך אגודה רשאית לקבוע בתקנונה, שאם מספר חבריה יעלה על המספר הנקוב לכך בתקנות, תבוא המועצה במקום האסיפה הכללית, לכל דבר או לדברים מסויימים, ובלבד שהאסיפה הכללית תתכנס לפחות אחת לארבע שנים. גם בחירת ועדת ביקורת הוא דבר שברשות בלבד, ואולם אם האגודה אינה חברה בבריות פיקוח ומספר חבריה עולה על הנקוב לכך בתקנות — חייבת היא לבחור בועדת ביקורת (סעיפים 103, 104 ו־281).

טו. מניות־חבר באגודה יהיו מסוג אחד, אבל רשאי הרשם, במקרים ובתנאים שנקבעו בתקנות, להתיר יצירת סוגי מניות־חבר נוספים. כדי לשמור על האינטרסים של חברי האגודה ונושיה, נקבע איסור לשלם לחבר תשלום שיש בו להפחית הון מניות־החבר של האגודה, אלא אם הותר הדבר בתקנון ובכפוף לסייגים שנקבעו בתקנות. האיסור האמור לא יחול על תשלומי אגודה הנמנית עם סוג שנקבע בתקנות, כשהתשלום הוא לחבר בעד

עבודתו במפעל האגודה ובתחום הסכומים שהשר אישר אותם כשכר עבודה מקובל; האיסור לא יחול גם במקרים מסויימים אחרים שנקבעו בתקנות (סעיפים 57 ו־ 63).

טז. מניית־חבר תיפדה (עם פקיעת החברות) בסכום שההבר שילם תמורתה. ואולם באגודה הנמנית עם סוג אגודות שנקבע לכך בתקנות תיפדה מניית־חבר של החבר לפי ערכה ביום פקיעת החברות, והשר רשאי לקבוע בתקנות את שיטת החישוב של ערך מניית־החבר (סעיפים 66 ו־ 67).

יז. החוק המוצע קובע שתי צורות של אחריות חבר אגודה לחובותיה בפירוק: אחריות לפי מניות־החבר בלבד, ואחריות כדי סכום פלוני, או כדי סכום המחושב בדרך שנקבעה בתקנון, בנוסף לאחריות החבר לפי מניית־חבר, או במקומה אם אין מניות־חבר. עם זאת מאפשר החוק לאגודה לדרוש מחבר, אם תקנונה מרשה זאת ועל פי החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית, תשלומים לכיסוי הגרעון שלה או להפחתתו ובלבד שהסכום הנדרש לא יעלה על המקסימום שנקבע לכך בתקנון או בתקנות (סעיפים 71 ו־ 73).

יח. אגודה תהא רשאית, בהתאם להוראות התקנון שלה, להטיל על חבריה קנסות בשל הפרת הוראה בתקנון. השר רשאי לקבוע בתקנות את השיעור המקסימלי של הקנסות וכן להגביל את העילות שבגללן מותר לאגודה להטיל קנסות על חבריה. נוסף לכך, חבר אגודה שהוטל עליו קנס רשאי לערער על הטלת הקנס בפני בית המשפט המחוזי (סעיף 112).

יט. החוק המוצע, כדרך הפקודה הקיימת, מרשה לאגודה לעשות פעולות המעניקות טובת הנאה גם למי שאינו חבר, אבל רק במידה שסמכות זו נתונה לה בתקנון. עם זאת מוצע שהלוואת כספים למי שאינו חבר באגודה טעונה הסכמתו בכתב של הרשם (סעיף 113).

כ. החוק המוצע מעניק סמכות לשר להגביל, בתקנות לסוגי אגודות, את העסקתם של עובדים שכירים (סעיף 114).

כא. חלוקת דיבידנד על ידי האגודה תהיה על בסיס מספר מניות־החבר שבידי כל חבר, באופן שווה לכל מניית־חבר, אבל התקנון יכול להורות שמניות שבידי חבר פלוני, העודפות על המספר שהוא חייב לרכוש לפי התקנון, לא יזכו אותו לקבל דיבידנד עליהן והכל בכפוף למה שנקבע בענין זה בתקנות (סעיף 135).

כב. הרשם יוכל למנות חוקר, ולו יהיו כל הסמכויות של ועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה. חוקר שהגיעה אליו ידיעה תוך ביצוע חקירה באגודה חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא למי שהוסמך לכך כדין (סעיף 138).

כג. חלק ב׳ לחוק המוצע מוקדש לאגודות של ההתיישבות החקלאית, היינו, קיבוץ, מושב עובדים, מושב שיתופי וכפר שיתופי.

לענין קיבוץ קובע החוק המוצע הוראות מיוחדות להבטחת זכויות הקיבוץ במקרקעין שבהחזקתו, בדבר פינוי מקרקעין של קיבוץ על ידי אדם שחברותו בקיבוץ פקעה, בדבר זכותו של חבר לגימלה, מענק וכו׳, בדבר מזונות שחבר קיבוץ נתחייב בתשלומם ועוד (סעיפים 180 עד 186).

כד. לענין מושב עובדים מציע החוק זהות מלאה בין מושב העובדים כאגודה לבין מושב העובדים כיחידה גיאוגרפית. משום כך נקבע, כי במושב עובדים תהא מינהלת מושב העובדים הועד המקומי לענין פקודת המועצות המקומיות, ולא תקום אגודה במושב עובדים, בנוסף לאגודה המהווה את המושב, אם מטרותיה דומות בעיקרן למטרות המושב. לא תהיה בעלות או זכות חכירה או החזקה על מקרקעין שבתחום מושב העובדים למי שאינו חבר בו, אלא בהסכמת מושב העובדים ובתנאים שיקבע (סעיפים 191, 192, ו־242).

כעילות להוצאת חבר ממושב עובדים קובע החוק המוצע בעיקר את הזנחת עיבוד המשק, מגורים דרך קבע מחוץ למושב העובדים (פרט לנסיבות מסויימות), הפרת התקנון, והפרת השלום במושב, אך לא תופסק חברותו של חבר במושב העובדים בשל השתייכותו המפלגתית. לגבי עצם הוצאת החבר קובע החוק שהיא טעונה החלטה של האסיפה הכללית שלאחריה בא משאל בין חברי מושב העובדים, ובמשאל זה נדרש רוב מיוחד להוצאת החבר. המושב חייב לשלם לחבר מוצא את תמורת משקו, ואם אין הסכם בין החבר המוצא ומושב העובדים לגבי התמורה — תפסוק בדבר ועדת שומה שתוקם לכל מקרה. על החלטת ועדת השומה, וכן על עצם ההחלטה להוציא את החבר, אפשר לערור לועדת העררים שתוקם לפי החוק המוצע, וממנה יש עוד זכות ערעור לבית המשפט העליון (סעיפים 199 עד 214 ו־239).

חבר שברצונו לצאת ממושב עובדים ולמסור את משקו לאחר זקוק להסכמת מושב העובדים. סירב מושב העובדים ללא טעם סביר לקבל את החבר החדש, חייב הוא לפצות את החבר לפי הכללים שנקבעו לגבי חבר מוצא (סעיף 215).

מושב העובדים ייצג את חבריו כלפי המוסדות הממשלתיים וההתיישבותיים בכל עניני התכנון החקלאי. תקנון מושב העובדים יכלול הוראות בדבר קיום אספקה לחברים, שיווק תוצרתם ועזרה הדדית (סעיפים 245 ו־247).

נקבעו סמכויות לתנועה מושבית לגבי מושב עובדים שהוא חבר בה (סעיפים 217 ואילך).

עובד ציבור במושב נחשב גם הוא כחבר מושב, אף אם אין לו משק חקלאי, ונקבעו לגביו הוראות שונות (סעיפים 193, 196, 198, 215 (ה) ו־250).

כה. לאור ייחודו של המושב השיתופי נקבע, כי הוראות מסויימות של החוק המוצע לא יחולו עליו. אולם הוראות מסויימות הכלולות בפרק על הקיבוץ יחולו גם על מושב שיתופי, בתיאומים הדרושים לפי הענין. מושבים שיתופיים רשאים להיות חברים בתנועה מושבית, וסמכויות מסויימות של תנועה מושבית לגבי מושב עובדים שהוא חבר בה חלות גם על מושב שיתופי שהוא חבר בתנועה מושבית (סעיפים 255 עד 257).

כו. לגבי כפר שיתופי קובע החוק המוצע הוראות בדבר סגולות ההכשרה לחברות, שימוש במקרקעין וייצוג הכפר השיתופי וחבריו (סעיפים 258 עד 268).

כז. לדיון בעררים על החלטות מסויימות של רשויות מושב עובדים תוקם ועדת עררים, שתהיה מורכבת משופט בית משפט מחוזי ומשני מומחים מתוך רשימה שקבע שר העבודה לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי. המומחים ישמשו יועצים לשופט, אולם דעתו של השופט היא הקובעת. ועדת העררים לא תהיה קשורה בדיני ראיות אלא תנהג לפי שיקול דעתה בחומר שלפניה, ויהיו לה כל הסמכויות שאפשר להעניק לועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה. על החלטות ועדת העררים ניתן לערער בפני בית המשפט העליון (סעיפים 233 עד 237, 240 ו־241).

כח. חלק ג׳ לחוק כולל הוראות מיוחדות לגבי סוגים שונים של אגודות:

(1) לגבי בריתות פיקוח ובריתות סיוע — הוראות המסדירות את היחסים ביניהן לבין האגודות החברות בהן, ואת היחסים בין בריתות פיקוח לבין בריתות סיוע (סעיפים 269 עד 273);

(2) לגבי אגודה מיוחדת כגון ״חברת העובדים״ — הוראות הנותנות לשר סמכות להרשות לה לקבוע בתקנונה מטרות מיוחדות; לגבי אגודה כזו לא ישתמש הרשם בסמכויותיו לכנס אסיפה כללית ולמנות מינהלה זמנית, אלא באישור השר, שיינתן לאחר התייעצות במועצת האיגוד השיתופי (סעיפים 274 ו־275);

הצעות חוק 778, ט׳ בסיון תשכ״ח, 5.6.1968

(3) לגבי אגודות לאשראי, שברשותן סכומים גדולים של פקדונות הציבור — הוראות מיוחדות להגברת הפיקוח עליהן מצד בריתות הפיקוח, הרשם וחברי האגודות (סעיפים 277 עד 290);

(4) לגבי קופות תגמולים ואגודות לעזרה הדדית ולחסכון — הוראות המסדירות את תשלום הסכומים המגיעים מאת האגודות עקב פטירת חבר (סעיפים 291 עד 295);

(5) לגבי אגודות שיכון — הוראות בנוגע לזכותו של החבר להעביר את זכויותיו לאחר (סעיפים 296 עד 299).

כט. החוק המוצע מכניס שורה של שינויים בענין שעבוד נכסי חבר לזכותה של אגודה. שעבוד כזה ניתן לעשות, לפי דרישת האגודה, גם לזכות אדם אחר, או לזכות מוסד מיישב, או להעבירו לאדם אחר.

לפי הפקודה הקיימת צריך שעבוד מעין זה להיות רשום אצל הפקיד המחוזי של הנפה שבה נמצאים הנכסים הכלולים בשעבוד. ואילו החוק המוצע קובע שרישום שעבוד ייעשה בידי הרשם או בידי מי שנקבע לכך בתקנות לגבי אזור פלוני (סעיפים 142 עד 150).

ל. שלא כפקודה הקיימת קובע החוק המוצע הוראות מפורטות בנוגע למיזוג אגודות קיימות או העברת הנכסים והחובות שלהן לאגודה קיימת, תוך הבטחת זכויות החברים והנושים (סעיפים 151 עד 159).

נקבעו גם הוראות המאפשרות לאגודה להתחלק למספר אגודות (סעיפים 160 עד 165).

לא. צו לפירוק אגודה יינתן מאת הרשם, אולם תהא זכות ערעור על כך לבית המשפט המחוזי. הפירוק עצמו יבוצע על ידי מפרק שימנה הרשם ותחת פיקוחו של הרשם (סעיפים 300 ואילך).

לב. בענין סכסוכים בין אגודה לבין חבר, או מי שהיה חבר, או מי שתובע מכוח חבר, וכן סכסוכים בין חברי האגודה, כשהסכסוכים נובעים מחברות באגודה או מפעולות האגודה, מותר לקבוע בתקנון הוראות ליישובם בדרך של בוררות, ויכול שייקבע בתקנון כי יישובו של סכסוך יובא לפני הרשם או לפני בורר שימנה. לפי הפקודה הקיימת, אין פקודת הבוררות חלה על יישוב סכסוך כאמור שמתברר לפני הרשם, והחלטת הרשם היא סופית. לעומת זאת קובע החוק המוצע שהוראות פקודת הבוררות יחולו על כל בוררות בסכסוכים האמורים (סעיף 173).

לג. החוק המוצע נותן מעמד חוקי למועצת האיגוד השיתופי, הקיימת גם כיום אך ללא סמכות מכוח חוק, וקובע את סמכויותיה והרכבה. השר רשאי לקבוע בתקנות את סדרי עבודתה של המועצה וגוהל דיוניה. המועצה רשאית למנות ועדות לענינים שונים שבסמכותה, ולאצול לועדות אלה מסמכויותיה. המועצה חייבת למנות ועדות לקיבוצים, למושבי עובדים, למושבים שיתופיים ולכפרים שיתופיים (סעיפים 10 עד 17).

לד. לפי סעיף 256 לפקודת החברות, רשאית אגודה להתארגן כחברה, אך אין חברה יכולה להתארגן כאגודה בלי להיזקק לתהליך המסובך של פירוק. החוק המוצע יוצר אפשרות לחברה שלא הקצתה מניות למוכ"ז להתארגן כאגודה (סעיפים 166 עד 171).

לה. החוק המוצע קובע, שתקנונה של כל אגודה קיימת יהיה בטל תוך שנתיים מיום פרסום החוק ברשומות, זולת אם אושר מחדש קודם לכן על ידי הרשם. בטל תקנון כאמור — יבוא במקומו תקנון לדוגמה שקבע שר העבודה (סעיף 355).

רשומות

הצעות חוק

עמוד

חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז—1967 102

חוק הבטיחות במקומות ציבוריים (תיקון), תשכ"ז–1967

הוספת סעיפים 11א עד 11ג

1. אחרי סעיף 11 לחוק הבטיחות במקומות ציבוריים, תשכ"ג–1962[1] (להלן — החוק העיקרי), יבוא:

"חובה למנות סדרנים מוסמכים

"11א. (א) שר המשטרה רשאי להטיל בתקנות חובה על האחראי לבטיחות במקום אסיפות קבוע מהסוג שיפרש למנות סדרנים מוסמכים לא פחות מן המספר שיקבע לאותו מקום מפקד משטרת המחוז או קצין משטרה שהמפקד הסמיכו לכך; מספר הסדרנים ייקבע בהתחשב בסביבתו, באופיו, באנשים הנוהגים לבקר בו וכיוצא באלה, והם יעמדו לרשותו של האחראי לבטיחות.

(ב) הודעה על מספר הסדרנים המוסמכים שנקבע לפי סעיף קטן (א) תישלח לאחראי לבטיחות בדואר רשום, ועליו למנותם תוך 30 יום מיום קבלת ההודעה; עד שתבוא ההודעה ימנה האחראי לפחות סדרן מוסמך אחד.

אישור סדרנים מוסמכים

11ב. (א) סדרן מוסמך יהיה תושב ישראל בגיר ומינויו טעון אישור של מפקד משטרת המחוז או קצין משטרה שהמפקד הסמיכו לכך, והוא רשאי לבטל אישור שניתן לסדרן מוסמך אם לדעתו אינו ראוי להיות סדרן מוסמך, ובלבד שניתנה לסדרן הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.

(ב) סדרן מוסמך יכול שיהא גם סדרן בטיחות, אולם לא תחול על העסקתו הוראת כל דין המחייבת להעסיק בעבודת סדרנות מוגבלים בכשרם.

(ג) שר המשטרה רשאי לקבוע את סדרי מתן האישור לפי סעיף קטן (א) ואת סימן ההיכר שכל סדרן מוסמך יהא חייב לשאת בשעת מילוי תפקידו.

סמכויות סדרן מוסמך

11ג. (א) עבר אדם במקום אסיפות קבוע עבירה לפי חיקוק הקובע כללים בדבר התנהגותם של באי אסיפות או עבירה אחרת שענשה מאסר חודש לפחות, או הפר את הסדר במקום אסיפה, רשאי סדרן מוסמך, שלעיניו נעשה מעשה כאמור או שהיה לו יסוד סביר להניח שהאדם עשה לא מכבר מעשה כאמור — להורות לאדם שיזהה עצמו להנחת דעתו או שיצא מן המקום, הכל כפי שימצא מתאים לנסיבות המקרה.

(ב) לא זיהה אדם עצמו כשנדרש לעשות כן לפי סעיף קטן (א), רשאי סדרן מוסמך לעצרו במקום האסיפה או סמוך לו עד לבוא שוטר, אך לא יותר מאשר שלוש שעות.

(ג) לא יצא אדם ממקום אסיפה כשנדרש לעשות כן לפי סעיף קטן (א), רשאי סדרן מוסמך להוציאו ולהשתמש בכוח במידה הדרושה לשם כך."

---

[1] ס"ח תשכ"ג, עמ' 2.

2. בסעיף 13 לחוק העיקרי, אחרי "לסדרן בטיחות" יבוא "או לסדרן מוסמך". תיקון סעיף 13

3. תחילתו של חוק זה היא כעבור שלושה חדשים מיום קבלתו בכנסת. תחילה

דברי הסבר

באולמות ציבוריים, ובעיקר בבתי קולנוע או במופעי בידור אחרים, נתרבו לאחרונה מקרים של התפרעות, הפרת הסדר או עבירות על חוקי עזר של רשויות מקומיות, כגון בדבר איסור העישון או מניעת מפגעים. סדרני הבטיחות הנוכחים במקום אין בכוחם לעתים להשתלט על המתפרעים, אם שהם נכים ואם מחמת הספק בדבר סמכותם לסלק מתפרע אל מחוץ לאולם. עד לבוא המשטרה למקום נאלצים המבקרים שומרי הסדר לשאת בסבל הפרת הסדר.

החוק המוצע בא לאפשר ריסון תכוף של מפירי הסדר על ידי סדרנים מיוחדים שיוסמכו לדרוש מאדם שיזהה עצמו ולהורות לו לצאת מהמקום, ואם יסרב — להוציאו בכוח או לעצרו עד לבוא שוטר. מינוי סדרן מוסמך יהיה טעון אישור מראש מאת המשטרה ואת המספר המינימלי של סדרנים כאלה יקבע קציו המשטרה לגבי כל מקום לפי נתוניו. סוגי המקומות שביחס אליהם תחול חובת מינוי סדרנים מוסמכים ייקבעו על ידי שר המשטרה בתקנות.

וזה נוסחו של סעיף 13 לחוק העיקרי:

הפרעה במילוי תפקיד

13. מי שמפריע לאחראי לבטיחות או לסדרן בטיחות במילוי תפקידם לפי חוק זה או מי שאינו מקיים את הוראותיהם, דינו — מאסר שנה אחת או קנס 1000 לירות.

הצעות חוק 721, י"ז באדר א' תשכ"ז, 27.2.1967

רשומות

הצעות חוק

ט"ז באלול תשכ"ח | 791 | 9 בספטמבר 1968

עמוד

חוק חוזה עבודה, תשכ"ח—1968 384

חוק חוזה עבודה, תשכ"ח–1968

מהות חוזה עבודה

1. בחוזה עבודה מתחייב אדם לעבוד בשירותו של אדם אחר תמורת שכר.

הסכם ונוהג

2. פרטים של חוזה עבודה שלא נקבעו בהסכם בין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם, יהיו לפי הנוהג שצדדים סבירים רואים אותו כחל על חוזה מסוג זה.

תום־לב

3. חיוב הנובע מחוזה עבודה יש לקיימו בדרך מקובלת ובתום לב; והוא הדין לגבי השימוש בזכות הנובעת מן החוזה.

העברת חוזה

4. (א) צד לחוזה עבודה אינו יכול להעביר את החוזה לזולתו בלי הסכמת הצד השני לאותה העברה; הסכמה כללית של העובד שניתנה מראש לא יראוה כהסכמה לענין זה.

(ב) העובד חייב לבצע את החוזה בעצמו, אם אין כוונה אחרת משתמעת ממהות העבודה או מתנאיה.

חובות העובד

5. (א) העובד חייב לעשות עבודתו בנאמנות, בחריצות ובהתאם להוראות המעביד.

(ב) לא יתנהג עובד בביצוע העבודה באופן העלול לסכן את בטיחותו, את בטיחות מעבידו, או את בטיחותם של אחרים שהמעביד עשוי להיות אחראי כלפיהם.

(ג) לא יקבל העובד מכל אדם טובת הנאה או הבטחה לטובת הנאה בקשר לעבודה, שלא בהסכמתו של המעביד.

פטור מפיצויים

6. עובד החייב למעביד פיצויים בשל מעשה או מחדל שעשה במהלך עבודתו, רשאי בית המשפט לפטרו מתשלום הפיצויים, כולם או מקצתם, אם פעל בתום־לב ונתכוון למילוי תפקידיו.

חובות המעביד

7. (א) המעביד חייב לספק לעובד את הכלים והחמרים הדרושים לביצוע העבודה.

(ב) המעביד חייב לדאוג שתנאי העבודה ושיטותיה יהיו מותאמים להבטחת בטיחותו ובריאותו של העובד בהתחשב עם סוג עבודתו.

(ג) המעביד חייב לשפות את העובד על ההוצאות הדרושות לביצוע עבודתו שהוציא באופן סביר.

שכר עבודה

8. (א) לא הוסכם על שכר העבודה או על דרך קביעתו ישולם השכר הראוי.

(ב) עובד שבא למקום העבודה והיה מוכן לעשות עבודתו, אולם בגלל סיבה שאינו אחראי לה לא עבד, זכאי לשכרו.

תחילת תקופת עבודה

9. לא הוסכם על תחילת תקופת העבודה, תתחיל התקופה עם גמירת החוזה.

סיום חוזה העבודה

10. (א) לא הוסכם על תקופת עבודה קצובה או על עבודה מסויימת, רשאי כל צד לסיים את החוזה על ידי מתן הודעה לצד השני; והוא הדין כשהחוזה היה לתקופה קצובה או לעבודה מסויימת ויחסי העבודה נמשכו לאחר תום התקופה או העבודה.

הצעות חוק 791, ט"ז באלול תשכ"ח, 9.9.1968

(ב) הודעה על סיום החוזה תינתן לפחות עשרה ימים מראש, זולת הודעה שהיא תוצאה מהפרת החוזה על ידי הצד השני או הודעה על התפטרות או פיטורים של עובד בתוך תקופת הנסיון.

(ג) היה החוזה לתקופה העולה על שלוש שנים, רשאי העובד לסיימו בתום שלוש שנים על ידי מתן הודעה למעביד, זולת אם שר העבודה, או מי שהוסמך לכך מטעמו, אישר את החלת החוזה מעבר לשלוש השנים.

(ד) נפטר העובד או הוכרז פסול־דין, מסתיים חוזה העבודה.

תעודות

11. (א) עובד שנתקבל לעבודה ללא חוזה בכתב, יתן לו המעביד, לפי דרישתו, תעודה המציינת את שמות הצדדים לחוזה, את תאריך תחילת העבודה ואת השכר; שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות פרטים נוספים שיש לכלול בתעודה זו ורשאי הוא, בצו, לפטור סוגי מעבידים מהחובה לפי סעיף קטן זה.

(ב) עובד שנסתיים חוזה עבודתו, יתן לו המעביד, לפי דרישתו, תעודה המציינת את תקופת העבודה ואת סוג העבודה שהעובד ביצע; אין לציין בתעודה זו כל פרט לרעת העובד.

תחולה

12. הוראות חוק זה יחולו כשאין בדין אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון ובאין כוונה אחרת משתמעת מן ההסכם בין הצדדים.

איסור התנאה

13. הוראות סעיפים 6, 7 (ב), 10 (ב) ו־(ג) אינן ניתנות להתנאה לרעת העובד.

חוזה למלאכה, לשירותים וכו׳

14. חוזה לעשיית מלאכה, למתן שירות, או להספקת נכס שיש להפיקו או לייצרו ורוב החמרים הדרושים לכך ניתנים על ידי המזמין, במידה שהחוזה אינו בבחינת חוזה עבודה, יחולו עליו, בשינויים המחוייבים, סעיפים 4 (ב), 5, 6, 11, 13—17, 19, 20, 28, 31 ו־32 של חוק המכר, תשכ״ח—1968[1], ולא יחולו עליו הוראות חוק זה.

דין המדינה

15. לענין חוק זה דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.

אי־תחולת המג׳לה

16. בעניינים שחוק זה דן בהם לא יחול הספר השני של המג׳לה.

ביצוע ותקנות

17. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

תחילה והוראת מעבר

18. תחילתו של חוק זה כתום ששים יום מיום קבלתו בכנסת; על חוזה עבודה וחוזים למלאכה, לשירותים ולהספקת נכסים שנעשו לפני תחילת חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.

---

[1] ס״ח תשכ״ח, עמ׳ 98.

דברי הסבר

הקשר החוזי שבין עובד שכיר לבין מעביד עדיין הוא מוסדר בארצנו לפי הוראות המג'לה שנתיישנו כליל ואינן מתאימות עוד ליחסי העבודה המתקדמים שהתפתחו אצלנו. דיינו אם נציין, שכל בעיית יחסי העבודה מוסדרת במג'לה בפרק שענינו שכירות, וחוק יסוד אחד לשכירות אדם, לשכירות בהמה ולשכירות מקרקעין.

תכליתו של החוק המוצע היא להחליף את הוראות המג'לה בחוק ישראלי מקורי. ביסודו הונחה התפיסה שהעבודה אינה מצרך, ולכן חוזה העבודה הוא חוזה מסוג מיוחד, שדיני החוזים הרגילים אינם מתאימים לו בדרך כלל.

תקפו של החוק המוצע הוא בדרך כלל מותנה, כלומר חובות וזכויות הנקבעות בו אין כוחם אלא במידה שלא הוסכם עליהן על דרך אחרת בהסכם שבין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם. ואולם יש הוראות שהחוק המוצע אוסר להתנות עליהן בחוזה לרעת העובד. כך, למשל, לא יהיה תוקף לקביעה בחוזה העבודה המשחררת את המעביד מהחובה לדאוג לבטיחות העובד לפי סעיף 7, או מאפשרת פיטורים בלי הודעה מראש עשרה ימים שהיא התקופה המינימלית לפי החוק המוצע לפי סעיף 10 (ב), או המקשרת את העובד בניגוד לסעיף 10 (ג) לתקופת עבודה העולה על שלוש שנים בלי שיוכל להתפטר לפני כן (סעיף 13).

החוק המוצע מורה, שבכל פרט של חוזה העבודה שלא נקבע בהסכם שבין הצדדים או בהסכם קיבוצי החל עליהם, ינהגו לפי הנוהג שצדדים סבירים רואים אותו כחל על חוזה מסוג זה (סעיף 2).

הוראה חשובה בחוק המוצע היא זו האוסרת העברת חוזה על ידי אחד הצדדים לזולתו ללא הסכמת הצד השני, וקובעת במפורש שהסכמה כללית של העובד שניתנה מראש, לא יראוה כהסכמה לענין זה (סעיף 4).

ביחס לשכר העבודה מבטיח החוק המוצע שכר ראוי בכל מקרה שלא הוסכם בין הצדדים על השכר או על דרך קביעתו (סעיף 8).

חוזה עבודה יכול שיהיה לתקופה קצובה או לעבודה מסויימת. לא הוסכם על תקופה או על עבודה מסויימת, יהיה כל צד רשאי לסיים את החוזה בהודעה מראש לצד השני עשרה ימים לפחות (סעיף 10 (א) ו־(ב)). חוזה לתקופה העולה על שלוש שנים רשאי העובד (אך לא המעביד) לסיימו בתום שלוש שנים במתן הודעה למעביד זולת אם אישר שר העבודה שהחוזה יחול תקופה העולה על שלוש שנים (סעיף 10 (ג)).

הצעות חוק 791, ט"ז באלול תשכ"ח, 9.9.1968
הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים
המחיר 12 אגורות

רשומות

הצעות חוק

כ"ד באייר תשכ"ט | 828 | 12 במאי 1969

עמוד

חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט—1969 189

מבוא

תעשיית מוצרי הפירות והירקות יש לה סיכויים לתפוס מקום נכבד בין ענפי היצוא של מוצרי תעשיה. פיתוח היצוא של מוצרים אלה חשוב במיוחד לנוכח יבול מטעי הפירות ההולך וגדל, ובעיקר יבול פרי ההדר, ומן הראוי הוא שחלק גדול, ככל האפשר, מיבולים אלה ימצא בעתיד את דרכו לשוקי חוץ בצורת שימורים או בצורה מעובדת אחרת.

היצוא של מוצרי פירות מתבצע כיום בידי משווקים רבים מדי. פיצול זה הוא בעוכריו של היצוא ומביא לניפוח ההוצאות, לתחרות פרועה בין היצואנים, וממילא להחלשת כוח ההתחרות של מוצרינו בשוקי העולם. כידוע, צפויים מוצרינו בלאו הכי למבחנים קשים בהתחרות עם ארצות ייצור אחרות, מפני ההגבלות המוטלות על היבוא לארצות שונות והאפליה בשיעורי המכס, בלחץ גופי שיווק שקמו בתוכן.

כדי לגבור על הקשיים האמורים מן ההכרח לפתור מספר בעיות הכרוכות בקידום הייצוא של אותם מוצרים, ועיקרן הן: רכישת חמרי גלם וחמרי עזר בטיב המתאים לייצור שימורים לייצוא; התקנת ציוד מתאים להשבחת תהליכי הייצור והוזלתם; התמחות המפעלים בשטחי ייצור מיוחדים כדי להגיע ליעילות מקסימלית; קביעת מפרטים למוצרים בעלי טיב מעולה שיבטיח כושר התחרות בשוקי חוץ; קיום בקרה מתמדת על הטיב; נקיטת אמצעים להחדרת המוצרים לשוקי חוץ, ובכלל זה — חקר שווקים ופרסומת נאותה למוצרינו; ריכוז הייצוא כדי להקטין הוצאותיו ומניעת תחרות בלתי מרוסנת.

משרד המסחר והתעשיה ורוב היצרנים בענף שימורי הפירות והירקות הגיעו למסקנה, שיש צורך דחוף בהקמת גוף חקוק, או מספר גופים חקוקים כאמור, לענפי הייצור השונים, שיסדירו את הבעיות האמורות.

החוק המוצע בא להסמיך את שר המסחר והתעשיה לכונן גופים לקידום הייצוא של המוצרים לענפיהם השונים, ולקבוע את תחום סמכויותיהם של אותם גופים. החוק המוצע מאפשר להקים מועצה למוצרי פירות וירקות בכללם או מועצות נפרדות לכל ענף ייצור, כי לא הרי בעיות הייצור והייצוא של מוצרי פרי הדר כהרי הייצור והייצוא של מוצרי פירות אחרים או של מוצרי ירקות. בכוננו מועצה כאמור יקבע שר המסחר והתעשיה את סמכויותיה, בהתאם למטרותיה ולתפקידים שיטיל עליה לקידום הענף שלגביו הוקמה.

חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשכ"ט–1969

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה —

"חוק זה" — לרבות תקנות, צווים, כללים והוראות שניתנו על פיו;

"יצרן" — אדם שעסקו או חלק מעסקו הוא ייצור מוצרי פירות וירקות או שינוים מבחינת הצורה, הטיב או האיכות או מכל בחינה אחרת שהיא;

"יצואן מוסמך" — יצואן שהסמיכו השר כאמור בסעיף 25;

"ירקות" — גידולים חקלאיים המפורטים בתוספת הראשונה;

"פירות" — גידולים חקלאיים המפורטים בתוספת השניה;

"מוצר פירות וירקות" — מוצר המופק מפירות או מירקות והמיועד לאכילה או לשתיה או לייצור מוצרים המיועדים לאכילה או לשתיה, לרבות פירות וירקות מיובשים, מוקפאים, משומרים או מעובדים בכל צורה אחרת, בין בתוספת חמרים אחרים ובין בלעדיהם, ולמעט שמן זית;

"מוצרים מוסדרים" — מוצרים שנתכוננה להם מועצה;

"מועצה" — מועצה למוצרי פירות וירקות שנתכוננה לפי סעיף 2;

"ענף" — מוצרי פירות וירקות מסויימים שהשר כונן להם מועצה לפי סעיף 2;

"השר" — שר המסחר והתעשיה.

פרק ב': המבנה של מועצה

כינון מועצות

2. (א) השר רשאי לכונן בצו, שיפורסם ברשומות, מועצות למוצרי פירות וירקות, בין לכלל הפירות והירקות ובין לפירות וירקות פלונים; השר רשאי לתקן צו כינון, לשנותו או לבטלו.

(ב) בצו כינון ניתן לקבוע הוראות לווי והוראות משלימות לביצועו.

מועצה תאגיד

3. מועצה שנתכוננה כאמור בסעיף 2 היא תאגיד כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

הרכב מועצה

4. מספר חברי מועצה ייקבע בצו כינונה, ובהם יהיו 50% נציגי יצרנים, 15% לפחות נציגי מגדלי פירות וירקות ויתרם נציגי הממשלה.

נציגי הממשלה

5. נציגי הממשלה במועצה יתמנו 50% על ידי השר, 25% על ידי שר החקלאות ו־25% על ידי שר האוצר.

דברי הסבר

סעיף 2 לפי סעיף זה יהיה השר רשאי להקים מועצה כללית למוצרי פירות וירקות בכללם או מספר מועצות נפרדות למוצרי פירות וירקות מסויימים, או מועצה כללית ומועצות נפרדות כאחד, כנדרש לפי צרכי עידוד היצוא.

לפי סעיפים 21 ו־22 יהיו תפקידיה וסמכויותיה של מועצה כפופים להוראות שבצו כינונה.

סעיף 3 בביצוע תפקידיה וסמכויותיה יהיה על מועצה לעשות לעתים גם פעולות מקח וממכר. לכן קובע סעיף זה כי מועצה תהיה תאגיד הכשר לזכויות, חובות ופעולות משפטיות.

סעיפים 4 ו־5 הרכבה של מועצה כמוצע בסעיפים אלה מכוון להביא לשיתוף ותיאום נאותים בין הגורמים השונים, שמן הראוי כי יתנו חלקם בקידום היצוא של מוצרי פירות וירקות, דהיינו — היצרנים, המגדלים והרשויות המוסמכות המתאימות.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

יושב ראש מועצה וסגנו

6. יושב ראש של מועצה וסגנו יתמנו מבין נציגי הממשלה שבמועצה; היושב ראש יתמנה על ידי השר, וסגנו על ידי שר החקלאות.

נציגי יצרנים

7. (א) נציגי היצרנים במועצה שנתכוננה למוצרים פלונים (להלן — מוצרים מוסדרים) יתמנו על־ידי השר מתוך רשימת מועמדים אחת שהגישו לו הגופים המשווקים לגבי אותם מוצרים.

(ב) גוף משווק הוא יצרן או קבוצת יצרנים, שביקשו להיות גוף משווק, והוכיחו לשר כי ערך היצוא של המוצרים המוסדרים שהם ייצרו בשנה הקובעת וייצאו בה בעצמם או על־ידי אחרים, לפי הוראות חוק זה, הוא לפחות 8%, או אחוז אחר שקבע השר בתקנות, מערך סך כל היצוא של מוצרים אלה באותה שנה, לפי רשימוני היצוא המאושרים ביד גובה המכס; קביעת אחוז כאמור העולה על 20% תהא באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

(ג) לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים במועצה, במקום המלים "לפי הוראות חוק זה" שבסעיף קטן (ב) קרי "לפי הוראות כל חיקוק שחל אותה שעה על יצוא כאמור".

(ד) לא הוגשה לשר רשימה אחת כאמור תוך הזמן שקבע, רשאי הוא למנות את נציגי היצרנים למועצה לפי שיקול דעתו.

(ה) בסעיף זה —

"שנה קובעת" — תקופה של שנים עשר חודש המסתיימת ב־31 במרס, או בתאריך אחר שקבע השר בתקנות, הסמוך לפני המועד שבו ממנה השר נציגי יצרנים למועצה;

"ערך היצוא" — לפי חישוב פו"ב או לפי חישוב אחר שקבע השר.

נציגי מגדלים

8. נציגי המגדלים יתמנו על ידי השר על פי המלצת שר החקלאות.

סייגים למינוי חברי מועצה

9. (א) לא יתמנה חבר מועצה ולא יכהן מי שעובד אצלה בשכר.

(ב) לא יתמנה חבר מועצה אדם שתוך עשר שנים שקדמו למינוי פשט את הרגל, או נתמנה עליו כונס נכסים מטעם בית המשפט, או הורשע או נשא ענשו על עבירה שיש עמה קלון.

דברי הסבר

סעיף 6 לפי סעיף 15 יגוהלו ישיבות מועצה על־ידי יושב ראש המועצה ובהעדרו על ידי סגנו. לפי סעיף 16 תהיה ליושב בראש ישיבות במועצה דעה מכרעת במקרים של דעות שקולות וכן זכות לעכב תקפן של החלטות המועצה, כדי לאפשר לשר להביע את דעתו לגביהן. לנוכח הסמכויות האמורות של יושב ראש מועצה וסגנו, קובע סעיף 6 כי הם יתמנו מבין נציגי הממשלה במועצה.

סעיף 7 הוסכם עם תעשיית מוצרי פירות וירקות, כי בענף שלגביו תתכונן מועצה על פי החוק יתארגנו היצרנים במסגרת של מספר מצומצם של גופים, שייקראו גופים משווקים, ועל־פי המלצתם של גופים אלה יתמנו נציגי היצרנים למועצה ויוסמכו יצוּאנים לפי סעיף 25 למוצרים שבאותו ענף. מינוי נציגי היצרנים למועצה ייעשה על־פי רשימה מוסכמת, שתבטא את דעתם של כלל היצרנים הפועלים בענף שלגביו נתכוננה מועצה. אם לא הוגשה לשר רשימה מוסכמת כאמור יהיה הוא רשאי למנות נציגי יצרנים למועצה לפי שיקול דעתו.

סעיף זה קובע את התנאים שבקיומם יהיה יצרן או קבוצת יצרנים גוף משווק. שיעור היצוא של 8% נקבע לפי שיעור הייצוא הנמוך ביותר של אחד משבעת הגופים המשווקים הקיימים למעשה היום בענף מוצרי פרי הדר. אולם השר יהיה רשאי לקבוע אחוז אחר, ובלבד שקביעת אחוז העולה על 20% תהא טעונה אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

סעיף 9 אין למנות חבר מועצה מי שיש בו פסול מבחינת ההגינות הציבורית.

תקופת כהונה במועצה

10. תקופת כהונתם של נציגי הממשלה תהא כפי שקבע השר; תקופת כהונתם של נציגי יצרנים במועצה תהא שלוש שנים, אולם הם יוסיפו לכהן עד שיתמנו נציגי היצרנים לתקופת הכהונה החדשה, ואפשר למנותם שנית בדרך הקבועה בסעיף 7.

העברת חבר מועצה מכהונתו

11. (א) השר יעביר מכהונתו חבר מועצה שפשט את הרגל, או שנתמנה עליו כונס נכסים מטעם בית המשפט, או שהורשע בעבירה שיש עמה קלון.

(ב) השר רשאי באחת הנסיבות המנויות להלן להעביר מכהונתו נציג יצרנים ובלבד שהתייעץ לפני כן עם יושב־ראש המועצה על כוונתו לעשות כן; ואלה הנסיבות:

(1) מגישי הרשימה שמתוכה נתמנה הנציג המליצו לפני השר על העברתו מכהונתו;

(2) בהרכב של מגישי הרשימה או של אחד מהם חלו שינויים המצדיקים, לדעת השר, להעביר את הנציג מכהונתו;

(3) הנציג נעדר ללא סיבה מספקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה או משש ישיבות בשנת כספים אחת, והמועצה המליצה לפני השר על העברתו מכהונתו;

(4) נבצר מן הנציג, לדעת השר, למלא תפקידיו עד לגמר כהונתו.

ממלאי מקום נציגי היצרנים

12. (א) נציג יצרנים שנפטר, או התפטר, או הועבר מכהונתו כאמור בסעיף 11, ימנה השר אחר במקומו, אשר יכהן עד תום תקופת הכהונה של החבר שבמקומו נתמנה.

(ב) נציג יצרנים שנבצר ממנו, לדעת השר, למלא זמן מה את תפקידיו, רשאי השר, לפי המלצת המועצה, למנות לו ממלא מקום עד שובו לתפקידו.

(ג) מינויים לפי סעיף זה יהיו מתוך רשימת המועמדים שהוגשה לשר כאמור בסעיף 7; לא הוגשה רשימה כאמור, או שאין בה מועמדים עוד, יהיה המינוי לפי שיקול דעת השר.

הודעה על מינוי חברים

13. הודעה על מינוי חברים למועצה, למעט ממלא מקום, תפורסם ברשומות.

מנין חוקי בישיבות מועצה

14. (א) מנין חוקי בישיבות מועצה הוא —

(1) בדונה בעניינים שקבע השר שהם עקרוניים — מחצית חבריה לפחות, כשביניהם היושב־ראש או סגנו ושליש לפחות מנציגי היצרנים;

(2) בדונה בעניינים שלא כאמור בפסקה (1) — שליש לפחות מחבריה, כשביניהם היושב־ראש או סגנו ושליש לפחות מנציגי היצרנים.

דברי הסבר

סעיפים 10 — 12 תקופת הכהונה של נציגי היצרנים במועצה נקבעה לשלוש שנים, כדי לאפשר לנציגים אלה לתרום מנסיונם למילוי נאות של תפקידי המועצה. בכפוף לכך מוצע גם כי השר יהיה מוסמך להעביר נציגים מתפקידיהם, כאשר המיוצגים על ידיהם יבקשו זאת, או כאשר הנציגים לא ימלאו את תפקידיהם כראוי, וכי יהיה חייב להעביר נציג מתפקידו אם נמצא בו פסול מבחינת ההגינות הציבורית.

לגבי כהונת נציגי הממשלה במועצה לא נקבעה תקופה מסויימת, כדי לאפשר לשרים גמישות נאותה למנות את הנציגים בהתאם למסיבות הענין.

סעיף 14 החלטות מועצה ניתן יהיה, מטבען, לחלק להחלטות הנוגעות לניהול ענייניה היום יומיים ולהחלטות בעלות אופי עקרוני, שיהיה בהן כדי להשפיע על הפעלת סמכויותיה. היות ולא ניתן לתחום ברורות מראש בין סוגי ההחלטות האמורות, קובע סעיף 14 כי החלטות תהיינה עקרוניות אם נקבעו כך על ידי השר. כדי להבטיח כי החלטות עקרוניות של מועצה יתקבלו תוך השתתפות חברי המועצה במספר גדול ככל האפשר, קובע הסעיף מנין חוקי מיוחד לישיבות בהן יידונו החלטות אלה.

(ב) לא היה מנין חוקי כאמור בסעיף קטן (א) (1), תידחה הישיבה לשבוע ימים. היה המועד שנדחה חל ביום מנוחה כמשמעותו בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948[1], תקויים הישיבה למחרתו; בישיבה נדחית כאמור יהיה המנין החוקי כאמור בסעיף קטן (א) (2).

יושב ראש בישיבות

15. את ישיבות המועצה ינהל היושב ראש, ובהעדרו — סגנו.

קבלת החלטות

16. (א) החלטות מועצה יתקבלו ברוב דעות המצביעים, זולת אם נקבעה הוראה אחרת בחוק זה; היו הדעות שקולות תהיה ליושב ראש הישיבה דעה מכרעת; הנמנעים לא יובאו במנין לא לחיוב ולא לשלילה.

(ב) היושב ראש בישיבה רשאי לקבוע כי החלטה פלונית באותה ישיבה לא תקבל תוקף מיד, כדי שהשר יוכל להביע דעתו לגביה; הודיע השר למועצה תוך 21 יום לאחר אותה ישיבה על התנגדותו להחלטה, לא תקבל ההחלטה תוקף אלא אם אושרה שנית במועצה ברוב של 75% לפחות מחבריה; לא הודיע השר על התנגדותו, תקבל ההחלטה תוקף בתום התקופה האמורה.

הנוהל במועצה

17. מועצה תקבע סדרי דיוניה במידה שלא נקבעו בחוק זה.

מינוי מנהל כללי

18. (א) מועצה רשאית למנות מנהל כללי שלא מבין חבריה ולקבוע את תפקידיו ואת שכרו, ובלבד שלא יתמנה למשרה זו עובד המדינה אלא על פי החלטת רוב של 75% לפחות מכלל חברי המועצה ובתוכו גם 75% לפחות מנציגי היצרנים במועצה.

(ב) עובד המדינה שנתמנה מנהל כללי לא יהיה זכאי לשכר מהמועצה.

ביצוע החלטות

19. המועצה תבצע בעצמה את החלטותיה במידה שלא הטילה את הביצוע על המנהל הכללי או על אחד או אחדים מחבריה.

קיום סמכויות

20. קיומה של מועצה או של ועדה מוועדותיה ותוקף החלטותיהן לא ייפגעו מחמת פינוי מקומו של חבר או מחמת פגם במינויו.

דברי הסבר

סעיף 16 (א) לפי סעיף זה יתקבלו החלטות מועצה ברוב רגיל של חבריה שהצביעו, בלי להביא במנין חברים שנמנעו מהצבעה, זולת אם נקבע בחוק זה הצורך ברוב אחר. לדוגמה: לפי סעיף 42 אין להסמיך פחות מ־6 יצואנים למוצרי פרי הדר, אלא אם המועצה לאותם מוצרים המליצה על כך פה אחד; לפי סעיף 43 אין לחייב יצרן של מוצרי פרי הדר לייצא באמצעות מועצה, אלא אם החליטה על כך המועצה ברוב של 60% מכלל חבריה; וראה גם סעיף קטן (ב) וסעיף 18 (א).

סעיף 16 (ב) בהתחשב בסמכויות שניתן להעניק למועצה לפי סעיף 22, יהיו בוודאי להחלטותיה השלכות שישפיעו על פעילויות משקיות. כדי להביא לתיאום נאות בין פעולות המועצה מכוח החלטותיה לבין המדיניות המשקית של הממשלה, מוצע כי השר יהיה רשאי להתנגד להחלטה. לשם כך קובע סעיף זה, כי הישב ראש בישיבותיה של מועצה יהיה רשאי לעכב את היכנסן לתוקף של החלטות, כדי לאפשר לשר ליתן דעתו עליהן תוך 21 יום. אם הודיע השר תוך מועד זה על התנגדותו להחלטה, לא יהיה לה תוקף אלא אם אושרה שנית ברוב של 75% מחברי המועצה.

סעיף 18 תפקידיה של מועצה יהייבו כרגיל מינויו של מנהל כללי במשרה מלאה. במקרה זה לא יוכל כמובן עובד המדינה ליטול על עצמו תפקיד זה. אולם במקרים שבהם יוכל עובד המדינה להקדיש מזמנו גם לקיום תפקיד של מנהל כללי במועצה, ניתן יהיה למנותו לתפקיד זה רק אם 75% לפחות מכלל חברי המועצה יתמכו במינוי, כשבין תומכים כאמור מצויים לפחות 75% מנציגי היצרנים במועצה. מכל מקום, מנהל כללי של מועצה שהוא עובד המדינה לא יהיה זכאי לשכר מטעם המועצה.

סעיף 19 החוק המוצע אינו קובע במועצה רשות ביצוע מיוחדת, כגון ועד פועל וכד'. לכן קובע סעיף זה כי המועצה עצמה תבצע את החלטותיה, אך תהיה רשאית להטיל את הביצוע על מנהלה הכללי או על חבריה.

[1] ע"ר תש"ח, תוס' א' מס' 2, עמ' 1.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

תפקידי מועצה

21. אלה תפקידיה של מועצה, לענין מוצרי פירות וירקות שלהם נתכוננה, בכפוף לאמור בצו כינונה:

(1) לתכנן את ייצור המוצרים;

(2) לתכנן ולכוון רכישות של פירות וירקות, וכן של חמרי עזר, חמרי אריזה וחמרים אחרים הנחוצים לייצור המוצרים (להלן — חמרי עזר), ואת הספקתם ליצרנים;

(3) לתכנן, לעודד ולקדם את שיפור טיבם של המוצרים, ובכלל זה איכותם, צורתם, עיצוב אריזתם וסימונם, ולקיים מעבדות ומנגנון בקרה מתאימים לפיקוח על טיבם;

(4) לעודד ולבצע פעולות מחקר לשיכלול שיטות ייצור המוצרים, ובכלל זה פיתוח הייצור של סוגי מוצרים חדשים ליצוא;

(5) לתכנן, לעודד ולבצע פעולות מחקר להוזלת ההוצאות של ייצור המוצרים ולהעלאת פריון העבודה, לרבות פעולות להכשרה מקצועית מתאימה;

(6) לתכנן, לעודד ולקדם את יצוא המוצרים, לרבות פעולות למחקר שווקים ולפרסומת נאותה בחוץ לארץ לשם הגברת היצוא;

(7) לייעץ לשר בכל העניינים הנוגעים לביצוע חוק זה בתחום תפקידיה.

סמכות מועצה להסדרת הייצור והייצוא

22. על אף האמור בכל דין, רשאי השר, בצו כינון, להסמיך מועצה לקבוע כללים שתכליתם להסדיר את הייצור והייצוא של מוצרי פירות וירקות לפי הסוג, המין או כל בחינה אחרת, ואת דרכי הייצוא ותנאיו; ובלי לגרוע מכלליותה של הוראה זו הוא רשאי, לתכלית האמורה, להסמיכה לקבוע כללים, ובהם או לפיהם —

(1) לקבוע מכסות כלליות לייצור המוצרים ולייצואם, ועקרונות לקביעת מכסות אישיות בתחום המכסות הכלליות, לפי הסוג, המין, ארץ הייעוד או כל בחינה אחרת;

(2) לקבוע את המפתח להשתתפותם של היצרנים בייצוא, לפיו ימסרו או ימכרו למועצה או ליצואן מוסמך מוצרים לייצוא;

(3) לקבוע סוגים, זנים ומינים של פירות וירקות שמהם בלבד ייוצרו מוצרים לייצוא, ולקבוע מפרטים של פירות וירקות כאמור ומפרטים של חמרי עזר לשימוש היצרנים או המועצה;

דברי הסבר

סעיף 21 סעיף זה קובע את תפקידיה של מועצה שתתכונן על פי החוק המוצע, במידה שלא נקבעה קביעה אחרת בצו כינונה של המועצה או בתיקון של צו הכינון לפי סעיף 2. תפקידי מועצה יתאימו למשימות שיוטלו עליה ולמטרות שיהיה עליה להשיג. מערכת התפקידים המפורטת בסעיף זה תאפשר ליצרנים בענף מסויים להשיג את מקסימום היתרונות שניתן להשיג, באמצעות המועצה, על־ידי רכישה מרוכזת של חמרי גלם וחמרי עזר, קיום מעבדות לבקרת הטיב, עריכת מחקרים לפיתוח מוצרים, ופעולות אחרות, שיהיה בהן כדי לתרום להוזלת הייצור והגברת כושר ההתחרות בשוקי חוץ.

סעיף 22 סמכויותיה של מועצה אינן קבועות בחוק גופא, אולם השר רשאי להעניק למועצה את הסמכויות המפורטות בסעיף זה, כולן או מקצתן. בין הסמכויות שניתן להעניק למועצה — הסדרת הייצור והייצוא של מוצרי פירות וירקות שלגביהם הוקמה אותה מועצה, קביעת מפרטים להם, קביעת מכסות יצוא, הצמדת יצרנים ליצואנים מוסמכים וקביעת שיטות קשר בין יצרנים לבין יצואנים. הסדרת העניינים האמורים, ושאר קביעותיה של מועצה, יהיו בכללים, הטעונים לפי סעיף 57 אישור מוקדם של השר.

(4) לקבוע מפרטים של מוצרים לייצוא, לפי הסוג, המין, ארץ הייעוד או כל בחינה אחרת, לחייב יצרנים לייצר לשם ייצוא לפי מפרטים כאמור, ולקבוע למפרטים שמות;

(5) לקיים, תוך תהליכי הייצור או לאחר מכן, בקרה של טיב המוצרים המיועדים לייצוא, לפי המפרטים שקבעה, ולחייב את היצרנים לקיים בקרה כאמור ולהתקין ציוד מתאים לכך;

(6) להסדיר את רכישתם של פירות וירקות ושל חמרי עזר והספקתם ליצרנים, בין בריכוז פעולות אלה בידיה ובין במסירתם לידי אחרים;

(7) להסדיר את אריזתם של מוצרים ליצוא, ובכלל זה עיצוב האריזה וטיב חמריה;

(8) להסדיר את סימונם של מוצרים ליצוא, ובכלל זה השימוש בסימן מסחר רשום או לא רשום או בתיאור מסחרי אחר;

(9) לחייב יצרנים למסור או למכור מוצרים לה או ליצואן מוסמך ולקבוע מחירים למוצרים לפי סוגים, מינים וכמויות;

(10) לקבוע את שיטות הקשר בין יצרן לבין המועצה או בינו לבין יצואן מוסמך ובכלל זה דרכי הזמנת המוצרים מיצרן ודרכי מסירתם או מכירתם למועצה או ליצואן מוסמך, לרבות מקומות המסירה או המכירה ומועדיהן;

(11) לקבוע חובת הצמדה בענין ייצוא בין יצרן למועצה או ליצואן מוסמך ותנאי הצמדה כאמור;

(12) לחייב יצרן לייצר לשם ייצוא מוצרים מסוג, ממין, מטיב, במועד ובהיקף שנקבעו בכללים, או לייחד חלק ממוצריו לייצוא ולטפל בו בדרך שתורה עליה המועצה, ובלבד שאם נקבעה מכסה אישית ליצרן — לא יחוייב לייצר כאמור מעל לאותה מכסה;

(13) לקבוע חובת יצואן מוסמך לקבל מיצרן שהוצמד אליו מוצרים לייצוא, ובלבד שאם נקבעה מכסה אישית ליצרן — לא יחוייב יצואן מוסמך לקבל ממנו מוצרים מעל לאותה מכסה;

(14) לקבוע הוראות בדבר יישוב סכסוכים הנובעים מחובת הצמדה או משיטות קשר אחרות בין יצרן למועצה או ליצואן מוסמך;

(15) לקבוע את שיעורי ההוצאות שעל יצרן לשלם למועצה או ליצואן מוסמך בקשר לייצוא מוצרים, לרבות הוצאות הכרוכות בפרסומת, בפיתוח שווקים וביצירת קרנות למימון פעולות אלו;

(16) לקבוע את מחירי היצוא של מוצרים, לפי סוגים, כמויות, ארצות יעוד או כל בחינה אחרת;

(17) להסדיר ולחייב עשיית פרסומת למוצרים בחוץ לארץ ולחייב יצרנים או יצואנים מוסמכים לשאת או להשתתף בהוצאות הפרסומת;

(18) לחייב יצרן ויצואן מוסמך לנהל פנקסים, חשבונות, רשימות או תעודות אחרות ביחס למוצרים ולספק לה דינים וחשבונות ביחס אליהם.

כללי המועצה לביצוע תפקידיה

23. בכפוף לאמור בסעיף 22, רשאית מועצה לקבוע כללים בכל הנוגע לביצוע תפקידיה.

הסדרת הייצוא

24. (א) השר רשאי בצו להסדיר את הייצוא של מוצרי פירות וירקות, בכללם או מענף, מסוג או ממין מסויים, ובכלל זה —

(1) לקבוע כי הייצוא לכל הארצות או לחלק מהן ייעשה כולו או מקצתו בידי מועצה או יצואן מוסמך;

(2) לקבוע תפקידיו, חובותיו וסמכויותיו של יצואן מוסמך;

(3) לחייב יצואן מוסמך או מועצה לייצא מוצרי פירות וירקות שנמסרו להם מכוח כללים לפי סעיף 22 (9) או מכוח תקנות לפי סעיף 31.

(ב) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) (1), ישתמשו המועצה או היצואן המוסמך במוצרים שנמסרו להם לפיו ליצוא בלבד, זולת אם השר התיר בכתב שימוש אחר.

(ג) השר לא יתן צו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שנועץ במועצה למוצרים המוסדרים בו, אם נתכוננה.

הסמכת יצואנים

25. (א) השר רשאי להסמיך יצואן לייצוא מוצרי פירות וירקות בכללם או לייצוא מוצרי פירות וירקות מסויימים, בתנאים שימצא השר לנכון.

(ב) הסמכה כאמור תהיה לתקופה שלא תעלה על שנה; השר רשאי לבטל את ההסמכה אף אם לא נסתיימה תקופתה.

(ג) לא יוסמך אדם לפי סעיף זה אלא אם גוף משווק המליץ עליו בפני השר; לענין זה רשאי גוף משווק להמליץ אף על עצמו, ובלבד שלא שימליץ על יותר מאדם אחד.

(ד) לא יסמיך השר יותר משישה יצואנים ליצוא מוצרים שנתכוננה להם מועצה.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, אם לא היה גוף משווק למוצרים שלהם ביקש השר להסמיך יצואנים או שהגופים המשווקים לא המליצו על יצואנים בפני השר תוך זמן שקבע, רשאי השר להסמיך יצואנים לפי שיקול דעתו.

סימון מוצרים שייוצאו ע"י המועצה

26. נקבע בצו לפי סעיף 24(א) (1) כי מוצרים ייוצאו על־ידי מועצה או באמצעותה, ונרשם לגביהם סימן מסחר לפי פקודת סימני מסחר, 1938 [2], רשאית המועצה לשווק אותם בסימן מסחר זה בדרך שקבעה בכללים.

דברי הסבר

סעיף 23 לפי סעיף זה תהיה מועצה מוסמכת, בנוסף לאמור בסעיף 22, לקבוע כללים בענין פעולות שתהיינה דרושות לביצוע תפקידיה, ובלבד שלא תחרוג מהסמכויות שהוענקו לה לפי סעיף 22.

סעיף 24 אם לדעת השר ניתן יהיה לקדם את היצוא על־ידי צמצום מספר היצואנים בענף מסויים, יהיה הוא רשאי לקבוע בצו כי היצוא ייעשה בידי מועצה או יצואנים מוסמכים. קבע השר כי היצוא ייעשה בידי יצואנים מוסמכים, יהיה הוא רשאי לקבוע את תפקידיהם וחובותיהם, לרבות חובת ייצוא של מוצרים שנמסרו להם על־ידי יצרנים.

סעיף 25 לפי סעיף זה ניתן יהיה להסמיך יצואן לכלל מוצרי פירות וירקות או למוצרי פירות וירקות מסויימים. אין להסמיך יצואן אלא אם הומלץ לכך על ידי גוף משווק. לא יוסמכו יותר מ־6 יצואנים למוצרים שנתכוננה להם מועצה, וזאת כדי לרכז את היצוא ולמנוע התחרות בלתי רצויה בשוקי חוץ.

סעיף 26 הסדרת היצוא לפי סעיף 24 באה להבטיח תנאים טובים יותר ליצוא ובקרה נאותה על טיב המוצרים המיוצאים. לכשתושג איכות מוצרים ברמה נאותה, מן הראוי יהיה גם לסמן את המוצרים בסימן שיעיד על טיבם. לשם כך קובע סעיף זה כי המועצה תוכל לשווק מוצרים בסימן מסחר כפי שייקבע בכללים.

---

[2] ע"ר 1938, תוס' 1 מס' 843, עמ' 103.

הספקת פירות וירקות ליצרנים

27. (א) השר רשאי בצו הכינון להסמיך מועצה לקבוע, בתיאום עם מועצה לייצור ולשיווק, עקרונות בדבר הספקת פירות או ירקות ליצרנים לשם ייצור מוצרי פירות או ירקות ליצוא; לענין זה, "מועצה לייצור ולשיווק" — מועצה שהוקמה בחוק לייצור או לשיווק של פירות או ירקות והנוגעת לענין, לרבות המועצה לשיווק פרי הדר.

(ב) לא הסמיך השר מועצה לפי סעיף קטן (א), או לא קבעה המועצה את העקרונות תוך תקופה שקבע לה השר, רשאי השר, בהתייעצות עם שר החקלאות, לקבוע את העקרונות בצו.

(ג) צו לפי סעיף קטן (ב) עדיף על כל הוראה שבפקודת שיווק פרי הדר, 1947[3], או בכל חוק המקים מועצה לייצור או שיווק של פירות או ירקות, ועל כל תקנה שהותקנה לפיהם.

רשות בקרה

28. השר ושר החקלאות רשאים למנות רשות בקרה, שתקיים בקרה על טיבם של פירות וירקות המיועדים לייצור מוצרי פירות וירקות.

מסירת מוצרים ליצוא

29. הוסדר הייצוא של מוצרי פירות וירקות בצו לפי סעיף 24, חייב כל יצרן למסור או למכור ליצואן מוסמך או למועצה את מוצרי הפירות והירקות ליצוא כפי שנקבע בכללים, או בתקנות לפי סעיף 31, הכל לפי הענין.

החלפת יצואן

30. (א) נקבעה חובת הצמדה בין יצרן לבין יצואן מוסמך, רשאי יצרן לבחור לעצמו את היצואן המוסמך ולהחליפו ביצואן מוסמך אחר בהודעה למועצה לפחות ששה חדשים מראש.

(ב) יצרן שלא בחר יצואן מוסמך תוך זמן שנקבע בכללים או בתקנות, רשאים המועצה או השר, לפי הענין, לקבוע לו יצואן מוסמך לפי שיקול דעתם.

סמכויות השר

31. (א) כל דבר שהשר רשאי להסמיך מועצה לקבוע לגביו כללים, רשאי הוא בעצמו להסדירו בתקנות אם אין לגביו כללים כאמור.

(ב) כל דבר שהשר רשאי להסדירו כאמור, רשאי הוא לאסרו, להגבילו, להטיל עליו פיקוח או בקורת ולהתנותו בתנאים, לרבות תנאים לקבלת רשיון כללי או מיוחד.

דברי הסבר

סעיף 27 כדי להבטיח אספקה סדירה של פירות וירקות ליצרנים לצרכי ייצור לשם ייצוא, ניתן להעניק למועצה סמכות לקבוע, בתיאום עם מועצה של מגדלי פירות או ירקות, עקרונות לאספקה כאמור.

במקרה שהשר לא הסמיך מועצה לקבוע עקרונות כאלה או שמועצה לא הפעילה את סמכויותיה בענין זה, יוכל השר עצמו בהתייעצות עם שר החקלאות לקבוע את העקרונות בצו.

סעיף 28 כדי להבטיח טיב נאות של פירות וירקות שישמשו לייצור המוצרים ליצוא, רשאים יהיו השר ושר החקלאות להקים רשות בקרה, שתפקח על חמרי הגלם המסופקים ליצרנים.

סעיף 29 במקרה שהשר קבע בצו לפי סעיף 24 כי יצוא מוצרי פירות וירקות, כולו או מקצתו, ייעשה בידי המועצה או יצואנים מוסמכים, מן הראוי שהיצרנים יחוייבו למסור או למכור את המוצרים למועצה או ליצואנים מוסמכים. סעיף 29 בא לקבוע את חובת המסירה.

סעיף 30 לפי סעיף 22 (10) רשאית מועצה לקבוע בכללים חובת הצמדה, לענין יצוא, בין יצרן ליצואן מוסמך. סעיף 30 קובע כי אם נקבעה הצמדה רשאי יצרן לבחור לו את היצואן המוסמך שבאמצעותו הוא ייצא את מוצריו, ורשאי היצרן להחליף את היצואן אם הודיע על כך למועצה לפחות ששה חדשים מראש.

לא בחר יצרן ביצואן מוסמך, תוך פרק זמן שנקבע בכללים, רשאית מועצה לקבעו לו.

סעיף 31 סעיף 22 מאפשר לשר להסמיך מועצה להסדיר את דבר הייצור של מוצרי פירות וירקות וייצואם, במטרה להביא לידי הגדלת היצוא. אולם הענקת הסמכויות אינה מבטיחה עדיין כי המועצה תפעילן הלכה למעשה; ייתכן גם שלא תוכל להפעילן, בגלל חילוקי דעות בין חברי המועצה, ובשל כך תסוכל השגת המטרות שלשמן הוענקו הסמכויות. למקרה כזה קובע סעיף 31 כי כל אשר השר רשאי להסמיך מועצה להסדיר בכללים, רשאי הוא עצמו להסדיר בצו.

סעיף 61 קובע כי מועצה תהיה מוסמכת לאסור, להגביל ולהתנות בתנאים כל דבר שהיא מוסמכת להסדיר בכללים. סעיף 31 (ב) קובע סמכות מקבילה לשר למקרים שמועצה לא תפעל או שלא תוכל להפעיל את סמכויותיה הלכה למעשה.

3 ע"ר 1947, תוס' 1, מס' 1608, עמ' 204.

סמכויות מועצה בענין ציוד, הלוואות ועסקאות

32. (א) מועצה מוסמכת לעשות כל פעולה לביצוע תפקידיה, ובאישור השר מוסמכת היא לעשות פעולות אלה:

(1) מקח וממכר של חמרים וציוד הדרושים לייצור מוצרי פירות וירקות ולייצואם; אין הוראה זו באה להקנות למועצה זכות ייחודית למקח וממכר כאמור, ואישור השר לענין פסקה זו יכול שיהיה לסוגים של פעולות כאמור או לפעולה מסויימת;

(2) קבלת הלוואות למימון פעולות שבתחום תפקידיה ושעבוד רכושה בשעבוד צף או קבוע לבטחון הלוואה;

(3) מתן מקדמות ליצרנים בשל מוצרי הפירות והירקות שנמסרו לה לייצוא ומתן הלוואות למימון פעולות שבתחום תפקידיה וסמכויותיה, בתנאים שתמצא לנכון.

(ב) לא יסמיך השר מועצה, בעת כינונה, לרכוש בשביל יצרנים פירות וירקות לתעשיה, אלא בהסכמת שר החקלאות.

סמכויות מועצה בשיווק מוצרים

33. (א) נקבע לפי סעיף 24(א) כי הייצוא של מוצרי פירות וירקות ייעשה על ידי מועצה או באמצעותה, רשאית היא —

(1) לקבל או לרכוש מהיצרנים מוצרי פירות וירקות בתנאים שקבעה בכללים ולשווקם בחוץ לארץ, בין בעצמה ובין באמצעות אחרים, בדרכים ובתנאים שייראו לה;

(2) לחלק את דמי המכר של מוצרי הפירות והירקות ששווקו כאמור בחוץ לארץ לפי שיטת סיבולת או לפי שיטה אחרת, לרבות קביעת הטבות בקשר לכך, ובלבד שהשיטה נקבעה בכללים;

(3) לגבות מדמי המכר של מוצרי פירות וירקות ששווקו כאמור את הוצאותיה השוטפות בקשר לשיווק, לשירותים וכל פעולה מפעולותיה השוטפות.

(ב) האמור בסעיף זה אינו בא לפגוע בכל התחייבות בכתב של מועצה.

מכסות ייצור לייצוא אישיות

34. (א) מועצה שהוסמכה כאמור בסעיף 22(1) תמנה מבין חבריה ועדת מכסות, אחת או יותר; ועדת מכסות רשאית — בכפוף לתנאי ההסמכה — לקבוע ליצרנים, בהוראות אישיות מכסות אישיות לייצור או לייצוא של מוצרי פירות או ירקות לתקופה שהיא תקבע.

(ב) הוראה אישית חתומה על ידי ועדת המכסות תימסר לאדם שעליו חלה ההוראה ואם נשלחה אליו בדואר רשום לפי מען מקום עסקו או מקום עסקו האחרון, יראו כאילו נמסרה לו בתום ארבעים ושמונה שעות משעה שנמסרה לדואר.

דברי הסבר

סעיפים 32 ו־33 לעומת סעיף 22, המאפשר מתן סמכויות הסדרה למועצה, הנושאות אופי שלטוני, באים סעיפים אלה לקבוע למועצה זכויות ממוניות בעניני מקח וממכר, הלוואות, שיווק וכד'. לפי המוצע, טעונות גם פעולות אלה, פרט לפעולות שיווק, אישורו של השר. הסמכת מועצה, בעת כינונה, לרכז בידיה רכישת פירות וירקות בשביל יצרנים שבתחום פעולותיה, תהיה טעונה הסכמתו של שר החקלאות.

סעיף 34 סעיף זה קובע כי במקרה שמועצה קבעה כללים בדבר מכסות כלליות לייצור וייצוא של מוצרי פירות וירקות ועקרונות על פי סעיף 22 (1) לקביעת מכסות, עליה למנות ועדות לקביעת מכסות אישיות לכל יצרן ויצרן שבתחום טיפולה.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

ועדות ערר

35. (א) לענין סעיף 34 ימנה השר ועדת ערר אחת או יותר, בת חמישה חברים; שלושה מחברי ועדת הערר, ביניהם היושב־ראש, לא יהיו חברי המועצה שמביניהם נתמנתה ועדת המכסות; שאר חברי ועדת הערר יכול שיהיו חברי המועצה, אך לא חברי ועדת המכסות.

(ב) שלושה חברים, ובהם שנים שאינם חברי המועצה כאמור, יהיו מנין חוקי בישיבות ועדת ערר.

ערר

36. (א) הרואה עצמו נפגע על־ידי קביעת מכסה אישית לפי סעיף 34, רשאי לערור עליה, תוך חמישה עשר יום מיום שנמסרה לו ההוראה האישית, לפני ועדת ערר שנתמנתה כאמור בסעיף 35(א).

(ב) ועדת ערר רשאית לאשר את המכסה או לשנותה.

(ג) החלטת ועדת הערר היא סופית ואין אחריה ולא כלום.

פרק ד': הוראות מיוחדות למוצרי פרי הדר

תחולת החוק

37. חוק זה יחול על מוצרי פרי הדר שנתכוננה להם מועצה, בשינויים ובתנאים האמורים בפרק זה.

הרכב המועצה

38. מספר חבריה של מועצה למוצרי פרי הדר יהיה שלושה עשר, ובהם תשעה נציגי יצרנים וארבעה נציגי הממשלה.

גוף משווק

39. (א) גוף משווק למוצרי פרי הדר הוא יצרן או קבוצת יצרנים של מוצרי פרי הדר, שהוכיחו לשר כי נתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף 7(ב) או כי רכשו בשנה הקובעת לפחות 8%, או אחוז אחר שקבע השר בתקנות, ממשקל פרי ההדר שהמועצה לשיווק פרי הדר שיווקה, לפי נתוניה, לכלל היצרנים בארץ, ובלבד שקביעת אחוז לפי סעיף זה העולה על 20% תהא באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

(ב) לענין סעיף קטן (א) על המועצה לשיווק פרי הדר להמציא לשר, לפי דרישתו, נתונים בדבר שיווק פרי הדר לכל יצרן ויצרן.

(ג) "שנה קובעת", לענין פרק זה — כמשמעותה בסעיף 7(ה).

דברי הסבר

סעיפים 35 ו־36 השר ימנה ועדות ערר שבפניהן יוכל לערור כל מי שיראה עצמו נפגע בקביעותיה של ועדת מכסות. כדי למנוע זיקה כלשהי בין ועדת מכסות לבין ועדת ערר, נקבע כי חמשת חברי ועדת הערר יהיו שלא מבין חברי ועדת המכסות, ואילו שלושה מחברי ועדת הערר, וביניהם היושב־ראש, יהיו שלא מבין חברי המועצה שלידה הוקמה ועדת הערר.

סעיף 37 הרכב היצרנים בענף מוצרי פרי הדר, רב־גוניות המוצרים שניתן לייצר ולפתח לצרכי יצוא, דרכי אספקת הפירות לייצור המוצרים ובעיות היצוא בענף זה מחייבים החלת הוראות מיוחדות לגבי מוצרי פרי הדר. לפי סעיף זה יחולו הוראות החוק המוצע לגבי מוצרי פרי הדר בכפוף להוראות פרק ד'.

סעיף 38 בהתחשב בגורמים המנויים בדברי ההסבר לסעיף 37 ובמסגרת התארגנותם כיום של אותם יצרנים לצרכי ייצוא, נקבע למועצה בענף מוצרי פרי הדר הרכב מיוחד השונה מההרכב הרגיל המוצע בסעיף 4.

סעיף 39 יצרן או קבוצת יצרנים בענף מוצרי פרי הדר יוכלו להיות גוף משווק לגבי מוצרים שבאותו ענף, אם הוכיחו לשר כי רכשו בשנה הקובעת 8% מכלל משקל פרי הדר שסופק באותה שנה לכלל היצרנים בארץ, אף אם לא נתקיים בהם תנאי היצוא לפי סעיף 7(ב). המועצה לשיווק פרי הדר תהיה חייבת להמציא לשר, לפי בקשתו, נתונים על אספקת פרי הדר ליצרנים.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

שמירת זכויות

40. יצרן או קבוצת יצרנים שהיו גוף משווק לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים למועצה למוצרי פרי הדר, והוכיחו לשר כי אחוז רכישתם לפי סעיף 39(א) או אחוז ייצורם וייצואם לפי סעיף 7(ב) לא פחת מ־8%, לא יהיה בקביעת אחוז יותר גבוה לפי הסעיפים האמורים כדי לגרוע מזכותם להיות גוף משווק לפי בקשתם.

מינין חוקי

41. המנין החוקי בישיבות המועצה למוצרי פרי הדר, בדונה בעניינים שהשר לא קבע שהם עקרוניים, הוא חמישה לפחות מחבריה, כשביניהם היושב־ראש או סגנו וארבעה לפחות מנציגי היצרנים.

הסמכת יצואנים

42. (א) ניתן צו לפי סעיף 24(א), שלפיו הייצוא של מוצרי פרי הדר ייעשה בידי יצואן מוסמך, יסמיך השר לכך ששה יצואנים, ובלבד שיהא רשאי להסמיך פחות ששה אם נתקיים אחד מאלה:

(1) המועצה למוצרי פרי הדר המליצה פה אחד על הסמכת מספר יותר קטן;

(2) 90% לפחות מיצרנים הנמנים על שני גופים משווקים או יותר שנתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף 7(ב) או בסעיף 39(א) ביקשו את השר להיות לגוף משווק אחד.

(ב) התהווה גוף משווק מאוחד כאמור בסעיף קטן (א) (2), רשאי השר, לאחר שהתייעץ עם הגוף, לבטל את ההסמכות, כולן או מקצתן, שניתנו לפי סעיף 25 לגופים המשווקים שהתאחדו או למי שהם המליצו עליהם; הוראה זו לא תגרע מסמכותו של השר מכוח סעיף 16(1) לפקודת הפרשנות[4].

יצוא בידי המועצה

43. על אף האמור בסעיף 24(א) (1), לא יחוייבו יצרנים לייצא מוצרי פרי הדר באמצעות המועצה למוצרי פרי הדר, אלא במידה שהמועצה החליטה על כך ברוב של 60% לפחות מכלל חבריה.

דברי הסבר

סעיף 40 צרכי קידום הייצוא בענף מוצרי פרי הדר הביאו את היצרנים בו, שמספרם הוא כעשרים, להתארגן בשש קבוצות יצוא. השר אף הוציא צו, על פי פקודת הסמכויות בענין היבוא, הייצוא והמכס (הגנה), 1939, וחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח—1957, המסדיר את הייצוא של המוצרים האמורים בידי ששה יצואנים בלבד. לפי סעיף 7 (ב) רשאי השר להעלות את אחוז הייצוא, ולפי סעיף 39 (א) רשאי הוא להעלות את אחוז רכישת פרי ההדר, לענין היות יצרן או קבוצת יצרנים גוף משווק. סעיף 40 קובע כי העלאת אחוז הייצוא או הרכישה כאמור לא תחול על יצרנים שהיו כבר גוף משווק לענין המינוי הראשון של נציגי יצרנים למועצה למוצרי פרי הדר, אם אותם יצרנים ביקשו להיות גוף משווק ושיעור יצוא מוצריהם או שיעור רכישת פרי הדר על ידיהם לא פחתו מ־8% בשנה הקובעת הנוגעת לענין.

שמירת זכות זו חשובה לענין מינוי נציגי יצרנים למועצה לפי סעיף 7 ולענין הסמכת יצואנים לפי סעיף 25.

סעיף 41 בסעיף 38 נקבע הרכב מיוחד למועצה למוצרי פרי הדר, השונה מההרכב הרגיל המוצע בסעיף 4. בהתחשב בגיוון הרב של מוצרי פרי הדר, הגורם לריבוי יצרנים לפי סוגי המוצרים השונים, מוצע שבמנין חוקי בישיבות מועצה לענף זה ייכללו לפחות ארבעה נציגי יצרנים, שהם יותר משליש של אותם נציגים, במקום שליש הקבוע בסעיף 14 (א) לגבי מועצות אחרות.

סעיף 42 בסעיף 25 (ד) נקבע שאין להסמיך יותר משישה יצואנים למוצרים שנתכוננה להם מועצה. בהתחשב במסגרת ההתארגנות של יצרנים בענף מוצרי פרי הדר הקיימת כיום כאמור לצרכי יצוא, קובע סעיף 42 שאין להסמיך גם פחות משישה יצואנים אלא אם המועצה המליצה על כך פה אחד, או אם מספר גופים משווקים התמזגו לגוף משווק אחד על פי בקשת 90% לפחות מהיצרנים הנמנים על אותם גופים.

במקרה של מיזוג גופים כאמור יהיה השר גם רשאי, בהתייעצות עם הגוף הממוזג, לבטל את הסמכתם של יצואנים שניתנה בשעתו על־פי המלצת הגופים שנתמזגו. אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו הכללית של השר לבטל הסמכה מכוח סעיף 16 (1) לפקודת הפרשנות.

סעיף 43 לפי סעיף 24 רשאי השר לקבוע כי יצוא מוצרי פירות וירקות ירוכז בידי מועצה בלבד. היצוא של מוצרי פרי הדר מוסדר כבר כאמור, על פי צו, בידי ששה יצואנים. סעיף 43 קובע כי ריכוז הייצוא בידי מועצה בלבד ייעשה רק כאשר המועצה לענף זה תחליט על כך ברוב של 60% מכלל חבריה.

---

[4] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 1, סמ' 2.

פרק ה': עבירות

ועדת קנסות

44. (א) ליד כל מועצה ימנה השר ועדת קנסות של שלושה, שלא מבין חבריה או עובדיה.

(ב) יושב־ראש הועדה יהיה שופט או מי שכשיר להיות שופט בית משפט שלום; הוא יתמנה על ידי שר המשפטים.

(ג) חבר אחד בכל ועדה יהיה יצרן, ואם היתה הועדה לענף מסויים — יצרן באותו ענף; אולם בועדה הדנה בענין של יצרן פלוני לא ישב בדין יצרן הנמנה על גוף משווק שעליו נמנה אותו יצרן.

(ד) הודעה על מינוי ועדת קנסות, על שמות חבריה ועל מענה תפורסם ברשומות.

הטלת קנסות

45. (א) יצרן או יצואן מוסמך שעבר, בין בעצמו ובין על־ידי עובדיו או סוכניו, על הוראות חוק זה, רשאית ועדת הקנסות להטיל עליו קנס בסכום שלא יעלה על שלושת אלפים לירות, שישולם למועצה.

(ב) לא תוגש תובענה לועדת קנסות אלא על־ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, לפי קובלנת המועצה שלידה הוקמה הועדה.

שמיעת טענות

46. ועדת קנסות לא תחליט בענין הטלת קנס אלא לאחר שנתנה לצדדים הזדמנות סבירה להשמיע טענותיהם.

ערעור

47. (א) היועץ המשפטי לממשלה וכל מי שחוייב בקנס לפי סעיף 45 רשאים לערער על החלטת ועדת קנסות בפני בית המשפט המחוזי תוך עשרים ואחד יום מיום החלטת ועדת הקנסות, או מהיום שנמסרה להם ההחלטה אם ניתנה שלא בפניהם; החלטה כאמור, שנמסרה למשלוח בדואר רשום לפי המען או המען האחרון של צד מהצדדים או של עסקו, יראו אותה כאילו נמסרה לו ארבעים ושמונה שעות לאחר שנמסרה לדואר למשלוח.

(ב) בית משפט מחוזי ידון בערעור בשופט אחד.

דין החלטה בדבר קנס

48. החלטת ועדת קנסות בדבר חיוב בקנס שלא הוגש עליה ערעור, וכן החלטת בית המשפט המחוזי אם הוגש ערעור, הן סופיות, ודינן, בכל הנוגע לביצוע, כדין פסק־דין סופי של בית משפט מוסמך במשפט אזרחי שאין עליו ערעור.

בקורת

49. מועצה רשאית למנות בכתב מבקר והוא יהיה מוסמך, כל אימת שיש לו יסוד להניח שהדבר דרוש כדי להבטיח ביצועו של חוק זה או כדי למנוע עבירה על הוראותיו —

(1) להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש; אולם אין להיכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו חיפוש מבית משפט מוסמך והוראות סעיפים 26 עד 29

דברי הסבר

סעיפים 44 — 48 הוראות בדבר קנסות ובדבר מועצות קנסות קיימות כבר במספר חוקים שלפיהם הוקמו ועדות ייצור ושיווק לתוצרת חקלאית, כגון חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, תשי"ט—1959, וחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), תשכ"ד—1963.

כדי למנוע השתתפותו של יצרן בועדת קנסות, כשיש לו נגיעה לנושא העומד להיות נדון בה, קובע סעיף 44 כי יצרן הנמנה על גוף משווק שעליו נמנה היצרן הנתבע, לא ישתתף בועדת הקנסות. התביעות בשם המועצה יוגשו על־ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו.

סעיף 49 כדי לאפשר למועצה לפקח על ביצוע הוראות החוק, קובע סעיף זה כי היא תהיה רשאית למנות מבקר. המבקר יהיה מוסמך לבדוק את דבר קיומו של החוק, לרבות הכללים שניתנו על ידי המועצה, ולתפוס חפצים שנעברו לגביהם עבירות על הוראות החוק המוצע.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט—1969[5], יחולו, בשינויים המחוייבים, על חיפוש לפי פסקה זו;

(2) לתפוס כל חפץ שיש לו יסוד סביר להניח שנעברה בו או לגביו עבירה לפי חוק זה ושהוא עשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור.

טיפול בחפץ שנתפס

50. (א) חפץ שנתפס לפי סעיף 49 מותר להחזיק בו עד שועדת הקנסות או בית המשפט, שלפניהם הוגשה תביעה על העבירה שביחס אליה נתפס, יחליטו מה ייעשה בו; לא הוגש משפט כאמור תוך תשעים יום מיום התפיסה, יוחזר החפץ; התעורר ספק למי יש להחזירו, יכריע בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס, לפי בקשת אדם התובע טובת הנאה בו או לפי בקשת המועצה שמינתה את המבקר.

(ב) חפץ שנתפס לפי סעיף 49 תנהג בו מועצה דרך בעלים הן לגבי החזקה והן לגבי מכירה; לא נהגה בו כך והדבר נשמד, ניזוק או ירד ערכו, ישולמו לבעליו פיצויים מקופת אותה מועצה.

(ג) היה חפץ שנתפס לפי סעיף 49 עלול להתקלקל אם לא יימכר מיד, רשאית מועצה למכרו, והוראות סעיף קטן (א) יחולו על דמי המכר כאילו היו חפץ שנתפס.

עונשין

51. (א) אדם שעבר על הוראה מהוראות חוק זה או הפריע למבקר במילוי תפקידו או מנע זאת ממנו, דינו — קנס עשרת אלפים לירות, ואם כבר הורשע על עבירה כאמור, דינו — קנס חמישים אלף לירות.

(ב) בית המשפט רשאי, נוסף לכל עונש אחר שיטיל, לצוות על חילוט מוצרים שבהם או לגביהם נעברה העבירה וחמרי אריזתם, או דמי מכרם, לזכות המועצה הקובלת.

פרק ו': תקציב ומינהל

תקציב מועצה

52. (א) שנת התקציב של מועצה תהא מיום 1 באוקטובר עד יום 30 בספטמבר, או תקופה רצופה אחרת של שנים עשר חדשים שקבע השר.

(ב) חדשיים לפחות לפני תחילת שנת התקציב תגיש מועצה לאישור השר הצעת תקציב לאותה שנה, ורשאית היא באמצע שנת תקציב להגיש לאישור השר הצעת תקציב נוסף.

(ג) מועצה לא תוציא כספים, לא תתחייב התחייבות כספית ולא תבצע פעולה כספית, אלא בהתאם לתקציב שאישר השר; אולם מועצה תהיה רשאית להוציא כספים שלא למטרות שלשמן נועדו לפי התקציב שאושר, או להתחייב בהוצאה כאמור, אם השר אישר מראש את הדבר.

דברי הסבר

סעיף 50 סעיף זה קובע הוראות בדבר החזקת חפצים תפוסים, והחזרתם לבעליהם במקרה שחלפו 90 יום מיום תפיסתם ועוד לא הוגשה תביעה.

סעיף 51 היועץ המשפטי לממשלה או נציגו הם המגישים את התובענה לועדת קנסות לפי סעיף 45, אך שמור להם שיקול דעת להביא את היצרן לדין פלילי לפי סעיף 51.

סעיפים 52 ו־53 שנת התקציב בענף מוצרי פרי הדר מתחילה כרגיל בחודש אוקטובר. ייתכן כי בענפים אחרים יהיה צורך לקבוע שנת תקציב שתחילתה בתאריך אחר. סעיף 52 נותן לשר סמכות לכך.

תקציבה של מועצה ייזון בחלקו מהיטלים שהיא תטיל על יצרנים או יצואנים לפי סעיף 60, אם הטלתם תאושר על־ידי השר ושר האוצר. לאור זאת קובע סעיף 52 שתקציבה של מועצה טעון אישור השר וכי מועצה לא

---

[5] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי ניהול מערכת הכספים במועצה והבקורת עליה, לרבות הגשת דינים וחשבונות לשר ופרסום מאזנים שנתיים על־ידי מועצה.

עובדי מועצה

53. נוהלי קבלת עובדים למועצה, תקן, שכר, גמלאות ותנאי עבודה אחרים של עובדי מועצה יהיו כשל עובדי המדינה, בתיאומים ובשינויים שקבעה המועצה באישור השר.

ועדת בקורת

54. (א) מועצה תמנה, שלא מבין חבריה, ועדת בקורת אחת או יותר, בהרכב ולתקופה שקבע השר, והיא תפקח על ביצוע החלטות המועצה, תבצע תפקידי בקורת אחרים שהטילו עליה המועצה שמינתה אותה או השר, ותמסור דין וחשבון והמלצות למועצה ולשר לפי דרישת המועצה או ביוזמת הועדה עצמה.

(ב) חברי ועדת הבקורת רשאים בכל עת סבירה לעיין בכל פנקסי המועצה שמינתה אותה ובמסמכיה ולקבל מכל עובד של המועצה כל ידיעה וכל הסבר הדרושים לדעתם לביצוע תפקידיה של הועדה.

ועדות שונות

55. מועצה רשאית למנות, מבין חבריה או שלא מביניהם, ועדות שימליצו בפניה בעניינים או בסוגי עניינים שתקבע.

פרק ז': הוראות שונות

סדרי דין

56. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את סדרי הדין והנוהל בועדת ערר כאמור בסעיף 35 ובועדת קנסות כאמור בסעיף 44; סדרי דין שלא נקבעו בתקנות כאמור רשאית כל ועדה לקבוע לעצמה.

אישור כללי מועצה

57. (א) כללי מועצה טעונים אישור מוקדם של השר; לא יאשר השר כללים כאמור, אלא כעבור ארבעה עשר יום מיום שהובאו לאישורו; הודיעו לו, תוך התקופה האמורה, 26% לפחות מכלל חברי מועצה על התנגדותם לאישור הכללים, יאפשר להם השר להשמיע בפניו, בהקדם האפשרי, את נימוקי התנגדותם.

(ב) כללי מועצה בדבר תנאי הרכישה של פירות וירקות, בדבר דרכי התקשרות מועצה עם יצרני פירות וירקות ומשווקיהם או בדבר מכסות ייצור כלליות, יהיו טעונים גם אישורו של שר החקלאות.

דברי הסבר

תוכל להוציא כספים או להתחייב בהוצאה אלא בהתאם לתקציב שאושר.

בהתאם לאמור, נקבע בסעיף 53 כי נוהלי קבלת עובדים למועצה ותנאי עבודתם יהיו דומים לאלה של עובדי המדינה, בכפוף לתיאומים ושינויים שיאושרו על ידי השר.

סעיף 54 לפי סעיף זה חובה על מועצה למנות ועדת בקורת, שלא מבין חבריה, שתהיה מוסמכת לבצע פעולות בקורת בדבר ביצוע החלטות המועצה ובכל ענין אחר בתחום פעולותיה של מועצה כשתתבקש לעשות זאת על ידי השר או המועצה שלידה הוקמה.

סעיף 57 מועצה שהוסמכה לעניינים המנויים בסעיף 22 רשאית להסדירם בכללים; לפי סעיף 23 רשאית מועצה לקבוע גם כללים בכל הנוגע לביצוע תפקידיה. כללים כאמור טעונים אישור מוקדם של השר. כללים שהוראותיהם נוגעות לתנאי רכישת פירות וירקות, לקביעת מכסות יצוא כלליות או לדרכי התקשרותה של מועצה עם מגדלי פירות וירקות יהיו טעונים גם אישורו של שר החקלאות.

כללים ייקבעו על פי החלטותיה של מועצה, שלפי סעיף 16 יתקבלו ברוב דעות המצביעים בישיבותיה של המועצה. ייתכנו אפוא כללים שלא יהיו לרצון כל חברי המועצה שקבעה אותם. כדי לאפשר לחברי מועצה המתנגדים לכללים מסויימים להביא את התנגדותם בפני השר, קובע הסעיף שהשר ישהה אישורם של כללים 14 יום לפחות מיום שהובאו לאישורו. אם 26% לפחות מחברי מועצה יתנגדו לכללים כאמור יהיה על השר לשמוע את נימוקיהם בהקדם האפשרי.

כללים מיוחדים

58. היה כלל מכללי מועצה מתייחס למוצר המיוצר על־ידי פחות מ־50% מכלל היצרנים שבענף מסויים, לא יאשר השר את הכלל אם, תוך ארבעה עשר יום מהיום שהובא לאישורו, הודיעו לו בכתב על התנגדותם לאישורו יצרנים מאותו ענף שייצרו לפחות 40% משווי הייצור של אותו מוצר בשנת התקציב שלפני הגשת הכללים לאישור.

פרסום ברשומות

59. כללי מועצה לפי חוק זה יפורסמו ברשומות.

היטלים

60. (א) השר רשאי, בצו כינון, להסמיך מועצה להטיל בכללים על יצרנים ויצואנים מוסמכים היטלים על כל מוצרי פירות וירקות שייצרו או שיווקו או על מוצרים מסויימים מהם, ולקבוע מועדים ודרכים לתשלום ההיטלים.

(ב) כללים לפי סעיף קטן (א) טעונים גם אישור מוקדם של שר האוצר.

(ג) היטל לפי סעיף זה יכול שיהיה כללי או מסוייג לפי הסוג או המין של המוצרים, ויכול שיהיה בסכום מסויים, או בשיעור מסויים ממחיר המוצרים שבו נמכרו על־ידי היצרן או היצואן המוסמך, ובלבד ששיעור ההיטל לא יעלה על 2% מהמחיר האמור.

(ד) פקודת המסים (גביה)[6], למעט סעיף 12 בה, תחול על גביית ההיטלים כאילו היו מס כמשמעותו באותה פקודה.

(ה) הכספים שמקורם בהיטלים כאמור ישמשו לביצוע תפקידי המועצה שהטילה אותם ולקיום סמכויותיה לפי חוק זה.

(ו) מועצה רשאית, באישור השר ושר האוצר, לקיים קרנות מכספי ההיטלים לצרכים שהחליטה עליהם.

סמכויות עזר

61. כל דבר שמועצה רשאית להסדירו או להתירו על פי הוראות חוק זה, רשאית היא לאסרו, להגבילו או להתנותו בתנאים, ורשאית היא להתלות או לבטל כל הרשאה או היתר שנתנה בנוגע לביצוע פעולה בהתאם לחוק זה.

רווחי מועצה

62. עודף הכנסות על הוצאות, שנשאר למועצה בגמר שנת תקציבה, יועבר לקרנות שהשר אישר את מטרותיהן.

פטור ממס הכנסה

63. כספי היטלים שהועברו לקרנות שהקימה מועצה בהתאם לחוק זה ושמטרותיהן אושרו על־ידי השר ושר האוצר, יהיו פטורים ממס כמשמעותו בפקודת מס הכנסה[7].

דברי הסבר

סעיף 58 לפי סעיף 2 יכול שהשר יכונן מועצה כללית למוצרי פירות וירקות ויכול שיכונן מועצה לסוג אחד של מוצרים או למספר סוגי מוצרים. ייתכן איפוא שבתחום טיפולה של מועצה אחת יהיו סוגים שונים של מוצרי פירות וירקות, ולפי זה — שתקבע כללים לגבי מוצר המיוצר על־ידי פחות מ־50% מכלל היצרנים שבתחום טיפולה. למקרה זה קובע סעיף 58 כי השר לא יאשר את הכללים כאמור, אם יצרני אותו המוצר המייצרים לפחות 40% של המוצר, בחישוב השווי של הייצור הכללי של אותו מוצר, הודיעו לשר, תוך 14 יום מיום הגשת הכללים לאישור, על התנגדותם לכללים.

סעיף 60 לפי סעיף זה ניתן יהיה להסמיך מועצה להטיל בכללים היטלים על מוצרי פירות וירקות, שישולמו על ידי היצרן או היצואן, ובלבד ששיעורו של היטל לא יעלה על 2% ממחיר המוצרים. כספי ההיטלים ישמשו למימון ביצוע תפקידיה של המועצה.

כללים שבהם ייקבעו היטלים יהיו טעונים גם אישורו המוקדם של שר האוצר.

סעיפים 62 ו־63 את עודף הכנסותיה של מועצה על הוצאותיה בשנת תקציב מסויימת יהיה צורך להכניס לקרנות שמטרותיהן אושרו על־ידי השר, וניתן יהיה להוציאו רק למטרות אלה; עודף זה יהיה פטור ממס הכנסה במידה שמקורו בכספי היטלים והוא הועבר לקרנות שמטרותיהן אושרו גם על ידי שר האוצר.

---

[6] חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

[7] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

פיזור מועצה

64. (א) רשאי השר, בצו שיפורסם ברשומות, לפזר מועצה אם ראה שנתקיים בה אחד מאלה:

(1) היא אינה ממלאה את חובותיה והתחייבויותיה;

(2) היא אינה מבצעת ביעילות את תפקידיה להשגת המטרות שלשמן הוקמה;

(3) נשתנו התנאים והנסיבות שבהם הוקמה.

(ב) לא יפזר השר מועצה אלא אם ניתנה לה הזדמנות סבירה להשמיע טענותיה בפניו או בפני מי שהוא הסמיך לכך.

(ג) לא יפזר השר מועצה מאחד הטעמים המנויים בפסקאות (1) ו־(2) לסעיף קטן (א) אלא אם ניתנה לה גם התראה בכתב על כך מטעמו לפחות שלושה חדשים מראש והיא לא חזרה למלא את חובותיה והתחייבויותיה, או לבצע את תפקידיה, להנחת דעת השר תוך שלושת החדשים האמורים.

(ד) בצו לפי סעיף קטן (א) רשאי השר גם למנות אדם או רשות לבצע את הפיזור; עשה השר כן, יקבע בצו דרכי ערעור על החלטת המפזר.

(ה) השר יקבע בתקנות הוראות בדבר הליכי פיזורה של מועצה שניתן עליה צו לפי סעיף זה, אופן פרעון חובותיה, קיום התחייבויותיה, מימוש זכויותיה והעשיה בנכסיה.

השתתפות בתאגיד

65. ראתה מועצה שהדבר דרוש לקידום מטרותיה, רשאית היא, באישור השר, לייסד תאגיד או להשתתף בתאגיד בדרך שתיראה לה.

אגרות

66. השר רשאי לקבוע אגרות בעד מתן רשיון, היתר או מסמך אחר שיינתן לפי הוראות חוק זה.

תוקף דינים

67. סמכות לפי חוק זה אינה גורעת מסמכות לפי חיקוק אחר וקיום חובה לפי חוק זה אינו פוטר מקיום חובה לפי חיקוק אחר.

שינוי התוספת

68. השר רשאי לשנות בצו כל אחת מהתוספות, להוסיף עליה או לגרוע ממנה.

ביצוע

69. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

דברי הסבר

סעיף 64 אם התנאים והנסיבות שהביאו לכינון מועצה נשתנו, או שמועצה לא ממלאה את תפקידיה, מן הראוי שהשר יפזר אותה. סעיף זה קובע את הדרכים לכך.

סעיף 65 סעיף 3 קובע כי מועצה היא תאגיד כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית. לפי זה יכולה מועצה להשתתף בתאגיד אחר. יחד עם זאת, כדי להבטיח שהשתתפותה תהיה רק במקרה שהדבר דרוש להשגת מטרותיה, מותנה הדבר באישורו של השר.

סעיף 67 מלבד סמכויות השר להסדרת עניני ייצור וייצוא של מוצרי פירות וירקות לפי החוק המוצע, יש לשר סמכויות מקבילות לפי חוקים אחרים, לגבי חלק מאותם עניינים. בהפעלת סמכות על ידי רשות יש לעתים הטלת חובה על האזרח.

סעיף זה קובע שאין בסמכות לפי החוק המוצע כדי לגרוע מסמכות הנתונה לפי חיקוק אחר, ובאותה מידה אין בקיום חובה לפי חוק זה כדי לפטור מקיום חובה על פי חיקוק אחר.

סעיף 68 לחוק המוצע נספחות שתי תוספות. בתוספת הראשונה מפורטים הגידולים החקלאיים שהגם פירות לענין החוק, ובתוספת השניה מפורטים הגידולים החקלאיים שהגם ירקות לענין החוק. מוצע כי השר יהיה רשאי לשנות בצו את התוספות האמורות.

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

תוספת א'

1. אבוקדו
2. אגוזים על סוגיהם
3. אגסים
4. אוכמניות
5. אנונה
6. אננס
7. אפרסמון
8. אפרסקים
9. בננות
10. גוייבות
11. דובדבנים
12. דובדבנים חמוצים
13. חבושים
14. מישמש
15. מנגו
16. ענבים
17. פטל
18. פרי הדר על זניו ועל סוגיו
19. קומקואט
20. רימונים
21. שזיפים
22. שסק
23. שקדים
24. תאנים
25. תמרים
26. תפוחים

תוספת ב'

1. אבטיח
2. אספרגוס
3. אפונה
4. במיה
5. בטטות
6. בצל
7. ברוקולי
8. גזר
9. חזרת
10. חמציץ
11. חצילים
12. חסה
13. כרוב אדום
14. כרוב לבן
15. כרוב מסולסל
16. כרוב ניצנים
17. כנר
18. כרפס
19. לפת
20. כרובית
21. לוף
22. לימה (שעועית)
23. לוביה
24. מילון
25. מנגולד
26. מלפפון
27. סלק
28. סלרי (עלים ושורש)
29. עגבניות
30. עירית
31. עולש
32. צנון
33. צנונית
34. פטריות
35. פטרוזיליה עלים
36. פטרוזיליה שורש
37. פלפלים
38. גמבו
39. פול
40. קולרבי
41. קישואים
42. קינרס (ארטישוק)
43. שמיר
44. שעועית
45. שום
46. תות שדה
47. תפוחי־אדמה
48. תרד חרפי
49. תרד ניו־זילנדי
50. ריבס
51. תירס

הצעות חוק 828, כ"ד באייר תשכ"ט, 12.5.1969

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

המחיר 60 אגורות

רשומות

הצעות חוק

כ"ג בסיון תשכ"ט | 836 | 9 ביוני 1969

עמוד

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 6), תשכ"ט—1969 238

חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תשכ"ט—1969 247

מבוא

הצעת החוק עוסקת במספר הקלות עידוד נוספות, ואלה העיקריות שבהן:

1. מפעל מוכר

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר בהטבות שונות לגבי מסים ישירים ועקיפים ובמתן מענק, והכל כמפורש בחוק, ללא אפשרות להגבילם בתנאים או לצמצמם.

מטרת התיקון המוצע היא לאפשר הענקת הטבות מצומצמות יותר משל מפעל מאושר למפעלים מסויימים הראויים לעידוד, שייקראו מפעלים מוכרים.

כיום הזה מדיניות מרכז ההשקעות היא לאשר מפעלים אם הם עשויים לתרום תרומה ניכרת להגדלת היצוא. לפי זה מותנה מתן האישור למפעלי תעשיה במרכז הארץ בתנאי שייצאו לפחות 50% ממוצריהם.

אך בשנתיים האחרונות הוקמו והתפתחו מפעלים, שאמנם אינם מייצאים 50% ממוצריהם, אך הם מפעלים חוסכי יבוא, כגון שהם מייצרים מוצרים חיוניים לצרכי מערכת הבטחון. מפעלים אלה ראויים לעידוד, אך אין מקום לתת להם מענק, ובדרך כלל גם לא פטור ממסים עקיפים. מוצע שמפעלים אלה ייחשבו למפעלים מוכרים שיהיו זכאים לפי החוק לכל ההקלות הניתנות למפעלים מאושרים, למעט מענק ופטור ממסים עקיפים, אלא שמינהלת מרכז ההשקעות תהא מוסמכת להעניק, לפי הצורך, גם פטור ממסים עקיפים.

2. דחיית תשלומו של חלק ממס הבולים

שיעור מס הבולים המוטל על תזכיר ההתאגדות של חברה ושל דו"ח של הקצאת מניות הוא 0.75% מערכן של המניות. מס זה יש לשלם עם רישומה של החברה, עוד בטרם החלה בעסקיה, והוא נטל כבד מאד על חברות שהון המניות שלהן גדול.

מוצע לדחות את מועד תשלומו של חלק ממס הבולים. חברה בעלת מפעל מאושר, שהונה עולה על מיליון ורבע לירות, תצטרך לשלם על התזכיר שלה עם רישומה מס בולים שלא יעלה על עשרת אלפים לירות, ואילו תשלום היתרה יידחה חמש שנים.

הוא הדין בדו"ח הקצאת מניות, לגבי המניות שהוציאה החברה בתחום ההון שאושר על ידי מינהלת מרכז ההשקעות.

3. בנין תעשייתי

החוק הקיים מזכה מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי — במענק. המענק ניתן באחוזים מסויימים ממחיר הנכסים של המפעל. במונח "נכסי מפעל" כלולים, אמנם, גם בנינים, אולם רק בנין שהוא בבעלותו של בעל המפעל התעשייתי או בחכירתו לתקופה של 25 שנים לפחות, והוא מימן את בנייתו והבנין משמש את המפעל התעשייתי. לפי זה, בנין שהוא עצמו משמש נושא לתכנית מאושרת ושלבעליו אין מפעל תעשייתי — אינו מזכה במענק.

כיום יש נטיה בקרב משקיעים בישראל, ובעיקר בקרב משקיעי החוץ, לרכז את מלוא השקעתם בציוד המפעל ותיפעולו, ולא בבניית הבנינים, והם מעדיפים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל. כדי לאפשר לבעלי בנינים כאלה להשכירם בדמי שכירות סבירים, מן הראוי הוא לתת להם אותן ההטבות שהיה מקבל בעל מפעל תעשייתי אילו היה הוא עצמו בונה את בניניו.

על כן מוצע לתקן את ההוראות המדברות במענק, ולאפשר מתן מענק גם לבעלי בנינים שבנו אותם לפי תכנית מאושרת, לשם השכרה למפעל תעשייתי מאושר, בהתאם לתנאים שתקבע מינהלת מרכז ההשקעות.

4. פטור לריבית על איגרות חוב מסוימות

סעיף 47א לחוק הקיים מעניק לתושב חוץ, המקבל ריבית מאיגרת חוב הנסחרת בבורסה, פטור ממס עליה. פטור זה מוענק רק לתושבי חוץ שאינם מקבלים בארץ מושבם הקלה ממסי כפל על הכנסה כזאת, ולתושבי חוץ שעל פי הסכם למניעת כפל מסים רואים אותם בארץ מושבם כאילו שילמו את המס שלגביו ניתן פטור.

הפטור לגבי הריבית הוא לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה לראשונה ברשימת ניירות הערך הנסחרים בבורסה.

היות והמגמה היא לעודד תושבי חוץ לתת הלוואות לזמן ארוך, נמצא שהפטור במתכונתו הקיימת מחטיא את המטרה, שכן מי שרוצה ליהנות מהפטור יקנה רק איגרות חוב שהן לתקופה שאיננה יתירה על שמונה שנים, גם אם יש ברצונו להשקיע לתקופה ארוכה יותר.

על כן מוצע להחליף את ההוראה הקיימת בהוראה שתקבע כי הפטור יינתן רק לריבית על איגרות חוב שהן לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות והפטור עליהן לא יהיה מוגבל בזמן.

5. חברה למסחר בינלאומי

לאחרונה התברר, כי בעליהן של חברות קיימות הפועלות מחוץ לישראל מעוניינים לעלות ארצה בלי לחסל את עסקיהם בחוץ לארץ. מאחר שהשליטה וההנהלה של החברות הללו יהיו מופעלות בישראל, יחוייבו החברות במס ישראלי נוסף על מסי חוץ שיהא עליהן לשלם, אם אינן פטורות מכוח אמנה למניעת כפל מס.

חובתן של חברות כאמור לשלם מס בישראל נובעת מהוראות סעיף 5 (1) לפקודת מס הכנסה, הקובע כי ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, יראו אותם כאילו הופקו בישראל. נמצא שחברות שכל פעילותן היא מחוץ לישראל יהיו חייבות כאן במס רק משום שהשליטה בהן וניהולן נעשים בישראל.

כדי להקל על חברות אלה ועל בעליהן, ובמגמה לשלב במסחר הבינלאומי את המוניטין והידע הישראליים, מוצע לתת לשר האוצר סמכות לפטור, באישור מינהלת מרכז ההשקעות, את החברה הנכרית ואת בעלי מניותיה, לתקופה מוגבלת, ממס הכנסה וממס על ריווח הון לגבי עסקאותיהם במסחר הבינלאומי.

חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 6), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 9

1. בסעיף 9 לחוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט–1959[1] (להלן — החוק העיקרי), במקום "ששה חברים" יבוא "שמונה חברים".

תיקון סעיף 21

2. בסעיף 21 לחוק העיקרי, במקום הסיפה המתחילה במלים "למפעל מאושר" יבוא:

"(1) למפעל מאושר או למפעל מוכר;

(2) לנכס מאושר;

(3) להשקעה מאושרת;

(4) להלוואה מאושרת;

והכל כפי שפורש באישור."

החלפת סעיף 23

3. במקום סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:

"דין מפעל מוכר ונכס מאושר

23. האמור בחוק זה על מפעל מאושר חל גם —

(1) על מפעל מוכר, פרט לסעיפים 40ב ו־62, אולם המינהלה רשאית להעניק לו גם את הפטור שלפי סעיף 62;

(2) על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 40ב ו־62."

החלפת השם של פרק רביעי

4. במקום הכותרת לפרק הרביעי לחוק העיקרי יבוא:

"פרק רביעי: דחיית תשלום אגרות ומס בולים".

תיקון סעיף 27א

5. בסעיף 27א לחוק העיקרי, אחרי "על פי הסעיפים 26 או 27" יבוא "או נדחה תשלום מס הבולים על פי סעיף 29א".

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 9 לחוק העיקרי אומר:

"הממשלה תמנה למינהלה ששה חברים נוספים על המנהל והם יהיו בתוקף תפקידם גם חברי המועצה."

מנסיון עבודתה של המינהלה התברר שיש מקום לשתף בה גורמים נוספים, ובעיקר את המטפלים בתיירות. לשם כך מוצע להגדיל את מספר חברי המינהלה.

סעיפים 2 ו־3 סעיף 21 לחוק העיקרי אומר:

"המפעל או הנכס — לרבות הרחבתם — או ההשקעה או ההלוואה, או אותו חלק מהם, שביצועם הוא נושא תכנית מאושרת, יהיו למפעל מאושר, לנכס מאושר, להשקעה מאושרת או להלוואה מאושרת במידה שפורטו באישור."

מוצע לקיים סוג נוסף של מפעל הראוי לעידוד — מפעל מוכר. ההבחנה בין שני סוגי מפעלים אלה תתבטא רק בהיקף ההטבות שייתנו להם. מפעל מאושר זכאי לכל ההטבות, במסים ישירים ועקיפים, ואם הוא מפעל תעשייתי — גם למענק, ואילו מפעל מוכר יהיה זכאי רק להטבות במסים ישירים, אלא שתינתן למינהלה סמכות להעניק לו גם פטור ממסים עקיפים.

לפי זה יתוקנו סעיף 21 וגם סעיף 23, שזו לשונו:

"האמור בחוק זה על מפעל מאושר, חל גם על נכס מאושר, פרט לסעיפים 22, 40ב ו־62." (סעיף 22 קובע כי לא יוכר מפעל כמפעל מאושר, אלא אם הוא בבעלות חברה או אגודה שיתופית, אלא אם הסכימה המינהלה לצורת בעלות אחרת; סעיף 40ב קובע כי מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי, זכאי למענק; וסעיף 62 מעניק פטור ממסים עקיפים לטובין המיועדים להקמתו או להרחבתו של מפעל מאושר).

מינהלת מרכז ההשקעות תקבע את המבחנים למתן אישור למפעל מוכר, כשם שהיא הקובעת את המבחנים למתן אישור למפעל מאושר. הכוונה היא לאשר כמפעלים מוכרים את המייצרים לצרכי מערכת הבטחון במחירים סבירים ומחליפים יבוא חיוני למערכת הבטחון.

---

[1] ס"ח תשי"ט, עמ' 234; תשכ"א, עמ' 78; תשכ"ג, עמ' 14; תשכ"ה, עמ' 39; תשכ"ז, עמ' 62; תשכ"ח, עמ' 36.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

6. בסעיף 28 לחוק העיקרי —, תיקון סעיף 28

(1) בריש, אחרי "לפי סעיף 27" יבוא "או את מס הבולים שתשלומו נדחה לפי סעיף 29א";

(2) בפסקה (1), במקום "שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה" יבוא: "שולמו האגרות ומס הבולים בתוספת ריבית מיום רישומה של החברה או של הגדלת הונה או מיום שבו היה עליה להגיש דו"ח הקצאת המניות, הכל לפי הענין".

7. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 29א

"מס בולים על תזכיר ודו"ח הקצאת מניות

29א. (א) היה ייסודה של חברה בהון מניות כלול בתכנית מאושרת, יידחה לחמש שנים סילוקו של אותו חלק מסכום מס הבולים העולה על עשרת אלפים לירות, לגבי —

(1) תזכיר ההתאגדות;

(2) דו"ח הקצאת מניות המתייחס להון המניות שהיה רשום בתזכיר ההתאגדות בעת רישום החברה ואשר לגביו ניתן אישור המינהלה.

(ב) נדחה תשלום מס בולים על פי סעיף קטן (א), תרשום החברה את סכום המס הנדחה בפנקס המשכנתאות שלה, ועל המס הנדחה יחולו הוראות סעיף 133א לפקודת החברות [2] כאילו היה אגרה."

דברי הסבר

סעיפים 4 עד 7 (א) שמו של הפרק הרביעי לחוק הוא: "דחיית תשלום אגרות". מוצע להוסיף לפרק זה גם הוראה בענין דחיית מס בולים, ולפי זה יתוקן שם הפרק.

(ב) שיעור מס הבולים על תזכיר ההתאגדות של חברה הוא 0.75% מערכן של המניות שלקחו החותמים על התזכיר. גם על דו"ח הקצאת מניות מוטל מס בולים בשיעור כזה מערכן של המניות שהדו"ח מתייחס אליהן. את מס הבולים על מסמכים אלה יש לשלם עם רישומה של החברה (התזכיר) ובראשית צעדיה (הקצאת מניותיה) בטרם החלה בעסקיה. דבר זה הוא נטל כבד, ביחוד על חברות שהונן גדול.

על כן מוצע לאפשר דחיית חלק מתשלום מס הבולים לתקופה של חמש שנים, כשם שהחוק העיקרי מאפשר דחיית תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון של החברה ואגרת העברת המקרקעין. לשם כך יש להוסיף את סעיף 29א, שבו ייקבע גם כי סכום מס הבולים שתשלומו נדחה וירשם לידיעת הציבור בפנקס המשכנתאות של החברה ובפנקס המשכנתאות והשעבודים שאצל רשם החברות, בדומה לאגרות שתשלומן נדחה.

(ג) סעיפים 27א ו־28 לחוק העיקרי מקלים על גבייתם של האגרות שנדחו, במקרה שהחברה מתפרקת לפני תשלומן או שהיא לא משלמת אותן כעבור תקופת הדחיה, וזו לשונם:

"27א. נדחה תשלום אגרת הרישום ואגרת ההון על פי הסעיפים 26 או 27, והחברה מתפרקת לפני מועד התשלום הנדחה, יראו את מועד פרעונן של האגרות האמורות כאילו חל תוך 12 חדשים לפני התאריך המתאים כמשמעותו בסעיף 220א (6) לפקודת החברות.

28. לא שילמה חברה במועד הנדחה את האגרה שתשלומה נדחה לפי סעיף 27, רשאי רשם החברות למחוק את שמה מפנקס הרישום, ובלבד שקודם המחיקה פרסם הודעה ברשומות המזמינה נושים של אותה חברה להתייצב לפניו תוך שלושים יום מיום פרסום ההודעה וליתן טעם מדוע לא יימחק שם החברה. לא הובאו לפני רשם החברות טעמים סבירים, יימחק שם החברה מפנקס הרישום ולא יצווה בית המשפט על החזרתו לפנקס על פי סעיף 242 (6) לפקודת החברות, אלא אם —

(1) שולמו האגרות בתוספת ריבית מיום רישומה של חברה או של הגדלת הונה עד יום התשלום למעשה, בשיעור החוקי המקסימלי שנקבע לפי חוק הריבית, תשי"ז—1957, או לפי סעיף 56 לחוק בנק ישראל, תשי"ד—1954, הכל לפי השיעור הגבוה יותר;

(2) הבקשה על החזרה הוגשה תוך ששה חדשים מהיום שבו רואים את החברה כמחוקה."

מוצע להחיל הוראות אלה גם לגבי מס הבולים שתשלומו נדחה.

[2] חא"י כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155; ס"ח תשכ"ה, עמ' 124.

הצעות חוק 836, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.6.1969

תיקון סעיף 40א

8. בסעיף 40א לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

""בנין תעשייתי" — בנין שהוקם בהתאם לתכנית מאושרת ואשר הוכח למנהל כי —

(1) בנייתו נגמרה אחרי יום ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968);

(2) לא נמכר לפני שהושכר לראשונה;

(3) כולו או עיקר שטחו, בשיעור שנקבע בכתב האישור, הושכר לראשונה למפעל מאושר, שהוא מפעל תעשייתי, לתקופה ובתנאים שנקבעו בכתב האישור."

תיקון סעיף 40ב

9. בסעיף 40ב לחוק העיקרי, אחרי "שהוא מפעל תעשייתי" יבוא "או בנין תעשייתי".

תיקון סעיף 40ג

10. בסעיף 40ג לחוק העיקרי, אחרי "לפקודת מס הכנסה" יבוא "מהוצאות הקמתו של הבנין התעשייתי".

תיקון סעיף 40ה

11. בסעיף 40ה לחוק העיקרי, אחרי "ותנאי האישור" יבוא "וכן להבטחת החזרת המענק במקרה שיבוטל על פי סעיף 75א (א)".

דברי הסבר

סעיפים 8 עד 10

סעיפים 40א עד 40ג דנים בזכותו של מפעל מאושר למענק ובשיעורו של המענק, וזו לשונם:

"40א. בפרק זה —

"מפעל תעשייתי" — לרבות מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, שאיננו מפעל לחיפוש נפט — כמשמעותו בחוק הנפט, תשי"ב—1952 — או להפקתו;

"נכסי המפעל" — בנינים, מכונות וציוד אחר — למעט רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודת התעבורה — שהם בבעלותו של בעל המפעל המאושר ומשמשים את המפעל בהתאם לתכנית מאושרת, ולא היה בהם כל שימוש קודם, ולרבות נכסים שהובאו לישראל באישור המינהלה לענין זה כשהם משומשים ולא היה בהם שימוש קודם בישראל;

"פיתוח קרקע" — הכשרת קרקע ופיתוחה שנעשו לצרכי המפעל המאושר בהתאם לתכנית מאושרת;

"בנין שבבעלותו של בעל מפעל מאושר" — לרבות בנין המשמש את המפעל המאושר ושבנייתו מומנה על ידי בעל המפעל, והוא קנוי לו על פי חוזה לתקופה של 25 שנים לפחות.

40ב. בעל מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי יהא זכאי למענק מאת המדינה בהתאם להוראות פרק זה ובכפוף לאמור בסעיף 94, אולם אם המפעל הוא מכרה או מפעל אחר להפקת מחצבים, או מפעל לעיבוד מחצבים שהופקו בישראל, לא יהא בעליו זכאי למענק אלא אם מתן המענק אושר על ידי שר האוצר, שר המסחר והתעשיה ושר הפיתוח.

40ג. המענק יהיה באחוזים המפורטים בתוספת מן המחיר המקורי של נכסי המפעל, כמשמעותו לענין סעיף 21 לפקודת מס הכנסה, ומן ההוצאות שהוצאו על ידי בעל המפעל לפיתוח קרקע."

מפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי זכאי איפוא לקבל מענק גם על בנינים המשמשים את המפעל המאושר בהתאם לתכנית המאושרת, אם הם בבעלותו או שהוא מימן את בנייתם והם מוחכרים לו לתקופה של 25 שנים לפחות.

כיום מעדיפים המשקיעים לשכור את הבנינים הדרושים למפעל במקום לבנותם, כדי לרכז את מאמציהם בציוד המפעל ובתפעולו, אולם כדי לאפשר להם לשכור בנינים כאלה בדמי שכירות סבירים, צריך להקל על בעלי הבנינים כדרך שהיו מקילים על בעלי המפעלים המאושרים, אילו היו בונים בעצמם.

מוצע, איפוא, לאפשר מתן מענק למפעל מאושר שנושא הוא בנין תעשייתי, היינו בנין המיועד להשכרה למפעל תעשייתי מאושר לשימושו של אותו מפעל, בהתאם לתנאים שתקבע מנהלת מרכז ההשקעות.

לשם כך צריך להוסיף לסעיף 40א הגדרה של בנין תעשייתי, ולהחיל על בנין תעשייתי את סעיפים 40ב ו־40ג.

סעיף 11

סעיף 40ה לחלק העיקרי אומר:

"המענק יינתן לאחר שניתנו ערובות להנחת דעתו של המנהל בדבר קיום התכנית המאושרת ותנאי האישור, ובלבד שלא תידרש ערובה העולה על סכום המענק."

מוצע לתקן את הסעיף כדי להבהיר שאפשר לקבל ערובות גם לשם הבטחת החזרת המענק במקרה שהוא יבוטל.

12. בסעיף 140 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "או כי בעל הבנין התעשייתי השכיר אותו למפעל מאושר שהוא מפעל תעשייתי". תיקון סעיף 140

13. בסעיף 47א לחוק העיקרי — תיקון סעיף 47א

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "או איגרת חוב" יבוא "לתקופה של שתים־עשרה שנים לפחות";

(2) בסעיף קטן (ב) (2), במקום פסקאות משנה (א) ו־(ב) יבוא:

"אך לגבי הכנסה מדיבידנד לא יינתן הפטור אלא עד ליום י"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975)".

14. במקום סעיף 52 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 52

"הכנסת יחיד מחוץ לארץ

52. יחיד שהיה לתושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, או שהיה לו ריווח הון ממכירת נכס הנמצא מחוץ לישראל ואשר היה בבעלותו ערב היותו לתושב ישראל, יפטרנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממס עליהם שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל."

דברי הסבר

סעיף 12 סעיף 140 לחוק העיקרי אומר:

"המענק ישולם לא יאוחר משלושים יום לאחר התאריך שבו הוכח להנחת דעתו של המנהל כי בעל המפעל הוציא את ההוצאות על רכישת נכסי המפעל או על ייצורם או כי הוציא את ההוצאות על פעולות פיתוח קרקע."

מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם על בנין תעשייתי.

סעיף 13 סעיף 47א לחוק העיקרי דן בפטור לתושב חוץ שבי חוץ מסויימים על הכנסה מניירות ערך. וזו לשונם של סעיפים קטנים (א) ו־(ב) שאותם מוצע לתקן:

"47א. (א) בסעיף זה, "נייר ערך" — מניה או איגרת חוב שהוצאו על ידי חברה והנסחרות באמצעות בורסה לניירות ערך שהוכרה לצורך זה על ידי שר האוצר (להלן — הבורסה).

(ב) (1) תושב חוץ המקבל הכנסה מדיבידנד או מריבית על נייר ערך והוא אינו מקבל בארץ מושבו הקלה ממסי כפל על ההכנסה כאמור או שעל פי הסכם בדבר מניעת מסי כפל על הכנסה רואים אותו בארץ מושבו כאילו שילם את המס שהיה משלם אלמלא הוראות סעיף זה — יהיה פטור ממס הכנסה על אותה הכנסה.

(2) הפטור ממס יינתן מיום שאותו נייר ערך נכלל לראשונה ברשימת ניירות ערך הנסחרים באמצעות הבורסה או מיום ו' בתמוז תש"ך (1 ביוני 1960) הכל לפי המועד המאוחר יותר —

(א) אם ההכנסה היא מריבית — תוך 8 שנים מהמועד האמור;

(ב) אם ההכנסה היא מדיבידנד — עד ליום כ"ג בטבת תש"ל (1 בינואר 1970)".

לפי החוק העיקרי ניתן איפוא הפטור לגבי ריבית לתקופה של שמונה שנים מיום שאיגרת החוב נכללה לראשונה ברשימת ניירות הערך הנסחרים בבורסה.

הוראה זו גורמת, שמי שרוצה לזכות בפטור לפי סעיף זה רוכש אגרות חוב לתקופה של שמונה שנים בלבד. דבר זה נוגד את המטרה למשוך לארץ הלוואות לזמן ארוך. על כן מוצע לקבוע כי ייתן פטור לגבי ריבית רק באיגרות חוב שהן לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות, ולגבי איגרות כאלה לא יהיה הפטור מוגבל בזמן. לשם כך תתוקן ההגדרה של "נייר ערך" ותימחק ההגבלה של הפטור לשמונה שנים בלבד.

הפטור לגבי דיבידנד עומד להסתיים, לפי החוק הקיים, ביום 1 בינואר 1970. קיים חשש שאם לא תוארך תקופת הפטור, אנשים שהיו מוכנים להשקיע את הונם בהשקעה קבועה בישראל יעדיפו להשקיע את כספם באיגרות חוב המזכות בפטור. ברור שמבחינת המשק עדיפה השקעה במניות, ועל כן מוצע להאריך את תקופת הפטור.

סעיף 14 סעיף 52 לחוק העיקרי אומר:

"יחיד שהיה תושב ישראל וקיבל הכנסה שהושגה או שנבעה מחוץ לישראל, יפטרנו שר האוצר, לפי בקשתו, ממס עליה שבע שנים מיום שנעשה תושב ישראל."

הסעיף האמור מדבר במס הכנסה ואיננו חל על ריווח הון שנבע לאותו אדם, אפילו מקורו של ריווח ההון הוא ממכירת נכסים הנמצאים מחוץ לישראל; וזאת בגלל הוראה מפורשת שבפקודת מס הכנסה, שלפיה רואים ריווח הון של תושב ישראל כאילו נצמח או הופק בישראל, בין שהמכירה נעשתה בישראל ובין שנעשתה מחוץ לישראל.

מטרתו של סעיף 52 היתה לעודד אנשים להיעשות תושבי ישראל, על ידי מתן פטור ממס הכנסה בתקופה מסויימת על הכנסותיהם שמקורם מחוץ לישראל. מה טעם להבחין בין הכנסה רגילה לבין ריווח הון? על כן מוצע להשוות שני סוגי ההכנסות ולהעניק פטור ממס גם על ריווח הון שהפיק יחיד שנעשה תושב ישראל ממכירת נכסים שיש לו מחוץ לישראל ושהיו בבעלותו לפני שנעשה תושב ישראל.

הוספת פרק שביעי 2

15. אחרי פרק שביעי 1 יבוא:

"פרק שביעי 2: הטבות במס לחברות למסחר בינלאומי ולבעלי מניותיהן.

הגדרות

53ה. בפרק זה —

"מסחר בינלאומי" — מסחר המתנהל כולו מחוץ לישראל ואינו כולל יצוא מישראל או יבוא אליה;

"חברה למסחר בינלאומי" — חברה הרשומה בישראל כחברה נכרית, ואשר כל עיסוקה הוא במסחר בינלאומי; לענין זה לא יראו כעיסוקה של החברה עיסוק אחר שהוא טפל למסחר הבינלאומי ושאושר מראש על ידי המינהלה;

"תושב חוץ" — לרבות מי שהיה תושב חוץ בעת שרכש מניות בחברה למסחר בינלאומי;

"מס" — מס הכנסה לרבות מס על ריווח הון וכל מס אחר המוטל על הכנסה.

שאר המונחים — כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (להלן — הפקודה)[3].

הטבות לחברה ולבעלי מניותיה

53ו. שר האוצר רשאי, על פי המלצת המינהלה, לפטור ממס, כולו או מקצתו —

(1) הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי, שמקורה במסחר בינלאומי ושרואים אותה כמופקת בישראל רק לפי סעיף 5(1) לפקודה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת;

דברי הסבר

סעיף 15 סעיף 5(1) לפקודת מס הכנסה אומר בענין זה:

"בלי לגרוע מהוראות כל דין בדבר מקום ההכנסה יראו כהכנסה מופקת בישראל:

(1) ריווח או השתכרות שהפיק אדם מעסק שהש־ליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, או ממשלח־יד שבדרך כלל הוא עוסק בו בישראל;"

על סמך הוראה זו מוטל בארץ מס על הכנסתה של חברה למסחר בינלאומי שהנהלתה בארץ, אף אם ההכנסה איננה מגיעה לישראל. היות ועולים חדשים פטורים מהחובה למכור את מטבע החוץ שלהם במשך 10 שנים, הרי שבעלי חברה כזאת הבאים להשתקע בארץ יהיו חייבים במס כאן, רק בגלל העובדה שבאו לארץ, ועל אף העובדה שהם ממשיכים את עסקיהם בחוץ לארץ ואף מתחייבים שם במס. לפי הוראה זו יהיו חייבים במס ישראלי גם בעלי מניות של חברה כזאת, אף אם לא יבואו ארצה ואף אם אין להם כל קשר לארץ פרט לעובדה שהם בעלי מניות בחברה שההנהלה שלה מופעלת בישראל.

על כן מוצע לתת לשר האוצר, בהמלצת מינהלת מרכז ההשקעות, סמכות לפטור מהמס כולו או מקצתו —

(1) את ההכנסה של חברה למסחר בינלאומי ממסחר בינלאומי, במשך תקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת. באותה תקופה שבה יפטור השר את ההכנסה של החברה, תהיה החברה פטורה גם ממס על ריווח הון שהיא תפיק ממכירת נכסים שמחוץ לישראל;

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי החברה והנובע מתוך הכנסה שניתן לה פטור כאמור לעיל. תקופת הפטור לגבי הדיבידנד לא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה, לראשונה, הכנסה חייבת.

באותה תקופה שבה יפטור השר את הדיבידנד, יהיו בעלי המניות שהם תושבי חוץ, פטורים גם ממס על ריווח ההון שיפיקו שעה שימכרו את מניותיהם בחברה.

---

[3] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי חברה למסחר בינלאומי מתוך הכנסה שניתן עליה פטור לפי פסקה (1); כללה הכנסתה של החברה גם הכנסה אחרת, יחול הפטור רק על אותו חלק מהדיבידנד ששיעורו כיחס הכנסתה של החברה ממסחר בינלאומי לכלל הכנסתה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת.

פטור ממס ריווח הון

153. משניתן פטור לפי סעיף 153, יהיה גם ריווח הון פטור ממס אם —

(1) הוא נבע לחברה ממכירת נכסים שמחוץ לישראל בתקופת הפטור שניתן לגבי הכנסת החברה;

(2) הוא נבע לתושב חוץ ממכירת מניות בחברה בתקופת הפטור שניתן לגבי הדיבידנד."

16. (א) בסעיף 74 (ב) לחוק העיקרי —

תיקון סעיף 74

(1) בפסקה (1), במקום הרישה עד המלים "ייקבע באופן אחר" יבוא "המינהלה תקבע את האופן שבו יחושב אותו חלק מהכנסתו החייבת של המפעל, שיש לראותו כהכנסה חייבת של החלק המאושר"; והגדרת "נכסים קבועים" תימחק;

(2) פסקה (2) תימחק ופסקה (3) תסומן "(2)";

(ב) סעיף 74 (ג) לחוק העיקרי — בטל.

דברי הסבר

סעיף 74 לחוק העיקרי אומר:

סעיף 16

"(א) מפעל שחלקו מפעל מאושר וחלקו אינו מפעל מאושר, בין אם החלק שאינו מאושר הוקם לפני מתן האישור ובין לאחר מכן אך מחוץ למסגרת התכנית המאושרת, יהיה זכאי להטבות, הקבועות בחוק זה למפעל מאושר, לגבי החלק שאושר בלבד.

(ב) מפעל שחלק ממנו מזכה בשנת מס מסויימת להטבות לפי סעיף 47 (א) או (ג) (להלן — חלק מאושר) —

(1) יראו כהכנסתו החייבת של החלק המאושר, שיעור יחסי מהכנסתו החייבת של המפעל כולו, שהוא כיחס שבין שווי הנכסים הקבועים בחלק המאושר לבין שווי הנכסים הקבועים של המפעל כולו באותו זמן, אולם רשאית המינהלה, אם ראתה טעם מיוחד לעשות כן, לקבוע כי היחס האמור ייקבע באופן אחר. הפחת ולאחריו הפחת המואץ יגוכו לגבי כל חלק מהמפעל רק מההכנסה החייבת של אותו חלק ולגבי הנכסים שבו; היתה ההכנסה החייבת של החלק המאושר קטנה מסכום הפחת והפחת המואץ שניתן לניכוי באותו חלק, תותר יתרת הפחת המואץ לניכוי בשנים הבאות בזו אחר זו, כנגד ההכנסה החייבת של החלק המאושר בלבד;

בפסקה זו —

"פחת" — במכסה הקבועה בתקנות מס הכנסה (פחת), 1941;

"פחת מואץ" — מכסת היתר של הפחת שניתן לבקשו על פי סעיף 42;

"הכנסה חייבת" — לפני ניכוי הפחת והפחת המואץ;

"נכסים קבועים" — לרבות נכסים המשמשים את המפעל אף אם אינם של בעל המפעל;

(2) המנהל רשאי לקבוע כי לענין חישוב היחס כאמור בפסקה (1) לא יובאו בחשבון נכסים שנתקיימו בהם שלוש אלה:

(א) הנכסים הם מבני שירותים או מיתקני שירותים, ציוד משרדי או רכב מנועי פרטי כמשמעותו בפקודה התעבורה;

(ב) הם נרכשו תוך שלוש שנים מיום הפעלת החלק המאושר;

(ג) מחירם המקורי, כפי שנקבע לענין סעיף 21 לפקודת מס הכנסה, אינו עולה על 10% ממחירם המקורי של כל הנכסים הקבועים הכלולים בתכנית המאושרת.

(3) שיעור הדיבידנד המשולם על ידי המפעל מהכנסתו החייבת בשנת מס מסויימת והזכאי להטבות לפי סעיף 47 (ב) יהיה כיחס שבין ההכנסה החייבת של שני חלקי המפעל, לפי החישוב כאמור בפיסקה (1) באותה שנה.

(ג) התעורר ספק בדבר שווי הנכסים הקבועים האמורים, יקבעוהו בסכום שאפשר לקבל בעדם במכירה ממוכר מרצון לקונה מרצון, או בדרך שתקבע המינהלה".

תיקון סעיף 75א

17. בסעיף 75א לחוק העיקרי, סעיף קטן (ד) יסומן "(ה)" ולפניו יבוא:

"(ד) קיבלה חברה מענק, וניתן עליה צו פירוק לפני שקיימה את האמור בסעיף קטן (א), יראו את צו הפירוק כהחלטת המינהלה לביטול המענק לפי הסעיף הקטן האמור, זולת אם החליטה המינהלה שלא לבטל את המענק או לבטל רק מקצתו."

תיקון סעיף 94

18. בסעיף 94 לחוק העיקרי —

(1) אחרי "(להלן בסעיף זה — תקופת ההשקעה)" יבוא: "ובשל בנין תעשייתי שבנייתו נגמרה לפני יום י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972)";

(2) בתוספת, אחרי "בנינים" יבוא "בנינים תעשייתיים".

הוראות מעבר

19. רכש אדם איגרת חוב לפני תחילת חוק זה —

(1) אין בסעיף 47א (ב) (2), כפי שתוקן, כדי לגרוע מזכויות שהיו לו אילולא תוקן הסעיף;

(2) רואים אותו מתחילת חוק זה ואילך כזכאי לפטור המוענק מכוח תיקון הסעיף, אם היה זכאי לכך אילו רכש את איגרת החוב אחרי תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

מתברר, שקביעת היחס לפי שווי הנכסים אינגו משקף בדרך כלל את היחס האמיתי של הרווחים בין שני חלקי המפעל. נמצא, כי המבחן העיקרי הקבוע בחוק אינגו המבחן האופייני.

על כן מוצע לתת למינהלה סמכות לקבוע בכל מקרה, לפי נסיבותיו, את המבחן לקביעת היחס של הרווחים מהחלק המאושר. מי שחולק של החלטת המינהלה לפי סעיף זה רשאי לערור עליה לפי סעיף 25 לחוק העיקרי.

סעיף 17 סעיף 75א לחוק העיקרי דן בביטול המענק; וזו לשונו:

"75א. (א) ניתן לבעל מפעל מענק לפי הפרק השישי, ולא קוימה הוראה מהוראות חוק זה או מהתקנות שהותקנו על פיו, או לא בוצעה התכנית המאושרת, כולה או מקצתה, או לא קויים תנאי מתנאי האישור, רשאית המינהלה להחליט על ביטול המענק, כולו או מקצתו.

(ב) סכום המענק שבוטל כאמור בסעיף קטן (א), חייב בעל המפעל להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, או במועד מאוחר יותר שתקבע המינהלה, בצירוף ריבית מיום קבלת המענק בשיעור המקסימלי המותר על־פי חוק הריבית, תשי"ז—1957.

(ג) הושג המענק על יסוד הודעות כוזבות או מטעות ביודעין תבטלו המנהלה, ובעל המפעל יהא חייב להחזירו תוך שלושים יום מן התאריך בו נשלחה לו הודעה על הביטול, בתוספת 100% מסכומו ובצירוף ריבית מיום קבלתו בשיעור המקסימלי המותר על־פי חוק הריבית, תשי"ז—1957.

(ד) הוראות סעיף זה אינן גורעות מכל דין אחר."

אך יקרה שחברה בעלת מפעל מאושר שקיבלה מענק מתפרקת לפני שביצעה את התכנית המאושרת, או לפני שמילאה את תנאיה, או שלא קיימה את הוראות החוק; במקרה כזה רשאית המינהלה, לפי הסעיף האמור, להחליט על ביטול המענק. אולם לא תמיד נודע למינהלה דבר פירוק החברה ונמנעת האפשרות לבטל את המענק בעוד מועד ולממש את הערובות להחזרתו.

על כן מוצע, שצו פירוק החברה ייחשב כהחלטת המינהלה על ביטול המענק, ומיד יחולו ההוראות המחייבות להחזירו בצירוף ריבית. עם זאת תינתן למינהלה הסמכות להחליט, לפי המקרה, שהמענק לא יבוטל או שיבוטל רק חלקו.

סעיף 18 סעיף 94 לחוק העיקרי אומר:

"94. הזכות למענק כאמור בפרק הששי אינה נתונה אלא לבעל מפעל שקיבל אישור כמפעל מאושר לפני ד' בטבת תשל"א (1 בינואר 1971) ורק בשל נכסים שהיו לנכסי המפעל ופיתוח קרקע שבוצע לאחר י"ב בתמוז תשכ"ו (30 ביוני 1966) ולפני י"ט בתמוז תשל"ב (1 ביוני 1972) (להלן בסעיף זה — תקופת השקעה).

לענין זה "נכסים שהיו לנכסי המפעל" ו"פיתוח קרקע שבוצע" בתקופת ההשקעה —

(1) לגבי מכונות וציוד — כשהם הגיעו לתחום המפעל תוך תקופת ההשקעה;

(2) לגבי בנינים ופיתוח קרקע — כשתחילתם וסיומם של הבניה או הפיתוח הם תוך תקופת ההשקעה."

מאחר שבחוק המוצע ניתנת גם לבעלו של בנין תעשייתי הזכות לקבל מענק, יש להחיל את סעיף 94 גם על בנין תעשייתי.

סעיף 19 מוצע לקבוע במפורש —

(1) כי זכויותיהם של תושבי חוץ שרכשו, לפני תיקון החוק, איגרות חוב לתקופה של שמונה שנים, לא ייפגעו על ידי התיקון האמור;

(2) כי אותם תושבי חוץ שרכשו לפני תיקון החוק, כמוצע, איגרות חוב לתקופה של שתים עשרה שנים לפחות, יקבלו מתחילת חוק זה ואילך פטור על הריבית מאיגרות חוב אלה, אף אם תקופת הפטור לפי החוק הקודם כבר חלפה.

חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תשכ"ט–1969

1. במקום סעיף 251א לפקודת העיריות [1] יבוא:

החלפת סעיף 251א

"חלוקת הוצאות שיפוץ

251א. (א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (13א) לסעיף 249, יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בבתים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954 [2], או חוק הגנת הדייר, תשט"ו–1955 [3], על בעל הבית ועל מחזיקו, בשיעורים כפי שהוסכם ביניהם.

(ב) לא הסכימו בעל הבית ומחזיקו על חלוקת ההוצאות ביניהם, רשאי כל אחד מהם או ראש העיריה לבקש מבית דין לשכירות שלפי חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954, לקבוע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות, במצב הבית ובמקומו."

דברי הסבר

סעיף 251א של פקודת העיריות קובע לאמור:

תקנות בדבר הוצאות שיפוץ

(א) התקינה מועצה חוק עזר לפי פסקה (13א) לסעיף 249 יחולו ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר בבתים שחל עליהם חוק הגנת הדייר, תשי"ד–1954, או חוק הגנת הדייר, תשט"ו–1955, על אותם אנשים ולפי אותם שיעורים שייקבעו בתקנות לאחר התייעצות עם ועדת הפנים של הכנסת.

(ב) תקנות כאמור בסעיף קטן (א) יכול —

(1) שיהיו בהן הוראות שונות לגבי סוגים שונים של בתים;

(2) שיקבעו הוראות בדבר דרכי התשלום של ההוצאות לביצוע העבודות לפי חוק העזר ומועדי התשלום, וכן בדבר שיפויו של מי שנשא בהן מכוח חוק העזר."

פסקה (13א) הנזכרת בסעיף זה נוגעת לסמכותה של מועצה להורות בדבר שמירת המראה של חזיתות הבתים, לרבות סיודן ושיפוצן.

התקנות הנזכרות בסעיף 251א הנ"ל צריך היה להתקינן תוך שלושה חדשים מיום שנתקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 2), תשכ"ה–1965. תקופה זו הוארכה בחוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 2) (תיקון), תשכ"ח–1968 [4], עד ליום י"ב בניסן תשכ"ט (31 במרס 1969).

נסיון להתקין תקנות כאמור לא הצליח בשל התנגדותה של ועדת הפנים של הכנסת להצעה של שר הפנים שלפיה היו ההוצאות צריכות לחול במידה שווה על בעל הבית ועל המחזיק זולת אם קבע בית הדין לשכירות חלוקה אחרת. לאחר מכן נתבקשה הועדה בראשותו של השופט רווה, שנתמנתה לעניין חוקי הגנת הדייר, לבחון גם ענין זה. הועדה לא יכלה להציע פתרון כולל, מחמת הגיוון הרב הקיים בתנאים שבהם מושכרות דירות המוגנות לפי חוקי הגנת הדייר.

על כן מוצע, שאם בעל בית לא הגיע להסכם עם מחזיקי הבית בשאלת ההוצאות, יהא כל אחד רשאי לפנות לבית הדין לשכירות והוא יקבע את חלוקת ההוצאות בהתחשב ביחסי השכירות שבין הצדדים, במצב הבית ובמקומו. כדי לאפשר לעיריה לבצע את עבודות השיפוץ בעצמה לגבות את הוצאותיה, מוצע להסמיך את ראש העיריה לפנות אל בית הדין לשכירות.

---

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח תשכ"ה, עמ' 127, עמ' 215, עמ' 263; תשכ"ז, עמ' 16, עמ' 56, עמ' 74; תשכ"ח, עמ' 10, עמ' 53.

2 ס"ח תשי"ד, עמ' 92.

3 ס"ח תשט"ו, עמ' 151.

4 ס"ח תשכ"ח, עמ' 55.

המחיר 36 אגורות

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

	עמוד
חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט—1969 . .	300

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם חברי הכנסת:

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשכ"ט–1969

הגדרות

1. בחוק זה —

"רשות מקומית" — עיריה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית;

"ראש רשות" — ראש רשות מקומית;

"מועצה" — מועצה של רשות מקומית.

שיטת הבחירות

2. ראש רשות ייבחר בבחירות אישיות, כלליות, ישירות, שוות וחשאיות.

מועד הבחירות ותקופת הכהונה

3. הבחירות לראש רשות יתקיימו ביום הבחירות למועצה ותקופת כהונתו תהא כתקופת כהונתה של המועצה.

הזכות לבחור ולהיבחר

4. (א) מי שזכאי לבחור למועצה זכאי גם לבחור לראש הרשות.

(ב) מי שזכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה זכאי גם להיות מועמד ולהיבחר ראש הרשות, ומי שפסול לכהן כחבר המועצה פסול גם לכהן כראש הרשות.

הצעת מועמדים

5. כל קבוצת בוחרים המונה 250 איש, או חמישה אחוזים ממספר הבוחרים שבפנקס הבוחרים, הכל לפי המספר הקטן יותר, רשאית להציע מועמד לראש הרשות; לא תוגש מועמדות אלא בצירוף הסכמתו בכתב של המועמד.

ייחוד המועמדות

6. אדם יכול להיות מועמד לראש רשות ברשות מקומית אחת בלבד; הוא יכול להיות מועמד לראש הרשות ולמועצה גם יחד, אך אם נבחר ראש הרשות, יוסר שמו מרשימת המועמדים למועצה.

ארגון הבחירות

7. (א) סדרי הבחירות למועצה, לרבות ועדת הבחירות, פקיד הבחירות, פנקס הבוחרים, ועדות הקלפי, תחנות הקלפי, ספירת הקולות ופרסום תוצאות הבחירות, שנקבעו, הוקמו או נתמנו לצורך הבחירות למועצה יחולו וישמשו גם לצורך הבחירות לראש הרשות.

(ב) ההצבעה בבחירות לראש רשות תהיה לפני אותה ועדת קלפי שלפניה מצביעים בבחירות למועצה, אולם תיעשה במעטפות נפרדות, שצבען שונה מאלה שמשתמשים בהן בבחירות למועצה, וכן בקלפי נפרדת; מעטפה של הבחירות לראש הרשות שנמצאה בקלפי של הבחירות למועצה, או להיפך — הקול שבה לא ייפסל בשל כך בלבד; פתקי ההצבעה ישאו את שמו של המועמד ושם משפחתו, ותו לא.

(ג) שר הפנים רשאי להתקין תקנות בדבר התאמת הוראות החוק החלות על סדרי הבחירות למועצה לבחירות לראש רשות.

(ד) סעיפים 72 עד 97 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965[1], יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לענין הבחירות לראש רשות.

---

[1] ס"ח תשכ"ה, עמ' 248.

גירסה א'

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל יותר ממחצית הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) לא קיבל שום מועמד מספר הקולות כאמור בסעיף קטן (ג), יתקיימו בחירות נוספות באותו יום בשבוע שלאחר מכן; בבחירות הנוספות יהיו מועמדים רק השניים שקיבלו בבחירות הראשונות מספר הקולות הגדול ביותר.

(ה) הוסרה מועמדותו של אחד המועמדים האמורים בסעיף קטן (ד), יבוא במקומו המועמד שזכה במקום השלישי במספר הקולות, וכך הלאה.

(ו) המועמד שקיבל בבחירות הנוספות רוב הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ז) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

גירסה ב'

תוצאות הבחירות

8. (א) ראש רשות ייבחר בבחירות בקלפי, אף אם הוצע מועמד אחד בלבד.

(ב) היה מועמד אחד בלבד, יהא הוא הנבחר, ואין נפקא מינה למספר הקולות שקיבל.

(ג) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל את המספר הגדול ביותר של הקולות הכשרים — הוא הנבחר.

(ד) קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, יוכרע ביניהם בהגרלה שיערוך פקיד הבחירות.

כניסה לתפקיד

9. (א) ראש רשות ייכנס לתפקידו למחרת יום פרסום תוצאות הבחירות.

(ב) ראש רשות ימשיך בתפקידו עד שייכנס לתפקידו ראש רשות חדש.

ראש הרשות — חבר המועצה

10. (א) ראש רשות שנבחר לפי חוק זה הוא חבר המועצה ובא במנין חבריה.

(ב) ראש רשות הוא יושב ראש המועצה.

(ג) בבחירות למועצה ייבחרו מספר חברי המועצה שנקבע לפי פקודת העיריות או לפי צו לפי פקודת המועצות המקומיות — פחות אחד.

דיון חוזר בהחלטות המועצה

11. (א) ראש רשות רשאי, תוך 48 שעות משעה שנתקבלה החלטה במועצה, להודיע בכתב לחברי המועצה על רצונו להביא את ההחלטה לדיון חוזר במועצה.

(ב) הודיע ראש רשות כאמור, יכנס את המועצה לדיון חוזר בישיבה שתיערך תוך 14 יום מיום שנתקבלה ההחלטה, אולם אם היתה אותה החלטה צריכה להתבצע לפני עבור אותם 14 יום, תכונס המועצה כאמור תוך 7 ימים; לא כינס ראש הרשות את המועצה לישיבה כאמור, יראו אותו כאילו חזר בו מהודעתו לפי סעיף קטן (א).

(ג) שליש מחברי המועצה רשאים לכנס את המועצה לדיון החוזר גם לפני תום המועדים האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) תקפה של החלטה שעליה נמסרה הודעה לפי סעיף קטן (א) יושעה עד שהחליטה המועצה בדיון החוזר או עד שחזר בו ראש הרשות מהודעתו, לפי המוקדם יותר; החלטת המועצה בדיון חוזר היא סופית.

(ה) סעיף זה לא יחול על החלטה שחיקוק מחייב את קבלתה ברוב מיוחד של חברי המועצה ואשר נתקבלה ברוב כזה, או על החלטה הנוגעת לסדרי עבודתה של המועצה, לרבות מינוי ועדה מועדותיה.

תקציב הרשות המקומית

12. ראש רשות יגיש למועצה את תקציב הרשות שהכין והמועצה רשאית להכניס בו שינויים, ובלבד שלא תגדיל את סך כל ההוצאות אלא אם קבעה מקורות הכנסה נוספים ושר הפנים אישר מקורות אלה.

סייג לאצילה

13. ראש רשות אינו רשאי לאצול לאחר מסמכויותיו לפי סעיפים 11 או 12.

שמירת סמכויות

14. (א) חוק זה בא להוסיף על האמור בכל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

(ב) חוק זה אינו בא לגרוע מכל סמכות הנתונה לפי דין אחר, אלא במידה שנאמר במפורש בחוק.

סגנים

15. שר הפנים יקבע בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת, את מספר הסגנים שיהיו לראש רשות; המספר ייקבע בהתאם למספר התושבים שברשות המקומית, ובלבד שלא יפחת מאחד ולא יעלה על שלושה.

סגן — ממלא מקום

16. לראש רשות יהיה סגן שייבחר על פי הצעת ראש הרשות; אותו סגן ימלא את מקומו של ראש הרשות אם נעדר או נבצר ממנו דרך ארעי למלא תפקידו או חדל לכהן וטרם נבחר ראש רשות חדש.

מילוי מקום ראש הרשות בהעדר הסגן

17. נבצר מהסגן האמור בסעיף 16 למלא את מקומו של ראש הרשות או שחדל לכהן, ימלא את מקומו של ראש הרשות — אחד מהסגנים הנוספים שהמועצה קבעה לכך, ואם אין כאלה — חבר המועצה שהמועצה מינתה לכך.

שכרם של סגנים

18. שר הפנים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר השכר שישולם מקופת הרשות המקומית לסגני ראש הרשות, כולם או מקצתם.

התפטרות

19. ראש רשות רשאי, בהודעה בכתב לשר הפנים, להתפטר מכהונתו; ההתפטרות תיכנס לתקפה כעבור 48 שעות משליחת ההודעה; העתק מהודעת ההתפטרות יישלח לחברי המועצה.

העברה מכהונה מטעמי בריאות

20. בית המשפט המחוזי רשאי, על פי בקשת שר הפנים שהוגשה בדרך המרצה, לקבוע שמטעמי בריאות נבצר דרך קבע מראש רשות למלא תפקידו, ומשקבע כך יחדל מכהונתו.

העברה מכהונה מחמת קלון

21. (א) הורשע ראש רשות בעבירה פלילית וקבע בית המשפט, לפני מתן גזר הדין לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, או לאחר מכן לפי בקשת שר הפנים שהוגשה תוך חדשיים, שהעבירה יש עמה קלון, יעביר אותו בית המשפט מכהונתו.

(ב) לענין ערעור יראו את ההחלטה להעביר את ראש הרשות מכהונתו — כעונש.

(ג) החליט בית המשפט להעביר ראש רשות מכהונתו, יושעה ראש הרשות מיד מכהונתו עד להכרעת דינו בערעור, אם הוגש.

העברה מכהונה על־ידי המועצה

22. נוכחה המועצה כי ראש הרשות אינו ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש רשות, רשאית היא, לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע דברו, להעבירו מכהונתו בהחלטה שנתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי המועצה ובאישור שר הפנים.

העברה מכהונה על ידי שר הפנים

23. הורה שר הפנים על בחירת מועצה חדשה או על מינוי מועצה או ועדה בהתאם לסעיף 143 לפקודת העיריות או סעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, יחדל ראש הרשות מכהונתו ביום שנכנס לתפקידו ראש הרשות החדש.

בחירות מילואים

24. חדל ראש רשות מכהונתו לפני תום כהונתה של המועצה, תבחר המועצה ראש רשות מבין חבריה, זולת אם חדל מכהונתו לפי סעיף 23.

תיקון פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות

25. (א) בסעיף 143 לפקודת העיריות, אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) ראש העיריה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו;

(5) ועדת חקירה מצאה שראש העיריה אינו ממלא את תפקידיו כראוי, והמליצה לפני השר על העברתו מכהונתו, ובלבד שלא תמונה ועדת החקירה אלא לאחר שניתנה לראש העיריה הזדמנות להביע דעתו לשר על המינוי."

(ב) בסעיף 145 לפקודת העיריות, בסעיף קטן (א), במקום "לועדה ממונה" יבוא "למועצה או לועדה שנתמנו".

(ג) בסעיף 38 לפקודת המועצות המקומיות, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) ראש המועצה חדל, לדעת השר, למלא את התפקידים שהוטלו עליו בפקודה זו או בכל דין אחר, או שהוא פועל באופן שתינטל ממנו או מן המועצה היכולת למלא תפקידיהם, כולם או מקצתם, וכל זאת לאחר שהזהיר אותו."

(ד) בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות, בסעיף קטן (א), במקום "מונתה ועדה" יבוא "מונתה מועצה או ועדה".

תחולת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959

26. חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט—1959[2], יחול, בשינויים המחוייבים, גם על הבחירות לפי חוק זה.

ביצוע תקנות

27. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הוראת מעבר

28. כל עוד לא נבחר ראש רשות לפי חוק זה, יהיו סמכויותיהם וכהונתם של ראש רשות וסגניו כאילו חוק זה לא נתקבל.

חברי הכנסת: מ' בן־פורת ופ' רוזן

---

[2] ס"ח תשי"ט, עמ' 8.

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

	עמוד
חוק יחסי ממון בין בני־זוג, תשכ"ט—1969	333
חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 10), תשכ"ט—1969	338

מתפרסמת בזה מטעם הממשלה הצעת חוק יחסי ממון בין בני־זוג:

מבוא

יחסי הממון בין בני הזוג הם כיום סוגיה שאין לה הסדר בחוק הכתוב. בתי המשפט נתקלו בה לעתים ולאחרונה נתן בית המשפט העליון פסקי דין אחדים המכירים במעין־שותפות בנכסים העשויה להיווצר בין בני הזוג (ע"א 300/64, ברגר נ. מנהל מס עזבון, פד"י י"ט (2) 240; ע"א 253/65 בריקר נ. בריקר, פד"י כ (1) 589; ע"א 135/68, בראלי נ. מנהל מס עזבון, פד"י כ"ג (1) 393).

בשנת 1955 פרסם משרד המשפטים "הצעת חוק היחיד והמשפחה" ובו פרק על יחסי ממון בין בני הזוג. ההצעה הלכה בעקבות שיטות מודרניות שנתקבלו בשבדיה ובכמה ארצות אחרות ולאחר מכן בגרמניה המערבית (בשנת 1957) ובצרפת (1965). עיקר השיטות האלה — שנכסיו וקניניו של כל אחד מבני הזוג אפשר שיהיו נפרדים כל ימי קיום הנישואין, ואילו בשעת פקיעת הנישואין נערך בין בני הזוג איזון שוויים של נכסיהם.

בשנת 1961 הציעו חברות הכנסת ר' הקטין וא' תלמי הצעות חוק פרטיות שהראותיהן היו שאובות בעיקרן מהצעת חוק היחיד והמשפחה. הצעות חוק אלה נדונו בועדת החוקה־חוק־ומשפט של הכנסת, אך לבסוף הן הורדו מסדר היום בעקבות הצעת שר המשפטים להקים ועדה ציבורית שתחקור מחדש את הסוגיה.

בועדה שנתמנתה בשנת 1965 בראשות שופט בית המשפט העליון י' זוסמן נחלקו הדעות. דעה אחת גרסה שאין לשנות את המצב הקיים. חבר אחר של הועדה הציע שרושם הנישואין יעמיד לפני בני הזוג דגמים אחדים של הסדרי רכוש ויסביר להם, שאם לא יסכימו על אחד מהדגמים, הרי שהסכימו על שיתוף הנכסים לפי הצעת רוב הועדה. רוב חברי הועדה המליצו על הסדר שיתוף בין בני הזוג, שיחול עליהם כל עוד לא הסכימו על הסדר אחר. לפי הסדר זה תחול במשך קיום הנישואין הפרדה בין נכסי בני הזוג, ואילו עם פקיעת הנישואין יקום בין בני הזוג (או בין יורשיהם) חיוב — חיוב אובליגטורי שאינו משנה את הזכויות הקנייניות של בני הזוג בנכסיהם — לאזן ביניהם, חלק כחלק, את שוויים של נכסי שניהם על ידי תשלום ההפרש, אם ישנו. נמצא שהמלצת רוב הועדה הציבורית הלכה גם היא בעיקרה בעקבות ההצעות הקודמות.

החוק המוצע מאמץ את עיקרי ההמלצות של הועדה הציבורית שהוגשו לשר המשפטים.

בפרק הראשון מאפשר החוק לבני הזוג להסדיר את יחסי הממון שביניהם על ידי הסכם (סעיפים 1, 2) ומסמיך את בית המשפט לנקוט אמצעים מתאימים כדי למנוע סיכול הזכויות הנובעות מהסכם כזה או את ניצולן לרעה (סעיפים 3, 4).

בפרק השני מסדיר החוק את איזון המשאבים שיחול על בני הזוג באין הסכם אחר ביניהם (סעיף 5). הסדר זה אין לו תוצאות משפטיות במשך קיום הנישואין (סעיף 6), אך בפקיעת הנישואין הוא מחייב את בני הזוג, כאמור, לאזן ביניהם את שווי נכסיהם, למעט נכסים מסויימים שאיזון זה אינו יפה להם (סעיפים 7 עד 9). לבית המשפט מוקנית סמכות לתאם תביעת איזון זו לנסיבות המיוחדות של מקרים יוצאי דופן (סעיף 10). הוראות משלימות כלולות בסעיפים 11 עד 13.

הפרק השלישי של החוק דן בין השאר באחריות המשותפת של בני הזוג לחובות שאחד מהם קיבל על עצמו לצרכי משק הבית המשותף (סעיף 14), בתיקון חוק הירושה המתחייב מן החוק החדש (סעיף 15), ובשאלות של משפט בינלאומי פרטי (סעיף 17) ושיפוט בתי הדין הדתיים (סעיף 18).

חוק יחסי ממון בין בני־זוג, תשכ"ט–1969

פרק ראשון: הסכמי נישואין

הסכם נישואין

1. הסכם נישואין הוא הסכם בין בני הזוג הקובע את יחסי הממון שביניהם.

צורה, אימות ואישור

2. (א) הסכם נישואין יהיה בכתב.

(ב) הסכם נישואין שנעשה לפני הנישואין או בשעת עריכת הנישואין טעון אימות רושם הנישואין בשעת הנישואין או לפני כן.

(ג) הסכם נישואין שנעשה תוך תקופת הנישואין טעון אישור בית המשפט, או בית הדין הדתי שלו הסמכות בעניני נישואין וגירושין של בני הזוג, שייווכח אם נעשה בהסכמה חפשית של בני הזוג ובהבנת תוצאותיו.

(ד) הסכם בין בני הזוג שאושר בפסק דין גירושין על ידי בית דין דתי שלו הסמכות בעניני נישואין וגירושין של בני הזוג, דינו כדין הסכם נישואין על פי חוק זה.

(ה) הסכם נישואין של קטין ושל מי שהוכרז פסול־דין טעון אישור בית המשפט.

אמצעים לשמירת זכויות

3. עשה אחד מבני הזוג פעולה שיש בה כדי לסכל זכויות של בן־זוגו על־פי הסכם נישואין, או שקיים חשש שהוא עומד לעשות פעולה כזאת, רשאי בית המשפט, לפי בקשת בן־זוגו, לנקוט אמצעים הנראים לו לשמירת הזכויות האמורות, ובין השאר —

(1) לצוות על מתן ידיעות ועל מתן ערובה;

(2) לקבוע עסקאות שיהיו טעונות הסכמת שני בני הזוג;

(3) לצוות על רישום הערה מתאימה בפנקס המתנהל על־פי דין ובו רשומים נכסים של אחד מבני הזוג.

דברי הסבר

סעיף 1 הסעיף מגדיר את משמעותו של הסכם נישואין. מבחינה עקרונית אין הסכם כזה שונה משאר ההסכמים שבני אדם עשויים לכרות ביניהם. מטעם זה אין צורך ליתן בחוק רשות לבני הזוג להתקשר ביניהם בהסכם נישואין — רשות זו נתונה בידם בלאו־הכי. אף המשפט העברי מכיר בחופש ההתנאה בדברים שבממון בין בעל ואשתו. הסעיף אך מגדיר, שהסכם נישואין הנדון בחוק זה הוא הסכם הקובע את יחסי הממון שבין בני הזוג.

סעיף 2 חשיבותו של הסכם נישואין דורשת פורמליות מסויימת; עריכה בכתב — סעיף קטן (א), ולגבי קטינים ופסולי דין; אישור בית המשפט — סעיף קטן (ה). אישור זה יינתן לפי הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב–1962.

כדי להעמיד את בני הזוג על רצינות ההסכם ותוצאותיו, דורש החוק המוצע גם אימותו בידי רושם הנישואין, כל אימת שהוא נעשה לפני עריכת הנישואין או בשעת טכס הנישואין — סעיף קטן (ב), ואישור בית המשפט או בית הדין הדתי כשההסכם נעשה תוך כדי קיום הנישואין — סעיף קטן (ג).

לעתים מתעורר הצורך להסדיר את יחסי הממון בין בני הזוג רק בשעת הגירושין. מכאן ההוראה שבסעיף קטן (ד) לסעיף זה.

החוק המוצע אינו משנה מהדין הקיים בשאלות סמכותם של בתי המשפט האזרחיים ובתי הדין הדתיים (ראה סעיף 18 (א) להצעה). לפיכך דובר בסעיף קטן (ג) בבית הדין הדתי המתאים, במקביל לבית המשפט האזרחי, ובסעיף קטן (ד) דובר בבית הדין הדתי היות והסמכות לפסוק גירושין נתונה רק לו (כל עוד לא נתקבלה הצעת החוק לקביעת שיפוט בעניני התרת נישואין, תשכ"ט–1969).

שיטות משפטיות שונות מתירות לבני הזוג לכרות הסכם נישואין רק לפני עריכת הנישואין או בשעת עריכתם. סעיף 2 מבהיר שהחוק המוצע אינו מאמץ תפיסה זו אלא מתיר עריכה או שינוי של הסכם נישואין גם במשך קיום הנישואין.

סעיף 3 על פי סעיף 6, להלן, כל אחד מבני הזוג חפשי לעשות בנכסיו כטוב בעיניו. מצב כזה עשוי להיקבע גם בהסכם שיעשו ביניהם בני הזוג, אלא שהופש הפעולה עשוי כאן לסכן, או אף לסכל, זכויותיו של בן הזוג השני הנובעות מהסכם הנישואין. הסעיף המוצע מקנה לבית המשפט סמכויות רחבות ומגוונות להגנה על בן זוג בפני פעולות מסכנות כאלה מצד בן זוגו. הסעיף דומה במתכונתו לסעיף 77 לחוק הירושה, תשכ"ה–1965, הדן בסוגיה דומה לגבי זכויות בעזבון.

אישור לפעולה של אחד מבני הזוג

4. היתה פעולה של אחד מבני הזוג טעונה, לפי הסכם נישואין או לפי צו בית המשפט על־פי סעיף 3, הסכמת בן־זוגו, ואותו בן־זוג סירב להסכים, רשאי בית המשפט לאשר את הפעולה אם ראה שהסירוב היה שרירותי; אם אותו בן־זוג אינו יכול להביע דעתו, או שאין אפשרות סבירה לברר דעתו, רשאי בית המשפט לאשר את הפעולה אם ראה שתהיה לטובת המשפחה.

תחולת ההסדר של איזון משאבים

5. כל עוד לא עשו בני הזוג הסכם נישואין, ובמידה שהסכם נישואין שעשו אינו קובע אחרת, יראו כמסכימים להסדר איזון משאבים לפי הפרק הבא, ויראו הסדר זה כהסכם הנישואין שנתמלאו בו הוראות סעיף 2.

פרק שני: הסדר איזון המשאבים

תוצאות ההסדר במשך הנישואין

6. על פי הסדר איזון המשאבים אין בנישואין כשלעצמם כדי לפגוע בקניניו של בני הזוג, להקנות לבן הזוג האחד זכויות בנכסים של בן הזוג האחר, או להטיל עליו אחריות לחובות של בן הזוג האחר.

תוצאות ההסדר עם פקיעת הנישואין

7. (א) עם פקיעת הנישואין זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שוויים של כלל נכסי בני הזוג, למעט —

(1) נכסים שהיו לבן־זוג ערב הנישואין או שקיבל במתנה או בירושה בתקופת הנישואין, או נכסים שבאו במקום נכסים אלה;

(2) זכויות שעל־פי דין אינן ניתנות להעברה;

(3) נכסים שבני הזוג הסכימו, בהסכם נישואין או בכל דרך אחרת, שיוצאו מן הנכסים ששוויים יאוזן ביניהם.

דברי הסבר

סעיף 4 יש והסכם נישואין או צו בית המשפט לפי סעיף 3 מתנה פעולה של אחד מבני הזוג בהסכמתו של השני. התנאה כזו עלולה ליהפך לרועץ כשבן הזוג השני מנצל אותה לרעה או כשאין אפשרות מעשית להשיג הסכמתו. הסעיף המוצע בא לתת תרופה למקרים כאלה.

סעיף 5 החוק המוצע מאפשר לבני הזוג להסדיר את יחסי הממון שביניהם כרצונם. אך הוא דואג גם למקרים — ויש מקום להניח שאלה יהיו רבים מאד — שבני הזוג לא ערכו הסכם נישואין או שהסדירו את יחסי הממון רק הסדר חלקי. בכל מקרה כזה יחול ביניהם הסדר איזון המשאבים כמפורט בפרק השני. זה תכנו של הסעיף המוצע, אך ניסוחו בא להבהיר שהסדר איזון המשאבים מחייב את בני הזוג כל עוד אין הסכם נישואין ביניהם, והם רשאים לשנותו או להחליפו בהסכם נישואין. הרעיון שלפיו רואים בני זוג שלא עשו הסכם נישואין כמסכימים להסדר איזון המשאבים, מקרב את החוק לתפיסת המשפט העברי המאפשר לבני הזוג להסדיר את יחסי הממון שביניהם.

סעיף 6 באין הסכם נישואין אחר קיים הסדר איזון המשאבים בין בני הזוג — משעת כריתת הנישואין. אך תוצאותיו הממשיות מתגבשות רק בשעת פקיעת הנישואין. לגבי תקופת הנישואין מבהיר זאת הסעיף המוצע בשלושה כיוונים:

(1) ההסדר אינו פוגע בקניינים של בני הזוג וביחוד בקניניה של האשה; בנקודה זו הולכת ההצעה בעקבות סעיף 2 לחוק שיווי זכויות האשה, תשי"א—1951, המורה: "לאשה נשואה תהיה כשרות מלאה לקנין ולעשיה בקנינים כאילו היתה פנויה; ואין קניניה שרכשה לפני הנישואין נפגעים על ידי קשר הנישואין".

(2) ההסדר אינו מקנה לבן זוג זכויות קנייניות בנכסיו של בן זוגו; בנקודה זו שוב מתבטא אופיו המחייב (אובליגטורי) של הסכם הנישואין.

(3) ההסדר אינו יוצר אחריות של בן זוג לחובות בן זוגו. חריג מהלכה זו קיים על פי סעיף 14 להצעת החוק, אלא ששם נובעת האחריות המשותפת לא מהסכם נישואין אלא מעצם הוראת החוק שבני הזוג אינם בני חורין להתנות עליה.

סעיף 7 סעיף זה קובע את עיקרי ההסדר של איזון המשאבים, בהגדירו את הזכות אשר קמה לבן זוג נגד בן זוגו בשעת פקיעת הנישואין. תוכן הזכות—איזון שוויים של נכסיהם, פרט לנכסים המפורטים בפסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (א), היינו נכסים שאין הצדקה לראותם כנכסים בני איזון.

(ב) מימוש הזכות האמורה בסעיף קטן (א) יהיה בסילוק, בעין, בכסף או בשווה־כסף, מצד בן הזוג האחד לבן הזוג האחר, של מחצית הסכום שבו עולה שוויים של נכסי האחד על שוויים של נכסי האחר.

(ג) שווי הנכסים של בן־זוג יחושב בניכוי החובות המגיעים ממנו לנושיו, לרבות המגיע לאשה על פי הכתובה, למעט החובות המתייחסים לנכסים שיש למעט לפי סעיף קטן (א).

דרכי האיזון

8. באין הסכמה בין בני הזוג בשאלה מהו הסכום המגיע מהאחד לשני ובאיזה דרך יבוצע האיזון, יחליט בית המשפט, לפי הנסיבות, ורשאי בית המשפט לקבוע מועדי האיזון, צורתו, הבטחתו ושאר תנאיו, לרבות תוספת ריבית במקרה של ארכה או סילוק בשיעורים.

הרחבת בסיס האיזון

9. בית המשפט רשאי לקבוע שנכסים שהוציא בן־זוג מרשותו בכוונה לסכל זכויות בן־זוגו ונכסים שנתן בן־זוג, ללא הסכמת בן־זוגו, במתנה — למעט מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין — יראו אותם, לענין סעיף 7, כאילו הם עדיין של אותו בן־זוג.

סמכויות מיוחדות של בית־המשפט

10. ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, לבקשת אחד מבני הזוג —

(1) לקבוע נכסים נוספים על האמורים בסעיף 7 (א) שיוצאו מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג או לקבוע נכסים ששוויים יאוזן על אף היותם בין האמורים בסעיף 7 (א);

(2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה אלא לפי יחס אחר שיקבע;

(3) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה לפי שוויים בשעת פקיעת הנישואין אלא לפי שוויים במועד אחר שיקבע;

(4) לקבוע שהזכות האמורה בסעיף 7 תקום לא עם פקיעת הנישואין אלא במועד אחר שיקבע.

דברי הסבר

סעיף קטן (א) מגדיר את הנכסים שיש לאזן שוויים, סעיף קטן (ב) קובע את מימוש האיזון וסעיף קטן (ג) מורה כיצד יש להתייחס לחובות בני הזוג לענין האיזון ביניהם.

נמצא שעם פקיעת הנישואין, בגירושין או במות אחד מבני הזוג (ראה סעיף 11), יש לשום את שוויים של נכסי שניהם ולקבוע את החובות המגיעים מכל אחד לנושיו. עולה שוויים של נכסי האחד,לאחר ניכוי חובותיו על שוויים של נכסי השני לאחר ניכוי חובותיו של זה, חייב הראשון ליתן לשני את מחצית ההפרש, אם בעין, אם בכסף ואם בשוה כסף. באיזון זה אין להביא בחשבון את הנכסים "הנפרדים" לפי סעיף קטן (א) ואת החובות המתייחסים לנכסים אלה.

סעיף 8 עריכת החשבון לפי סעיף 7 וקביעת דרכי סילוקו נעשית עקרונית על ידי בני הזוג עצמם. הסעיף המוצע מגדיר את סמכויות בית המשפט במקרה שבני הזוג אינם באים לידי הסכם באותם ענינים. הסעיף הולך בעקבות סעיף 114 (ב) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965, בדבר חלוקתו של משק חקלאי בין יורשים.

סעיף 9 כשם שסעיף 3 מכוון למנוע מראש סיכול זכויותיו של בן זוג בפעולות של בן זוגו, כן מכוון סעיף 9 לתת בדיעבד תרופה למקרה שבן זוג נפגע מפעולות של בן זוגו. הוראה דומה במקצת נמצאת בסעיף 63 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965, לשם השלמת הנכסים שמהם משתלמים מזונות מן העזבון, אלא ששם ניתנות זכויות גם כלפי צד שלישי ואילו כאן נעשית ההשלמה רק באופן חשבוני בינם לבין עצמם.

סעיף 10 הוראות הסעיפים 7 עד 9 להצעת החוק מותאמות לכוונה המשוערת של רוב בני זוג ולמקרים הנורמליים של חיי נישואין הרמוניים וממושכים, אך המציאות אינה פשוטה וסטנדרטית כל כך. ויתכנו מקרים שבהם ההסדר הכללי יביא לידי תוצאות בלתי צודקות ושנסיבותיהם המיוחדות מחייבות סטיה מן הנורמה. הסעיף המוצע בא להקנות לבית המשפט את הסמכות להתחשב בנסיבות מיוחדות כאלה, כגון פקיעת הנישואין אחרי תקופה מינימלית של קיומם, פירוק החיים המשותפים של בני הזוג עוד לפני פקיעת הנישואין, וכיוצא באלה. הסמכות הזאת מנוסחת בצורה

מותו של בן־זוג

11. בפקיעת נישואין עקב מותו של בן־זוג יבואו יורשיו במקומו לגבי הזכות על־פי פרק זה.

ראיות

12. (א) הטוען שיש למעט נכס מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג — עליו הראיה.

(ב) היות נכס מסויים בבעלותו של אחד מבני הזוג, או היותו רשום על שמו, אין בו בלבד ראיה לכך שיש למעט אותו מן הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג.

עסקאות בזכותו של בן־זוג

13. זכותו של בן־זוג לפי פרק זה אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול כל עוד לא קמה הזכות לפי סעיף 7(א) או סעיף 10(4).

פרק שלישי: הוראות שונות

אחריות לחובות לצרכי משק הבית

14. (א) חוב שהתחייב בו אחד מבני הזוג לסיפוק הצרכים הסבירים של משק הבית המשותף, אחראים לו שניהם יחד ולחוד.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו על איש ואשה הידועים בציבור כבני זוג, אף אם אינם נשואים זה לזה.

תיקון חוק הירושה תשכ"ה—1965

15. בסעיף 11 (ב) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965[1], אחרי "בבעלות של שניהם" יבוא "או שהיה קיים ביניהם הסדר שלפיו במות אחד מהם יגיע לנשאר בחיים מחצית שוויים של כל נכסי שניהם או של מרביתם לפי שוויים".

דברי הסבר

רחבה למדי, כדי לאפשר עשיית צדק בין הצדדים בכל מקרה ומקרה. עם זאת אין לחשוש להתדיינות מרובה עקב האפשרויות הגלומות בסעיף זה; הנסיון מוכיח שסמכות רחבה דומה — זו הניתנת לבית המשפט בקביעת המזונות מן העזבון על פי סעיף 59 לחוק הירושה, תשכ"ה—1965 — לא הביאה לריבוי התדיינות.

סעיף 11 סעיף זה בא להבהיר שהזכות והחובה של בן זוג לאיזון שוויים של הנכסים עוברות ליורשיו. ההוצאה היא שאם נפקעו הנישואין על ידי מותו של בן זוג, רשאי העזבון לתבוע את האיזון מבן זוגו המאריך ימים אם הוא ה"עשיר" יותר, וכן בהיפוכו, רשאי בן הזוג לתבוע את האיזון מן העזבון, לפי סדר העדיפות הנ"ל מסעיף 104 (א) (4) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965.

סעיף 12 סעיף קטן (א): הוראה זו נובעת מן העובדה שנכסים בני איזון הם הכלל ונכסים שיש למעט מן האיזון — היוצא מן הכלל.

סעיף קטן (ב): דעות שונות הובעו בפסיקה הישראלית בנקודה הנדונה בהוראה זו, וגם בשיטות משפט אחרות ניתנו לה פתרונות שונים. החוק המוצע נוקט עמדה מפשרת: הבעלות הפורמלית, כשהיא לעצמה, אינה קובעת, אך אין מניעה שהבעלות תישקל בין שאר הנסיבות שעל פיהן תוכרע הטענה שנכס מסוים אינו בן איזון.

סעיף 13 כל עוד קיימים הנישואין, אין לראות את התביעה העתידה של בן זוג נגד בן זוגו כנכס הניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול. הוראות דומות כלולות בחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט—1959 (סעיף 14) ובחוק הירושה, תשכ"ה—1965 (סעיף 8 (א)).

סעיף 14 הוראה זו לקוחה מסעיף 51 להצעת חוק היחיד והמשפחה (1955). כאמור לעיל היא חלה מכוח החוק עצמו, אינה תלויה בהסכם נישואין ואינה כפופה לו. ההוראה דרושה כדי לחזק את אשראי המשפחה לשם סיפוק צרכיה ההכרחיים. המושג של "משק הבית המשותף" נמצא גם בסעיף 11 (א) לחוק הירושה, תשכ"ה—1965.

הנתונים המחייבים קביעת הוראה זו קיימים ומצדיקים קביעתה גם במקרה של זוגות "ידועים בציבור".

סעיף 15 התיקון המוצע של חוק הירושה דרוש כדי להתאים הוראותיו למצב הנוצר בהסדר איזון המשאבים או בהסדר דומה שנקבע בין בני־הזוג בהסכם נישואין.

---

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

16. סעיף 5 יחול על בני זוג שנישאו זה לזה אחרי תחילת חוק זה, יהיה אשר יהיה זמן רכישתו של נכס על־ידי אחד מהם או על ידי שניהם. הוראות מעבר

17. על יחסי הממון שבין בני הזוג יחול חוק מושבם בשעת עריכת הנישואין, אולם רשאים הם בהסכם לקבוע ולשנות יחסים אלה בהתאם לחוק מושבם בשעת עשיית ההסכם. משפט בין־לאומי פרטי

18. (א) חוק זה אינו בא לגרוע מסמכות שיפוטם של בתי הדין הדתיים. תחולת החוק

(ב) בענין שחוק זה דן בו, ינהג גם בית הדין הדתי לפי הוראות חוק זה, זולת אם הצדדים הסכימו לפני בית הדין, מרצונם הטוב, להתדיין לפי הדין הדתי; ולענין זה יהיו בידי בית הדין הדתי סמכויות העזר שנקבעו בחוק זה.

19. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מזכויות לפי החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) תשי״ט—1959 [2], או מזכויות האשה לפי כתובתה. שמירת זכויות

20. תחילתו של חוק זה מיום כ״ג בטבת תש״ל (1 בינואר 1970). תחילה

דברי הסבר

סעיף 16 שתי תוצאות להוראה זו: (1) החוק החדש יחול על זוגות חדשים גם לגבי נכסים שנרכשו לפני תחילתו; (2) זוגות שבאו בברית הנישואין לפני תחילת החוק החדש, יחסי הממון ביניהם לא ישתנו בחקיקת החוק, והסדר איזון המשאבים לא יחול עליהם אלא אם הסכימו לכך בהסכם נישואין שערכו אחרי תחילת החוק בהתאם לסעיף 2 (ג).

סעיף 17 בעקבות חוקים אחרים של הכנסת בעניני המעמד האישי מוצע שגם חוק זה יסדיר את שאלת ״ברירת הדין״ בסוגיה של יחסי הממון בין בני הזוג. וכמו בחוקים ההם נקשרת ברירת הדין גם כאן במקום המושב של בני הזוג (ולא באזרחותם).

סעיף 18 החוק המוצע שומר על הדין הקיים בענין שיפוטם של בתי דין דתיים (סעיף קטן (א)), אך הוא מטיל עליהם להפעיל את החוק החילוני הזה זולת אם הסכימו לפניו הצדדים להתדיין לפי הדין הדתי (סעיף קטן (ב)).

סעיף 19 החוק המוצע אינו דן אלא בזכויות בני הזוג במה שנוגע לנכסיהם. זכויות אחרות הנובעות מקשר האישות, כגון הזכות למזונות וזכויות האשה היהודיה על פי הכתובה, אינן נדונות בחוק זה ואינן משתנות מכוחו.

סעיף 20 החידוש שבחוק זה מצריך תקופה מסויימת שתעבור בין קבלתו בכנסת לבין תחילת תקפו.

---

[2] ס״ח תשי״ט, עמ׳ 72.

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם חברי הכנסת:

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 10), תשכ"ט–1969

תיקון סעיף 28

1. בסעיף 28 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו–1955[1], בסעיף קטן (א) —

(1) ברישה, במקום "אדם הזכאי לקצבה והוא מקבל" יבוא "אדם הזכאי לקצבה, להוציא אלמנה הזכאית לקצבת שאיר, המקבל";

(2) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) זכאי לקצבת פרישה, שמשכורתו הקיימת פחותה מהמשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את קצבתו — תשולם לו קצבה כהפרש שבין משכורתו הקיימת לבין המשכורת הקובעת, ובלבד שלא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה לו, אלמלא הוראת סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המשכורת הקובעת, לא תשולם לו כל קצבה;"

(3) בפסקה (2) יימחקו המלים "להוציא אלמנה הזכאית לקצבת שאיר".

דברי הסבר

סעיף 28 (א) לחוק שירות המדינה (גימלאות) קובע, וזה לשונו:

"28 (א) אדם הזכאי לקצבה והוא מקבל גם משכורת מאוצר המדינה או מקופה אחרת שנקבעה ע"י הממשלה כקופה ציבורית לענין סעיף זה (בסעיף זה — המשכורת הקיימת), יחולו עליו הוראות אלה:

(1) זכאי לקיצבת פרישה, וכן אלמנה הזכאית לקיצבת שאיר שמשכורתם הקיימת פחותה מהמשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את קיצבתם — תשולם להם קיצבה כהפרש שבין משכורתם הקיימת לבין המשכורת הקובעת, ובלבד שלא תעלה על הקיצבה שהיתה מגיעה להם אלמלא הוראת סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המשכורת הקובעת, לא תשולם להם כל קיצבה;

(2) זכאי לקיצבת שאיר להוציא אלמנה הזכאית לקיצבת שאיר שמשכורתו הקיימת פחותה ממחצית המשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את הקצבה — תשולם לו קצבה כהפרש שבין משכורתו הקיימת לבין מחצית המשכורת הקובעת, ובלבד שאותה קצבה לא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה לו, אלמלא הוראות סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המחצית האמורה, לא תשולם לו כל קצבה."

פירושו של דבר כי לא רק אדם היוצא לקצבה משירות המדינה ומוסיף לעבוד במשרה אחרת בשירות ציבורי יקבל קצבה מופחתת או אף יפסיד זכויותיו לכל קצבה, אלא גם אלמנתו של עובד שנפטר נענשת על כך שהיא עובדת בשירות המדינה או בשירות ציבורי אחר. הדבר נראה בלתי מוצדק לחלוטין ויש בו משום אפליית עובדת לפי קריטריון בלתי סוציאלי, סוג המעביד.

החוק המוצע בא לתקן עיוות זה ולצמצם את תחולת ההוראה הקיימת לעובד עצמו הפורש בתנאים האמורים; לשם כך מוצע לתקן את הסעיף באופן כזה שזכויות האלמנה העובדת בשירות המדינה או בשירות ציבורי אחר לא יופלו ביחס לזכויות אלמנה העובדת אצל מעביד אחר. עיוות בלתי סוציאלי זה לא הביא לחסכון רב. בתשובה לשאילתה מס' 8032 השיב שר האוצר כי החסכון השנתי בשל הוראה זו הוא בסה"כ 88,000 ל"י. עם זאת יש מקום לקבוע סכום גג לשיעור הקצבה שלו זכאית אלמנה עובדת לפי גודל הכנסתה ללא אבחנה למקום עבודתה. יש להניח שתיקון בנדון זה תביא הממשלה, תוך הבאת תיקונים נוספים שיש להכניס בחוק, בנוגע לסוגים שונים של זכאים לקיצבות מכוח חוק זה והוק הביטוח הלאומי.

חברי הכנסת: ש' אלוני, ש' ארבלי־אלמוזלינו, ג' כהן

[1] ס"ח תשט"ו, עמ' 135; ס"ח תשכ"א, עמ' 51, עמ' 173; ס"ח תשכ"ג, עמ' 59; ס"ח תשכ"ד, עמ' 64; ס"ח תשכ"ה, עמ' 120, עמ' 290; ס"ח תשכ"ז, עמ' 176; ס"ח תשכ"ח, עמ' 30; ס"ח תשכ"ט, עמ' 77.

הצעות חוק 849, כ"ח בתמוז תשכ"ט, 14.7.1969

המחיר 24 אגורות

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

רשומות

הצעות חוק

	עמוד
חוק המכר (דירות), תשכ"ט—1969	235

מבוא

הנסיון הראה כי כדי להגן על ציבור גדול של רוכשי דירות ובתי עסק יש צורך שתינתן אפשרות לבדוק את מפרטי הבניה.

החוק המוצע, הבא להוסיף על חוק המכר, תשכ"ח—1968, ביחס למכירת דירות, קובע כי מוכר דירה או בית עסק יהיה חייב למסור לקונה בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן מפרט חתום על ידי המוכר.

מוכר לפי החוק המוצע ייחשב מי שמוכר דירה, שלפי ההגדרה היא חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר, והוא בנה אותה בעצמו או על ידי אדם אחר, וכן מי שקנה דירה מאדם כזה על מנת למכרה.

שר השיכון, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע בצו את המפרט בטופס שבו ייכללו פריטים שעל המוכר למלא ושעליו למסרו לקונה בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן.

כן מוצע, כי מי שמוכר דירה בבית משותף כמשמעותו בחוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב], יהיה חייב למסור לקונה בעת גמירת החוזה עותק של תקנון חתום ע"י המוכר, אם בעת מסירת הדירה לקונה חלות על הבית, או עתידות לחול עליו, הוראות המבטלות או המשנות הוראה של התקנון המצוי בחוק בתים משותפים.

במקרה של שוני בין מרכיבי הדירה שנקנתה לבין המפרט ייחשב הדבר בבחינת אי התאמה כמשמעותה בחוק המכר, תשכ"ח—1968, ולקונה יעמדו כל התרופות על פי חוק המכר, בלי לפגוע בזכויות האחרות של הקונה לקבל סעדים אחרים.

מוכר שלא ימסור לקונה בעת גמירת החוזה או לפני כן את המפרט לפי סעיף 2 לחוק המוצע או לא ימלא את פרטי המפרט לפי סעיף 3, יהיה צפוי לקנס של 10,000.— לירות, ובמקרה של אי־מסירת מפרט לקונה לפי סעיף 2 או מסירת מפרט שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 3, יראו את המוכר כאילו התחייב למסור דירה לקונה כשכל דבר שצריך היה לפרט במפרט וכל הדברים שלגביהם המפרט איננו ממלא אחר הוראות סעיף 3 מתאימים למקובל בנסיבות הענין.

חובת המוכר למסור מפרט לקונה ולמלא פריטי המפרט ואפשרות בדיקתם על ידי הקונה יוכלו לתרום להגברת טיב הבניה והפיקוח עליה, ורכישת דירה לא תהיה יותר בבחינת סוד לצדדים.

חוק המכר (דירות), תשכ"ט–1969

הגדרות

1. בחוק זה —

"דירה" — חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר;

"מכירה" — לרבות החכרה לתקופה של עשרים וחמש שנים או יותר;

"מוכר" — מי שמוכר דירה שבנה בעצמו או על ידי אדם אחר, לרבות מי שקנה דירה מאדם כזה על מנת למכרה.

חובת מסירת מפרט

2. המוכר דירה חייב למסור לקונה, בעת גמירת חוזה המכר או לפני כן, מפרט חתום בידו (להלן — מפרט).

פרטי המפרט

3. (א) המפרט יהיה לפי טופס שקבע שר השיכון בצו בהתייעצות עם שר המשפטים.

(ב) על המוכר למלא את כל הפריטים שבמפרט, ובמידה שהם אינם חלים בנסיבות הענין, עליו לציין זאת לגבי הפריט הנדון.

(ג) היה פריט שבמפרט מתייחס לדבר שנקבע בתקנה לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 [1] (להלן — תקנת בניה), או בתקן ישראלי לפי חוק התקנים, תשי"ג–1953 [2] (להלן — תקן), יכול שהטופס ימולא על ידי הפנָיה לאותה תקנת בניה או לאותו תקן.

תקנת בניה ותקן

4. היה פריט שבמפרט מתייחס לדבר שנקבע בתקנת בניה או בתקן החלים על אותה דירה, יכול שהמפרט יוסיף על מה שנדרש על פי תקנת הבניה והתקן.

אי־התאמה

5. כל דבר שבו היתה הדירה, בעת מסירתה לקונה, שונה מן האמור במפרט, יהיה, על אף כל האמור בחוזה המכר, בבחינת אי־התאמה כמשמעותה בחוק המכר, תשכ"ח–1968 [3], והקונה זכאי להסתמך עליה אף אם לא הודיע עליה למוכר בהתאם לאותו חוק ויעמדו לו כל התרופות על פי החוק האמור.

דברי הסבר

סעיף 1 מוצע שהחוק יחול הן לגבי דירות למגורים, הן לגבי בתי עסק ומלאכה אחרים שבחדר או במערכת חדרים.

"מכירה" תכלול גם חכירה לתקופה ארוכה של עשרים וחמש שנים ומעלה לאור המציאות בארץ שבמקרקעין נעשות עיסקות של חכירה ולאו דוקא של העברת בעלות.

"מוכר" כולל לא רק מי שמוכר דירה שבנה בעצמו או על ידי אחר אלא גם מי שקונה דירה מאדם כזה על מנת למכרה מצידו. בהתאם לכך, גופים משכנים הרוכשים דירות על מנת למכרן, ייחשבו אף הם כמוכרים.

סעיפים 2 ו־3 סעיפים אלה קובעים את החובה של המוכר למסור לקונה מפרט לפי טופס שייקבע.

אם יש במפרט פריט שלגביו נקבעו הוראות בתקנות לפי סעיף 265 או לפי סעיפים אחרים לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 (להלן — תקנת בניה), אפשר לציין ליד הפריט הפניה לאותה תקנת בניה, כדי לאפשר לקונה לבדוק את הוראות התקנות ביחס לאותו פריט. אותו הדבר יחול לגבי פריט שלגביו נקבע תקן ישראלי לפי חוק התקנים, תשי"ג–1953.

סעיף 4 סעיף זה בא לקבוע כי אין בעובדה שפריט מסויים במפרט הוא בהתאם לתקנת בניה או לתקן רשמי, כדי למנוע מהמוכר להוסיף במפרט על מה שנדרש ממנו לעשות על פי אותה תקנת בניה או התקן.

סעיף 5 אם הקונה רכש דירה ונוכח לדעת כי הרכבה שונה מן האמור במפרט שנמסר לו על ידי המוכר, ייחשב הדבר כאי־התאמה כמשמעותה בסעיף 11 לחוק המכר, תשכ"ח–1968, והקונה יהיה זכאי לתרופות המוענקות בפרק ג' לחוק המכר, וזאת אף בלי להודיע למוכר לתקן את אי־ההתאמה הנדונה, כי אין טעם בהודעה כזו כשבניית הדירה כבר נסתיימה.

---

[1] ס"ח 467, תשכ"ה, עמ' 307.

[2] ס"ח 116, תשי"ג, עמ' 30.

[3] ס"ח 529, תשכ"ח, עמ' 98.

תקנון בבית משותף

6. מי שמוכר דירה בבית משותף כמשמעותו בחוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב][4], ובעת מסירת הדירה לקונה חל על הבית תקנון שהוראותיו מבטלות או משנות הוראה של ההסכם המצוי לפי אותו חוק, או שיש בדעתו להחיל על הבית תקנון כזה, חייב למסור לקונה, בעת גמירת החוזה, עותק של התקנון חתום בידו.

אי־מסירת תקנון

7. מוכר שלא מסר לקונה עותק של תקנון כאמור בסעיף 6, יראוהו, על אף כל האמור בחוזה המכר, כמי שהתחייב למסור את הדירה כשההסכם המצוי חל על הבית המשותף.

מוכר שלא מסר מפרט

8. (א) מוכר שלא מסר לקונה מפרט בהתאם לסעיף 2, יראוהו, על אף כל האמור בחוזה המכר, כמי שהתחייב למסור את הדירה לקונה כשכל דבר שצריך היה לפרט במפרט מתאים למקובל בנסיבות הענין.

(ב) מסר המוכר לקונה מפרט שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 3, יחולו הוראות סעיף קטן (א) על הדברים שלגביהם המפרט אינו ממלא אחרי אותן הוראות.

(ג) דבר שסעיף זה חל עליו, חובת ההוכחה שהיה מתאים למקובל בנסיבות הענין — על המוכר.

שמירת זכויות

9. חוק זה בא להוסיף על זכויות הקונה ולא לגרוע מהן.

דין המדינה

10. לענין חוק זה, דין המדינה כמוכר כדין כל מוכר אחר.

עונשין

11. מי שלא מילא אחרי הוראות סעיפים 2 או 3, דינו — קנס 10,000 לירות.

תחולה

12. הוראות חוק זה לא יחולו על דירות בבניינים שבנייתם נסתיימה שנתיים לפני תחילתו של חוק זה או במועד מוקדם יותר.

ביצוע ותקנות

13. שר השיכון ממונה על ביצוע חוק זה.

דברי הסבר

סעיפים 6 ו־7 אלה הוראות חוק בתים משותפים, תשכ"א—1961 [נוסח משולב], השייכים לענין ההסכם המצוי:

סעיף 35 (א): "בעלי הדירות בבית משותף רשאים לרשום במשרד רישום הקרקעות כל הסכם שנערך ביניהם והקובע את היחסים ההדדיים בין בעלי הדירות ואת זכויותיהם וחובותיהם בקשר לבית המשותף (להלן — ההסכם)."

סעיף 38: "לא נרשם הסכם כאמור בסעיף 35 ולא היו קיימים התנאים שבסעיף 37, רואים את הוראות ההסכם המצוי שבתוספת כאילו היו הן הסכם שנערך בין בעלי הדירות ונרשם כחוק; נרשם ההסכם או היו קיימים התנאים שבסעיף 37—רואים את הוראות ההסכם המצוי שבתוספת כאילו נכללו בהסכם שנערך בין בעלי הדירות ונרשם כחוק, או בתקנות האגודה השיתופית, הכל לפי העניין, במידה שאין הוראות ההסכם שנרשם או תקנות האגודה השיתופית מבטלות או משנות אותן."

אם יודע המוכר כי יחול על הבית תקנון או הסכם לפי סעיף 35 הנ"ל, שהוראותיו יבטלו או ישנו את הוראות ההסכם המצוי, מטילים סעיפים אלה על המוכר חובה למסור לקונה בעת גמירת החוזה עותק של התקנון או ההסכם חתום בידו; לא עשה כן, יראו אותו כאילו התחייב למכור את הדירה כשהתקנון או ההסכם הוא כפי שמצוי בתוספת לחוק בתים משותפים כאמור.

סעיפים 8 ו־9 בסעיף 8 נקבעות סנקציות אזרחיות בנוסף לעונש שנקבע בסעיף 11, ולפי סעיף 9 לא תהיה מניעה שהקונה ידרוש גם תרופות וסעדים אחרים בהתאם לדין הקיים.

סעיף 12 החוק המוצע לא יחול רק על מכירת דירות בבתים ישנים, היינו בתים שבנייתם נסתיימה שנתיים או יותר לפני תחילת תקפו.

[4] ס"ח 349, תשכ"א, עמ' 201.

הצעות חוק 835, כ"ג בסיון תשכ"ט 9.5.1969
הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

מינוי הממונה על התקציבים

הצעה להחלטה.

מחליטים, בהתאם לסעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, לאשר את מינויו של מר ארבון גפני לתפקיד הממונה על התקציבים, במקום מר אברהם אגמון.

דברי הסבר

להלן חוות-הדעת של ועדת המינויים:

"מינוי הממונה על התקציבים - משרד האוצר

על-פי בקשת שר האוצר החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר ארבון גפני למשרת הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

(-)	(-)	(-)
יעקב ביצן נציב שירות המדינה	רפאל מלכו (חבר)	פרופ' ק.י. מן " (חבר)

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר האוצר

נספח 39

כ"ב בטבת תש"ל
31.12.69

ארנון גפני - תולדות חיים

נולדתי בתל-אביב ב-14 ביולי 1932.

סיימתי בית-הספר הריאלי העברי בחיפה.

בשנת 1952 סיימתי למודי התואר הראשון בכלכלה במכללת "BARD" בארה"ב.

בשנת 1956 סיימתי למודי התואר השני בכלכלה ובסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית, ירושלים.

בשנים 56-1954, במקביל ללמודי התואר השני, עבדתי ב"מרכז פאלק למחקר כלכלי", שם בצעתי מספר מחקרים בנושאי מאזן התשלומים, משק החברות הממשלתיות ותעריפי המכס.

שרתתי כשבתיים וחצי בשרות קבע בצה"ל, בשנים 1959-1957, כעוזר ליועץ הכספי לרמטכ"ל. במסגרת זו שהתאחדה באותה תקופה עם אגף התקציבים של משרד הבטחון הייתי אחראי לתקציבי חיל האויר וחיל הים.

מ-1959 עד 1961 מלאתי תפקיד עוזר ראשי באגף התקציבים באוצר. תפקידי היה רפרנט לתקציבי משרד התחבורה.

בשנת 1961, לאחר חקיקת חוק רשות הנמלים והקמת הרשות, הצטרפתי לצוות הנהלתה בתפקיד ראש אגף כלכלה ומסחר. במסגרת זו הייתי אחראי לניהול המשק והכספים של הרשות וטיפלתי בנושאי תקציב, כספים, הנהלת חשבונות, תעריפים, השקעות, עיסקות מסחריות.

במאי 1967 מוניתי לתפקיד מנהל נמל אשדוד.

נשוי ואב לשלושה ילדים.

מינוי הממונה על התקציבים

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם , בהתאם לסעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, לאשר את מינויו של מר ארבון גפני לתפקיד הממונה על התקציבים, במקום מר אברהם אגמון.

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות-הדעת של ועדת המינויים:

"מינוי הממונה על התקציבים - משרד האוצר

על-פי בקשת שר האוצר החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר ארבון גפני למשרת הממונה על התקציבים במשרד האוצר.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	רפאל מלכו	פרופ' ק.י. מן "
נציב שירות המדינה	(חבר)	(חבר)

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר האוצר

נספח 39

כ"ב בטבת תש"ל
31.12.69

ארנון גפני - תולדות חיים

נולדתי בתל-אביב ב-14 ביולי 1932.

סיימתי בית-הספר הריאלי העברי בחיפה.

בשנת 1952 סיימתי למודי התואר הראשון בכלכלה במכללת "BARD" בארה"ב.

בשנת 1956 סיימתי למודי התואר השני בכלכלה ובסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית, ירושלים.

בשנים 56-1954, במקביל ללמודי התואר השני, עבדתי ב"מרכז פאלק למחקר כלכלי", שם בצעתי מספר מחקרים בנושאי מאזן התשלומים, משק החברות הממשלתיות ותעריפי המכס.

שרתתי כשנתיים וחצי בשרות קבע בצה"ל, בשנים 1959-1957, כעוזר ליועץ הכספי לרמטכ"ל. במסגרת זו שהתאחדה באותה תקופה עם אגף התקציבים של משרד הבטחון הייתי אחראי לתקציבי חיל האויר וחיל הים.

מ-1959 עד 1961 מלאתי תפקיד עוזר ראשי באגף התקציבים באוצר. תפקידי היה רפרנט לתקציבי משרד התחבורה.

בשנת 1961, לאחר חקיקת חוק רשות הנמלים והקמת הרשות, הצטרפתי לצוות ההנהלה בתפקיד ראש אגף כלכלה ומסחר. במסגרת זו הייתי אחראי לניהול המשק והכספים של הרשות וטיפלתי בנושאי תקציב, כספים, הנהלת חשבונות, תעריפים, השקעות, עיסקות מסחריות.

במאי 1967 מוניתי לתפקיד מנהל נמל אשדוד.

נשוי ואב לשלושה ילדים.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר חנוך גבתון לתפקיד מנהל כללי של משרד התיירות במקום מר מאיר דה-טליט שפרש מתפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המינויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד התיירות

על-פי בקשת שר התיירות החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר חנוך גבתון למשרת מנהל כללי של משרד התיירות.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	רפאל מלכו	פרופ' ק.י. מן
נציב שירות המדינה	ח ב ר	ח ב ר

מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר התיירות

נספח 38

כ"ב בטבת תש"ל
31 בדצמבר 1969

חנוך גבתון - קורות חיים

נולד בפולין בשנת 1917. עלה לארץ-ישראל בשנת 935.

חניך חדר מתוקן וגימנסיה עברית בפולין.

מוסמך האוניברסיטה העברית במדעי-הרוח. כמו כן למד שנתיים מספטים באוניברסיטה זו.

חניך "הנוער הציוני" ופעיל בתנועת נוער זו.

מזכיר כללי של הסתדרות הסטודנטים בארץ-ישראל.

בתקופה שלפני קום המדינה שימש כמפקד פלוגה בהגנה. עם פרוץ הקרבות שימש כקצין מודיעין בחטיבה 6 ואחר-כך היה לדובר ההגנה.

את פעולתו העניפה ברדיו החל כקריין (בשנת 1945) ועבר את כל שלבי העבודה עד להתמנותו כמנהל "קול-ישראל" בשנת 1960-1967.

בשנתיים האחרונות הוא משמש כחבר משלחת ישראל באו"ם בדרגת ציר.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י ם למנות את מר חנוך גבתון לתפקיד מנהל כללי של משרד התיירות במקום מר מאיר דה-שליט שפרש מתפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

להלן חוות דעת ועדת המינויים בדבר מינויו של המועמד:

" מינוי מנהל כללי - משרד התיירות

על-פי בקשת שר התיירות החליטה ועדת המינויים הנזכרת בהחלטת הממשלה בדבר סדרי מינוי למשרות מסויימות (ילקוט הפרסומים מס' 790 מיום 8.9.60) להמליץ בפני הממשלה למנות את מר חנוך גבתון למשרת מנהל כללי של משרד התיירות.

(-)	(-)	(-)
יעקב ניצן	רפאל מלכו	פרופ' ק.י. מן
נציב שירות המדינה	ח ב ר	ח ב ר "

... מצורף בזה פירוט תולדות חייו של המועמד.

מוגש ע"י שר התיירות

נספח 38

כ"ב בטבת תש"ל
31 בדצמבר 1969

חנוך גבתון - קורות חיים

נולד בפולין בשנת 1917. עלה לארץ-ישראל בשנת 1935.

חניך חדר מתוקן וגימנסיה עברית בפולין.

מוסמך האוניברסיטה העברית במדעי-הרוח. כמו כן למד שנתיים משפטים באוניברסיטה זו.

חניך "הנוער הציוני" ופעיל בתנועת נוער זו.

מזכיר כללי של הסתדרות הסטודנטים בארץ-ישראל.

בתקופה שלפני קום המדינה שימש כמפקד פלוגה בהגנה. עם פרוץ הקרבות שימש כקצין מודיעין בחטיבה 6 ואחר-כך היה לדובר ההגנה.

את פעולתו העניפה ברדיו החל כקריין (בשנת 1945) ועבר את כל שלבי העבודה עד להתמנותו כמנהל "קול-ישראל" בשנת 1960-1967.

בשנתיים האחרונות הוא משמש כחבר משלחת ישראל באו"ם בדרגת ציר.

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957

צו בדבר פיקוח על הבניה

מ ח ל י ט י ם: להסמיך את שר האוצר להוציא צו להארכת תוקף ההוראה בדבר איסור התחלת בניה של מבני ציבור, עד כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרץ 1970).

דברי הסבר

הסמכות ביקשה מיום ד' באלול תשכ"ט (18 באוגוסט 1969) החליטה להסמיך את יושב ראש ועדת השרים לויסות הבניה, להוציא צו על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, בדבר איסור התחלת בניה של מבני ציבור עד כ"ב בשבט תש"ל (31 בדצמבר 1969).

בהתאם לכך הוציא שר האוצר את צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (פיקוח על בניה), תשכ"ט-1969.

מוצע להאריך את תקופת איסור התחלת בניה של מבני ציבור בשלשה חדשים, דהיינו עד כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרץ 1970) ולהסמיך את שר האוצר להוציא צו בהתאם.

מוגש ע"י שר האוצר

נספח 37

ט"ו בטבת תש"ל
24 בדצמבר 1969

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957

צו בדבר פיקוח על הבניה

מ ח ל י ט י ם: להסמיך את שר האוצר להוציא צו להארכת תוקף ההוראה בדבר איסור התחלת בניה של מבני ציבור, עד כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרץ 1970).

דברי הסבר

הממשלה בישיבתה מיום ד' באלול תשכ"ט (18 באוגוסט 1969) החליטה להסמיך את יושב ראש ועדת השרים לוויסות הבניה, להוציא צו על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, בדבר איסור התחלת בניה של מבני ציבור עד כ"ב בשבט תש"ל (31 בדצמבר 1969).

בהתאם לכך הוציא שר האוצר את צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (פיקוח על בניה), תשכ"ט-1969.

מוצע להאריך את תקופת איסור התחלת הבניה של מבני ציבור בשלשה חדשים, דהיינו עד כ"ג באדר ב' תש"ל (31 במרץ 1970) ולהסמיך את שר האוצר להוציא צו בהתאם.

מוגש ע"י שר האוצר

נספח 37

ט"ו בטבת תש"ל
24 בדצמבר 1969

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. הפיץ משרד הצעת תזכיר או תזכיר בעת כהונת הכנסת השמינית, רשאי השר אשר משרדו הפיץ את הצעת התזכיר או התזכיר, לפי הענין, להודיע כי הוא מחליט שימשיכו לטפל בהצעת התזכיר או בתזכיר, החל מן השלב אליו הגיע הטיפול בעת כהונת הכנסת השמינית.

2. הודעה על החלטה כאמור תשלח, בכתב, ליתר חברי הממשלה ליועץ המשפטי לממשלה ולמזכיר הממשלה.

דברי הסבר

1. בהתאם לנוהל הטיפול הקיים בהצעות חוק, מופצת הצעת חוק תחילה כהצעת תזכיר להערות משרדי הממשלה השונים, ומוגשת לאחר מכן בצורת תזכיר לועדת השרים המתאימה.

2. בעת כהונתה של הממשלה הקודמת הופצו הצעות תזכיר ותזכירים שונים אשר טרם הגיעו לדיון בועדת השרים המתאימה.

3. מוצע עתה כי שר יהיה רשאי להחליט שלא להתחיל מראשיתו את הטפול בהצעת תזכיר או תזכיר שהופץ על ידי משרדו, אלא כי ימשיכו בטיפול בהצעות התזכיר ובתזכירים מן השלב אליו הגיעו.

לכל שר שמורה האפשרות להביא את הסתגויותיו לגבי הצעת החוק, כאשר היא תובא לדיון בועדת השרים, וכדי לאפשר למשרדים התייחסות מוקדמת להצעות – תופץ הודעה על המשך הטיפול בהצעה, למשרדים האחרים, ליועץ המשפטי לממשלה ולמזכיר הממשלה.

4. האמור לעיל לא יחול על תזכירים שאושרו על ידי הממשלה הקודמת אך טרם הוגשו לכנסת. תזכירים כאמור טעונים אישור על ידי הממשלה החדשה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 36

ט"ו בטבת תש"ל
24 בדצמבר 1969

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. הפיץ משרד הצעת תזכיר או תזכיר בעת כהונת הכנסת השמינית, רשאי השר אשר משרדו הפיץ את הצעת התזכיר או התזכיר, לפי הענין, להודיע כי הוא מחליט שימשיכו לטפל בהצעת התזכיר או בתזכיר, החל מן השלב אליו הגיע הטיפול בעת כהונת הכנסת השמינית.

2. הודעה על החלטה כאמור תשלח, בכתב, ליתר חברי הממשלה ליועץ המשפטי לממשלה ולמזכיר הממשלה.

דברי הסבר

1. בהתאם לנוהל הטיפול הקיים בהצעות חוק, מופצת הצעת חוק תחילה כהצעת תזכיר להערות משרדי הממשלה השונים, ומוגשת לאחר מכן בצורת תזכיר לועדת השרים המתאימה.

2. בעת כהונתה של הממשלה הקודמת הופצו הצעות תזכיר ותזכירים שונים אשר טרם הגיעו לדיון בועדת השרים המתאימה.

3. מוצע עתה כי שר יהיה רשאי להחליט שלא להתחיל מראשיתו את הטפול בהצעת תזכיר או תזכיר שהופץ על ידי משרדו, אלא כי ימשיכו בטיפול בהצעות התזכיר ובתזכירים מן השלב אליו הגיעו.

לכל שר שמורה האפשרות להביא את הסתגויותיו לגבי הצעת החוק, כאשר היא תובא לדיון בועדת השרים, וכדי לאפשר למשרדים התיחסות מחודשת להצעות - תופץ הודעה על המשך הטיפול בהצעה, למשרדים האחרים, ליועץ המשפטי לממשלה ולמזכיר הממשלה.

4. האמור לעיל לא יחול על תזכירים שאושרו על ידי הממשלה הקודמת אך טרם הוגשו לכנסת. תזכירים כאמור טעונים אשור על ידי הממשלה החדשה.

מוגש ע"י שר המשפטים

נספח 36

ט"ו בטבת תש"ל
24 בדצמבר 1969